Universidad de Deusto
Biblioteca

SEGURA

REPETITIONES

1520

Universidad de Deusto
Biblioteca

Est. 88
Plút. 8

448384

348.15"15"
Seg 4 d.

40000448384

Universidad de Deusto
Biblioteca
04696

Dinētissi-
mi atq; sb
tilissimi ce
sarei docto
ris Didaci
3 Segura
in Salmā
ticēsi acha
demia i iu
recimili ca-
thedrā pri
me olim re
gentis re-
petitiones
decē in diuersis materiis tam subtiles q̄ copio
le z fertiles z proficuus ad modū de bonis p
marituz hereticuz constante matrimonio sup
lucratis. Tractatus.

Repetitio.§.ñ.l.iij.ff.de liberis z postu. folio.j.
Repetitio.§.cum filie.l.coheredi.ff.de valga.z pupil.lib. fo.xiij.
Repetitio.l.ab exheredati substituto.ff.delega.j. fo.xxxiij.
Repetitio.§.sed z si fundum.l.vtum ex fami.ff.delega.ij. fo.xlv.
Repetitio.l.imperator.ff.ad trebellianum. fo.lij.
Repetitio.§.si vir.l.j.ff.de acquiren.possessio. fo.lxiij.
Repetitio.l.quemadmodum.ff.de acquiren.possessio. fo.lxxix.
Repetitio.l.si ex legati causa.ff.de verbo.obligatio. fo.xcvij.
Repetitio.l.filius dum in ciuitate.ff.de verbo.obligatio. fo.cxv.
Repetitio.l.cum patronus.ff.delega.ij. fo.cxxvij.
Tractatus de bonis lucratis constante matrimonio ꝛc. fo.cxxxij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Amplissimo ⁊ integerrimo viro syncero regum hyspanie sanguine decorato domino Sancio a castella Salmaticensi scolastico atq; dignissimo cancellario ⁊ gimnasiarcho Hieronymus Aluarez dela carrera decretoruz doctor minimus seipm.

Debebā ego magnifice ⁊ clarissime presul multiz eminentissimo atq; doctissimo doctori Didaco de Segura quez in hac tua illustrissima achademya docētem multis annis preceptorem habui: cuius vite integritas. morum sanctitas. docendi ⁊ legendi labori osa ⁊ inde fessa solicitudo comis ⁊ vrbana conuersatio cunctis tam scolasticis ꝙ̄ clero ⁊ p[illegible]lo fecerat admirandum. Confluebant enim ad eum omnes veluti ad scientie ⁊ veritatis reconditissimum promptuarium quoddaz. ⁊ vt aduris munitissimum asilum confugiebant si quid esset ambiguum aut difficile. Affirmabantq; de illo id quod de Publio Cornelio Scipione cognomento nasica posse predicari quez vt dixit Pomponius vir cōsultissimus in libris de origine iuris ciuilis in iuuentute sua optimū senatus populusq; romanus sancito decreto appellauit ⁊ cui domus de publico in via vrsis frequentiori est assignata vt facilius a consulentibus posset reperiri. venerabar ego hunc virum vti parentem ⁊ dominuz a quo nolem vnq̄ vnguc latius digredi ad quem nunq̄ accessi quin mihi aliquid noui seu ad intelligentiam legis seu canonis vel aliquid in practica quotidiana non commune non triuiale declarasset quod ad domum meam reportarem. semotus a populanibus ⁊ forensibus curis se totum voluendis perlegendisq; antiquorum voluminibus ⁊ doctorum neotericoz impugnationibus dedit. Alexandrum ymolensem ex recentioribus summa veneratione colebat: Jasonem illum magnum Arctinuz ⁊ decium examussiz rimabat. ⁊ ex Bartoli Baldi ⁊ Angeli Paulisq; castrensis ⁊ Joannis ymolensis commentarijs quod ex suis libris fuit facile cognitu: nec vnam syllabam reliquit intactam. Erat ei ingenium adeo subtile ⁊ varium ꝙ in examinandis questionibus: discutiendis ac ponderādis opinionibus posset de eo dici quod de Carneade dixit Eusebius. ꝙ huc atq; illuc nunc affirmando. nunc negando volubilitate orationis omnia distrahebat cūq; rez nactus esset grauiorem vt maximus atq; vehemens omnis fluxu orationibus atq; vorticibus contradicens obruebat. is me audiente aliquas leges noctu in quibus tam mire elaborauit ꝙ ampliſſime disserui. cōclusiones subtilissimas ⁊ ad praxim quotidianā perutilissimas disputādo e quibus magnus colligi potest fru-

ctus compositi compegitq; multa elucidando questionem illam etiam de bonis per maritum de reticum constante matrimonio acquisitis ex quibus multa ⁊ re hactam eleganti stilo tam copiosa dicendi vena sunt ad scholarium vtilitatem congesta. vt nulla ex re maiorem ucc commodiorem possint percipere hec eius studia quis ab eo ob immaturum ⁊ repentinum funus nō retusa cum perlegissem imprimenda curaui. ⁊ ex eius pientissime ⁊ bonctissime vroris manibus ⁊ penetralibus veluti rapui tenebat enim illa opera hec veluti charissimi mariti pignoris iure in quibus imprimendis non modicum laboris sustinui. Cūq; presul generosissime animaduerterem doctissimum illum ⁊ pene diuinum virum tibi fuisse charissimuz pro tuq; innata ⁊ genuina qua reliquos soles tibi deditos excipere defendereq; humanitate non minus mortuum ꝙ̄ viuum pegendū susciperes. vt te patrono atq; defensore sub tuisq; auspicijs audeant huiusmodi preclarissimi viri labores in publicum prodire tibi opera hec sua dedicauit: tibi nuncupauit: cui si ipse viueret esset profecto nisallor dedicaturus. Quāobrem magnifice presuli oli aspernari tanti doctoris vigilias quas tibi huius gimnasij moderatori dedico. prodibunt enim vultu audenti tuo patrocinio ⁊ clypeo tecte. nec maliuolorum ⁊ latrantiū morsus pertimescent. Et ne si longiore apud te oratione vsus fuero pater generosissime videar te aut humanitatis aut beniuolentie accusare finem facio si hoc vnum te monuero prius neminem me vno in hac achademia tibi esse obsequentiorem deditioremq; vale viuecq; felix pater integerrime ex aedibus mes. Anno a natali xp̄iano Millesimo quingentesimo vigesimo pridie kalendas Aprilis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tabula harum repetitionum.

¶ Joannes bernal de luco iuris pontificij bachalarius Vniuersis cesarei iuris cultoribus Salmanticensis academie. Salutem totiusq; xpiane rei publice gubernationē vt a Justiniano pollicitum est exorat.

Dm in bibliopolarū officinis aliquos iuris libros amenitate solita reuoluerem. In manus incidit insigne repetitionū opus p subtilissimuz iuris cesarei doctorē de Segura conflatum: cura vero ac industria doctissimi doctoris Hieronymi dela Carrera nuper in lucem editum. Que res fuit mihi iocundissima: tum qr vestrū agebaē negociū: tuz qr consideraui nō omnes Hyspanie nostre iuris peritoz labores (italicis haud imparces) illius immortalitatis (vt solent) ozbari gloria: qua illos qui felici sydere confecti impressoz manibus traducūtur potiri accidit: tuz etiam quia huius operis auctorez z si iam vita functum viuum tamē immortali fama p viribus venerandū ob eq; eminētissimā scientiā semper mihi persuasi. Cum nos vna z inter alias vna Hyspalēsis ciuitas cum in huius seculi pegrinationem deuenimus suscipere dignata est. Qua de re cepi mecum cogitare si quid possem laboris impendere quo in eius opere tanta z tā singularia dicta nouissimeq; conclusiones quibus mundat cuilibet intuēti faciliter cerebret. Quāobrē z si ad hoc omnibus indoctior operi p̄fato repertoriū seu indicē adiungere studui. nō nulla insuper que in ipo scribēdi actu māe occurrebant opportuna nō incōmode inserendo. Suscipite igit o eruditissimi viri egeni famuli tenuissimū obsequiū: z p̄ncipale opus fauete tanq; iure regio z cōi vobis satis vtilissimum: vt sic buj⁹ nostre academie doctores totoorbe celebrandi: ea que assiduis vigilijs in vtroq; iure vtilissima recollegerint in publicum redigere ꝓuocenē. z quod nostri laboris est, ꝓpter adiūctū opus non contemnentes benigne corrigere. Ad quē (z si temerarie) interponendum z auctori ex predictis necessitudo debita z vobis quo posse in assiduū z antiquū ministrandi desiderij me coegit z induxit.

Tabula seu repertoriū totius operis acutissimi cesarei iuris doctoris de segura vtiliora z singularia alphabetico ordine z cū folioz z colūnarū de signatiōe cōprehendenti ingenti ac solertia Joannis bernal de luco iuris pontificij bachalarij exacta atq; discussa.

A

Accidētia magnā ꝓtē cōferūt q; qd ē fo.ij.co.ij.
Actio de dolo ad interesse q̄ inter cōtra prohibentē testari detur. folio.lxxxv.colū.j.
Actio ex nullo genere probationis oritur preter q̄ ex confessione. fo.cj.co.iij.
Actio legis aq̄lie competit pro leuiori culpa in faciendo secus in omittēdo. fo.cvij.co.ij.
Actio vtilis oritur ex pacto nudo iudiciali non solum officium iudicis. fo.cxv.colum.iij.
Actus p̄mus immediate p̄cedens declaratur ex sequēti. folio.ij.col.iij.
Actus q p̄t explicari sine solēnitate si solēnitas adiciatur z minus solēniter valet. fo.xxxvij.col.iij.
Actus in quo defuit solēnitas iuris potius valet in foro conscientie. si meo adfuit consensus debētū explicareactū. z nulla interuenit deceptio. fo.lxxxiiij.co.ij. vi. Jalonē. §. sed iste pe.col.insti. de actio.
Actus vbi lenudū ibiz potētia z ecōtra. fo.cliij.co.j.
Actum facere debens quomodo in primo actu satisfaciat. folio.cxj.colum.j.
cum duabus sequen. vbi plura dicta notanda ponit
Actibus mōētancis de facili p̄sumit obliuio vel error coz q̄ dicta sunt ex interuallo. fo.cxvj.co.iij.
Acquiro verbū qd significet. fo.xcij.co.iij.
Acusatione alicuius qua acusatus q; omisit malefactorez capere vel denunciare debet exprimi q; illud scienter omiserit. fo.cvij.col.ij.
Adult⁹ an possit alienare p̄cuniā numeratā vel res q̄ cursu tēporis deteriores sunt. fo.lxxx.col.iij.
Adultus in testamēto potest dare licentiam executoribus suis alienādi res immobiles sine curatore z decreto iudicis fo.xcviij.co.ij.
Adult⁹ sine auctoritate curatoris z decreto iudicis. nō pōtinter vivos remittere onꝰ redendę rōnis tutori de administratione ibi.
Alienatio q̄ sit p delictū ex donatio. fo.cxlvj.co.iij.
Alienationis appe. venit alienatio voluntaria nō necessaria. fo.clxj.co.iij.
Alienatio confiscatiōis ex necessaria. fo. clxj.co.iiij. z fo.sequēti.co.j.
Alienatio necessaria z voluntaria q̄liter differunt vi. remissiue. fo.clxj.col.iiij.
Alienare nō ex delinquēs fo.clv.col.iij.
Alienā rē vendēs sciēter. possidēti cāsū ipaz nō con

Universidad de Deusto
Biblioteca

tractet nō committit furtum. fo.cxix.co.ij.
Alimēta ēt cū iuramēto per filiū nō possunt renūcia ri. folio.lxx.col.iij.
Amicicie plures effectus notabiles i iure vi.fo.lxij. co.j.z tribus sequentibus.
Amissio instrumēti vel ptocoli debet probari p illū qui illud tenebat. fo.xcv.co.iij.
Amoris liciti ardor habet vim clausule codicillaris folio. lxij.col.ij.
Amoris liciti ardor opaī derogationē clausule dero gatorie in pmo testamento. fo.co.co.iij.
Anim⁹ est quid facti. fo.xcj.co.iij.
Anim⁹ in iure reperīt multipliciter. fo.xciij.co.j.
Animus probatur per iuramētū. fo.xciij.co.ij.
Animus an possit p instrm probari ibi ff.ver.
Animus retinēde possessiōis inducit aliquādo acq sitionem possessionis. fo.co.co.iij.
Anime fauore z sic vbi agitur de peccato fit extensio in materia exorbitanti z correctoria ex idemptitate ra tionis. fo.xcv.co.ij.
Appositus in probemio dicīt esse causa finalis eius qō statuīt vel disponīt. fo.j.co.j.
Arras dans insponsalibus contrabendis lz perdat eas quādo nō cōtrahit postea verbis de psenti tamē si eas promisit z si se cōstituat nomine spōse possidere illas non pdit lz postea nō contrahat fo.cxix.co.iij.
Arrogato filio quomodo z quādo bodie debeatur q̄r ta bonorum. fo.xxxj.co.j.z seq.
Argumētum valet de persona Ad tempus. fo.vj.col.ij.z fo.lv.col.j.
Argumentum a sufficienti partiū diuisione ē validū fo.xxj.col.iij.z.cxlviij.co.j.
Argumētū de pmo a d vltimū valet. fo.xxxij.co.iij.
Argumētū de re ad tēpus procedit fo.xxxv.co.j.
Argumentū ab absurdo valet fo.xlvij.col.j.
Argumentū de dote ad legittimā valet. fo.lj.col.j.
Argumentum a simili remissiue quādo procedat ibi dem.z vi. fo.cxxix.col.ij.
Argumentum de contractibus ad vltimas volunta tes valet. fo.lvj.col.iij.
Argumentum a communiter accidentibus valet. folio. lxj.col.j.
Argumētum de legittima patroni ad legittimā fi lij valet. fo.lxj.col.ij.
Argumentum a donatione facta vxori per virum ad donationem factam per patrē filiofami.z plura simi lia inter vtrāq; vi.fo.lxxvij.col.ij.in fi.z seq.
Argumentū a contrario sensu dicīt mēs cōiecturata legis z ē casus legis. fo.cxxxiij.
col.j.z ē casus legis apertissim⁹ nōobscur⁹. col.seq.
Argumentum a simili ē valde debile fo.clvj.col.iij.
Item desiderat egtatē fo.cxlvij.col.ij.
Argumentum a contrario sensu non procedit quan do si valeret incurreret aliqs in penā. fo.fi.col.j.
Argumentatio de delinquēdo ad contrabendū nō ē bona. fo.clvj.col.j.
Argumenta validiora in principio z in fine sunt po nenda. fo.cxxviij.col.j.
Arbitrarium nō ē illud quod est consuetudinarium fo.iij.col.j.
Arbitro si ē data ptas prorogandi terminū compro missi simpliciter intelligīt de prima z sic de vna prorogationetantum. fo.cxj.col.j.
Arbitrandi potestas data intelligīt semel tantum z nō vlterius fo.co.co.iij.
Autentica hoc amplius.C.de sīdeicomi.declaratur folio.vij.collumna.iij.z sequen.
Auc.hoc amplius.supradicta non habet locum in regno vel baronia ibi.
Auc.vnde si parens.de inoffi.testamen.nouiter pō. derat ad tria. fo.xlviij.col.ij.z sequenti.
Auus si filium exheredet z ex eo nepotem instituat cum patruis eidem nepoti tertij meliorationem fa cere eis possit. fo.xvj.col.j.cuz tribus sequē.
Auus potest nepoti meliorationem tertij facere pa tre eiusdem nepotis religionem ingresso z ibi facien te professionem. fo.xviij.collū.iij.
Au⁹ qñ dicat relinq̄re nepoti contemplatione filij vt ipi filio i totū p nepotem querat. fo.xxiij.col.iij.
Aui est officium dotare neptem quando pater non habet bona non alis. fo.xxiij.col.j.
Auus viuente filio an possit nepoti ex eo stantibus alijs filijs ob hanc merita precedentia facere melio rationem in tertio. fo.xxviij.col.j.z.iiij.seq.
Auus nepoti suo (ex filio viuo) emācipato a patre z abipō auo arrogato pōt relinquere gntā bonorū z in super ḡrtā arrogatis debitā.fo.xxx.co.ij.qō an ho die procedat vi. fo.xxxj.col.j.in principio.
Auus si accideret ex filio impubere plures nepotes habere cum possit dicto impubere pupillariter sub stituere an possit vnum ex nepotibus ex eo in tertio z quinto meliorare. folio.xxxiij.col.ij.
Auus faciens testamentum pro filio suo furioso in stitutis nepotibus ex eo potest quintū bonor̄ p ani ma ipi furiosi alicui extraneo relinq̄re. co.fo.z cō.

B

Bartolus semper dixit veritatē.folio.cj.col.j.z.vi. plura dicta in laudem bar.per Jasonem in.l.quidaz

cum filium.xij.col.cum duabus sequentibus.
Bartoli doctrina quedam in.l.iij.ff.de acquirēn.he re. Saluatur. fo.x.col.iiij.z seq.
Bannito si detur securitas de eundo z redeundo in teiligitur de prima vice.. fo.cxj.col.ij.
Beneficij quasi possessione qui diu fuit presumi tur institutus. fo.lxv.col.iiij.
Beneficium vacaturum si impetrauī valoris centū florenor̄ si vacet ynā centū z triginta qō tñ deductis expēsis manet in cētū illud obtinebo. fo.c.col.ij.
Benemerita z seruitia debēt esse de pterito z collā ta immediate ipi donatori. fo.xliiij.col.j.
Benemerita vel seruitia debent esse equipollentia q̄ litati rei donate vt talia que nullo precio possunt esti mari ibi.z adhoc vt dicanī equipollētia sufficit si nō sunt citra dimidiam rei donate.ibi.
Bonā fidē a pncipio bñs lz tpe quo vendit z tradi dit sciat rē alienā non cōmittit furtum.fo.cxix.col.iij.
Bona fides in dubio presumit etiam si nullus titū lus appareat.fo.lxxviij.col.iij.z fo.lxxx.co.iiij.
Bone fidei possessor tenet restituere fructus extātes nisi eos triēnio possiderit. fo.lxxxj.col.j.
Bonefidei possessoris pnilegiū ē q̄ pscribit fruct⁹ se paratos a solo.extātes sine alio speciali titulo q̄ in ac cessoris pscribēdis sufficit titul⁹ gñal. fo.lxxxj.col.j.
Bona heredis grauati de restituēdo si confiscanī il la cōfiscatio nō debet fieri in iniuriā illius cui fideico missū erat restituendū fo.xxxiij.col.iij.
Bona subiecta restitutioni possunt alienari per he redē vt se retētū in captiuitate redimat tūboc nō pōt facere si ē in carcerat⁹ p suo delicto .fo.xxxvj.col.ij.
Bona damnatorum que per auc.C.de bono. dam na.reseruanī ascendētib⁹ vel descendentib⁹ transmit tuntur hereditat e nō adita. fo.lvj.col.iij.
Bona pfiscata loco eris aliēi habēt.fo.cxxxij.co.iiij
Bona alicuius lz non sint confiscata tamē si posīus ē i banno dicīt male vti substātia sua.fo.cxlvj.co.iiij.
Bona publicatialteri cōcessa q̄ ad ei⁹ libitū pītruo cari an confiscenī vi.infra in verbo confiscatio in pīn.
Boni nominis plura dicta vi. fol.lxj.col.iij.

C

Cadauer debitoris casuz quo potest impediri vi. in fra in verbo instrumentum garentigiū.
Capella diu edificata presente diocesano. pīsumitur edificata eo auctore. fo.lxvj.co.ij.
Cardinales veniunt appellatione romane curie. folio.xlvij.collum.iij.
Cardinales bñt cōsuetudie vt fugiētes ad eos possit amore liberare.adde bipolisin.cclxxiij.fo.xciij.co.iiij
Castrense peculiū non publicatur propter delictum filij fami.militis. fo.lxxj.col.ij.
Casuū fortuitor̄ periculū l se suscipiēs:de casu extra ordinario in consueto venire non tenet. fo.lxij.col.j.
Casus duo qñ pificāt i aliū mā a lege antiq̄.lex noua corrigēs i vno videt etiā i alio corrigere. fo.lxix.co.j.
Casus an possit dari quo valet pceptū testatoris de legittima nō dividēda. fo.cvj.co.iij.
Causa prima pterēda ē cāe remote. fo.vij.col.ij.
Causa specificata debet specificum effectum pro ducere. folio.cxliij.col.iiij.
Causa cōuētiōis sepata ē a cā ōlicti. fo.cxliij.co.j.
Cautela pro filijs in potestate volentib⁹ q̄ eis a pa tre donet irreuocabilit tertia bonor̄. fo.lij.col.ij.
Cautela duplex vt filius spurius instituat z alie.xiij. remissiue. folio.xxiij.collumna.iiij.
Cautela ē vt filiusfami.possit testari patre inuito vt recipiat primam tonsuram.fo.lxviij.col.ij. tu aduer te an bodie ista cautela de aliquode seruiat stante le ge tauri.v.in ordine.
Cessionarius habet ius executionis vigore sentētie vt cōtractus sicut cedens. fo.cxij.co.iij.
Clausula in priuilegio vel rescripto consueta ap poni si omittatur intelligīt apposita z errore censetur omissa. fo.iij.col.ij.z sequen.
Clausula in principio apposita respectu sequentium est maioris efficacie q̄ clausula in fine apposita re spectu precedentium. fo.v.col.j.z in pnci.seq.
Clausula in medio apposita precedenetia z sequentia concernit. folio.v.collumna.ij.
Clausula apposita in vno capitulo refertur ad om nia illius capituli. folio eodem.col.iij.
Clausula in principio z in medio z in fine qualiter re feratur remissiue vi. fo.vj.col.ij.
Clausulam valem pro matribus que dantur tutri ces filijs a marito vi. fo.xcix.col.j.
Clausula codicillaris apposita i testō opaī q̄ substi tutio directa i eo facta obliq̄t.fo.cxvij.co.j.i fi.z seq.
Clericus secularis impetrans prebendam nō con sueta clericis scīarib⁹ cōferri non obtinet eā lz fiat sibi gr̄a motu ppio nisi probet scīctia papie.fo.ij.co.iiij.
Clerici filij fanni.testamentū in castrēsibus lz patrez velmatrez exheredet non impugnaī per q̄rellam sed agīt ad solā legittimā. fo.lxviij.col.iij.
Condemnatio iniusta per appellationem non suspē sa lz in foro contentioso uiget non tamen semper in fo ro conscientie. folio.lxxiij.col.iiij.
Comissarius institutis filijs testatoris in legittima pōt gntū relinqre extraneo. fo.xxxij.col.ij.
Comissarius habēs facultatē pro alio testandi nihil pōt sibi relinquere. fo.lxx.col.ij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tabula harum repetitionum.

Cõmissio ꝙ sit patri a lege vt pro filio furioso testet z illa ꝙ sit ab homine vt quis pro se idem faciat multum differũt. fo.xxxii.co.j.
Contemplatione filij.aliquid videt datũ nepoti qñ datur p aliquẽ q̃ habet magis notã psonã nisi ꝙ ne ponis. fo.xxij.col.ij. vbi.vi.de veri.
Communionis z fraternitatis rõne ẽ interdictũ vni fratrũ seu socioꝝ ne emat. fo.ij.co.ij.
Cõmunis opinio i iudicãdo seq̃nda ẽ fo.cxxx.co.ij.
Commune quod habeo cum alio ẽ meuꝝ impropriꝫ folio.cxxxviij.col.ij.
Cõmunẽ rẽ cũ alio bñs z illã in potentiorez alienãs patitur penã vt ampli⁹ nõ possit agere iudicio diuisorio. fo.cvj.co.iij.z lege ibi vnũ alias vn⁹.
Cõcubine si relinquitur vsufruct⁹ omniũ bonoꝝ ab eo q̃ bz legittimũ filiũ quẽ instituit valet tale legatuꝫ respectu vsufructus gnte ptis bonoꝝ. fo.lx.co.ij.
Conclusiones viginti z quꝫ in materia substitutionũ vi. fo.xij.co.ij.cũ.iiij.seq.
Conditio casualis vel mixta etiã in quito nõ pot apponi bodie per.l.partic. fo.xxj.co.ii.
Cõditio si filius voluerit cẽ heres inducit grauamẽ fo.xij.col.j.z tõ de legittima reijcit vt ibi fo.co.col.ij.
Conditio si voluerit esse heres circa legittimã an reciat ipo iure vt. fo.lvij.co.iij.z duab⁹ seq.
Cõdito si noluerit eẽ heres posita in substitutõe vulgari ꝙ nõ inducat cõtrariã cõditionẽ scilicet si voluerit esse heres.fo.lix.co.ij.z lege ibi nõ inducat quia ẽ i
Conditio expꝛssa quemadmodũ impedit naturitatẽ actionis z obligatiõis ita z tacita. fo.lxxxij.col.j.
Cõdito nõ impleta impedit ortũ naturalis z ciuilis obligationis. fo.cl.col.iij.
Cõducẽs operarios tenet eis ministrare victũ z ferramẽta si sic cõsueuit fieri fo.iij.co.j.
Confessio de precio Recepto patris vendentis aliquid de bonis suis in preiudicũ legittime filioꝝ non nocet filijs nisi aliter de actuali numeratione constet fo.xxiij.col.ij.z infra in littera.p.vbo pris alienãtis.
Confessio seruitioꝝ vel bene meritorũ facta a donatore in instrumẽto donationis nõ validat eam nisi vere z realiter ꝓbent. fo.xxvii.col.iiij.
Confessio si fiat a persona prohibita q̃ nõ pot libere talẽ actũ gerere nisi illud ꝙ cõfitet interuenerit ẽ suspecta nec ei statur. fo.xxix.col.j.
Cõfessio bñ meritoꝝ apposita i instrõ donatiõis dũmõ l specie absq; eo ꝙ aliꝫ ꝓbent sufficit.fo.xluj.col.iiij.vbi vi.remissiue.z vi.i mã.sup̃ i vbo bñ merita.
Cõfessio ỗ dote recepta q̃ veritate nõ sunt si fiat a ruricolo vt a plebeio z trabẽte cuꝝ nobili valet.f.xxvij.co.ij
Cõfessus in iudicio sine cã seu inconsiderate habet p cõfessato. fo.ciij.col.iij.tu adde.xviij.effectus notab. quos opat calor iudicij p bipol.ỗ marsi.in repetit.tu brice.C. de ꝓba. col.xix.z.xx.
Confessio informis z sine causa facta coram arbitro valet. folio.cxv.columna.ij.
Cõfessio põt incõtinẽti sine ꝓbatiõe erroris reuocari nisi sit scripta: tũc erroꝛe ꝓbato.fo.cxvi.col.iiij. Si tñ aduersarius acceptauit cã: etiã ie tunẽ z etiã anteqũ scribat i actis nõ pot reuocari.vbi.vi.plus remissio es per bipol⁹ in rubrica.C. de ꝓbati.xxv.col.
Confessio in cõtractu garentigio facta sine causa an obliget. folio.cuj.columna.ij.z seq.
Cõfessio geminata q̃ ꝑ geminationẽ pot dici deliberata pter errorꝛ erroris nõ pot reuocari.fo.cxvj.col.iij
Cõfites se debitorẽ i testõ p hoc nõ ꝓstat ꝙ bationez cõtra si nisi cõfessionẽ iurauerit. fo.cxvij.col.ij.
Confiscatio nõ cõprehendit nisi ꝛa q̃ erat an cõfiscationẽ illi⁹ q̃ ꝑ delicto ẽ cõdẽnat⁹. fo.xxxiij.col.j.
Cõfiscatione bonorum non venit res prohibita alienari a testatore. fo.xxxv.col.j.z.ij.
Cõfiscatis bonis vsuã uctuarij ꝓpt delictũ nõ cõfiscatur ius vsufructus etiam ipo iure.fo.xxxv.col.iij.
Cõfiscationis alia ꝓtitudo dicta vi.sup̃ in vbo bona.
Cõsensus z auctoritas differũt. fo.lxxxij.co.iij.
Cõductũ ex ꝑmi inf cõtrahẽtes videt exꝑssiuꝫ iz nõ exꝑmat i cõtractu.fo.ij.col.iiij.vi.latissime p Jalenez in.l.certi cõditio.§.si nũmos.iij.z.iiij.co.ff.sicer.peta. p cũdẽ in.l.vt liberis.ij.col.ad fi.cuꝝ duab⁹ sequẽtib⁹ C. de collatio.vbi.singularia ponit.
Consuetudine dicẽte ꝙ filia dotata non succedat in emphiteosi a patre si.impto pacto z filijs non succedit. fo.ij.co.j.z seq.
Cõsuetudo loquẽs i vxore bz locũ i viro z ecõtra vi. exꝑssiũ ex quodam singula dicto bal.fo.xlvi.co.iiij.
Consuetudo est stricti iuris z nõ extenditur vltra reꝝ de qua loquitur. fo.cxlix.col.j.
Cõsuetudo ẽ quidaꝝ actus practicus ibi col.ij.
Consuetudo potest extendi ad similia ibi.
Cõsuetudo est facti. fo.xciij.col.j.
Consuetudine vel statuto potest induci vt trãsferat possessio sine actu corporeo. fo.xc.col.j.
Cõsuetudinis mã possum⁹ arguere p sic cõsuetudinis sec⁹ qñ sum⁹ ex mãz cõsuetudinis. fo.cxlij.co.ij.
Conuentio inter fratres ꝙ non possint certa bona dividere neqz inter vivos neqz in vltima voluntate nõ valet.fo.cvi.col.iiij.etiã si iuramẽto firmet vt ibi.
Contractus dubius declaratur exꝑfationibus precedentibus. fo.j.co.ij.
Contractus an sit simulatus vel erroneus ex ꝓbationibus colligitur ibi.

Tabula harum repetitionum.

Cõtract⁹ iz sit null⁹ tñ ꝓcipiẽs fruct⁹ si sit Bonefidei illos lucratur. fo.lxxviij.col.iiij.
Cõtractui quẽ vigore statuti nõ pot mulier sine consensu ꝓpinquoꝝ celebrare nõ pot ipe ꝓpinqꝫ cõsentire qñ ex tali cõtractu sibi aliqd acqrit.f.lxxxij.co.iij.
Cõtractib⁹ in nominatis an ꝓ empta spẽ debitor liberetur. fo.cvij.co.ij.z seq.
Contractus debet intelligi ad bonum z sanũ intellectum. fo.cxlvij.col.iiij.
Cõtractũ nõ dicitur facere qui deliquit ibi.
Contractus qñ ẽ rescindẽd⁹ ꝙ minorẽ: tũc ad uersarius q̃ vult vt sibi restituat ꝑciũ cũ ipe ꝙ sentẽtiã iudicis restituit rẽ nõ cogit ꝓbare vsuꝝ cẽ ꝑciũ i vtilitatez minoris imo ipe minor ꝓbat se ꝓdidisse ꝑciũ f.xciij.co.ij
Cõtractus sunt facti. fo.xcj.co.iiij.
Cõtractib⁹ etiã impropriis bz locũ auc. sacra. pubetum. fo.xcv.col.ij.
Cõtract⁹ cui a diuo gĩt sortit nãz stipulatio fo.cxvj.co.j
Cor est imperator lingue. fo.lxiij.col.ij.
Corp⁹ decem modis sumitur. fo.xciij.col.iij.
Correctio alicuius casus arguit confirmationem in alijs. folio.cli.columna.ij.
Correctio legum non debet induci per repetitiones z tacitos intellectus. fo.cxliij.col.ij.
Creditor qñ bz cõtra debitorẽ aliqd̃ ius eo casu quo pecunia in ipius debitoris vtilitatẽ cõuertitur dz esse curiosus vt illa pecunia sic conuertat.fo.xciij.col.iij.
Creditor large dicitur possidere creditum suum in debitore. fo.xc.col.ij.
Creditores vsurarũ pũt remittere vsurario cautiõez. de q̃ in.c.q̃ q̃ de vsu.i.vj.itaq; ci⁹ testamẽtũ valebit nõ carebit ecclastica sepultura fo.xcviij.col.j.ỗ cui⁹ veritate ibi vi.
Creditores nõ sunt citãdi in cautione q̃ ꝓstat vsurarius in forma.c.q̃ q̃.supra allegato ibi.
Creditor iz possit agere cõtra debitorẽ puꝛ statiz nõ tñ debitor dz incõtinẽti soluere iz post aliqđ tẽpis spaciũ arbitrio iudicis reliquendum fo.ciij.collũ.ij.tu adde.Bar.in.l.si penã.ff.de verbo.oblig.in fin.vbi Jason pe.col.bodie in mutuo simpliciter facto ẽ statutũ tẽpus decẽ dierũ post qđ peti põt ẽ.lij.ti.j.v.pti
Creditor debitori morosio terminũ ꝓrogando videt moꝛã remittere ꝑcedẽtẽ fo.cxij.co.ij.
Creditor recipiẽdo donationẽ a suo debitore videt si bi remittere debituꝫ in dubio fo.xciij.col.iij.
Crimen lese maiestatis committens dicitur prodig⁹ fo.cxlvij.col.iij.
Culpa cõmissa in faciẽdo grauior reputat q̃ illa q̃ committit in omittẽdo fo.cvii.col.j.
Culpa leuissima in faciendo comissa equipatur leui folio.cvij.collumna.ij.

D

Damnum descendens ex violentia sicut dicit descendere ex malicia z maleficio ita etiã damnũ qđ ex quadam clandestinitate venit. fo.cxlix.col.iiij.
Damnatis ad mortez bene potest dari corpus christi. folio.xciij.collumna.iiij.
Debitor cedẽdo bonis nõ liberat a carceribus quãdo fraudulenter bona alienauit. fo.xxv.col.ij.
Debitor necessari⁹ sic videt hre aliuꝝ cõpetãdi legãdo suo creditori ita inf viuos donãdo. xxx.co.j.z.ij.
Debitor suspectus de fuga nõ potest allegare ꝙ licẽtia iudicis incompetentis fuit capt⁹.xxxvii.col.iij.
Debitorem clericuꝝ suspectuꝝ de fuga si periculum est in mora potest ipe creditor ꝓpria auctoritate vel iudex secularis capere. fo.xxxviij.col.iiij.
Debitor repudians hereditatẽ sibi delatã vel legatum nõ dr fraudare creditores. fo.lxxviij.col.j.
Debitor in diẽ vel sub cõditione indistincte cauet in vltimis voluntatib⁹ sec⁹ in cõtractib⁹. fo.cv.col.iij
Debitor si ex forma statuti pot capi ad instãtiã creditoris potest z ad instãtiã cessionarij. fo.ciij.col.ij
Debitor speciei ei⁹ interitu liberat̃ ista regula ponit fo.cvj.col.iij.z extendit cã.x.modis z limitat.v.i nouẽ col.seq.adde dicta infra in verbo speciei debitor.
Debitor an diẽ solutiõis nõ ꝓstituit fimoꝛa.cvij.co.j
Debitor finis qñ liberat̃ ꝙ empto genere. cix.co.j.
Debitor quãtitatis respectu certe speciei percepta illa liberatur. folio.cix.collumna.ij.
Debitor generis liberatur perempta quãtitate quotienscũqz lucrũ percipiendum ex dicta quãtitate erat in parte dandum creditori. fo.cix.col.iiij.
Debitor certi generis monete an liberet̃ illa moneta per dominũ terre reꝓbata.d.col.z seq.
Debitor faciendo aliquẽ actum an constituatur in moꝛa. folio.cx.collumna.ij.
Decretum nullum.prestat colorem vt quis lucretur fructus.fo.lxxvij.collumna.iiij.vi.pro intellectu. fo.lxx.collũ.j.z fo.lxxxj.col.j.
Defect⁹ forme maioꝛ ẽ ꝙ materie fo.cxvij.col.iiij
Delictum patris debet nocere filijs vbicũqz ad patrem reuertere cõmodum. fo.xxxiij.col.j.
Delictũ quo aliqñ ꝑiumit vi.infra in verbo factũ.
Deliquens post peractã penitentiam pinde est ac si non deliquisset. fo.xlix.col.ij.
Delicti cõmissi i vltia die officij sindici denũciatio an icũbat sindico nouo an veteri cui⁹ offiñ expirauit. cliij.c.j.
Deportat⁹ iz agat pñiaz nõ ꝓpria succedit pri.xvij.c.ij
Depositi instrumentum publicum an habeat executionem paratam a iure communi. fo.cj.col.iiij.
Dicere ꝙ est speciale z nõ assignare specialitatis rationẽ ẽ miseroꝛis refrigiũ. fo.xlij.col.iij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dictio inē an cōprecēdat extrema. fo.v.co.ij.
Dictio ē implicatiua sicut dictio etiā fo.lxxij.co.ij.
Dictio solus.a.um.denotat vnitatē nō plu.aut.ez fo.cxxxix.columna.ij.
Dictio quēadmodū qō significet. fo.lxxxix.col.iij.
Dictus ex nō significat sp cāz imediatā. fo.xj.col.j.
Dictio insumit viginti modis fo.xcv.col.iij.
Dictio ita q̄liter sumitur. fo.co.col.j.
Dictio vtrunq; fo.xcvj.col.j.
Differēcia emācipatiōis ez suttatis quo ad succedēdū patri ab intestato ē sublata ez quo ad successionē ex testamēto remāct. fo.xiij.c.ij.tu vide p Ang.ō arc.ff. emācipati inisti.de berc.q ab intest.defe.in fi.z. differēcias inter suū z emācipatū q̄ etiā hodie pcedūt q̄ fere omnes exceptis duabus differunt ab octo que ponit iste do.d.iij.columna.
Dīa inē filiū exheredatū z deportatū. fo.xviij.co.ij.
Dīaz inē filiū z pdiorem z filiū hereticoz. xix.co.iij.
Differētā inē nepotes ex filio deportato vl hereticoz z nepotes ex filio nāli tm vel exputio. fo.xx.col.ij.
Dīas sexdecim inē electionē q̄ cōpetit alicui ex dispositiōe testatoris. z illā q̄ cōpetit pri vt ex filijs eligat z meliorē vnū vi. fo.lj.co.j.cū duab' seq.
Dīas inē vltias volūtates z cōtractus leipit pōere xcviij.co.ij.z ponit nouē sparsiz vsq; ad. fo.cv.col.iij
Dīa inē ppriētatē z dñiū. fo.xcij.col.ij.
Dīaz inē fictionē z psumptiōē. vi. fo.cxx.col.ij.
Difficile seu q̄ impossibile reputatur quod pēdet a principe. fo.xviij.col.ij.
Diffinitio vbi repugnat allusioni vocabuli stamus diffinitioni z nō allusioni. fo.xci.col.j.
Dilatio vel modus si appareat in legittima in fauorē filij non reijcitur de medio. fo.cvi.col.iij
Directa vtilis actio an sit cui' effect' sit luestigare vi. f.cxxij.co.iij.z plēs dīas inē vtrāq; fo.co.co.iiij.z se.
Distractu distrahens fortitur forum sicut cōtrahens contractu. fo.xcv.col.j.
Distributiuoz vboz māz remissiue vi. lxxxix.co.iij.
Diuturnitatis tpis plēs effect'. lxv.co.iij.z trib' seq.
Doctores si cōsueuerūt p substitutos legere z ad legēdū cōducāt videt tali cōsuetudine cōduci. f.ij.co.iiij.
Doctorem seu militem non potest facere qui non est doctor vel miles. fo.xij.col.iiij.
Doctorum dicta debent intelligi sm concordātias quas allegant. fo.xix.col.j.
Doctori approbato dicēti aliquam esse communem opinionē credit. fo.lvij.col.j.
Doctores debent in pncipio studij legere subtiliter vtiliter z fideliter. fo.cxxvij.col.j.
Doctori etiā maxime auctoritatis nō ē credēdū nisi pbet dictū suū p scripturā auctēticā .fo.cxxix.col.ij.
z idem dicas de glo.q̄ si nō allegat non ꝓbat vē forma. Val.in.l.respublica.C.ex quibus cau.maio.
Dolus futurus an possit remitti per testatorem tutori.folio xcix.columna.iiij.
Dol' cōsilio ireuenies sic iterdicit alicui administratiōnē ita eodē mō dol' q̄ ireuenit rep̄sa. cxlviij.co.iij.
Dñi nō tenent ō officio suoz officialiū vl' famulorū q̄ obligāt ex ministeriū q̄ dūs eis vtebat .fo.cj.co.ij.
Dominiū z quasi.possessionē z quasi.ppriētatē z q̄ si reperimus muchuri. fo.xcij.col.iij.
Dūiz ē duplex superi' z inferi'. fo.z co.eisdē.
Dūiz z possessio ez eo vo titulo z va traditiōe trāsferāt ex facto tū titulo z ex facta traditiōe.nō f.cxx.co.ij.
Dominiū ez possessiōe p̄sumāt dz allegari.fo.lxi.col.iiij.i fi.z seq.vi.Jaso.in.ff.ut̄ seruiana.i.xij.col.
Dūsti.de actio.vi.eundē late.v. hoc pon.t z sua addu cit in.l.cū qd.in scōa lectura añpc.col.ff.si cer.pet.a.
Dominiū sine aliqua traditiōe acquirit in ptē acquisita obtentu societatis.fo.cxxxvi.col.iij.Item possessio acquirit in eadem sine actu corporeo ibi.
Domo vnctus si nondum rem mouit de loco ad locū nō punit furti sed extra ordinē. fo.cxix.co.ij.
Donatio ꝓpt nuptias dr obuenire vxori titulo onoroso ez respectu mariti sit titul' lucratiu'. xxvij.co.ij.
Donatio propter nuptias aduenticia non est cō munis patris z filij in potestate sed solius filij z illi soli cōpetit actio ad repetendum ibi.
Donatio etiā ob bñ merita facta filio tāq̄ i officiosa potest reuocari vsq; ad legittimam filiorum. folio xxviij.columna.j.in fi.z seq.
Donatio q̄ sit ex causa remunerationis z sic propter seruitia p̄cedētia nō eget insinuatiōe. fo.xiiij.co.iij.
Donatio remuneratoria ꝓpt ingratitudinē nō reuocatur. fo.xliij.col.ii.
Donatio facta filio in ptāte ad hoc vt emācipatiōe cōfirmet an sit necesse q̄ ireuenerit traditio fo.lu.co.iii.
Donatio facta filio studenti sine insinuatione an valeat. fo.lui.col.j.
Donatio nō p̄sumit insinuata i pntia iudicis ez aliqsp x.annoz possideat rē sibi donatā.fo. lxvi.col.j.
Donatio facta a pre filio in ptāte iurata vz fo.lxvij. col.iij.idē ecōtra si fiat a filio pri ibi.
Donatio facta a pre filio p doctora tu vz.lxviii.co.j.
Donata a rege vel ab ipatore filiofami.habēt nāz q̄si castrensis peculij. fo.lxviij.col.iij.
Donatio causa mortis qbus vltime volūtati assimilatur. .fo.lxix.col.ij.z seq
Donatio cā mortis posti' ē in cē ꝓducta cēsēt vltima voluntas. fo.co.co.iiij.
Donatio traditione secuta facta spōse ō pūt etiam nō traducte ad domū ez operetur trāslationē possessi

onis nō tamen dominij operat fo.lxxiiij.col.j.
Donatiōe q̄ ē facta mētio mortis pmodū dilatiōis tantum non intelligitur esse donatio cā mortis sed i interviuos .lxxvi.col.iij.
Donās si incepit atraditione non tenetur de euictione.folio.co.col.iiij.
Donās alicui qntā ptē ꝓpriet atis possessionū suaz videt donare quintam bonoz suoz um. lxxvii.col.j.
Donatio inter vi ū z vxorem lz non valeat tamen fructus industriales quos vxor donataria percepit facit suos. fo.co.col.ij.
Donatiōis inter virū z vxorē z inter patrem z filium similitudines. fo.co.co.iii.
Donata res lz revocet nō revocātur fruct' .fo.lxxx. col.i.ex quo infert in col.seq.Bonas conclusio.
Donatio dūz bonoz facta vni ex filiis p̄fez lz p alios filios tangi ofticiosa revocet. tñ penes filiū dz remanere sua legittima itē tertiū z qntū z fruct' quos percepit ex resi.suo q̄ ab ipo revocat. fo.lxxx.col.ij.
Donatio facta vxori a marito nō cōfirmatur morte q̄ marit' donauit impulsus frequenti mulieris petitiōe sec' si blāditijs attractus. fo.lxxviij.col.iij.
Donans dicit perdere. fo.cxxxiij.col.iij.
Donatio facta inter coniuges putatiuos non confirmatur morte. fo.cxli.col.j.
donatio creditori fcta an cēsēat aio donādi .cxij.c.ij
Donationibus fit largissima interpretatio cōtra donantem. fo.cxiiij.collum.j.
Dos succedit loco legittie z alimētoz. xxiij.col.ij.
Dos data a pre fuit vltra suā legittimā z vltra tertiū z qntuz nō pōt p frēs revocari cōstāte matrimonio ipius filie.q̄ maritus dicit habere illā titulūz oneroso soluto vero matrimonio sic.folio.xxiij.col.ij.vi.de veritate.fo.xxv.col.j.cum tribus seq.
Dos data a p̄sbytero filie luc nō pōt a marito revocari q̄diu matrimoniuz cōstat p cōsanguineos ipius p̄sbyteri sed dote reuersa ad filiaz matrimonio soluto potest revocari per eos. fo.xxiiij.col.iij.in principio q̄ intelligze vt folio.xxv.col.ij.
Dos titul' nō tm̄ ē oneros ex pte viri lz ex pte filiorū matrimā dotē petētiū. fo.xxvi.col.j.i fi.z.xxvij.col.j.
Dos quando excedit cōditionem mariti tūc dicitur maritus habere causam lucratiuā in eo qō est vltra conditionem eius. folio.xxvij.collum.ij.
Dos a viro in fortunijs in egestatem ꝓlapso an ab vxore repetat vi.infra verbo vxor nō reperit.
Dos z alia bona vxoris z medietas lucroz sibi cōpetēs eq̄parant iure regio z cōi. fo.cxxxix.col.j.
Dotis ꝓuilegia eodē mō ꝓcedūt i matrimonio vō sic i putatiuo.fo.cxl.col.iiij.ex q̄ venit q̄ instz dotis putative eodē mōdz patā execution sic dotis vere ibi.

Dos putatiua non potest alienari nisi in casibus in quibus vera potest. fo.cxl.col.iiij.
Doté dās vel promittēs p muliere an videat illā alio cōpēsandi dare si sit ei' debitor. fo.cxiij.col.iij.
Dubijs cōtra fiscū ē iudicādū. fo.cxxxix.col.ij.
Dubiū si sit q̄ mēte aliqd inf. ꝓtrabētes sit factū ex his,platis i vltima volūtate ōclarat. fo.cxiij.col.j.

E

Ecclesie rem minus legittime alienatam emptor restituit cum fructibus. folio.lxxx.collum.j.
Effect' institi garētigij vi. cij.col.iiij.z fo.seq.co.iij.
Effectus q̄ actio sit vtilis vel directa quis sit vi. supra in verbo directa.
Emācipatio an possit fieri ad vnū actū. lxviij.col.j.
Emēs z tra iterdicta legū tenēt ad fruct' preceptos ez pcipiēdos q̄ malefidei possessor cēsēt. fo.lxxx.col.j.
Emptor possidens ex cōtractu nullo z a lege reprobato nō lucrat fructus imo pdit precū ibi.
Emptor q̄ precū solut q̄ vēditor vsuris sub mutuo aut potest petere nō solum precium sed vsuras. vēditore rem non tradente. fo.cxij.col.iij.
Emphiteosis si recipiat ꝓ se z filijs suis nō venūt ilicitū aliud sit ō cōsuetudine. iij.co.ij.z.ciiij.co.iiij.
Emphiteos pōsumit ex diuturnitate tpis.fo.lxv.co.ij.z an tali casu emphiteos p̄sumat ppetua vel tpal vi.singulariter Alexā.in.l.q̄ in aliena.iij.col.in pn.ff. de acq.herc.vbi dicit.q̄ ppetua nisi sit res ecclie.
Emphiteota p̄sumit alienasse ius suū cū ꝓsensu dñi ex lōga patiētia dñi scilicet.x.annoz. fo.lxvi.co.j.
Emphiteota si requisitus nō ostēdat dño instrm̄ in futuris statuz pōt expelli.fo.lxv.col.iiij. adde alios duos singles casus qb' ctiā añ triēniū vl triēniū emphiteota pōt expelli p Dipolitū ō marsi.i singlarib' sibi inouē additi singū.cxxvi.icip.emphiteota puari.
Epūs q̄ pōt ius reddere in quolibet loco sue diocesis si citet aliquē non expresso loco videatur illuz citare ad tribunal consuetum. folio.iij.co.ij.
Equipollētū q̄ referat qō fiat vi. fo.xlv.col.iiij.
Executores qb' fuit data pauper electio si eligāt hospitale an possint illi grauamē iponere. fo.lv.col.j.
Executores pōt eligere pauperē vnū q̄ relictū hēat p.x.ānos z postaliū.fo.co.col.ij.z.vi. fo.lvij.col.ij.
Executionez paratā sex casus qb' aiure cōi habent instra publica vi. fo.cj.col.iij.cū tribus seq.
Exceptio cōpēsatiōis ctra instrm̄ pōt opponi.z si so laexceptio solutiōis vtute statuti possit. .ciij.col.ij.
Exemplū exheredationis q̄ sit ante octo gradus.fo. v.col.j.z eius que sit post octo gradus ibidē.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Exēplū exheredatiōis q̄ fit inē grad⁹. fo.co.col.ij.
Exempla nequ inducunt dispositionē nequ artāt regulā.fo.cxliij.col.iij.de quo in fo.seq.col.ij.
Exheredatio octo modis pōt fieri. fo.iiij.col.iiij.
Exheredatio que fit inter gradum seu intra graduz contingit tribus modis. folio.v.collum.ij.
Exheredat⁹ filiⁿ simplr inter institutū z substitutū ab vtroq videt exheredatus sec⁹ si inē eosdē sit exheredatus tñ ab instituto nominatim. fo.codē col.iij.
Exheredationisque fit post gradus z intra gradus exemplum. folio eodem collumna.iiij.
Exheredatiōis q̄ fit a psona certa exēplū ibi.
Exheredatio quādo plures psone sunt in vno gradu instituto potest fieri ab vna earū ibi.
Exheredato facta a psona ē icepta z iualida.vi.co.j.
Exheredatiōis q̄ fit ab oibⁿ psonis exemplū ibi.
Exheredationis que fit sub conditiōe vel post addi tam hereditatem exemplum ibi.
Exheredat⁹ q̄ equipparetur mortuo confirmatur optima ratione. folio.xvij.collum.ij.
Exheredat⁹ z deportat⁹ eq̄parant. fo.xvij.col.iij.
Existentia sui heredis est causa formalis substitutionis pupillaris. folio.xiij.collum.iij.
Existentia sui heredis elisa p abstēsionē nō opat hereditatis trāsmissionē. fo.xxi.col.iij.z fo.lix.col.j.
Exp̄ssa dispositio maioris efficacie ē q̄ tacita z pbat hoc qnqz exēpl. fo.xviij.col.iij. tu adde latissime Ja fo.i.i.cū qd.ij.lectura.col.j.cū trib⁹ seq.ff.si cer.peta.
Extraneo si legetur a testatore tertium valet legatū in quantitate quinti. folio.liij.col.ij.z sequen.
Extensio in limitatiōibus licita est ex idemptitate rationis. folio.lxxxiij.collum.ij.
Extremis pbatis videnē pbata media. fo.ij.col.j.

F

Factū q̄ fz nāz ē malū regulariē lz possit aliq̄ rōne excusari si excusatio nō pbēt obem⁹ i petrē ptē p̄sumere z possum⁹ p̄sumere delictū. fo.xlvij.col.j.
Factuz cum iuramēto promittēs cogitur precise ad factū z interesse prestādo nō liberat. fo.cix.col.j.
Facta nō presumuntur. fo.cxliij.col.ij.
Facultas data viro alienādi lucra acquisita cōstāte mr̄imonio intelligit data fz bonī viri arbitratū vt licite cōtrahat z negocietē nō vt ōlapidet.fo.cxlvi.co.iij
Falcidia tribus modis sumitur. fo.xiij.collū.ij. z folio.cxxxvij.collumna.iij.
Falcidiā nemo ōducere pōt p̄ter heredez.co.co.iij
Falcidia non continet ius naturale nisi qñ detrahit fm voluntatem testatoris. fo.cxxxvij.col.ij.
Familie appellatiōe q̄ cōtineāt remissiue.xiij.co.ij.
Familie nomen est collectiuum z plura cōprehēdit. fo.xlv.col.ij.z fo.xlvij.col.iij.z seq.
Feriato die lz iudex sit incompetens.tamen potest facere capi debitorem. fo.xxxvij.colū.iij.
Feudis lōga possessio ē vni⁹ āni. fo.xcij.col.iij.
Fideicommissum non potest capere qui non capit directe. folio.ix.collumna.ij.
Fideicommissum tacituz per sacerdotem ab herede suo relictuz in fauorem filij si ille heres sit laye⁹ impetriali fisco applicat si cleric⁹ fisco eccle. fo.x.col.j.
Fideicōmissū sicut ñ pōt imūgi i legittīa filij ita nec i dote filie q̄ nō ē vltra legittimā.fo.xxxix.col.ij.i p̄n.
Fideicōmissū imūctū legittime ipubez q̄re pot⁹ cē icē grauamē q̄p pupillaris substitutio. vi.rōnē ibi.
Fideicommissarie z directe substitutionis septem differentias vi. fo.codem collū.iiij.
Fideicōmissaria substitutio nō cōuertit i directā lz directa cōuertat i fideicōmissariā. fo.xi.collū.j.
Fideicōmissaria substitutio qñ imūgit substitutio pupillari simplī non durat semper.sed solum quantum substitutio pupillaris. folio.xi.col.iij.
Fideicōmissuz si reimquit a p̄te z sum⁹ in dubio an a filio vl ab ei⁹ substituto sit relictū cū p̄n.o casu nōva lear secundo ic videtur relictum a substituto vl a vocantibus ab intestato vt tale fideicommissum valeat z non pereat. folio.xi.col.iij.
Fideicōmissuz iunctū nominatim in psona filij respectu totius legittime vel eius partis ē nullū ibi. nisi filius repudiet:quia tunc hereditas vadit ad substitutum cum onere fideicōmissi vi.in fo.seq.col.j.
Fideicommissaria substitutio aliquando habet locū nō solū in bonis obuentibus ex dispositiōe testatoris sed z in aduenticijs. fo.xli.col.iiij.
Fideiussor obligat⁹ p̄ p̄tractū garētigiū an stati possit agere p̄tra ōbitorē vt liberet cū cū habeat p̄ cōdē nato.i.cij.co.iiij.cū trib⁹ seq.adde ang.ō arc.i.q.pe. ist.ō fideiuss.q̄ rescidit i.q.cū q̄dā opinioc Sali.
Fideiussor pōt garentigie obligari lz p̄incipalis simpliciter obligetur nec p hoc in plus dicitur obligari. folio cxij. collumna.ij.in fine.
Fideiubēs de fidelitate seruāda a castellano alicui⁹ arcis vel castelli nō tm.i de infidelitate vel delicto q̄ cōmittit ex̄ custodiā arcis vel castri. fo.cj.col.iij.
Fideiussio facta pacto nudo apposito inf cōtractū ñ vestiē coherētia cōtract⁹.fo.cxv.col.iij.cui⁹ rōnē vi. p Jo.fab.i rubri.ō fideiusso.insti.quā segt Jaſō.i.l. lecta.ff.si cer.tuz peta.z dicit alibi nō legisse.
Fideiussor p dote etiā pacto nudo obligat ibi.
Filius preteritus vel exheredatus impugnās testamentum patris non consequitur meliorationem sibi factam per viam relicti sed sola sua legittima debet esse contentus. folio.vi.col.iij.z fo.vij.co.i.
Fili⁹ pōt acceptare meliorationē z repudiare legitimā.fo.vi.col.iiij.tu adde hodie legē tauri.xxi.
Filius melioratus tertio z quinto negligens adimplere grauamen impositum in quinto an p̄tuetur etiam tertio. folio.iij.col.j.in fi.z seq.
Filius melioratus respectu tertij non dicitur habere beneficium a testatore. fo.vij.col.ij.
Fili⁹ meliorat⁹ si monit⁹ infra annuz adimplere p̄ris volūtatē z negligēs tertio p̄uertur cēt occasio patri fraudandi filiū sua legittima.ibi z in seq.col.
Filius melioratus a testatore nō pōt onere fideicōmissi grauari vt det aliqd extraneo. fo.vij.col.j.
Filius heres institutus z vltra id melioratus non perdit meliorationem tertij propter non confectionez inuentarij. fo.vij.collum.ij.
Filius melioratus respectu fratris sui coheredis potest grauari. folio.vij.collum.j.
Filius melioratus in tertio bonorum z de facto graduatus a testatore si repudiet z ei fuerit datus substitutus vulgaris melioratio cum grauamine tranāt in substitutum.lz eidem substituto tale grauamē nō fuerit iniunctum. folio eodem.col.ij.
Filius melioratus z grauatus si repudiat.legittima z melioratio trāseunt in fratrem coheredem cuz onere.folio eodem z col.in fine.
Filius melioratus lz non possit in tertio grauari regulariter fallit in tribus casibus. fo.codē col.iij.
Fili⁹ emācipat⁹ meliorat⁹ si ante acceptationez meliorationis decedat transmittit etiam ad extraneos heredes. folio eodem.col.iij.
Filius lz non petierit in vita legittimam vel eius supplementum ius petendi transmittit ad heredes.folio eodem.col.iiij.z fo.lvi.col.ij.
Filij non solum possunt reuocare alienata per patrē in fraudem legittime quo ad legittimam .sed etiam quo ad tertiuz in quo pater poterat filium aliquem ex suis meliorare. fo.vij.col.iij.z seq.
Filio spurio an possit relinqui qntuz z in eo an possit sibi substitui filius suus legittimus z naturalis .z sic nepos testatoris vi. fo.ix.col.ij.z sequenti.
Filius naturalis preteritus a patre non potest cōtra tabulare testamentum eius. fo.xv.col.iij.
Filij iuste exheredati nō diminuūt aliqd ex legittia alioz fratrū qn habeāt integrū triētē.fo.xvij.col.ij.
Fili⁹ q̄ ingratitudinē cōmīt si vnuo p̄fe pniaz agat nō pōt exheredari. fo.xviij.col.j.z fo.xlix.col.ij.
Filius si se recōciliet cū patre admittur exheredatio facta etiam ex iusta causa ibi.
Fili⁹ effect⁹ monach⁹ retinet ius p̄oritatis i gradu z iura agnatiōis. fo.xvij.col.iiij.z fo.xx.col.iiij.
Filij p̄ditoris in crimine lese maiestatis nec succedūt ip̄i patri p̄ditori.nec alicui ex suis ascendentibus nec extraneis.filij vero hereticorum excepto patre hereticō alijs quibuscūq̄ succedunt. fo.xix.col.iiij.
Filius hereticus non nocet nepoti catholico quo ad auum. folio.xx.collumna.j.
Filius non acquirit patri ea que acquirit patre cōstituto in extremis. folio.xxi.collumna.j.
Filij p̄nt a patre p̄uari legittima si p̄ titulo oneroso omnia bona sua alienet. fo.xxiij.col.ij.
Filia habens dotem excessiuam non cogitur conferre quando abstinet ab hereditate paterna .z vult esse dotecontentam. fo.xxiij.collum.iij.
Filij in legittima sunt quasi creditores z non veri. folio xxv.collumna.iij.z fo.lv.col.ij.
Filius vel descendens faciens aliquid p ascēdēti ad qō non tenebat in dubio non videt fecisse animo donandi sed repetendi. fo.xxviij.col.iij.
Filio iz nō possit imūgi on⁹ legati vl fideicōmissi i legittima trāct⁹ substituto i legittima pōt. fo.xi.col.iij.
Fili⁹ arrogat⁹ impubes nō pōt grauari i legittima tñ eius pupillaris substitutus ſic. fo.xi.col.iij.
Filio arrogato ipubem pōt i ūrta p̄ substituere directe pupillariē p fideicōmissū tñ nō qō ē vez q̄n fideicōmissuz imūgit ip̄i filio.z ip̄e acceptat dictā ūrtā.sec si eā repudiet vl ante q̄p acceptat decedat:q̄ tūc vadit dicta ūrta ad substitutū cum onere fideicōmissi lz nominatim in persona ip̄i⁹ impuberis sit iunctum qō est mirabile vi. fo.xli.col.ij.z fo.lix.col.iij.
Filiū arrogatū lz non possit grauare p̄ in sua ūrta onere fideicōmissi.tñ eius venientes ab intestato pōt fo.xlij.col.j. qō ē verū q̄n dictus filius moritur infra pupillarem etatem alis secus. fo.codē col.i⁹.
Filij vt continuentur appellatiōe familie an sit necesse vt cū patre simul habitent. fo.xlvi.col.ij.
Filiusfami.vt matrimonio patria potestate extimat̄ tria requiruntur. folio.xlvi.col.iij.
Filia q̄ peccauerit i corp⁹ lz nō ōbeat ali nec dotari a p̄fe hoc fallit q̄n p pniaz cēt emēdata. f.xlix.co.ij.
Filio spurio non potest pater relinquere quintum naturali vero sic. fo.xlix.col.iij.
Filius sit cautus cui pater libros maximi valoris assignauit in peculiū si vult eos p̄cipuos hr̄e se emancipari faciat nō reuocato peculio. fo.lij.col.iij.
Filius lz non conficiat inuentarium non perdit legittimam. folio.lv.collumna.ij.
Filius dicens patris hereditatem suspectaz nō perdit legittimam ibi.
Filio cum mater debeat legittimam de necessitate non potest illā instituere cum condītione vt patri nō queratur vsufructus. folio.lvi.collum.ij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tabula harum repetitionum.

Filius sicut non tenetur subire onus iniunctum legittime ita neq3 eius lucras. fo.lvij.col.iij.
Filius in tertia bonorum a patre melioratus nō potest grauari de aliquo dando extraneo istam regulaz ponit.fo.lviij.col.j.quam ibi dupliciter limitat.
Filio meliorato in tertio grauamen appositum in fauorem extranei non valet istam regulā tradit. fo.lix. col.iij.quā ibi.z col.seq.limitat septem modis.
Filij duo si pariter nascūtur robustior z pulchrior ꝺ primogenitus:qz ꝑ⁹ ꝑlumit natus. fo.lxi.co.iij.
Filius quomodo idem censeatur cuz patre plura ex empla iuris z plura dicta vi.fo.lxiij.col.iij.z seq.
Filius an dicatur possidere quod pater possidet. folio.lxv.columna.ij.z.iij.
Filius si fuit institutus z pater din hereditatē possedit ꝓsumitur aditio facta ꝑcedēte iussu.ꝺ.col.ij.
Fili⁹ si possideat hereditatē sibi ōlatā p decē annos ꝓsumitur patrem ratum habuisse. fo.lxvi.col.j.
Filius potest esse in iudicio sine consensu patris quā doagit officio iudicis. fo.lxvj.columna.iij.
Filius etiam quando agit officio iudicis contra patrem debet petere veniam.fo.codē.col.iij.Itē quando agit in castrensibus que cōtra eū ibi.
Filius z pater vna persona censentur in bijs q̄ sunt iuris.secus in bijs que sunt facti. fo.lxvi.col.iiij.
Filiusfami.est legittimus accusator in causa criminispublici. folio.lxvij.collumna.j.
Filius z pater nō censentur vna ꝓsona in quattuor casibus quos vi.fo.codē col.ij.cū quattuor seq.
Filiusfami.cui fuit delata hereditas si laboret in extremis.an possit pater eius illo instanti adire hereditatem.vel agnoscere bono.pos.folio.lxviij.collū.j. z folio.xxi.collumna.j.
Filiusfamili.in castrensibus vel quasi habet duplex ꝓuilegium. folio eodem.col.iij.
Filijfami.clerici z ꝓme tōsure cū censeanť bñe bona quasi castrensis peculij poterūt testari ibi.
Filiusfami.quib⁹ casib⁹ possit testari. fo.lxix.col.j.
Filiusfa.an possit donare causa mortis vi. fo.co. col. ij.per totam cum duabus sequētibus.
Filio cui pater invita assignauit legittimam lz amplius ei nō teneať assignare vel relinquere si illā consumpsit an teneať prestare alimenta. fa.lxx.col.iij.
Filius etiam cum iuramento non potest alimentis renunciare. folio eodem.col.iiij.
Filius si videt patrem dissipare bona an possit ab eo petere vt in vita sibi assignet legittimam ibi.
Filia que recepit dotem ꝓ sua legittima z promisit nihil amplius petere si facultates patris augeantur post mortē ꝑis pōt augmētū petere. fo.lxxi.col.iiij.
Filius qō lucratur ex fructibus fundi sibi traditi a patre vnde se aleret dicitur esse aduenticium non ꝓfecticium. folio.lxxviij.collū.iij.
Filius qō lucratur cum pecunia patris sibi data ad mercantiam.an debeat fratribus conferre. z an illud dicať ꝓfecticiū vel aduēticiū ibi z col.seq.
Filij lz reuocent donationem factam a patre ante eorum natiuitatem vsq3 ad suam legittimaz. tamē fructus non reuocant. fo.lxxix.col.ij.
Filij naturales lz a patre legittimentur. tamen non reuocant donationem ante eoz legittimationē a ꝑte factā etiā omniū bonoz ꝑsentiū. fo.codē.col.iij.
Filij lz per ingressum religionis legittimentur tamē nec vt precedentes reuocant donationem ibi.
Filius vñs ius succedēdi in eo q̄ pater sibi voluerit reinquere ꝓteritus nō cōtra tabulať testiū ꝑis ibi.
Filius lz nō possit donare ꝑ cā mortis illo auctore cautela ē vt donet iudicis auctē. fo.lxxiij.col.j.
Filio alicuius studenti mutuans repetit a ꝑte etiaz prohibēte ne quis illi mutuet. fo.lxxiiij.col.j.
Filio si pater donet cius assidua petiōe talis donatio morte non cōfirmatur. fo.lxxiiij.col.iiij.
Filius sicut potest vendi per patrem fame laborantem ita libertus per patronū. fo.cxxviij.col.ij.
Filius respectu patris z libertus respectu patroni in duodeciz casib⁹ assimilanť. fo.cxxviij.col.ij.z.seq.
Filia lz debeat esse contenta virtute statuti quantitate sibi a ꝑte relicta tū pater in pte quā ei relinquit nō potest onus imponere. fo.cxxxi.col.ij.
Filio si pater concessit peculium ꝓfecticium cum potestatedonādi z dissipandi non videtur data licentia per delictum alienādi vnde bonis filij publicatis nō venit dictum peculium. fo.cxlvi.col.iij.
Filius testatoris q̄ sit ille qui testamento instituť ē duobus testibus probatur. fo.xcv.col.iij.
Filiusfam.si assumpsit mutuā pecuniā quā cōsumpsit in bonos vsus.vl'creditor re vera mutuauit i necessitatē suā lz habeat exceptionē maccdoniani.tū si eam opponit peccat mortaliter. fo.xcviij.col.j.
Filius negocians cum pecunia patris habet dimidium lucrorum alia dimidia patri applicata nisi illicite fuerit illud lucratus:quia tunc neq3 patri neq3 fratribus communicatur. fo.c.col.iiij.
Filia quando est in potestate patris z virginali rubore non petit maritum z dotem patre negligente vel renitente:iudex ex officio etiā illa nō petēte pōt cogere patrē sibi dotem constituere. fo.lxxxv.col.j.
Fiscus si habet rem communem cum alio totam potest vendere inuito socio. fo.cxxxiij.col.iiij. refusa tū socio parte precij ibi z vi. fo.cxxxviij.col.iiij.

Tabula harum repetitionum.

Fiscus vendens rem communez lz socio teneať sue partis precium soluere. z ex equitate illum requirere an ꝓ eo quod alius offert ipe partem fiscivelit. maritus tamen vendens lucra communia ad nullū ꝓdictorum tenetur. fo.cxxxvj.col.iij.
Fiscus quādo venit ad bona ꝓpter delictum agit de lucro captando. fo.cxxxix.col.ij.
Fiscus tenetur ad debita z si habeat bona ex crimine heresis. folio.clij.col.iij. z in fauorem creditorum in tali casu adde ūngu.dictum ℔dau.post Bar.in l.si marito.ff.solu.matrimo. j.collum.
Fisci ꝓuilegia remissiue z quō fisc⁹ non habeat ꝓuilegiū nisi in casib⁹ a iure exꝑssis vi. fo.cxij.col.iiij.
Forma legis vl statuti magis attenditur q̄ ipa lex. folio cxlv.collumna.ij.
Fratres duo si stant simul vt duo socij bonorum et vnus eorum emit ꝓprio nomine tenetur illaz rem alteri communicare. fo.ij.col.iij.
Fratres possunt reuocatoria petere a marito sororis illud quod habet in dote vltra legittimam si ipse fuit in dolo tpe quo recepit. folio.xxv.collū.ij.
Frať dē suus fratri in quodā casu. fo.xxxvj.col.ij.
Fratres ꝑis potestate cōstituti lz solū naturali obligēť.tū si ꝑ in vita eis legittimā assignauit.z sup illa cōtrahūt vtraq3 obligatiōe tenenť. fo.l.col.i ij.
Fratres si inter se conueniant vt filie de cōmuni maritenť si vna sit maritata communibus expensis:que postea mortuo marito paupere nō rehabuit dotē ite rum de cōmuni non est maritanda. fo.cxi.col.ij.
Frater si statuti vigore teneatur sororem dotare z illam semel dotauerit dote casu amissa iterum non tenetur illam dotare. fo.cxi.col.iij.
Fratres minores sibi relictuz ꝑñt petere imꝓrādo officium iudicis lz nō iure actionis. fo.lxvj.col.iiij.
Fratres quādo reuocēt dotē excessiuaz datā a patre sorori sue ab ei⁹ marito.vi supra in v̄bo dos data
Fruct⁹ facit suos erās in iure z putās solēnitatē in teruenisse dūmodo absit vitiū reale. fo.lxxxj.col.iij.
Fructus facit suos possessor bonefidei etiam si pretendat titulum nullum. folio eodē.col.ij.
Fructuum acquisitio z prescriptio quibus differuut vi. folio eodem.col.iij.z.iiij.
Fructuū prescriptione bonū ꝓuilegiū qō bz bone fidei possessor vi.supra in verbo bona fidei possessor.
Fructus bonorum mariti z vxoris ad hoc vt cōcentur requirit q̄ simul habitēt. fo.lxxiiij.col.ij.z.iiij.
Fructus industriales habens in re aliena cum sit bona fide constitutus non dicitur habere eos ex causa lucrativa. fo.lxxviij.col.iiij.
Fructus tam industriales q̄ naturales ꝓsumūtur de iure non durare vltra triennū. fo.lxxx.col.iiij.
Fructus vi.infra in verbo possidens.
Fugiens ad ecclesiam sicut gaudet immunitate.ita fugiens ad corpus xp̄i. fo.xciij.col.iiij.
Fundus a viro empt⁹ solo tñ suo nomine instō cum ptibis appositō z nō vxoris an dividať vt cōe lucrum fo.j.col.iij.quā q̄stionē ꝓsequť p.xiij.col.sequť.
Furnarius obligatus coquere panem ꝓ familia alicuius certo precio si illa familia crescit an teneatur ꝓ omnibus panez coquere vel ꝓ illis tñ qui cōtractus tpe erāt in familia. fo.xlvj.col.iij.
Fur qui ꝓ tribus furtis debet mori ꝓ vno moritur si illud est magnum. fo.lxxij.col.j.

G

Gabellam fraudāspeccat mortaliť. fo.clv.col.iiij.
Gabella non debet solui de contractu donationis lz vigore statuti de quolibet contractu sit soluenda. folio cxlv.collumna.ij..
Gabella ex contractu nullo non debet solui . folio lxxxvi.collumna.iij.
Gabella non debet solui ex distractu. fo.xcv.col.ij.
Gabella si de precio rei vendite debet solui vigore statuti debet intelligi de precio qō in effectu remanet ꝺoductis expēsis in sub astatiōib⁹ z ꝓsenctisz aliis fo.c.collū.j. vbi vi.alia.iiij. dicta.in mā gabellaz.
Garētigij cōtractus materia vi. aliū infra in v̄bo instrumētū.z sup in verbo cōfessio z v̄bo fidensor.
Genus quando ē reductuz ad vnam speciem assumit eius naturam. fo.cxliij.col.iiij.
Generalis renūciatio lz nō valeat regulariter tamē iuramēto firmetur fo.cxvij.col.ij.in fi.
Generali trāsactiōe.vel generali liberatione nō veniunt ea q̄ ꝑñt vendicari ratione dominij. fo.cj.col.ij.
Glose sunt intelligende ꝺm leges quas allegant. z non considerantur cum inuenitur tex. z nō faciūt ius nisi rationem assignēt iuri conformē dādo legib⁹ vere intellectū vi.hec tria circa glosas. fo.cxli.col.ij.
Granatus restituere si sine liberis decedat si decedit relictis filijs exheredatis in mortis articulo constitutis fideicommissum debetur. fo.xxi.col.j.
Granatus restituere fundum vni ex familia si vnus eligat an in casu quo ille electꝰ repudiet possit eligēs vulgarē substitutum dare. fo.lviij.col.ij.z seq.

H

Habitatio si reqririt ad cōsequēdū aliqō ꝓuilegiuz vel bñficiū sufficit filio ꝑis habitatio. fo.lxv.col.j.
Hereditate adita bona efficiuntur ꝓpria ipsius heredis. folio.x.collumna.iij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hereditate adita etiam pia causa non posset directo substitui ibi.
Hereditate adita est locus substitutioni directe in tribus casibus ibi.
Hereditas seu bonorum posse. vide supra in verbo filius fami. cui fuit.
Hereditatis quotaz bonoz differunt. fo.xlvj.col.j.
Hereditate nō adita si debeant legata vigore statuti petūtur condi. ex lege. fo.l.col.j. quod applicat in co.seq.ad.l.j.titu.ij.in.li.v.in ordi.rega.
Heres q accomodauit tacitā fidem defuncto de restituēdo in capaci neqz pōt hereditatē retinere neqz i capaci dare siz sm conscientiā tenet illa fisco restituere solio. xxiij.co.j.
Heredis appellatione largo modo venit legatarius folio. xxix.col.ij.
Heredes injuriātis vel defunctis siz ante litem cō testatam cum defuncto de iure ciuili conuenti non possint tamen de iure canonico siue sit contest. siue nō z si nihil ad eos pueneriit cōuenti pnt. fo.xliij.col.ij.
Heredes an possint prohiberi a testatore ne ppetuo diuidant vi. infra in verbo testator.
Heres si dilapidat bona ante cuctum cōditionis fideicommissi illa applicantur fideicommissario quando in eius fauoz fuit apposita conditio. al' ponuntur in sequestro ne heres pendente conditione comoditate fructuz p̄uctur. fo.lxxij.col.ij.
Heres grauatus a testatore vt pro aliquo fide iube at intelligitur etiam grauatus vt soluat. ō.cij.co.iiij.
Heres ex causa lucratiua succedēs siz faciat actū luci tū z ignoranter nihilomin9 ē in mora. fo.cx.col.iij.
Heretici. deportatis eqparant fo.xxx.co.iiij.
Hereticus si fit: mercator: precium rerum per ipm vē ditarū p̄sumit in ei9 vtilitatē conuersuz. z l.c. fiscus tenet reūndere si res velit vēdicare. fo.xciiij.col.j.
Heretic9 siz post crimē cōmissuz nō pōt trāsferre dominū. tū bene ē p̄sona aliter obligat9. fo.cij.col.iiij.
Hereticus. vi. infra in verbo precium.
Hyspanie reges nō subsunt impatori. fo.lxj.col.ij.
Homicidij vt vulnerans excusetur quam culpam possit ipe vulnerat9 incurrere vi. infra in verbo vulneratus vbi ponitur culpa quadruplex.

I

Impediens me ne aliquam commoditatem consequar etiam si ad illam mihi nullum ius competebat tenetur ad interesse. fo.lxxxiij.col.iiij.
In capaci sine delicto suo relictū si ab eo reuocat bis applicat quibus legittima debet. fo.liij.col.ij.
Ingratitudo siz operatur donationis reuocationē in fructuū ex redonata perceptorum renocationē nō operat. folio.lxxix.collum.j.
Inhabilis ad testandum non potest testamenti sui factionem alteri cōmutere. fo.xiij.col.ij.
Insinuatio nō requrit quādo pater assignat filio suo legittimā siz vtat verbo donatiōis. fo.lxvij.col.iij.
Institutio de aliquo contemplatione alterius fit duplicitur. folio.ix.collum.iij.
Institut9 in primo gradu quibus modis posset contingere vt heres esse nō possit. fo.x.collum.j.
Institutio quedam secunda reperitur que non est substitutio. folio.xxix.collum.j.
Instrumēta publica ō iure cōi nō habēt paratā executionē: sed requirit libellus: processus fo.cj.col.iij.
Instrumentum habens iuramentum habet executionem paratam. folio.cij.collum.j.
Instrumentū garentigiū bñs cōtra ōbitoz: pōt eo mortuo impedire ci9 cadauer ne sepeliat. fo.co.col.iiij.
Instrumētū garentigiū bsz vim confessionis facte in iudicio: sentēte diffinitue. fo.cij.collum.j.
Instrumenta publica an bodie iure regni per.l.v.titulo.viij.libro.iij.in ordi.rega. habeant paratam executionē sine eo q̄ habeant clausulam garētigiaz vt. fo.ciij. col.j.z ij. quia singulariter loquit pōderādo verba. d.l.siz illam non bene alleget.
Instrumentum garentigium bz paratam executionem non soluz in persona illius in quo habet origine obligatio. sed etiam in persona illius cui competeret vtilis vigore illius instrumenti. fo.ciiij.col.iij.
Interpellatio extra iudiciales etiam per verba enūciatiua constituit aliquem in mora. fo.cx.col.iij. immo z sola notificatio debiti extra iudicialis idem operatur ibi. Interpellatio vna sola sufficit ad constituē dū aliquē in mora nisi in trib9 casib9. fo.cxj.col.j.
Interpellatio ex iudicial nō cōstituit i mora debitorem officio iudicis obligatum. fo.co.col.iij. imo nec tūc sola oblatio libelli sine contestatione sufficeret ibi
Interpellatio extra iudicialis non constituit in mora debitorem quando prius fuisset in mora creditor. folio eodem z collum. sed tunc requiritur litis contestatio. ibi. vbi de veritate huius vi.
Interpellatio extra iudicialis an sicut cōstituit in mora an sic precedentē morā purget. fo.cxij.collū.j.
Interpellatio geminata facta diuerso tpe operatur vt mora nō possit purgari casu quo alis posset ibi.
Intellectus rationi naturali contrarius non est legi adaptandus neqz tenendus. fo.clj.col.iij.
Intellectus per quem inducitur legum correctio nō debet accipi in materia correctoria p̄sertim impro-

priando verba. folio.cxliij.col.j.
Index incompetens si periculum est in mora potest testes examinare. fo.xxxvij.collum.iiij.
Judicis presentia non presumitur ex diuturnitate temporis. folio.lxvi.columna.j.
Juder ex officio suo potest expellere agentē sine actione. folio cij.columna.iiij.
Juder inducendo aliquem in rem potest transferre ciusdem possessiouem sine naturali. fo.xc.col.iij.
Juder quando videret aliquem metu non audentem testari potest ex officio suo accedere ad cum vt hibere testetur z ducere testes z notarium vt illi nō ollaz libera testandi facultas. fo.lxxxv.col.j.
Juramētū habet viz clausule codicillaris. fo.iij.col. iij. vi. xviij. effectus notabiles iuramēti per Jasonē ff. itē si qs postulante. j.z.ij.col. insti. de actio.
Juramentum firmat donationem inter virum z vxorem. fo.lxxvij.col.iij. item donationez in patrem z filium in potestate. filio eodem columna iiij.
Juramentū quoquis promittit nō denūciatuz maleficium non valet. folio.xcviij.col.iij.
Juraméto duplex ozit remediū siē ex stipla. cij.col.j.
Juramentum an firmet pactum nudum. vt infra in verbo pactum.
Juramentum cum in testamento habent vim clausule codicillaris opaz vt substitutio directa facta in eo possit obliquari. folio.cxvij.columna.ij.
Inramentū i cōtractib9 q̄ sine eo nō valēt pōt apponi sine metu penaz legis regie. fo.lxxxv.col.j.
Juramentum minoris sicut firmat contractum. sic z distractum. folio.xcv.collumna.j.
Juramētū cōfirmet rūsionē factaz sine vbis siz soluz signis q̄ alis victaret stipulationē. fo.cxvij.col.j.
Jurans in genere seruare omnes contractus per se faciendos obligatur. fo.cxvij.collū.iij.
Jurans soluere an cōpēsando excuset plurib9 vi. fo. cxx.col.iiij.z seq.z qz ē multuz dubi9 passim vi. oino Feli.in.c. ad nostrū. el pmo. v.col.cū duab9 seq.ō iuretura. Mipoliti. singl. ccviij. incipiēti cōpēsatio.
Jura que non possunt in extraneum heredem trāsire in fiscū non trāseunt. fo.cxxv.collum.ij.
Jura correctoria non debent extendi ex maioritate rationis. folio.lxxviij.collumna.iij.
Jus rūpēdi nō bñs nō bz ius succedēdi. cv.col.iij.
Juris in dignitate indignum non potest eligere habens potestatem eligēdi ex pluribus quē voluerit in dignitate tā facti sic. fo.clx.collum.iij.
Jus adeundi non est in bonis heredis neqz in eo dicitur locupletior. fo.lxxviij.collumna.j.
Jus dicitur prohibere donationem inter virū z vxorem non assistendo. z ideo donatarius in tali casu nō est in mala fide. fo.lxxxi.collū.ij.
Jus aliquando non assistit aliquando resistit. d. fo. col.j.z.d.col.ij.qō est maxmi effectus vt ibi.
Jus correctorium quādo reducatur ad ius commune bene extenditur. fo.lxxxiij.collum.iij.

L

Legatarius vel fideicomissarius qnando agit contraberedez pro legato vel fideicōmisso tūc testamentū hz paratā executionē. fo.cij.co.j.
Legatū vel fideicomissum relictum filio preterito impugnāti testamentū nō conseruatur per auc. ex causa. folio.vi.co.iiij.
Legatum factum extraneo de qnta pte bonoz vel quinta parte substantie pro eodem habetur cum substantia pro bonis summatur. fo.xlv.col.ii.
Legatū pōt per testatorē reuocari siz res legata in vita legatario traddat ab eo. fo.lxxviii.col.ii.
Legittima absorbetur per es alienū fo.viii.col.i.
Legittime siz non possit iuungi on9 tamē si iuungat z filius repudiet tansit ad substitutū sibi datū cū dicto onere. fo.viii.col.ii.
Legittima filii exheredati sicut acrescit alus fratrib9 z nō vadit ad extrancū institutū ita eodem modo legittima filij deportati fo.xvij.col.iiij.
Legittima filij. z pfoni nō semp eqpparat. fo.xxviij. col.ii. vbi ponit tres differētias inter vtranqz.
Legittima diminuit relicta ad pias cās. fo.lvj.co.ij.
Legitame supplementum siz filio non petat in vita tamen eius petitionē ad heredes trāsmittit ibi. z folio viii.col.iiii.
Legittima filij an augeatur. Bonis pfis post eius mortem augmentatis. fo.lxxi.col.iij.z sc.
Legittima patroni an sit hodie totū pīmoniū libertī excepto quto sicut dispositū ē in legittima filiorū in bonis patris. fo.cxxviij.col.ii.cū plurib9 seq.
Legittima fratris turpi pona instituta non ē hodie augmeniata. fo.cxxviii.col.iiij.
Legittima dz reliq filio titulo institutiōis patrono vero pōt reling titulo legatī. fo.cxxix.col.iij.
Legittima filiorum cum sit hodie omnia bona patris excepto quinto an hodie debeat eis relinqui titulo institutionis. folio eodem z col.seq.
Legittima filiorum an sit quota bonorum vel hereditatis vi. folio.cxxx.collumna.iij.
Legittimatio spurij siz valeat hac modificatiōe vt nō succedat patri nisi in eo q̄ sibi placeat. tamen si pa-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ter testamento mitus legittima dicto legittimato re linquerit tali quantitati relicte non poterit grauamẽ imponere. folio.xxxiij.collum.iiij.
Legittimatio filij vt succedat in ea parte quãlibi pa ter vouerit reliquere valet. fo.lxxix.col.iiij.
Legittimatus filꝰ quando dicat testamẽtũ pris nul lum ſi pretreatur in.d.fo.collum.iij. z an legittima tus equiparetur vere legittimo vi. late Jasonem in l.cum acutissimi.pma z secunda collumna.C.de fi deicommi. z nota q legittimatus habet suitatem est dictum singula Bal.in.l.eam quam.C.codẽ.qõ re fert ibi Jason.in.v.collum.dicẽs alibi nõ legisse.
Lex ex prefatiõe recipit intellectum. fo.j.col.j.
Lex stili.ccv.in quattuor eius verbis bene ponderatur. folio.iiij.collumna.iij.vbi etiam ponderatur alia lex stili.ccxvij.
Lex fori .xx.ti.v..lib.iij.declarat. fo.vi.col.iij.
Lex.vi.titulo quinto libro.iij..fozo legum. limitatur non procedere in.xij. personis prohibitis a iure te stari. folio.xv. collumna.j.
Lex.ix.fozo legũ.libro.iij.titulo delas mãdas decla ratur z limitatur.folio eodem col.ij. z vsqꝫ ad.xxij. folũ declarat z dant ei.xx.limitationes que optime examinant z fo.xlix.col.iij.extenditur.
Lex cum quidam.C. delega.dupliciter extenditur. folio xl.collumna.ij.
Lex.d.cum quidam recipit tres ratiões que omnes improbantur z datur ei alia noua.folio.xlij. collum. na.iij.cum duabus sequentibus.
Lex ab eo.C.de fideicommiſ.notabiliter limitatur. folio xliij.collumna.iij.
Lex vel canon si vtitur aliqua dictione ratiõe frequẽ tioris vsus non per hoc stat exclusiue. vt non proce dat in alijs. folio.xlix.collumnp.j.
Lex regia prohibens in contractibus inseri iuramẽ tum non habet locum in contractibus qui sine iura mento nullum effectum sortiuntur.folio.liij.collum na.iiij. Adde q illa lex regia quaz ipe allegat in ge nere est.l.vi.titulo.j.libro.iij.in ordi.rega. de quo vi. melius per eundem. fo.lxxv. collum.ij. z sequenti. vsqꝫ ad folium.lxxviij.per totuz.
Lex instanie que facit bona communia inter virũ z vxorem a die matrimonij declarat. fo.lvi.col.iij.
Lex cum acutissimi.C.de fideicom.militat si institu atur persona valde dilecta testatori. fo.lxij.col.iiij.
Leges notabiles debent seruare de casu difficili. folio lxij. collumna.ultꝰ.
Lex si habeat plures intellectus. vnum dubitabilez aliud indubitabilem.ille amplectendus est qui ca sum dubitabilem decidit ibi.
Lex ſi filius.C.de petitio.heredi. quinqz modis no tabiliter limitatur.fo.lxvi.col.j.z sequen.
Lex lz nõ possit facere q illud qõ ẽ factũ nõ sit factũ vẽ.ficte tamen potest. folio.lxxij.collumna.ij.
Lex non debet habere vnam syllabam superfluam. folio lxxiij. collumna.iij.
Lex.iij.titulo delas donationes.fozo legus. libro.v j. dupliciter declaratur. fo.lxxix.col.ij.z sequen.
Lex vel canon quando fundat se super presumptio nez in foro conscientie certum est illam presumptio nem non esse veram tunc veritati stamus z non pre sumptioni.fo.lxxxiij.col.ij.in fine.
Lex.ij.ti.v.fo.legũ.lib.iij.extendit. fo.xcviij.col.ij.
Lex.ij.ti.vij.lib.iij.fo.legũ limitat. fo.xcix.col.ij.
Lex.ij.fozo legum. titulo delas mandas libro.iij. z lex prima titulo delas herencias. eodem libro limitã tur.folio.c.collumna.iij. z eadem collũna in fine ver si. infero z quinto extenduntur z.vi. additas leges alij notabilẽ declarationẽ. fo.cij.col.ij.
Lex finalis.fozo legum.libro.iiij.titulo.xviij. limita tur.folio eodem.collumna.iiij.
Lex.p.fozo legum titulo.viij.libro.iij.z lex.v. lz al leget.vi.titulo.xij. libro.v .in ordi.rega. extendũtur. folio ciiij.collumna.iij.
Lex incendium.C. si certum petatur.limitatur quĩ dazꝫ modis. folio.cx.collumna.j.
Lex quĩ dicat fingere plura exẽpla vi. fo.cxx.col.ij.
Lex quoticns.C.de rei vendi.procedit etiam quãdo primo emptori fuit tradita res per actum fictum se cundo per actum verum.fo.cxx.col.iiij.vbi etiam vi. alsã limitationem ad dictam.l.quoticns.
Lex nona corgẽs ius commune in vno correlatiuo rum intelligitur corrigere in alio. fo.cxxx.collũ.j.
Lex disponens quando est minus in re non debet ex tendi quando est minus tempore. fo.cxxxi.col.ij.
Lex parificãs duo extrema facit vtrumqꝫ eodem iu re censeri. folio.cxxxviij.collumna.j.
Lex magis equiparatur vltime voluntati q̃ con tractui. folio eodem collumna.ij.
Legis prouisiõe quando alicui querit actio per alte rũ ista actionõ ẽ directa sed vtilis. fo.cxxxj.col.iiij.
Lex declarans non extenditur ad casum non com prehensum sub lege declarata. fo.cxlv.collum.j.
Lex penalis non extenditur ad largam nec ad lataz significationem vocabuli ibi.
Lex vel canon quando priuat aliquem propter deli cum suis bonis est penalis. folio.cxlvij. collũ.j.
Lex non debet offendere naturam ibi.

Lex quando venit addendo in casu addito videtur corrigere. folio.cli.collumna.iij.
Lex loquens de domino non solum habet locum in domino vero. sed etiam extenditur ad dominum fi ctum. folio cxx. collumna.iij.
Legem extendere non est nostrum.sed ad principez pertinet. folio.cxliij.col.ij.in fi. z in pnci.seq.
Lex vel statutum si disponat q qualiscũqꝫ probatio sufficiat intelligitur dummodo sit ydonea vel legi tima.folio lxxxvi.collumna.iiij.
Lex finalis de Madrid declaratur ibi.
Liberus z filius duodecim casus quibus respectu patrum z patris assimilantur.vi. supra in verboñli us respectu.
Libri empti z traditi a patre filiofami. clerico etiam prime tonsure studenti ipsi statim acquiruntur z con setur peculium quasi castrense z non tenebitur eos conferre. folio.lxviii.collumna.iiij.
Licentiam habens aliquid faciendi in vitama volun tate potest illud facere in vita. fo.xlviij.col.iiij.
Licentia ingrediendi claustrum monialium intelli gitur de prima vice tm̃ z nõ viterius. fo.cxi.col.j.
Lis inter patrem z filium de iure canonico bene po test esse.folio lxvi.collumna.iiij.
Locatio facta sine designatione certe mercedis intel ligitur facta ea mercede qua illa res consueuit loca ri.folio uj.collumna.j.
Locupletior quis dicat z gs teneat pbare pecuniaz versam in vtilitatẽ alicui" remissiue. fo.xciij.col.ij.
Locꝰ possessiõis triplicit põt reperiri. fo.xcij.col.iij.
Lucrum dotis qõ conceditur marito propter expen sas non dicitur lucrativus titulus. fo.xxvi.col.ij.
Lucra inter maritum z vxorem acquisita constante matrimonio vt cõmunicentur requiritur q simul habitent alsi scorsum habitẽt quilibet acquirit sibi. folio xlvi. collumna.iiij.
Lucra acquisita ab illo que per verba de presenti du xit vxorem quam nondum ad domum traduxit non cõmunicantur sed ipius sunt ibi.
Lucra acquisita ab vxore anteq̃ ad domum viri tra ducatur ipius sunt. folio eodem collumna.iij.
Lucra acquisita a marito postq̃ a domo sua expulit vxorẽ sine causa dũ solus fuit tenet cõcarelbi.
Lucra acquisita ab vxore nolẽte viro cõmunicari cõ municant lz ipa sola acquisierit. fo.xlvij.col.ij.
Lucra acquisita ab vxore z viro aliqua iusta causa cum dispensatione separatis de necessitate non com municantur ibi.
Lucra acquisita a coniugibus qui scorsum habitãt voluntate propria separati necessario non commu nicantur. folioeodez.collumna.ij.
Lucra acquisita per maritum ob scuticiã ab vxore se paratum non communicantur ibi.
Lucra obuenientia vxori ex acquisitis constante ma trimonio per ipam ad heredes transmittuntur ea de cedente ante acceptationẽ. folio.lvi.collum.ij.
Lucra que veniunt alteri coniugum constante ma trimonio dicuntur prouenire ab ipa lege non ab alte ro coniuge. folio.cxxxviij.collumna.ij.
Lucra que vir lucratur ex forma statuti stantibus fi lijs vel non:per secundas nuptias non perdit: quia ad hoc non consequitur ab vxore: sed legis prouidentia. folio cxxxix.collumna.iiij.
Lucra durante matrimonio acquisita siue matrimo nium sit verum siue putatiuũ int̃ coniuges diuidũ tur. folio cxi.collumna.iiij.
Luxurioso masculo curator datur sicut et mulieri. folio lxxij. collumna.iij.

M

Magistri sententiam defendere debẽt discipuli.fo lio.xxij.collumna.ij.cui adde notabile dictum Cy ldra. quod refert Abb. in.c.j.de postu.pia.vj.col.q motus perdictũ doctorus sui excusat ab expẽsis.
Maiestatis leie crimen committens non dicitur ha bere voluntatem. folio.clv.collumna.ij.
Mãdatum de faciendo si precedat z postea man datarius id agat nõ expsso cuius nomine facit mã dantis nomine fecisse videtur. fo.j.collumna.iij.
Mandatũ quod erat necessariũ ad aliquẽ actũ non psumit peeeisse ex diurnitate tpis. fo.lxvi.col.ij.
Mandatarius ad aliquid emendũ constitutus cer to precio limitato lz quod plus consumpsit nõ possit habere per viam actionis. per viam tamen exceptio nis recuperat. folio.lxxxiij.collumna.iiij.
Mandatum cui est vt se obliget videtur mandatũ. vt soluat. folio.cij.collumna.iiij.
Mãdati fines sunt diligẽter custodiẽdi in commit tendo sec" in omittendo:quia omissione potest man datarius preiudicare mandanti.folio.cvij.collumna ij. Et vide.xi.casus quibus licet mandati fines exce dantur valet q̃ geritur per Jasonez in.l. si pro.ura tor.j.z.ij.collumna.C.de procura.
Mandatus siue emat aliquam rem nomine commu ni siue proprio tantuz.medietas rei empte acquiritur vxori in continenti. folio.iiij.collumna.ij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tabula harum repetitionum.

Maritus si legat vxori quolibet anno decez corbes frumenti z decem libras vtriusq; soluitur ipe messiuz. iiij.collumna.ij. folio

Marit⁹ dr bre dotē titulo oneroso. fo.xxiij.col.iij.

Maritus si habuit dotem cum vxore qui excedit legitimam filiorum dotantis q̄diu durat matrimonium non potest conuenire aliqua reuocatoria respectu illius excessus:quia dotem titulo oneroso ista est regula que traditur.folio.xxvi.collumna.j.que extenditur per eum septem modis. z limitatur quattuor in sex collumnis sequen.

Maritus non solum dicitur habere dotē titulo oneroso durāte matrimonio.iz etiā qñ eo soluto ex pacto de ea lucranda penes illū rēāsit. fo.xxvi.collū.ij.

Maritus putatiuus dicitur habere dotez titulo oneroso ibi.

Maritus habens vxorem que eo mortuo ē pauper remansura potest illi quartam bonorum suorum relinquere. z v.tra hoc potest de quinto aliorum bonorum disponere. Item facere meliorationē tertij vni ex filijs z in alijs bonis filios instituere heredes. folio.xxx.collumna.iij.

Marit⁹ dicitur debitor fue vxoris pauperis quo ad quartam suorum bonorum. z talis quarta diminuit filiorum legittimam ibi z collum.sequenti.

Maritus vigore pacti seu statuti non debet lucrari dotem quando non substinuit onera matrimonij sicut mulier non lucratur donationem propter nuptias quādo etiā nō sustinuit. fo.xvij.col.iiij.

Maritus si relinquat vxori vsufructum oium bonorum.z ipe habet filios tale relictum valet solū in vsufructu quinte partis bonorum.folio.lc.collumna.j.si tamen filij repudient paternaz hereditatem z illa veniat ad substitutum sibi datum. vel ad venientez ab intestato quibus pater legittimam non debebat. tūc vxor integrum habet vsufructum quod ē singule ibi z collumna sequenti.

Maritus ante traductionē vxoris ad domum non consequitur dimidietatem fructuuz in bonis vxoris. folio lxxiij.collumna.iij.

Maritus lz non possit consentire mulieri vt secum contrahat. tamen hoc fallit in quattuor casibus. folio.lxxxj.colluma.iiij.cuz tribus sequentibus.

Maritus si recuset vxori ad faciendum contractum licentiaz prestare iudex debet examinare an id agāt ex aliqua iusta causa. que si cesset ipe permittet illam contrahere.folio.lxxxiij..collumna.j. quod intelige vt in collumna sequenti.

Maritus si est absens z est vtile vxori cōtrahere debet expectari si in breui est redditur⁹. sed si diu ē affuturus vel est periculum in mora iudex supplet mariti absentiam.folio eodem collumna.iij.adde legem lix.in legibus tauri.

Mariti absentia dicto casu sit breuis vel longa iudex arbitrabitur ibi.

Marito soluenti dotem vxori perditure an incumbat onus probandi in eius vtilitatem fuisse conuersam an socer debeat probare q̄ filia illam perdidit. folio xciij.collumna.iiij.

Maritus quemadmodam non lucratur dotem virtute pacti vel statuti vxore per eum occisa.ita si infirma per eum non curet. fo.cviij.collumna.ij.

Maritus etiam contradicēte vxore potest lucra vēdere.folio cxxxiij.collumna.ij.

Maritus casu quo appellatur de iure dominus rei ad vxorem pertinentis dicitur improprie dominus. ipa vero dicitur proprie domina. fo.cxxxvij.col.j.

Maritus si non posset lucra alienare nisi pro parte sua sequerentur quattuor inconuenientia.folio .cxlv. collumna.iiij.z sequenti.

Maritus dans occasionem confiscationi ꝓpter suum delictum dicitur male vti substātia sua z vxoris. fo.io cxlvi. collumna.ij.

Maritus lz de iure nostri regni possit lucra constante matrimonio alienare prout voluerit.non ꝓpterea potest per delictū alienare. folio.xcviij.collū.iij.

Maritus si aliquid ex vsuris lucratus est ex hoc inutil applicatur vxori. folio.c.collumna.iiij.

Marit⁹ lz ō lucris possit bodie vt de propijs bonis facere.non tamen potest illa donare vel dilapidare. folio cxli.collumna.iiij.

Marit⁹ si sine culpa sua deuenit ad paupertatez an possit vxor petere dotē.vide ibi z infra in vbo vxor.

Masculinum in contractibus z in vltimis volūtatibus an comprehendat femininum. folio.cxiij.collūna.iiij.cum sequen.

Matrimonio constante acquisita an presumant ex pecunia viri trñ. vide distin. fo.cxxxviij.collū.iiij.

Medicus si aliquid impēdat pro sanando infirmo contra eius voluntatem potest illud ab eo repetere. folio lxxxiij.collumna.j.

Medicū si vulnerat⁹ non adhibeat an presumatur mortuus sua culpa vt vulneratus excusetur. vide infra in verbo vulneratus.

Medicū inter bonā z malā fidē repik. fo.lxxxi.col.j.

Melioratio naturā ꝓlegatoz legf. fo.vij.col.j.

Melioratio sapit naturā legittime. fo.co. col.iiij.

Melioratio est quota bonorum z non hereditatis. folio viij.collumna.iiij.

Melioratio deserit⁹ titulo singulari ibi.

Melioratio facta filio in quinta parte bonorum per cum transmittitur ad quoscūq; etiam si ante ei⁹ acceptationē decedat. folio.ix.collumna.j.

Meliorato filio in tertio z quinto bonorū fratres nō compelluntur prestare meliorationez in corporibus hereditarijs respectu quinti.sed possunt soluere extimationem. folio.xxix.collumna.ij.

Melioratio potest fieri in re speciali.folio eodem.collū.iij.in princi.vi.bodie.l.xix.z.xx.in legib⁹ tauri.

Melioratio tertij debet dari meliorato in corporib⁹ hereditarijs:quia est legittima ibi.

Melioratus in tertio z quinto vel altero trñ si repudiet suam legittimaz qua fuit institutus z accceptat meliorationem illam consequitur iure legati z actione ex testamēto z nō ē ꝓlegatū. so.xxix.collum.ij.

Meliorare an possit pater testamentum faciens pro filio suo furioso vnum ex filijs ipius furiosi in tertio z quinto.vi.fo.xxij.col.ij.cum quattuor seq.

Melioratio tertij z quinti an pertineat ad fiscum facta cōfiscatiōe bonoz ꝓpter delictū meliorati amenti ad sibi datos substitutos. folio.xxiij. collūna.ij. z.iij.j.cum tribus folijs sequentibus.

Meliorato i tertio respectu tertij nō pōt apponi gravamen in fauorem extranei vel alicuius descendētis cui de necessitate non est relinquenda legittima. sce⁹ in fauorē illoz quib⁹ relinquēda ē. fo.xxv.col.j.

Melioratio siue fiat in tertia parte bonorum siue in tertia parte substantie equaliter valet cum substantia pro bonis sumitur. fo.xlv.collum.ij.

Melioratio facta a testatore p hec verba melioro in tertia pte rez meaz. lz nō dicat bonoz meoz valet z idē in legato qui facto ex eo p eadē verba ibi.

Melioratio facta a testatore p hec vba in tertia pte pecunie mee valet z idē i legato quinti ibi.

Melioratio per hec verba in tertia hereditatis vel legatū quinti per eadē an valeat. vi.fo.eodē.col.iij.

Meliorare permittit testatori i quota bonorū nō in quota hereditatis ad hoc vt dicta quota hereditatis suā naturā retineat.sz retinēdo naturā quote bonoz bñ pōt fieri meliratio i ꝗta hereditatis.fo.xlvi.col.j.

Melioratio sicut pōt fieri a pre in morte. ita etiā inter vivos.fo.xlviij.col.j.qō ꝓbat decē z octo fundamen p ꝗttuor sequē.col.adde legē.xvij.in.ll.tauri.

Melioratio est prelegatum respectu partis tangentis duos fratres nō meliorados.folio eodē col.iij.

Meliorare pōt pr vnū de filijs suis etiā sibi ingratū.l.indignū facti in dignitate.fo.xlix.col.j.z seq.

Meliorationē facta p patrez filio in tertio videtur illi remissa causa ingratitudinis.folio eodem col.ij.

Melioratus an petat meliorationē cōditiōe ex.l. an actione ex testamento. folio eodē col.iiij.z seq.

Melioratio facta inter vivos an possit per meliorātem revocari.folio.l.collumna.ij.cum tribus sequentibus.adde.l.xvij. in legibus tauri.

Meliorati filij presentia non est necessaria ad validitatem meliorationis.folio eodem collumna.iij.

Meliorat⁹ filiusfamilias debet esse solicitus ad duo. folio lij. collumna.iij.

Melioratio facta a pre filio l vita ita confirmat pre cōstituēte se p filio possidere sicut traditiōe vera ibi.

Melioratio facta filiofami.ipo cōtrahēte matrimonū cōfirmat sicut emācipatiōe. fo.eodē col.iij.

Melioratio facta filie p dote sua ē irrevocabilis idē si filio fiat in donationē ꝓpter nuptias .ibi qō procedit iz matrimonium nō sequatur vt ibi.

Melioratio facta causa studij an sit revocabil⁹ ibi.

Melioratio facta facta filio in ptāte iurato an valeat irrevocabiliter incontinenti. fo.liij.collū.ij.

Melioratio facta z donata a matre inuita filio etiaz in potestate patris constituto valet in continenti z sola penitētia non revocat. fo.eodē.col.iij.in fine.

Meliorare duos pater vel plures ex filijs suis an possit.folio iiij.collumna.iij.

Melioratus filius in tertio an possit a patre gravari vt eius dimidiam suo fratri restituat.folio.lv.collumna.j.z folio.lvij.collumna.j.

Melioratio an possit fieri vni ex filijs vt tertium vsq; ad decem annos teneat z postea alteri fratri restituat. folio lv.collumna.j.

Meliorari potest vnus fili⁹ in vsufructu tertij z alij⁹ in proprietate. folio eodem.collumna.ij.

Meliorationē tertij nō pdit fili⁹ ex dispositiōe ter. in auē.hoc amplius.C.de fideicō. fo.lvij.collum.ij.

Meliorat⁹ filius i tertio an possit a testatore gravari vt illud extraneo restituat ibi z sequen. collumna. vi.melius folio.ix.collumna.iij.z.iiij. vbi ponit regulam cum septem fallentijs.

Meliorati heres an possit gravari respectu meliorationis.folio eodem collumna.iij.

Meliorans aliquem in parte proprietatis possessionum suarum videtur illuz in quinta suorum bonorum meliorare. folio.lxxvij.collumn.j.

Melioratus fili⁹ a patre inuita lz melioratio per patrem revocetur casu quo possit facit fructus industri-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ales quos ex meliozatione percepit suos nec veniunt in reuocatione. folio.lxvij.collumna.ij.vsq; ad folium.lxxxi.per totum quod optime examinat.
Meliozatio quãdo reuocatur ex defectu modi.l. cõditionis interpositę non impiete an reuocentur fructum interim percepti. vide folio.lxxix.collum..j.
Meliozatio tertij quando sit filio a patre in vita non dicitur ꝓprie legittima. ideo in ea potest apponi gratuamen. folio eodem collumna.ij.
Meliozare non potest pater vnum de filijs quando daretur ei materia delinquendi. fo.c.collũ.iiij.
Meliozatio facta a patre filijs suis prim i matrimonij an comprehendat filias si ex eo filios z filias habeat. folio cv.collumna.j.z sequẽ.
Mens statuentiũ per prohemium ipsius statuti cognoscitur. folio.j.collumna.j.
Mens quomodo attendat magiſt̃r vba in diuersis dispositionib⁹. fo.lxiij.col.j.z sequentib⁹ duab⁹.
Mercator nõ dr quis vno actu. fo.lxxij.col.j.
Mercator si accipiat mutuam pecuniam in dubio presumatur illam pecuniam cõsumpsisse in suas mercantias lz non possit probari q; ex tali pecunia sit factus locupletior. folio.xciij.collumna.j.
Meretrix potest pro debito incarcerari niũ sit nupta folio.lxxij.collumna.iiij.adde.l.tauri.lxij.
Merita obligatoria differunt a meritis impulsiuis z persuasorijs. folio.xxviij.collumna.iij.
Merita vbi valldãt donationẽ debẽt cẽ equalentia donatiõi. fo.eodẽ col.iiij.vi.supr̃ i vbo.biñ merita.
Minor si iurat quando contrabit cum patre in cui⁹ potestate est obligatur vel si alteri pro se contrahenti cum iuramento consentiat. folio.lxvii.col.iiij.
Minor iuramẽto excluditur beneficio restitutionis absq; alia certiorationc .fo.cxviij.collñ.j.qõ altercat ibidem in sequẽti col. de quo quia passus est dubius tu vi.sing. Jaſo.in auẽ.sacramẽta puberum.in.xv. col.cũ duabus sequẽtibus.C.si aduer.vẽdi.
Minor nõ p̃sumat ignorare ius naturale. fo.cxviij. co.j.z adde q; maior decẽ octoannor̃ lz minor vigiti z quiq; tali casu non restituit fuit singu. dictũ Jacobi z Bal. quos refert Areti.in.c.fraternitatis.xvi. collumna.de testi.
Minor occupans rem suam propria auctoritate amittitur ea.vi.folio.clv.collumna.iiij.
Minor delinquendo perdit priuilegium quod habet ne possit alienare. folio.clvi.collumna.iiij.
Missio in possessionẽ an possit fieri in probibitis alienari per testatorem.. folio.xxxv.collumna.iij.
Molendinũ conducens cũ pacto reaptãdi intelligitur de prima vice. folio.cxj. collumna.ij.quod ꝓ singu. ponit Fran.de cremo.sing.cxlvi.
Monasterium habetur loco filij in casibus a iure expressis. folio.cxij. collumna.iiij.
Mora sine interpellatione ex casus quibus cõtrahitur. vi.fo.cxij.col.ij.cũ duabus sequẽtibus.
Mora interpellatiõe qs cõstituit qõ extẽde aligbus modis. fo.cx.col.iiij.z.vi.supr̃ i vbo interpellatio.
More excusatio facilior est q; pene. fo.cxxij.col.j.
Mors ciuilis quo casu equiparatur naturali. folio xvij.col.iiij.z fo.xvlij.col.j.
Mors ciuilis z naturalis quomodo equiparantur remissiue. vide folio.xxxvi.collumna.iij.
Mors ciuilis z naturalis casibus expressis in iure equiparantur. folio.cxij.collumna.iiij.
Mortuus lz aliquis reputetur quo ad succedendum alicui non tamen reputat quo ad hoc vt obstet alijs ne predicto succedant. folio.xxi.collumna.iiij.
Mulieres z si subij clautur decez millibus castigationibus non castigantur. fo.cxlv.collũna.iiij.
Mulier senex sepulchr̃ viri é. fo.lxi.collũna.iij.
Mulierũ plures qualitates. fo.cxlv.col.iiij.
Mulier renũciãdo velleiano lz semp̃ iuuat nisi fuerit certiorata. ó bñficio velleiani tñũ renũciationẽ iurat nõ iuuat cũ nõ certiorata. fo.cxvij.col.iiij.
Mut⁹ glibet efficit mortis articulo. fo.xxj.col.j.
Mutuam pecuniam recipiens z postea faciens expẽsas in suas vel suor̃ vtilitatem presumitur ex pecunie mutuata illos fecisse. folio.xciij.collũna.j.

N

Naturalis filius pupilli non excludit substitutum pupillarem. folio.xxxix.collumna.iiij.
Nauis dñs si si ꝑponat in ea merces exportari ꝓhibitas nõ solũ merces cõfiscant̃ lz nauis fo.cxxxij.col.ij.
Nauis vide folio.xxxix.collumna.iij.
Nepos ad hoc vt possit meliorari p auũ necesse est vt nõ ꝑcedat a ꝑre z sic a filio testatoris .fo.xv.col.ij.
Nepos ex filio hereticо põt institui ab auo z meliorari.z cõpetit ius rũpẽdi autũ testamẽtũ ei etiam si auus habeat alios filios. fo.xix.col.iiij.
Nepotes ex filijs deportatis.l.hereticis sunt successibiles auo ex testamẽto.l.ab intestato etiãalijs filijs testatoris stãtib⁹ z q̃lit intelligat. vide fo.xx.col.j.
Nepoti legittimo z naturali ex filio spurio au⁹ bñs aliã legittimã.plẽ an possit aliqd relinq̃re ibi.
Nepoti ex filio viuẽti nõ potest auus habẽs duos filios meliorationem tertij facere.fo.eodẽ col.iij.etiaz si talis filius viuẽs sit a ꝑre iuste exheredatus ibi.

Nepos bz ex ꝑsona sua q̃relã co q; pr̃ suus fuit exheredar⁹ p successorũ edictũ remissiue.fo.eo.col.ea.
Nepos ex filio deportato vel hereticо.l.ingresso religionẽ minoruz potest ab auo meliorari lz alios filios habeat.folio eodem collumna.iij.per totã.
Nepos qñ habet auũ z ꝑez diuites ꝓius debet alimenta a patre q; ab auo petere. fo.xxiij.col.ij.
Nepos in quo bonoz̃ instituit⁹ ab auo q; ꝑez ip̃ius nepotis z alios filios instituit heredes bz ius accrescẽdi in portiõe ab vno ipoz̃ filioz̃ repudiata.fo.xxix. col.iij.z an talis nepos habeat ius accrescẽdi respectu tertij si ſtius repudians esset in eo melioratus est pulchrum dubium.fo.eodẽ col.iij.z seq.
Nepoti qui ꝑcedit a patre intantũ nõ põt auus relinquere vitra q̃ntũ bonoruz qõ ꝓcedit etiam si sit in potestate per arrogationem. fo.xxxi.collũ.iij.
Nepos ex filio vno dat⁹ tutor ab auo filio suo pupillo z institutus in quto bonoz̃ an possit grauari ab eo nõ solũ respectu q̃ntiz sed etiam respectu decime partis fructuũ q; sibi obuentura est ratione tutele in bonis pupilli.fo.xxxi.col.iij.z fo seq.col.j.
Nihil ponẽ multis modis. fo.xcij.collũ.iiij.
Nomina debitoz̃ meoz̃ an sibi t vilius donare si domo alicui omnes res meas.vi.fo.xci.col.ij.
Notarij in instro dotis dzapponer. obligationẽ bipotecariam lz sibi nõ fuerit dictũ. fo.iij.col.ij.
Notarij error in testamento duobus testibus potest probari. folio.xcv.collumna.iij.
Notar⁹ tenẽt ad dãnũ z interesse dolo cuius ꝓbato. fo.cvij.col.ij.z tale dãnũ iurameto partis probatur quod est verum quando dolus est commissus in faciendo.secus si in omittendo ibi.
Nouatio cõtract⁹ ꝑcedẽtis fit p stipulationẽ nou aũ potest fieri per nudũ pactũ. fo.cxv.col.iiij.
Nouatio si inter partes agatur bene potest fieri per aliũ cõtractũ sine stipulatiõe.ibi.
Nuncio publico dicenti citatuz affecisse illũ iniuria non creditur. folio.cj.collumna.iij.

O

O bligationis ad antidora duplex effectus ponitur fo.xliij.col.iij.adde tu decẽ z octo effect⁹ hui⁹ obligatiõis per Jaſo.in.l.si nõ sortẽ.§.libertus.ff.de conditiõe indebiti.iij.col.cũ duab⁹ sequentibus.
O bligando ciuilis lz nõ cadat int̃ ꝑez filiũ in ꝓfectitijs tamẽ in aduentitijs cadit. fo.lxxxij.col.ij.
O bligandus quãdo aliquis venit ex eo q; pecunia est versa in eius vtilitatem nunq̃ ꝓsumitur versa nisi probetur. folio.xciij.collumna.iiij.
O bligatio naturalis geminata é efficax ad agẽdũ fo. cxvij.col.iij.vi.Jaſo.i rubri.ff. ó vbo.obli.l.iiij.col.
O bligatiõis naturalis tres effect⁹. vi.ibi.addc Jo.faponentẽ qnq; instituta ó obligatiõib⁹.i ꝓn.col.ij.
O bligatus naturalit tñ in foro cõsciẽtie compellit soluere. fo.eodem collũ.iiij. allegat Bar.in.i.ũ pene.ff. de condi.indebi. cuius doctrina quia é dubia. vide Jaſo.ibi col.ij.post Alexan.
O bligatio ꝓprie loquẽdo appellat illa q̃ descendit ex cõtractu vtriuscz ꝓtis obligatorio. fo.cxlv.col.ij.
O bligans bona sua an videatur obligare bona parata alienationi. folio.xci.collumna.ij.
O bligatiõe generali bonoz̃ qñ venit pecunia ibi.
O ccidere aliquẽ vel insurmuz sine medico negligere vl malũ medicũ adhibere pena sũt. fo.cviij.col.iij.
O ccidẽdo qũo qs cõstituit in mora. fo.cc.col.ij.
O fficio iudicis quando agitur bene cadit iudiciũ inter patrem z filium. folio.lxvi. collumna.ij.
O fficiũ iudicis nascit qñ vba dirigũt ad iudicem ibi.
O fficiũ iudicis nõ p̃supponit obligationem. fo.cix. col.ij.qõ intellige in mercenario.sec⁹ in nobili.vi Jaſo post glo. singu.ibi in.l.ũnali.§.ũnali.ff. de condi. indebiti.collumna finali.
O fficiũ iudicis impropꝛie ponit ꝓ actiõe.ibi.
O fficium iudicis nobilis z mercenarij notabilẽ differentiam.vide folio.cxi.collumna.iiij.
O fficium iudicis oritur etiam ex nudo pacto extra iudiciali. folio.cxv.collumna.iij.
O fficialis publ⁹ qñ ꝓ pte stipulat competit parti actio vtilis z nõ directa qũ stipulat ꝓ secuntate officij tũc cõpetit ei officium iudicis. fo.cxv.col.iij.
O mne verbũ precariũ é obliquũ. fo.xiij.col.ij.
O riginale si contradicat exemplo tradito per notarium originali creditur. folio.cij.collũna.iij.

P

P actum nudum in iudicio factum an pariat actionem.folio.cxv.collumna.ij.z sequenti.
P actum nudũ iuramento vallatũ an pariat actionem.vide fo.cxvi.col.iiij.z sequenti.
P acto qõ põt fieri z ꝓ legẽ põt. fo.cxxxviij.col.ij.
P arafernalia bona an sibi vẽdicet ꝓulegia dotis fo.lxvij.col.iij.adde glo.sing.in.c.plerũqz.i vbo dotalitiũ.ó donatio.int̃ vir̃ z vro.quã dixit sing.Jaſo. in.l.ij.cal.ij.ff.solu.matri.que voluit q; vroz adulterio sicut perdit dotẽ ita parafernalia bona.
P aria sunt non existere filios vel extare tales qui non possunt succedere. fo.xvi.collumna.j.
P ars illa dicitur sine qua totum consistere non potest. folio xxxvij.collumna.j.
P ris alienatis bona sua titulo oneroso cõfessio ó p

Universidad de Deusto
Biblioteca

cio recepto nō nocet filijs in legittima nisi alit̄ ō actu
ali numeratiōe cōstet. fo.ix.col.j. allegat Jo. de plate
cun⁹ dictū dixit ppetuo notandū Jaso. in.l.si arro
gat. ix.co.ff. de adoptio. z vi. istū do. fo.lvi.col.iij.

¶Pris confessio i testamēto q̄ se debitorē fatet non
nocet filijs l legittima etiā si sit iurata. ibi de quo me
lius p cū. fo.xxiiij.col.ij. in fine z sequēti. z fo.lvj.col.
iij. vbi plures remissiones ponit.

¶Pater non potest substituere pupillariter filijs emā
cipatis etiā hodie. folio.xiij.collū.iiij.

¶Pater per pactum potest remittere causam ingra
titudinis filio. fo.xviiij.col.j.z.ij.z fo.xlix.col.ij.

¶Pr̄ vēdēdo oia bona sua z pmittēdo tradere post
mortē pōt p̄uare filios legittima i totū. fo.xxiij col.ij

¶Pre vl'mre g largā dotē p filijs dedere vita fun
ctis. alij filij p̄t dictā dotē vsq3 ad legittimū reuoca
re etiā cōstāte mr̄imonio interdictā filiā z cū⁹ maritu3
fo.xxv.col.j. vbi vide concordiā: q̄ supra in lr̄a. d. in
verbo dos data cōtractū inuenies notatū.

¶Pater si filiā p̄us dotatū instituat in legittimā sim
pliciter intelligitur computata dote. fo.xxix.col.j.

¶Pater si p filia dotem pmisit z ea z filio institutis
heredibus decedat vel intestatus onus soluendi do
tis promisse non pertinet ad filium pro sua dimidia
sed totū est in patrem ip̄ius filie. fo.eodem col.ij.

¶Pater naturalis nō potest substituere in legittima3
filio per fideicommissum. fo.xxx.collū.ij.

¶Pr̄ p filio furioso vel mentecapto vt pōt testamen
tū faciēs an possit vnū ex filijs furiosi meliorare in ter
tio z qnto. fo.xxxij.col.ij. cū quattuor seq.

¶Pater quemadmodum potest filio testari. ita z co
dicillari. folio xl.collumna.iiij.

¶Pater pōt filio assignare legittima3 in vita si vult.
folio xlviij. collumna.ij.

¶Pōt qōlicet p testm̄ licet p cōtractū. fo.co.col.ij.

¶Pater si filio in vita legittima3 assignet l3 vtaf̄ ver
bo dono. non est proprie donatio sed magis debi
tum. ideo insinuatiōe nō eget. fo.l.collū.iiij.

¶Pater q̄ potest dare vni filioꝝ in morte in p̄iudici
um alteri⁹ pōt dare p donationē. fo.lj.col.j.

¶Pr̄ si vnū ex filijs i vita meliorauit donādo ei tertiā
ptē bonoꝝ nō pōt reuocare nisi tal'illi⁹ cēt i ci⁹ ptāte.
fo.lij.col.j. qō vltimū altercātibi z col.seq.

¶Pr̄ naturalis si donat in vita qntū bonoꝝ filio sta
tim valet donatio. folio.liij.collumna.iiij.

¶Pr̄ qñ extraneo relingt tertiū z vni filioꝝ qntū bono
rū quomodo z quantū de illo tertio debeāt filij reuo
care ab extraneo. vide fo.liiij.col.j.z seq.

¶Pater alicui⁹ si sit diues an ei⁹ filij⁹ diues vel paup
reputaf̄. vide fo.lxv.col.ij. qō p̄dest ad multa.

¶Pri legittimo administratori filij ppr̄ p̄digalitatē
vt dissipationē bonoꝝ filij administratio ē auferēda
fo.lxx.col.j. siue hoc sit dolo siue culpa p̄tis ibi.

¶Pri turpi p̄sone z bona filij dissipāti sicut int̄ dicit
administratio bonoꝝ. an sic intredicatur vt filio non
possit pupillariter substituere. fo.codez col.ij. p totā z
seq. vbi vi. qr est passus opinionē.

¶Pater si filio in vita assignauit legittimā z ille eam
consumpsit amplius non tenetur assignare vel relin
quere. folio lxx.collumna.iij.

¶Pre lz beneficio p̄ncip̄s restitut⁹ recupet p̄riaz ptā
tē q̄ fuit p̄uat⁹ ppr̄ suā turpitudinē. tñ nō recuperat
administrationē bonoꝝ filij. fo.codē col.iiij.

¶Pater si sit tenax an p̄uetur administratione bo
norum filij ibi.

¶Pater dum viuit non tenetur assignare legittimaz
q̄diu non dissipat bona. fo.lxxi.col.j.

¶Pater in casibus quibus tenetur filium emancipa
re an teneatur illi assignare legittimā. ibi.

¶Pre ingresso monasteriū adhuc viuēte. filij p̄t pe
tere legittimā. ibi z seq. Adde Alexā. in.l.si cū dotē.
in p̄nci. v.z. vi. col. ff. solut. matri. meli⁹ p Curset. um
filis sing. in pte legittima vbi ferep ñttuor col.

¶Pater p filio condemnato non tenetur soluere le
gittimam. folio eodem collumna.ij.

¶Pri dissipāti bona filij mobilia aduēticia tūc auferē
tur administratio qñ dissipat culpa cōmissa l faciēdo
sec⁹ si in nō faciēdo vl'omittēdo. fo.lxxij.col.j.

¶Patris bona quo ad legittimā filij cōsiderant̄ attē
to tempore mortis. fo.lxxi.col.ij. z idem in legittima
p̄tem ibi qō limita dupicat̄. vide fo.eodē col.iiij.

¶Pater si dicat filio vel extraneo cedo tibi qntaz ptē
bonoꝝ idē ē ac si dicat dono. fo.lxxvi.col.j.

¶Pr̄ si dicat filio emācipato inter viuos cedo tibi ter
tiā z qntā p̄tem bonoꝝ pure simpl̄r z irreuocabiliter
quā cessionē volo valere post mortem meā reseruato
mihi vsufructu dum vixero qō per hoc videatur illi
donare. z an sit donatio causa mortis vl'inter viuos.
fo.lxxvi.collūna.j.z sequenti.

¶Pater cui a iure licet p filio furioso testari non pōt
seip̄m exemplariter substituere. fo.lxxx.col.iij.

¶Patre auctore a filio fami. facta donatio cā mortis
ip̄i patri non valet. fo.lxxxij.col.ij.

¶Pater si vnū filiū meliorauerat z persuasionibus
aliorum meliorant alium. an debeatur melioratio p
mo vel secundo. vide fo.lxxxiiij.col.iiij.

¶Pre in bonis sibi a p̄ncipe donatis pōt iubere si in
eis filios instituat vt in ppetua cōmunīe sint z non
diuidant. fo.cvi.col.iij. in fi.z seq.

¶Pre cōmittēte delictum non cōfiscat empbiteosis
sumpta p illū ab eccl̄ia p se z filijs. lz venit ad filios
fo.cxxix.col.iiij. z seq. vbi remissiue vide.

¶Patric ptātis non curat in nouē casib⁹ quos vide.
fo.lxvij.col.iij. versū. ferto fallit cū trib⁹ seq.

¶Patronus potest agere ad supplementum si sibi
minus legittima relinquatur. z cōtratabulare testa
mentum. folio.cxxviij.collumna.iij.

¶Patronus in legittima differt in quinqz a filio. fo
lio.cxxix.collumna.iij. z sequenti.

¶Patroni vt filij legutima ē quota bonoꝝ regularit̄
fo.cxxxj.col.j. qō limita in duobus casibus vt ibi.

¶Pauperib⁹ p cū eligēdis gravat⁹ aliqd restituere
si decedat instituto aliquo hospitali illi⁹ paupes vt̄ eli
gere. folio iiij.col.iij.

¶Pecunia quotiēs p̄bat ad man⁹ alicui⁹ venisse p̄su
mitur ex hoc locupletior. fo.xciij.col.iij.

¶Pecunia cū sit parata alienatiōi an veniat in lega
to omnium rerum quas habebat in domo facto vto
ri p testatorem. fo.xci.collumna.ij.

¶Perdere dr̄ qs qñ fit aliqd cōtra ei⁹ volūtatē lz in
de lucrum consequatur. fo.xxxiij.col.iij.

¶Pena cōmittētis delictū vltima die mensis an ap
plicetur illi qui a rege emerat reddit⁹ illius mens⁹ s
an applicetur alij qui emit reddit⁹ sequentes men
sis cū in p̄mo mēse nō potuit delinquentū imponi pe
na vi. folio. cliij. collumna.j.

¶Permutatio lz habeat consensum tamē dicit̄ con
tractus innominatus. fo.cxviij.col.iij.

¶Portio que debetur alicui in bonis alterius est tri
plex. folio.cxxvij.col.j.

¶Portio debita filijs in bonis parentum multiplici
ter appellatur. fo.eo.col.iij.

¶Possessio si probata ē de preterito sufficit allegare
dominium vel possessionem de p̄senti. fo.ij.col.j.

¶Possessio diuturna si vna cum contractu cōcurrat
sufficit ad p̄sumendum solēnitatem extrinsecaz in
teruenisse. fo.lxv.col.iiij. vbi de veritate.

¶Possessio aliquando pro proprietate accipitur.
folio lxxvij. collumna.j.

¶Possessiones suas legans vel donans intelligit̄
donare omnia bona excepta pecunia z exceptis iuri
bus z actiōibus folio eodem col.ij. item etiā videtur
legare omnia mobilia ibi.

¶Possessio ciuilis sicut causat p̄scriptionem ita z
acquisitionem fructuum. fo.lxxx.col.ij.

¶Possessor bone fidei etiā in beneficialibus facit fru
ctus suos. fo.eo.col.iiij. z vi. fo.lxxxj.col.j.

¶Possidens fructus alienos bona fide z iusto titu
lo triennio eos acquirit etiam si non sunt consumpti
ed extent. folio.lxxx.collumna.iiij.

¶Possessio q̄ sit duplex. fo.lxxxix.col.iij.

¶Possessio ciuilissima repit̄ in iure. fo. eodē col.iiij.

¶Possessio si ex forma statuti trāsfertur in heredē ipo
iure intelligitur trāsferri p fictā traditionē. Si aūt ita
tutū disponat q̄ trāsferat nullo actu vero vel ficto me
diāte tale statutum nō valet. fo.xc.col.j.

¶Possessio triplex est. corporalis. incorporalis. z in
corporalissima fo.xc.col.ij.

¶Possessio ciuilis siue naturalis an possit acq̄ri ibi.

¶Possessio an consistat in facto vel sit iuris. folio
xxi.collumna.iij.

¶Possessiouis appellatione venit tantummodo na
turalis idest detentatio quando non potest venire ciui
lis p̄pter incapacitatē detinētis. fo.co.col.iiij.

¶Possessio quando apprehenditur z quando venit
apprehēsio cum animo z sic pro vt est possessio in re
ri tūc sola causatur naturalis sine ciuili. z post q̄ posse
sio est apprehensa z sic pro vt consistit in iure iam est
ciuilis cum naturali ibi.

¶Possessio aliqñ ponit̄ p q̄si possessiōe ibi.

¶Possessionis actus p̄sumitur fieri tanq̄ a domino.
folio.xcij.collumna.iij.

¶Possidens naturaliter aliquando dicitur possidere
aliquando non. folio eodem col.iiij.

¶Possessione pignorata intelligitur res pleno iurepi
gnorata. fo.co.col.iij.

¶Possessio longa habetur pro veritate ibi.

¶Posse quādo qs dicatur. fo.cliiij.col.j.

¶Potentia propinqua actui reputatur pro actu. fo
lio.xxi.collumna.j.

¶Potentes dubitare facile soluunt. fo.lxiij.col.iiij.

¶Potestas testandi alicui cōcessa intelligitur p̄mō
suetudinem loci. folio.iij.collūna.j.

¶Potestas si detur alicui negociādi administrandi
seu alienandi nō videtur data vt ex delicto obligef̄.
folio cxlvij.collumna.iiij.

¶Potestas non tenetur de malegestis per suos offi
ciales extra coz officium. fo.ci.collūna.iij.

¶Preceptum testatoris de nō alienādo in legittima
etiā cum causa nō valet. fo.cvi.collūna.ij.

¶Precium solutum heretico vendenti post delictuz
an p̄sumatur versum in eius vtilitatem vel non. vi
de folio.xcij.collumna.ii. qō ē magni effect⁹ ibi.

¶Prelatus si concedat emphiteosim sine eo q̄ dicat
vsqz ad tertiam generationem sic intelligitur concef
sisse. folio iij.collumna.j.

¶Prelegata non veniunt in substitutione vulgari.
folio xxix.collumna.iiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Premiū pmissuz ingredīētī talē ciuitatē intelligīt ō co q̄ pus ingredīt z ille sol⁹ oz bre. fo.cxi.col.ij.
Prescriptiōe nō ē necesse pbare bonā fidē sz oz allegari. fo.ij.col.j. adde Jaso.i.l.cū qd.l.ij.lectu.illi⁹ legis.ff.si cer.pe.l.col.añpe.circa fi.vñ.iij. adde z vi. Philip.l.c. abbbate sanc.in.ij.col.ō re iudi.in vj.
Prescriptio z fructū acq̄sitio a pari peedūt. fo.lxxx. co.j.vi.dctas inī vti ūgz. fo.seq.col.ij.z.iij.
Prescribere sicut non pōt errans in iure an sic nō possit acqrere fruct⁹. vi. fo.lxx.col.ij. a. de Feli. late l.c. de q̄rta pscrip.x.col. circa pnci.
Presumīt q̄ fuerit secut⁹ ipe tractat⁹ si inter Titiū z Bayum fuit ordinatū de occidendo Seyuz. z postea p dictū Titiū seius occidat. fo.j.col.iij.
Principia casus qui nō intelligit non potest intelligere casum. fo.j.col.ij.z fo.lxiij.col.iiij.
Principiū obscuz itelligīt p finē clauz. fo.xliij.co.iij.
Principes ptra iuz gētū nō disponūt sine cā. rc.co.j
Priuilegiū cōcessuz cōitati a pncipe ppt̄ bñ merita i gratitudine nō reuocat. folio.xliij.col.ij.
Priuilegiū perdīt vnica cōtrauentiōe in faciendo secus in omittendo. folio.cvij.collūna.ij.
Procurator constitutus ad vendendum potest facere q̄ in instro inserantur omnia pacta cōuenta apponī etiam penalta. folio.iij.collumna.iiij.
Procurator fisci sicut nō pōt bre fidē de pcio. ita z pcurator minoz vel eccle. folio.cxij.collū.iiij.
Procurator generalis z cum libera z exp̄ssius non potest donare. folio.cxli.columna.iij.
Profectuū dicitur tertiū relictū ab auo nepoti contemplatione sui filij. folio.xxiij.collumna.iij.
Profecti tijs nihil ē hodie immutatū ibi.
Profecticia acquirit hodie filius patri sicut olim. folio lxxx.collumna.ij.
Prohibitus succedere alicui ex legis dispōnōe nō prohibetur succedere alteri etiam ex dispositione illius cui ꝓhibitus erat succedere. fo.xxiij.col.j.
Prohibitio testatoris ꝓhibētis alienari ex familiaz imperpetuū eo q̄ vult rem remanere in familia nō extenditur vltra quartum gradum post personam primo ꝓhibitam. fo.cxxvi.col.j.
Promissio quando est geminata lz fiat per nudum pactū parit actionem. folio.cxvi.collum.iij.
Propietas sicut reperīt in iure. ita z q̄si ꝓpietas fo.xcij.col.ij. Allegat tex.quez dicit notabilē in.c. fi. ō iudi. quē allegat ad idē Jaso.i.l.traditionibus.iij. col.C.ō pact.z i.§.omniū.i.ix.col.unīti.ō actiōe.
Propietas est nomen directiz z nunq̄ obliquat nec pōt̄ p.o vtili dominio. ibi.
Propōtatarū ligs sic dixit i libello. vt dicat ꝓpetatē ad se ptinere z postea ꝓbet ō vtili dñio successisse ibi.
Proxim⁹ cōsitati q̄ bñ distinguit. fo.xxxiij.col.j.
Publicatis bonis filij ꝓpter delictum non publicatur prosecticiū etiā si habuisset a pre in eo potestatez donandi z dissipandi. fo.xcviij.collū.iij.
Publicus fauor vbi vertitur index potest suppliere ex officio suo etiā parte nō petēte. fo.lxxxv.col.ij
Pupillaris tacita vigore legis regie an bodie contra matrē admittat. vide fo.xiij.col.j.
Pupillus dando se in arrogationem extinguit pupillarem substitutionem. fo.xxxix.col.iiij.
Pupilli tutelam recusans non perdit substitutionem pupillarem. fo.cxxi.collūna.ij.

Q

Qualitas ꝓuilegiata mutatiōe psone differētis mutat z perdit ꝓuilegium. folio.lx.collū.iij.
Qualitas testamenti quando est probanda duo testes sufficiunt. folio.xcv.collumna.iij.
Questionē ō re nō dubia boī perito ꝓponēti possūm⁹ cū increpatiōe respōdere. fo.lxiij.col.iiij.
Quis vlq̄ q̄ē ponat. fo.xcvi.col.j.

R

Rationē dubitādi q̄ nō intelligīt. nō pōt intelligere rationē respōdendi ad questū. fo.lxiij.col.iij.
Ratio dubitandi annectenda est ibi.
Ratione legis correcta ipa dicitur correcta ibi.
Rō naturalis sufficit pro lege ibi z seq.col.
Rō legis seu iuris bz triplicē effectū. fo.lxiij.col.j.
Ratiōis legis z ratiōis naturalis vide plura dicta. folio xcvi.collumna.ij.z.iij.
Ratio legis ē restringēda q̄ si non restringeret aliquis lucraretur aliquid indebite. fo.cxiiij.col.iiij.
Rationis idemptitate noue legis corrigentis nō arguitur vt corrigatur alius casus q̄ expressius in ipsa noua cōstitutiōe corrigente. fo.cli.col.ij.
Regis filij⁹ etiā in ci⁹ potestate cōstitut⁹ donata a pre sibi acquirit. fo.lxvij.col.iij.q̄ō intellige vt ibi.
Religionez ingressus babet ꝓ mortuo ciuiliter ꝓpter qō nō cedit dies fidei commissi sibi iniuncti. sed expectatur eius mors naturalis: nisi talis ingrediatur religionem fratrum minoz folio.xix.col.ij.
Religionem si ingrediatur legatari⁹ pendente conditione legatum non extinguitur cum limitatione. de qua in versi. precedenti. ibi.
Religionem mendicantiū ingrediens facit locum secunti in gradu. fo.co.collumna.iij.
Relinquere omnia bona alicui idem ē q̄ illū instituere in omnibus bonis. fo.cxxx.col.ij.
Remissio rationis reddende de futura tutelis directe nō valet sz p indirectum sic. fo.xcviij.col.iiij.
Res que geritur potius debet attendi q̄ scriptura q̄ mediante actus geritur. fo.ij.col.ij.
Res prohibita alienari fauore alienātis. venit iuncta cessatione sec⁹ si fauore alteri⁹. fo.xxxv.col.iij.
Res mobilis an dicatur proprie possideri sicut res immobilis vi. fo.xc.columna.iiij.
Rescriptum apostolicū in dubio videtur cū clausulis consuetis concessum. fo.iij.col.iii.
Rescriptū dās remissionē pene ꝓfligēde ante delictū cōmissum non valet. fo.xcviij.col.iij.
Res publica si propter delictum vni⁹ consortis destruit domū cōmunē tenet illi cōsorti q̄ non erat culpabil' soluere pcū ptis sue. fo.cxxxiij.col.iiij.
Re⁹ si sit absolutus an intelligatur absolutus a tota causa vel ab obseruatiōe iudicij vi. fo.cxxij.collūna. iiij.z adde per Soc.in.l.si ate.j.col.ff. de excep.rei in.
Rusticus vel plebei⁹ vi. supra i vbo cōfessio de dote.
Rusticus minor z mulier formā legis seruare tenēt nec in hoc ignorātia iuris excusat eos. fo.xlv.col.ij. allegat Bal.in.l.iuris ignorātia.C.que admitti. vi. ibi Alex.in.ij.col.qui nota.loquitur z Jaso.in.ij.col.

S

Sacerdos vi. supra in verbo fideicōmissum tacitū.
Semis vnus habet vnciaz ad alterum in iure accrendi. folio v.col.iij.
Scholaris presumitur fecisse magnas expensas in studio. fo.lo .lxij.collumna.j. immo z salutē ꝓpriā presumitur cōsumpsisse iuxta notata p Bal.in auc. habita.iiij.co.C.ne filij⁹ p pre iō sciēt a dr̄ munera q̄ minuit neruos bz martinū ficinū medicine ꝓfessorē.
Seruicia faciunt presumi injuriarum remissionem inter inimicos. fo.cxiij.col.iij.
Seruus acquirit dño quod iuste non quod iniuste acquisitum est. folio cl.collumna.iiij.
Seruus lz inquisitis non possit ꝓiudicare domino tamen secus est inquerendis fo.cl.col.iij..adde plura in quibus differunt ius quesitum z q̄renduz p Hipolitū sin.cxciij.inci.magna ē.
Sententia viri vxori separate dos restituit z medietas lucroz vi. infra in verbo vxori q̄ obtinuit.
Sillaba in legib⁹ nō dz esse supflua. fo.xcvij.col.iiij
Silua illa sunt quoz q̄litas ē vna. fo.cxliij.col.ij
Sindici q̄ babēt sindicari officialem non impediunt se de gestis extra illud officiū. fo.cj.collūna.iij.
Socer inducēs dolo generum ad contrahendu cū filia sub specie magne dotis, promisse quā sciebat se nō posse prestare. in ex actiōe dotis perdit ꝓuilegiū q̄ō bz z potest conuenīri insolidū. fo.xxv.col.ij.
Societas tacita ē inī vir z vxorē. fo.ij.col.ij.
Societas tacita que ē inter virum z vxorē non ē minus priuilegiata q̄ expressa. fo.cxxv.col.j.z vide infra in verbo tacita.z fo.xlvij.col.ij.
Socius omniū bonoz potest habere pecuniā in separato. tamē illā tenet cōicare. fo.ij.col.iij.
Socij furto si duplū vel q̄druplū soluat illud an toti societati imputet. fo.cxxxiij.col.iiij.
Soci⁹ q̄ō ludo amisit an imputet sue pti vel toti societati. vide fo.cxxxiij.collumna.iij.
Sociox vnus nō solum pōt vendere partem ꝓpriā mercium venaliuz sed z partem alterius. dum tamen non faciat dolo. fo.cxxxvij.col.j.
Soci⁹ alteri⁹ socij dr̄ tacit⁹ procurator. fo.cxij.col.ij.
Solēnitas ꝓsumit etiā quo ad vendādā obligationē ex diuturnitate temporis. fo.lxv.col.iij.
Solēnitas nō ꝓsumit ex diurnitate tpis q̄n illud tēderet pncipaliter in damnū alterius fo.lxvj.col.ij.
Solēnitas requīta ad actū tūc ꝓsumit ex diuturnitate q̄n sum⁹ in dubio secus si ex instrumento cōstat nō intercessisse. folio eodem col.iij.
Solutione aliquando cōtingit q̄nē nō liberari z liberari sententia siue acceptilatiōe. fo.cxix.col.j.
Solutum pro redemptione alicuius eo prohibente potest repeti. folio lxxxiij.collumna.j.
Speciei debitor adeo eius interitu liberatur. q̄ sufficit ei probare interitum sine eo quod probet illud casu z non sua culpa accidisse. fo.cvij.collumna.j.
Speciei debitor ea pempta etiā post dolosaz alienationem liberat. folio eodez col.iij.q̄ō limita nisi talis species debita esset propria ipius creditoris. vt res cōmodata vel depōsita ibi.
Speciei debitor nō solū ea pempta liberat sz etiam extāte. si tamen nō nisi cū magna difficultate pōt haberi. folio eodē col.iiij. idem si talis species non reperiatur ibi versi. extendo septimo. z idē dic in debitore generis subalterni. folio.cviij.collumna.j.
Specie perempta post moram irregularem an debitor liberetur ibi.
Spurius post legittimationem nō est appellandus spurius. folio.xlix.collumna.ij.
Spurius vt instituatur, vide cautelas supra in littera.c.in verbo cautela.
Spurijs simplr ꝓ alimentis pōt relinq. secus in nepharijs z incestuosis. folio.xxxij.col.iiij.in fi.
Spurio restituēdi hereditatē accomodās testatori si dē. tenet fisco illā i foro cōsciētie restituere. xxxij.col.j.
Statutum ꝑ excludit filias a successione paterna stātibus masculis procedit lz pater dicat in testamēto in

Universidad de Deusto
Biblioteca

stitu filios meos heredes. fo.iij.col.iiij.iu fi.z scq.
Statuto stante q filij mercatorum etiam si repudiēt soluant paterna debita illa non soluunt si exheredē/tur a patre. folio.xvj.col.j.
Statuto stante q stantibus masculis femine non succedant fil' incapax nō excludit illas.fo.xx.col.ij.
Statuto stante q mortua vxore sine liberis vir lucretur dotem:lucratur illam vxore ingrediente in mo/nasterium ordinis minorum. fo.co.col.iij.
Statuto vigente q de omni lucro soluatur gabella non debet solui de donatione facta filio pro legitti/ma.folio lj.collumna.j.
Statuto disponente q filia sit contenta parte quaz sibi pateri voluerit relinquere :si pater aliquid re/linquat:in eo non potest illam grauare.fo.lvij.co.iij
Statutū disponēs q absens a ciuitate cum non pos/tet onera ciuium non gaudeat priuilegio ciuium non habet locum in eo qui habet filios in ciuitate lz ip/se ab sit. fo.lxiiij.col.iij.
Statuto disponente q minor.l.mulier sine presen/tia duorum propinquorum non contrabat:ex diutur/nitate temporis non presumitur illorum presentia in/tercuisse. folio.lxvj.collumna.j.z sc.
Statuta q pater teneatur pro filij delicto soluere le/gittimā an valeant. folio.lxxj.collumna.ij.
Statum si disponat q vxore premoriēte maritus ter/tiam partem dotis lucreturan sufficiat q marit' eū ea de presenti contrabat z illam traducat ad dōmū z cum ea habitet vt tali lucro potiat.fo.lxxv.col.iij.
Statura contraria duo si in aliquo voluminecreperiā/tur cui sit standum. folio.xcvj.collumna.ij.
Statutū de nouo in vno ex duobus casibus equipa/ratus lege antiqua videtur statutuz in alio fo.cxxix.co.
Statutum si disponat q comitā magnates sufficiat qualificatiqz probatio debet intelligi q sit talis que de iure valeat. fo.lxxxvj.collumna.iiij.
Statutum si disponat q contra instrumentum con/fessionatum nulla possit opponi exceptio:semper ta/men potest opponi exceptio resultans ex inabilitate persone contente in instrumento ibi.
Statutum disponens q sententia arbitri qualiscun/qz mandetur executioni intelligitur dum modo sit la/ta a persona que potuit esse arbiter.ibi.
Stili diffinitionem vi. fo.cxlix.col.j.
Stipulationis contractus in.iiij.casibus fuit innoui/tus folio. cxv.collumna.j.
Stipulatio quando iungitur contractui innomina/to an recipiat eius naturam z an ex ea tunc oriatur actio re integra. folio.cxvj.collumna.j.
Studij causa z dotis equiparantur. fo.lij.col.iiij.
Studij causa non possunt alienari subiecta restitutio/ni lz causa dotis possint. fo.luj.col.j.
Substitutio vulgaris simpliciter facta si heres non erit:verificatur etiam in casu quo heres primus non possit ee heres.fo.vj.col.ij.fo.ix.co.j.in fine z fo.x.co
Substitutio compendiosa facta filio impuberi per verbū commune an sit of tpe fideicōmissaria: an p tpe pupillaris directa. z postea obliquetur est questio profunda vi.remissiue. fo.xxxix.col.iij.
Substitutio generice facta comprebēdit casuz volū/tatis z impotentie. folio.x.collumna.ij.
Substitutio expressa concepta in vno casu furoris hz locum in alio casu furoris ibi.
Substitutio vulgaris facta in casu in potentie nō im/pedit trāsmissionē fieri ex potentia suitatis ibi. Adde alios decē casus in q^b^ substitutio vulgaris nō tollit suitatem per Alexand.in.l.si filius heres penul. z fi/nali colium.ff.de liberis z postu.
Substitutio vulgaris sub expressa pupillari tacite cōprehēsa non tollit suitatem ibi.
Substitutio vulgaris comprehensa sub breuiloqua vel sub compendiosa non facit cessare suitatem ibi. z in hoc adde huic domino dictionē nō qz deficit i ifo.
Substitutio vulgaris concepta in vnū casum com/prehendit alium tacituz nisi in quinqz casibus ibi re/mittitur.adde Jaso.in.l.j.in.v.col.ff.de vulg.z pupl.
Substitutus admittitur etiam si instituto remaneat succedendi spes iure speciali. fo.x.col.iij.
Substitutionis vulgaris existentia non requirit pri/mum gradum valere. folio.xi.collumna.j.in fi.
Substitutionis in z tollit ius accrescendi vi.folio.co.collumna.iij.vbi vi.cationem.
Substitutus z coniunctus si est vnus z idem z con/tingat substitutionem euanescere.petest per ius accre/scendi venire. folio.xij.collumna.j.
Substitut' z cōiūctus si est vnus z idem potest am/plecti vel iure substitutionis vel iure accrescēdi ibi.
Substitutio quando est mixta cum iure accrescendi nō tollit per substitutionē immo simul stare possunt in eodem subiecto.folio xij.collumna.j.
Substitutio vulgaris pōt fieri i legittima. z p conse/quēs i meliorationē.fo.xxi.col.iij.z sc.vbi vi.an sit gra uamē vi.meli'. fo'lviij.col.iij.z duab' scq.
Substitutio pupillaris potest fieri in legittima z per consequens in tertio. fo.xxij.col.iij.z fo.lviij.col.j.
Substitutio non potest esse sine institutiōe fo.xxxvij.collumna.iij.z duabus scq.
Substitutio potest fieri in donatione causa mortis

folio.xxxix.collumna.j.
Substitutus pupillaris venit ad omnia bona pupil/li siue que habuit a testatore siue ab amicis vel ptopin/quis vel quibuscunqz alijs. fo.xxxix.col.ij.
Substitutus pupillaris vt bonis pupillaribus defra/udetur datur bona cautela. fo.co.col.iiij.
Substitutio pupillaris expirat pupillo ex vxore pro/lem habente secus si ex cōcubina ibi.
Substitutio reciproca sicut respicāes plures perso/nas determinat eas vniformiter.ita quando respicit plura tempora. fo.lv.columna.j.
Substitutus lz preferatur coniuncto fallit quando aliud ex presumpta mēte defuncti constat folio.lxiiij.collumna.ij.in fi.z sequen.
Substitutus pupillaris non perdit commoduz sub/stitutionis lz recuset tutelam pupilli. fo.lxxiij.col.ij.
Substitutio facta alicui si sine filijs decedat intelligi/tur de masculis vel femininis. fo.cv.col.ij.
Substitutio que potuit valere iure directo nunq^ obli/uatur quando fuit facta testamento:secus si est fa/cta in codicillis fo.cxvij.collumna.j.
Substitutus pupillaris idem q^ datus tutor a pa/rt:si onus tutele recuset z negligat pupillo tutorem petere:perdit commodum substitutionis pupillaris folio.cxxxj.columna.iij.z scq.
Succesio ab intestatio non habet locum inter coniu/ges putatiuos. folio.cxlj.collumna.j.
Sui heredes dicuntur largo modo existentes in po/testate aui z tenentes locum pm in successione. folio folio.xiiij.collumna.ij.
Suitatis capite acqsita filio ante in mixtionē an que/rantur patri vi. folio.lxviij.collumna.j.
Sumptus tot sunt in vestibus z ornamentis q in eis consumitur dos.folio.lxxiiij.collumna.iij.Quid igitur faciet pauper aduocatus cui neqz ex studio pa/trimonium super est nec ex matrimonio dos
Suorumm appellatione venit amicus singularis. folio. lxcij.collumna.ij.

T

Tacita z inmpropria societas que est inter virum z vxorem non ē min' preuilegiata q^ expressa.folio.iiij collumna.iiij.fo.xlvij.co.ij.z.cxxv.collumna.j.
Testamentum quando conseruatur circa institutio/nem tunc dicitur agi de publica vtilitate: non au/tem quando conseruatur circa legata. folio.xxxiij. collumna.j.
Testamentum non potest incipere a substitutione fi/deicomissaria:lz a vulgari directa possit. folio.xl. collumna.j.
Testamento lz aliquid relinquatur si tamen illud cō firmatur per legē agitur conditione ex lege ad illud folio l.collumna.j.
Testamētū factūm liberos derogat primumbabēs clausulam derogatoriam lz eius non faciat mentio/nem.folio lxij.collumna.iij.
Testamento non solemni licite retinet heres hereditatem in foro consentie si habuit purū consensum te/statoris folio. lxxxuij.collumna.ij.
Testamenta duo si sint eodem tēpore confecta.z nō apparcat qō sit primū cui sit standuz.fo.xcvj.collum na.ij.z adde Jaso.in.l.fi.penul.col.C.de edictodiui adria.tollen.z adde legem.vj.titulo.xiiij.partita.vj. que vult q heres vtriusqz testamenti debet mitti in possessionem.
Testamenti instrumentum habet executionem para tam lz alia instrumenta non habeant a iure commu/m.folio cj.collumna.iiij.
Testamentum non habet executionem paratāquan do eius originale est cancellatū z hz interlineatiōez z additiones. folio.cij..collumna.iij.
Testamento disponens de re aliena domino presen te eidem preiudicat. fo.cxiij.col.ij.
Testamentum habens in se iuramentuz an tollatur per secundū de eo non cōmemorans. fo.cxvij.col.ij.
Testamentum primum habens clausulam derroga toriā an tollatur per secundum illam non habens ibi
Testamētū si vigore statutipōt per duos testes pro/bari: potest etiaz coram duobus testibus reuocari. fo.xcv.collumna.iij.
Testamenti errorem ad probandum tot testes requi runtur quot in ipso testamento ibi.
Testator in dubio presumendus est testari effectuali ter z non inutiliter. fo.luij.col.ij.
Testator sicut potest prohibere heredibus ne adtem pus diuidāt an possit illud prohibere perpetuo fo.lv collumna.iiij.z duabus scq.vbi bene examinat z dat concordiam nouam quia passus est dubius.
Testatoris preceptum de non alienando respectu le gittime etiā cū causa non valet fo.lvij.col.ij.
Testator si grauauit heredem: ne male tractet vro/rem sua quam fecit suorum bonorum vsufructua/riam.Alias priuaretur hereditate:illo male tractan te eam:cui applicetur hereditas vi. fo.lx.col.iiij.
Testator potest dare licenciam legatario intrandi rē propria auctoritate tacite vel expresse. fo.lx.col.iiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Testator si legauit ticio fundum z eum tradidit in vita legatario.legatarius consequitur eius fructus a die tradicionis sic post mortē testatoris fo.lxxiiij.co.ij.
Testator ⁊ rem legatam traddat in vita legatario. tamen potest legatum reuocare ibi
Testatorem persuasionibus prouocās vt hereditatem quam alteri reliquerat sibi relinquat:perdit eam z alteri applicatur. fo.lxxxiiij.col.iiij.in fi.z seq.
Testator an possit remittere tutori dolum fo.xcix.co.iij.cum duabus seq.
Testator non potest remittere ea que sunt statutap̄o pter falsitatem vitandam vel p̄opter pericula ibi.
Testator an possit remittere tutori confectionem inuentarij. fo.xcix.col.j.z sc.
Testator si mandauit bona sua distribui p̄o pauriperibus mulieribus maritandis:non possunt distribui p̄o viduis pauperibus maritandis. fo.cxj.col.j.
Testatoris consanguineus ab eo datus tutor testamentarius pupillo.ei q̄s per fideicommissum substitutus si repudiet onus tutele:an perdat fideicōmissu vi.fo.cxxj.collumna.ij.z seq.
Testator si dicat p̄obibeo heredi ne alienet.talis p̄ bibitio ad omnes successores porrigitur.folio.cxxvj. collumna.ij.
Testator si disponat q̄ die sancti Francisci p̄fectur fratribus vna pitantia intelligitur semel tantum non quolibet anno. fo.cxj.col.ij.
Testator si grauauit heredē vt debeat vestire vroz̄ an sufficiat vna vestis:an quolibet anno teneatur heres ei p̄uidere de vestimentis vi.ibi.
Testator si relinquat alimenta future vxori fauore alimentorum intelligitur non solum de p̄ima vxore ⁊ de aliis. fo.co.col.iij.
Testator si legauit possessiones suas alicui vel p̄ossessiones rerum suarum:an videatur etiam sentire de rebus mobilibus. fo.xcj.col.j.
Testator si legauit alicui omnes pannos suos lini. z lane.in hoc legato an veniāt omnes species pannorum non apte ad vsus hominum ibi.
Testator si legat alicui res q̄s h̄z i domo ⁊ si hoc legato veniant res mobiles non tamen veniunt ea q̄ sunt alienationi parata vt merces z similia venalia.ibi.
Testis quando dicit falsum super facto p̄incipali punitur de perjurio z falsitate.si tamē super apendicijs puta quia negauit se esse coniunctum p̄ducentis cum non punitur de falso sed de crimine stellionatus folio.lxxxviij.col.ij.
Testis d⁊ testificari per actus exteriores: quando de aliqua qualitate animi queritur. fo.xciiij.col.ij.
Testes quinq̄ vel septem interuentre simpliciter in testamento non sufficit:immo oportet illos esse rogatos.fo.xcv.col.iij.
Testis vide supra in verbo testamenti errorem.
Titulo lucratiuo non potest pater filium legittimā priuare oneroso sic folio.xxvj. collumna. iij. tu adde singulare medium p̄o hijs quorum pater est dissipator per Bal.z ibi Pau.de castro illud summecomendantem in.l.defuncto.C.si quid in fraudem patroni.quod etiaꝫ sequitur Alexan.in.l.imperator.iij. collumna.ad finem.ff.ad trebellia.
Titulo oneroso acquisita per filium non veniunt in collatione. folio.xxiiij.collumna.iij.
Titulum lucratiuum habentibus non fit differentia inter sciētiā z fraudem vt contra ipos competat reuocatoria. fo.xxvij.col.j.
Titulus contra p̄obitionem legis habitus habetur p̄o non titulo. folio.lxxx.col.j.
Titulus redactus ad non titulum vel habens ortuꝫ a causa irrita non operatur acquisitionē fructuū ibi
Titulus reuocabilis non p̄stat acquisitionem fructuum.folio eodem.collumna.ij.
Titulus dotis vi.supra in verbo dotis titulus
Traditione facta.vt dominium acquiratur quid sit necesse.folio .cxix.collumna.ij.
Transacto que non valet vt transactio non valet eodem modo vt pactum. folio.cxvij.col.iij.
Transitus facilis est in habentibus symbolum.folio xlvi.collumna.j.
Trebellianica nondum acceptata transmittitur. folio.viij.collumna.iij.
Tutor regis seu coadiutor potest illam liberalitatem exercere qua consuevit regia maiestas vti folio.ij collumna.iiij.Ad quod solum refert inc .quem etiam adhoc retulit Jason. in.l.pactum curatoris.C. de pactis.
Tutori per.l.fori debetur decima pars fructuum in bonis pupillis vide.folio.xxxj.collumn.iij.ex quo datur cautela qua possit auus nepoti ex filio viuo vltra quintum relinquere. vt ibi per cum . z vide supra in verbo nepos ex filio viuo.
Tutor si sine causa recusat consentire pupillo circa agnitionem bonoruꝫ posse.iudex supleat folio.lxxxij. collumna.ij.
Tutor si illud quod testator volebat pupillo relinquere.fecit sibi relinqui quando teneatur pupillo.vi. folio lxxxiij.col.iij.

Tutor que acquesierit an p̄sumatur de bonis pupilli vel ex p̄opijs acquisisse fo.c.co.iiij.z seq.
Tutor datus in testamento cui aliquid est relictum a testatore patre pupilli perdit legatuꝫ eo repudiante onus tutele.folio.cxxxi.collumna.iiij.limita nisi talis tutor sit coniunctus testatori ibi.
Tutor qui est substitutus fideicommissarius pupilli melioris conditionis est q̄ ille qui est substitut⁹ pupillaris. fo.cxxxij.collumna.j.
Tutor substitus fideicommissarius ⁊ non administret tutelā non perdit legatum.quando est coniunct⁹ testatori.z si non petat tutorem pupillo de iure antiquo hodie tamen perdit tanq̄ non adimplens volūtatem defuncti ibi.
Tutelam pupilli recusans non perdit pupillarē substitutionem factā a patre. folio.lxxiij.collumn.ij.
Turpis est pars q̄ non rīdet vniuerso fo.lxxix.co.i.

V

Vxales res quando veniant in legato vide. folio lxxvij.collumna.j.
Veneri non subsunt imperatores. fo.xli.collū.ij.
Verbū bona prolatū a cōtrabēnb⁹ a p̄incipea lege. quid importet vi.remissiue. fo.xlv.col.iij.
Verba legis narratiua vel enunciatiua nihil dispōnunt.folio xlviij.col.iij.
Verbum cedere quomodo sumatur in materia possessionis.vi. fo.lxxv.col.iiij.
Verbum lego z sic singulare relatum ad vniuersitatem bonorum trahitur ad institutionē quando null⁹ est datus coheres. folio.cxxx.collumna.iij.
Verbum potest qualiter sumitur.folio. xcv. collumna.i.z fo.cliij.col.j.z seq.
Verbum libere quid significet. folio.cxiij.col.j.
Verba enunciatiua q̄ disponūt fo.lxxxvij.col.ij.
Verba simpliciter probata intelliguntur de primo actu folio. cxj.col.j.z.ij.
Verbum videtur denotat fictionem. fo.cxx.col.ij.
Verisimiliter q̄ statuexrtur habetur p̄o statuto fo. lxxviij.col.ij.z adde quando considerectur quod est verisimile singulariter per Dipoli in rubrica.C.de probatio.col.xxiiij.z seq.
Versum esse aliquid in vtilitatem alicuius non per coniecturas: sed per veras probationes probari debet.folio xciij. collumna.j.
Vidua vi.supra in verbo.testator si mandauit.
Vir z vxor vt acqsita matrimonio cōstante cōmuni cēt regritur q̄ simul habitent fo.xlvj.col.iij.
Vir summitur diuersimode fo.lxxv.col.iij.
Voluntas ex facto datur intelligi. fo.cxiiij.col.ij.
Usufructus bonorum aduenticiorum donatio facta a patre filio in potestate statim valet fo.lxxvij.col.iij.
Utilis heres est z non directus qui ē heres pcōtio nē legis cornelie. fo.cxxj.col.ij.
Vulneratus morti fere ⁊ nō possit expurgare neq̄ absoluere occisores.seruos tamen suos potest quiadelinquerunt negligendo ista tamen expurgatio facit vt ille ex occisoribus contra quem sunt indicia nō possit poni ad torturā.quod ē singula.fo.cvij.col.ij. ad quid vltimū aliegat Bal.de quo dicto vi. Dipolitum singula.xxij.
Vulneratus si nō adhibuit medicum z moriatur. p̄ sumitur sua culpa decessisse.ideo vulnerās non tenē de homicidio.quando ille poterat se habere ad vitaz ad mortem iudicio medicorum. fo. cviij.col.iiij.
Vulneratum ab vno mortifere si alius postea occiderit effectu aliter.quis eorum de homicidio teneatur vi fo.co.z col.vbi vi.cautelā q̄ solet dari in fauorē vulnerantis aliquem mortaliter:quam etiam posuit Franci.de cremo.singula.lv.
Vulnerat⁹ excusat q̄ vulnerat⁹ adhibuit medicum min⁹ pitū: vel ad mulieres habuit accessum: vel si bibat vinum cum esset sibi p̄hibitum: vel si exercesset comedēdo vel nō obediendo medico. fo.cix.col.j.
Uxor decedens ante q̄ agnoscat medietatem lucrorum transmittit dicta lucra ad heredes.i. viij.col.iiij. z fo.lvj.co.ij.
Uxori qui obtinuit a viro seperari p̄opter seuitiam non solum dos est restituenda sed etiam medietas lucrorum ante seperationem acqsitorum quod est nota fo.xlvij.col.iii.z aduerte q̄ socinus in.l.ij.in.v.col.v̄si.item limita.ff.solu.matri.in eo videlicet q̄ dos p̄edicto casu vxori restituatur cogitandum relinquit: refert opiniones in questiōe z dissentit ab Alex.ibi.
Uxor cui maritus relinquit vsufructum omnium bonorum suorum stantibus filijs quid consequatur ex tali relicto.fo.lx.col.j.z vi.supra i verbo maritus.
Uxor an requiritur q̄ sit cognita a viro vel sufficiat q̄ sit tantum traducta ad hoc vt inter eos lucra diui dantur:z fructus bonorum vtriusq̄ sint communes iuxta iura nri regni.z ad hoc vt p̄prietas ipsa bonorum communicet iuxta legem lusitanie.z ad hoc vt superstiti eorum detur tertia pars bonorum iuxta legem taraconensem.vj.folio.lxxiiij. collumna.iiij.in fi.cum tribus seq.
Uxor nō ad donunc traducta an teneat ad dimidie

Universidad de Deusto
Biblioteca

tatē debitor̄ p maritū contractor̄. fo..co.col.ij.
Uxor quomodo potest emere a marito cum non possit contrahere hodie sine licētia mariti fo.lxxxij.col.ij. cum duabus seq.
Uxori si maritus prestet licentiam vt negocietur adeo ex cōtractu per eaz gesto tenetur pro sua medietate q̄ etiam si volentem cum ea contrahere prohibeat tenetur. fo.lxxxiij.col.j.
Uxor si consentiat marito vt de cōmunib⁹ lucris filiam dotet.z illa dotem perdat non debet iterum dotari de dictis lucris nisi vxore iterum conscientie. folio. cxj.collumna.ij.
Uxori queritur in continenti medietas acquisitorum constante matrimonio. folio.cxxix.columna.j.
Uxorem suam sub nomine appellatiuo si aliquis relinquat dominam z vsufructuariam. an illa que tēpore testamenti erat vxor mortua. z alia superinducta talis secunda vxor admittatur ad tale legatum vide folio cxi. collumna.ij.

¶Finis huius tabule.

¶Ad laudem z gloriā omnipotentis dei intemerateq3 virginis Marie. explicit tabula seu repertoriū totius operis acutissimi cesarei iuris doctoris d̄ iegura aptiora magisq3 memoratu digna comprehendens non nullis insuper z tauri z partitarum legib⁹ locis cōgruis super additis pluribus aliis q̄ ex ipo opere colligi valent z q̄ hic collectis ex alij⁹ iuris partib⁹ poterāt cumulari ne lōgius censeretur principali opere repertorium pretermissis.

¶Ad lectorem.

Qui cupis ad littus iuris cōscēdere tutus
Ista tecura tibi: puppe parabis iter.

¶Incipit solēnis z vtilissima repetitio. ff. fi. l. iij. de libe. z postu. edita per cōsultissimū ac subtilissimū. doctorē Didacū de segura studij Salmāticēsis cathedre prime in cesarea censura regentē in qua plura ad practicā necessaria minima subtilitate explanant ac digerunt.

Ext⁹ quē hoc Anno a natiuitate dñi nr̄i Jesu xp̄i. Millesimo q̄dragentesimo nonagesimo nono. mense vero maij. iij. die repetēdū decreui situatur in cxviij. libro digestor̄ in volumine Inforciati. z ē liber quart⁹ in ordine sub titulo de liberis z postu. in. l. iij. ff. qui incipit. Si ita testat⁹ sit ꝛc. qui. ff. ē notabilis subtil' z vtilis in mā (vt ex infra dicēdis apparebit). ¶Et iste. ff. iz p docto. nō diuidat: pōt tn̄ cōgrue diuidi in duas partes. nā in p̄ma pm̄ narratio facti cū ip̄ius decisione. in secūda ponitur eiusdē decisionis per cōsultū Ulpianum approbatio secunda ibi. que sentētia cōprobata ē. ¶Et anteq̄ deueniā ad casuz litteralē huius. ff. volo ante omnia p̄mittere aliqua sine quibus casus recte intelligi nō pōt cū qui nō intelligit p̄ncipia casus non pōt intelligere casum. vt no. Bal. in. l. j. p illuz tex. ff. de origi. iuris. nā sine principio z p̄hemio antecedēti sequētia nō possunt bene intelligi. illud enim q̄ apponit in p̄hemio d̄ eē cā finalis ei⁹ q̄ disponit vl' statuit ita probat in tex. meliori de iure i. l. pacuuei⁹. ff. de heredi. instit. z ibi Bar. z Bal. p̄bat in. l. j. ff. ad mace. z ibi dixit Bar. q̄ ad sciēdū mētē statuentiū recurrimus ad p̄hemiuz ip̄ius statuti facit. l. ticia. ff. idē. respōdit. ff. ō verbo. obli. z. l. itez q̄. ff. idē iulian⁹. ff. de pactis. z q̄ habet in. l. p retentionez. C. de vsuris. z ideo dicim⁹ q̄ a p̄mordio tituli posterior formal' cuētus in. l. j. C. de impo. iura. dis. lib. x. z facit tex. in. l. regla. ff. iz. in ver. initiuz cōstitutis. ff. de iuris z facti igno. vbi dicit Bar. q̄ quando p̄fatio ē generalis z lex ip̄a ē specialis tn̄ lex ip̄a intelligit ee generalis ex quo colligit q̄ prefatio ip̄a ampliat z restringit ip̄az legem. z ibi idē voluit Bal. dicēs. q̄ p̄fatio legis dat intellectum toti legi facit. l. cū hij. in p̄n. ff. de trāsac. z ibi dixit Bar. q̄ ex verbis appositis in p̄hemio legis vel statuti statutū vl' ipsi⁹ q̄ns restringit z ibi dixit Bal. q̄ p̄hemiuz ponit loco cause finalis. qō dicit ee notanduz. ppter statuta qō sequitur ibi Ange. qui dicit q̄ p̄fatio restringit. allegat. l. actio. ff. de calūni. hinc elegāter z sapienter dicit Bal. in. l. hec verba. C. ō fal. causa adiecta. lega. q̄ qeqd agim⁹: agim⁹ ppter finē. z cā finalis p̄bat p̄hemiuz. allegat. l. fi. ff. de bere. instit. z idez Bal. in. l. liberis. C. de colla. dixit q̄ p hemiū ē cōsiderandū tanq̄ cā finalis voluit Bar. in. l. cū quid. ff. si cer. peta. z in. l. demōstratio. ff. de condi. z demōstra. z in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. fact. facit q̄ voluit Bal. in. l. intestatus. ff. de legi. tut. vbi dixit q̄ an statutū sit fauorabile vl' odiosum colligit ex p̄hemio. z facit qō voluit idē Bal. in. c. scō requiris de appel. vbi dicit q̄ cā p̄hemialis respicit omnia contenta in statuto ex quibus solet dici mens z intellectus legis latoris colligit ex p̄fatiōibus similiter mēs z intellectus cōtrahentium vt in. l. fi. ff. ō excepti. doli. z in. l. emptor. ff. ancilla. ff. de rei vendi. z p hoc adduco Ludo. in suis cōsi. xv. incipi. p̄missō themate cōsultatiōis. vbi cōsuluit q̄ ex p̄hemio dispositio restringit ampliat z declarat allegat ad p̄dicta tria iura. s. d. l. itē q̄. ff. idem iulian⁹. z. d. l. ticia. ff. idē respōdit. z glo. in. l. j. ff. de iudicijs. allegat. l. j. ff. de origi. iuris. z. d. l. pacuuius. z glo. quā dicit esse singularē in. l. vnica. C ne lice. in vna eademq3 causa ter. prouoca. z glo. in. l. vnica. C. de capi. ciui. cen. eximē. lib. xj. facit quod voluit idē Ludo. in consi. suis. cōsilio. lxxxx. incipi. visis ac percūctatis actis vbi cōsuluit q̄ cōtract⁹ dubius declaratur ex pfactiōibus precedētibus. facit tex. in. c. ex multa. ff. ij. de voto. vbi dispositio capit intellectū ab hijs q̄ dicunt in p̄fatione. z ibi dicit domin⁹ Abbas cōsiderandā esse p̄fationē in qualibet dispositiōe facit q̄ pulchre dicit Bal. in. ff. quib⁹. in p̄ma constitutione. C. vbi dixit q̄ in. l. nō est ponendum p̄hemium quādo nullū p̄stat suffragium tamen si declarat mētē legis latoris que ex p̄hemio colligitur tūc multū operat q̄ colligit ratio final' z ibi dicit se nō dicere hoc sine causa z dicit glosa elegās. in. d. l. itēq. ff. idē respōdit vbi ange. reddit rationē quare p̄hemiuz z p̄fatio legem seu voluntatē declaret q̄ dispositio z prefatio fiūt vno cō textu z ideo intelliguntur inesse in ipsa dispositione vt in. l. lecta. v. dicebam. ff. si cer. peta facit q̄ egregie voluit. Jo. de. imo. in. l. quotiens. ff. sed si cū. ff. de here. instit. vbi dicit q̄ ex prefatiōe colligit an seq̄s contractus sit simulatus an erroneus allegat Bar. in. l. pacta nouissima. C. de. pactis. facit etiaz q̄ voluit Bal. in. l. bis. ff. mullier. ff. solu. ma. in. l. legez. C. de. pactis. in. l. si absenti. C. si cer. pet. in. l. ab Anastasio. C. mā. in. l. i. C. ad velleia in. l. ij. C.

de nō nn.pecuī in.l.ad pollicitationem.C.de dona. ante nupti.vbi tangit q ex consequenti actu.decla ratur prim⁹ immediate p̄cedens de quo. p eundem Bal.in.l.p retentionē.C.de vsuris.z p.ange.in.l. i bijs.ſ.penn.ff.solu.ma. ¶Ex hoc infertur vnum q est dilligentissime not.q si p̄ceedat mādatū ali cui⁹ de aliquo faciendo z ille postea faciat lz non ex primat se facere nomine illi⁹ tñ p̄sumitur q nomi ne illi⁹ z p illo fecit ita dicit Bar.boc multū comē das.in.l. qui in aliena.ſ. si isqui. per illū.tex.cū glo sa.ff. de.acqui.here. ¶Per hoc infert Bal.in.l. multum interest .in.ij.col.C.si quis alteri. vel si bi q si intergaiuz:z titiuz fuit ordinatū q ticius occi deret seiuz z postea ipse tici⁹ seium occideret p̄sumitur q fuerit secutus ipse tractat⁹ z q ita fuit ordi natū int ipos.lz testes ō finali ordinatiōe dicūt se ne scire sequ tur simpliciter.d.Alexā.i.cōsilio.cccl.xvj. incipit:visō p̄cessu inquisitiōis .formate contra añ pe.col.de prima tñ illatione videatis Bar.z ibi ple nius.do.Alexā.in.l.post dotē in.vj.lectura.z Alexā.in.xi.col.ff.solu ma. ¶Ex supradictis ego infe ro decisionez ad vnamquestionē deq̄ sepissime vidi dubitari⁹ que talis ē cuz lege regia seu fori caueat q optenta inter virum z vxorē durāte matrimonio equaliter inter ipos d iudicātur cōtingit q vn⁹ eodē matrimonio constāte emit vnū fundū de quo fecit fieri instrumētū vbi nomen suuz tantū fecit poni.ſ. qualiter ipse dictū fundū emebat nō aūt qualiter ipe vir z vxor ambo simul emebant soluto matrimonio vult dicta vxor compellere heredes mariti vt sibi cō ferant medietatē dicti fundi dicēdo q talis fundus fuit empt⁹ durāte.matrimonio z q virtute.d.l.fori ipsa lucratur medietatē ipsi⁹ fundi ex parte autē he redū mariti obijcitur q instrumentum factū de dic ta emptione nō sonat in persona amboruz immo in persona solū mariti z per cōsequens q sibi soli fuit acquisitus z in cōsequētia heredib⁹ ipsius z sic q dic ta vxor in.d.fundo nil ē cōsecuta: z q maritus po nēdo suū ꝓpriū nomen z nō vxoris visus fuit vel le sibi nō autē vxori acgrere. multuz vidi dubitari vt dixi de hac.q.sed ista.q. diuidit per superiora nā inter virum z vxorē est quedā societas vt ſ.l.i.ff. de ritu nupti:z in.l. aduersus.C.ō crimine ex pila he re z ista societas z cōmunicatio aliorz lucroz abvtra q3 parte acquisitoz fuit p̄paratio acquisicionis z cumptionis postea facte a solo marito cuz ergo p̄ce dentia.ſ.societas sint p̄paratoria sequētiuz.ſ.em ptiōis postea a solo marito facte semper intelligunt reperita in sequētib⁹ vt in.l.ticia.ſ.idē respōdit. ff. de.verbo. obliga.z in.l. itez q.ſ. idē iulian⁹.ſ.fi. de pactis z sic societas p̄ambula videtur tacite re petita in ipo cōtractu emptiōis postea celebrate.z p cōsequēs lz solū nomē mariti sit positū in instrumēto nihilomin⁹ nomē vxoris videt ibidē positū.boc rōne p̄abule societatis vt dixi z p illā regulā a premordio tituli posterioz formatur cuētus z sic vxor quēadmo dum esset acquisitura.d.medietatē.d. fundi si ipius nomē fuisset positū in cōtractu iūcti cū nomine viri ita si solū sit nomen mariti ibi positū per rationē iaz dictā. ¶Facit ad boc quia si marit⁹ intelligeret in. d.instrumēto apponere suuz nomē gratia sibi tñ z nō etiā vxori sue acgrendi versaretur talis marit⁹ in mala fide p̄supposita communiōe socialicuz vel let vxorem suaz emolumento sue partis p̄iuare::q cūcta que sic gessit nō ſm suum animū seu propositū sed ſm q gerere debuit iudicare debem⁹.vt in.l. q ait.ſ. si.ff. de re pu. z in.l. vētri.ſ. in bonis.ff.de p̄uile.credi.vñ initiū ē si marit⁹ qui alter ē socioz i occulto gerat actū q sibi soli q̄rat z dicere cōtrariū esset absurdū cū alter socioz..i. vxor.apposuerit om nē suā industriā in vtilitate cōmuni z gegd acgsierit posuerit in cōmuni.nā si tale quid permitteret dare tur discordia int virū z vxorē q ee nō dz vt in.l.i. C.ne fide iusso.vel mā.doci.den.naz cū sint socij vt dixiz inter socios est vna fraternitas vt.in.l.vez.in p̄n.z ibi glo.boc declarat.ff.p socio.z ois discordia ē euellēda int frēs vt ſ.l.cū p̄.ſ.cuictis.ff.dele.ij. ¶Tertio facit p hoc nā ille qui aliquē actū debu it gerere nomine cōmuni si gerat illū nomine suo dz esse in dolo.vt ſ.l.j.C.de dolo.cū ergo marit⁹ tanq̄ socius sue vxoris debuit dictū cōtractum celebrare nomine cōmuni z illū celebrauit nomine ꝓprio fuit in dolo argumēto tex.in.l.que ō tota.ff.de rei vēdi. ergo sibinō debet dict⁹ dolus patrocinari vt.l.verū. ſ. hoc quoqz.ff.pro socio.z glo.in.l.ticio. in p̄n.ff. ad muni. ¶Quarto allego p hoc qō voluit Bar. in.l.cura.C.de omni agro.deser.li.xj.vbi dicit no. bāc legē cōtra fratres qui feccerūt se i instrumētis emptionis nominare tñ suis pro p̄ijs nominibus: lz postea fecerūt illa p̄dia sic empta describi in extimo communis sibi z fratribus:z soluerūt extimum cōmunē q ex boc acquisitū sit dominiuz illis fratri b⁹:lz eoz noia nū sint scripta in instrumentis illis si cut tenor instrumētoz designat allegat.l.cēsualis. C.ō dona.neqz loquit Bar.ibi qñ fratres sūt socij omniū bonoz:ergo sequit q multo forti⁹ in casu na stro fuit effect⁹ cōmunis ille fund⁹ empt⁹ p solū ma ritū suo nie ꝓprio cū ipe z vxor sua sint socij omniuz bonoz:z dict⁹ marit⁹ cōmunicauerit fructus illius p̄dij q̄diu vixit cū voxore iuxta illud exitus acta p

bat.z iuxta illō euāgelicum A fructib⁹ eoz cognoscetis eos.z iuxta illud. Si filij Abrahe estis opera abrahe facite.ō q cū cōmunicauit marit⁹ fruct⁹.d. fundi cū vxore z illā voluit ee participē dictoz fru ctuū visum ē eodē mō velle cōmunicare corpus di cti fundi z sic ꝓpe duo cōmunicātia.ſ. ꝓpter cōmu nionē societatis z cōmunionē fructuū.d.fundi vide tur vel le communicare etiam ipsum fundum.

¶Multo adduco p hoc rationē in cōuincibilē hoc modo ꝓbatis extremis videnē ꝓbata media hoc di cit glosa valde elegans.in.c.nolum⁹.xvj.q.iij. que dicit sufficere q ꝓbenē extrema vnde sufficit ꝓbare p̄ncipium possessionis z finem quia media p̄sumū tur z cōmuniter illa glosa tenet per doctores z solet multuz allegarita dicit.d.Abbas.in.c.accedētibus de p̄uil. facit q voluit Bal.in p̄ma cōstitutiōe.C. z in.l.siue possidetis.C.de ꝓba.z q voluit glosa in c.accedēs ō cōuersi.cōiūga.z i.c.cū ecclesia sutrina de cā.posse.z ꝓpte.z q voluit Bar.in.l.sicut.ſ.su per vacuū.ff. quib⁹ mo.pign⁹ vel.ypo.solui.z q vo lunt.d.Abbas.i.c.olim.ō resti.spoli.modo i casu nō videnē ꝓbata extrema p̄mū extremū fuit societas tacita omniū bonoz acgrēdoz cōtracta inter virum z vxorē. vltimū extremū fuit cōmunicatio fructuū p ceptoz ex dicto fundo empto p maritū suo ꝓprio nomine.ergo p̄sumū f media ꝓbata nā illa emptio fa cta nomine ꝓprio ipsius mariti ē medius sicut ergo sunt communicata a p̄ncipio q̄sita.sic gē q videtur cōmunicata media z p cōsequens dominum.d.fun di.ergo sufficit sola allegatio vt in simili dixit Bar. in.l.celsus:ff.de vsuca.q si ꝓbata ē possessio de p̄ terito sufficit allegare possessionē seu dominiū de p̄ senti neqz op⁹ē ꝓbare vt voluit.d.Abbas in.d.c. ac cedētib⁹ facit q voluit glosa reputata singularis.c. si quis p triginta. in titu.si defendo.defun.fuerit con tra.in vsibus seu.que dixit q in p̄scriptione nō est necesse ꝓbare bonā fidē sed op⁹ ē eā allegare de q̄ glosa facit ibi magnū festū Bal.ita videt dicendū i casu nostro vt sufficiat q ista vxor alleget cōmunio nem z societatē omniū acquisitoz. nā hoc allegādo. p̄sumitur cōmunicatio .d. fundi. ¶Sexto facit nā qñ p̄cedit aliquis cōtract⁹ inter duos super aliquo negotio de futuro z illud postea p alterū geritur vide tur cōtraxisse nomine illius p quo tenebat.vt.in.l.q negociationē.ff.de admi.tuto.z i.l.post dotē ſmlctu rā.di.ff.solu.ma.cū igit in p̄ti p̄cessit int istos duos.ſ.virū z vxorez tacitus cōtract⁹ societatis super lu cris futuris cōmunicādis ex dispositiōe.d.l.fori z po stea marit⁹ sol⁹ suo noie tñ dictaz emptionē fecit vī facta dicta acgsitio nō solū noie suo lz etiā noie vxo ris z sic noie cōmuni quo nomine tenebat dictā emptionē facere virtute societatis antecedentis. ¶Se ptimo facit q dicta emptio facta noie viri fuit facta ex industria sua vt de se p̄z.quā gdē industriā tenet ipe vir cōmunicare sue vxori tanq̄ socie.in acgsitiōib⁹ vt in.l.coire.ff.p socio in.l.i.ti.delas ganancias. foro legū z sic illō q ē emptū lz noie ꝓprio viri ema tur vtriqz tā vxori quā viro venit communicādum. ¶Octauo facit p hoc q⁹ poti⁹ debem⁹ attendere rē quā gerim⁹ quā scripturā qua mediāte act⁹ geri tur vt in.l.multū interest.C.si quis alteri vel sibi.sed sic ē q lz vn⁹.ſ. vir emeret.d.fundū noie ꝓprio z boc dicat simplicit scriptura.tū ille fūd⁹ empt⁹ gubernat noie cōmuni sicut alie res cōmunes que oia sunt cō sideręda. ¶Nono facit q int virū z vxorē vt dixi ē quedā fraternitas quia inter eos ē vna tacita socie tas cuz marit⁹ ꝓ maiori ptē oia cōmunicauerit vxori z ecōtra videt etiā istū fundus emptus ꝓprio noie eodem modo sue vxori cōmunicare als dicerem⁹ ipaz societatē z fraternitatē claudicare cum ipsa vxor oia quocunqz mō acgsita suo viro cōmunicant z q vir nō omnia eidē cōmunicet vxori q esse nō dz vt i d.l.verū. ¶Decimo facit illud Arist.in ꝓmo z qui to libro methafisice vbi dicit q accidētia magnā ptē cōferūt q quid ē z Bal etiā in.l.nō nudis.C.ō.ꝓ ba.z in.l.i.ff.d. rerū.diui.ergo ex cōmunicatione fru ctuū arguim⁹ cōmunicationē z corpoz ex qb⁹ p̄cipi unt fruct⁹ q: verisimilit marit⁹ nō cōmunicasset fru ctus illarū rerum si in eis nō esset cōtracta societas argumēto.l.cū ō indebito.in p̄n.ff.de ꝓba.z in.c.su per hoc de renūtia.z si aliter dicerem⁹ seqret q p̄sum em⁹ dolum ad esse hūc societati seu fraternitati argumēto ei⁹ q hr in.l.cuz allegas.C.de castre.pe cū.lj.xij.cuz si rōne cōiunctiōis fraterne. ¶Unde cūno facit nā soci⁹ quotiēs callide z dolose renūciat societati hoc nō pōt facere altero socio suito vt ſ.l. veruz.ſ societaz iūcto.ſ.dixi⁹.l.actiōe.ff.p socio.z ſ. ſi plante.inſt.p socio.neqz soci⁹ socio absēte z ignorāte z initio pōt societati renūciare.vt ſ.l.lz z si soci⁹.ſ.si ab sēti.ff.p socio.lz sic ē q marit⁹ soci⁹ qui vult emere z emit ꝓprio noie z nō noie cōmuni.vī scoziuz z sepa tim a societate negociari z eidē societati renunciare vt est tex.in.l.itaqz.ff.p socio.ergo videt q hoc non possit facere i vita socia vxore.l. sibi tñ cōmunicareq: tūc dissolueret societas caliditate viri i vita vxore q ee nō dz vt dictū ē imo remanet societas cūsuo effe ctu acgsitiōis z sic q dict⁹ fund⁹ lz sit empt⁹ noie ꝓ prio viri communicabitur vxori vt in.d.ſ.si absenti. ¶Duodecimo allego p hoc dictū Bal.in.l. si lo ci⁹.ff.si certū.pe.z. vbi collegit ex illo tex.q soci⁹ oiuz

bonorū pōt habere ꝓpriā pecuniā in ſeparato tū eā teneť cōmunicare. z hac ratione ſi plures fratres ſūt omniū bonoꝝ ſocij z vn⁹ emit aliqd altero ignorante z recipit cartā ꝑ ſe tm illō qō emit teneť iuxta societatē cōmunicare qr ignorātib⁹ frib⁹ nō potuit societatē diſtrabere vt ſupdixi. z ſic Bal. decidit. q. nr̄ā i terminis. ſ. q dict⁹ marit⁹ teneť vxori cōmunicare d. fundū etiā emptū ſuo ꝓprio noīe. Terdecimo allego terribilē z ſoleunē determinationē Bal. in l. fi. ſ. ꝗttuor. ff. ȯle. ij. vbi ex illo tex. no. q rōne fraternitatis z cōmuniōis ē inť dictū vnifratū ſeu ſocioꝝ ne emat z ſic ē argumētū ad. q. fratrum ſimul negociantiū vt ſi vn⁹ clam emat z inſtrumēta cōcipiat ꝑ ſe ſolo q ꝑ hoc nō facit conditionē ſuā meliorē z ſegtur ibi Jo. de imo. qui ꝑ hoc allegat q habetur in. l. actione. ſ. j. z. ij ff. ꝑ ſocio nō ḡ. potuit iſte maritus ſuo ꝓprio noīe emere z ſic dz cōmunicare alteri ſocie. i. vxori ſue z nō tm̄mō ſibi ſoli. z ſic iſta determinatio Bal. decidit queſtionē nr̄az. ¶ Decimo octauo arguo ſicſi dicerem⁹ q marit⁹ emēdo ſibi ſolū modo nomē abſcribendo in. d. inſtrumēto ſibi queret z nō etiā vxori ſeq̄reť uniquitas q. d. vxor ſe exerceret in gubernatiōe dom⁹ z in cōicādo ſuo marito oīa ꝑ eā q̄ſita: z ſic cuz lucrū ſui laboris pueniret ad viz. z ille vir ſua lucra nō cōmunicaret ſic pueniret dāna ex eo ex quo debent puenire lucra ar. tex. in. l. meminerint. C. vndi vj. z in. c. nōnulli. de reſcriptis. ſed a cōſocijs z fratribus nr̄is nō dāna ſed lucra. i. auxilia puenire debēt. arg. tex. in. l. eos. ff. ō recepta. z. l. aurelī⁹. ſ. ticī⁹ teſtō. ff. de liber. lega. z. l. tutor. ſ. q̄ tutorib⁹. ff. de excuſa. tuto. z. l. j. ad. ſi. ff. ad legem iul. repetuz. neqz vn⁹ ſoci⁹ debet defrandare aliū in ſuo labore ſed eq̄nimiť dz eū tollerare vt. d. l. verū. itē eq̄litas ē inť eos ſeruāda. l. fi. C. de fructi z lit. expēſis ſūt ḡ. d. vxor ꝑticipat d. volucruz ſui laboris ita z eodē mō ille marit⁹ ꝑticipare debet ſue vxori ad antidota q̄ vť inducere debere vecißitudinē cōmunionis ar. tex. in. l. ſi vero nō remunerādi. ſ. idē papinian⁹. ff. māda. z q notať in. l. ſi nō ſortē. ſ. libert⁹ ff. de cōdi. indi. z in. l. ſz ſi lege. ſ. cōſuluit. ff. de petihere z in. l. ſi teſtō. ſ. j. ff. de fideiuſſo. ꝑſumēdū ē enī ipſum maritū voluiſſe cōmunicare. d. ſue vxori vt dicta ſua vxor cōmunicat ſibi. arg. l. ſi cū aurū. ff. de ſolu. z. l. campanus. ff. de operis liberto. z. l. cum de ſidebito. ff. ō ꝑbatio ꝑ q̄ iura vť. q nullo mō ē ꝑſumēdū. d. vxore cōmunicāte. d. ſuo marito q dictus ſuus maritus nō communicaſſet ſibinec q debeat dict⁹ matit⁹ acceptaſſe lucra queſita ꝑ ſuam vxorē ſi ipſe nolebat cōmunicare omnia lucra illi vxori cuz ergo acceptat ipe marit⁹ cōmunionē omniū lucroꝝ q fuerūt acqueſita ꝑ ſuā vxorē ſequiť q ipe teneť cōmunicare ſue vxori oīa q̄ ipe marit⁹ fuit lucrat⁹ nā cōtrariū natura non patitur. vt in. l. nā hoc natura. ff. de cōdi. indeb. ¶ Neqz ad hoc obſtat q ille marit⁹ emit nomine ꝓprio z nō noīe cōmuni q ad hoc rñdeo q inter ſocios non ē fienda talis differentia vtrū nomine ꝓprio vel cōmuni emant. qr regula ē q illud q alter ſocius acquirit cōmunicare debet alteri ſocio vt in. l. ſz ſi ſoci⁹. ℌ. ſi abſenti. ff. ꝑ ſocio z in. l. actiōe. ℌ. diximꝰ. z. l. ſiquis ſocietatē. c. ti. naz ſi nomine cōmuni acquireret ſtatim ceť amboꝝ cōe neqz eſſet agēdū vt cōmunicaret. l. ea q̄ ciuiliť. ff. ō acqui. rer. do. ¶ Quintodecimo facit qr cū marit⁹ emit dictā rē z nō apparet an de pecunia vxoris an ōſua emerit ꝑſumiť decōi pecunia emiſſe. vt habeť bodiei. l. ſtili. cc. ij. q̄ diſponit q oīa retenta ꝑ virū z vxoreť ꝑſumūť cōmunia nīſi ꝓbeť q fuerūt maritiv⁹ vxoris ſi ergo dicta pecunia q mediāte fuit celebrat⁹ contract⁹ ꝑſumiť cōis eodē mō res empta ex tali pecunia ꝑſummiť eē cōis. arg. tex. in. l. ſi vt ꝓponis cū ibi no. ꝑ glo. z docto. C. de rei vēdi. ꝑ quo facit qō dicit Bal. in. l. ſi. vbi ē gloſa. C. ſi quis alteri vel ſibi vbi dī q ſi ſoci⁹ omniū bonoꝝ emat aliqd de cōi pecunia lz ſuo noīe emat ad min⁹ teneť ad pecuniā reſtituēdā vt i. l. ſi qs ſocietatē. ff. ꝑ ſocio ex q̄ glo. dicit ibi Bal. q ſi ſint duo frēs z ſtāt ſil vt duo ſocij omniū bonoꝝ z vn⁹ eoruz emit ſuo ꝓprio noīe q teneť alteri ſocio. d. rē cōicare. vt ꝑ tex. i. d. l. ſiqs ſocietatē ¶ Sextodecimo facit ꝑ hoc qr inť virū z vxoreꝫ eſt conſuetū fieri cōtract⁹ noīe amboꝝ z cōſuetū eſt ceteras res noīe cōmuni p ambos gubernari q̄ cōſuetudo inducit q alīs nō fuiſſet appoſitum ꝑ quo allego tex. in. l. ſi. de fideiuſſo. vbi Bal. z gloſa vbi dī q ſi aliqd diu cōſueuit exꝑmi inť ptes ſeu cōtrahētes q lz poſtea in aliquo cōtractu nō exꝑimatur videtur exꝑſſū. ꝑ quo eſt etiā tex. in. l. q ſi nolit. ℌ. qr aſſidua z. ibi Ange. ff. de edili. edi. z q no. Bar. in. l. nemo. ff. de duob⁹ reis. vbi ſi de cōſuetudine cōſueuerūt doctores legere p ſubſtitutū z doctor eſt ſimpliciter cōduct⁹ videť cōduct⁹ ſm illā cōſuetudinez. ꝑ quo facit c. cauſaz. de reſcrip. vbi ſi clauſula cōſueuit apponi in certa ꝑte reſcripti q ꝑſumiť appoſita in loco vbi apponi cōſueuit. ꝑ quo facit etiā tex. in. c. ex lr̄is ō cōſti. vbi in litteris pape debent apponi clauſule q̄ de ſtilo cōſueuerūt apponi. ¶ Et ꝑ ſupradictꝰ allego tex. ſingulariť in. c. cū. m. fetrarienſis. de cōſti. vbi clauſula ſolita apponi inbulla apoſtolica ſi non ē appoſita vť eſſe appoſita ex quo ita fieri cōſueuit. queztex. Bal. ibi dicit eſſe meliorem de iure q illud q cōſueuit aponi in inſtrumento de cōſuetudine illud vi

deť ibi eſſe appoſitū lz nō fuerit ſcriptū. ꝑ quo allego ſingulariť caſum in. l. generali. C. de fideiuſſo. ꝑ quē tex. Bal. in rubri. C. de fide. inſtru. iij. col. dixit q ſi notari⁹ dixit ſe vt amicū ſcripſiſſe ecdulā inť partes z nō vt notari⁹ rogatū partes cōtradicūt q imo fuit rogat⁹ vt notari⁹ decidit ibi Bal. q ꝑſumiť rogat⁹ vt notari⁹ qr ita cōſueuit fieri z allegat. d. l. generaliť z eandez. l. allegauit z magnificauit in. l. impator. ff. ō ſtatu. bomi. z i. l. j. ad. ſi. ff. ſolu. ma. z i. l. ūademū. ℌ. j. ff. de arbi. ¶ Facit etiā ad ſupradicta vnū dictum no. Bal. in addi. ad ſpecu. in titulo de loca. q ſi ꝓla⁹ cōceſſit alicui rē in emphiteoſim neqz dixit vſqz in tertiā generationē q intelligiť vſqz in tertiā generationem quia ita conſueuit concedi emphiteoſis eccleſiaſtica. ¶ Facit etiā q dicit Bal. in. l. i. C. de fru. z litis expēſis vbi dicit q illud q de cōſuetudine cōſueuit apponi in cōtractu ꝑſumiť expſſum. lz nō fuerit dictū. allegat. d. l. q ſi nolit. ℌ. qr aſſidua. ¶ Facit q voluit idē Bar. in. l. quicūqz. C. de ſeruis fugiti. vbi dicit q illud q ē cōſuetudinariū nō ē arbitrariū. ¶ Facit q pulchre voluit Bal. i. l. ſi. C. de fideicōmi. q ſi cōceſſa ē alicui poteſtas teſtandi intelligiť ꝑz. cōſuetudinē loci ꝑ quo facit q dicit pulchre Bal. i. l. i. ff. ſolu. ma. vbi dicit q in oī loco intelligiť ad eſſe. ius commune vt gen⁹ z municipale vt ſpecies ſed q ſpecies derogat generi ex quo infertur ſingulariť q ſi rex mandat exactorib⁹ cōpellere debitores fiſcales ea coactiōe q̄ ſibi videbitur expedire q tenebiť tal exactor ſeruare cōſuetudinē ſeu ſtatutū loci quo caueť q debitores nō poſſint ꝑ debito incarcerari vnde tale mādatuz regis intelligiť ſalua conſuetudine aut lege municipali iſtud fuit dictū originale andre. de barulo. in. l. miſſi opinatores. C. de exacto. tributo. li. x. q dictū refert Bal. in. l. i. C. ſi. ꝓpť publi. pēſit ludo. roma. i. conſilio. cxj. ¶ Facit etiā q vult bal. i. l. lib. C. ō opis lib. cōduxi oparios ad opā dū an teneat eis miniſtrare victū z ferremēta. z dī. q ſic ſi ita fieri cōſueuit qr video⁹ eos cōduxiſſe ꝑz q ſic fieri cōſueuit mouceť p. l. excepto. C. loca. Facit q. d. ia co. ō arenal. d. l. excepto vbi dicit q elect⁹ ad aliquod offi. vť elect⁹ cū ſalario cōſueto. Facit q pulchre voluit ibi ſali. ego locaui ticio domū meā neqz fuit facta mētio in locatiōe de cerca mercede q videť facta locatio ꝑz. cōſuetudinē ꝓtertiā q̄ conſueuit dari ꝑ illa domo z de hoc dicit eē caſuz ſingulariť. l. d. l. excepto iūta glo. q ē pulchrū z cotidianū. ¶ Facit ſingulare dictū Bar. i. l. j. C. de palcuis publi. vl ꝑz. li. xj. vbi p illū tex. dicit eē argumētū ſi deputenť officiales ad vēdēdū gabellas alicui⁹ cōmunis q oē pactū factū inť eos z emptores citra ſolutū modū vēdēdi ē nullū q videťcis mādatū q vēdāt ſm q fieri cōſueuit

¶ Facit etiā quodā dictū Bar. elegāz z no. i. l. ſi. ff q i frau. credi. vbi dicit de cōſuetudine ē vt defenſor renūciet bñficio ordinis q in mādato generali vī renūciet bñficio ordinis ex quo ita cōſueuit fieri. ¶ Facit q pulchre voluit Bal. in. l. j. ad ſi. ff. ſolu ma. vbi dicit q notari⁹ in inſtrumēto dotis dz apponere obligationē ypothecariā lz ſibi non fuerit dictū allegat. l. generaliť. C. ō fideiuſſo. ¶ Facit q cōſuluit ludo. roma. in cōſili. incipiente viſis ſupra cōſultis z in ordine ē. cxj. florētie erat cōſuetudo q pecunie recipēť mutuo ſub cābijs mō qdā cōſtituit. p curtorē vt florētie reciperet pecuniaz mutuo ꝓcurator illas accepit ſub cābijs. dñs vō recuſabat ſoluere cābia cōſulu ttiſtū dñz teneri qr videť mādaſſe vt cōſueuit fieri. z ad hoc allegat tria dū tangat. vz bar. in. l. ſi. ff. q̄ in frau. cre z in. d. l. j. C. de paſcuis. z dicū Andre. de barulo relatū p bal. i. d. l. j. C. ſi. ꝓ pť publi. pēſi. ¶ Facit etiā ad ꝓdicta q voluit Jo. de imo. in. c. potuit. de loca. ad fi. q ſi qs accepit emphiteoſiz. ꝑ ſe z filijs ſuis q nō cōꝑhēdunť filie niſi cōſuetudo loci diſponeret q filie ſuccedāt in emphiteoſim qr tūc vī acepiſſe ꝑz illā cōſuetudinē. ¶ Facit etiā q voluit bar. in. l. dñs ꝓdioz. C. de agricol. z ceſi. li. xj. vbi ē caſus ſingularis q colon⁹ vltra pēſionē quaz teneť ꝑſtrare domino fundi: tenetur etiam ꝑſtare idē dñs illud qō cōſueuit ꝑſtare vltra pēſionē lz qñ dñs locauit colono fundū. ꝑ illa pēſiōe nō exꝑſſit in cōtractu illud qō cōſueuit ꝑſtare vltra pēſionē colon⁹: qr vī ꝑz illā cōſuetudinē locaſſe. ¶ Facit etiā q voluit bar. i. l. ſi ꝓ⁹. ℌ. recte placuit. ff. de aqua pluui. arce vbi dicit tota die fiūt inſtrumenta notarij debent apponere ea q̄ de cōſuetudine ſolēt apponi. z allegat dicta ꝑ ſe i. l. ab ea ꝑte. ℌ. inſula. ff. de vbo. obliga. ¶ Facit q pulchre dicit ℙde. de ancha. in. c. cū epiſ de offi. ordi. lj. vj. vbi dicit. q ſi epūs q̄ pōt reddere ius i q̄libz loco ſue dioceſis citat aliquē nō exꝑreſſo loco q vī citbare ad locū i quo conſueuit ſedere ꝓ tribunali allegat. l. pe. ff. de iuſti z iure. ¶ Facit qō voluit idē ℙde. ō ancha. i cōſilio. ccccxiij. vbi cōſuluit pr̄ accepit emphiteo. ꝑ ſe z ſuis filijs z cōſuetudo loci diſponebat q filia dotata nō ſuccederet pr̄i q huiuſmodi cōtract⁹ vī celebrat⁹ ꝑz illā cōſuetudinē ſz forte poſſit tenericōtrariū nā tūc filia ſi excludiť ſuccedere erat ꝓpť duo. ꝓmio ꝓpť dotē quā in vita habuit a pr̄e. ſcōo qr nō poterat venire ad bona pr̄ii tanq̄ heres ſz dicta res emphiteotica ſi fuit ꝑ pr̄es accepta. ꝑ ſe z filijs ſuis nō accepit cā ꝑ filijs tanq̄ heredib⁹ ſuis imo ꝑ filijs ſimplr̄ tm̄ z ſic cū ſint filie bene poſſint venire ſine eo q ſunt heredes vt trahunt doctores maxime moderni i aūē. vñ ſi pares. C. ō i offi. teſtō. ꝓcederet tm̄ q dicit ℙde. de an. qñ pr̄ ac-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cepit dictaꝫ emphiteoſim ꝓ ſe ⁊ filijs heredib⁹ ſuis nã tũc cuꝫ prohibentur ſuccedere filie dotate nam ꝯcurrũt i eis ille due q̃litates quaꝫ reqrit cõtractus emphiteotic⁹ vna q̃ ſũt filie altera q̃ ſunt heredes argumẽto nota.ꝓ.docto.in.d.auẽ vnde ſi parẽs ⁊ tũc ſi dicte femine excluderẽt nõ excluderẽt mediã le.d.cõſuetudine ſꝫ mediãte tenore inſtrumẽti. Sed adhuc põt dici q̃ dicte femine etiam in caſu quo dicta emphittoſis fuiſſet recepta ꝓ ſe ⁊ filijs ſuis ſine eo q̃ dicat heredib⁹. q̃ etiã tũc nõ cõprehenderẽt filie femine q̃ gen⁹ maſculinũ i cõtractib⁹ non cõprehẽdit femininũ vt tenet Bar.in.l.j.ff. de verbo. ſigni. niſi exprimaꝫ ⁊ imputet eni ſibi q̃re legẽ aptꝰ nõ dixit ⁊ tenet i ſpecie loquẽdo in caſu ſupradicto.ſ. i recipiẽti ꝓ ſe ⁊ ſuis filijs q̃ nõ cõprehẽdãt filie. archi.l.c.ſi qs ſuadẽte.xvij.q.iij. ⁊ Jo.deimo.i.l.ſi ita ſcriptũ.ff.de lega.ij. ⁊ in cõmẽto.c. potuit in vltima col.õ loca. ⁊ in.l.cũ vir.ff.de cõdi ⁊ demo. ⁊ d. Alex. vbi diſputauit in cõſilio.lxj.incipi.ſup eo de quo queꝛit ⁊ in.l.ſꝫ ſi hac.ℌ.libros.ff.de i⁹ vocã. ⁊ trahit latiſſime.d. Jaſon.in.l.ſi qs id q̃ in.xiij.limitatiõe. ff. de iu.om.iudi. ⁊ ſic ſi in caſu quẽ ponebat ⁊ i q̃ cõſuebat Petr⁹.de an.nõ veniũt filie dotate ad dictã emphiteoſim nõ ẽ ex eo q̃ viget cõſuetudo vt filie femine dotate nõ ſuccedãt ſꝫ venit ex natura ipi⁹ contract⁹. ¶ Facit etiã ad nr̃az.q. ꝓncipalez q̃ voluit idẽ Pe.de an.i.c.cũ mferrariẽſis õ cõſti. vbi dicit q̃ ſi in ꝑuilegio vl̃ reſcripto nõ repit clauſula cõſueta q̃ ꝓſumit ꝓ errorẽ omiſſa ⁊ dꝫ intelligi. ac ſi ſuiſſꝫ apposita ⁊ ſubdit idẽ eſſe in cõtractu vt illa q̃ de conſuetudine cõſueuerũt apponi videanꝫ apposita i cõtractu.ꝫ nõ exprmanẽ ⁊ allegat.l.ſi.C.de magi. cõuc. ⁊ l.excepto.C.loca. ⁊ l.generali.C.de fideiuſſo. ¶ Facit q̃ voluit.d.ant. in.c.ex litteris õ cõſti. vbi dicit q̃ reſcriptũ apoſtolicũ vꝫ in dubio concedi cũ clauſulis conſuetis. ¶ Facit q̃ voluit dñs Abbas in. c.cõſuluit de offi.delega. vbi dicit aliqs vocaꝫ ad iudiciuꝫ ⁊ nõ exprimit hora incitatorio q̃ intelligit q̃ q̃ cõpareat nõ hora q̃ conſuevit iudex ſedere ꝓ tribunali ⁊ ſic hora cõſueta. ¶ Facit etiã q̃ ſingulariẽ voluit Jnno.c.cũ nob.õ elect. vbi dicit citaꝫ aliqs vt cõpareat ad electiõez celebrãdã neqꝫ exprimit ſibi hora q̃ intelligit vt cõpeat illa hora q̃ cõſueuit celebrari electio.ſ.de mane.q̃ tũc celebraꝫ miſſa ſci ſpũs ⁊ rñdet ad contraria ⁊ tenet q̃ vꝫ citatus hora de mane. ⁊ conſueta. ¶ Facit ẽt tex.i.c.i.õ pea. vbi cõtract⁹ i dubio intelligitur celebrat⁹ ꝫ cõſuetudinẽ loci. ¶ Facit.l.ſi finita.i ꝓn.ff. de damno. ife. ⁊ tex.i.l. ſi qs rex.ff. de cuſtodi.rerũ. ¶ Facit q̃ pulchre voluit Pe. de an.i.l.tres fratres i ſuis reportatis. vbi dicit ſtatũ excludebat filiaꝫ ſeminas dotatas a ſucceſſione paterna ꝓpt̃ exiſtẽtiã filioꝝ maſculoꝝ mõ pt̃ fecit teſtm̃ i q̃ inſtituit filios ſuos heredes fuit dubitatũ an vꝫ inſtituiſſe filias feminas q̃ꝫ i ſucceſſiõe pt̃na diuerſa ẽ condtio ⁊ nã ꝓpt̃ ꝑfata ſtatuta ⁊ decidit ibi q̃ nõ cõprehẽdanꝫ.d.femine i inſtitutiõe q̃ vba teſtatoris õbẽt itelligi quo ad filios ꝫ.q̃ cõſuetudo loci aut ſtatutũ diſponit ſec⁹ ſi extrane⁹ inſtituiſſet filios alteri⁹ extranei q̃ tũc videt inſtituiſſe etiã filias feminas illi⁹ extranei.l.q̃ filiab⁹.ff.de l.j. ⁊ cũ fuiſſet q. de facto dicit ſe ita conſuluiſſe de quo dicto. Pe. de an.in.d.l.tres fratres.facit mẽtionẽ.d. Jaſo.i.d. l.ſi qs id qõ.ff.de iur. oiuꝫ iudi.in viij.limitatiõe õ q̃ videas ibi late ꝓ eũ. ¶ Facit etiã q̃ voluit Bar. l.l.herẽdes mei.ℌ.cũ ita.ff.ad trebe. vbi dicit q̃ ſi ne pt̃ ex forma ſtatuti excludit a ſucceſſione aut q̃ au⁹ in teſtõ. ſuo. videt in dubio ſeq ſtatutũ ⁊ illã excludere a ſucceſſione ⁊ idẽ voluit Jo. de imo.in.l.ſi.ff. de cõdi. ⁊ de mõſtra. ¶ Facit etiã q̃ elegant voluit. Bal.i.l.fideicomiſſa.ℌ.ſi ſeruo.ff.dele.iij. vbi colligit ex illo tex. q̃ qs nõ ꝓſumit velle. niſi ideꝫ q̃ ẽ cõſuetũ fieri allegat⁹.d.l.generali ex quo infert q̃ ſi cleric⁹ ſeculari ipetrauit ꝑbendã q̃ nõ ẽ cõſuetaclericis ſciarib⁹ aſſignari ꝫ papa oĩa poſſit nihilomin⁹ non valet ipetratio q̃ nõ ꝓſumit fieri õ mẽte pape etiã ſi illã gr̃aꝫ faceret ſuo motu ꝓprio niſi ſcia pape ꝓbẽt ¶ Facit qõ habẽt i.c. q̃ dilectꝰ õ conſan. ⁊ affini. vbi ꝑuilegiũ itelligit ꝫ cõſuetudinẽ ⁊ recipit interp̃tationẽ a cõſuetudine. ¶ Facit.l. vl̃ vnuerſoꝝ.ff. õ pigno.actio. vbi ꝫ mãdatũ ꝓcuratoꝛũ ſit generale nihilomin⁹ ꝓcurator poſſet facere ea q̃ conſuetut facere dñs. ¶ Facit lex qui ſemiſſis.ff.de vſuris. ¶ Facit ſingl̃are dictũ Jnno.in.c.grãdi.õ ſupplenegli.ꝑla.li.vj. vbi dicit q̃ coadiutor regis vl̃ tutor regis pupilli põt exercere illã liberalitatẽ ex mãdato generali quaꝫ cõſueuit regia maieſtas facere qõ eſt mẽti tenendũ ꝓ hijs q̃ ſint tutores illuſtriũ ꝓſonarũ pupillorꝝ. ¶ Facit q̃ voluit Bal.in.l. q̃ ſi nolit. ℌ.quia aſſidua. vbi dicit q̃ notari⁹ vꝫ rogat⁹ apponere oĩa q̃ ſunt õ more ⁊ cõſuetudine regiõis. ¶ Facit etiã q̃ pulchre voluit Ange.i.l.ij.ff.õ iu.oiuꝫ iudi. cõceſſa ingt eſt poteſtas alicui vẽdẽdi bona fiſcalia q̃ poterit dare fideiuſſores euictiõis ⁊ apponere oĩa pacta penalia ſm̃ moreꝫ regiõis. ⁊ dicit eſſe caſuꝫ i.l.bñ azenone.C. de q̃d.ꝓſcri ¶ Facit etiã q̃ ipe voluit i.d.l.bñ azenone vbi dicit eſſe caſuꝫ q̃ ꝓcurator cõſtitut⁹ ad vendendũ põt facere iſeri inſtrumentis oĩa pacta penalia cõſueta ⁊ emptiõ alia. ⁊ allegat tex.i.l.apud celſuꝫ.ℌ.i hac.v. ſin aũt.ff.õ exceptidoli.de quo videatis ibi eũdẽ. ⁊ Bar.i.l.alio.ff. õ alimen. ⁊ clba lega. ⁊ i.l.ãbitioſa.ff.de decre ab ordi.faci. ¶ Facit etiã q̃ voluit bal.i aũc.q rez.C. õ

ſacro ſan.eccle. vbi dicit q̃ ſi eſt cõſuetudo vt emphiteoſis eccleſiaſtica cõcedaꝫ tpal⁹ ⁊ prelatus illã cõceſſit ꝓ petuo q̃ valebit vt tpaliter cõceſſa ⁊ ſic vt fiern cõſueuit. ¶ Et ſic ꝓ oĩa ꝑdicta ſatis videt̃ fundatũ q̃ cũ de cõſuetudine mariti but⁹ erat cetera inſtrumẽta ſue vxoris noie celebrare ⁊ mõ celebrauit i emptiõe. d. fundi ſolũ emptione ſuo noie q̃ debem⁹ dicere q̃ nomẽ vxoris ꝓſumit omiſſuꝫ ꝓ errorẽ aut q̃ habeẽ ꝓ apposito eo ipſo q̃ ipſe marit⁹ ita ſolit⁹ erat facere in ceteriꝫ cõtractib⁹ vel poſito q̃ ipſe hoc non fuiſſet hoc ſolit⁹ facere ceteri mariti ꝓ maiorẽ partẽ hoc cõſueuerãtſic facere. i. ponere nomẽ ſuiꝫ vxoriꝫ ⁊ ſic ex multis cõcurrẽtib⁹ ſatis ſupradicta deciſio ſũ datur ꝓmo ex cõmunicatiõe fructuũ de q̃ ſuꝑdixi. ſecũdo. q̃ tenẽdo hoc.l. q̃ etiã vxori acqraꝫ medietas rei empte ꝓ maritũ ſuo ꝓprio noie cõcurit eqtas ergo ꝓferenda rigoꝛi vt in.l.placuit.C. de iudi.in.l.j. C. de legi. cõcurrit etiã q̃ marit⁹ fuit in dolo verſat⁹ q̃ cũ ſciret ſuã vxorẽ ſecũ oĩa ꝓ eã acqſita cõmunicare fuit in dolo nõ cõmunicãdo ſue vxori oĩa lucra ꝓ ſe ipm̃ q̃ſita. Sꝫ poſſet aliqs dicere ꝓmũ fũdamẽtũ ꝓncipale q̃ ſunt q̃ eo ipſo q̃ marit⁹ cõmunicãdo fruct⁹ dicte rei empte vxori viſſus fuit cõmunicare etiã ciuſdẽ fundi ꝓprietatem nõ videtur bonũ nam bẽm⁹ q̃ marit⁹ tenet̃ cõmunicare vxori ſue fruct⁹ acqſitos ex rebus ꝓprijs mariti i quoꝝ ꝓprietate nil. dꝫ hr̃e vxor vt i.l.ſi.ff.ſoꝛo leguꝫ.li.iij.ti.delas ganãcias ⁊ i libro ordinamẽtoꝝ i.l.iiij.ti.iij.li.v. ⁊ tũ nõ ꝓpter ea vxor cõmunicatur ꝓprietas dictaꝝ rez vt ibidẽ trabit̃ ergo nõ ẽ bona q̃ña q̃ cõmunicatio fructuũ iducat de neceſſitate ⁊ cõmunicationẽ ꝓprietatis ꝓ qꝫ etiã q̃ ex diuerſis nõ ſit illatio vt l.l.ſi.ff.de calumnia ꝫ ad hãc obiectionẽ facil̃ eſt rñſio q̃ in caſu dictaꝝ legũ vbi ꝓ cõmunicationẽ fructuũ nõ iducebat cõmunicatio ꝓprietatꝫ iõ erat q̃ ibi lex exꝓſſe ꝓhibebat cõmunicationẽ ꝓprietatis ꝫ cõcederet cõmunicationẽ fructuũ ⁊ ſic ibi ſum⁹ igenẽ ꝓhibitoꝝ nimirũ q̃ ibi ex acqſitiõe fructuũ nõ ſeq̃t acqſitio ꝓprietatis eo ipſo q̃ lex vt dixi illã exꝓſſe vetat ꝫ in caſu nõ iura expreſſe cõcedũt acqſitiõez ꝓprietatis rerũ cõſtãte matrimonio acqſitaꝝ ⁊ ſic ſum⁹ in genere pmiſſoꝝ nimirũ ergo ſi pmittaꝫ acqri ꝓprietaſ q̃ ꝓ cõmunicationẽ fructuũ videaꝫ cõmunicata ipa ꝓprietas. vꝫ poſſum⁹ dicere vnũ q̃ faciam⁹ dr̃iam int caſuꝫ quo marit⁹ emit noie communi ⁊ caſũ quo emit noie ꝓprio. vt ꝓmo caſu in cõtinenti hẽat vxor medietatẽ. d. fundi ſine eo q̃ marit⁹ cõmunicet vxori ſecũdo tũ caſu qũo marit⁹ emit ſuo tm̃ noie nõ acqraꝫ vxori in cõtinẽti ꝫ q̃ marit⁹ cõpellaꝫ ſoluto matrimonio vxori ſue cõmunicare ⁊ hoc ꝓ tex.i.l.ſi qs ſocietatẽ.ff. ꝓ ſocio. ⁊ ſi qs dixerit qs erit effect⁹ hmõi dr̃ie poteſtis rñdere q̃ qñ emit ſuo nomine ꝓprio tm̃ cũ ſit iſta res ꝓpria in ſolidũ mariti ſi alienauerit inter tr̃aſſert in emptorẽ dr̃ium cũ ſit dñs vt i.l.traditio. i ſi.ff.de acq.re.domi.ꝫ ſi alio caſu q̃ cõmuniter noie nõ poſſit totus rei emptor ipꝫ maritũ tr̃aſſerre dominũ in emptorẽ cũ ꝓs ptineat vxori vt i.l.j.C. cõm.diui.hãc dr̃iaꝫ ponit Bar.i.l.ſi ticiꝰ ⁊ meuiꝰ ℌ.altero.ff.de ami.tuto. Ego tñ credere q̃ nõ ſolũ q̃ marit⁹ emit noie cõmuni ſꝫ etiã q̃ tãtumõ noie ſuo emit acqraꝫ vxori medietas rei empte ⁊ in cõtinẽti ꝓ quo facit ꝓmo.l.j.ti.delas ganãcias foꝛo. legũ.li.iij. vbi dicit rex. Todacoſa q̃l marido ⁊ la muger comprarẽ de cõſuno ayã la ambos por medio põderandũ ẽ verbũ ayã la ambos ⁊ verbuꝫ por medio nã illõ verbũ ayan referẽ ad maritũ ⁊ ad vxorẽ ergo dꝫ piſonmit ambobus adaptari cũ vna determinatio reſpiciẽs plura determinabilia dꝫ ea piſonmit determinare vt in.l.iã hoc iure.ff.de vulga. ſubſti. ⁊ in.l.ij. ⁊ in.l.q̃uis.C. de impuberũ ⁊ alijs. ſubſt neqꝫ obſtat q̃ poſſet dici imo. q̃ d.l.foꝛi. i verbo. El marido ⁊ la muger cõprarẽ. manifeſte ꝓbat cõtrariũ. i. q̃ tũc tã vxor q̃ marit⁹ ſil̃ cõſequent̃ rẽ eq̃t q̃ ambo rẽ ſil̃ emerũt ſec⁹ ſi marit⁹ tm̃: qr ad hoc põt rñderi q̃ illõ verbũ de cõſunonõ referẽt ad cõtratuꝫ ſed ad ꝓpus cõtract⁹: qr vult dicere dicta lex q̃ tũc res empta ꝓ maritũ acqreꝫ etiã vxori ⁊ nõ ſolũ viro q̃ ſil̃ int eos cõſtabat mr̃imonium tpe cõtract⁹ non aũt q̃ ambo emerit neqꝫ obſta illa copula. El la muger qr illa pluralis locutio reſoluit in ſuaꝫ ſingularitateꝫ. vt l.l.falſa. ℌ.ſi.ff.de cõdi. ⁊ demo. ⁊ ſic vult dicere ibi. rex. q̃ illud q̃ emerit marit⁹ ſit cõe amboꝝ q̃ ſil̃. i. durãte matrimonio ẽ emptũ eodem mõ q̃ vxor emerit aliqd eodeꝫ mr̃imonio durãte erit ſil̃ amboꝝ alꝫ. n. ſi intelligerem⁹. d.l.q̃ ãbo ſil̃ emerit. d. l.nil.de nouo i ducereꝫ: q̃ õ iure cõi q̃ noĩa amboꝝ eſſent in inſtrumento poſita ambobuꝫ acqrereꝫ vt. i l.multuꝫ intereſt. C. ſiquis alteri vel ſibi. vt ergo. d.l. aliquidoper̃ dꝫ intelligi q̃ ſolus marit⁹ vel ſola vxor emerit de p ſe arg. tex. in.l.ſi quando. ff. delegatis. j. Scõo facit vnũ ſingulare dictũ Bar. i.l. ſi legatari⁹. ℌ.ſi.ff.deleg.iij. vbi ipe dicit. q̃ ſi marit⁹ relingt vxori i teſtõ oi anno ex tali fundo. r. coꝛbes frumẽti ⁊ r. libras debetis ſcire q̃ i legato ãnuo ſolutio dꝫ fieri i ꝓncipio anni. vt i.l.q hocianno. vbi gl. ⁊ docto. ff. õ vbo. obli. ⁊ i. ℌ.q hoc anno. inſti. õ vbo. obli. falſlit q̃ legaꝫ frumẽtũ anni ex tali fundo: qr nõ hꝫ ſolui in ꝓncipio anni: ꝫ tpe meſſiũ tex. ẽ no. in.l.firmio. ℌ.ſi pr̃.ff.q̃ dies lega. ccdit angd erit hoc caſu. nũqd ſicut frumẽtũ dꝫ ſolui tpe meſſiũ: ita ⁊ r. libre ꝓpter cõiunctionẽ. ⁊ certe. r. libre ꝓpt̃ dictã cõiunctionẽ erũt ſoluende tpe meſſiũ. ita vtdico dicit Bar.

in dicto ℌ, finali. q̃ dictum alibi originaliter non reperitur ita ergo dicimus in presenti. cum illud verbum positum in dicta. l. fori. sic scilicet. Ayanla ambos por medio. respiciat equaliter ambos in acquisitiõe dominij. ¶ Tertio facit. d. l. fori. alio mõ pondcrata, nã dicit q̃ si marit⁹ ex donatiõe seu ex heredi tate aligd acqsierit q̃ sibi soli acgrit insolidum ꝛ in cõtinẽti ꝛ nil tenet vxori sue cõicare i. d. re supdicto mõ acqsita. ꝛ ecõtra i ipa vxore: q̃ ps q̃ quotiẽs marit⁹ vel ecõtra aliquid ex emptiõe aegrit cuz acgrat ambob⁹ q̃ acgrat cuz dictis q̃litatib⁹. ſ. ambob⁹ in cõtinenti ꝛ cuilibet p pte cuz media declarent p extrema. vt in. l. seru⁹ pluriuz. ℌ. fi. ff. dele. j. ꝛ extrema sunt qñ marit⁹ acgrit p se tãtum modo vl eo dez mõ vxore p se tñ. mediuz añt est qñ vn⁹ acgret ambob⁹. ¶ Quarto p hoc allego. l. stili. q̃ in ordine ẽ. l. ccv. q̃ incipit. Si algũo seyendo casado. q̃ lex clare ꝓbat in tñ cẽ vez q̃ de acgsitis p marituz durãte matrimonio hz vxor medietatez ét i cõtinenti nõ soluz qñ marit⁹ emit nolẽ cõi ſz etiã nolẽ ꝓpꝛio suo. nã dicit d. l. Si alguno seyendo casado con algũa muger cõpꝛo alguna heredad o otra cosa q̃ gano estando en vno con su muger estos bienes q̃ ansi cõpꝛo puede los vender el marido si menester le fuere en tal q̃ no lo faga maliciosamẽte. maguer la muger aya su mitad en aq̃lla ganãcia ỽlo q̃ el marido auia ganado do cõpꝛado. põdera q̃ttuorỽba posita i. d. l. ꝛ ꝑmo illud ỽbuz. Si algũo cõpꝛo. Nõ emi dicit. Si ambos cõpꝛarõ. Sedo ẽ sitt ỽbũ fra dũ dicit delo q̃ el marido auia ganado o cõpꝛado. Tertio põdero illud ỽbum maguer La muger aya su meytad. per q̃ ꝓbat q̃ in cõtinenti habet dominiuz vxor. i. con q̃ ꝓbat q̃ in cõtinenti habet medietatẽ consequit̃ eam etiam si solus maritus sine vxore acgsiuit. vt ipe tenet no. ne q̃z ita alibi legi in ꝓma parte suoꝛ consilio. cõsilio cuij. incipienti. statuto tergest. cauet. vbi etiam dicit in expresso. q̃ durante dicto matri. i dicto casu acgrit dominiũ vxor dicte medietatis. ꝛ q̃ nõ debem⁹ attendere q̃ matrimoniuz dissoluat̃ ad hoc vt eidez acquirat̃ dñiuz suemedietatis imo incõtinẽti. cuz maritus emit ꝛ acquisiuit dominiuz acquisiuit sibi ꝛ vxori eodẽ matrimonio durãte q̃bene no. q̃ nunq̃ memini me alibi legisse. Et ideo dico q̃ quo attinet ad presentem actum exheredatio potest fieri vno de octo modis. ¶ Uno modo quãdo dicta exheredatio fit ante omnes gradus. ¶ Secundo quãdo fit post omnes gradus. ¶ Tertio quando fit inter gradus. ¶ Quarto quando fit inter gradum seu intra gradum. ¶ Quinto quando fit post gradum ꝛ intra gradum. ¶ Sexto quando fit a certa persona. ¶ Septimo qñ fit ab oibus psonis. ¶ Octauo ꝛ finaliq̃ fit ub cõditiõe seu post mãitã hereditatez. magis specifice vnitatis: ꝛ tñ nõ significat vnionẽ in cõtrahẽdo: ſz i stãdo sil. i. q̃ durante mr̃imonio fiat cõtract⁹. pondero. Itez ỽbũ. no lo otorgue m sea en la carta. nã ecce ibi q̃ posito q̃ solũ marit⁹ cõtrahat ꝛ nõ vxor etiã vxor tenebit̃ quẽadmodũ si cũ marito cõtraxisset. si g̃ lex extẽdit suã dispositionẽ ad vxorẽ in casu odioso in ỽbitis. ꝛ qñ solus marit⁹ cõtraxit a fortiori ipa lex dz suã dispositionez extẽdere in casu fauorabili. i. in lucris ad dictã vxorẽ qñ sol⁹ maritus cõtraxerit alꝫ eẽt societas leonina quãiura reprobãt vt in. l. si nõ fuerint. ꝛ in. l. si vn⁹. ℌ. ſz si ꝑcũ in fi. ff. p socio. i. vt vxor participaret de dãno qñ non interuc uit in cõtractu ꝛ nõ de lucro si nõ interuenisset in cõtractu qõ eẽt iniquũ ꝛ cõtra naturã societatis. vt in l. verum. ff. p socio. ꝛ contra naturã cõtrarioz. vt in l. j. cuz similibus. ff. de bijs qui sunt sui vel alic. iuris. ꝛ si aliquis dicat q̃ dicta iura loquuntur in societate expꝛessa. vt. d. l. vez. ſz inter viz ꝛ vxorẽ nõ ẽ expꝛssa societas. vt de se ꝑs ímo tacita: tñ ad hoc possumus duobus modis respondere ꝛ primo: quia ista tacita ꝛ impꝛopꝛia societasque est inter virũ ꝛ vxorem nõ est minus pꝛeuilegiata q̃ expꝛessa. ita tenet nota. Bal. quez ibi sequunt moderni in. l. rei iudicate. ℌ. socero. ff. solu. ma. Scõo põt respõderi: q̃ in dispositione. l. fori. per. quam est hodie lucrum per marituz acgsituz vxori cõmunicatum. inducat̃ p cãdẽ legẽ expꝛessa societas. ita dicit Fran. de arc. ꝛ ante cũ Jo. de imo. lz de eo mẽtionẽ non faciat in. d. ℌ. socero. ¶ Sexto allego pro hac cõclusiõe dictũ Bal. hoc tenentis q̃ scilicet quãdo aliquo statuto seu cõsuetudine cauetur q̃ de acquisitis durãte matrimonio vxor habet medietatẽ consequit̃ eam etiam si solus maritus sine vxore acgsiuit. vt ipe tenet no. ne q̃z ita alibi legi in ꝓma parte suoꝛ consilio. cõsilio cuij. incipienti. statuto tergest. cauet. vbi etiam dicit in expꝛesso. q̃ durante dicto matri. i dicto casu acgrit dominiũ vxor dicte medietatis. ꝛ q̃ nõ debem⁹ attendere q̃ matrimoniuz dissoluat̃ ad hoc vt eidez acquirat̃ dñiuz suemedietatis imo incõtinẽti. cuz maritus emit ꝛ acquisiuit dominiuz acquisiuit sibi ꝛ vxori eodẽ matrimonio durãte q̃bene no. q̃ nunq̃ memini me alibi legisse. Et ideo dico q̃ quo attinet ad presentem actum exheredatio potest fieri vno de octo modis. ¶ Uno modo quãdo dicta exheredatio fit ante omnes gradus. ¶ Secundo quãdo fit post omnes gradus. ¶ Tertio quando fit inter gradus. ¶ Quarto quando fit inter gradum seu intra gradum. ¶ Quinto quando fit post gradum ꝛ intra gradum. ¶ Sexto quando fit a certa persona. ¶ Septimo qñ fit ab oibus psonis. ¶ Octauo ꝛ finaliq̃ fit ub cõditiõe seu post mãitã hereditatez.

¶ Uenio igit̃ ad primũ modum. ſ. qñ exheredatio fit ante oẽs grad⁹ q̃ põt fieri hoc mõ testator habẽs filiũ in potestate suare tẽtuz ante q̃ aliquez instituisset cuz exheredauit ꝛ postea titiuz extrancuz heredez i stituit deinde ꝛ tertio seiuz eidez ticio vulgarit̃ substituit ꝛ sic añ primum gradum istitutiõis ꝛ scõz substitutionis inseruit ex heredationẽ ista exheredatio facta ante omnes gradus refertur ad omnes gradus. tex. in. hac. l. ℌ. filius. ver. Ante heredis. ꝛ sic. primus gradus validus erit cum filius abeo sit exheredatus ꝛ per consequens primus heres in eo institutus iuste potest addire ꝛ consequi hereditatem excluso substituto si talis gradus primus non sit expugnatus p q̃rellã ꝛ eodez mõ exciuso primo herede repudiatione vel alio modo de q̃b⁹. p docto. in. l. iij. C. de here. istitu. põt substitut⁹ ex secũdo grado validꝰ addire ꝛ consequi hereditatẽ cum eodem modo sit secundꝰ grad⁹ validus vt ꝓm⁹ ꝓpt̃ dictã exheredationez q̃m eodẽ modo fuit facta in isto secũdo gradu substitutionis quẽadmodũ i ꝓmo institutiõis. ¶ Ex hoc ꝓmo mõ exheredãdi inferr̃ ꝑs Bar. ꝛ oẽs maxime modernos in. d. ℌ. fili⁹ q̃ clausula in ꝓncipio apposita referr̃ ad oia sequẽtia de quo infra dicã. faltẽ remittẽdo. ad loca ꝓpria. ¶ Secũdo mõ sit exheredatio post oẽs grad⁹ in hoc exẽplo cũ testator habeat filiũ (vt dixi) in sua potestate a ꝓncipio sibi ticium extrancũ heredẽ scripsit ecce. ꝓmũ gradũ istitutiõis deide seium sibi substituit ecce ꝑs gradum substitutiõis tertio filiũ suũ exheredauit ꝛ sic post oẽs grad⁹ tã post ꝓmũ q̃ post scõz. eodẽ mõ ista exheredatio facta in fine oiuz gradũ refert̃ ad oẽs grad⁹ antecedẽ tes ita est tex. in. l. j. C. de libe. pꝛe. vel exhere ꝛ sic per cõsequẽs valebũt oẽs grad⁹ tã ꝓm⁹ q̃ secũdus cũ ab oĩb⁹ vt dixi⁹ videat̃ facta exheredatio ¶ Ex quo secũdo mõ exheredãdi inferr̃ q̃ quẽadmodũ clausula in ꝓncipio apposita referr̃ ad oia ꝓcedẽtia. ita eodẽ mõ clausula in fine apposita referr̃ ad oia ante cedẽtia ꝛ hoc ex pꝛesũpta volũtate testatoris quẽ iurã fingũt velle dictã exheredationẽ referri ad oẽs dictos grad⁹ ꝓcedentes adeo⁹ q̃ dixit glo. in. d. l. j. q̃ non admittit̃ ꝓbatio in cõtrariũ ꝛ sic q̃ ista sit ꝓsumptio iuris ꝛ de iure de q̃ p legistas in. l. siue possidetis. C. de ꝓba. ꝛ p cano. in. c. isqui. de spõsali ꝛ matri quam tñ. glo. cõmunit̃ reprobãt doctores. in. d. l. j. ꝛ in. d. ℌ filius p. d. ℌ. fili⁹. ꝛ p rõnez q̃ in bijs q̃ pẽdẽt a volũtate testatoris sp admittit̃ ꝓbatio in cõtrariũ. l. in testõ la magna in fi. C. de testa. milit. l. iã hoc iure. ff. de vulga. ꝛ pupu. substi. ¶ Unũ ẽ tamẽ notãdũ q̃ ꝛ ista eq parẽt̃. ſ. clausula in fine apposita q̃ referr̃ ad oia ꝓcedẽtia ꝛ clausula in ꝓncipio apposita q̃ eodez mõ referr̃ ad sub sequntia tñ maioris efficaciẽ clausula i ꝓncipio apposita ad determinandũ sequntia q̃ clausula i fine apposita ad determinadũ ꝓcedẽtia. ita Bar. in. l. quisqs. post. glo. ibi. ff. dele. iij. ꝛ in. l. auia in. ꝓin. ff. de cõdi. ꝛ demo. ꝛ pau. de ca. in. l. j. C. de libe. pꝛete. vel exhereda. ꝛ Bar. in. l. si quis. exargẽtarijs. ℌ. si unitiuz. i. col. ff. de edẽdo ludo. roma. i cõsilio. cuij. incipiẽte pater reuerẽde ꝛ incõsilio. ccccij. incipi diligenꝫ inspectis. i. col. ꝛ. d. alexã. in cõsi. ccccxvj incipi. visso themate supꝛascripto ꝛ dñis Jason. in. d l. prima. ¶ Tertio mod⁹ exheredãdi ẽ q̃ exheredatio fit int̃ grad⁹. vt in hoc exẽplo cũ habuissem filiũ in mea potestate cõstitutũ ticium extrancum mihi heredẽ institui. ꝛ in cõtinẽti filiũ meuz exheredaui deinde ꝛ tertio seiuz extrancũ eidẽ titio instituto substitui ista exheredatio ẽ facta nõ ante oẽs grad⁹ neq̃z post oẽs grad⁹ ſz ẽ facta inter ꝓmũ gradum in stitutionis ꝛ scõz gdũ substitutiõis tex. ẽ de hoc i. d. ℌ. filius. ver. sed ꝛ inter duos gradus. ꝛ sic ambo gradus valebunt cum ab vtroq̃z gradu videatur facta exheredatio. ¶ Ex hoc ꝛ tertio infertur q̃ clausula apposita inter plura capitula refertur tam ad pꝛecedẽtia q̃ ad subsequntia sicut illa q̃ est apposita in principio refert̃ ad sequẽtia ꝛ illa q̃ ẽ apposita i fine refert̃ ad ꝓcedẽtia vt supꝛadixi ꝛ ẽ huiꝰ regule tertie ratio quia medium se habet habile ad extrema fm. Bal. in. d. ℌ. filius ex quo infertur fm areti. q̃ dictõ inter sig nificat aligd positum inter duo extrema ex quo etiam infertur fm eundem aretiũ ibi q̃ non videtur comꝓhendere extrema ex ꝓpꝛietate sermonis ex mente tamen legis si aliquis habet facere actum intra certũ terminum vel habet iurisditiones intra certos limites dictõ intra comꝓhendit extrema vt est casus in. l. j. ℌ. si intra. ff. de succesſo. edicto. ꝛ no. Ba. in. l. j. in ꝓinci. ff. de offi. pꝛefc. vrbis. ¶ Quart⁹ modus exheredandi ẽ inter gradum seu intra gradum ꝛ hoc potest contingere tribus modis. Uno modo. sic quando testator expꝛesse dixisset q̃ filiũ suũ exheredabat a primo gradu tantũmodo vl a secũdo gradu tñ. nam tunc abillo gradu erit solũmodo exheredatus a quo testator voluit ꝛ expꝛessit cuz se exheredare. ab alteto vero gradu erit pꝛeteriꝰ ꝛ hoc argumento tex. in dicta. l. j. Secundo modo potest contingere exheredatio intra gradum quando vnus tantum puta ticius erat institutus ꝛ dixit testator ticium heredem instituo. a ticio exheredo filium meuz. si m pronium eidem ticio substituo. nam hoc casu intelligit̃ testator filiuz suũ a toto gradu ꝓmo exheredasse ꝛ ic ille gradus valebit. ꝛ sic si ꝓm⁹ heres institutus puta ticiꝰ voluerit adire ꝛ cõsequi hereditatẽ hoc poterit facere nisi ille. ꝓm⁹ grad⁹ p q̃rellã expugnet̃. Secundꝰ tñ grad⁹ in quo semꝓr ꝓnu⁹ ẽ substitus est nullꝰ

ipo iure cuz a tali scõo gdu repiat se fili⁹ neqz institutũ neqz exheredatũ. z sic nõ fuit seruata forma. l. inſ cetera. infra tit. j. z sic posito q̃ institut⁹ tici⁹ repudiet exp̃mo gradu istitutiõis nõ erit loc⁹ scõo gradui substitutiõis cuz sit nullus ppt̃ omissionez illius forme õ q̃ i. d. l. inſ cetera. z sic semproni⁹ substitut⁹ nõ potest adire ex nullo gradu q nõ ẽ necesse vt expugnet p q̃rellã cũ illud qõ est nullũ rũpi nõ pot. vt i. l. nã z sub cõditiõe. i pn. v. post ofectũ. aũt. conditiõis. infra ti. j. ex quo apparet q ẽ dfia inſ ista duo. ſ. qñ inſ istitutũ z substitutũ simplr exheredo filiũ meũ: ẽ qñ inſ istitutũ z substitutũ exheredo filiũ meũ a istituto nominatiz: q̃ pmo casu vr exheredat⁹ ab oib⁹ gradib⁹ cũ illa exheredatio tanq̃ medium inſ pmũ gradũ z secũdum z respiciat ambo. exma. l. pmũ gradũ añecdẽ tez. z scõz gradũ subsequentẽ sec⁹ tñ est i scõo casu: q̃ cũ dicta exheredatio noiatiz facta a pmo istituto respiciat pmũ tãtũmodo gradũ ad illũ solũmodo referẽda ẽ. ¶ Tertio mõ pot fieri. d. exheredatio. ſ. qñ ẽ facta inſ vnã psonã istitutã z alterã psonã simili i stitutã: vt i hoc exẽplo. ticiũ heredẽ istituo filiũ meũ exheredo semproniuz heredẽ istituto: z si dict⁹ tici⁹ z semproni⁹ nõ fuerit mihi heredes eis substituo gayum. nã tũc pm⁹ grad⁹ valet tanq̃ sit i co seruata forma. d. l. inſ cetera. z sic tã tici⁹ institut⁹ q̃ semproni⁹ codẽ mõ istitut⁹ poterit adire hereditatẽ ex dicto pmo gradu valido. si tñ dicti istituti repudiẽt heredi tatẽ ex pmo gradu gay⁹ substitut⁹ nõ poterit adire hereditatẽ ex suo gradu substitutiõis vulgaris cum tal⁹ grad⁹ sit null⁹ ex eo q̃ ab illo fili⁹ neqz ẽ istitut⁹ vr noiatiz exheredat⁹: imo petit⁹ pteritus. z codẽ mõ possum⁹ ponere qñ inſ substitutũ z substitutũ fuit facta exheredatio i hoc exẽplo ticiũ instituto seyũ sibi substituo filiũ meũ exheredo z non solũ seyuz substituo ticio: sz etiã semproniũ. nã tũc pm⁹ grad⁹ institutiõis ẽ null⁹ cuz ab eo nõ sit fili⁹ institut⁹ neqz exheredat⁹ imo pterit⁹ cũ exheredatio nõ fuit posita inſ pmũ z scõz gradũ imo inſ duos substitutos: q̃ referr̃ ad eas tm̃ psonas ad q̃s dicta exheredatio referr̃. z ille grad⁹ secũd⁹ substitutiõis erit valid⁹ cũ illũ tãtũ mõ respicit ipa exheredatio: nõ tñ pm⁹ cũ illũ neqz i stitutiõ neqz exheredatio respiciat imo ipa pteritio z sic reddit nullus ipa pteritione. ¶ Ex q̃ inferr̃ q̃ clausula apposita i vno capło referr̃ ad oia illi⁹ capituli. z sicut referr̃ ad oia illi⁹ capituli: ita nõ referr̃ ad p̃cedẽtia vr sequẽtia. z ẽ rõ: q̃ restringit̃ i suis extremitatib⁹ ex quo ẽ posita in p̃incipio z i fine illi⁹ capli fm Bal. i. l. j. C. de libe. p. quẽ refert. z segr̃ Areti. i. d. ſ. fili⁹. vbi ꝑbat iste q̃rt⁹ mod⁹ exheredãdi i pn. ibi.. Fili⁹ aũt inſ medias quoqz heduz institutiones recte exheredatur. ¶ Quint⁹ mod⁹ exheredãdi in ordine ẽ post gradus z intra gradus i hoc exẽplo. ego hñs filiũ i mea potestate pmũ heredẽ institui i semisse mee hereditatis. z eidẽ pmo casu quo nõ fuisset heres i dicto semisse substitui vulgariter scõz i eodẽ semisse. z tertiũ instituo i scõo semisse mee hereditatis. z anteq̃ sibi substituissem q̃rtũ. filiũ meũ exheredaui deinde eidẽ tertio istituto i scõo semisse substitui q̃rtũ vulgariter. iste mod⁹ exherãdi ꝑbat i. d. ſ. fili⁹. i v. ibi. In eo q imisceut duos grad⁹. ista enim exheredatio dr fieri post grad⁹ z intra grad⁹ z ab vtroqz gradu est fili⁹ p ius dicẽdi nullũ excludus cuz ab vtroqz gradu videat exheredat⁹. z dr fieri supdicta exheredatio post gradus respectu pmi semissis in q̃ pm⁹ fuit istitut⁹ z secũd⁹ i codẽ pmo semisse substitut⁹. z sic hoc respectu fit post grad⁹. nã dicta exheredatio nõ fuit facta añ dictã istitutionẽ pmi q̃d⁹ de dicto pmo semisse factã neqz añ substitutionẽ scõi gradus factã. z sic ẽ facta añ pm̃ gradũ institutiõis z añ scõz gradũ substitutiõis: dr fieri intra gradus respectu scõi semissis i q̃ fuit istitut⁹ tertⁱ⁹. z sibi substitut⁹ q̃rt⁹. nã inſ institutionẽ tertij facta z scõo semisse z substitutionẽ q̃rti factã silit̃ i codẽ scõo semisse fuit inserta dicta exheredatio. z isto respectu dr fieri intra gradus. ſ. institutiõis tertij z substitutiõis q̃rti. z ista exheredatio nõ solũ respicit gradus scõi semissis de quo nulla ẽ dubitatio p ea q̃ supdicta sunt: sz etiã respicit gradus pmi semissis. z hoc rõne cuiusdã cõformitatis quã pmus semp hz cũ scõo ꝑpt̃ vnionẽ quã vn⁹ semis hz ad alterũ in iure accrescẽdi p. l. j. ff. de fundo. ff. o here. insti. z hac o cã exheredatio facta i tra grad⁹ scõi semissis refert ad grad⁹ pmi semissis z sic dicta exheredatio concluſiue dr fieri ab vtroqz gradu posito q̃ sit facta post grad⁹: eo ipo q ẽ facta intra grad⁹ p ea q̃ dicta sunt. ¶ Sext⁹ mod⁹ exheredãdi ẽ qñ fit a psona certa vt i hoc exẽplo. exheredo filiũ meũ a ticio quẽ ego instituerã vr substituterã. nãtal⁹ exheredatio ẽ iepta. z hoc ꝑbat p tex. i. d. ſ. filius ver. nisi forte ab vn⁹ psona eũ exheredauerit. z tal⁹ exheredatio ab vni⁹ psona instituto z nõ valet. vt i. d. ſ. fili⁹. z ẽ rõ: q̃ exheredatio dz fieri ab hereditate z a tota. z p cõsequẽs nõ a psona. vt in. l. cũ qdã. i. isto titu. z q̃ sequeret q̃ p pte teneret a principio testm̃ z p pte nõ qõ ẽ ipossibile i pagano. vt l. ſ. nõ aũt. isti. o heredi. insti. hoc tñ limita qñ plures psone eẽnt institute i eodez gradu. vt i. d. ſ. fili⁹. sec⁹ si vna psona eẽt tm̃ instituta: q̃ a psona illi⁹ poterit fieri exheredatio: ita sub dubio forte dicit Jo. de imo. i hoc ſ. nro. dicẽs o hoc cẽ ter. nõ cauillãdo lfaz i. l. si a pmo. i pn. ifra co. idẽ tz Pau. o ca. i. d. ſ. fili⁹. dicẽs hoc tenuisse glo. in eodẽ. ſ. in v. psonã. idẽ tz Ange. z Pau. oca. in. d. l. si a pmo. i pn. Adda. q̃ Bal.

z Sali. i. l. j. i. ij. q. C. o libe. p. dicit istõ cẽ verũ qñ o noie appellatiuo eẽt facta mẽtio vt q̃ dixit testator a ticio herede exheredo filiũ meũ. z ita logr̃ tex. i. d. l. si a pmo herede. sec⁹ si eẽt facta mẽtio o noie, ppzio tm̃. s. a ticio exheredo. dicit tm̃. d. Alex. in. d. ſ. fili⁹. i scõo no. q̃ i pũcto iuris hoc nõ videt verũ: q̃. d. l. si a pmo. fm q̃ ibi exẽplificat. glo. ꝑbat cõtrariũ: neqz obstat tex. ibi in vbo herede. q̃ illo ẽ vbuz iuris cõ sulti z nõ testatoris: neqz ibi dr. q̃ si testator nõ adiecisset illo vbũ herede ex heredatio nõ valuisset. non obstat etiã si dicat q̃ si fiat exheredatio a noie, ppzio puta a ticio possit itelligi de alio ticio q̃ o instituto. z sic q̃ rõne incertitudinis in validaret exheredatio: q̃ pot rñderi fm Alexã. ibi i. d. ſ. fili⁹ q̃ imo dz p̃sumi facta ab illo q erat institut⁹ vt sic iudiciũ ofucti nõ impugnet arg. l. iij. ff. o testa. mili. Sz supdicti nõ obstãt⁹ nõ ẽ recedẽdũ ab opinioe Bal. z Sali. i d. l. j. z hoc ꝑ tex. q̃ clare hoc dicit i. d. ſ. fili⁹. cũ dicit exheredationẽ factã a psona cẽ iepta z ivalidã z ad glo. i. d. l. si a pmo rñdet qõ iure nõ ꝑbat. q̃ ibi a pmo z scõo cẽnt noia, ppzia. Nec obstat ar. d. l. iij. q̃ nõ militat vbi exp̃sse apparet inceptitudo actus sicut i isti dr q̃ vbũ relinq̃re (sz dicat cẽ cõe) vt dicit bar. z docto. i. l. bijs vbis. cũ si. ff. o here. insti. z ideo fauore testamẽti trahit ad fideicomissuz. tñ si adiciat certe rei nunq̃ trahit ad institutionẽ. nec tũc attẽdit fauor testamẽti: q̃ exp̃ssa ẽ ieptitudo. vt no. bar. i. d. l. bijs vbis. p. l. cogi. ſ. z generalit. ff. ad trebel. neqz i casu nr̃e q̃stiõis ẽ curãdũ an pmo sit facta mẽtio o noie, ppzio. scõo vo o appellatiuo: an vo ecõtra. fm Bal. z Salic. i. d. l. j. sz alibi attẽdat bmõi dr ia. vt p̃z i. l. si seru⁹ cõis. ff. o stipulaseruo. nã illa dr̃ia militat q̃ vtroqz casu act⁹ remaneret inualid⁹. arg. l. peto. ſ. fr̃e. ff. dele. ij. no. Ange. i. l. si vn⁹. ſ. fi. ff. o pac. z no. Pau. o ca. i. d. ſ. fili⁹. z ibi refert z segr̃ alex. o imo. ¶ Septimo mõ fit exheredatio ab oib⁹ psonis z hec sit i hoc exẽplo. ſ. q̃ plures instituo heredes z dico ab oib⁹ heredib⁹ meis exheredo filiũ meũ non videt fieri exheredatio a psonis imo a toto gradu z sic valet. ¶ Octau⁹ z finalis mod⁹ exheredãdi q̃ fit sub conditione seu post additã hereditatẽ fit hoc mõ q̃cqs mihi heres erit fili⁹ me⁹ exheres esto ita ꝑbat i. ſ. fili⁹. v. quẽ admodũ. vbi di. tex. talẽ exheredationẽ nõ valere: eo q̃ testator sic exheredãdo voluit filiũ submoueri post additã hereditatẽ qõ ẽ impossibile. vt ibi dicit tex. naz dicta vba q̃cqs mihi heres erit fili⁹ me⁹ exheres esto. exponũt. i. si aliqs erit mihi heres fili⁹ me⁹ exheres esto. z sic si instituit⁹ heredẽ hereditatẽ adibit tũc valeat exheredatio vñ ẽ cõditiõal. z sic nõ valz. vt i. l. j. ſ. pure. Nec obstat q̃ ista cõditio tacite inerat z si nõ fuisset exp̃ssa: q̃ nõ valet exheredatio nisi addiret hereditas. vt i. l. filiũ. ſ. sz cũ ex heredatio. ff. o bo. po. cõtr. tabul. imo valet z ẽ i rez natura sz regrat additio ad cõfirmationez ei⁹ vt ibi. Sz si exp̃mit ista conditio antẽq̃ adoãt hereditas nõ dr exheredat⁹: q̃ cõditio ipedit originẽ act⁹. vt i l. cedere. ff. o vbo. sig. z sic añ aditã hereditatẽ est ꝑterit⁹: g̃ institutio ẽ nulla. z p cõsequens neqz pot adiri hereditas ex institutiõe q̃ nõ valet. sic g̃ iste testator voluit ipossibile. ſ. q̃ iste fili⁹ eẽt exheredat⁹ post aditaz hereditatẽ z non añ. z q̃ hereditas possit adiri: sz ista sil̃stare nõ pñt. q̃ nõ sit exheredat⁹ añ: z q̃ possit hereditas adiri: q̃ si nõ est exheredat⁹ ante nõ valet institutio tanq̃ ab ea fuerit fili⁹ ꝑterit⁹: g̃ nõ pot adiri. z hoc ẽ qõ dicit tex. i. d. ſ. fili⁹. qõ ẽ ipossibile talẽ filiũ p dictã exheredationẽ eẽ exclusum ab hereditate z post aditã hereditatẽ fm docto. z modernos i. d. ſ. fili⁹. ¶ Ex isto vltimo mõ exheredãdi iũcto sexto mõ supdicto pz. q̃ pot fieri argumẽtatio de psonis ad tẽp⁹: q̃ sicut exheredatio a pte psonaz nõ tz ita illa q̃ facta ẽ tantũ ad tẽp⁹. hoc ẽ post additã hereditatẽ z sic nõ ad oẽ tẽp⁹. z p cõsequẽs nõ tenet bũ facit. l. hereditas ex die. ff. de here. insti. ¶ Et q̃ supr̃ i cuidencialibus feci mẽtionẽ de clausula appoũta i p̃ncipio i medio z i fine. z an referat ad subsequẽtia vr ad p̃cedentia seu ad vtraqz extrema q̃ materia ẽ optima z ꝓficua. z cũ nou sit pñtis speculatiõis p̃ncipaliter ideo remitto vos ad loca vbi trabũt materiã docto. de quo videatis Bal. i. l. q̃s/ qs. z ibi Bal. z docto. ff. dele. iij. Bar. in. l. auia. in pn. ff. o cõdi. z demõ. z i. l. siqs ex argẽtarijs. ſ. si inter tũ. j. col. ff. o edẽdo. Bar. z alij i. l. tal⁹ scripturia. ff. dele. j. z Bal. i. l. q̃s. i pn. C. si cer. pet. z moderni i. l. si idẽ cũ codẽ. ſ. fi. Canoniste i. c. scõo req̃ris. z i c. ingũsitiõi. o appel. Ludo. roma. i cõsi. cxij. incipiẽti Visa pmissa dubitatiõe. z i cõsi. cccclxxx. incipienti. in casu. ꝓposite cõsultatiõis o duab⁹ substitutiõib⁹. z. d. Alexã. i cõsilio. cccclx. incipit. Sup eo o q̃ q̃rit an valeat statutũ. iiij. col. o q̃ videatis etiã. d. Jaso. mayñ. i. l. j. C. o libe. p̃te. vr. exhe. vbi ponit regl̃az circa istã mãz cũ. xij. limitatiõib⁹ z alia quẽ oimodo ibi videatis.. ¶ Casus ad. ſ. pot sic figurari. ego hñs filiũ i potestate mea ticiuz extrancum heredẽ vlz istituo nullã facies mẽtionẽ o dicto filio meo: neqz i istitutẽdo neqz i exheredãdo. deinde si dict⁹ tici⁹ institut⁹ nõ fuisz heres eidẽ substitui sciuz z filiũ meũ exheredaui. z deinde eidẽ ticio instituto sibr substituit semproniũ nõ solũ sciuz. z sic inſ vnã psonã substituti. ſ. sciuz z alterã psonã substituti. ſ. semproniũ filiuz meum exheredaui. est nunc dubitatio cum primus gradus institutiõis sit nullus: ex eo quia ab hoc gradu filius est preteritꝰ. secundus gradus substitutio-

nis sit valid⁹ ꝛ sic ꝙ substituti possint adire ꝛ cõsequi hereditatẽ ꝛ ad hoc rñdet cõsult⁹ vlpian⁹ dicẽs ꝙ sic: qr ex quo pempt⁹ ẽ pm⁹ grad⁹ tanꝝ cõtinẽs filij pnationẽ testm̃ sumit exordiũ a scõdo gradu substitutiõis vñ filj⁹ ẽ exheredat⁹. ꝛ sic erit valid⁹. ¶ Lra.

Si ita testat⁹ sit pr̃familias vt a primo qdẽ gradu filiuꝫ pteriret a scõdo solo exheredaret sabin⁹ ꝛ cassi⁹ ꝛ iulian⁹ putãt perempto primo gradu testm̃ ab eo gradu exordiũ capere vñ filj⁹ exheredat⁹ ẽ q̃ snia cõprobata ẽ.

vl̃ põt poni casus alijs dubo⁹ modis de qb⁹ feci mẽtionẽ in quarto modi exheredãdi de quo supra facta est mentio quos modos cã breuitatis omitto.

¶ §. iste hoc cõtinet i ſũma ſꝫ bar. ꝛ modern. i pñti si nõ valet institutio testm̃ incipit a substitutione.

¶ Nota pmo ex isto tex. ꝙ substitutio vulgaris simpl̃r facta. ſ. si heres nõ erit verificat etiã in casu q̃ heres pmus nõ possit esse heres. qõ põt cõtigere pluri⁹ modis. pmo ppt̃ vitiũ institutiõis seu exheredatiõis omisse a testatore. vt in pñti. §. ꝛ in. l. si filj⁹ q in potestate. ꝛ in. l. int̃ cetera. infra. co. ꝛ instit. õ exhere. libe. in pn. nã cũ institutio õ extraneo facta fuit inutilit̃ facta filio pterito habeat̃ ꝑ nõ facta. vt in. l. gall⁹. §. ille casus in difficil. ſfra. isto ti. ergo testm̃ nõ tꝫ cũ nõ teneat institutio eo ꝙ institutio ẽ caput ꝛ pncipiũ testamenti in. §. añ heredis instit. dele. in. l. j. de vulga. substi. hinc est ꝙ nõ addita hereditate p institutiõ heredes oĩa legata ꝛ disposita in testõ corruebãt vt in. l. si nemo. ff. de testa. tu. ꝛ. ff. de reg. iur. qr defi cẽti fundamẽto oĩa necessario corruebãt. hinc etiaꝫ venit ꝙ Justinian⁹ auctor auctẽtice ex cã. C. õ libe. pte. vl̃ exhe. cõsideras ꝛ vidẽs ꝙ qñ filius i potestate erat pterit⁹ vl̃ heredat⁹ i testõ pꝫis sine cã. filio solũ si ebat iniuria quo ad institutionẽ: qr si filj⁹ fuisset instit⁹ nõ potuisset conqri õ pre. ꝛ iõ statuit ꝙ qñ filj⁹ ẽ pterit⁹ vl̃ exheredat⁹ sine cã ꝙ testm̃ solũ rũpat̃ quo ad institutionẽ. ꝛ sic i illo solo i q̃ ẽ facta iniuria filioꝫ p cõsequens oĩa legata ꝛ disposita in testõ valeant ꝛ sustẽtent̃: qr etiã si filj⁹ fuisset instituꝫ tali a legata ꝛ dispoſita fieri potuissent. ¶ Ex quo videt̃ posse inferri ad declarationẽ. l. fori. q̃ ẽ i tertio lib. ti. v. õlas mãdas. l. ir. q̃ incipit nl̃gũ om̃. q̃ disponit ꝙ pr̃ hñs filios põt vnũ õ ipis meliorare in tertia pte suoꝫ bonoꝫ. vt hoc ãno latissime traxi ponẽdo ſinitas q̃stiones circa hãc meliorationẽ cuꝫ legissem. l. gall⁹. ſfra isto ti. i q̃ examinãda ſteti p ſpaciũ. sex mẽsi. ꝛ xj. dieꝫ

lꝫ Pau. õ ca. i fi. ci⁹. l. dicat. ꝙ stetit p mẽseꝫ i ea examinãda. ꝙ cuꝫ dicta melioratio sit p̃legatũ qõ pꝫ. qr. d. l. fori. ẽ i titu. delegatil. ꝛ nõ i titu. õ institutiõe p tex. in. l. ipatores. ff. de in die adic. ꝙ si pr̃ hñs plures filios. vnũ preterit vl̃ sine cã exheredauit. alios. tñ heredes instituit. vnũ vo de institutis meliorauit ꝙ lꝫ rumpat̃ vl̃ dicat̃ nullũ testm̃ nihilominus valebat dicta melioratio ꝛ cõfuabat̃ p. d. auc̃. ex cã. ꝛ sic ꝙ filj⁹ vltra suã legittimã hꝫ suã meliorationẽ. ꝛ ẽ rõ supdicta: qr ptalẽ meliorationẽ nõ sit iniuria filio pteri to vl̃ exheredato cũ posito ꝙ fuisset institut⁹ potuisset pr̃ testator dictã meliorationem facere qõ ẽ notãdũ i practica. ꝛ ꝙ plegata cõseruẽt̃. vide gl. iũcta tex. i l. cũ filj⁹. i pn. ꝛ ibi Bar. ff. dele. ij. ꝛ ibi Bal. ꝛ Rapba. cuma. ¶ Ex hoc ego infero aliud ꝛ pm ꝙ si dicto fillo preterito vl̃ exheredato sine cã pr̃ religſꝫ p viã legati dictã meliorationem ꝛ postea filj⁹ impugnaſꝫ pr̃is testm̃ ꝙ nõ cõsequet̃ dictã meliorationẽ imo sua legittima dꝫ cẽ cõtent⁹. ꝛ ẽ rõ hui⁹: qr legatũ vl̃ fideicõmiſſuꝫ relictũ ipi filio pterito vl̃ exheredato ipugnãti testm̃ nõ cõseruat̃ p. d. auc̃. ex cã. vt ibi ꝫ Bar. in pe. col. ꝛ in. l. filio pterito. ꝙ q̃ snia facit tex. quẽ allegat Bar. in. l. filiũ. §. oĩb⁹. quẽ etiaꝫ ibi Bar. no. ff. de lega. pstã. ꝛ hãc sniaꝫ cuꝫ Bar. ꝫ Bal. in. d. auc̃. ex cã. i pe. col. p rõnes õ qb⁹ ibi p eũ quã opinionẽ ibi etiã segt̃ Ange. ꝛ. d. Alexã. i. l. maximũ viciũ. C. de libe. p. ꝛ Jo. de imo. in. d. l. filio pterito. xxx. col. ꝛ Ludo. q dicit hãc esse cõeꝫ opinionẽ i cõſi. ccccxvj. incipit i casu ꝓposite cõsultatiõis i q̃ pmo q̃rit. i scõ dubitat. lꝫ alij cõtrariũ tenuerũt ꝛ male quos refert Jason in. d. auc̃. ex cã. xj. col.

¶ Ex hoc iferor tertio ꝙ si filiũ quẽ istitui melioraui i solo tertio vl̃ etiã i qnto solo vl̃ i tertio ꝛ qnto sit. ꝛ iste filj⁹ mot⁹ aliq̃ rõne repudiauerit legittimã ꝙ põt acceptare meliorationẽ cuꝫ vt dixi sit p̃legatũ. ꝛ is põt repudiare hereditatẽ ꝛ acceptare in totũ p̃legatũ. vt i. l. q filiabus. §. fi. ff. dele. j. ꝛ rõ q̃ forte fuit mot⁹ heres ad repudiandã hereditatẽ ꝛ acceptãdũ meliorationẽ fuit: qr põt cẽ ꝙ hereditas est onerib⁹ iplicita. legatũ vo affert mer lucrũ. vt i. l. si hereditatẽ. ff. mã. Itẽ põt cẽ ꝙ iste filius meliorat⁹ est vna persona odio habens litem ꝛ maluit repudiare q̃ semp litigare. arg. l. itẽ si res. §. j. ff. õ alie. iudi. mu. cã facta. ꝛ ꝙ voluit glo. i. l. fi. C. õ procu. certe possit aliqs dicere imo ꝙ iste filj⁹ meliorat⁹ nõ cõsequat̃ dictã integrã meliorationẽ nisi ꝑ pte coheredis: qr ꝑ pte sua p̃legatuꝫ nõ valebit: qr sibi ipi a semetipo legari nõ põt. vt i. l. plane. §. si duob⁹ legatuꝫ. ff. dele. j. ꝛ in l. ticia. cũ testõ. ff. õle. ij. ꝛ adhuc alia rõne ꝛ magis efficaci videt̃ ꝙ non possit dict⁹ filius meliorat⁹ hr̃e illã portionẽ in dicta meliorationẽ quã ipe hẽbat iure

hereditario: ſꝫ illaꝫ tm̃ quã a coherede habebat iure p̃legati. naꝫ qñ testator plegat vni ex duob⁹ heredi b⁹ institutis p̃legatarij accipit pteꝫ iure hereditario ptẽ vo iure p̃legati a suo coherede vñ repudiãdo heres portionẽ hereditariaꝫ vr̃ repudiare portionẽ q̃ iure hereditario hꝫ i dicta meliorationẽ. arg. tex. in. l. i fideicõmiſſaria §. fi. ff. ad treb. vbi pꝫ ꝙ grauat⁹ restituere portionẽ hereditariã videt̃ etiã grauari plegatũ sibi factũ respectu portionis hereditarie quam in eo plegato a se hꝫ non autẽ portionẽ quã iure plegati hꝫ a coherede. ꝛ hac rõne videt̃ ꝙ idẽ sit i alia. q. quã examinaui i pma illatiõe q̃ supꝫ tenui. ꝙ dicta melioratio cõseruat̃ p autẽ. ex cã. imo videt̃ ꝙ solus cõseruet̃ q̃ten⁹ melioratus dr̃ hr̃e iure p̃legati a coherede i dicta meliorationẽ nõ autẽ q̃ten⁹ habeat in ea iure hereditario a se cũ ea q̃ iure hereditario relicta infirmant̃ p dictã auc̃. Sꝫ hijs rõnib⁹ põt responderi ꝛ possumus dicere ꝙ qñ testator meliorat vnũ de filijs suis in hac meliorationẽ ẽ vna tacita conditio vt debeat i solidũ afr̃e eodẽq; coherede si melioraꝫ hereditatẽ repudiauerit q̃ conditio fuit hic punificata. nã sic ẽ i plegatis quoꝫ uatura segt̃ ista melioratio. vt dixi: qr i dictis plegatis ẽ vna tacita conditio vt plegatũ debeat i solidũ. ſ. si heres repudiauerit. vt dicunt docto. i. d. l. qui filiabus. §. fi. ꝑ quo ꝛ ꝑ supdictis decisiõib⁹ facit tex no. in. l. cũ q. §. ꝑ pte ff. de hijs q vt indignis. vbi pbat̃ ꝙ ille cui hereditas ꝛ plegatũ reliqt̃ si puerit̃ hereditate nõ puabit̃ legato etiã ppoꝛtiõe hereditaria q̃ i dicto plegato habebat. Rõ qr ibi aufertur hereditas instituto ꝓ voluntate defuncti ꝛ heredis. hꝫ tm̃ si heres puat̃ hereditate nõ venit hoc cõtra voluntatẽ õfuncti: imo ꝑter voluntatẽ. ꝛ p hoc pꝫ rñsio ad. d. l. i fideicõmiſſaria. §. si qr ibi ideo venit restituẽda hereditate etiã portio plegati quam heres habebat iure hereditario: qr dicta hereditas venit ad fideicõmiſſariũ ex voluntate defuncti. ꝛ sic ampliãda ar. tex. no. l. i testamẽtis. ff. de reg. iur. ꝛ. c. cũ dilecti. de dona. ¶ Ex hoc inferr̃ ꝛ ãrto ꝙ si pr̃ vnũ õ filijs suis meliorasset i tertio ꝛ qnto ꝛ i dicto qnto sit a pre suo filj⁹ meliorat⁹ iussus aliqd adiplere. ꝛ tal filj⁹ monit⁹ a iudice infra annũ nõ adiplerit ꝙ quẽadmoduꝫ venit puãd⁹ dict⁹ filj⁹ i qnto sibi a testatore relicto p auc̃. hoc ãpli⁹. C. de fidei cõmiſ. ita eodẽ mõ veniat puãd⁹ ppt̃ dictã negligẽtiã dicto tertio meliorationis. nã heres negligẽs i adipleda voluntate testatoris nõ soluꝫ puat̃ hereditate ſꝫ etiã plegato. fm Dy. ꝛ Bal. ꝛ cõit̃ docto. in. d. l. q filiab⁹. §. fi. ꝛ in. d. auc̃. hoc ãpli⁹. ꝑ tex. i. l. si patroni. §. qd ḡ. ff. ad trebel. cuꝫ ḡ dicta melioratio tertij sit p̃relegatũ. vt supꝫ dictuꝫ ẽ: ḡ ꝛc. Ego tũ crederẽ saluo meliori iudicio ꝓtrariũ. ſ. ꝙ filj⁹ negligẽs i adiplẽdo volũtatẽ defuncti nõ veniat puandus dicto tertio. qõ pbo sequẽtib⁹ fũdamẽtis pmo dicta melioratio i dicto tertio dr̃ ee legittima illi⁹ filij cui relinqt̃ qõ pꝫ: qr tale tertiũ nõ põt relinq eẽneo: imo aut nõ relinqt̃ a pre int̃ liberos testãte: aut relinqt̃ si nõ relinquit̃ ẽ legittima filioꝫ cuꝫ int̃ eos diuidat̃ si relinqt̃ ẽ vñ filioꝫ quẽ elegerit testator relinquẽda ꝛ nõ extraneo. ꝛ sic nõ põt a filijs exire vl̃ ꝑ viã dispositionis legis aut ꝑ viã dispositionis testatoris si ẽ legittima nõ hꝫ dicta auc̃. locũ vt tex. ibi dicit expresse. nã rõ illi⁹ auc̃. hoc ãpli⁹ ẽ qr cũ heres cõsequat̃ hñficiũ a testatore deberet sibi cẽ grat⁹. vt i. l. ſꝫ si lege. §. cõsuluit. ff. de peti. here. ꝛ i. l. si nõ remunerãdi. §. idẽ papinian⁹. ff. mãda. ꝛ i nõ adiplẽdo volũtatez defuncti reddit̃ ingrat⁹. ꝛ sic indign⁹ i eo õq cõsequat̃ hñficiũ a testatore numerũ ergo ꝙ veniat puãd⁹ tali hñficio a testatore sibi collato, ppt̃ suã negligẽtiã ſꝫ filj⁹ i hoc tertio nõ dr̃ hr̃e hñficiũ a testatore quẽadmodũ nec ipa legittima: qr idẽ tertiũ seu legittimã defert sibi dispoſitio. d. l. fori. ꝛ nõ dispoſitio testatoris. nã cũ testator obligẽt̃ ad hoc faciẽdũ p. d. l. fori. nõ dr̃ cõferre hñficiũ. vt i. l. vnũ ex familia. §. si de falcidia. ff. de le. ij. ꝛ i. l. si ſuo fideicõmiſſa. ff. õ here. inſti. ꝛ in. l. ꝑ time. ff. õ ritu nup. neqꝫ obstat ꝙ posset dici. ꝙ si pr̃ noluiſſet nõ meliorasset. vt in. d. l. fori. ibi dum dicit.

¶ Pero si quiſier mejorar alguno ỏlos hijos o ỏlos nietos puedelo hazer. cũ ergo hoc ponat̃ i volũtate pr̃is vt melioret nõ inducit̃ sibi necessitas. vt i. l. vel le. ff. õ acqui. here. ꝛ in. l. eius. ff. de reg. iu. qr ad hoc possim⁹ rũdere: qr hmõi necessitas imponit̃ pr̃i nõ respectu relicti. i. ꝙ cõpellat̃ relinq̃re hoc ẽ vnũ filiũ meliorare: qr hoc non cõpellit̃ facere. ꝛ sic intelligat̃ supdicta obiectio: sed respectu modi relinquẽdi hñ i ponit̃ sibi necessitas. nã habito ꝑ constãti ꝙ ipe pr̃ vult reliq̃re dictũ tertiũ forma ẽ vt relinq̃t õ necessitate vni filioꝫ ꝛ nõ alij extraneo. ꝛ sic si filio melioratio venit dicta melioratio venit ex dispoſitiõe legis mediãte ministerio testatoris. ꝛ cã ꝓxima est ipa legis dispoſitio: ergo ꝑferẽda ipi ministerio testatoris tanq̃ cause remote. vt in. l. ſꝫ si plures. §. in arroga. ff. õ vulga. substi. vbi Bar. ꝛ moderni. ꝛ sic pꝫ ꝙ pr̃ meliorãdo filium nõ vtit̃ beneficio sed necessitate eo ꝙ vult relinquere hunc dicim⁹ ꝙ in necessitatib⁹ nemo liberalis existat. vt in. l. rem legatam. in fi. ff. de acti mẽ. le. econtra dicimus. ꝙ qui vtit̃ dispoſitiõe iuris non dicit̃ aliquem grauare. vt in. c. nouit. de appel.

¶ Scõo facit qr si filj⁹ meliorat⁹ monit⁹ infra annũ adiplere volũtatẽ testatoris nõ adiplẽs puaret̃ dicto tertio daret̃ occasio pr̃i fraudãdi filiũ sua legitti

Universidad de Deusto
Biblioteca

ma fraudādo cū ī dicto tertio q̄ iura bellissime improbāt. vt no. Bar. i. l. heredi aūt. ff. ō bonis auto. iudi. possi. z l. l. nō emācipati. §. illō. ff. ō colla. z ī. l. nō vsq3 adeo. ff. siqs apa. sue. ma. ō quo p Bal. i. l. j. C. ō iofficio. dona. in. l. j. C. q̄ ī frau. cre. i fi. z ibi bar. z bal. i. l. papinian⁹. §. quarta. ff. de inoffi. testa. z q̄ daret materia pr̄i meliorāti defraudādi filiū ī dicto tertio p3:q: forte videres pr̄ q̄ filius quē meliorabat erat ī oīb⁹ z p oia negligēs. z volēs dictā meliorationē quā filio relingt ēuenire ī psonas positas. i. d. autē. hoc ampli⁹ hūc filium meliorasset eūq3 ingnto grauasset q grauat⁹ nō adiplēdo volūtatē defuncti p̄uarēt. z qnto ateq3 etiā tertio z sic p̄directū cōcedere testatoris q̄ directo nō pmittit q̄ cē non d3 cū illud q̄ vna via ꝓhibēt alia fieri nō cōcedit. vt in. l. vltima. C. si mācipi. ita venda ne. pacti. z ī. c. ōtestāda. ō cōcessi. p̄. lib. vj. z ī regula cū gd. ō reg. iur. lib. vj.

¶ Tertio facit q: dispositio. d. autē. hoc ampli⁹. b3 locū ī hijs q̄ veniūt ad heredē negligentē vt ad heredē nō ī hijs q̄ veniūt ad heredes vt ad filios q̄ p3 q: dicta autē. nō b3 locū ī legittima q̄ filio nō b3 vt heres extrane⁹ imo vt filius cuius ergo dictā meliorationē habeat filius meliorat⁹ vt filio nō tñ vt heres. vt p3 ex hijs q̄ supdicta sūt nō pōt filius p̄uari dicto tertio cū si veniret p̄uādus deberet venire p̄uādus vt heres z nō vt filius. facit tex. ī. l. iij. ff. de iterdi. z relega. cū suis cōcor. vbi habet q̄ quotiēs aliqs veniebat p̄ nād⁹ aliq̄ successiōe vt heres ꝓpt̄ q̄ tal successio veniebat ad eu3 vt ad heredē q̄ qñ alis dicta successio venisset ad eū nō vt ad heredē ſ3 vt ad filiū q̄ nō p̄uadit tali mō succedēdi. facit etiā q̄ no. Bal. in. d. autē. hoc ap̄li⁹. vbi ipe dicit q̄. d. autē. nō b3 locū ī regno vbi baronia. nā si rex ī testō suo instituat filium suū heredē z relingt legata vt fidelicōmissa certe filius regis negligens iplere ultra annū monit⁹ a iudice tñ nō p̄uabit regno neq3 filius baronis baronia: q: non fuit cor⁹ heredariū neq3 venit ad filios vt ad heredes extrancos ſ3 ad filios tanq̄ ad filios. facit q̄ do. Abbas i. c. intellecto p̄mo no. ō iurein. vbi ipe p illū no. regē nō posse alterationem facere de bonis z iurib⁹ regni. bona enī sūt dignitat⁹ z nō ꝓpria ipi⁹ regis l3 ipe habeat iurisditionē z administrationem ipi⁹ hinc ē fm eum ibi q̄ regnū vt comitat⁹ seu alia dignitas nō diuidit post mortē regis inter filios defuncti vt legit z no. ibi z. c. l3. ō voto. ¶ Quarto p hac clusiōe ego facio tex. i. d. aut. hoc ampli⁹. nā pena illi⁹ autē. b3 locū ī reb⁹ relictis filio q̄ p̄t venire nō solū ad filios testatoris coheredes bui⁹ meliorati imo ad extrancos. s. ad substitutos vulgares z ad fideicōmissarios tā ꝑticulares q̄ vles z finaliter ad fiscū vt ibi p3. ſ3 sic ē q̄ dicta melioratio nō pōt venire ī ex neos q̄cūq3 colore vt supdictum ē q̄. Bz certe pōt huic fundamēto rñderi: q: si. d. autē. loquit ō fidei commissario. z sic de extraneo vltra fillū ille erat fidei cōmissari⁹ illi⁹ successionis q̄ erat vltra legittimā vt ibi p3. z nō de eo adquē venisset restitutio facienda ex dicta fideicōmissaria restitutiōe. z sic nō obstat ſz ſē p remanet supdictū ī cōueniēs q̄ p ꝓceptū testatoris ipe fili⁹ p̄uarēt sua legittima si dicto tertio p̄uarēt nō adimplēdo volūtatem testatoris. q̄ cē nō d3. vt supdictū ē. z sic remanebūt iste cōclones. Prima q̄ si li⁹ iussus a testatore aliqd adiplere nō amittet legittimā. vt. d. autē. dicit in expsso. Scōa cōclo q̄ qnē admodū nō amittit legittimā ꝓpt̄ dictā negligētiā ita codē mō nō amittit tertiā ptē bonoz ī q̄ fuit meliorat⁹ ppt̄ rōnes iā dictas. Tertia sit cōclo. q̄ in ea ꝑte bonoz q̄ remaneat eidem filio ex qnta ꝑte bonorum legatis z fideicommissis per solutis in qua etiā qnta fuit meliorat⁹ venit fili⁹ p̄uād⁹ z q̄ bodie dicta autē. iquātū logt ō filio supdicto mō sit practicāda qō ē no. z quottidianū. z p̄ dicta dabit vna limitatio ad ea q̄ dixit Bal. i. d. l. g filiab⁹. §. fi. vbi ipe dixit q̄. d. autē. habet locū: nō solus ī hereditate sed etiā in ꝑlegato. q̄ illud intelligat vez ī ꝑlegato q̄ nō sapit nāz legittime vt ē regulariter. sec⁹ tñ ē ī plegato sapienti naturā z q̄litatē legittime vt ē dictū plegatus factū ō dicto tertio: q: tūc nō b3 locus. d. autē. q̄ ē no. p limitatione ipius autē. z nouum in materia.

¶ Ex supdictis possum⁹ etiā inferre vnū3 practicabile z quottidianū3 q̄ fili⁹ q̄ a pr̄e suo ē heres institut⁹ z vltra idmeliorat⁹ q̄ iste fili⁹ nō ꝑdet meliorationē ī tio sibi factā ppt̄ nōcōfectionē iuētarij cū tal vt dixi melioratio sapiat naturā legittime q̄ legittima nō p dit ppt̄ omissiōem cōfectiōis iuētarij. vt tz glo. i. l. fi. §. sin autē hoc aliqs. in vbo sacramēto. in fi. C. de iure delibe. z glo. i. d. autē. hoc ampli⁹. vbi docto. z i. §. si vo nō fecerit in vbo. lucrari. ī autē. de here. z fal. colla. j. z ista ē cōis opīa quā tz docto. in. d. §. sin autē aliqs. maxime Salic. hoc examinās. z docto. ī autē. ſz cuz testatus. C. ad legē fal. z plene Pau. de ca. in cōsilio. xc. l3 aliq z pauci teneant cōtrarium vt p. d. Alexā. in. d. §. sin autē aliqs. p qua cōis opīa facit tex. in. §. pe. in autē. de here. z fal. vbi si patron⁹ heres liberti omisit facere inuētariū nō ꝑdit legittimā que sibi d3 in bonis liberti: ergo multo min⁹ fili⁹ ppt̄ omissionē inuentarij d3 p̄uari legittima cū legittima sit magis obita filio ī bonis pr̄is q̄ pfono in bonis liberti quia illa que debet filio debet iure ciuili z iure nature patrono vero de iure ciuili. Ratio tñ q̄ me z vnū quēq3 pōt facere dubitare supdicta de

cessiōe tā sup legittima nō ꝑdēda ꝓpt̄ omissionē inuētarij. q̄ supdicta meliorationē etiā si sit ī dubitatū q̄ etiā ē legittima ē ista clarū ē q̄ si qs sit creditor defuncti ex cā mere onerosa si sit heres ōbitoris z adeat hereditatē nō cōfecto inuētario ꝑdit illō suū creditū vt in. l. fi. §. in cōputatiōe. C. de iure delib. si ergo p nō cōfectionē inuētarij creditores perdūt credita sua q̄ habebāt ex cā mere onerosa quāto magis filius d3p dere creditū legittime q̄ nō ē vere debitū sed q̄si z ī quo b3 cāz lucratiuā. iuxta glosā approbatā. in. l. iij. C. ō iur. z fac. ign. eo magis q: lex magis faciet alijs creditorib⁹ q̄ legittīe filij. qō cōprobat q: p̄ d3 solui es alienū q̄ legittīe z es q̄ debet creditorib⁹ absorbz legitimā dubiū q̄ nō ē q̄ illa credita sūt magis ꝑuile giata q̄ dicta legittima z melioratio: q̄ talia credita tāq̄ magis fauorabilia extinguūt legittimā z meliorati onē. si q̄ illa ꝑdūt p nō cōfectiōz inuētarij q̄nto magis legittima z melioratio filij. ſz ex supdictis p3 satis rñsio q: cū talia credita eēnt cōtracta cū ōfūcto necessario p additionē cōfusione extinguunt qñ creditor succedit creditori legittima tñ z melioratio q̄ ōbet filio non debet ex cōtractu ōfuncti. Sz ex legis dispositiōe q̄ nō vī q̄ additione ita cōfundant z tollant sicut alia credita. Ex supdictis inferunt due cōclones. Prima q̄ dicta melioratio est legittima filij meliorati ſz cōsistat ī plegato cū tale plegatū sapit naturā z q̄litatē legittime vt supra. pbau. ex q̄ cōclone infert q̄ si li⁹ meliorat⁹ nō posset a testatore onere fideicōmissi grauari aliqd dare exīco. nā cū sit legittima oē grauamē tollet ex ea. vt in. l. qm̄ ī p̄oīb⁹. C. ō inoffi. testa. z ē rō supdicta: q: p obliquū z fideicōmissuz darent istud tertiū q̄ cē nō d3 ad idē q: q̄ nō pōt relinq̄ directo nō pōt relinq̄ p fideicōmissuz. vt tz Bal. in. l. si. vij. col. C. ō codi. pbat p tex. i. l. qui testm. ff. ō pba. z i. l. cūqs decedes. §. tici⁹. ff. dele. iij. cū extranei⁹ vltra filiū nō sit capax tal tertij. ex quo alis dixi in voce z magis late. q̄ fili⁹ meliorat⁹ bñ pōt grauari ī dicta melioratiōe de aliquo dādo frī suo coheredi z filio testatoris: cū tal fili⁹ testatoris sit capax tal tertij bonoz q̄ ō etiā p3 q: fili⁹ meliorat⁹ respectu frīs sui. p portiōe illi⁹ meliorationis q̄ iure hereditario itū⁹ frater nō meliorat⁹ erat cōsecutus nō facta dicta melioratione dr̄ oneratus: ergo cuz respectu sui fratris sit meliorat⁹ pōt respectu ipius fratris z quo ad ip̄z fratrē grauari cū dicta melioratio z dictū grauamē nō exeat de psona filioz. ar. tex. in. l. ab eo cūsimili. C. ō fideicōmi. q̄ ō etiā p3. nā pr̄ meliorādo vnū ō filijs suis z cū grauādo de dando aliquid alteri fratri seu alijs frib⁹ suis filijs testatoz vī ipe testator diuidere dictū tertiū inē meliorātū z illū filiū cui meliorat⁹ est grauat⁹ aliqd dare q̄ pōt testator facere nā quēad modum pōt vni filioz ꝑdi dare vl relinq̄re dictū tertium bonorum: ita pōt illud dare vl relinquere duobus seu trib⁹ vl plurib⁹ ex liberis suis quos ipe testator elegit. vt in. l. vnū ex familia. §. si duos. z ibi Bar. p cū tex. ff. dele. ij. ¶ Unū tñ credere q̄ posito casu q̄ dict⁹ filius meliorat⁹ in dicto tertio bonoz non possit onere fideicōmissi grauari si tñ ō facto a testatore ē grauat⁹ in. d. tertio z eidem filio cēt dat⁹ substitut⁹ vulgaris z fili⁹ nō acceptassz hereditatē p̄fis z sic deuenisset ad. d. vulgarē substitutū posito q̄ ab inicio dictum grauamem iunctū dicte meliorationi dicti tertij sit ipso iure nullū p. d. l. quoniā. in prioribus. tñ dict⁹ substitut⁹ vulgaris ad quē successio p̄fis meliorātis z in dicta meliorationē grauātis deuenisset teneret ad dictū grauē iunctū ipi filio nominatiz in dicta tertij melioratiōe lz eidē substituto tale grauamem nō fuisset nominatim in iunctū z istam limitationez ꝓbo per tex. in simili ad hoc nouiter ponderatū. in. l. cū patron⁹. ff. dele. ij. vbi grauamē nullo mō pōt ponī ī legittīa p̄onīz si inūgat ē nullū ipo iure tñ si p̄fon⁹ nō acceptauit legitimā z trāsiret ad substitutū vlgarē q: substitutio vlgaris nō ē on⁹ certe substitut⁹ vulgaritenet ad on⁹ fidei comissi lz sibi nō cēt inūctū lz p̄no notatiz z illū tex. multū notat ad bo c ibi pau. de ca. z per illum tex. singulariter infert limitari iura q̄ dicūt q̄ filio legittimo z naturali non pōt in legittimā in iungi on⁹ fideicommissi tñ si nominatim in iūgat z filius nō acceptauit legitimā z sic legittima vadit ad substitutū substitut⁹ tenebit ad on⁹ fideicommissi quia lz on⁹ fideicommissi nō valeret quo ad personaz filij valet tñ quo ad psonaz substituti q: p legitimā mutationē psone pdit p̄inillegium allegat. l. Paul⁹ respōdet. ff. de acqui. heredi. neq3 habet obstare fm. cū q̄ illud q̄ a ꝓncipio nō valet nō. pōt postea ex facto validari q: rñdet q̄ vsq3 retro fingit valere quia fingit iunctū ipi substituto p dictā. l. cū patron⁹ ergo sic dicam⁹ in p̄mis q̄ posito q̄ a ꝓncipio cū pater filiū meliorauit z in. d. melioratiōe cū granauit tale granū sit nullum sitū filius nō acceptauit illō z iuit ad substitutū vulgarē q̄ possito q̄ ipi substituto nō iungat nominatim quia vsq3 retro fingit in iūctū q̄ teneatur dict⁹ substitut⁹ ad quē dicta melioratio deuenit ad soluēdū dictū fideicommissuz in dicta melioratiōe inūctū ab initio nominatiz ipi filio z istud est bene notandū pro casu si sic contingisset. Ex quo possumus inferre q̄ si dictus filius meliorātus nō habuisset substitutū vulgarē: sed tñ fratrē coheredez ad quē deuenisset sua legittimā z melioratio ī qua fuit grauat⁹ dict⁹ fili⁹ cum onere suo. vt in. l. vni

ca.ℌ.hijs ita.C. de cadu.tollen.q̄ dictus frater ad quē dicta melioratio deuenit p.d.ius acrescēdi tenet dictū onus adimplere cuz coheres respectu portiōis sibi p ius accrescēdi veniētis dicat tacite substitut⁹ suo cohēredi repudiāti. vt in.l.si ticio z meuio ℌ.iulian⁹.ōle.ij.neqz obstat q̄ posset dicz ergo ī dire etū.d.tertium pōt venire ad extraneū ſ.p ius acrescēdi z supra dictū fuit ℨriū. qz possumus respondere qz cū pr̄ melioratis filiū z ī dicta meliorationē grauās eo ipso q̄ nō substituit vulgariter eidē filio meliorato z grauato extraneum vz tacite ei relinquere ar.tex.i l.si fundus p fidei comissum.ℌ.fi. cū.l.se.ff.de leg.j. neqz obstat q̄ .d. tertiū nō dz exire de manib⁹ filiorū: qz in p̄senti si exit de manu filij meliorati nō exit nisi ex facto eiusdē filij meliorari repudiātis respectu cui⁹ repudiatiōis venit ad alterū filium nō tanq̄ ad filiū: sed tanq̄ ad heredem extraneum in quo verificatur etiā ius accrescēdi. ex hoc possit inferri q̄ si alter fratrer non melioratus fuisset substitutus vulgariter suo fratri meliorato in.d.tertio z onere fideicomissi grauato z frater meliorat⁹ z grauat⁹ ī.d.tertio repudiasset z sic dicta portio deuenisset ad fratrez cū dicto tertio q̄ dict⁹ frat cui acreuit.d.tertiū ōbeat soluere dictū on⁹ argumētoter.l.testō.C.de impube z alijs substui q: tale tertiū nō venit ad filiū tanq̄ ad filiuz sed tanq̄ ad quēlibet aliuz substitutuz extraneū qui teneretur p.d.l.cūpatronus. ex supradictis infero regulā que ē q̄ filius melioratus nō pōt in dicto tertio grauari per supra dicta fallit p̄mo qñ dict⁹ filius habebat substitutū vulgarē extraneū in dicto tertio vt.d.l.cū patron⁹ ſcōo fallit qñ nō habuit substitutū ſz tm̄ fratrē cohēredez cui acreuit dicta portio tertij cū suo grauamine vt.d.ℌ.iulianus. ℭTertio fallit quādo alter fratrer nō meliorat⁹ fuit substitut⁹ vulgariter p dictā.l.testō.dicta ergo regula que habet q̄ filius in dicto tertio nō pōt grauari dare extraneo est intelligēda qñ nō habeat substitutū neqz repudiat secus si illuz habebat vel non habebat z repudiauit. Secūda cōclusio. est q̄ dicta meliorationē cū sortiatur naturam equā legitime debetur ex iuris dispositiōe nō aūt ex tp̄a testatoris puisiōe. ℭEx quo posset inferri q̄ si dicta meliorationē fuisset facta filio emācipato vl̄ ei q̄ cōtraxit mr̄imoniū p cui⁹ cōtractū exisset a patria potestate hodie p.l.j.ti.ōlos pleytos q̄ ōuē valer z dictus filius anteq̄ dictā meliorationē acceptasset decederet nibilominus eam trāsmississet etiā ad extreneos heredes cū talis meliorationē vt dixi debeat ex legis dispositiōe p quā cōclusione adduco sequētia notabilia similia primo id qđ dicit salice.in.auc. bona. dānato.in.vltima.col. C.de.bonis dāna. vbi refert se ō facto cosuluisse q̄ bona dānator̄ que per illā autē.cōseruant ascēdētibus z descēdētibus trāsmittuntur hereditate nō addita alegat plura iura p recipuetur.in.l.edicto.ℌ. ad heredes.ff.de iure.fisci. Secundo p hoc adduco illō qđ dicit.d.Alexā.i.l.si v̄.ff.ad le.fal.vbi tenet q̄ lucrū q̄ cōsequitur marit⁹ ex bonis mulieris virtute alicui⁹ statuti dicit effici patrimoniū viri nō aūt dicit hereditas mulieris z ideo cū tale lucrū nō dicat hāc iure hereditatio ipse marit⁹ certe lz nō sit agnitū p ipsum marituz tm̄ ipse trasmitit ad heredes vt ibi p eum qui ad hoc plura alle.exquo possu musinferre circa dispositionem legis regie disponentis q̄ de optentis p maritū durāte matrimonio vxor cōsequatur medietatē q̄ ū vxor moriat anteq̄ dicta lucra anoscat nibilomin⁹ ea trāsmitat ad heredes cū talia lucra non dicatur vxor habere de hereditate neqzex bonis viri immo ex ipsa legis dispositione vt no Bal.in.l.fi.C.de bonis mater. q̄. est etiā notādū facit etiā tertiū simile nā legitima vel suplementum ad legitimā q̄uis debet peti in vita p filium naturalēz legittimū tm̄ etiam si nō peteret trāsmiteret ad heredes vt no.cōcludit sali.in.l.scimus in p̄n.C.de in offi.testa.z Bal.in.l.ij.in.vltima.q.C.ō libe.p̄e.sic etiam dicimus intrebellianica que lz nō sit accepta trāsmitit.l.q̄q̄.C.ad le.fal.sic ergo dicamus ī p̄senti q̄ dicta meliorato trāsmititur per filiū etiā nō suuz immo emācipatū z etiā ad extrancos heredes p hoc etiam facit quia dicta meliorato est quota bonorum z non hereditatis vt patet in.d.l.fori. ibi dum dicit. ℭEnla tercia parte de sus bienes. ergo talis meliorato deferr̄ titulo singulari vt in.l.si qs seruum.ℌ.fi.cū.le.se.ff.de. le.ij. quēadmodū dicimus in legittima que ēquota bonor̄ z nō hereditatis vt ī l.papinianus.ℌ.si quis impub. iuncto.ℌ.quarta.z ℌ.quoniā quarta.ff.de in offi.testa.z not.glosa ī.l.cū a matre.C.ō rei vēdi.z Bar.in.l.ex facto.la grāde ij.col.ff.de here instī Bal.ī.l.quotiēs.C.eo.titulo.si ergo dicta meliorato ē quotta bonor̄ z deffertur titulo singulari: nūmirū q̄ filius etiā emācipat⁹ meliorat⁹ in dicta tertia etiā si anteq̄ eā acceptet decedat eā trāsmittat etiā ad extraneos heredes: qz iura singularia facili⁹ trāsmittunt. vt in.l.vnica.ℌ.in nouissimo. C.de cadu.tol. ℭEx supradictis etiā pōt inferri: qz cū filij⁹ possit revocare realienata in fraudē sue legittime p patrē. vt tenet Bar.l.nō vsqz adco.ff. sigs. apa. fuerit manu. q̄ si sunt plures filij z viderint bona patris alienata ī fraudē sue legittime. q̄ nō solū pōt revocare dicta bona quo ad suaz legittimā excepta dicta tertia parte. verū etiā cū dicta tertia pte bonorū. cū ip̄a tertia vt supra dictū ē sapiat naturā legitti

me. ex quo posset etiā inferri. q̄ si pr̄ amisit oīa bona sua ī ludo azardi filij possint revocare vsqz ad cozz legittimā z tertiā ptē bonor̄ que veniebat applicanda vni filior̄ pr̄e volēte meliorare. p id qō nō. dicit Bal.i.l.j.i fi.C.si qd infra. patro. ōq̄ etiā p Bal. ī rubrica. C. de condi. ob tur. cāz. z ī auc. ex testō. pe nul. col. C. de colla. ō q̄ tñ alienatiōe z revocatiōe videatis Bar. post glo. ī.l.ij. z ibi p oēs. C. si quid in frau. patro. p Ly. ī.l.j.i. vij.q. z ibi Bal. ī antepe. col. C. ō ioffi. dona. z modernos ī. ℌ. itē sigs ī frau. ī sti. ō actio. p Jo. ō imo. ī.l. sigs cū scīret. ff. ō vsuca. p empto. p canonistas ī.c. Rayuuci⁹. ō testa. Unū etiā ē notandū q̄ lz pr̄ titulo oneroso z bona fide posit alienare bona omnia z sic deminuere legittimaz filij sui z ī totū tollere puta titulo ēptiōis z nō p titulū lucratiuū. ſ. donatiōis vt ī auc. vñ si parēs. C. ō inoffi. testa. tñ nō sufficeret pr̄ez alienatē cōtenti in instrumēto se p̄cū accepisse nisi aliē vere appareat de actuali nūeratiōe: ita tz Jo. ō pla. ī. ℌ. sigs. ad fi. iusti ō inutilu. stipula. motus. p nota. in auc. sed iā necesse. C. ō dona. añ nupti. p Bar. ī.l. p diuersas. C. māda. segē Bar. veronēsis ī cautela. xxxvj. p qua cautela vtra eos faciat: qz cōfessio pr̄is facta ī testō i quo cōfitet se debitorē alicui⁹ nō bz p̄iudicare filio quo ad diminuēdā ei⁹ legittimā: qz sic apiret via maiuis ad fraudāduz filios ī legittima p̄m Bar. in.l. cū qs decēs. ℌ. codicillis ī discursu. ff. ōle. ij. z hāc regulā exp̄sse firmat Jo. andre. in ti. de cōfes. ℌ. nūc videdū. v̄. sed nūqd pr̄is. z dñs Abbas ī.c. q̄uis. ō re iudi. z. d. Alex. ī qnta pte suor̄ cōsiliorz in cōsilio exiij. incipiēti. Also z cōsiderato themate p̄missō z oīb⁹ ī eo cōtē. z ī p̄ma pte cōsiliorī v. incipiēti. Habita sup̄ his de qb⁹ dubitari cōtingit ī vltima col. etiā si tal cōfessio fuisset p p̄rem iurata vt ibi in locis iam allega. p dictos dños. ℭEx sup̄dictis etiā inferr̄ q̄ cū meliorātio facta ī qnta pte bonor̄ ipi filio sit eidē filio delata a p̄re posito q̄ nō deferatur sibi a lege vt deferr̄ tertia. ñ qz deferr̄ titulo singulari. vt sup̄ dixi in tertia bonor̄. q̄ filij⁹ si anteq̄ acceptet dictā qntā bonor̄ moriat nibilomin⁹ trāsmittit ad quos cūqz cū sit plegatū cui⁹ natura ē vt cedat ab adita hereditate. vt ī.d.ℌ.nouissimo. ℭD ia sup̄dicta venerūt depēdue ex hoc p̄mo no. vbi fuit dictū q̄ substitutio ō q̄ ī p̄nti. ℌ. etiā simplr̄ facta ī casu in quo heres nō sit. vitiat etiā ī casu hoc ī quo heres nō possit q̄ vt dixi cōtigebat plurib⁹ modis. z p̄m⁹ est expedit⁹ ſ. qñ nō possit ex ōsecu ī stitutionis vl̄ exheredatiōis omisse. Scōo cūdeiicit p̄m⁹ grad⁹ icapacitate heredis sine errore testatoris. vt ī.l.cū. pponōs C. ō heredi. ISti. ℭCirca hoc tñ ē videdū vnuz ō quo ego vidi dubitare aliquos z ē cōtingētia facti. ego hūs filiuz legittimū z naturalē: z filiū ſpurū z ex dicto filio spurio hūs, nepotē legittimū z naturalē. filiū meū legittimū z naturalē istitui ī sua legittima. z filiū ſpuruz z filiū suū. ſ. nepotē meū legittimū z naturalē istitui ī qnta pte meor̄ bonor̄ z adieci q̄ si dicta istitutio ō filio meo spurio nō valuisset q̄ suū filiū. ſ. nepotem meū sibi substituebaz me testatore mortuo fili⁹ meus adiuit hereditatē p sua legittima de istitutiōe autē facta ō filio meo spurio z ō filio suo nepote z ō substitutiōe ō dicto nepote ad p̄ez suū filiū meū spuruz sine aliq̄ diminutiōe vl̄ detractione ē maxima altercatio: q̄ dict⁹ fili⁹ me⁹ legittim⁹ z naturalis dicit q̄ dictuz qntū non potuit relinq̄ neqz filio spurio neqz nepoti legittimo z naturali ex filio spurio decēdēti: neqz eodē mō dictus nepos potuit admitti ad ptez p̄ri suo obuiēnētez p viā substitutiōis qd iuris. z certe ō sūt tres casus. ℙPzimo ō pte iii⁹ qnti quā ego relīq dicto filio spurio. Scōo ō pte⁹ p viaz istitutiōis eodē mō ī dicto qnto relīq dicto nepoti ex filio spurio decēdēti. Tertio de substitutiōe facta de dicto nepote ad dictū filiū spurū. z certe quo ad p̄mā dubitationem breuit̄ ē dicēdū. q̄ talis istitutio quā ego p̄ feci istitutē do filiū meū spurū ī medietate dicti qnti nō valuit. naz tali spurio non potui aliqd iuste relīqre neqz inter viuos donare. vt ē ter. ī.l.j. C. de nat. libe. z ī auc. ex cōpiexu. C. ō iccesti. nupti. z ē ter. z ibi gl. ī auc. gb⁹ mo. na. effi. sui. ℌ. fi. col. vij. nisi quo ad alimēta. tā. fi vt in. c. cū haberet. ō eo q̄ duxit ī ma. extat tñ dubitatio ō altera pte quā relīq ī dicto qnto dicto nepoti. z certe vt p̄ma facie. q̄ dict⁹ nepos repellat z filij⁹ legittim⁹ admittat: q̄ p̄z seq̄nt⁹ fūdamēt⁹. p̄mo: qz nō ne excludit filij⁹ spuri⁹ ita z nepos ī ei⁹ potestate cōstitut⁹. vt ī.l.iij. ff. ō bonis liber. z ī.l.q cōtra legē. ff. ō iure patro. ℙterea ad spurū nō pōt puenire de bonis p̄fatis: neqz directe neqz īdirecte puta p mediā p̄sonaz. vt in.l.q cōditiōis. ff. de dona. cā mortis. p quē tex. p̄z q̄ ille q nō pōt capere directe eodē mō nō pōt capere p fideicōmissuz q tex. est solēnis ad illā q̄stionē ī q̄ sup̄ tenui. q̄ cū tertia p̄s bonor̄ ī q̄ filij⁹ ē meliorat⁹ nō pōt relinq̄ extra filios directe: ita eodē mō p indirectū. ſ. grauādo dictū filiū melioratū ī dicto tertio ō quo etiā videatis p ℙPau. de ca. ibi in. d.l. q̄ cōditiōis. de quo etiā in.l.si is q. ff. ō vulga. substi. z l.j. C. ō natu. libe. z si dict⁹ nepos potuisset cape dictam medietatē dicti qnti p̄m hoc p mediā p̄sonam nepotī peruenire ad spurū: ℌ. Adidē facit. l. hac edicta li. circa medū. C. ō secun. nupti. z in. l. neqz p se cūſt. C. ō here. instī. ℙterea qñ relinq̄t tā cōiūcte p̄sone sicut filio ip̄i⁹ spurij ō facile p̄sumit fraus. vt in. l. pe.

Universidad de Deusto
Biblioteca

§. ff. de bonis liber. ibi Facilior: q; suspicio. preterea viciu m pris porrigit ad filios. vt i. l. q;gs. C. ad le. iuli. maie. z i. l. q; si nolit. §. si mancipata. ff. ō edi. edic. § vitiū filij spurij porrigit ad nepotē. Sz i cōtrariuz videt q; istitutio facta ō pdicto nepote teneat qō. pbaf sic vicīū z pena pris nocet filio i bis tm q descendat ex psona pris. sec; i bijs q aliūde eueniunt. vt i. l. iij. ff. ō iterdi. z relega. ad idē facit tex. in. l. emancipatū. ff. ō senato. fz iste nepos q istituit ab auo non capit a suo pre: g; zc. Preterea sic spurī nō pōt capere. ita neq; deportat; vt i. l. j. C. ō bere. isti. fz ōportatio filij nō nocet pri qn ipe possit capere. vt i. l. j. §. filiū. ff. ō bono. pos. cōtra ta. z i. l. si necē. §. si ōportat;. ff. de bonis lib. z i. l. gāli;. §. qd si tm. ifra isto ti. g; idē i p posito psona filij nō nocebit nepoti qn ipe ex sua pso na habeat q̄relam vt i. l. iij. §. si emancipat;. ff. de bo no. pos. ōtra tab. z i. l. sigs filiū. z q; ibi no. C. ō iofficiosi. testa. p glo. j. z docto. z p dy. i. c. nō dz aliqs. de reg. iur. lib. vj. ita i nro casu filij nō nocebit nepoti. preterea filij hereticj z isidet nō nocet nepoti qn succedat auo fideli. vt i. l. cognonium;. z i auc. idē de nestorianis. C. ō bereti. preterea i bijs q̄ acquirunt filio z p filiū z nō pri p filiū viciū seu maculapris filio nō nocet puta si filij ē emancipat; vl in potestate z tractat ō eo qō pri nō q̄rit. vt i. l. q̄rit. ff. ō bonis lib. z i. l. diui frēs. ff. de iur. patro. z i. l. adoptiuū. i fi. ff. ō i ius vocā. z no. gl. i. l. q cōtra legē. ff. ō inre patro. fz i. q. pposita i tali i stitutiōe facta ō nepote pri i cui; ē potestate nil q̄rit ppē illa vba q̄ fuerūt i themate relata. s. sine aliq̄ diminutiōe z detractiōe p q̄ vba visus ē velle testator q; ad filium spurium nil possit venire ex psona sui filij posito q; fuisset i potestate etiā in vsufructu. vt in auc. excipit. C. ō bonisq; liber. z i auc. vt liceat ma. z aui. in pu. colla. segt g; q; isti nepoti viciū seu macula pris nō noceat. qō etiā pbaf nā istituēdo filiū z nepotez vī testa. voluisse ne ad filiū pueniat vsufruct; ex psona filij vt i auc. itē hereditas. C. ō bonisq; lib. fz itellectuz. gl. ibi cū igit pri nō acquirat vsūfruct; ex psona filij. segt q; acquirat. ppzictati. z sic nepoti propzietario. vt i. §. fi. insti. de vsufructu. z i. l. corruptionē. i fi. C. co. ti. pz etiā q; cū testator dixit q; nullā patiaf diminutionē vl detractionē a pre nō capace nulla videt fieri fraus legi nec i fraudē eū istituisse. vt i. l. sigs locuplex. ff. ō mā. testa. z i. l. cū hereditas. i pn ci. ff. q z a qb; manu libe. nō fi. p ista apparet respon sio ad argumēta i cōtrariū ptē supā adducta. z sic pz q; iste nepos bñ potuit capere q; pbaf ctēe q̄nq; alī istituit cōtēplatiōe alteri; vt sic p aliū instituat; tanq; p ministeriū alteri q̄rat. z tunc si hoc mō facta fuisset institutio ō hoc nepote nō valuisset vt p eum q̄rat pri suo spurio. q̄nq; qs istituit aliū ppē aliū occasionaliter. vt qz ppē vnuz hominē aliqs habuit noticiam sempronij. z ex hoc ductus ē i tātā amicitiā ei; q; cū heredē instituit ppōscipz z nō ppē ahū. tūc isti alteri nō q̄rit casus ē clar; z exp̄ssus i. l. socū. q; ex co. ff. p socio. z sic videt i casu nr̄o. c. q. nā nepos ō quo loquitur ē not; auo testatori ppē filiū spuriū. tū auus instituit eū, ppē se z nō ppē pfez ei; q; manifeste pbaf ex illīs vbis sine aliq̄ diminutiōe. vt supā dictū ē. ergo pri hoc ē filio spurio nō acquirit z sic valet institutio. z si dixerit aliqs quomodo hoc cū nulla merita bmōi nepotis p̄cesserūt ad hoc pz rñsio: q; i institutiōe nō requirit q; merita p̄cedāt: q; extranei; z penit; ignoti; pōt istitui. vt i. l. extraneū. C. ō bere. insti. g; i nr̄a. q. nō ē tractādū de meritis. finaliter casus ē exp̄ssus i. l. fi. C. ō natu. libe. q; ingū pr̄nū solū fuit refrenāduz i liberis pmi grad;: nō aūt i nepotib;: neq; obstat q; possz dici. q; ibi logit i filijs naturalib; z nō i spurijs q; eadē rō ē i spurijs q̄ i filijs naturalib; i ea pte i q; capere nō possunt. z ō hoc ē ibi glo. in. d. l. fi. z z sic apparet: q; dict; nepos fuit recte institut; cuz sub dicta forma instituatur. z ō hoc repio exp̄ssaz determinationē i his terminis. Bar. in cōsi. suo. cxviij. incipit Dūci; cornetti. ego tamen credere q; iste nepos nō possit aliqd cōsequi ex dicta istitutiōe nō obstātib; fundā. q̄. p scōa pte. ego adduxi z ante me. Bar. in. dicto suo cōsilio. imo q; filij me; legittim; z naturalī cōsequat: nō solū ptē quā ego relīq filio meo spurio in dicto qnto. vez etiam alteram ptem quā relīq filio suo nepoti meo legittimo z naturali z omissis alijs breuit̄ do exp̄ssaz determinationē i hoc q; qñ auus bz legittimā sobolē vt fuit i nro casu sicut ꝓhibetur aliqd relinq̄re filio spurio ita z nepoti nato ex eodē filio q̄; talis nepos sit legittim; z naturalī. z p hoc allego dictū Bal. i. l. galli;. §. qdā recte. i pe. col. z ex p̄ssi; Pau. ō ca. i. §. qd si is. ca. l. z. d. Alex. latissime i tertia pte suoz cōsi. cōsi. lxxxiiij. incipi. circa primū dubiū. z ē glo. ordinaria iūcto tex. i. l. fi. C. de natu. libz z tz Jason. i. l. hereditaf. ij. col. C. de bijs q; vt indignu. supādicta g; fundamēta z decisio Bar. i dicto suo cōsilio bz locū qñ ego nō habuissez nisi filiuz spuriū z ex eo nepotē legittimū z naturalē z nō filiū aliū legittimū z nālē. nō aūt qñ aliū filiū legittimuz habui vt fuit i nro casu. z ex bijs dabit tertius casus. ō substitutiōe facta ō nepote ad pfez sui; vt ipe nullo mō admittaf ad ptē q̄nti relictā pre: imo filij me; legittim; z naturalī admittaf ad totū q̄ntū: excluso tā filio spurio ex sua institutiōe q̄ nepote tā ex sua institutiōe q̄ ex substitutiōe: neq; obstat q; posset dici immo. q; veniet fisc; ad dictū q̄ntū. nō dict; filij legitimi; z nāl. vt i. l. j. z ibi no. ff. ō iure fisci. q; illiō ēvez q̄ heres vl alī; tacitā fidēcōmodauit: tūc aufert ab eo tanq̄ ab indigno. sec; si testator talē incapacēpa lā istituisset z ei publice legasset vt fuit i nro casu: q; tūc nō fisc; sed vemēter ab testatore venīt ad dictū q̄ntū vt fuit filij legittim; z natural. vt i. l. nō itelligit. §. sigs palā. z ibi no. ff. ō iure fisci. z i. l. luci;. §. j. ff. ōle. j. Circa hoc notādū est vnū. q; si filio sacerdotis aliqd i fraudē relinquat non palā z sic debeat venire fisc; p ea q̄ supā dicta sunt. cū talis filij; sacerdotis sit pri; z oīmodo incapax. vt ē no. in auc. qb; mo. na. effi. siu. §. pe. vbi exp̄sse logit i filio sacerdotis. colt. vij. q; si heres istitut; a sacerdote z occulte rogat; restituere filio sacerdotis ē iaic; q; fisc; erit fisc; ipial. si tū foret dict; heres cleric; tunc erit fiscus eccliē ita dicit no. Bal. quē ibi segt Pau. ō ca. i auc. sigs pīvyt. C. ō epis z cle. z circa hoc notate vnā legē Johā. pmi quā cōdidit sone āno millesimo. ccc. xvij. q̄ disponit q; filij sacerdotū non pōt capere neq; a patre neq; ab alijs cōsāguineis pris aliqd ex testō neq; inī vnos ex cōtractu lucratiuo neq; onerōso. z i hoc ille tex. est multū notād;: q; p illa tollit illa. q. quā trahunt docto. i. l. j. C. ō natu. libe. vbi aliq tenent q; filij spurij ficto mō nō pōt hre aliqd ō bonis suoz patrū ex ti. oneroso: fz ex ti. vo oneroso sic aliqui vo tenuerunt in distincte. q; neq; ex ficto neq; vo ti. oneroso aliquid possint hre vt ois fraus tollaf. z. d. lexē i qnto lib. oz din. ti. iij. l. ij. q̄ incipit. Pdoq̄ las mugeres no ayā ocasiō ō ser barraganas. ¶ Pdōt z tertio cōtingere q; heres i pmo gradu nō possit ee heres occasiōe nature: vt q; testator istituit postumū q; nōdū sit nat; vl nat; moriaf. vt i. l. fz si sub cōditiōe. ff. ō bere. isti. z i. l. fi. C. ō isti. z substi. sub cōdi. factis. ita declarat Bar. istud. s. qb; modis pōt cōtingere q; institut; in pmo gradu nō posset ee heres i. l. cū pponas. C. de bere. insti. z ibidē Bal. i. j. col. z i pmo no. z adhuc plenius i vltima col. ō. vltimo scias. z Bar. in pīti quē admoduz dicta substitutio simplī. s. si heres non erit negatiue cōcepta verificaf i casu quo heres esse nō possit q; mūis modis cōtingit. vt supā dictuz ē. ita verificaf etiā i casu quo heres ee possit z non vult. z ita ad hoc no. docto. tex. i. d. l. cū pponas. z Bar. in l. j. in pn. ij. q. pn. ff. de vulga. substi. z in. §. nro. fz certe dictus tex. in. d. l. cū pponas. p quē in dictis locis Bar. se fundauit parum facit eo q; si i. d. l. cū pponas. dicta substitutio generice z negatiue facta puta. si heres nō erit complēdit dictos duos casus. s. si non posset vl noluerit ideo ibi fuit quia testator exp̄ssserat ambos istos duos casus in. d. substitutiōe. vt pz ibi i tex. fm Pau. ō ca. ibi. z ideo p dicta doctri

tim; z nāl. vt i. l. j. z ibi no. ff. ō iure fisci. q; illiō ēvez q̄ heres vl alī; tacitā fidēcōmodauit: tūc aufert ab eo tanq̄ ab indigno. sec; si testator talē incapacēpa lā istituisset z ei publice legasset vt fuit i nro casu: q; tūc nō fisc; sed vemēter ab testatore venīt ad dictū q̄ntū vt fuit filij legittim; z natural. vt i. l. nō itelligit. §. sigs palā. z ibi no. ff. ō iure fisci. z i. l. luci;. §. j. ff. ōle. j. Circa hoc notādū est vnū. q; si filio sacerdotis aliqd i fraudē relinquat non palā z sic debeat venire fisc; p ea q̄ supā dicta sunt. cū talis filij; sacerdotis sit pri; z oīmodo incapax. vt ē no. in auc. qb; mo. na. effi. siu. §. pe. vbi exp̄sse logit i filio sacerdotis. colt. vij. q; si heres istitut; a sacerdote z occulte rogat; restituere filio sacerdotis ē iaic; q; fisc; erit fisc; ipial. si tū foret dict; heres cleric; tunc erit fiscus eccliē ita dicit no. Bal. quē ibi segt Pau. ō ca. i auc. sigs pīvyt. C. ō epis z cle. z circa hoc notate vnā legē Johā. pmi quā cōdidit sone āno millesimo. ccc. xvij. q̄ disponit q; filij sacerdotū non pōt capere neq; a patre neq; ab alijs cōsāguineis pris aliqd ex testō neq; inī vnos ex cōtractu lucratiuo neq; onerōso. z i hoc ille tex. est multū notād;: q; p illa tollit illa. q. quā trahunt docto. i. l. j. C. ō natu. libe. vbi aliq tenent q; filij spurij ficto mō nō pōt hre aliqd ō bonis suoz patrū ex ti. oneroso: fz ex ti. vo oneroso sic aliqui vo tenuerunt indistincte. q; neq; ex ficto neq; vo ti. oneroso aliquid possint hre vt ois fraus tollaf. z. d. lexē i qnto lib. oz din. ti. iij. l. ij. q̄ incipit. Pdoq̄ las mugeres no ayā ocasiō ō ser barraganas. ¶ Pdōt z tertio cōtingere q; heres i pmo gradu nō possit ee heres occasiōe nature: vt q; testator istituit postumū q; nōdū sit nat; vl nat; moriaf. vt i. l. fz si sub cōditiōe. ff. ō bere. isti. z i. l. fi. C. ō isti. z substi. sub cōdi. factis. ita declarat Bar. istud. s. qb; modis pōt cōtingere q; institut; in pmo gradu nō posset ee heres i. l. cū pponas. C. de bere. insti. z ibidē Bal. i. j. col. z i pmo no. z adhuc plenius i vltima col. ō. vltimo scias. z Bar. in pīti quē admoduz dicta substitutio simplī. s. si heres non erit negatiue cōcepta verificaf i casu quo heres esse nō possit q; mūis modis cōtingit. vt supā dictuz ē. ita verificaf etiā i casu quo heres ee possit z non vult. z ita ad hoc no. docto. tex. i. d. l. cū pponas. z Bar. in l. j. in pn. ij. q. pn. ff. de vulga. substi. z in. §. nro. fz certe dictus tex. in. d. l. cū pponas. p quē in dictis locis Bar. se fundauit parum facit eo q; si i. d. l. cū pponas. dicta substitutio generice z negatiue facta puta. si heres nō erit complēdit dictos duos casus. s. si non posset vl noluerit ideo ibi fuit quia testator exp̄sserat ambos istos duos casus in. d. substitutiōe. vt pz ibi i tex. fm Pau. ō ca. ibi. z ideo p dicta doctrina mici; facit tex. i. l. si pfamilias. ff. ō bere. isti. ex supā dictis pz. q; dicta substitutio generice facta bz duo capita. vnū volūtatis. alterū impotētie. imo substitutio vulgaris facta i vno casu exp̄sse compl̄ēdit aliū casuz z generaliter oēs q; pōt adaptari: eo q; i substitutiōib; directis larga interp̄tatio z extēsio fieri dz. gl. ē ordinaria in. l. gall;. §. qd si tm. z ibi Bar. z alij p quā glo. ita dicit bal. in. d. l. cū pponas. i vitima col. z ibi segt Pau. ō ca. z d. Alex. facit. l. si. C. ō de insti. sub. cōdi. fac. z ibi Bar. z alij. z Bar. i. l. j. i pn. in. ij. q. pn. ff. ō vulga. z pupi. substi. z i. l. si pfa. ff. ō bere. isti. Ange. z Imo. i. l. fi. i pn. ff. ō vulg. sub. z oēs i. l. si mīf. §. vbi glo. ff. co. ti. ¶ Silr tz bal. i. l. humanitatis. C. ō ipub. z alijs substi. q; substitutio exp̄ssa concepta i vno casu furorī bz locū in alio casu furorī p. d. §. z qd si tm: Dicit tū singulariter bal. i. d. l. cū pponas. i. ij. col. q; si fiat substitutio vulgaris in casu ipotētie quo casu tacite intelligit si noluerit vt supā dictū ē. certe iste casus tacit; nō ipedit trāsmissionē expotētia sui ratis sicut ius acrescēdi ē similiter casus tacit;: q; nō ipedit transmissionē. l. si fris. C. ō iure ōli. z dicit ibi Bal. q; ista vba sūt subtilia z bona. segt Imo i. l. pfami. z i. l. iā dubitari. ff. ō bere. isti. Alex. ō imo. i. l. si filij; heres. xiij. col. ifra. co. lz i cōtrariū videat facere tex. i. d. l. iā dubitari. q; cū sit in potestate filij an sit vel nōsit heres siue exp̄sse siue tacite videt ō necessario fieri volūtari;. z sic videtur tolli suitas. fz certe dictum Bal. ē vez: q; lz p datio nē vulgaris substituti tollaf suitas. d. l. si filius. vbi Bar. z docto. z Bar. i. l. si filij; q; pri. cū si. ff. de vulga. z pupil. sub. tū tacita vulgaris cōtēta sub exp̄ssa pupillari nō tollit suitatē. vt i. l. si filij; q; se paterna. z i. l. iulianus. ff. ō acq. here. no. Bar. in. d. §. z qd si tm. imo fortī; tz singulariter Ange. i. l. papinian;. §. q̄rta aūt. i vltima col. ff. ō iofficio. testa. q; vulgaris cōtēta sub breui loq; vel cōpēdiosa facit cessare suitate: q; lz dicaf vbis generalib; exp̄ssa non tū speciali b; z specificis: q; cōtinet fauore testatoris: g; nō ē cō tracū retor: quēdū. vt i. l. q; fauore. C. delegi. ō cui; dicti veritate videatis. Pdau. ō ca. i. d. l. si filij; heres z ibi. d. Alex. i vltima col. i fi. vbi idē cōsuluit i cōpēdiosa: fz i breuiloq; tz cōtrariū idē Alex. i. l. luci;. vj. col. ff. ō vulga. substi. Dāc tū conclusionē. s. q; substitutio vulgaris exp̄ssa cōcepta i vnū casuz extēdit ad aliū tacituz limitat do. Jason q̄nq; modis i. d. l. cū pponas. i. iij. col. ō qb; ibi videatis p eū. fz ego legēdo. d. l. gal;. §. z qd si tm. dedi vobis adreg. supādictā. xj. limitatiōes. z ppterea cas i pīti substituo ō q b; videatis p. d. Sucynū in repetitiōe. l. j. ff. ō vulg. z pupi. substi. Ex supādictis etiā pz. q; ad hoc q; ha

beat locū substitutio vulgaris ē necesse q̄ heres i p̄mo gradu instituꝰ ōsint at esse heres repudiatiōe vel alio mō ex quo inferē q̄ substitutiōes directe verificant̄ a repudiata hereditate. vt i.l. post aditā. C. de i pu. z alijs substi. z rō ē ꝑm D dofre. i. d. l. post aditā q̄ substitutio vulgaris sit sub cōditione si heres non erit ergo si sit heres. z sic adita hereditate cū deficiat cōditio institutiōis necessario substitutio expirat alij dant aliā rōnē: q̄ q̄ hereditate adita bona efficiunt̄ ꝓpria heredis. glo. i. l. j. ℌ. veteres. ff. ō acq. posse. ſz si testatoꝛ potuisset substituere post q̄ adiuit z sic post q̄ effectꝰ ē dñs disponeret ō rebꝰ alienis cōtrauē. in greſſi. C. ō sacr. san. eccl. ſz ista rōne attēta nō possz post aditā ꝑ fideicōmissuz substitui cōtra tex. in. d. l. post aditā. in verbo directe. Tertia ē rō z melioꝛ q̄ post aditā hereditatꝫ nō possit directe substitui: ſz ꝑ fideicōmissum sic q̄: adita hereditate q̄s efficit̄ directꝰ dñs z heres. z post q̄ effectus directe heres nō pōt ōsinere eē heres etiā si i integrū restitueret̄ l. z si sine ℌ. ſz q̄ papinian⁹. ff. ō mino. glo. no. in. l. in substitutiōe. ff. ō vulga. z pupil. substi. si ergo postadita posset directe substituere repirent̄ duo heredes z ſsolidū q̄ ē ipossibile. l. si vt certo. ℌ. ſi duobꝰ. veiculū ff. cōmo. in. l. iij. ℌ. cōtrario. ff. ō acq. possi. hinc est̄ q̄ post aditā hereditatē pōt substitui ꝑ fideicōmissum: q̄ vnꝰ pōt eē directe dñs alijꝰ vtilit̄ vt ꝓz i toto ti. ad trebel. hāc rōnez ponit no. Bar. in. l. j. in repetitiōe col. vj. q. v. in pn. C. ō sacro san. eccl. vbi ꝑ hoc singulariter decidit q̄ ēt fauoꝛe piec ause post aditā heredi tatē nō possit directo pia cā substitui: q̄ regula iuris hoc nō paciat̄ ꝑ rōnē Jam. dictā. ō quo ibi videat̄ ꝑ moder. ista tū regula fallit i milite q̄ post aditam pōt directe substituere. z appellat̄ directa militaris. vt i. l. cēturio. ff. ō vlga. z pupil. substi. z i. l. i testō. C. ō testa. mili. z i. l. ꝑcipꝰ. C. ō ſpu. z alijs sub. z i. l. verbis ciuilib⁹. ff. ō vulga. z pup. sub. rō ē: q̄: miles pōt facere quē heredē ad tꝑs z facere q̄ q̄ sciꝰ fuit heresdi recto designat i totū cē heres. l. miles ita heredez. ff. de testa. mili. Scōo fallit q̄n heres adita hereditate fuit negligēs adiplere volūtatē defuncti infra annū: q̄ tūc locus ē substitutio. vt i. ℌ. si vo instituto. i auē. ō heredi. z sal. col. j. vñ sumit̄ auē. hoc āpli⁹. C. de fideicōmiſ. rō ē: q̄: ꝓpt̄ delictū lex punat primū heredē ac si nunq̄ fuisset heres. Tertio fallit q̄n ꝑm⁹ heres ē minoꝛ q̄ hereditatē adiuit. z postea restituit̄ i integrū etiā erit locꝰ substi. tuto: q̄ restitutio reponit oīa i ꝓstino statu. l. q̄ si minoꝛ. ℌ. restitutio. ff. ō mino. z sic ē pinde ac si ꝑm⁹ heres nunq̄ adiuisset vt plenꝫ ꝑ glo. i. l. ca si siue. ℌ. q̄ papinian⁹. ff. ō mino. declarat Bar. z alij. i. l. ij. ℌ. j. ff. ō vulga. z pupil. sub. z in. l. ex cōtractu. ff. ō re iudica. z tz expresse Jason. in. d. l. post aditā hereditatē. ¶ Ex supdictis inferē q̄ ante q̄ heres ꝑmo gradu instituꝰ sit exclusus a primo gradu institutiōis nō pōt substituꝰ adire ex scōo gradu substitutiōis. z ē huiꝰ rō: q̄: donec ē spes successionis ex institutiōe nō admittit̄ substituꝰ. vt in. l. q̄ diu. ff. ō acq. here. hoc ita ē itelligēdū ve: q̄ ē spes ō iure cōi. secussi de iure extraordinario z speciali puta si minoꝛ instituꝰ cui ē datꝰ substituꝰ vulgaris repudiauit q̄ posset i integrū restitui. nā hoc casu interim nō cessabit substitutio. z crō: q̄: ista restitutio nō cōsideraē. vt. d. ℌ. ſz q̄ papinian⁹. ita tz Bar. i. l. j. in ꝑma q. iiij. q. ꝓin. quē ibi sequunt̄ moderni. ff. ō vulga. z pupil. substi. idē ē etiā dicēdū si institutꝰ possit admitti post repudiationem ex alio ꝓuilegio speciali. vt est videre in suo heredeinstituto cui a ꝑre ē datꝰ substitutꝰ vulgaris q̄ suꝰ post abstēsionē infra q̄drienniū pōt penitere z se imiscere hereditati vt ē casus singularis i. l. fi. C. ō repudiāda heredi. ista fuit exꝑssa determinatio Bar. i. l. iij. ff. de acq. here. quē sequunt̄ Ange. z Imo. q̄ dicūt hoc eē diligenter notādū. z idē segt̄ ibi Pau. ō ca. ſz certe ista decisio Bar. i. d. l. q̄ diu z sequentiū ibi videt̄ multū dubia ꝓpter tria. Primo q̄n videt̄ presupponere q̄. d. l. si. ō repudi. here. habeat locū dato substituto vulgari filio suo i stituto q̄ logt̄ trū i suis heredibus. vt tz Alex. z post eū Jason i. d. l. fi. i. ij. limitatioe. z si ista practica eēt vera videt̄ q̄ ꝑ dationē substitūti vulgaris nō tolleret̄ suitas q̄ ē cōtra cōez sitaz Bar. z alioꝛ in. l. si filiꝰ heres. i fra isto ti. vbi latissime. d. Alex. examinādo hūc passuz i hoc cōcludit z latissime ꝑ eū i. l. apō iulianū. ℌ. idē iulian⁹. ff. ad trebe. z sic videt̄ q̄ eū. d. l. fi. habeat locū i suo. vt ibi clare ꝓz z supdictum est q̄ suitas tollit̄ ꝑ dationez substituti vulgaris ſz cōez opinionē nō habeat locū q̄n tali filio suo instituto dat̄ ē substituꝰ vulgaris. vt ibi i. d. l. fi. tz gl. ij. z gl. vltima. z sequunt̄ Bal. Ange. z Alex. z Jason ibi z Bar. i. l. sigs suus. ff. ō iure ōnibe. z in. l. q̄ diu. ff. de acq. here. ¶ Posset tū saluari opinio Bar. duobꝰ modis. Uno mō ꝓz illā opinionē q̄ hz q̄ ꝑ dationē substituti vulgaris nō tollit̄ suitas quā tenēt multi moderni maxime Pau. ō ca. i. d. l. si filiꝰ heres. ꝑ te. quē dicit ab alio nō animaduersuz i. l. fi. ff. ō cōdi. insti. Scōo mō pōt saluari dicta opinio Bar. z sua practica i tacita vulgari substitutiōe q̄ nō tollit suitatē z idē i alijs casib⁹ z limitatiōib⁹ tꝫ gb⁹ ꝑ dationem substituti. nō tollit̄ suitas q̄ limitatiōes ad regulā sūt numero. xj. q̄s ordinatiz posuit. d. Alex. in. d. l. si filiꝰ heres. z i. d. ℌ. apud iulianū. z ꝑ docto. maxime modernos. i. l. si filius q̄ ꝑi. ff. ō vulga. z pupil. substi.

Secūdo videt̄ dicta decisio Bar. in. d. l. quē adm. la prima. dubia q̄: si beneficio illiꝰ. l. fi. pōt admitti filius institutus ergo stante ipsa spe. nō debet admitti substituꝰ vt. d. l. q̄ diu. ꝑ quā ita formatꝫ Pau. de ca. in. d. l. fi. de repu. heredi. z idē Pau. de ca. in. l. si qs sit. ff. de in. de. neq; obstat ꝓm cū q̄ dictū ē de beneficio restitutionis quia minoꝛ exclusus de iure communi tꝫ restitui possit ad ius adeūdi quē ē spes restitutiōis nō ē in cōsideratiōe vt in. l. iij. ℌ. ff. de fideicomi. liber facit. l. si minoꝛ. ff. de acqui. heredi. bñ etiā facit ratio differentie quia diuersum ē i restitutiōe in integrum que a iudice cōcedi nō dz nisi ꝓbata lesione vt in. l. cū z postea. ℌ. si minoꝛ cū ibi no. dicunt. secus in remedio. d. l. fi. vbi nulla ostēta lesione concedit̄ illud beneficiū. Sz ad huc etiā in ista secunda dubitatiōe possumus saluare Bar. z possum⁹ ꝑ eo aducere nā q̄ diu ē locꝰ successiōi ex testamēto cessat successio ab intestato vt i. lante q̄. C. cōmu. de succe. z tū filio instituto abstinēte immediate pōt legittimꝰ ab intestato adire vt ē. glo. magis cōmuniter a ꝓbata. in. d. l. fi. z q̄ substituꝰ possit adire tenuit glo. etiā ibi q̄ sequunt̄ magis cōmuniter ibi docto. z ad ratio nē cōtrariā pōt dici q̄ tꝫ filius possit penitere z sic sit spes adiciōis ē ex ꝓuilegio speciali sibi cōcesso vnde regula. d. l. iij. ff. de acq. here. nō ꝓcedit q̄n ēspes additiōis ex ꝓuilegio speciali post repudiationem sz q̄n nulla precedēte repudiatione ē spes adicionis de iure cōmuni. quia fortioꝛ ē virtus iuris cōmunis quaz specialis vt in. l. ciꝰ militis. ℌ. milicia missus. ff. de testamēto mili. Tertio. z vltimo illa cōclusio Bar. videt̄ dubia ex eo q̄ ꝓsupponit q̄ filio abstinēte z substituto ōmū adeūte possit filiꝰ penitere z adire hoc aūt vī falsuz Imo. q̄ adita hereditate ꝑ substitutū non possit amplⁱ filiꝰ penitere ꝑ tex. in dicta. l. ñ. vbi habet q̄ filiꝰ nō pōt penitere si res nō sunt in eodē statu ergo cū sint trāsiate i aliū z sic in substitutum nō sūt in eodē statu z ita fuit de mēte glo. ibi. ꝑ vt colligit ibi ange. z volūt glo. in. l. si qs suus. ff. de. iure. delibe z glo. z Bal. in. l. ij. C. de iuris z facti. igno. Sz etiaz possum⁹ z tertio notabiliter ab ista tertia impugnatione defendere Bar. z dicere ꝑ vt dicit sali. in. d. l. fi. q̄ substitutus pōt adire. s. reuocabilit̄ z dū tex. dicit q̄ res debēt eē in eodē statu ē intelligēdū. s. q̄ nō sint alienate titulo vēditiōis vel simili. zꝑ sēntia verba illiꝰ tex. clare ꝓz. ꝑ q̄ declarant̄ ꝓcedētia ꝑ vt declarat̄ in. l. qui filiabus in ꝓn. ff. dele. j. zī. l. seruus plurium. ℌ. si. co. ti. Ex supradictis infert̄ ꝓz doctores in ꝑsenti q̄ ad exīstētiā vulgaris substitutiōis nō ē necesse primū gradū valere. De quo z alijs multis que possent ꝺ dici ad ꝓs nō me intromitto vt ad cōclonē quā dedi i scriptis veniā: q̄: tēpꝰ nō sup erit. que q̄dē conclusio talis est.

Per fideicōmissuz substitutū i re sibi legata pit̄ z cōiunctū: cōditōe substitutiōis in vita testatoris. deficiēte ꝓferēduz esse ex solo iure acrescēdi filie alteriꝰ sibi cōiuncti per modū cōditionis vocate ꝑ veritate substētādo.

¶ Sed vt ista conclusio declaret̄ vt nobis aliquid afferat vtilitatꝫ saltez in practica. d. legis fori. z quia eā habeo in facto pono casuz sic ego bñs duos filios z duas filias omnes q̄ttuoꝛ heredes istituꝰ quoꝝ vnius filioꝝ vocat̄ antoniꝰ alt̄ vo martinꝰ. z vna filiaꝝ vocat̄ catherina: altera vo frācisca. dictū tū filiū martinū melioraui i tc. z qn. ꝓte meoꝝ bonoꝝ q̄ potui facere ex dispositiōe. d. l. fori. z hoc mō melioraui ipm martinū q̄ dictū tertiū z q̄ntū teneret z possidret ꝓpa ciū q̄nq; annoꝝ: q̄b⁹ elapsis dictū tertiū z q̄ntū legaui dicte catherine z frācisce filiab⁹ meis seu meliora ui eas dē i dicto tertio z q̄nto ꝓcessi vlteriꝰ sic dicēdo q̄ si cōtigisset alterā dictarū meaꝝ filiaruz decedere sine filijs illi sic decedēti alterā viuētē substituebā z si cōtigisset ambas decedere sine filijs legittimis z naturalib⁹ tūc eo casu volebā dictū tertiū z q̄ntū puenire debere ad dictū martinū q̄ ꝓmo fuerat meliorat⁹ z sic q̄nq; feci i hoc meo testō. ꝓmo q̄ oēs meos filios z filias istituꝰ. vt iuri satisfaccrez. i. mt̄ cetera. ifra eo. scōo dictū martinū meliorauī ex dispositione. d. l. fori. z ad tēpꝰ q̄nq; annoꝝ q̄ potui cuz si voluissem nō esseꝫ sibi obligatꝰ vt eū meliorasseꝫ: q̄ dz esse contentus argumēto. tex. in. l. tutori. C. ō nego. gest. Tertio post dictos q̄nq; annos dictū tertiū z q̄ntū dictis catharine z francisce filiab⁹ meis relīq seu ābas in dicto tertioꝝ q̄nto meliorauī q̄ potui nō solū vnā meliorare sz etiā ābas. vt tenet Bar. in. l. vnū ex familia ℌ. si duos. vbi hoc no. ff. ō leg. ij. Quarto eas inuicē z reciproco mō ꝑ fideicōmissuz substituī. Quinto eis ambab⁹ sine filijs decedētib⁹ ꝑ fideicōmissuz substituī dictū martinū suū fratrē quē ꝓmo meliorani. cōtingit q̄ me testatore vīnēte francisca mortua ē relicta vna filia anna. postea ego testatoꝛ mortuꝰ suz ex tat nūc maxima altercatio inē catharinā filiā meā ex vna ꝑte: z annā neptē meā filiā. d. franciscе ex altera circa medietatē dicti tertij z q̄nti in q̄ q̄dē dimidia fuit dicta frācisca meliorata. nā altera dimidia tertij z q̄nti fuit relicta. d. catherine. ¶ Et vī q̄ anna neptis mea ꝓferat dicte catherine z sic cōtra meam supdictā cōclusionē q̄ ꝓbat̄ sequētib⁹ fundamētis. Primo certū ē q̄. d. catherina fuit ꝑ fideicōmissuz substituta dicte frācisce sub cōditiōe si. d. frācisca de

cederet sine filijs. vt ex casus positione ꝑsupponit sz sic ē ep dicta cōditio substitutiōis defecit: qz. d. frācisca mortua ē cū filia: g̃ deficiēte cōditiōe substitutiōis dz deficere ipa substitutio vt in. l. vnica. ℌ. sin autē aliqd subcōditiōe. C. de cadu. tolle. neqz obstat q possit dici q tūc deficiebat dicta conditio qñ in ipsi⁹ defectu cōcurrissent due q̃litates a testatore ꝓpese ar. tex. i l. in cōditionib⁹ ꝑmū locū in ꝑn. ff. de cōdi. z ō. quarz vna erat q testator locut⁹ ē in plura. s. si sine filijs decederet q numer⁹ plural nō ē vno cōtēt⁹ vt in. l. vbi numer⁹. ff. de testi. z dicta catherina nō decessit cum filijs immo cū vnica filia vt dictū ē secūda calitas ē qz testator locut⁹ ē i genere masculino. si sine filijs z nō femenino. s. sine filiab⁹. z si hoc voluisset exꝑssisset vt in. l. vnica. ℌ. p. C. de cadu. tol. z i. c. ad audientiā de decimis qz adhoc possumus rūdere imo. q. ille diceꝝ decedere cū filijs q cū vnico z solo filio decedit vt in. l. cū vcon. C. qñ dies. le. cedit. z in. l. j. C. de codi. inſ. in. l. nō ē sine liberis. ff. de verbo. signi. etiā si sit filia. vt i. l. si ita scriptū. filiab⁹. ff. dele. ij. z i. l. j. ℌ. si qs ita i ꝑn. ff. ō test. tute. ō v. signi. z sic pz q. d. anna ꝓferaꝝ. d. catharine. Scōo facit nō si. d. catherina vo luerit admitti ad dimidiā qnti z tertij ex eo q fuit cōiuncta in dicto tertio z quinto dicte francisce ex iure accrescēdi vt. i. i. recōiūcti. ff. dele. iij. hoc nō pōtsta re nā ius substitutiōis tollit ius accrescēdi vt in. auē. hoc amplⁱ. C. de fideicomi i. l. ij. ℌ. si duo. ff. debono posse. ſm tab. no. in. l. qui patri. ff. de acqui. hereꝺi. z in. l. vnica: ℌ. in ꝑmo. z ℌ. p secundo. C. de cadu. tol. q ex eo qz ius accrescēdi deceꝺit ex legis ꝓuisione vt in. l. j. ℌ. si exfundo in. l. exfacto la grande in pn. ff. de here. ínſti. z in. l. quotiēs. C. eo. titu. ins vero substi tutiōis venit ex exꝑssa volūtate testatorꝭ vt. in. l. testa. C. de impube z aljs substi. ergo p ꝓuisionē hois hoc ē p substitutiōez tollitur ꝓuisio legis. s. iuris acrescē diyt in. l. ſi. C. de pac. con. z in. l. z hz. ℌ. cū qs. ff. de ꝑ ca. cuz igitur dicta catherina fuit exꝓresse a testatore substituta posito casu q als poꝺat venire p ius accre scēdi tale ius accrescēdi cessat p dictaz substitutionez sic dicta catherina ex nullo capite potuit venire ex su stitutiōe nō q: defecit deficiēte cōditiōe ex iure accre scēdi nō sublato p substitutionē exꝑssaz. Tertio facit illō q. d. Salice. in. l. j. C. de cōdi. insertis vbi ipse di cit q i casu dicte substitutiōis. s. qñ sic ē facta si cōtin gat alterā decedere sine filijs ꝛc. vī testator filios de cedētis substituere ipsi decedēti z sic eos ꝑferre con iunctos ipsi decedēti z fuit hec originalis determinatio oldra. vt refert salice. in. d. l. j. sic ergo vī ꝑferri dicta anna dicte catherine tanq̃ matri sue substitute z sic q dicta catherina repellaꝺ maxime p tex. in. l. lucā. in si. ff. de here inſti. Quarto facit qz ille vī vocat⁹ ex testamēto in cui⁹ fauorē verba testatoris sunt ꝓlata. tex. ē i. l. seruo. legato. ℌ. si testator. ff. dele. j. l. fideicomissa. ℌ. interdū. ff. dele. iij. l. peto in ꝑin. ff. dele. ij. l. ij. ℌ. si duo fratres. ff. de cola. bono. hz sic ē q dicta ver ba testatoris. s. si sine liberis decederet sūt ꝓlata in fa uorē dicte filie. s. anne ergo ipsa videꝝ vocata ad dic tā dimidiam dicti tertij z qnti. als illa verba si sine filijs ꝛc. nil operāꝝ cōtra tex. in. l. si qñ. ff. de le. j. Quī to facit qz ista verba. s. si cōtingat alterā sine filijs de cedere etiā sūt verba enūciatiua cōditiōi aliter ꝓlata q̃ dispositionē inducūt vt. in. l. pe. ff. de. colla. bono si er go dispositio testatoris referr ad dictā annā ergo nō ad dictā catharinā vt in. l. marit⁹. C. de ꝓ cura cum vni⁹ inclusio alioꝝ sit exclusio vt i. l. q̃stū. ℌ. idē respō det. ff. de fundo ístru. z i. l. si ita qs. ff. de vulga. substi. i. l. cū ꝓtor. ff. ō iudi. Sex. facit q no. Bar. i. l. gall⁹ i ꝑn. ífra íst. ti. si qscū. ℌ. j. ff. de vlga. substi. z i. l. cohere di. ℌ. fico. ti. vbi cōcludit q ꝓ hec ꝑba cōditiōli. ꝓlata fisili me⁹ me vno mouicꝭ nepotē substituto vī ēt filiⁱ i stituꝭ ita ergo dicēdū in casu ꝓmisso eadem ratiōe Sz nō obstātib⁹ supdictis efficacib⁹ ꝓma facie fūda mētis ego intēdo hodie tenere ꝓtrariū imo q dicta catherina admittaꝝ ad dictā medietatē tertij z qnti ipa anna nepte testatoris exclusa qō ꝓbo sequentib⁹ fundamētis. Primo quotiēscūqz vn⁹ z idē ē cōiū ct⁹ piterqz substituꝭ. vt ē i casu nr̃e cōclonis vbi dic ta catherina z frācisca in dicto tertio z qnto fuerūt cōiūcte re z ꝑbis ſm magis cōez optmionē q̃ habet q p hec ꝑba lego catherine z frācisce tertiū z qntū meoꝝ bonoꝝ seu eas i. d. tertio z qnto melioꝛo indu cit cōiūctio re z ꝑbis vt firmat glo. i. l. j. ℌ. fi. ff. ō vsu fru. acre. z no. docto. i l. si duob⁹. ℌ. si. ff. ōle. j. z bar. i. l. re cōiūctiz. v. tertio ꝓncipalr q̃ro. ff. dele. nj. z bal. i. d. l. j. i fi. de vsu fru acrtī z Bal. in. l. vnica. ℌ. bijs itaqz. C. ō cadu. tolle. vī saltē ſm oēs fuerūt. d. cath rina z francisca cōiūcte verbis inī q̃s cadit ius accre scēdi. vt. d. l. si duob⁹. ℌ. fi. z in. d. l. re cōiunctiz fuerūt etiā. d. catherina z frācisca iuicē substitute. s. si altera sine filijs ꝓdecederet. iō si dicta catherina admitti nō pōt ex capite substitutiōis: eo q defecit i vita testato ris ꝓpterea q. d. frācisca nō decessit sine filijs z sicnō ē verificata cōditio sub q̃ fuit facta. d. substitutio. tū ipa catherina tanq̃ cōiūcta admittiꝭ p ius acrescēdi ad ptē dicti tertij z qnti relictā dicte frācisce cui⁹ por tio effecta fuit q̃si caduca cū ōcesserit testatore viuēte l. j. ℌ. i triplici iūcto. ℌ. z p secūdo. C. de cadu. tol. z i terminis ē casus i. l. pe. ij. rūſo.. ff. ō iniusto testō. z est gl. i. l. neqz is. ℌ. heres. zi. l. si qs heres. ff. de acq. he re. z i. l. testō. C. ō ípu. z aljs substi. z Bar. late i. d.

l. re cōiūcti i. v. Sz circa hoc moueo tale dubiū. vbi finalr ꝓcludit q sīyn⁹ z idē ē substitut⁹ z cōiūct⁹ z aliq casu cōtīgat substitutionē euanescere pōt dict⁹ substi tut⁹ z cōiūct⁹ p ius accrescēdi venire. Per iura ꝓallegata. Facit ēt q nō. Bar. i. l. pr̃fatū i. iij. q. ꝑn. ff. ō offi. testa. vbi ipe dicit q. qñ vn⁹ z idē ē substitut⁹ z cōiūct⁹ pōt amplecti vl iure accrescēdi vl iu re substitutiōis cū i ei⁹ fauorē illō sit ītroductū de q ibi laci⁹ p cū hōc idē tenuit bal. i. l. vnica. r. q. C. qñ nō pe. par. pēacres. Tertio facit qz qñ testator cō iūctū substituit voluit ius ei⁹ augere z iō nō dz opari diminutionē arg. l. si mācipia. i. ꝑn. ff. ō fun. ístru. zl. q fauorē. C. de legi. z i hoc passu nullū discrepātē re pietis. Quarto ꝓ hoc facit iste tex. vbi bēm⁹ q si sūt duo grad⁹ i testō ab ipo testatore scripti si dispositio testatoris nō habet locū i vno g̃du. s. ꝑmo. p eo q cō tinet ꝑtertionē et i eo defficit cōditio substātial testiq ē q ita demū valet testm̃ qñ nō cōtinet ꝑtertionē vt vt. d. l. inī cetera sumt vires. a. ij. capite. s. substitutio nis z ecōtra ita dicam⁹ i ꝓñti q. cū dispositio testato rꝭ circa dictū tertiū z qntū. in. d. catherina z frācisca ꝓlata cōtineat duo capita. vnū iuris accrescēdi alte rū substitutiōis fideicommissarie posito casu q. ꝓpī ali qō accidēs deficiat scōz caput. s. substitutiōis nūlōm⁹ bz locū scōm caput. s. iuris accrescēdi. Quito ꝓ hoc allego tex. i. l. vnica. j. ℌ. p. ij. C. ō ca. tollē. vbi. d. tex. q si legatū fuit factū q̃si caducū dz remanere apud illū a q̃ fuit relictū nisi ille i cuius ꝑsona fuit factū q̃si caducū bēbat substitutū vl cōiūctū qz ill⁹ z nō alijs dz applicari dictū legatū q̃si caducū z sic tres tm̃ sūt ꝑsone que admittiꝭ ad legatum quasi caducum scilicet heredes a qb⁹ dictū legatū relictū ē z substitut⁹ ex cluso herede. vl coniunctus i. d. legato. ergo non alia nonꝭ persona que fuit heres testatoris neqz substitu t⁹ seu cōiūct⁹ legatario sle g̃ fuit i ꝑsenti. qz heredes a qb⁹ dicta meliozatio tertij z qnti fuit relicta. fuerūt si lij masculi legataria z substitut⁹ z cōiūct⁹ fuit. d. cate rina g̃ ad medietatē. d. tertij. z qnti autsūt admitēdi heredes z clarū ē q nō cū. d. frācisca habuit soloꝛez sibi substitutā z cōiūctā vt i. d. ℌ. ꝓ scōo at. d. anna nō qz nō ē de ꝑsonis numeratis i. d. ℌ. ꝓ secūdo g̃ dz ve nire dicta medietas tertij z qnti ad dictaz catherinā nā posito q nō veniat tanq̃ substituta cōditiōe substitutiōis i vita testatoris deficiēte pōt tm̃ venire p altā viaz. s. iuris accrescēdi p nr̃ū ter. z p ea q̃ dicta sunt. Restat nūc rūdere ad sex fundamēta q̃ cōtr mea ꝓclē fortissime obstāt q mihi durin⁹ vī. z ꝓmo adꝓ mū i q̃ntū fuit dictū q. d. catherina erat vētura ad dictā medietatē. d. tertij z qnti tanq̃ substituta cōdi tionaliq̃ cōditio defecit ergo ꝛc. qz ad hoc ꝓmū fun damētū satis pz ex supradictis respōsuz. s. q illō fuis set vū qūo cēt tm̃ simplr substitutaliz i casu mee cōclu siōis fuit nō soiū substituta sz ēt cōiūcta i. d. tertio z q to ꝓposito q vnū deficiat. s. caput substitutiōis, ꝓpī ō fectū cōditiōis remanet alterū caput cōiūctiōis. s. iu ris accrescēdi. vt supꝑbatū ē p nr̃z tex. z iura supi⁹ allegata. z sic hoc ꝓmū fūdamētū nō obstat. Scōo nō obstat etiā secūdū fūdamētū vbi fuit dictū q. ēt ex capite iuris accrescēdi nō potuit. d. catherina ad mitti ex eo q dictū ius accrescēdi fuit sublatū p datio nē substitutiōis p. d. auē. hoc āpli⁹. cū aljs supi⁹ alle gatis qz ad hoc possum⁹ facilr rūdere. s. q tūc tollit ius accrescēdi p substitutionem quando vn⁹ ē cōiū ct⁹ z alter ē substitut⁹ qz cū tūc sit potēt⁹ ius substitu tiōis ipo iure accrescēdi nimiz q sit sublatū, ꝓpt noia tiōez substitutiōis p ea q̃ dicta fuerint i. d. scōo fūda mēto ita ītelligūt iura q̃ ibi fuerit allegata sec⁹ tū ē qūo vn⁹ z idē ē cōiūct⁹ z substitut⁹ vt i casu mee cō clusiōis vbi. d. catherina fuit cōiūctare z ꝑbis vl ver bis tm̃ i. d. tertio z qnto vtꝑsu i ꝓmo fundamēto, p mea cōclusiōe adducto, ꝓbaui. z etiā fuit substituta p illa ꝑba. s. si cōtīgat aliā sine filijs ꝓdecedere. z tūc eodē casu qñ substitutio ē inirta cū iure accrescēdi nō tolliť p substitutionē imo sit starē pñt i eodē subiecto. ita ōclarat Bar. i. l. pr̃ filiūi repetitiōe. i. q. ꝓ. ff. ō in offi. testa. z Bal. clar⁹ i. d. l. j. r. q. C. qñ nō pe. par. pe. accres. posito g̃ casu q. d. catherina nō admittať ex vno capite. s. substitutiōis admitteť ex altero. s. iuri accrescēdi q nō fuit sublatū p supdicta. Tertio nō obstat etiā tertiū fūdamētū. vbi fuit dictū q i ca su nr̃e substitutiōis. s. qñ cōtīgat alterā mori sine filijs tūc videť testator filios decedētis substituere ipi de cedēti. vt tenuit Sali. referēdo Oldra. i. d. l. j. C. de cō di. i sertis. qz ad hoc facit ē rūsio: qz illa opinio ē fal sa Salicē. tenētis q ꝑ dicta ꝑba si altera decedat sine filijs vī testa. substituere dictā neptē dicte filie frā cisce: imo i cōtrariū ē cōis opinio q̃ fuit originaliter gl. i l. luci⁹. ff. ō here. ínſti. quā etiā ibi seq̃ť Bar. Bal. an ge. z Jo. de imo z ita fuit de facto iudicatū. vt ibi re fert Ange. idē etiā tz Bal. i. l. cēturio. v. qro vlteri⁹ qd si testator dixerit si filⁱ me⁹ decesserit sine fiijs. ff. ō vnlga. z pu. sub. z Bar. i. l. hz si sic. ff. dele. iij. z Bar. i. l. si. cū dotē. i ꝑn. ff. ſolu. ma. z seq̃ť Bal. i. l. cū acutissimū i vltima col. C. ō fideicō. z i. l. cunctos ꝓpōs. xv. col. v. venio ad scōz. s. ad successionē inſti tuētis. C. de sūma tri. z fide catho. z in. l. q satis. pe. col. C. de bonī. q̃ li. ꝓ q̃ ē tex. i. l. ex facto. ℌ. ex facto. ff ad trebel. vbi ō hoc ē tex. cū gl. i v. ōsecisset. ibi tū di cit gl. nec tēp⁹ bēat z rō buī⁹ ē q in. d. substitutiōe. s. si cōtīgat aliqꝭ ꝓdecedere sine filijs dicta neptis āna

vr̃ p modū cōditiōis vocata z iō nō pōt dici ex testō vocata vt ff.l.ex facto.la.j.ff.de.here.isti.z i.l. si quis sub cōditiōe.ff.ō cōdi.isti. z p hāc opiniōe reperiet̄ tex.i.l.i.C.ō pactis ꝫ aliquos ꝫ certe.d.l.nō multū facit. ¶ Quarto nō obstat q̄ dictū ē i q̄rto fundamēto vbi dr̃ q̄ ille vr̃ vocat⁹ a testatore i testō i cui⁹ fauorē vba testi fūt ꝓlata vt i.d.l. seruo legato.§.si testator.dele.j.cū aliis ibi allegatis z cū dicta vba. si sic cōtigat alterā sine filijs pdecedere.z.c.p q̄ vba filia huius frāciſce vr̃ vocata eo ipo q̄ talia vba i ipius fauorē fuerūt a testatore ꝓlata sic q̄ dicta catherina excludat oīmō q̄ ad hoc possimus rūdere q̄ dicta verba satis videāt cōtinere fauorē liberoz q̄uis ex testō vocati nō videant̄ q̄ potat cōtigere q̄. d. catherina superuiuisset z dictā medietatē tertij z quti eā agnoscēdo reliquisset dicte anne filie sue ꝓ vt vr̃ ꝓuptiōe visimili mr̃ez erga suā filiā facturā. vt i.l.scripto.§.si. ff. vñ.libe.z i.l.nā z sip arētib⁹ in pn.ff.de i offi.testa.z iō nō seq̄t q̄ ꝓpt hoc dicta anna videat̄ ex testō vocata a suo auo testatore cū solū in cōditiōe z nō i dispositiōe fuerit vocata z sic nō obstat tex.i.d.l.fuo legato.§.si testator q̄ ibi vba fuerūt dispositiue ꝓlata z nō cōditionaliter q̄ i nr̄o casu ē totū cōtrariū vbi vba illa.s.si cōtigat alterā sine filijs decedere fuerāt cōditionaliter ꝓlata. z iō nimirū si nō operent̄ necꝫ iducāt dispositionē vt statiz dicaz. ¶ Quito nō obstat q̄ dictū ē i q̄nto fūda. vbi dr̃ q̄ vba enūciatiua cōditionaliter ꝓlata vt fuerūt illa vba.s.si cōtigat alterā sine filijs decedere iducūt dispositionē vt i.d.l.pe.ff.ō col. dotis.q: possim⁹ rūdere z dicere dictā legē nō obstare huic cōclusiōi ꝫ.q̄ rūdet illi legi. Bar.i.l.ex hac scriptura in v.oppo.de.l.ticia.z.c. vbi etiā alij. docto. ff.de dona.z trahūt canoniste.i.c.fi.de successi ab intesta.s.q̄ vba enūciatiua cōditionaliter ꝓlata ꝓpt aliō nō iducūt dispositionē vt.i.l.ex ficto la peq̄ña.ff.de here.isti.p̄ter q̄ in aliq̄ añdēti vr̃ cōsequēti q̄ sit necessariū ad ipl̄ēdū illō q̄ i cōditiōe descriptū ēz ita logē tex.i.d.l.pe.z tex.i.l.ōniq⁹.§.itē dū de pecu.lc.z i.l.p cul⁹ i pn.ff.de vsu fructu nā i casu.d.l.p.pr̃ i testō cauit q̄ si filia frib⁹ cōferret dotē z q̄dā alia q̄ ipe testator nubenti tradiderat ꝓ certa pte ad hereditatē vocaret dr̃ ibi q̄ si filia a.d.hereditate se abstineat non pōt a fribus cōpelli dotē cōferre z alia bona p̄dicta qm̄ pr̃ voluit filiā alteꝝ hr̃e.s.aut dotē z alis res q̄s ciō nubēti pr̃ cōtullerat i casu q̄ nō cōferret aut hereditatē casu q̄ cōfert z sic segt̄ ibi de necessitate q̄ pr̃ voluit dūuz dictoz bonoz trāsferri i filiū qz alis nō potuisset dicta filia dicta bona cōferre vt disposuit testator qz collatioē rei ꝓprie in cōi latio. vt.i.l.j.i pn.ff.ō colla.bo.l.si sorori z.l.illā ad fi.C.de colla.z docto.in.l. emācipati.C.de colla.z ple. Bar.l.pat̄ filiū.ff.ō colla.do.z hec fuit rō decisiōis poste i.d.l.pe. ꝫ in casu nr̃e cōclōnis ad hoc q̄ valeret illō q̄ fuit descriptū in cōditiōe illa.s. sine liberis decederet altera.z.c.i.ad validitatē dicte substitutiōis nō fuit necessariū q̄.d. āna vocaret̄ ex testō: imo q̄.d.frāciſca mr̃ sua decederet sine liberis ꝫ q̄ ad hoc vt.d.catherina vocet̄ ex capitei iuris accrescendi nil refert an.d. frāciſca vivo testatore decedat cū liberis vl̄ sinceis vt supꝛ ꝓbatuz fuit. ¶ Sexto dico etiā nō obstare ea q̄ dicta fuerūt in dicto sexto fundamēto ꝓ cōtraria ꝓte adducto de illo q̄ dicebat Bar.i.d.l.gall⁹ i pn.cū suis cōeorādātijs. ꝫ pōt hoc mō rūderi q̄ cōis sua glo.z docto ē i cōtrariū videlicet q̄ p illa vba si filiꝰ me vivo moriat̄ nepotē substituo nō videt̄ istitut⁹ filiꝰ. vt no.gl. i.d.l.gall⁹ i pn.vbi ange.z imo z cōmunit docto.z ibi diri cum legisse.z.d.l.gall⁹.z Bal.i.l.postumoz ff.ō iuiusto testamēto.p illum tex. in ver. ne ergo .z Bal.i.l.humanitatis.iij.col.C.de impu.z alij substi.z i.l.heres istituta.eo.ti.ō q̄ latissime p.d.Alex. i d.l.gall⁹.i pn.vl possim⁹ z scdo rūdere q̄ silbñ pōderet vba Bar.i.d.l.gall⁹.i pn.z i.l.sigs.ita heres cū alijs ipe nō dicit q̄ p dicta vba filiꝰ videt̄ i testō instituꝰ.ꝫ dicit q̄ p talē ptertionē filij testm̃ nō reddit̄ eo casu mullū: qz eo casu vr̃ filiꝰ vocari ab itestato: qz sibi nulla fit i iuria ꝫ nō istituat̄ vt i.l.si ita qs heres istituat̄ cū glo.ff.ō here.insti.ex p̄dictis i git̄ apparet q̄ dicta mea cōclusio remanet firma z sic q̄ dicta anna neptis mea filia frāciſce mee filie repellat̄ a dicta medietate dicti tertij z quti. z q̄.d.catherina admittat̄ ad id ex solo capite iuris accrescēdi ꝫ substitutio nō potuit hr̃e effectū ꝓpt defectū cōditiōis in vita testatoris obuenictis.

¶ Et qm̃ video vos nimio estu z caloris intēperie fessos z lassitudine sedētaria fatigatos supsedeo reliq̄ i sequētib⁹ lectiōib⁹ ꝓsequar. deo dāte.

¶ Incipit subtilissima z copiosissima z ad practicam summe necessaria repetitio super eleganti z famosissimo.§. cuz filie.l. coheredi. ff.de vulga.z pupil.substitu. quam olim dum in humanis ageret in Salmanticensi academia repetijt profundissimus z magna conscientia preditus consultissimus Didacus de Segura iuris ciuilis doctor cathedram legum prime in studio Salmanticensi regēs: in qua inomni materia substitutionum z prelegati tertij z quinti multa singulariter declarantur z exponuntur.

Juac sepe numero viri frēs z auditores mei dilecti me/cuz considerauī. (si aliquo in āno titulus hic mihi venisset in sortez examinādus) §. hūc cū filie. vobis repetendum cōmēdare. Nuper igit̄ cum inter quottidiana nostrarū lectionū curricula offeratur hic solēnis. §. cuz filie.l.coheredi.ff. de vulga.z pupil. substitu. qui materiam habet aliam subtilem z profundam ac in forensibus controuersijs crebra exercitatione versatile illā ergo Didacus de segura legum doctor indignus in hac florissima academia Salmaticēsi ꝓ communi vtilitate pleno stilo cōmentādum assumpsi. ¶ Et iste. §. ē bonus ꝑm Ange. hic z est valde nota. z multum solēnis ꝑm Jason. mai. in presenti. z certe est magistralis tex. melius examinās suam materiā quā alⁱ tex. qui sit in hoc titulo. z in toto isto titulo non sit mentio de substitutione fideicommissaria nisi. in hoc tex. z ideo ad illum est nota. aduertendum. ¶ Et.§. iste potest diuidi in quinqꝫ partes principales ꝑm q̄ qn qꝫ principalia continet dicta. Secunda ibi. q̄ si heredem. Tertia ibi. que ita locuz habent. Quarta ibi neqꝫ fideicommisso. Quinta ib i. z ideo si pater .z.c. ¶ Et ꝫ Bar. non sumet. potest tamen ꝑm Bal. Ange. Jmo. Alexan. Fran. de aretio. z Jason. sic sumari. Substitutio pupillaris expirat si pupill⁹ vivo testatore efficiatur sui iuris hoc primo. Et substitutio fideicommissaria potest fieri infra tempus pupillaris etatis z etiam postea z tūc detrahitur trebelli anica hoc secundo. Et si non valet testamentū patris respectu institutionis non valet etiam iure fideicōmissi nec vi clausule codicillarj nisi sit expressa hoc tertio. z in fideicommissaria substitutione non veniunt bona propria filij. sed tātum bona testatoris hoc quarto. Item filio exheredato non potest per fideicommissum substitui nisi in eo qō est relictum a testatore de quo non detrahitur falcidia hoc dicit z quinto. ¶ In textu ibi. In familia. idest in potestate patris vel aui substituentis. nam inter cetera significata que hz hoc nomē familia ista est vna scilicet familia. idest patria vel auita potestas. l.ō testamento. §. familia. l. pnūciatio. §. familie. z l. familie. ff. de verbo. significa. que contineatur appellatione familie vide in dictionario Alberi. in verbo in. familia. ¶ In textu ibi. irrita. quo casu bona tam ipius testatoris q̄ effecta sunt pupilli per additionem. l. sed si plures. §. filio. supra eodem quā etiam ipius pupilli vement ad legittimos ipius pupilli. l. pater. ff. de capti. Hz ista exposito esset bona si daremus casum quo filius pupillus mozereꝰ post mortem testatoris z pater z filius mozerenꝰ intestati. Sed in casu nostro tempore mortis patris filius institutus viuebat. z sic fuit eius heres: sed quia tunc. s. tempore mortis testatoris filius nō fuit in eius potestate fuit irrita pupillaris substitutio z sic pupillo mortuo infra pupillarem etatez z sic infra tempus quo non potuit facere testamentum mortuus fuit intestatus. z per consequens bona omnia taz ipius testatoris q̄ ipius pupilli debēt venire ad succedentem pupillo ab intestato. z pater mortuus est testatus cuius bona venient ad filium pupillum ex testamento patris. filius vero mortuus est intestatus cuius bona tam paterna que per additionem facta sunt ipius filij vt diri q̄ ipius pupilli venient ad legittimuz heredem pupilli. per hoc patet q̄ supradicta prima expositio est bona. dato q̄ pater moziatur testatus z filius intestatus. z hoc est q̄ dixit Bal. in presenti ꝑm Jaco. de aretio. exponēdo verbū irrita. dū diri. z tūc bona venīūt ad legittimū. ¶ In tex. ibi. rogauerit. sup̄plc p fideicōmissuz cū vbū rogo. fideicōmissuz iducat. §. fi. insti. ō singu. reb. p fideico. reli. z ꝑz ifra ibi restituere q̄o bliquam substitionē iducit vt ifra latⁱ dicet̄. ꝑz etiā ibi i. v. fideicōmisso. z ibi vbis p̄cipijs q̄ vba oia significāt fideicomissariā substitutiōez. ¶ In tex. ibi. falcidia. i. trebellianica ꝑm gl. z Bar. Ange. areti z Alex. S Bal. sentit ō legittima z sic q̄ falcidia ponat̄ p legittima. tñ vt iferⁱ videbim⁹ vtraqꝫ expositio ē bona ꝫ Jmo. i pñti. z sic ꝑz q̄ istō nomē falcidia capit̄ pluribꝰ modis z dic q̄ tribꝰ modis sumit̄ iste terminꝰ falcidia inre vno mō. ppzie. z tūc ponit̄. p q̄rta debita iure institutionis. Secūdo modo impzopzie. p quarta trebellianica tertio modo impzopissime pro debita. iure nature z sic. p legittima. gl. cū auc. vñ z si parēs C. de in offi. testamen. similis glo. ē in. l. quoticns. in.

verbo.falcidie.C. fami.hercis. ¶ In textu ibi verbis ꝑcarijs exponebꝫ Dy.z Bal.idest verbis fideicommissum inducentib⁹ non directis. cuz omne verbum precarium est obliquum z fideicommissuz. ¶ In textu ibi. Que ita ze.l. que fideicommissaria substitutio. ¶ Jo textu ibi. Nisi hoc expressum est. scilicet qꝫ valeat iure codicillorũ. i.qꝫ nisi fuerit adiecta clausula codicillaris. ¶ In textu ibi. Neqz fideicommissũ scilicet ab ipso filio impubere relicto z quantumcũqz de iure valido. ¶ In tex.ibi. Nullum fideicommissum erit: quia qui non honoratur a testatore non potest ab eodem grauari vulgata.l. ab eo.C.de fideicommi. ¶ In textu ibi. Alioquin.l. si cum honorauerit vt statim sequitur. ¶ In tex.ibi Fideicommissuz scilicet particulare. de quo non detrahitur falcidia quando grauatus grauatur vt sic cessor singularis.l.mulier.§.finali.ff.ad trebellianũ. ¶ In tex. ibi. Filius scilicet exheredatus z cui nil vniuersaliter fuit a patre relictum:lz aliquid singulariter relinquatur.z ideo de fideicommisso a se relicto non extrahit falcidiam. vt dixi. ¶ In textu ibi. Intra modum. idest vsqz ad concurrentem quantitatem eidem filio relictorum z non vltra. cum eatenus potest grauari quatenus est honoratus dicta.l. ab eo. ¶ In textu ibi. Citra falcidie rationem.i. de tali relicto a filio nõ deducet falcidia.cum nemo eaz deducere possit preter heredem dicta.l.mulier.§.fi. ff. ad trebellia. ¶ Nota primo ex isto text (lz doctores de isto primo no. nullam faciant mentionẽ) qõ quemadmodum potest testator substituere pupillariter liberis primi gradus qui primum locum obtinẽt in succedendo z in suitate.vt ibi.Cum filie.. ita etiam potest substituere pupillariter liberis scõi gradus qui obtinẽt ꝑm locum vel deinceps in succedendo z in suitate.vt nepotibus z ceteris descendẽtibus.vt ibi.Vel nepoti.facit textus in.l.ij. in ꝓncipio.supra eodem.z institu.de pupilla.substitut. in ꝓncipio. ¶ Ex quo correlarie infertur. qꝫ existentia sui heredis est causa formalis substitutionis pupillaris quod patet ex tex.nostro ibi. Non fuit in familia.z in dicta.l.ij.dum dicit. qꝫ sic erit accipiendum duz fuerint in potestate.z institu.de pupil. substitu.ibi.Quos in potestate quis habet. in ꝓncipio iuncto.§.sui.institu.de heredi.quali. z differen. z sic liberis emancipatis nullo modo potest fieri substitutio pupillaris. Sed posset dicere aliquis qꝫ istud sit verum attento iure antiquo quo fiebat differentia suitatis z emancipationis iuribus superius allegatis. sed cum hodie nulla sit differentia inter suos z emãcipatos.in auc. de heredi.ab intesta.veni. z de iure. agua.subla.§.nulla.col.viij.videtur qꝫ pater non solum filijs quos habet in potestate: sed etiam emancipatis possit pupillariter substituere. sed dic qꝫ etiam hodie qñ nulla est differentia inter suos z emancipatos pater non potest substituere filijs emancipatis.ita tenet Bar. cum quo omnes transeunt ibi in l.ij.in secunda collum. in tertio requisito ad validitatem pupillaris substitutionis.supra eodem. Neqz obstat textus in dicto.§. nullam. quia hoc est verum qꝫ sublata est hodie differentia suitatis z emancipationis quantum ad succedendum patri ab intestato. z ita intelligitur dictus.§.nullam. Sed condito testamento adhuc hodie durat dicta differentia. ita dicit Bar.in dicta.l.ij. in principio.ita etiam voluit glosa in.l. si emancipati.in glosa finali.in tertia parte.C.de collatio.clarius voluit hoc glosa in auc. ex causa.in glosa magna circa principium. z ibi plenius doctores.C.de liber.prete.z exherc. z glo.in.l. gallus.§.z quid si tãtum.super verbo emãcipatus. z ibi plenius doctores.ff.de liber.z postu. z in .l. finali.in verbo agnitionis.C. de codicillis. Et ita limitatur z primo dictu.§.nullam. ¶ Secundo limitatur vt hodie sit differentia suitatis z emancipationis scilicet quantum ad succedendum. secus tamen est quantum ad conferendum. glosa est in dicta.l. si emancipati. zque sit ratio huius differentie. vide Bal. ibi subtiliter respondẽtẽ in quarta oppositione. ¶ Tertio limitatur dictus.§.nullam.quantum ad emancipatos existentes in primo gradu: lz quãtum ad alios non est sublata differentia. ita limitat Cynus in.l.qui se patris.in penultima collum.ante medium.ver.nec obstat si dicatur.C. vnde hbe.pro certo magnum verbum est z magna z singularis limitatio ꝑm Jasonẽ in dicta.l.emancipati.ad dictuz §.nullam.z ibi dicit Jason se alibi istud dictuz non legisse. ¶ Quarto limitatur dictus.§.nullã. quantum ad transmittendum ibi bene est differẽtia: quia filius in potestate bene transmittit hereditatem patris non aditam ad quoscunqz ex potentia suitatis. l.apud hostes.C.de suis z legitti. z heredi. z trahitur in.l.si infanti.C. de iure deliberan. z in.l.ij. eodem titulo.secus est in emancipato ꝑm Angelum z Pau.de castro.z.d.Alexan. z Joson.in dicta.l. si emancipati.cum cõcordãtijs traditis ibi p.d.Alex. lz Bar.super hoc vltimo relinquat cogitandum in l.ventre.in penul.col.ff. de acqui.here. Adde tamẽ tu alios casus in quib⁹ remanet hodie dña inter suos z emãcipatos. z ẽ qre⁹ in ordine.scilicet quãdo pater

habens filium legittimum z naturalem in sua potestate constitutum eum dedit in adoptionem auo materno quo casum eius transit potestatem: z desit esse in potestate patris naturalis:quia hoc casu tanꝫ extraneus non succedit patri naturali contra suam voluntatem.secus est quando remansisset in potestate. z in hoc hodie adhuc remanet dicta differentia suitatis z emancipationis.ita dicit Bal.in.l.cum inadoptionis.ad fi.per illum tex.C. de adopti. ¶ Sextus casus est in quo est etiam hodie differentia inter suuz z emancipatum in materna.l. fina. per totaz legem.C.de bonisqz liber. vbi in bonis aduenticijs filij in potestate constituti pater habet vsumfructum tanꝫ legittimus administrator qꝫ secus est in bonis filij emancipati in quibus pater non est legittimus administrator. z sic non habet dictum vsumfructuz ꝑm thcoricam glo.in auc. excipitur.C. de bonisqz liber.z sic discurre per omnes casus illius legis in quibus reperies dictam differentiaz. ¶ Septimus casus est in simplici donatione q̃ si fuerit facta filio emãcipato valet in continenti.l.ij.C. de inoffi. donatio. secus tamen est quando fit filio in potestate patris constituto.l.donationes.C.de donatio.inter virum z vxorem. ¶ Octauus casus z vltimus est in quo hodie est differentia suitatis z emancipationis. scilicet in casu singulari.l.finali.C.de repudia.here.vbi habẽ qꝫ si filius suus a patre heres institutus se abstineat hereditate paterna intra triennium poterit renocare suaz abstentionem qꝫ secus est in filio emancipato. ita concludit Bar. z alij in dicta.l.finali.reprobata glosa ꝑma que contrarium voluit cum qua opinione transeunt Alexan.z Jason.per concordãtraditas per.d. Alexan. Et sic redeundo igitur ad propositum liberis suis z non emancipatis potest testator pupillariter substituere. z per consequens existentia sui heredis est causa formalis pupillaris substitutionis. ¶ Ex isto primo nota.infero z primo qꝫ quo ad hoc vt auus possit pupillariter substituere nepotibus quos habet in sua potestate constitutos est necesse qꝫ filius testatoris pater horum nepotum sit sublatus de medio morte vel emancipatione alis si auus habens filium in sua potestate constitutum ex eo nepotes similiter in sua potestate vellet eis pupillariter substituere non posset.: cum dicti nepotes precedantur a patre suo filio testatoris. z posito qꝫ sint in potestate aui sui: non tamen proprie dicuntur sui: quia suitas est ita nobilis qꝫ non capit nisi vnuz gradum. z sic primuz filiorum non autẽ secũduz scilicet nepotũ.l.j.§. sciendum.ff. de suis z legitti. heredi. iuncto.§.sui.institu.de here.quali.z differen.l.siquis postumus.§.j.ff.de liber.z post. z sic tenẽtes secũdũ locum in succedendo lz sint in potestate aui: nõ sunt proprie sui heredes: largo tamẽ modo appellantur sui.l.suus quoqz.in princi.ff.de here.institu.glo.in.l. sed z si in conditione.§.nepotes.ff.eodez titulo. z sic auus potest substituere pupillariter nepotibus qui sunt sui. z sic qui a patribus non precedunturz quia tunc obtinẽt primum locum in suitate z succedendo z hoc est quod vult textus noster in principio dñz dicit.qꝫ auus potest substituere nepoti qui tenuit locuz filij.scilicet filio de medio sublato facit quia si nepotes quibus pupillariter substituitur precederentur a patre qui est in potestate testatoris mortuo auo cẽnt recassuri in potestate patria.§.j.institu.quib.mo.ius patro. potest solui. quo casu talibus nepotibus post mortem aui in potestate sui patris recasuris non potest per auum pupillariter substitui.l.ij. in principio. supra eodem . z ratio huius est ꝑm Bar. in.d.l.ij. in.iij.collũ.quia pater potest facere testamentum filio qui propter etatem testari non possit.§.j.inst.ꝺ pupil.substitu.sed hic posito qꝫ non esset defectus etatis tamen testari non possit:quia reperitur in potestate alterius.ideo in talicasu nõ potest qꝫ facere testamentum. Facit ad corroborationem huius.nam qꝫ pater possit substituere pupillariter filio est quedam dispensatio contra regulas iuris communis: quia substitutio pupillaris est testamentum pupilli.l. patris z filij.ff.de vulga.z pupil.substitu. Item lex dispensat cum patre qꝫ possit filio suo substituere quemcũqz extraneum z excludere matrem a lutuosa hereditate filij sui pupilli sine causa qꝫ ipe filius non possit facere.l.papinianus.§.sed neqz impuberi.ff. de inoffi. testamẽto.l. precibus.C. de impub. z ali. substitu.c.si pater.de testamentis.libro.vj.vnde cuz tales dispositiones sint contra ius z sic odiosse per cõsequens sint restringende.c.j.in fine.de filijs presbyte.in.vj.glosa in.c.ordinarij.de offici.ordin.in.vj. nimirum igitur qꝫ talis dispensatio odiosa facta propter vnum defectum non habeat locum si adsit alius.ita no.Bar.in.l.cum propter.ff.de leg.prestan. facit textus in.l.si non lex eiascẽtia.ff.de heredi.institu.in fi. ¶ Ex hac ratione ꝓz qꝫ quando paꝰ facit ex ꝑssaz pupillarẽ illa bñ excidit mꝰz supiurib⁹ sibi allegatis:lz nõ tacita pupillaris.l.fi.C. ꝺ insti. z substi. sub cõdi.fac.qz istis dispẽsationibus contra ius.z sic odiosis non sufficiunt coniecture. nec interpretationes iuribus prealleqatis. ¶ Hanc rationem ponit dominꝰ Jason in dicta.l.ij.in principio.in.v. co-

lum. z in. l. fina. in vltima collum. C. de institu. z substitu. subcondi. fa. ¶ Ex ista ratiõe infero duas notas z notabiles conclusiones. Prima est: qõ licet de iure communi auus non possit substituere nepotibus qui postea sunt recassuri in sui patris potestate attenta ratione supradicta. hodie tamen cum per legem nostri regni que est foro legum lib. iij. titulo delas mendas. l. vij. cuilibet permittatur facere testamentum pro alio z hoc non ex quadam dispẽsatione immo iure illius legis que omnibus ẽ communis: non solum parentibus erga liberos sed quibuscũqz etiam extrancis. q auus non solum nepotibus qui non sunt in aliquius potestate recessuri. verum etiam omnibus nepotibus indistincte licitum sit per auum pupillariter substitui. ¶ Secunda cõclusio. q̃ hz attento supradicta ratione. scilicet quia dispensatiue pater substituendo pupillariter filio extrancum priuat matrem pupilli a lutuosa hereditate filij sui q̃ filius facere non possit. z propterea tacita pupillaris contenta sub expressa vulgari nõ admittitur contra matrem. dicta. l. finali. q̃ hoc attenta alia lege regia que est foro legum. titulo delas herencias. l. j. post principium. quacauetur q̃ hodie fi=lius possit sine causa puare matrem a legittima quã inbonis filij de iure communi esparabat nõ ꝓcedat immo q̃ non solum expressa pupillaris admittatur etiam contra matrem de qua non est dubium. veruz etiam tacita pupillaris contra eam admittatur. z si iste due conclusiones sunt vere notabiles sunt z noue. z per eas videtur correcta. l. j. in princi. supra codẽ. z dicta. l. finali. C. de instí. z substi. que in hoc proposito loquuntur. Sed certe non credo dictas conclusiones veras. ¶ Primo: quia legum correctio est cuitanda. l. vnica. C. de in offi. doti. ¶ Secundo: quia illud quod dicũt. d. leges scilicet dicta. l. ij. z dicta. l. fina. non reperitur mutatum expresse: ergo ꝛc. l. sancimus. C. de testamenti. l. precipimus. in fine. C. de appellatio. ¶ Tertio: quia per subauditiones z repetitiones tacitas nõ debet induci correctio legum. glo. est singularis in. c. cupientes. §. q̃ si per viginti. in verbo petere. in fine. de electi. libro. vj. neqz. dd. leges. faciunt pro hijs conclusionibus. z primo non facit dicta. l. vj. quia hz ibi vnus possit facere testamentum pro alio ex illius legis permissione illud non fit solum ex permissione illius legis: immo etiam ex commissione illius pro quo facit testamentum. vt patet ibi in dicta. l. vj. dum dicit. E diere su poder a otro ꝛc. q̃ non est in nostro casu: quia pater seu auus qui testatur pro filio vel nepote hoc solum facit ex sola legis permissione: z non ex pupilli commissione. z sic casus sunt diuersi. z per consequẽs nõ debet de vno ad alium fieri illatio neqz argumentatio. l. fina. ff. de calumnia. Ex quo infero q̃ dicta. l. vj. non habet locum in pupillo cui als ex sua commissione vellet facere testamentum q̃ patet. primo ex eo qõ supra dixi. secundo per illud quod dicta. l. vj. dicit in fine. vbi dicit. q̃ testamentum quod commissarius fecerit perinde valeat ac si factum fuisset per cõmittentem: ergo presupponitur q̃ cõmittens sit talis z in tali etate constitutus. vt testamentum possit facere. sed certum est q̃ impubes non potest testari. l. qua etate. ff. de testamento. l. finali. C. de testamen. militi. §. preterea. insti. quib⁹ non est permi. fac. testamen. nam nemo dat qõ non habet. l. nemo plus iurj. ff. de regu. iuris. l. traditio. in princi. ff. de acquire. re domi. in. c. q̃ autẽ. de iure patro. z sic qui non habet factionem testamenti pro se non potest cã in alium transferre. facit textus in. l. ij. ibi neqz antistem eozundem audiant fidem insinuare quam non habent. C. de hereti. facit etiamqõ. per dictã. l. ij. dicit Bal. in. l. qui in aliena. §. interdum. in princi. ff. de acquiren. heredi. post Ly. ibi q̃ ille qui non ẽ miles non potest creare vel facere alium militem. z qui non est doctor nõ põt facere aliũ doctorẽ. Fm Jmo. Alexan. z Franci. de aretio. vt dicto. §. interdum. z allegant Bal. ibi tenentẽ. sed ego nõ reperio Bal. hoc dicere. facit tex. in dicto. §. interdum. vbi talem quis facit alium heredem ex testamento vel ab intestato pro vt ille defuncto heres extitit. z sic talem facit cõmittens commissarium qualis cõmittens existat. si ergo ipe est inabilis ad testandum non potest aliuz habilem ad testandum facere. ex hoc videtur q̃ verbum no pudiere positum in dicta. l. sexta. denotat impotentiam accidentalem z non naturalem quia illud verbum positum in principio. l. ẽ obscuruz z declaratur. p. si. eius clarum qui finisloquitur de illo qui fuit impotens accidentaliter z sic presupponi q̃ similiter principium obscurũ intelligatur per finẽ clarũ. vt notat Bal. post Ly. in. l. legatoruz petitio. §. fina. in fine. ff. delega. ij. idem notat Bal. z moderni in hac. l. §. siquis discretus. probatur etiaz quia fortiora sunt naturalia q̃ accidẽtalia. §. sed naturalia quidem iura. insti. tu. de iurc. naturali z facilius dispensat in hijs qui sunt accidẽtalia q̃ in hijs que sunt naturalia. Bal. in. l. bonorum. C. qui admit. moderni in. l. more. ff. de acquirecu. hereditа. Jmmo. z moderni in. c. sis scitat⁹. de rescrip. Item qui per alium facit per sepsuim facere videtur. l. j. §.

decisse. ffi de vi z vi armata. §. non solum. insti. de iuni in. l. apud. §. fcisse. ff. de iniur. si igitur impuberes vere nonpossunt facere testamentum a fortiore fiete qõ est quando per alium facit ne plus operetur fictio quã veritas contra texi. l. filio quẽ. ff. de liber. z postu. Tertio facit. tex. in. l. si quando. C. de in offi. testamento. vbi habeẽ q̃ si alicui conceditur testari in casu in quo als non potent testari q̃ intelligitur seruata iuris dispositione z sic hz vni concedatur pro alio testari q̃ intelligatur hoc solummodoin casu a iure permisso scilicet hoc quando ille auus pro quo testatur erat habil ad testandum scilicet qui erat pubes. Et hoc ego infero generalit q̃ dicta. l. vj. non habet locuz. in. xiij. plomis que a iure ꝓhibent testari de quibus per glo. in. l. si queramus. ff. de testa. per glo. in. d. §. fi. insti. qb. non est permi. fac. testa. q̃ est bene notandum pro restrictione illius. l. vt solum habeat locũ quando ille qui alteri dat facultatem cõdendi testamentum potest. de iure testa. alias secus. Secundo modo potent. d. l. vj. responderi: quia ex ea non bene potest sumi argumentum cum illa habeat plures intellectus. vt demonstraui a mio pretento quando comm: ntaui. l. j. ff. dele. ij. dictum ẽ Bar. l. l. ambiguo. ff. de rebus dub. glo. in. c. significauit in verbo idonee ibi. Fm vnũ modũ legẽdi de testi in. c. j. sup verbo derogare. de cõsti. lj. vj. z inclementi sicut in verbo adicin fi. de appel. ꝓ quib⁹ facit tex. quẽ ad hoc soleo allegare in. l. duo sunt ticij. ff. de testa. tu. vbi dispositio in certa deinde illo desernit. Et p predictas rationes dico. q̃. d. l. j. ti. delas herencias nõ facit ꝓ secũda cõclusiõe cuz etiã illa habet plures z in certos intellect⁹ vt plenissime demostraui cũ examiu aui. l. qui se patris. C. vide vir illo ãno qno vltra lecturã ordinariã q̃ fiunt titul⁹. ilie solennis vtilis practicus z fortis. ff. de verbo obliga. legi. sextum. lj. C. z fuit in ano milleffimo quingẽtessimo. ¶ Et sic p predicta cõcindo q̃ etiã hodie tacita pupillaris nõ admittiur cõtra matrez pupilli. z. d. l. fi. C. de insti. z substi. remanet incorrecta z q̃ etiã hodie au⁹ nõ põt substituere pupillariternepotibus qui in alterius potestate sunt recasuri p ea q̃s supradicta sunt. Ex hoc infertur q̃ si auus habeat filium in potetate sua z ex eo nepotem similiter in sua potestate z eidẽ nepoti pupillariẽ substituit si postea iste testatorem ãcipauerit filiũ z nepotẽ in sua potestate retineat cum iste nepos post mortẽ aui nõ sit in sui patris potestate recasurus q̃ talis substitutio valebit. p. §. j. insti. quib. mod. ius patri. potes. sol. quem admo. si filius fuit emblatus de medio p mortẽ nã in hoc casu emãcipatio filij equiparatur morti naturali ipsius filij quia quando agitur de subintrando nepotem in locum patris tunc emãcipatio equiparaẽ morti naturali. l. gallus §. z quid si trñ. ff. de liber. z postu. z sic posito casu qõ qñ auus substituit nepoti quẽ habet in potestate habeat similiter z filium in potestate sua constitutũ si trñ tẽpore mortis aui filius sit sublatus de medio morte vel emãcipatione cũ nepos incipiat tenere tempore mortis aui substituẽtis locum filij post. q̃ tẽpore cõditi testi nõ tenuit valebit substitutio z hoc ẽ q̃ hic dicit. tex. nepoti qui locũ filij tenuit aut post testamentũ cepit tenere. ¶ Predicta ego induco ad declarationem legis. ix. for. leg. li. iij. titu delas mãdas in. ij. parte illius. l. z hz alias hoc sepissime dixerz z tenuerim trñ quia eius examinatio hic melius z latius cadit vbi melius z verius potit discuti argumento tex. in. l. diui. ff. de iure patro. z eius q̃ dicit Bar. in. l. si pater. C. de insti. z substi. sub cõdi. fac. nõ penitet me hic repetere ꝓpter iam dictam rationem z vt aliqd hijs que in hoc articulo als dixerim nũc nouit pulchre subtiliter z vtiliter addam arg. tex insti quod cũ eo in ꝑn. iuncto. §. sunt preterea insti. de actio. Et est cauetur. d. l. ix. in secũda parte q̃ si auus habeat filios z nepotes q̃ põt meliozare eynũ ó filijs suis vel nepotibus in tercia parte bonorum suorum vltra quintum quã põt legare extraneis. ꝛc. dico p predicta qõ ad hoc vt auus possit relinquere. d. tertium bonorũ nepoti nato ex filio suo q̃ ẽ necesse q̃ talis nepos nõ precedatur a patre suo hoc esta filio testatoris Jmo q̃ obtineat ꝑmuz locuz in succedẽdo patre suo. s. filio testatoris p mortẽ de medio sublato in vita aui testatoris alias si eius pr̃ viueret tẽpore mortis aui cũ iste nepos precedatur a suo patre qui obtinuit primum locum z gradum in succedendo nullo modo potent auus tali nepoti in secũdo gradu z secũdo loco succedendi posito relinq̃re dictum tertium tanq̃ a patre suo viuẽte tẽpore mortis aui impedito z hoc per predicta vbi ẽ dictũ q̃ tunc auus põt pupillariẽ substituere nepoti qñ tẽpore mortis aui nepos ille reperiebatur tenere primũ locũ in succedẽdo z nõ alias vt supradictũ z exemplificatũ ẽ secũdo facit ꝓ decisione tex. in. d. l. ix. in ꝑma parte ibi que ayan derecho ó heredar vbi pz q̃ ad hoc vt tali nepoti possit p auuz relinqui tale tertiũ ẽ necesse q̃ nepos ille habeat ius succedẽdi auo suo hzsic ẽ q̃ q̃diu viuit filius testatoris pater huius nepotis idem nepos non habet ius succedendi auo ergo ei per auum nonpotest relinqui. d. tertiũ. Et q̃ nepos viuẽte patre nõ hz ius succedẽdi ꝓhaẽ sic ille cui nõ ẽbeẽ legittia nõ hz iꝰ rũpẽdi z sic

veniendi contra voluntatẽ testatoris lz ei⁹ volũtate aliquid possit consequi etiam si sit filius naturalis q lz sit ꝑteritus a patre naturali nõ potest ꝑtratabulare eius testamẽtũ lz ex eius volũtate aliquid cõsequatur glo. est. singularis. in. l. j. in ꝓn. in. v. naturales. ff. de bonorũ posse. contra tab. que glo. est singularis fm. Bal. in. l. i. C. quor bono z in. c. innotuit. in. vj. col. de elecꝯ. istã glo. ꝓ eleganti allegat z sequitur. Bal. in. c. i. in. vj. col. de cõsti. idẽ tenet Bal. in. l. fi. in. iij. col. C. vnde legitti. z ꝓbatur optime in. l. fina. z ibi ad hoc not. Bal. C. de natura libe. z illam glo. in. dicta. l. etiam sequitur z reputat singularẽ. dominus Alexã. in. ij. parte. consi. cõsilio. lxxiiij. incipi viso. ꝓcessuce vertentis inter faustinã. ꝛc. in ver preterea nedũ filia spuria. z qui non habet ius rũpẽdi nõ habet ius succedẽdi. l. gallus in ꝓn. z ꝙ totã. l. ff. de liber. z postu sed sic ẽ q nepoti nõ debeꝯ legittima vicente eius pr̃e. i. postumor. i. respõso. ff. de in iust. rupt. testa. §. postumor insti. de exhere. libe. ergo eidem patre suo viuẽte nõ cõpetit ius rũpendi. l. si postumos §. j. ff. de liber. z postu. l. si quis filio exheredato in ꝓn ff. de in iust. rup. testa. ergo nõ habet ius succedẽdi z per consequẽs dictũ tertiũ sibi ab auo nõpotest reli qui neqz hnic fundamẽto obstat ꝙ posset. dici q. d. l. ix nõ possunt illa verba. que ayan derecho de heredari. ij. pte vbi loquta ẽ de dicto tertio reliquẽdo nepoti Imo simpliciter dicit q ꝑt. d. tertiuz relinqui nepoti per auum posito q in ꝓma pte illius. l. illa verba possuerat z ad aliuz ꝓpositũ. qz ꝑt dupliciter rñderi ꝓmo. qz lz secũda ps illius. l. ix. sit obscura z gñerat'tñ determinaꝯ declaraꝯ restringiꝯ z limitaꝯ ꝓ ꝑcedẽtem primam partẽ expressam claram z determinataz nã vbi precedẽtia sunt expressa z determinata z sequẽtia sunt obscura vel generalia tũc precedentia determinãt z declarant sequẽtia ita elleganter tenet Bal. post. ci. in. l. legatorũ petitio. §. fi. in fi. ff.. delega. ij. ꝓ illuz tex. z tex no. in. l. si cũ fundũ. ff. de. verbo signi. idẽ not. Bal. Imo. z moder. i. l. nostra cõheredi. §. si quis discretas. p illum. tex. z sic lz. d. l. ix. in. ij. parte cius vbi loquiꝯ de meliorati õe. d. tertij. loquaꝯ in distinte z nimis generaliter nõ ponẽdo. d. verba s. que ayã. ꝛc. eo ipso ꝙ in ꝑcedẽti pte illa possuerat illa pars ꝓma dat intelligere z determinare secũdã. s. vt ita demũ possit nepos habere tertiũ bonor auitestatoris quãdo idem nepos habeatius succedendi cidez testatori qõ ẽ qñ tẽpore mortis aui filij nõ erat in rerũ natura. quia tũc tẽporis mortuus erat. Secũdo modo poterit dicte obiectiõi. respõderi z sic ꝙ illa verba posita in prima parte illus legis. s. q̃ ayan. ꝛc. manifeste ostẽdũt ꝙ tertiũ non possit relinq ꝓ auum nepoti qui ꝑcedit a patre hoc modo nã ibi in ꝓma parte dicit tex. q omnia bona testatoris sunt legittima filiorꝝ excepta quta pte quã põt pr̃ legare extraneo z in. d. legittima ẽ dicta tertia z sic. d. tertia est legittima cũps sit legittime ẽ g̃ legittima cũ turpis ẽ ps q̃ nõ respõdet vniuersõ. l. q̃ de tota. ff. de rei vendi. c. fi. de spõduo. c. cõtra maiorẽ. c. dist. ergo debeꝯ ei cui debeꝯ legittima z sic illi qui obtinet ꝓmũ locũ in succedẽdo. i. filio vel nepoti qui successit in locum filij z non nepoti qui precedit ur a patre cui patre impedicnte non potest relinqui tertia bonorum que est vt dixi legittima que non debetur nepoti patre vicente dicta. l. postumorum. z dicto. §. postumorum. Tertio facit ꝓ hac decisione: quia tex. in dicta. l. ix. dicit ꝙ dictum tertium est relinquendum ꝓ viaz meliorationis ibi dum dicit. Pero si quisiere mejorar alguno delos hijos o delos nietos pueda los mejorar enla tercera parte de sus bienes ꝛc. Si igitur dictum tertium est melioratio ẽ prelegatũ z ꝑlegatum non relinquiꝯ nõ instituto imo coheredi instituto. l. q filiabus. §. fin. ali. z in. l. filio. ff. deleg. j. l. si ita legatũ. z in. l. inter coheredes. §. j. ff. famil. hercis. l. si qua. C. famil. hercis. sed sic est ꝙ q̃diu est filius qui precedit nepotem idem filius est dandus coheres fratribus suis filijs testatoris z non nepos: ergo idem tertium tanq̃ ꝑlegatum relinquendum est illi qui ẽ coheres alis filius testatoris. scilicet filio ꝓmum locum z graduz in succedẽdo obtinẽti z non nepoti qui nõ est coheres patruor suorum tanq̃ remotus z in secũdo loco z gradu succedẽdi ano existens. Neqz hunc fundamento obstat ꝙ posset dici. ergo si auus habens filios z ex vno filiorum nepotẽ filijs institutis instituit nepotem in quinto suor bonor qõ potest facere z sic faciat nepotem coheredẽ patris z patruor suor possit eidẽ nepoti tanq̃ coheredi relinquere dictuz tertium ꝓ dictã rationem: quia ad hoc patet responsio ex hijs que supra dicta sunt: quia hoc casu si dict⁹ nepos instituitur ab auo in dicto qnto. z sic auo succedat illa successio est omnimodo voluntaria ad quã auus non teneꝯ ex necessitate: imo illam fecit ex mera z libera voluntate: ex eo quia nepos extante filio in medio est extraneus: z extraneus non potest institui ex necessitate in dicto quinto. z sic non sequitur nepos ab auo in qnto instituꝯ ẽ coheres patri z patruis z hz ius succedendi auo: q̃ ꝓ cõsequẽs põt sibi relinq. d. tertiũ: qz si habet ius succedẽdi. z est coheres ẽ voluntarius extãte filio in medio z nõ necessarius que necessitas succedendi requiritur ad hoc. vt talis

succedẽs sit capax dicti tertij. vt supra satis ꝓbatum ẽ z sic concludo ꝙ. d. l. ix. dicens ꝙ auus potest relinquere tertium nepoti vt filio intelligatur quando nepos subintrat locum patris sui. vt quia pater suus filius testatoris mortuus ẽ viuẽte auo testatore: quia cum tunc dictus nepos sit successor necessarius dicta l. postumorum. z sibi debeatur legittima dicta. l. gallus. vt debetur alijs patruis suis. bene erit capax dicti tertij in quo poterit ab auo meliorari. Secus tamen est q̃diu viuit filius testatoris qui precedit nepotem in gradu z loco succedẽdi: qr tunc non est capax dicti tertij dict⁹ nepos: imo tãtũmodo gnti sicut qlibet alius extraneꝰ qr ipse extraneꝰ est cũ ꝑcedat a filio testatoris pr̃e suo. ¶ Ex hoc poterit no. inferriꝯ si auus habeat filios z ex vno habet nepotẽ z filium ex quo habet nepotez exheredauerit z nepotem vna cã filijs suis heredẽ instituat ꝙ eidẽ nepoti poterit relinquere tertiũ eũ in. d. tertio meliorãdo z ratio huiꝰ ex supradictis pz. nã supdictũ ẽ ꝙ qñ filiꝰ testatoris ẽ mortuus tũc nepos qui in locũ patris succedit potest in. d. tertio meliorari sed sic est ꝙ qñ testator habet filium. z exeo nepotem z filiũ exheredat nepotẽ instituit tũc talis filiꝰ habeꝯ ꝓ mortuo. l. j. §. si pat' emãcipatus. ff. de cõiũge. cũ emãcia. libe. z. l. i. §. pe. z. l. si post mortẽ. §. liberi. ff. de. bono. poss. con. tab. vbi ẽ tex. no. z in. l. si neceꝯ. §. si deportatꝰ. ff. de bonis liber. z. l. gallus. §. z qd si tñ. ff. de. liber. z postu. ¶ Facit ꝓ hoc tex. i. §. sed nr̃a insti. de su. iure. vbi tex. eq parat vel ꝙ libertꝰ nullos habet filios vel ꝙ habeat sed exheredatos: si igit auus nullũ haberet filiũ patrez nepotis. vt quia mortuus ẽ fuisset nepos capax d. tertij eodẽ modo qñ auus fuisset filiũ q ꝑcedit nepotem sed cũ exheredasset qr pinde ẽ ac si nullus haberet filium quo casu possit nepoti relinqre tertiũ ité paria sũt nõ existere filios vel extare tales q nõ possiut succedere vt sũt filij. exheredatati z hic pñt iũgi ola ea q̃ ponit ias õ l. l. quocies. ff. q satis darc. cog. z ꝓ supradicto fundamẽto ẽ tex. in. l. pr̃ filiũ. z ibi no. Bar. in tertio nota. z ibi Bal. similit in. iij. no. ff. de in offi coi testa. Ad idẽ facit tex. in. auc. de nupti. §. in gratitudinẽ. in verbo cuiꝰ portio ad reliquos fratres veniat colla. iiij. Ad idẽ facit illud ꝙ tenet Bal. i. l. dotis. ad fi. C. de iure doti vbi tenuit no. ꝙ ſtãte statuto ꝙ filij mercatorꝝ teneãtur ad debita patrum mortuis patribꝰ lz nõ ꝓbeꝯ ꝙ sint heredes imo cõstet ꝙ repudiauerit hereditatẽ tñ si paterqui ẽ mercator exheredaret filios in testõ nõ teneꝛetur vigore dicti statuti eo qr q̃ ad hereditatẽ habeꝯ ꝓ mortuis vt ibi p cũ ad idez facit illud qõ dicit Bal. in. l. vnica. §. in ꝓmo in iij. col. C. de cadu. tollẽ. ꝙ ad obtinẽdã integrã ter- tiã. i. legittimã nõ refert an quis nõ habeat fratrem aliquẽ vel habeat talẽ qui a successiõe repellat: sic ergo in ꝑsenti nõ refert an nepos nõ habeat patrez vt habeat sed a successione repellat talis pr̃ vt qz ẽ exheredat⁹ si ergo ꝓmo casu poterit nepos habere tertium. s. qñ pater cũ nõ ꝑcedit idẽ erit qñ pater cum p̃ cedit z ẽ ab auo exheredatus quo casu habeꝯ ꝓ mortuo iurib⁹ superi⁹ allegatis z sic nepos subintrat locum sui patris cõsequenter erit capax dicti tertij facit etiam tex. in. l. qui aliena. §. interdum. ff. de acquiher. vbi si auus habeat filium z ex eo habet nepotem si filium exheredauit z nepotez heredẽ instituit tunc talis nepos lz a pr̃e precedatur tempore mortis aui nihilomin⁹ dicet suus auo ex eo ꝙ pater eius est exheredatus z habitus ꝓ mortuo z illum tex. no. ad hoc z reputat singula Jo. de imo in. c. rey nuti⁹ de testa. z in. l. subcõditionc. ff. de liber. z postu. sed habem⁹ cõsimilẽ z meliorẽ tex. in. l. filius patroni. ff. de bonis liber quẽ ꝓ cõcor. allegat bar. in. l. fi. in. iij. col. ff. de cõdi. insti. Item facit tex. in. l. si quis filiꝰ post prin C. de in offi. testa. vbi dicit tex ꝙ qñ filius ẽ exheredat⁹ ex quo testator habet nepotez ꝙ iura q̃ competebãt filio exheredato cõpetiit ei⁹ filioz sic nepoti testatoris sic ergo videt dicẽdũ in ꝑsenti ꝙ quẽadmodũ cõpetebat filio exheredato ante exheredationez ius cõsequẽdi. d. tertiũ ita etiã eo exheredato cõpetat nepoti id ius cõsequẽdi. d. terti. facit etiã tex. in. l. j. §. quidã filiũ. ff. de bono. posse cõtra tabul. vbi qñ filius est deportat⁹ nõ ẽ impedimẽto comin⁹ nepos sequẽs in gradu bẽat ius succedẽdi ex eo quia deportat⁹ habetur ꝓ mortuo vt ibi dicit tex. Sed hijs nõobstantib⁹ cõtrarũ ꝓbabiliter põt dici imo. qz adeo nepos stante pr̃e suo filio testatoris nõ sit capax dicti tertij quando filius testatoris fuit institutus verũ etiã si fuisset exheredatus eo ipso ꝙ talis nepos precedit̃ur a patre modo instituto modo exheredato cum iusta causa. ꝓ quo facit quia isti nepoti qui precedit̃ur a patre etiam exheredato non competit ius succedendi auo ab intestato patre suo viuẽte tẽpore mortis aui tex. est in dicta. l. siquis postumos. §. i. in secũdo res. z cui non competit ius succedendi ab intestato vel ab intestato nil debetur non competit ius rumpendi testamentum. z consequenter ille potest contra tabulare vel rumpere. qui ab intestato admittitur. l. j. in princi. z. §. si filiũ. z. l. illõ. §. fi. ff. õ cõtra tab. z in. l. nõ putauit. in ꝓn. eo. titu. z. l. fi. in ꝓn. ff. de le. pr̃sta. ꝓ hoc ẽ melior tex. õ iure. in. §.. item adoptiuos. insti. de here. que ab intesta. defer. z cui non competit ius rũpendi vel contra tabulandi nõ debetur legittima. l. gallus. in ꝓn. z ꝓ totã legẽ. ff. õ liber. z post. glo. i. l. j.

§. pe. ff. de cõtra. tab. iuncto auc. Iz. C. ō natu. libe. z cui nō debeť legittima nō pōt relinq. d. tertiū vt p̄z bať supra. p. d. l. ir. iz sic ē q̄ ista omnia cõcurrūt in nepote etiã hẽnte p̄ez exheredatū tẽpore mortis patris ergo ipe nō ē capax. d. tertij quare nepos ab intestato. nil hz cū p̄ eũ p̄cedat i gradu z excludat euz totũ. d. l. gall. maxime in. §. qdã recte etiã si sit emãcipať q̄ succedit in totuz vt fuit. l. meminim. in v̄bo ad ũilitudinẽ suoz. C. de legit. heredi z etiã excludit nepotẽ filiuz suũ Iz. sit exheredatus. d. §. j. l. si qs postumos ḡ nō hz ius rūpẽdi p. d. §. i. z p. l. si qs filio exheredato i p̄n. ff. de i iusto. rupto. testa. z p cõsequẽs eidẽ nō potent relinq̄re auus tertiã partẽ suorum bonorum z q. d. nepoti. nō debeť legittima. pbať. q̄ hodie legittima ē dextãs. i. x. vncie illius portionis q̄ debeť ab intestato vt in iurib⁹ allegatis ergo eidẽ viuẽte p̄fe non ō betur legittima. z q. dextans sit legittima ipsius filij. est tex. d. l. ix. Facit pro hoc q̄ dicunt Bal. z pau. de ca. d. l. si qs postumos. §. i. q̄ ad hoc vt nepos excludať a succeſſione aui exstante in medio filio testatoris nō reſertã dict⁹ filius sit istitut⁹ vel exheredat⁹ quẽadmodũ ergo si filiꝰ fuisset institut⁹ nepoti nō potest auus relinq̄re tertiũ ita eodẽ mõ q̄n filiꝰ ē exheredat⁹ cũ existẽtia filij q̄liscũq; sit excludat nepotẽ a legittima z p cõsequẽs a capacitate. d. tertij. facit ẽt p hoc. tex. i. l. filiꝰ familias. §. cũ q̄. ōic. i. vbi ꝓbať q̄ q̄n aliqs inuitať ad hereditatẽ alicuius si aliꝰ nō super erit satis ē illuz sup esse Iz nō succedat facit etiã tex. i auc. Iz. c. de natura. liber. ibi eni excludit naturalis filiꝰ ꝓpter cõingem nō ideo q̄ cõiux habeat potẽtiꝰ ius in succedẽdo sed ideo q̄ lex. vocavoluit filiũ naturalẽ subcõditione ea si cõiux nō cẽt ideo nō attẽdit vtrum illa cõtũx succedat vt ibi istã theoricaz trahit Bar. in. l. i. §. qdam filiũ. ff. de bono. poſſ. cõtra Bal. i. l. si defunctis z Philippꝰ cozueus in. l. j. de cõdi. insertis ad idẽ facit tex de iure p̄torio. in. l. fi. C. de i sti. subcõdi. fa. vbi habeť q̄ tunc demũ substitutꝰ pupillaris tacitꝰ admittit ad successionẽ pupilli q̄n mater nō ē in medio tũ ibi adeo maꝰ excludit substitutũ tacitũ nō solum q̄n ē heres immo etiaz si nō sit heres ita in p̄senti adeo filiꝰ excludit nepotẽ nō solũ q̄n ē hẽs eo q̄ institutus a p̄fe verũ etiaz si non sit heres eo q̄ exheredatꝰ. adde tex. in. l. illud §. j. ff. de contra tabu. p quez p3. q̄ in nr̄o casu etiaz nepos nō succedit auoq̄ est notandũ ad tollẽdũ oẽ dubium. ¶ Restat nunc respõdere ad fundamenta que. p. p̄ma pte adduxi. z p̄mo ad p̄muz. vbi fuit dictuz. q̄ ex eo q̄ filius q obtinebat p̄mã cãz in succedendo fuit exheredatus. z sic habitus p mortuo. d. l. j. §. si pater. el. j. ff. de cõinnge. cumemãliber. facit q̄ tũc nepos. sit capax. d. tertij. q̄ posſum⁹ respondere: q̄ verum ē q̄ habeť p mortuo nō solũ quo ad se. q̄ p. d. exheredationem est priuatꝰ hereditate paterna z sic quo ad dãnum suuz verũ etiã quo ad dannum suoz descendẽtiũ. vt eodẽ mõ p̄uienť nepotes. d. tertio sicut z p̄ eoz ē p̄uatus exheredatione. z sic neq̄s iste filius exheredatꝰ viuit quo ad se neq̄z quo ad nepotem. s. aui testatoris. ita dicit Salice. in. l. j. C. ō cõdi. in sertis. z Bal. in. l. si de functis in. j. col. C. de suis z legi. here vbi ipe dicit q̄ q̄n aliquis habeť p̄o mortuo. exeo q̄ excluditur ab hereditate alicuius q̄ ō est vez q̄ hẽť p mortuo quãtũ ad succedẽdũ sed q̄ non habeť p mortuo quãtum ad obstãduz alij qui als non erat successurus. z sic Iz filius exheredatus hẽť p mortuo. istud est vez quãtuz ad succedenduz quãtũ tñ ad impediẽdũ nepotẽ q̄ nō succedat viuit facit ad huius responsionis corroborationez: q̄ si testator institut aliquem heredẽ z gravat cũ de restituenda hereditate ticio cum cõditione si decesserit sine liberis. q̄ si dictꝰ heres institutꝰ decedat cũ liberis z exheredatis q̄ excludiť substitutꝰ quẽadmodum si decessit cuz liberis institutis. ita dicit glo. quaz ibi sequũť Bar. Pau. de ca. imo. z Alex. in. l. ex facto §. si. ff. ad trebel. Ange. z Imo. in. l. lucius. la. ij. ff. de here. insti. Sali. Bal. Filippꝰ corne. in. l. i. c. decõ di. inser. z Cy. ibi añ cos. Bal. Ange. Imo. z Pa de ca. in. l. filiusfamilias. §. cum qs. ff. dele. j. vbi est. tex. p quem fundať ista conclusio Iz glo. ibi in. d. §. cũ quis tenet contrariuz z male. cccc ḡ q̄liter substitutꝰ qui venit excludendus ab hereditate alicuiꝰ ꝓpter existentiã liberoz heredum institutoz excludit eodẽ mõ si existãt liberi Iz exheredati sic igit dicamus in p̄nti. q̄ si dicti nepotes nō sunt capaces dicti tertij hoc venit ex eo q̄ pater eoz. s. filiꝰ testatoris est in medio. z q̄n p̄ eoz nō est in medio tpe mortis aui testatoris tunc nepotes succedũt auo tanq̄ substitutopatri suo eius locum subintrando. l. gallus. in p̄n. z p totã legẽ. ff. de libe. z postu. iuncto tex. in. l. postumoz. ff. de i iusto. rup. test. z. §. postumoz insti. de exhere. liber. quemadmoduz igit nepotes nō sunt capaces. d. tertij q̄n p̄ eoz est in medio z institutꝰ. ita quãdo ipse est in medio Iz sit exheredatꝰ. etsic videť q̄ p̄muz fundamentuz ꝓ p̄ma pte adductũ nō obstat supdicte cõclusioni q̄ Iz filiꝰ exheredatus hẽ ꝓ mortuo. hoc ē vez quo ad se. s. ad succedendum q̄ ꝓpter exheredationem priuatꝰ est hereditate. non tamen quo ad nepotẽ testatoris filium suum ad hoc q̄ dictꝰ nepos subintret locuz patris: imo pater etiã exheredatus ē

filio suũ impedimẽtũ quo mius talis nepos succedat auo. Iz certe cõtra istã rñsionẽ ad istũ p̄mum fundamẽtũ faciũt iura sequẽtia z p̄mo. tex. i. d. l. j. §. si pẽ el p̄mo. ff. de cõinge cũ emã. liber. ꝓ cui⁹ cuidentia debet scire q̄ p. l. antiq̄. xij. tabu. soli sui succedebãt vt isti. de he. q̄. ab i testa. de fc. §. z sũt sui etiã nepotes i potestate aui ꝓstituti si pẽ cozẽ emãcipať. §. sui insti. de here. q̄. z diffe. Iz p ꝓtozẽ soi⁹ filiꝰ emãcipať succedebat pẽ excluso nepote quẽadmodũ. si. filiꝰ fuisset i potestate. l. i. §. vocanť. ff. de. cõtra tab. hãc duꝰ cozdiã z extremitatẽ sed dauit postea ꝓtoz p. iii. ti. decõ iuge cũ emãci. liber. vt ptẽ quã exheredate paterna erat bitur⁹ filiꝰ ũ i potestate pris sictisset diuidat cuz nepotib⁹ testatoris. s. vt ipe filiꝰ emãcipatꝰ hẽat dimidiã nepotes vero habeãt alterã dimidiã ponam⁹ modo q̄ auꝰ hz filium emancipatũ quẽ exheredauit z ex eo nepotẽ quẽ ꝓteriuit extraneo heredi institutodicit tex⁹ in. d. §. pẽ q̄ tũc dictꝰ nepos solus admittit ad hereditatẽ aui in solidũ p cõtra tabu. quẽadmodũ si pẽ ipius filiꝰ testatoris nō fuerat i rerũ natura quo casu subintrabat nepos locũ filij pris sui. q̄ hoc casu cuz filiꝰ emãcipať fuit a pẽ suo exheredatꝰ habeť ꝓ mortuo ecce ibi casuz exꝑssum q̄ Iz filiꝰ exheredatus habeať ꝓ mortuo q̄ ad se ad hoc vt ipe nō succedat nī nō ē impedimẽto sequẽti i gradu imo sibi facit locũ. q̄. ibi si filiꝰ emãcipať fuerat mortuꝰ viuo auo tũc nepos in totũ admittebať ad hereditatẽ aui sic etiaz q̄n nō ē mortuꝰ q̄ habeť ꝓ mortuo ꝓp̄ exheredationem succedit nepos in solidũ auo filio excluso: sic vẽ i p̄senti q̄. d. nepoti possit auꝰ relinq̄re. d. tertiũ filio stãte viuo tẽpore mortis aui q̄n filiꝰ est exheredatꝰ ex eo q̄ habeť ꝓ mortuo mediãte exheredatiõe quẽadmodũ potuisset. d. tertiũ relinq̄re eidẽ nepotiñito testatoris sublato p mortẽ de medio tẽpore mortis aui z sic ꝓ certo multũ obstat. d. §. pẽ huic rẽspõsioni ad p̄mũ fundamẽtũ. Iz subsumẽdo. d. rñsionem sic rñdeo. d §. pať. q̄ illo q̄ ibi trahit. s. q̄. filiꝰ exheredatus Iz habeať ꝓ mortuo quo ad se ex eo q̄ nō succedit nō tñ ē impedimẽtũ quo ad nepotẽ imo tunc nepos in solidũ succedit. peditq̄ ille q̄ ē exheredatꝰ vocabatur z cõcurrebat in successione p modũ dispositionis cum alio si non fuerat exheredatꝰ nã ibi si filiꝰ nō fuerat exheredatus ex eo q̄ erat emãcipatꝰ cõcurrebat cũ filio suo nepote testatoris in hereditatẽ aui: q̄ filiꝰ hẽat dimidiã nepos vero aliã dimidiam hereditatis aui te Iz i casu nr̄o logmur q̄n ille q̄ ē exheredatꝰ. s. filius ꝑcedẽs nepotẽ impediebat aliũ. i. nepotẽ faciẽdo cõditionẽ dispositiõis deficere ex qua nepos volebat venire z succedere ideo nō attendit sit ex heredatꝰ vel nō Iz tñ dz attẽdi an p̄cedat filiꝰ nepotẽ vel nō vt ꝑmo casu nepos excludať ad. d. tertio secũdo nō: quia ita demũ nepotes sunt capaces. d. tertij cũ hac conditiõe si filij nō ꝑcedãt pr̄es coz: ergo deficit cõditio q̄n liberi ꝑmi gradꝰ extãt etiã si nō sint pr̄is heredes immo exheredati p. d. l. filiꝰ familias. §. cũ qs. ff. ōic. r̄ hãc rñsionẽ ad. d. §. pẽ reperio dare Iz in alio ꝓposito Iz certe simili huic Imo. in. l. luciꝰ. in. ij. in. v. col. ff. de here. insti. z Bar. in. l. filiusfamili. §. cũ qs. ff. de le. i. Ex hoc ego infero q̄ quẽadmodũ. d. nepos patre suo viuẽte tẽpore mortis aui. z stãtibꝰ alijs filijs testatoris patris sui nõ ē capax. d. tertij ita nō erat capax. ptis legittime q̄ pr̄i suo cõpetebat imo. q̄ si auꝰ habeat tres forte filios z ex vno habeat nepotẽ z filium exheredauerit q̄ neq̄z nepotẽ poterit heredẽ instituere in legittima pr̄is sui exheredati auus neq̄z cuz i. d. tertio meliorare immo talis legittima z tertium relictũ nepoti ꝓ auũ accresceret alijs filijs testatoris ex eo q̄ filiꝰ exheredatꝰ habeť ꝓ mortuo quo ad se z quo ad illos q̄ cũ eo cõcurrebãt. s. quo ad fratres suos filios testatoris z patruos hui⁹ nepotis ad hoc vt ipi fratres admittãtur ad partẽ illius filij exheredati ad quã filiꝰ admitteret si exheredatꝰ nō fuisset sed quo ad nepotẽ testatoris filiũ suũ cũ quo. d. filiꝰ non cõcurrebat nō habeť ꝓ mortuo. d. filiꝰ exheredatꝰ immo quo ad illum viuit z sic filius etiam exheredatus prestat impedimentum nepoti vt non succedat neq̄z in legittima q̄ pr̄i suo debeť si nō fuerat exheredatꝰ: neq̄z in tertio: imo. d. legittimã z tertium habebũt alij filij testatoris fratres hui⁹ filij exheredati per ius accrescẽdi cũ. d. nepos habeatur ꝓ extraneo stãte pr̄e suo in medio etiã si sit exheredatꝰ. d. l. sigs postumus. §. j. ff. de libe. z postu. z. d. l. sigs filio exheredato. in p̄n. ff. de iniusto. rup. testa. z optime ꝓbatur in. l. maximũ viciũ. in p̄n. C. de liber. ꝓte. z exhereda. z q̄ legittima filij exheredati accresceat alijs suis fratrib⁹ cũ qb⁹ ipe cõcurrebat extraneo heredeinstituto facit pone pr̄ habẽs duos vel tres filios. vnuz iuste exheredauit: aliũ vel alios instituit infre certa particulari. z extraneũ instituit heredẽ vez filiꝰ institutꝰ in re certa petit ab illo herede extraneo supplemẽtum legittime iuxta. l. oimodo. C. de inoffici. testa. quanta erit legittima sua cum sint tñ duo vel tres filij legittima est triens. z sic quattuor partes totius hereditatis. vt in auc. de trien. z semis. in p̄inci. colla. iij. z in auc. nouissima. vbi glo. z docto. C. de in offi. testa. nũ qd ergo iste filius institutus in re certa habebit totuz trientẽ ꝓ legittima. ita q̄ portio exheredati sibi accrescat an solum habebit dimidiã illius trientis ita q̄ alius filius quãtũcũq; exheredatꝰ qui succedere nō pōt impediat ne frater habeat totum trientem. vel pone

q̃ testator vnũ filiũ exheredauit aliũ instituit heredez vniuersalem ⁊ gtauauit de restituẽda hereditate extraneo filius vult detrahere legittimam suã in q̃nõ potuit grauari fideicomisso iuxta.l.quoniam in p̃oꝛb⁹ ⁊.l.extrib⁹.C.de inoffi.testa. ⁊ inferi⁹ latius videbimus est dubium etiam in hoc secũdo exemplo quãta erit legittima sua ⁊ pro decisione hac ẽ videndum an in legittima habeat locum ius accrescẽdi vt vno filio per exheredationẽ a legittima exclusso alius filius succedat in illam partẽ legittime vt sibi accrescat ⁊ in hoc est communis sententia q̃ filius pro sua legittima debet habere integrum trisnté ⁊ q̃ filius exheredatus nõ facit ei partem p̃ tex.in.ℌ.si qs autẽ filios legittimos in autẽ qui.mo.na.effi. legi.coll. ⁊ p multa alia fundamenta q̃ p docto.j. allegãdos allegantur istam opinionem tenet Bal.⁊ salice.in.d.ante nouissima Bal.in repetitiõe.l.pr̃ filiũ.ff.de inoffi testa. Imo.do. Alex. Are.⁊ Jaso.in.l.plane.ℌ.si duobus.ff.dele.j.ange.in.l.papinian⁹.ℌ.quoniã autẽ quarta ⁊ melius in.ℌ.vnde si quis.ff.de inoffi. testa. Ludo.roma.in.l.vnica in vltima.q.C.quando non pe.part.pe.accres.vnde Ange.in.d.ℌ.vnde si quis generaliter concludit q̃ filij iuste exheredati non diminuũt aliqd delegitti aal ioꝛ fratrũ qn hẽãt integrũ trientez ⁊ q̃ filij exheredati hẽanť ac si ẽnt mortui cõformatur hoc optima ratione q̃ legittima commẽ mensuratur ꝑm successionem intestati cum sit tertia eius quã habuit⁹ esset ab intestato.d.ℌqñ aũt q̃rta ⁊.l.cum quentur.⁊.l.parẽtibus.C.de in offi.testa. ſz in exẽplis supradictis solũ filij successibiles ab intestato succederẽt ⁊ nõ ali⁹ exheredat⁹ igit̃ p hac pte facit ꝑm imo.⁊ Jason.in.d.ℌ. si duob⁹ q̃ esset magna inquitas q̃ portio filij exheredati vadat potius ad extraneũ institutũ quã ad fratres cũ igit̃.d.uepos stante filio testatoris tẽpore suc mortis in medio sit extran⁹ sepe allegata.l.si qs postumos cũ alijs supi⁹ allegatis inquuz vt̃ q̃ portio sit patris exheredati applicetur eidẽ nepoti tanq̃ extranco a successione ipiciũ filioꝛ testatoris qui sunt in prima cã succedẽ di. Secũdo facit cõtra istã respõsionẽ quã dedi ad. d. Primũ fundamẽtũ p̃ ꝑma parte aductũ ter.i.l. j.ℌ.pe.ff.de cõtra tabu.vbi dicit tex.q̃ si auus habeat filiũ modo in potestate modo emãcipatum ⁊ ex eo habeat nepotẽ ⁊ fili⁹ ẽ deportatus q̃ talis fili⁹ ſz ipe nõ succedat q̃ nõ nocet nepoti qr talis nepos bene admittit̃ ad hereditatẽ aui ex eo qr fili⁹ est in capax. Sz dico q̃.d.ℌ.pe.possumus vno de duob⁹ modis respõdere. Primo sic q̃ ideo in.d.ℌ.p.fili⁹ nõ nocet nepoti ad hoc vt succedat auo qr ibi nõ erant alij filij testatoris fratres bui⁹ pris nepotis qui cũdẽ nepotẽ possint impedire quo min⁹ succedat vt ꝑz in.d.ℌ.pe vbi dicit tex⁹ q̃ erat fili⁹ testatoris deportat⁹ ⁊ ex eo nepos ⁊ sic in terminis illi⁹.ℌ.pe.nimirũ q̃ nepos succedat q̃ sce⁹ vr̃ in casu nr̃o quando auo testanti super sunt alij filij ꝓter deportatũ vel exheredatũ facit pro hac rnsio q̃ dicit Ange.in.l.papiniam⁹.ℌ.vnde si q̃ sicut legittima filij exheredati accrescit alijs fratribus suis filijs testatoris ⁊ nõ vadit ad extraneũ instituti hereditatẽ illud idẽ refert ⁊ simplicit̃ segt̃ Jaso.in.l.plane. ℌ.si duob⁹ in.v.col.in fi.ff.dele.j. ⁊ sic ibi vr̃ q̃ exheredat⁹ ⁊ deportat⁹ cq̃pparenť vt quẽadmodũ nepos nõ põt succedere auo stante filio exheredato vna cũ alijs.filijs testatoris ita nõ possit succedere stãte filio deportato vna cũ alijs fratrib⁹ suis. Secũdo mõ ⁊ forte melꝰ poterit rnderi.d.ℌ.p.qr supradicta ꝑma rnsio nõ vr̃ bona ex eo quia sicut deportat⁹ habeť ꝑ mortuo.d.ℌ.p.ita etiã exheredat⁹ habeť ꝑ mortuo d.l.j.ℌ.si pr̃.ff.de cõiũgẽ.cũ emã.lib. Itẽ dico q̃ q̃ d.ℌ.p.nõ eẽnt alij filij testatoris illud nõ.d.ibi tex.nã posito q̃ ibi dicat q̃ auus habeat filiũ ⁊ exeo nepotẽ nõ ꝓpter a negat q̃ ibi fuerint alij fratres deportati quin si illõ tex. voluisset expressisset.l.vnica.ℌ.p.C.d cadu tol.ꝛc.ad audientiã de decimis ⁊ sic dicta rnsio q̃ etiã ẽ diminatoria nõ placet iuxta gl.in.l.filiũ quẽ habẽtẽ.C.famili.her. rndeo igit̃ ⁊ secũdo.d.ℌ.pe.⁊ dico q̃ ibi logt̃ tex.de filio deportato qui nepotẽ ꝑ cedebat.⁊ sic loquit̃ in casu in quo mors ciuilis habet eundẽ effectũ quẽ habet natural⁹ casu mors ciuilis eqppparat̃ naturali ad hoc allegat̃ eodẽ die. d.ℌ.p.ẽ etiam tex.in.l.si necen.in.ℌ.si deportat⁹ ff.de bonis liberto.⁊ glo.in.c.placuit.xvj.q.j.⁊ Bar.i.l.cum pr̃.ℌ.hereditate.ff.dele.ij.⁊ in auẽ.siqua mulier.C: ō. sacro san.eccl. ⁊ sic sicut si filius esset naturaliter ⁊ vere mortuus vino auo succederet tunc nepos ⁊ efficeretur capax.d.tertij.ita eodẽ modo quando ciuiliter est mortuus: quia deportatus qñ tunc vere mortuo equiparatur cumdicta mors ciuilis habeat eundem effectum quẽ habet naturalis: quia sicut mors naturalis facit incapacez filium.ex eo quia mors omnia abstulit.in auẽ.de nupti.ℌ.deinceps.colla.iij.ita etiam deportatio facit filium in capacem ⁊ perpetuo ad succedendum auo.vt dicto.ℌ.penul. Sed in casu nostro non loquimur de filio deportato scd de filio exheredato qui tempore mortis aui p̃cedebat nepotem.⁊ posito q̃ hoc etiam casu filius exheredat⁹ habetur ꝑ mortuo in dicto.ℌ.si pater hec mors ẽ ciuilis ⁊ non habet eundem effectum quem habet mors naturalis quo casu mors ciuilis non equipparatur

naturali ꝑm Cy.in.l.deo nobis in pn̄. C.de epis.⁊ cl Bar.in.l.ex ea parte.ℌ.in sola.vbi etiãmoderni.maxime are.ff.de verbo.obliga.⁊ ꝑm hoc debet intelligit q̃ no.glo.in dicto.c.placuit. ⁊ in.c.susceptum. ō rescrip.iib.vj. que dicit q̃ in dubio appellatiõe mortis non continetur mors ciuilis: sed tantum naturalis nisi in casibus expressis in iure.bonus tex.in.l.res ꝓris.C.de donatio.inter virum ⁊ vxo. ⁊ in.l. sed si mors.in pn̄.ff. de dona.inter virũ ⁊ vxo. ⁊ ẽ bona ratio: quia verbum debet intelligi in dubio naturaliter ⁊ non ciuiliter.l.finali.C.de hijs qui ven.etatis impet.l. fideicommissum.ff. de condi. ⁊ demon.l.is cui.ℌ.j.ff.deleg.ij.⁊ q̃ hoc casu mors ciuilis que significatur per exheredationem non equiparetur naturali.⁊ sic q̃ exheredatus non equipararetur deportato.patet quia si filius precedens nepotem esset vere ⁊ realiter mortuus esset perpetuo exclusus ab hereditate patris cum in eius vita fuit mortuus. ⁊ p consequens nepos succedebat auo cũ eidem nullus obstaculum stetisset per qõ impedieret auo suo succedere: sed quando non est mortuus naturaliter: sed tãtum ciuiliter quia exheredatus ſz per dictam exheredationem excludatur ab hereditate patris non ſeqtur q̃ perpetuo ẽ exheredatus ⁊ ab hereditate patris exclusus quia bene poterit esse q̃ nõ obstante exheredatione succedat auo vt pone. q̃ pat⁹ r̃ q̃ pactum ꝛremisit causam ingratitudinis cõmissam contra seper ipsum filium q̃ põt ꝑm Ange.⁊ Pau.de ca.in.l. fi.C.de pactis ⁊ colligitur ex doctrina Bar.ibi.in secunda col.circa.fi.refert ⁊ sequitur Jason.in autẽ nõ ſz in.j.col.ad fi.C.de liber prꝛe.exhere quia tũc põt filius non obstante exheredatione succedere q̃ nõ est in filio deportato quia cum ille sit in capax ⁊ hoc sit ex dispositione legis.l.j.C.de here.instit.nõ potest pater hanc ĩcapacitatẽ remitterre cum pater non potest facere q̃ leges nõ habeãt locum in suo testamẽto.l.nemo potest.ff.de le.j. Itẽ ſz pater non remittat dictam causam ingratitudinis expresse põtremittere tacite videlicet si filius qui in gratitudinem commisit ꝑ quam poterat a patre exheredari penitẽtiam viuo patre agat vel ante conditum testamentũ nõ poterit a patre exheredari. Ita tenet do. Alex.in.l.j.in.xj. col.vbi dicit q̃ ẽ suum nouum dictum.ff.solu.matri melius facit q̃ no.Bar.in.l.iij.ℌ.fi.per illumter.ff. de adimẽ.leg.q̃ si pater exheredauit filium ex iusta causa ⁊ postea filius se recõciliauit cum patre exheredatio cẽsetur adepta ecce ibi qualiter filius exheredatus non ẽ perpetuo prohibit⁹ succedere patri quia tacite vel expresse potest per patrẽ remitti sibi causa ingratitudinis q̃ nõ contingit quando mors contingi

am exheredatorum q̃ncto magis debet repelli substitutus tacit⁹ vt est nepos ꝛ sic p argumentum a fortiori aute. m'ito magis. C. de sacro. sanct. eccle. ꝛ q̃ d'sposito exp̃ssa sit maioris efficacie quã tacita facit q̃ facilius inducitur reuocatio taciti quam exp̃ssi. ter. ẽ reputatus singularis. in. l. fi. in p̃n. ff. dele. ij. vbi claudia derogatoria tacita reuocat̃ per simplicẽ voluntatẽ sequentem ter. est ibi tamen secus ẽ si esset derogatoria exp̃ssa. l. si quis in principio testamenti. ff. ō le. iij. glo. ꝛ docto in. l. si michi ꝛ tibi. §. in legatis. ff. ō lega. j. preterea fortius operatur exp̃sse d'spositū a testatore quã tacite ꝛ est maioris potentie patet quia exp̃ssa prohibitio testatoris de nō alienando reddit alienationem ipso iure nullam ꝛ alienantem tanq̃ indignū repellit a reuocatione secus in tacita est de hoc glo. in. l. cum pater. §. libertis. in glosa p̃ma. ꝛ etiã ibi bar. ꝛ docto. ff. dele. ij. no. in. l. seruo legato. in p̃n. ff. ō lega. j. Item per exp̃ssam dotionem substituti vulgaris tollitur existentia sui heredis. l. si filiꝰ heres vbi bar. ꝛ docto. ff. de liber. ꝛ postu. bar. in. l. filiꝰ qui p̃ri cũ similibus. ff. de vulga. ꝛ pupi. substi. ꝛ tamẽ tacita vulgaris cõtenta sub exp̃ssa pupillari non tollit sui tatẽ. l. si filius qui sepa terna. ꝛ. l. iulianꝰ. ff. de acqui. here. bar. in. l. gallus. §. ꝛ qui si tñ. ff. de liber. ꝛ postu similiter exp̃ssa pupillaris excludit matrem. l. papinianus. §. sed neq̃ impuberis. ff. de in offi. te. l. p̃cibus. C. de impu. ꝛ aliis substi ꝛ. c. si pater de testa. lj. vj. secus in tacita. l. fi. C. de insti. ꝛ substi. sub cõdi. facte. Item videmus q̃ error exp̃ressus viciat actum ꝛ sententiam. l. ij. C. quando ꝓuocare non est necꝛ. l. l. si exp̃ssam. ff. de appe. secus ẽ in errore tacito. l. ex diuerso. §. in iudicio ꝛ ibi glo. ꝛ Jo. de imo. ff. solu matri. lz tamen existentia filioꝝ exheredatorum excludat tacitos substitutos. i. nepotes secus ẽ existẽtialiberoꝝ deportatoꝝ qui nõ excludit substitutos exp̃ssos neq̃ etiam tacitos ex eo quia sunt perpetuo in capaces ¶ Exista responsione poterit inferri q̃ si auus habeat plures filios ꝛ ex vno habet nepotem si iste filius ex quo habet nepotem ingrediatur ordinem fratrum mi'orum qui neq̃ in cõmuni: neq̃ in particulari sunt capaces ꝛ faciat ꝓfessionem q̃ cum iste tam sit tu capax ꝛ in perpetuum ꝛ habeatur omnimodo ꝓ mortuo cum in hoc casu illa mors ciuilis equipparet naturali ꝛ sic ex eo quia habet eundẽ effectum quem mors naturalis per ea que supradicta sunt q̃ tali nepoti bene poterit relinquere dictum tertium ꝛ ẽ ratio etiam quia talis nepos si ab auo fuisset p'teritus habebat ius rumpendi testamentum aui ita dicit speculato. in ti. de statu monacho. in. xj. col. v. li. q̃rit. ergo videtur q̃ eidem nepoti sit obligatus relinquere legittimam sui patris patet quia qui habent ius rũpẽdi habẽt ius succedẽdi ab in testato. l. i. in p̃n. ꝛ. §. pe. ꝛ. l. illud. §. j. ff. de cõtra. tab. ergo debetur sibi legittima. cum legittima sit pars illius portionis quaz quis ẽ habiturus ab in testato cum igitur iste nepos habeat ius rumpendi testamentum aui habet ius ab intestato succedendi eidem auo. ꝛ per cõsequens debet ab eodem auo in legittima sui patris institui si igitur eidem nepoti debetur legittima sui patris omnimõ facti in capacis per ingressum religionis ꝛ professionem ibidem factam potest sibi relinqui dictum tertium cum ille sit capax dicti tertij. qui est capax legittime per dictam. l. ir. supra satis probatum est ꝛ sic filius ingrediẽs religionẽ equiparatur deportato. ꝛ exp̃sse facit hanc equipparationem speculator vbi supra reperio tamen q̃ bal. fuit in contraria opinione in aut̃. si qua mulier. in. vij. collũ. v. quarto queritur. vbi reprehendit speculatorẽ imo dicit ipẽ. q̃ si auus instituat heredem filium nepotem ex eo p'tereat. ꝛ postea filius ingrediatur monasterium q̃ nepos nõ rumpit testamentum ꝛ sic apparet q̃ non habet ille nepos ius ab intestato succedendi. ꝛ sic q̃ sibi non debeatur legittima ꝛ per consequens non possit auus sibi relinquere dictum tertium cum illud ambulicet pari passuꝝ legittima per supradicta. ¶ Ego tamen reduco ad concordiam. dictum Bal. ꝛ Specula. ꝛ dico sic q̃ dictũ bal. in. d. aut̃. si qua mulier. intelligo quando filius ingressus est monasterium capax. vbi religiosi lz non possint capere in particulari. possunt tamen capere in commun. vt sunt religiosi sancti benedicti. ꝛ sancti dñici. ꝛ sancti augustini. ꝛ sancti hieronymi. nam si talis filius ingrediatur tale monasterium capax bonorum in communi: lz ipi non sint heredes. d. legittime: quia tamen facit alium heredem scilicet suum monasterium excludit nepotem filium suum a dicta legittima arg. tex. in. l. pater familias. ff. ō heredi. insti. ꝛ nota. in. l. ij. C. eodem ti. ꝛ in. §. fi. insti. eo ti. ꝛ per bar. in. l. j. in p̃n. effectu substi. vulgaris. ff. de vulga. substi. ꝛ q̃ sic intelligatur dictuꝝ Bal. probatur per verba Bal. in. d. aut̃. si qua mulier in. d. ver. quarto querit̃ in qua ipse sic ait nã lz filius meus effectus sit monachus retinet tamen ius prioritatis in gradu vt omnia iura agnationis ꝛ allegat tex. in. l deo nobis. C. de epis. ꝛ cleri. ꝛ. d. l. deo nobis intelligitur de monacho qui ingreditur monasteriũ qõ capere põt vt ipse etiam Bal. intelligit in. d. l. deo. nobis in. v. col. ver. primo no. vbi ipse. dicit secundo no. ex illo verbo heredes quod ille qui decedit superstite filio monacho non dicitur decedere sine herede secus credo dicit ipe Bal. si effꝰ fratret minor. nam ille ba

betur omnimodo ꝓ mortuo. vt dixit in aut̃. si qua mulier. idem dico dicit Bal. ibi. si decedat cum filio dãnato in metallũ. vt. ff. de cõtra tab. l. j §. fi. hec sunt verba formalia Bal. in. d. l. deo nobis. cuz igit̃ in. d. aut̃. si qua mulier allegauit. d. l. deo nobis ꝛ illa. l. deo nobis intelligatur de monacho ingrediente monasteriũ. bonorum capax vt int. d. l. deo nobis intelligit ipsemet bal. ergo dictũ Bal. debet intelligi de filio monacho qui ingreditur monasterium capax bonoꝝ ꝛ ꝓpterea excludit filium suũ. s. nepotem testatoris nam dicta doctoriz debent intelligi sm cõ cordantias quas allegant sm vulgatam doctrinam Bar. in. l. nõ solũ. §. si liberationis. ff. de libe. lega. ꝛ sunt doctrina. Joan. andre ante Bar. in. c. rei nutius de testa. caz resumpsit sali. in. l. si ex cautiõe. ꝛ. col. C. ō nõ nume pec. habent canoniste glo. vnam in. c. fi. de iureiurã aliã in. c. i. de torne. aliã in. c. fi. de adulte. tenet Bal. in. l. j. ff. de in iusto. rup. testo. late per Jaso in. l. j. in. iij. col. ff. de iuris. d. omni iudi. ꝛ in. l. si quis i conscribendo in pe. col. C. de pactis ꝛ q̃ Bal. in d cta aut̃ si qua mulier intelligit vt dixi de filio monacho ingrante in monasterium capax probatur p idẽ q̃ dixit in. d. l. deo nobis in duob⁹ primo quia dãdo intellectum ad ea que dixerat in. d. aut̃. si qua mulier dixit q̃ ea que dixerat intelligebat circa monachum ingredientem monasterium capax bonorum secundo ꝛ vocat limitabat ea que dixit in. d. aut̃. si qua mulier non habere locum in fratre minore dictũ tamen speculatoris ego intelligo quando filius ex quo auus habet nepotem ingrediatur ordinem mendicantium seu fratruum minoruz qui non sunt in aliquo capaces neq̃ in particulari neq̃ in communi nam tunc cum talis filius habeatur oĩmodo ꝓ mortuo ꝛ talis mors ciuilis equiparetur morti naturali ex eo q̃ habet eundem effectum nimirum q̃ nepos subintret locuz eius ꝛ sic habeat ius rumpendi testamentum auituz cum habeat ius succedendi ab in testato ꝛ sic q̃ sibi debeatur legittima patris sui filij testatoris ꝛ per cõsequens q̃ sit capax. d. tertij ꝛ q̃ dictum speculatoris sic intelligatur probatur primo ex hijs que dicta sunt supra. Secũdo quia reperio q̃ ita illud intelligit dominus Jaso. in. l. gall⁹. §. ꝛ quid si tñ in. ij. co. de libe ꝛ postu vbi ipse sic ait sed illud q̃ dicit speculator q̃ uis non procedat in monacho tamen ꝓcedit benẽ i eo qui intrat ordinem medicantium ꝛ faceret ꝓfessionem tunc cum haberetur in omnibus ꝛ per omnia ꝓ mortuo naturaliter nepos succederet ꝛ sic habem⁹ q̃ si auus habet filios ꝛ ex vno qui ingreditur monesterium capax bonorum vt supra ẽ exemplificatuz habeat nepotez q̃ cũ talis filius non habeatur ꝓ mortuo immo habet ius ꝓstat̃ in gradu ꝛ omnia iura agnationis. d. l. deo nobis ꝛ sic non habeat̃ ꝓ mortuo q̃ nocebit nepoti ad hoc vt stantibus aliis filijs vel non existantibus non succedat auo ab in testato neq̃ tanq̃ p'teritꝰ rumpat testamentum ꝛ sic ex testamento non debeatur sibi legittima q̃ neq̃ auus põt eidem relinquere legittimã neq̃ meliorare cum i tertia parte suorum bonorum ꝓ vt tenet Bal. sicut intelligit in. d. aut̃. si qua mulier secus tamen est quando talis filius ingreditur ordinem minorum seu mendicantium quia tunc cum in oĩbus habeat̃ ꝓ mortuo ꝛ talis nepos subintret locum patris ꝛ eidem debeatur succes̃sio ab in testato etiam stantibus patruis suis filijs testatoris q̃ eidem debetur legittima sui patris ꝛ per consequens potest sibi relinqui. d. tertium. Facitũ simili q̃ dicit Bar. in. l. cum pater. §. hereditatem el primo. ff. dele. ij. vbi dicit q̃ si aliquis ingreditur religionem cum habeatur ꝓ mortuo cui liter ꝓpter hoc non cedit dies fideicomi. sibi iuncti sed debet spectari mors naturalis. l. stati⁹. ff. de iure fisci. q̃ lz sit verum in aliis religiosis qui aliquid possint habere in communi tamen non procedit sm Bar. ibi. in fratribus minoribus qui nopossunt habere in communi: quia quantum ad hoc habẽtur ꝓ mortuis naturaliter. ꝛ est ratio quia mors naturalis in isto nihil potest vltra operari cum ergo mors ciuilis equipoleat naturali per omnia idem debet esse effectus vtriusq̃z. dicta. l. deo nobis q̃ secus est in superiori casu. ꝛ Bar in. d. §. hereditatẽ sequitur ibi Bal. Jmo. ꝛ Florian⁹. ¶ Secũdo facit quod no. docto in. l. pater adit. super glo. ibi ff. de condi. ꝛ demon. nã d. ibi tex. q̃ si legatari⁹ moriat pẽdẽte ꝛ ditiõe legati q̃ tunc legatuz extinguitur. dicit ibi Bar. quod sit talis legatari⁹ ingrediatur monasterium ꝛ sic factus ẽ monachus vel conuersus non extinguitur legatum q̃ intelligunt ibi Bal. ꝛ Pau. de cast. esse verum quando talis legatarius ingreditur ordinem qui potest capere in communi: quia tunc non extinguitur legatum imo debet eidem monasterio si ipsa condicio existat ipso in religione manente per dictam. l. deo nobis. quia ꝛ eidem legatario possit pure legari ac si esset in seculo cuzno debeat esse deterioris condicionis ꝓpter vitam contemplatiuam secus si non habeat in communi sm Bal. ꝛ Pau. ibi nisi quatenus possit ei pure legari. q̃ quando sit dic vt per. Bar. in. libro minoritarũ. ¶ Tertio facit: quia si statuto caueat̃ q̃ stantibus filijs masculis: filia femina non succedat pono q̃ stat filius masculus sed incapax. vt quia deportatus an talis filius deportatus ꝛ incapax impediat sororem. Et dicendum est q̃ non

ita dicit Bar.in dicta.l.j.§.penul.ff.de contra tab.
Idem dicit ibi Bar.de fratre minore qui sororẽ suam nõ impedit:quia talis filius seu frater nullo modo ẽ capax hereditatis.clemen.exiui. de verbo.sig.
z ibi dicit Bar.ita se de facto ꝓsulnisse. ¶ Quarto facit illud qõ dicit.d. Jason etiam in questione cõtingenti sibi de facto in.l.si decesserit.in.ij.col.ff. qui.
satis dare cogun.q̃ state statuto q̃ mortua vxore in matrimonio sine liberis maritus lucratur dotem.q̃
si mulier ingrediatur religionem ordinis mendicantium.q̃ maritus si militer tunc debet lucrari dotem
ex forma statuti sicut si naturaliter esset mortua.per
tex.in dicta.l.deo nobis.ad fi.p̃nci. z ibi in terminis.
Bal.in.iij.col.z Pau.de cast.z est tex.in.§.si vero
constante.z ibi glo.in ver.placituꝝ. z Ange. in p̃mo
no.in auẽ.de sanct̃i epis̃. col.ix.no.ibi Ange. in.§. illud.ad fi.per illum tex.in auẽ.de monachis.colla.j.
¶ Quinto z finaliter facit q̃ dicit Bar.in tractatu
minoricaꝝ.libro tertio.distinctio.prima.c.j.ad finẽ.
vbi ipe dicit.q̃ ille qui ingreditur religionem ordinis mendicantium seu fratrum minorum cuꝝ non
possint petere legittimã faciat locum succedentib⁹ in
gradu.z sic nepoti. ¶ Ex supradictis ego infero q̃
si aliquis habeat filios z vnus ingrediatur religionẽ
ordinis capacis saltem in cõmuni cuꝝ tali filio pater
teneatur relinquere legittimã.p.d.l.deo nobis.q̃ pr̃
possit ipsum filiũ meliorare in tertia pte suoꝝ bonoꝝ
ex eo quia a pari ꝓcedunt scilicet legittima z meliora
tio tertij.z pro hoc pondero.tex.in.d.l.deo nobis ad
medium ipsius.l.ibi.sin autẽ z amplius voluerint eis
largiri hoc eius voluntati cõcedimus iuncto.verbo
superiore in eadem.l.vbi clare z a pertẽ probatur q̃
quẽadmodũ testator.si voluerit vni suorum filioꝝ in
seculo remanenti vltra suam legittimam necessariaꝝ
relinquere.s.tertiam partem bonorum suorum cum
in ea meliorando potest z hoc sue voluntati concedi-
tur per.d.l.ix.ibi. ¶ Verosi quisiere mejorar. Et ita eo
dem modo si talis filius ingrediatur monasteriũ potuerit eidem filio vltra suam legittimam cum meliorare probatur etiam per eandem.l.ibi quartã quidez
portionem ꝑm leges nostras eis relinquere ecce ibi
qualiter equipparantur filij monasteriũ ingredientes
z in seculo remanẽtes quo ad legittimam eis per patres relinquendã sicut igitur legittima in seculo remanentis poterit per.d.tertij melioratione augmẽtari ita etiam poterit legittima eius qui ingreditur monesterium per dictã meliorationem augmentari. q̃
propterea q̃ meliorem vitam elegerit scilicet contemplatiuaꝝ non debet filius esse deterioris conditionis iuxta illud.domi.nostri. ¶ Maria optima partẽ
elegit que nõ auferetur ab ea. Facit.d.l.q̃ fauore. C.
de legi.z q̃ no.iꝫ Pau.de castr.d.l.intercidit.in fi.
super glo.ibi.ff.de condi.z demo facit ꝓ hoc q̃ no.
Bal.in dicta.l.deo nobis. in .ij.no. vbi dicit ipse
q̃ supra legittimam filij monachi pater habet libertũ
arbitrium disponendi tã instituendo q̃ substituendo
vel legãdo q̃ ifa illi⁹.l.generaliter logẽ. ¶ Ex supõ infero q̃ si aliqs hẽat filios z ex vno filio hereticho hẽat ne
potez q̃ si auus tempore mortis sue decedat cum dicto filio heretico z nepote ex eo ꝓterito q̃ tali nepoti competit ius rumpendi testamentum aultum vel
si auus instituat eũ heredẽ in legittima parte que pr̃i
filio debeatur si non fuerat hereticus q̃ talis institutio
valebit z etiam si dictũ nepotem meliorauerit in tertia parte suorum bonorum q̃ talis melioratio similter
valebit z hoc ꝓbatur primo ex supradictis quia sicut
filius deportatus nõ nocet nepoti quominus ab intestato succedat auo vna cum alijs patruis suis per tex
in.d.l.j.§.pe.ff.de contra tab. iuncta.l.j.§. si pater.
ff.de cõiungen.cũ emã.liber z si fuerit preteritus q̃
rumpat.d.§.pen. z si fuerit institutus z melioratus
erit capax tam institutionis quam etiam melioratio-
nis non obstantibus patruis suis ita etiam erit in filio heretico qui nõ põt nocere nepoti quo minus succedat auo ex testõ vel ab in testato.quia sicut deportatus ẽ in capax ex legis dispositione.l.gallus.§.zqd
si tm̃.ff.de liber.z postu.d.§.pe.z.l.j.C.here insti.z p
terea non nocet nepoti vt eum impediat succedere ita
etiam hereticus non succedit patri ex ipsa legis dispositione.l.cognouim⁹.z in auẽ.idẽ.de nestorianis.C.
de hereti.c.vergentis.de hereti.z in.c. statutum ꝛc.
cũ ꝑm leges de hereti.in.vj. ¶ Secũdo facit ꝑ hoc
illud quod dicit ange.a.l.papinianus.§ vnde si.ff.de
in offi.testa.vbi eqniparat hereticos deportatis refert z sequitur.d. Jason.in.l.plane.§. si duobus.ff.
de leg.j. ¶ Tertio facit.illud q̃ singulariter dicit in
cod.butri.i.l.j.C.de he.insti.vbi tenet nõbilit̃ q̃ filius pditoris in crimine lesse maiestatis nõ solũ nõ succedat patri pditori verum etiam auo vel alijs ascẽdentib⁹ ex linea paterna vel materna neqz etiaꝝ extraneis.l.qsqs.C.ad.le. Juli.magestatis filij hereticorum posito q̃ patri heretico nõ succedãt ex eo q̃
bona eius patris confiscantur.d.tunc⁹ nihilominꝰ
tamen possunt succedere alijs.s. auo catholico vel
matri catholice vel alijs quibuscunqz catholicis p
sonis q̃ ẽ notandum pro temporibus nostris ecce ibi
casum.vbi fili⁹ heretic⁹ non nocet nepoti quominꝰ succedat patri per rationem de qua ibi per eum z pro illo dicto Jaco.butri.quia ẽ vtile z no.facit determinatio Bal.expressa in.l.gallus.§.quidam recte.in.iiij

col.ff.de liber.z postu.vbi ipse sic inquit quia filius hereticus non nocet nepoti catholico idem tenet domin⁹ Alex.iꝫ de Bal.nullã facit mentionem in tertia parte consiliorum consilio.lxxiij.incipi. circa primuꝫ
dubium ꝛc.idem tenet Jason.iꝫ etiam nullam facit mentionem de Bal.in.l.hereditas.in penul.col.
C.ỏ bijs quibus vt indig. ¶ Quarto facit tex. in dicta.l.cognouimus.z in auẽ.de nestorianis ibi posita
C. de hereti.vbi dicit text⁹.q̃ si quis habeat liberos
quosdã catholicos z alios hereticos. q̃ liberi catholici sunt successibiles:alij vo nõ.z appellatiõe liberorum omnes descẽdentes continẽtur.l. liberorum. in
p̃in.ff.de verbo.signi.l.sed z si hãc.§.liberos.ff. de
in ius vocan.l.liberos.ff.de senato. z.l.si dotali.ff. solu.matri. ¶ Sed certe contra istud qõ dixi de filio
deportato z de filio heretico. scilicet q̃ tunc nepotes
ex dictis filijs sunt successibiles auo ex testamento z
ab intestato etiam stantibus alijs filijs testatoris legittimis z naturalibus cuꝝ quibus dicti nepotes admittantur.facit tex.in.l.ñ. z q̃ ibi ponit glo.z docto.
C.de naturali liber.vbi dicit tex.q̃ si testator habeat filium suum naturalem . z ex eo habeat nepotem
legittimum z naturalem . q̃ tali nepoti potest auus
relinquere q̃ voluerit quando testator non habet alios filios legittimos z naturales.secus tamen est quãdo eidem testatori supersit alia soboles legittima:q̃
tunc sicut testator non potest relinquere dicto filio natura.iuxta id quod habetur in.l.humanitatis z in.l.
mater.C.de natu.liber.ita nõ potest relinq̃re dicto
nepoti idem dicit ibi glosa de nepote legitimo z naturali quẽ habet auus ex filio spurio.vbi similiter distinguẽ an auus hẽat legittimã sobolẽ z nõ ẽ.d.nepos
capax.in bonis aui.alis secus.ita tenet Bal. in.dict.
l.gallus in.§.quidam recte in pe.col.z expressius pa
de.ca.in.§.quid si tis.d.l.gallus z no.d. Aler.i.d.cõ
filio vbi videbis quã plurimas concor.z Jason in.d
l.hereditas in pe.col. Sic igitur videtur dicendum
in presenti q̃ quando testator habeat alios filios
eidem testatori successibiles q̃ tunc nepos ex filia ỏ
portato vel heretico non succedat auo ex testamento
vel ab in testato. ¶ Sed superiora subsistẽdo possumus respondere q̃ ideo in.d.duobus casibus quando auus habet nepotem ex filio naturalli tantum vl
ex filio spurio non potest tali nepoti aliquid relinquere in testamẽto z sic q̃ a fortiori sibi non succedet ab
in testato quia in dictis duobus casibus talis nepos
ex filio etiã naturali vel spurio non potest dici auo
nepos ex eo cum non habeat stipitem auẽ. ex complexu.C.de incestis.nu.quia filius naturalis.vel spurias mun̄q̃ aliquo tempore fuerũt successibiles patri
cum semper fuerũt naturalis vel spuri⁹ z sic nunq̃
habuerint stipitem z per consequens nepos ex istis
naturalibus nõ dr nepos testatoris tanq̃ stipite carẽs que ratio cessat in alijs duob⁹ casibus de quibus
loquimur.s.de nepote ex filio deportato vel heretico
quia talis nepos habuit stipitem ex eo quia licet pater ipsi⁹ mõ postq̃ ẽ deportat⁹ nõ fit tñ anteq̃ deportaret fuit pr̃i successibilis z sic filius habilis ad succedendum z per consequens nepos habuit a biuncio stipitez quo mediante erat nepos ex eo q̃ pater suus
fuit filius testatoris z sic ipse ẽ nepos testatoris z idez
de nepote ex filio heretico q̃ secus ẽ in casu superiori
vbi nunq̃ fuit filius ex iuris presumptione.d.autẽ ex complexu z.§. si aduersus insti.de nup. Vel alio z secundo modo poterimus respondere dicte obiectioni
quia ideo auus non potest aliquid relinquere nepoti
quem habet ex filio naturali tantum vel ex spurio z
sic talez nepotem non habet sibi successorem auus qr
hoc ẽ introductum in sui odium vt talis nepos cẽsetur extraneus z ne id quod in sui odium est introductum sibi redundet in fauorem.l. si quis solidum.ff.
de here.insti.q̃ in nostro casu non est quia nihil peccauit pater si filius est deportatus vel hereticus. ¶ Omnia iste venerunt ex vno cõtrario q̃ feci de.l.i.§.pe.ff
de contra.tab.ad fundamentum nr̃e.q.principalis
que erat q̃ adeo nepoti state filio testatoris non põt
auus relinquere tertiã pt̃e bonoꝝ suoꝝqõ hoc ẽ etiam si dictus fili⁹ fuisset exheredatus qr iꝫ fili⁹ exheredatus haberet pro mortuo quia tunc erat mors ciuilis z non naturalis impediebat nepotem quo minus
fuisset capax.d.tertij z fuit oppositum de.l.j.§.pe.ff.
de contra.tab.vbi filius deportat⁹ habet̃ p mortuo
ciuiliter z ppterea nõ nocebat nepoti quominus potuisset succedere auo z conclusiue fuit dictum q̃ primo casu mors ciuil.i.exheredatio non habeat eundẽ
effectum quem habeat naturalis z propterea nonc̃q
parant̃.d.l.si ex ea parte.§.insulam.ff.de vbo.obli.
Secundo vero casu cum mors ciuilis.i. deportatio.
hẽat eundem effectum quem habet naturalis.d.l.
gallus.§. z quid si tantum.ff.de.liber.z postumbene
equiparatur naturali.d.§.pe.z sic primo casu nepos
excluditur secundo autẽ casu nõ. ¶ Secũdo principaliter facit tex.contra istam rel̃sionem.d.§. z qd
si tantum. Sed responde ex bijs que dicta sunt in responsione ad.§.pe. vt proxime dixi. Tertio facit.tex.
contra illud q̃ supra dixi.s.q̃ filius exheredatus habetur pro mortuo quo ad dapnum suum z suorum
descẽdẽtiũ tex.in.l.iij.§.si emãcipatus.ff.de contra
tab.vbi dicit tex.q̃ si testator habeat filiũ z ex eo nepotem z filiuꝫ exheredauerit q̃ nihilominus nepos po

terit succedere auo z sic ibi filius exheredatus habe
tur p mortuo naturaliter sed respondeo q ibi filius
exheredatus repudiauit querellam z sic nepos ha
bet eam ex psona sua ex eo q pater suus fuit exhe
redatus z sic per successorium edictum. de quo. per
Bar. z docto. in. l. si quis postumos. §. j. ff. de liberi.
z postu. z illud habebit locum q dictus neposconse
quetur hereditatem aui quando obtinuit in querel
la ex eo q filius non fuit iuste exheredatus vel ad
min⁹ posito q iuste fuit exheredatus non fuit proba
ta iusta causa exheredationis nos aũt loquimur quã
do filius fuit iuste exheredatus z dicta causa exhere
dationis fuit probata z sic nullo modo in effectu cõ
petebat querela z per consequens filius exclusus ab
hereditate patris attamen quia viuit naturaliter ob
stat nepoti z sic per predicta ẽ responsum ad primũ
fundamentum adductum pro parte prima affirma
tiua vbi prima facie videbatur q nepos filij exheda
ti potuisset in. d. tertio meliorari non obstãt etiam alia
fundamenta atque adduxi per que videbatur probari
q sicut quando filius non est succedebat nepos ita
quando erat sed exheredatus per §. sed nostra insti
tu: de succes. liber. z etiam illud q paria erant filios
non existere vel existere tales qui non possent succe
dere z multa alia similia que supra aduxi profundan
da prima parte affirmatiua quia illa sunt vera respe
ctu aliorum fratrum scilicet filiorum testatoris quia
sicut si filius iste exheredatus si fuerat mortuus viuẽ
te auo non faciebat alijs fratribus partem in legitti
ma ita etiam quando filius viuit naturaliter viuente
auo sed ẽ mortuus ciuiliter quia est exheredatus nõ
facit fratribus suis partẽ in legittima immo vtroq;
casu sua portio legittime accresceret alijs fratribus z
dicta fundamenta omnia trahunt doctores maxime
Jason ad istum propositum scilicet q filius exhere
datus habetur pro mortuo q̃ ad fratres in. l. plane
§. si duobus. ff. de lega. j. z sic quo ad comodum fra
trum frater exheredatus habetur pro mortuo natu
raliter sed quo ad dannum nepotum habetur pro vi
uo naturaliter l; sit mortuus ciuiliter per. l. si qs postu.
§. j. ff. delib. z postu. ¶ Ex supradictis facio regulã
cum extensionibus z limitationibus. ¶ Regula est
q si testator. habet filios z ex vno habet nepotem q
filio viuente tempore testamenti non potest auus re
linquere nepoti tertiã ptẽ suorum bonorum. d. l. ix. z
per ea que supra dixi. ¶ Extendo primo hanc regu
lam vt non solum habeat locum quando dictus filiã
us qui super est tempore mortis aui est a patre suo in
stitutus vna cum alijs filijs testatoris verum etiam
si talis filius qui precedit est a patre suo iuste exhere
datus. quia tunc nepos non erit capax dicti tertij per
dictã. l. si quis postumos. §. j. ff. de liberi. z postu. cuz
alijs superius allegatis: ¶ Secũdo extendo dictã.
Regulã vt non solum habeat locum quando dictus
filius remanet in seculo institutus verum etiam si in
grediatur ordinem illum qui saltez. est capax in com
muni. quia filius etiam talẽ ordinem ingrediẽs ha
bet ius prioritatis in gradu z omnia iura agnationis
d. l. deo nobis vt tenet Bal. in dicta auẽ. si qua muli
er. z sic hoc casu nepos cum precedatura filio tempo
re mortis aui non poterit habere dictum tertium. l;
talis filius etiam monachus poterit licite iuste z iuris
dicce meliorari vt supra probaui. l; videbatur durũz
ex eo q nõ filius: immo monasterium videbatur me
lioratum q dicta lex videtur negare. tertio extende
vt in. xviij. fallentia reperies ¶ Fallit primo dicta
regula quando filius qui precessit rempore mortis
aui erat deportatus quia tunc est mortuus ciuiliter
que mors ciuilis equiparatur morti naturali cum ha
beat cũdem effectum quem habet mors naturalis di
cta. l. j. §. pe. ff. de contra. tabu. nã hoc casu tal' nepos
succedit vna cum patruis suis fratribus sui patris
tam ex testamento quam ab intestato z sic sibi vtraq;
via debetur legittima sui patris ab auo pari mo
do poterit meliorari per ea q̃ supra dicta sunt. ¶ Fal
lit scõo dicta regula. d. l. ix. quãdo filiꝰ qui p̃cedebat
nepotẽ tpe mortis aui erat hereticꝰ: q; hoc casu bene
potent nepos meliorari in dicto tertio ab auo cũ ha
beat ius succedendi eidem auo z sibi debeatur legitti
ma ac si fuisset pater suus filius testatoris naturali
ter mortuus. d. l. cognouimus z aute. idem deneſtor
lauis ibi posita. C. de hereti. ¶ Fallit tertio: quãdo
dictus filius ingressus ẽ religionẽ ordinis mendican
tium seu fratrum minorum: quia tunc l; talis filius
precedat nepotem tempore mortis aui: ex eo q ordo
ille quẽ ingressus ẽ nõ põt aliq̃d habere nec̃ pticulari
nec̃ i communi habetur pro mortuo ciuiliter q̃ mors
ciuilis equiparatur morti naturali ex eo q habet eun
dem effectum quem habet mors naturalis dicta. l.
deo nobis. z sic nepos succedit in locum sui patris filij
testatoris qui talem religionem ingrediendo fecit lo
cum sequentibus in gradu vt admittantur ad porti
onẽ ad quã ipe erat admittẽdus si dictum ordinem
non ingrederet vt dixit Bar. in tractatu minoricã
rũ. lib. iij. distinctiõe pma. c. j. in fi. Sed vltra dictas
tres limitationes ad. d. l. ix. adde. alias. Fallit. d. l. ix. z
ārto q̃ dictus filiꝰ q p̃cedit nepotẽ z erat exheredatus erat in articulo mortis constitutus tempore mor
tis aui: quia tunc bene posset dictus nepos meliorari
ab auo. cum talis nepos non impediat a filio exhere

dato. z in articulo mortis constituto. quod probo se
quentibus fundamentis. ¶ Primo per illud q̃ not.
dicit Rapha. cuma. in. l. filius familias. §. cum qs.
in prima col. ff. delega. j. vbi ipe limitando glo. ibi. z
q communiter ibi dicunt doctores. dicit q illud est
verum. s. q quando aliquis est grauatus restituere
hereditatẽ si decedat sine liberis. q si decedat cuz li
beris. etiã exheredatis existentia illorum filiorum ex
heredatorum facit deficere conditionem fideicom
missi sit verum nisi dicti filij essent in articulo mortis
constituti: quia tunc existentia talium filiorum exhe
redatorum non nocebit substituto. ita etiam apparet
in presenti. q l; filij etiam exheredati excludant ne
potes a capacitate dicti tertij. illud sit verum nisi di
ctus filius exheredatus sit in articulo mortis consti
tutus ¶ Facit pro hoc quia qui laborat in extremis
habetur pro mortuo. l. si. in princi. ff. de manumissis
testa. ¶ Facit etiam quia propinqua potẽtia actui
reputatur pro actu. ita dicit Bal. in. l. penul. per il
lum tex. ff. de mili. testa. ¶ Facit etiam quia que in
continenti fiũt videtur inesse. l. lecta. ver. diccbã. ff.
si cer. peta. z. l. petens. C. de pactis. ¶ Secundo
principaliter facit tex. in. l. finali. ff. de condi. insti. vbi
dicit tex. q si filius est institutus sub conditione pote
statiua que vltimo vite spiritu non potest adimpleri.
z datus est sibi substitutus vulgaris. q si dictus fili
us est in articulo mortis conditione non impleta.
q tunc substitutus admittitur: quia cum filius est in
articulo mortis habetur pro mortuo z nõ est impedi
mentum substituto. sic dicamus in nostro casu. q si
lius precedens nepotez tempore mortis aui est in ar
ticulo mortis q non prestet impedimentum nepoti
quominus succedat auo. ¶ Tertio facit glo. in. c. j.
ver. mutuã. episcopum vel abbatem. que dicit. q qui
libet in articulo mortis efficitur mutus. ¶ Quar
to facit quia l; quicquid acquirit filius acquirit patri
l. placet. ff. de acquiren. heredi. z. l. j. in principio. ff. si
quis apart. fue man. tñ quando pater est constitutus
in extremo vite si filius tunc acquirit non acquiret
patri. tex. ẽ no. i. l. fi. i fi. C. õ bonisq; lib. p quem tex.
ita dicit Bal. i. l. si. i terminis illi⁹ legis. ff. de cõdi. i
sti. z Frã. õ are. i cõsilio. clxj. i. iiij. col. in fi. z. d. Jasõ
i. l. qñ indignũ. ad si. C. de testa. ¶ Sz certe cõtra
istã limitationẽ videt facere illõ q̃ tenuit Bal. in. l.
si. in principio. in vltima col. C. de bonisq; liber. vbi
ipe dicit. q si sit delata aliqua hereditas vel successio
filio famil. z talis filius laboret in extremis vite. q ta
men pater cuius nomine potest in illo instanti addire
hereditatem z agnoscere bono posse. sed responden
do poteris dicere q Bal. in hoc nõ bene dicit: quia
reprehenditur per Fulgo. z moder. ibi. Et cum re
prehendit Jason in dicta. l. quoniam indignum. ad
si. C. de testa. vbi refert se ad dicta per Bar. in. l. fi
nali. in. ij. col. ad finem cũ sequẽ. ff. de cõdi. insti. Se
cundo facit contra hanc limitationem inter. in dicta. l.
finali. ff. de condi. institu. vbi dicit tex. q si filius est in
stitutus sub conditione potestatiua que nõ potest im
pleri in vltimo vite spiritu z filius sit in articulo mor
tis constitutus. q tunc talis filius succedit patri ab
intestato in illo instanti ante q̃ moriatur z non succe
dit nepos auo: immo filius succedit patri. z sic succe
dendo transmittit hereditatem paternam ad filium
suum ex potentia suitatis ecce ibi casuz in quo adeo
nepos non succedit auo quando siꝰ filius cum prece
dit quando viuit. verum etiam quando est positus
in extremis vite. z sic videtur nõ posse procedere hãc
limitationem. Sed sustinendo possumus respondere
vno de tribus modis. ¶ Primo: quando filius
fuit a patre solum institutus z sibi non est datus
substitutus: quia tunc verum est q ipe filius nõ im
pleta conditione potestatiua facit deficere institutio
nem z sic testamentum patris z consequenter pater
moritur intestatus. z cum ipe filius sit in prima au
sa successionis tanq̃ proximior succedit patri exclu
so nepote: vtpote i gradu remotiori. sed in casu pre
sentis limitationis auus filium exheredauit ex iusta
causa ingratitudinis. nepotem vero instituit in legit
tima filij eumq; meliorauit in tertio. z sic cum fili
us sit in extremo vite cõstitutus nõ potest nocere ne
poti: neq; ex testamẽto cum sit exheredatus: neq; ab
intestato cum nepos sit institutus. z q̃diu est locus
successioni ex testamento tãdiu cessat successio ab in
testato. l. ante q̃. C. cõmunia. de successio. ¶ Secũ
do respondeo. q ibi in dicta. l. finali. agit̃ de succes
sione intestati. hic vero in nostro casu agimus de suc
cessione ex testamento. scilicet quando dictus nepos
fuit ab auo institutus z meliorat⁹. Sz ista secũda
respõsio in idẽ videt̃ q̃ si recideret cũ p̃ma. Ideo tñ
de z tertio: q: i. d. l. fi. filiꝰ. fuit tñ istitutꝰ vt dixi i p̃ma
rñõe. z ꝓpterea ipedit nepotez. l; i casu nr̃o. filiꝰ fu
it exheredatus z nepos substitutꝰ. z propterea filio vi
uẽte adhuc poterit. d. nepos tanq̃ substitutꝰ succede
re auoiã mortuo adhuc viuẽte filio: l; i extremis vite
constituto. z hoc ꝓbat dicta. l. si. que dicit. q viuente
filio in mortis articulo constituto admittitur substi
tutus. z ẽm istam tertiam responsionem possumus
extendere istam limitationẽ z dicere. q adeo filio po
sito in extremis vite tempore mortis aui potest auus
nepotez instituere in legittima parte filij. z cum me
liorare nõ solum dicto filio exheredato: sed etiam in-

stituto qđ esset notandum si verum esset. sed non credo hoc esse verũ: quia dicta.l.fi. hoc nõ probat. imo probat contrarium hoc modo: quia dicta.l.fi. dicit q tũc demuz. substitutus vulgaris datus filio succedit filio viuente z in articulo mortis constituto quãdo filius fuit institutus sub conditione potestatiua que vltimo vite spiritu nõ potest adimpleri: ergo quando instituitur. pure etiam si filius sit in extremis. duz tamen viuit z nõ repudiat nõ admittitur substitut⁹. z sic concludo q solum dicta limitatio habebit locum quando filiꝰ est exheredatus z in articulo mortis positus. z nepos est institutus z melioratus existẽtibus aliis filijs testatoris. tũc nepos admittatur tam ad institutiõem q̃ ad melioratione. z in his terminis scilicet in filio exheredato loquitur Rapha. cuma. in dicto §. cũ quis. secus tamẽ est quando filius ẽ institutus iz sit in extremis tempore mortis aui: q tunc nullo modo poterit neqz institui neqz melioran. d. nepo. etiam si dictus filius sit institutus sub cõditio. potestatiua q̃ nõ potest adimpleri in vltimo vite spiritu attenta dispositiõe noua per. l. quoniam in prioribus vbi omnis cõditio tollitur de legittima de quinto tñ nulla tollit conditio. per tex. in. l. scimus. §. cum aũt. C: de inoffi. testamento. hodie tñ de iure partit. etiaz in quinto nõ potest apponi conditio casualis vel mixta: sed tñ potestatiua. vt habetur. vj. pti. ti. iiij. l. xj. q̃ incipit. Libremẽte z sin nullo gñ agrauamento ꝛc. Sed circa istam limitationem preteritam videmodo Jaso. in. l. non tantum. C. de legat. z per ea que ibi ipe dicit tenebis cõtra z ad allegata supra potest responderi ex hijs que dicit Jason in. l. diuortio. §. interdum. in vltima colum. ff. solu. matrimonio.

¶ Fallit quinto dicta. l. ix. quãdo testator qui habet plures filios z ex vno habet nepotem filio instituto z meliorato qui precedat dictũ nepotẽ substituat aliis nepotem patri suo eidemqz filio vulgariter: quia tũc filio repudiante legittimam z prelegatuz seu melioratione3 post mortem aui veniet dictus nepos ad dictam legittimam z melioratione etiaz si pater suus cũ precedat tempore mortis aui. Et ratio ẽ: quia substitutio vulgaris potest fieri in legittima. z per cõsequens in tertio melioration⁹ ter. est vbi hoc tenet Pau. de ca. Fran. cõ arc. z. d. Alexan. in. l. si postumus. §. qõ vulgo. ff. de liber. z postu. vbi pro hoc allegant predicti docto. tex. in. l. si filius heres. ff. co. ti. z in. l. si. ff. de condi. insti. facit etiam tex. qui hoc dicit in expresso in. l. cũ patronus. vbi Pau. de cast. hoc tenet ibi expresse. z ibi sentit Rapha. cuma. ff. deleg. j. facit illud qõ tenet Bar. in. l. lucius. §. marius. ff. ad trebelli. Pro quo facit etiam illud quod dicit Bar. in. l. j. in princi. in prima col. ff. de vulga. z pupil. substitu. vbi ipe dicit. q vulgaris ex eo sic nominatur: quia cuilibet z a quolibet fieri potest. de quo idem dicit text⁹. vj. parti. titulo. v. l. j. hoc idem tenet Pau. de cast. scilicet q in legittima potest fieri vulgaris substituo. in. l. quoniam in prioribus. in. ij. col. C. de inoffi. testa. z Jason in. l. si pater. in. penul. col. C. de insti. z substitu. sub condi. fac. facit quia substitutio que non affert grauamen potest fieri in legittima. l. ex tribus. C. de inoffi. testa. z in tex nostro latiꝰ dicitur z substitutio vulgaris non est grauamen. ita dicit Bal. in. l. humanitatis. in penulm. carta. in. §. Secũdo queritur si testator ita simpliciter dicit ibi. Quia directa substitutio non est grauamen. z videt sequi. d. Alexã. in. l. gallus. §. qdãrecte. in. iij. col. in prin. ff. de liber. z postu. hoc etiam dicit Bal. in. l. si arrogator. in. vj. oppo. refert z sequitur ibi Jason. in. v. col. in fi. ff. de adopti. bene facit qõ dicit Bal. in l. sed z si sub cõditiõe. §. si seruũ cõmunẽ. z ibi Jo. ũ imo. ff. de here. insti. z q dicta substitutio vulgaris nõ sit grauamen. patet per argumentum a sufficienti diuisione q est validum in iure. l. obligationum fere. §. placet. ff. de actio. z obliga. l. cũ hij. §. si pretor. ff. de transac. z in. §. in bone fidei. insti. de actio. quia aut filius in legitttima institutus cui datus est vulgaris substituꝰ adiuit aut repudiauit: aut neqz adiuit neqz repupiauit: sed deliberans mortuus est. Primo casu nulla fit iniuria filio per patrem: neqz eidez a patre aliquod infertur grauamen propter dictam substitutionẽ vulgarem: quia addeũdo excludit substitutũ. l. post additã. C. de impub. z alijs subsli. Secundo casu quando repudiauit similiter non inducit grauamen dicta substitutio posito q substituꝰ prefe ratur heredibus institutis: quia etiam si filius institꝰ nõ habuisset substitutum non transmisisset hereditatez patris ad suos heredes. ex eo qz repudiauit neqz ex potentia suitatis. vt no. Bal. in. l. vnica. C. ũ bijs qui. ante ap. tab. vbi dicit ipe. q exheredatio fui heredis elisa per abstensionem non operatur hereditatis trãsmissionem: neqz ex beneficio dicte. l. vnice. vt dicta. l. vnica. ibi. Si tamẽ hereditatẽ non recusauerit. Tertio casu quando filius deliberans mortuus est: eodẽ modo nullum patitur grauamen per dationem substituti vulgaris: quia sicut si filio nõ fuisset datus alius substitutus filius deliberans infra annũ mortuus transmittit legittimam ad suos heredes ex beneficio. l. cum antiquorũbus. C. de iure deliberã. ita eodem modo eam transmittit ad suos heredes. dato q habeat substitutum: quia iz ipe filius non sit heres: ex eo q nõ adiuit hereditatẽ patris. secꝰ tñ aliꝰ

heredẽ. z sic successores suos. l. paterfami. ff. ũ here. insti. l. iij. C. de heredi. insti. z in. §. fi. insti. eo. z trahit Bar. vbi docto. in. d. l. iij. z in. l. j. i prin. effectu substitutionis vulgaris. vbi etiam moderni. ff. ũ vulga. substi. z sic nullo horum trium casuum talis substitutio vulgaris inducit grauamem. z per cõsequens potest fieri in legittima z in tertio bonorum testatoris per viam melioratonis. posito q dictum tertium sit legittima. ¶ Sed certe videtur q talis substitutio. inducat grauamen. z sic q non posset fieri in legittima. vt no. in dicta. l. ex tribus. z est tex. in dicta. l. qñ in prioribus. z habemus tex. in presenti. vbi in suo loco deo dante dicetur qõ probatur. nam dato substituto vulgari videtur filius institutus sub conditione si voluerit esse heres. q patet quia substitutus substituitur sub hac conditione si filius noluerit esse heres dicta. l. iij. z per consequens filius videtur institutus sub contraria conditione. scilicet si voluerit cẽ heres cũ eius sit velle cuius est nolle. l. velle. cum similibus. ff. de acquiren. here. z hec conditio si filius voluerit esse heres tanq̃ inducẽs grauamẽ reijcitur ipo iure de legittima per. l. qñ in prioꝛ. ſm Bal. Salicc. Pau. de ca. z Jaso. in dicta. l. qñ in prioribus. z q talis conditio. scilicet si filius voluerit esse heres inducat grauamen. ꝓbatur quia si dictus filius sub tali conditiõe institutus moriatur. anteq̃ declaret se velle esse heredem non transmitteret dictam legittimam ad suos heredes. l. si ita legatuz. §. illi si vollet. ff. deleg. j. qõ ẽ grauamẽ. vt dicũt predicti docto. in dicta. l. qñ in prioribus. Sed subsumendo idem q supra dictuz est. scilicet q dicta substitutio vulgaris non inducit grauamen. z per consequens potest fieri in legittima z in tertio vt fit substitutio pupillaris que est prouisio. z ꝓpterea potest fieri in legittima dicta. l. ex tribus. possumus sic respondere supra dicte obiectioni: q aliud ẽ q filius instituatur sub hac conditione si filiꝰ voluerit cẽ heres. Aliud vero quãdo substitutus substituitur sub hac conditione. si filiꝰ noluerit esse heres: q primo casu iz ante. l. qñ. in prioribus. valebat talis institutio cum erat facta sub cõditione potestatiua per. l. suus quoqz. in principio. ff. de here. insti. z per tex. in. l. iij. C. de insti. z substi. sub condi. fac. hodie tñ non valet tanq̃ inducẽs grauamen. vt supra declarau per dictaz. l. quoniaz. q ẽ secus in secũdo casu. z sic in casu nostro quãdo filius in legittima instituto aliquis substituꝰ vulgariter sub hac conditione. scilicet si filius noluerit esse heres: q talis conditio cum non sit posita in persona filij imo in persona substituti. si filius decedat anteq̃ declaret se velle esse heredem bene transmittit ex eo q pure z non sub conditione sit institutus cum in persona filij nulla fuit apposita cõditio: immo simpliciter est facta. z per consequens est pura. l. cum qui. balẽ dis. §. finali. ff. ũ verbo. obliga. Ex quo patet q nullum inducit grauamen. z sic potest fieri in legittima z eodẽ modo in tertio. Ita tenet z respondet Pau. de ca. in dicta. l. qñ vbi ipe dicit. q conditio si filiꝰ voluerit esse heres reijcitur de legitti. sed vulgaris substitutio nõ quãdo est facta per hec verba. si filius nolucrit esse heres: quia non videtur filius institutꝰ sub conditione. scilicet si voluerit esse heres. vt tenet substiliter Fran. de are. in. l. j. ff. de vulga. substi. quez refert z sequit. Succinꝰ ibi in. iij. q. ꝓncipali. in. v. col.

¶ Fallit sexto: quando nepos substituit fitto in suitate ſm consilium galli. de quo in. l. gallus. in prin. cũ octo. §§. sequentibꝰ vsqz ad. §. nunc de lege velleya. vsqz ad. §. etiam. in hoc exemplo. cum ego haberem plures filios z ex vno haberem nurũ pregnãtem. instituo filios meos heredes. z sic dixi. si filiꝰ meꝰ viuo me moriatur z nepos quẽ spero hẽre ex tali filio meo post mortem meam infra. x. menses proximos mortis mee nascatur eum heredem instituo vel substituo: cũqz in tertia parte meorum bonorum meliore. nam hoc casu est facta substitutio de filio in nepotem ſm consiliam Galli quo casu cum filius moriatur viuo auo testatore tempore quo nascatur postumus pr̃ eũ non precedit. z sic obtinet primuz locũ in suitate vna cum auunculis vel patruis seu amitis vl materteris suis: z sibi ẽbetur legittima que patri suo debebatur. l. postumoꝛ. ff. de inuisto testamento. z dicta. l. gallus. in prin. ergo potest sibi relinqui p aliud dictum tertiuz. z differt ista substitutio a substitutione de qua in quinta limitatione supra. prima in hoc: quia prima substitutio fit in hereditate que fit etiam filio emancipato. hec vero substitutio de qua loquimur i presenti fit i suitate q̃ substituto fit filio suo z de nepote q spatur effici suus. ¶ Fallit septimo quãdo nepos substituitur patri filio testatoris ſm consilium Velley. in primo capite. de quo loquitur tex. in dicta. l. gallus. §. nũc. de lege velleya. vsqz ad. §. etiam. in hoc exemplo. instituo filios meos heredes z nepotem quem spero habere ex vno filio: ex eo quia vxoꝛ sua nurus mea est pregnãs substituo patri suo filio meo hoc mõ istituo filios meos heredes. z si cõtingat q filius meus me viuo moriatur. z nepos meus post mortem filij mei me etiã viuo nascatur cum heredem instituo seu substituo. z talem nepotem melioꝛo in tertia parte meoꝝ bonorum. nunc si filius me viuo moriatur: z nepos post cuius mortem nascatur me auo etiaz viuo tunc cum tempore mortis mee re

pertatur tenere locuz patris sui. z sibi debeatur legitima que patri suo deberetur si non fuisset mortuus tempore mortis mei aui nimiruz si sit capax dicti tertij. z differt ista limitatio a superiori in hoc quia in superiori nepos nat⁹ est post mortem filij z aui: quia ita loquitur consilium galli. l. gallus. in principio. hec vero limitatio loquitur quando nepos natus est post mortem patris: sed in vita aui. naz sic loquitur Uelleyus in primo capite supplendo ad gallum ex suppletione Seculo. l. vt dicto. §. nunc de lege velleya.

¶ Fallit octauo dicta. l. ix. quando nepos substituitur patri ſm consilium velley. in secundo capite. de quo in dicto. §. etiam. vsqz ad. §. ille casus indifficilis. vt est videre in hoc exẽplo. Habeo filios z ex vno filio habeo nepotem tempore testamenti. dico sic instituo filios meos heredes: z si forte contingat filium meum martinum me viuo mori instituo filium suum iohannẽ nepotem meum in legittima parte dicto filio meo competenti si mihi superuixisset. z dictum nepotem totem meliorẽ in tertia parte meorum bonorum tũc si filius me auo viuo de medio per mortem subducatur nepos cũ subintret locum patris erit capax legittime. z per consequens dicti tertij. z differt iste casus a superiori: quia in superiori casu nepos natus fuit post mortem filij. vbi habet locum primum caput legis velleye. iste aũt casus presens loquitur quando tpe testamenti aut filius z nepos erant in rerum natura. z sic hoc casu nepos fuit nat⁹ filio viuẽte de q̃ loquitur secunduz caput legis velleye dicto. §. etiam. z sic iste casus non pertinet ad consilium galli: quia illud habet locum quando nepos nascitur post mortem aui hic vero quando natus fuit auo viuente nequz pertinet ad primum caput legis velleye. quia vt dixi illud habet locum quando nepos nascitur post mortem filij dicto. §. nũcde lege velleya. vt fuit dictũ in limitatione supra proxima: pertinet igitur ad secũduz caput dicte legis. vt dicto. §. etiam. z supra dixi.

¶ Fallit nono dicta. l. ix. quando substitutio de nepote ad filium fit ſm consiliumz suppletiones iuliani. de quo in dicto. §. ille casus indifficilis dicta. l. gallus. vt est videre in hoc exemplo. habebaz filios z ex vno filio sperabam habere nepotem: eo quia nurus mea erat p̃gnãs. z dixi sic. filios me⁹ heredes instituo z si contingat filium meum me viuo mori z nepotez ettiaz me viuo nasci: talem nepotem heredem instituo cumqz in tertia parte meorum bonorum meliore. nam cum tempore mortis aui nemo precedat huuc nepotem: ex eo quia pater suus viuo auo fuit mortuus sibi debetur legittima. z per consequens tã q̃ habeat ius succedendi potest per auum relinqui tertium. z iste casus differt ab omnibus alijs tribus de quibus in tribus proximis limitationibus sum⁹ locuti nam differt a primo casu introducto ſm consilium Galli: quia illud habet locum in nepote substituto filio qui nepos nascitur post mortem aui. Nepos iste de quo loquimur in presenti nõ est huiusmodi: quia nat⁹ est viuo auo. differt a secũdo q̃ secũd⁹ casus loquitur de nepote nato post mortẽ patris qui nascitur suus: quia nemo eum precedebat tẽpore natiuitatis. de quo loquitur primũ caput legis velleye. sed iste nepos non est huiusmodi: quia iste nepos de quo loquimur natus est viuente patre suo. z sic non nascitur suus i tẽpore natiuitatis sue cũ alius cũ precedebat scilicet pater suus. differt etiam a tertio casu: quia ille loquitur de nepote qui erat natus tempore testamenti. iste vero nepos de quo loquimur in p̃senti non est huiusmodi: quia tempore testamenti nõ erat natus. z sic differt a secũdo capite legis velleye. qõ habet locum in nepote nato tempore testamenti.

¶ Fallit decimo dicta. l. ix. in hoc casu pono q̃ testator habeat plures filios. z ex vno habet nepotem z filios suos heredes instituit. z vnum vel vnam de filiabus suis meliorauit in tertio suorum bonorum q̃ vel que erat pupillus vel pupilla z eidem pupillari ter substituit dictum nepotez. contingit q̃ mortuo testatore mortuus est pupillus seu pupilla infra pupillarez etatem. certe hoc casu dictus nepos etiam si p̃cedatur a patre suo tempore mortis aui cõsequetur dictum tertium in preiudicium suorum patruorum.

¶ Facit pro hoc primo: quia dicta substitutio pupillarꝫ ẽ directa. l. fzsi plures. §. ad substitutos. ff. de vulga. substi. z sic est prouisio filij cum per eam succeditur pupillo z per eam moritur cum testamento. l. patris z filij. ff. de vulga. z pupil. substi. z institu. codez titulo. in p̃incipio. z sic potest fieri in legittima. l. ex tribus. C. de inoffi. testamen. l. papinianus. §. sed neqz impuberis. ff. de inoffi. testamento. z. l. si arrogator. ff. de adoptio. l. precibus. C. de impube. z alijs substitu. z. c. si pater ꝺ testam. lib. vj. z per consequens potest fieri in tertio Iz sit legittima.

¶ Secundo facit quia vt dixi. Ista ẽ substitutio pupillaris. z in hac substitutione veniunt omnia bona ipius pupilli. non solũ ppria Iz etiã yndecũqz sibi quesita. d. §. ad substitutos. z potest pater substituere quẽcũqz etiã extraneum. d. §. sed neqz impuberis. z. d. c. si pater. dicta. l. finali. C. de instit. z substi. sub condi. fac. nimirum q̃ possit substituere. d. nepotem. Iz sit extraneus.

¶ Tertio: quia auus prohibetur relinquere tertiuz suoz bonoz nepoti qui precediture a patre. vt probat dicta. l. ix. ibi. De sus bienes. sed quãdo nepos

substituitur patruo vel auunculo suo. z consequitur per dictam successionem. d. tertium iam non dicitur illud habere ex bonis aui sed ex bonis patrui cui substituitur qõ patet quia dictus filius testatoris cui ẽ facta dicta substitutio pupillarꝫ ꝺ nepote adeũdo hereditatẽ patris: vel consequendo dictum tertium. iã fecit hereditatem paternã z tertiũ suum. z sic non dicit dictuz tertium dari dicto nepoti de bonis aui: sed de bonis filij cui est facta substitutio pupillaris. dicta. l. patris z filij. z insti. de pupil. substi. in princ. z q̃ per additionem bona non dicant̃ amplius ipius aui: sz filij pupilli adeuntis est glo. in. l. j. §. victores. vbi doct. ff. de acqui. posse. glo. in. l. heres per seruum. vbi etiam moderni. ff. ꝺ acqui. heredi. z in. l. hereditatiũ. ff. de acqui. re. domi. z in. l. cius qui in puincia. in vltima parte in verbo hereditat. z ibi Bar. z alij. ad hoc nota. ff. si cer. peta. est tex. nota. in. l. sed si plures. §. filio. ff. ꝺ vulga. z pupil. substi. melior tex. in. l. j. §. preterea. ff. de sepa. bono. z tex. est de hoc melior ꝺ iure instit. de here. qua z diffe. in prin. z. §. j. instit. qui. ex cauis. a. Iz vel nõ. z sic si dictus nepos habet dictum tertiũ. illud habet de bonis patrui. z a patruo videt̃ habere z non de bonis aui: neqz ab auo videt̃ habere immediate. z sic cessat ratio. d. l. ix. ibi. s. De sus bienes. Quarto facit: quia Iz aliquis sit prohibit⁹ succedere alicui ex legis dispositione nõ prohibetur succedere alteri etiã ex dispositione illius cui prohibitus erat succedere. tex. est singularis in. l. si is qui. ff. de vulg. z pupil. substi. z illa lex est singularis z non reperitur alibi ſm Bar. Bal. Ange. z modernos ibi. z bal. eam redit singularẽ in. c. solicitudinẽ. in vltima col. ꝺ appella. z Ange. in. l. ij. C. de here. instit. ita dicamus in presenti. q̃ Iz nepos nõ sit capax dicti tertij ab ipo auo sibi relinquẽdi ex dispositione. d. l. ix. tñ nihilominus potest illud habere ab alio. i. a patruo ex dispositiõe. s. aui pupillariter substituentis cui nõ poterat nepos succedere in dicto tertio si precedebatur a patre suo tempore mortis aui. neqz obstat. q̃ possit quis dicere imo. d. l. si is qui. facit in oppositum in eo q̃ dicit. q̃ ille qui nõ poterat succedere testatori põt succedere alij ex dispositione testatoris: dum tamẽ bona q̃ venerũt ad illuz cui ille sic ꝓhibitus succedit ab illo testatore non veniãt ad prohibitum. z sic q̃ ita dicamus in nostro casu q̃ posito q̃ dictus nepos prohibit⁹ habere tertiuz ab auo succedat patruo suo p pupillarem substitutionẽ ex dispositiõe aui nõ debet habere bona que peruenerũt ad dictum patruũ. s. filiũ testatoris ab ipo auo cum eidem ꝓhibeat succedere nepos. z sic q̃ dictus nepos neqz habeat legittimaz neqz tertium. que ꝓuenerũt ad ipm patruũ pupillũ ex bonis pris aui hui⁹ nepotis. Quia ad hoc possumus respondere: quia ibi ille qui prohibetur succedere testatori erat in omnibus incapax z omni tempore erat prohibitus succedere. vt filius spurius vel naturalis tantum. z ne fieret fraus legi. phẽbiti. ne tali naturali vel spurio relinquatur: q̃ est incapax in odium sui z relinquentis. sed hic nepos si est incapax nõ est incapax in odium sui vt relinquentis. sed p eo tñ q̃ preceditur a patre suo tẽpore mortis aui. z sic cuz spurius nunq̃ succedat patri directo z in bonis suis eodem modo ꝓhibet̃ succedere per mediam p̃sonã z hoc ẽ vt dixi ad euitandaz fraudem als posset fieri fraus legi. l. nõ dubiũ. C. de legi. secus ẽ in isto nepote: quia Iz sit ꝓhibitus habere dictũ tertiũ nõ ẽ ꝓhibitus semp: quia bene potest auus illud sibi relinquere in casibus superi⁹ allegatis.

¶ Et si forte iste nepos repudiauerit bona paterna. venit etiam. d. nepos ad bona que auus reliquit dicto filio pupillo ex quadaz tacita substitutione vulgari comprehensa in expressa pupillari. l. iam hoc iure. ff. de vulga. z pupil. substi. l. q̃uis. C. eodem titulo.

¶ Fallit vndecimo. d. l. ix. quando filius qui precedebat tẽpore mortis aui erat penes hostes captus: z postea post mortem aui ibi ꝺ cessit: quia tunc tali nepoti bene potuit auus relinquere dictum tertium in preiudicium suorum patruorũ qõ probatur. nam vt dixi. illi cui competit ius succedendi cõpetit ius consequendi. d. tertium per dictaz l. ix. ibi. Que ayan derecho de heredar. Sed sic est q̃ dicto nepoti etiam qui precedit̃ a patre tempore mortis alij: qui tamen pater erat tũc temporis penes hostes. z ibi decessit competit ius succedẽdi. qõ patet: quia illi competit ius succedendi cui competit ius rumpendi. l. j. in princi. z. §. penul. z. l. illud. §. j. ff. de contra tab. z est tex. melior de iure in. §. etiam adoptiuos. n. isti. de here. que ab intesta. desin. sed sic est q̃ tali nepoti competit ius rumpendi. l. si quis postumos. §. si filium. ff. de liber. z postu. ergo competit ius succedendi. z per consequens debet sibi competere ius consequendi. d. tertiuz si sibi fuerat relictũ ab auo per verba posita in dicta. l. ix. ibi. Que ayan derecho de heredar. Et ratio huius limitationis est hec: quia eo ipo q̃ iste filius qui nepotez precedebat tempore mortis patris: eo ipo q̃ mortuus est penes hostem fingitur mortuus tempore quo fuit captus. z sic viuente testatore. l. pater. in principio. ff. de capti. z post limi. reuc. l. penul. §. finali. ff. de vsuca. z p consequens iste nepos a nemine precedebatur tempore mortis aui. z sic bene potuit a dicto auo meliorari p. d. l. ix.

¶ Duodecimo fallit casu quo pr̃ habuit plures filios z ex vno nepote filios instituit heredes

Universidad de Deusto Biblioteca

z nepoti relingat dictuz tertiũ contemplatione filij sui quo casu tale relictum dicitur profecticiũ. vt tenet gl. ordinaria in.l.cũ oportet.in pn.in verbo ex substãtia C.de bonis q̃z liber.per tex.in.l.sed si plures.§.in arrogato.ff.de vulga.z pupil.substi.facit tex.in.l.pfecticia.in prin.ff.de iure doti.z sic acquirit patri suo filio testatoris.l.placet.ff. de acquiren.heredi.z.l.j.ff. siquis a patre fuerit manu. non solũ quantũ ad vsuz fructum:sed etiam quantum ad proprietatem: quia in profecticijs nil est hodie immutatum firmat glo. Bar.z docto.i.l.j.C.qui.admit.z in.l.is qui heres. §.fi.ff.de acqui.hered.z in.l.fi.ff.quis ordo in bono. posse.serue.Hoc tamẽ ẽ intelligendũ verũ q̃n pncipaliter datur contẽplatiõe filij eidẽ nepoti fm Salicc.in.d.l.cũ oportet.in pn.z si aliquis dicat quando dicemus q̃ auus relinquit nepoti contẽplatiõe filij ad hoc vt filius in totum acquirat potes respondere: quãdo si auus non erat alis relictur nepoti nisi respectu filij.i.ad filij vtilitatem.ita dicit Bal.in.d.l.cuz oportet.q̃ presumitur fm Bal. ibi si ipius filij marita precesserũt z nulla ipius nepotis.vel forte potest dici q̃ in dubio si nepos erat in potestate filij videtur auus non alias relinquere nisi cõtẽplatiõe filij.z hoc per quandam doctrinã quã ponit mirabiliter Pau. de cast.in.d.l.cũ oportet.iu pn.vbi tenet.q̃ censetur datũ aliquid contemplatiõe filij.quando datur p illum qui habet magis notam personam filij q̃ nepotis allegat.l.sociũ.qui in eadẽ.ff.p socio.sed sic est q̃ auus habet magis notaz personã filij q̃ nepotis p tex.in.l.si viua mr̃e.C.de bonis mat. igit.sed certe ista ẽ vna doctrina nimis generalis:qua attempta semp potuisset auus relinquere.d.tertiũ nepoti:ergo quia magis habet auus semp notam personaz filij q̃ nepotis vt experientia docet.z posito q̃ dicta doctrina fuisset vera ꝓcederet in alijs terminis.s.quãdo ille qui dat vel relinquit filio alicuius nõ est auus: sed ali extrane z in bijs terminis videt log Pau. de ca.z non quando relinquẽs est auus illius cui relinquit pmaxime q̃ ẽ multuz periculosa dicta doctrina.ita generaliter assumpta vt videt ibi sentire phili.corne. quapropter ego magis credo verã doctrinã Bal.ibi dicẽtis. q̃ tũc dicat relictum cõtẽplatione filij:qñ auus nõ erat alias relictur nepoti.d.tertiũ nisi cõtẽplatiõe filij sui:q̃ pumit si solus filij merita precesserũt z nõ nepotis. z sic q̃ relinquat auus ad vtilitatẽ filii:q̃ tũc bene poterat auus tale tertiuz relinquere nepoti cum tũc p hoc videatur auus meliorare dictum filium in dicto tertio:ex eo quia fuit illõ tertium ꝓfecticiũ.z p cõsequẽs in totũ acgrat filio p d.nepotẽ.qõ ẽ intelligẽdũ veruz fm bal.in.d.l.cum oportet.qñ.d.nepos erat in potestate filij. naz si esset emãcipat nõ videt datum nepoti vt acquiat pri filio testatoris:qz hoc nõ patit rõ ciuilis:z ideo residet penes nepotẽ p regulaz Juliani q̃ dicit ei acgri cui de iure acgri põt.l.adhuc.§.questiões.ff.de vsufructu.qõ sequit Pau.de ca.z cozne in.d.l.cum oportet.z p cõsequẽs eidem nepoti hoc casu nõ potuisset auus relinq̃re tale tertiũ.z sic.d.l.ix.sine dubio ꝓcedet in nepote emãcipato. Fallit.d.l.ix. tertiodecimo qñ testator habẽs plures filios z ex vno nepotez postq̃ disposuit de qnto suoz bonoruz instituit filios heredes.z vitra,ꝓcedendo dixit sic.Instituo nepotẽ meũ heredẽ eũq̃z meliozo in tertia pte meoz bonorũ cũ cape possit: qz hic si tẽpore mortis aui ẽ.d.nepos capaxtã legittime q̃ tertij:z vt qz pr eius tũc tempozis erat mortuus valebat institutio z meliozatio pt sinã capacitatẽ quã bz tpe mortis aui lz illã nõ habuit tpe testi.z hoc p tex.in.l.in tẽp.ff.de here.instit. l.si ita qs in testõ.ff.dcie.ij.z.l.si is q̃ heres.ff.de vulga.z pupil.sub.facit i sũ: qz lz spurio a pre nil põt relinqui.auẽ.ex cõplexu.z no.in.l.ij.C. de here.instit.i l.j.C.de natu.libe.z in.l.fi.co.ti.late bar.in.l.fi.ff.ꝺ bijs qui indig.cautela est q̃ pater instituat filiũ spuriũ cuz cape poterit q̃ institutio valet.d.l.in tẽp.z ẽ glo.in.l.sicut.ff.qui.mo.vsusfructus aui.nã tũc pẽdente cõditiõe petet institutus bonoz posse.fm tab. lij.§.si sub cõditione.ff.de bono.posse fm tab.sed ista nõ ẽ tuta cautela fm bar.veronensem in cautela lxiiij.tutior tñ cautela ad institutẽdũ filiũ spuriuzẽ fz eum ibi hec q̃ pater in testamento dicat qualiter est cõtẽtus q̃ filius suus etiã post mortẽ suã possit legitimari qm̃ tũc ppt cõsensuz pris etiã eo mortuo poterat.d.fili legittimari z succedere pri ẽt extãtib filijs alijs legittimis z naturalib.vt no.bar.in.l.gall.§.z qd si tm̃.i vlti.col.ff.de liber.z postu.z postea dicat ego instituo filiũ meũ spuriũ cũ cape poterat nã tallis institutio facta sub tali cõditione valet z subdit ibi bartolome.q̃ cõit bij q̃ hũt filios vl cõiunctos rebelles quos vellent heredes instituere ne fiscus succedat dicũt sic instituo talẽ si z qñ pueniat i gr̃az dñi qõ est bñ notãdũ fm eũ ibi ꝺ cautel aũt quib pt põt aliqd relinq̃re filijs spurijs.vide Bar.in.l.fi.ff.ꝺ bijs q. vt indlg.z Jason in.l.ij.C.ꝺ here.instit.vbi logt salt remittiue.Bart.vo in caute.lxiiij.vbi ponit.xiij. cautelas:lz nõ approbz nisi vnã.vt ibi poteris videre duo vltria vba volo q̃ scias i hac mã.Primũ ẽ q̃ lz ꝺ iure cõi pt posset filio spurio relinq̃re aliqd p alimẽtis tãtũmodo.c. cũ bẽret.illud ꝓcedit in spurijs simplicit secus tamen est in nephariis z incestuosis fm Bal.iu auẽ.ex complexu.C. de incest. nuptis

z ita ibi limitat.d.c.cum haberet..sed certe contrarium videtur sentire Jo.Jmo.in.l.ex facto.§. siquis rogat.in.v.col.ff.ad treb. q̃ ẽ equi.fm q.d.c. cuz habẽt.nõ bz locũ nisi in terris subiectis eccle z non in alijs.ita tz Jo.de imo.in.d.§. siquis rogat.in.v. col.vt ite ꝓdicta.qñ lex loquit p verbũ nature. refert zsequit.d.Alex.in tertio volumine/cõsilioz.consilio. lxxxj.incipi.cũ pmũ dubiũ.vt.z dubitat.glo.per no. in.c.ñ.vbi gla.de arbi.lib.vj.z in.c.ij. de reg. iuris. eo.lib. Certum ẽ notãdũ in hac materia.nã habem q̃ qñ testator bñs filiũ spuriũ cuius põt relinquere.d.auẽ.ex cõplexu. si aliquẽ extraneuz instituit heredẽ.z eum rogat tacite.vt.d.hereditatẽ restituat d.filio spurio heres tacite accomodauit fidẽ testatori de restituẽdo spurio hereditatẽ q̃ tũc dicta hereditas debet fisco.vt trahit Bar.in.l.ñ.in.ij.coll.ff. de bijs q̃bus vt indig.in.l.j.C.de natura.libe.z late in cõsilio suo incipiente. Dñis dominic magistri.cum alijs cõcordãtijs traditis p.d.Alex.in.l.hereditas. C.de bijs q̃b vt indig.q̃ hoc casu iste heres qui ita accomodauit fidẽ tenet in foro cõcietie restituere talẽ hereditatẽ fisco.z eã non potest rettinere ꝓ se neqz spurio restituere qõ patet ex eo: qz tenẽdo dicit male fidei possessor.l.cum qui.ff.de bijs quib: vt indig. si male fidei ẽ z omne q̃ nõ ẽ ex bona fide peccatuz ẽ c.ñ.de prescriptio.notat Bar.in.d.l.ñ.in.ij.col.ver. quero qd ꝺz facere fm consicentiaz.ff. de bijs quib. vt indig. refert z sequit Babtista trinomala in sua summa que rosella appellatur.in verbo filius.in.iij. col.in v.quero qd debet facere fm consicentiam tc. Fallit.d.l.ix.quattuordecimo.p cuius limitationis euidẽtia pmitte pmo.q̃ sicut officiuz paternuz ẽ dotare filias.l.fi.C.de dotis.pmis.l.qui liberos.ff.ꝺ ritu nuptiarum.z.l.obligamur.§. lege.ff. de actio. z obliga.ita etiaz officium auitũ ẽ dotare neptem.l. dedit dotez.ff.de colla.bono.l.z ideo.§.fi.ff.de in rẽ verso.l.iulianus.§.sed z si filt.ff.ad maccedo. z.l.ꝓ fecticia.§. si filius fami.ff.de iure doti. z pbat tex.in d.l.qui liberos.cũ appellatiõe liberoz.cõtinent etiaz nepotes.l.liberoz.in prin.ff.de verbo.signi.hoc tñ intelligas q̃ officiũ auitum ẽ dotare neptem qñ pater nõ bz bona ex quibus possit dotare filiã suã tunc bene expectat ad auum onus dotãdi: sed qñ pr bz vnde filiũ suũ possit dotare auus nõ tenetur sed eius pr fm Bal.z Sali.in.d.l.fi.C.de dotis.pmis.Bal.z Jason in auẽ.res que.vbi Jason in.xiij.col.cõmuni delega.Bal.in.l.pater.per illum tex.cum glo.ff. de euict. Salice.in.l.si filius in idez.ff. ad maccedo. refert z segt Frã.ꝺ are.in cõsilio.xvij.incipiẽte. Lõ ideratq̃ diligẽtissime.in.viij.cal.v.venio igit ad q̃stũ.z.d.Alex.in.l.fz z si plures.§.i arrogato.in.i.col. ff.ꝺ vulg.z pupil.sub.z Frã.ꝺ arc.in.l.q i aliena.§. interdũ.in.iij.col.ff.ꝺ acq.here.z hoc fundat rõne z auctoritate.nam dos succedit loco legittime z alimẽtoz vt.l.tucio cẽtũ.§.tucio generuz.ff.de condi.z demõstra..ideo.n.dat dos vt inde alatur mulier z marit ci onera sustẽtet.l.ꝓ oneribus.C. de iure doti.l.dotis fruct.ff.eo.ti..z.l.sicuz doté.§. sin aũt insensissimo.ff.solu.ma.Sz q̃n neptis bz auum z prez diuites pus bz petere alimẽta a pre quã ab auo. vt tradit Ly.z Sali.post in.l.ij.C.ꝺ ale.liber. z tenet Bar.in.l.pr.ff.ꝺ liber.agnos.g idẽ i dote z hoc expsse sentit Ly.z Sali.in.d.l.ij.z expssi Frã.ꝺ are. in.d.consi.in col.allegata. Scõ ꝑmitte q̃ ꝓ donationẽ z sic p titulũ lucrat nõ põt in effectu diminuere legittimã filijs.z sic multo min in totũ tollere mõ tali titulo alienet pr bona sua i aliquẽ extrancũ mõ in vnũ filiũ in fraudẽ legittime portiõis alioz filioz quia si ista alienatio seu donatio ẽ inofficiosa põt postea reuocari vsqz ad legittimã filioz fm nota.in.l. j.z in.l.si liqueat.q̃ glo.z docto.C. de inoffi.dona.z i auẽ. vide z si parẽs.vbi ẽ tex.C.de inofft.testa.per Bar.in.l.tricia.§.imperator.ff.dcie.ij.sicuz tñ ẽ pticulũ onerosum.vt puta vẽditiõis.nã tunc regulariter filij nõ pnt reuocare alienata vsqz ad cozp legittimã glo ẽ nota.i.j. z ibi Bar. in fi.vbi ctiã alij docto.C. siqd in frau.patro.Bar.in.l.non vsqz adeo.ff. siqs appa.sue.manu..docto.maxime.moderni in.§. itez siqs i frau.insti.de actio. z hoc mõ põt dari cautela q̃ parẽtes pnt priuare filios legittima fm Dy. z Bar.in.l.hereditariũ.pillũ tex.ff.ꝺ bonis auct.iudi.posq̃ dicit q̃ pr.vẽdẽdo oia bona z,pmittẽdo tradere post mortẽ põt puare filios legittima in totũ:eo q: legittima ꝺbeat pus omnia alieno deducto.l. papinian.§.q̃rta.z.§.qm̃ autez q̃rta.ff. ꝺ inoffi.testa. hoc idẽ tz Bar.in.l.cũ emãcipati.§.illud.ff.de colla.bono.Bal.in.d.§.qm̃ autẽ quarta.z in.l.j.C. de inoffi.dona.Jason in.d.auẽ.vñ z si parẽs.in.iij.no. z in.l.ait ptor.§.lz z sigs in frau.j. col.ff. ꝺ iurciurã. dicit tñ Bar.in.d.locis.q̃ doctores debẽt multum cauere adando tale cõsiliũ pri.tu autẽ aduerte q̃ nõ sufficeret pr̃ez cõfiteri in instrumẽto se recepisse pcũ quia tali confessioni non extaret in preiudicium legittime nisi actualiter probaretur de reali numeratione pecij. ita tenet singulariter Joan.de plate.in.§. siquis in frau. quem refert z sequitur. Bart. vero in cautela. xxxvj. confirmatur : quia si in testamento confitetur se esse debitorem alicuius non statur tali confessioni in preiudicium legittime filioz alias daret materia fraudandi filios legittima sua.ita Bar.

in.l.cũ quis decedẽs.§.codicillis.circa mediũ.ff. ō le.ij.z clarꝰ Jo.an.in addi.ad speculũ.§.nũc videndũ.v.sed numquid patris cõfessio.in ti.de confessis. Anto.de butri.in.c.q̃uis.in.iij.col.z ibidẽ.d.Abb. de re iudi.ō.Alex.in primo voluminꝫ cõsilioꝝ.cõsi. xlvj.incipit.Habita sup hijs in vltima col.v.p hoc facit.z in qnta pte cõsi.cxliij.incipit.Also z cõsidera to themate.j.col.v.z ita vult Speculatoꝛ.z in tertio volumine cõsi.xviij.incipi.Consideratis hijs q̃ thema te narranꝫ.in pn.z i quarta pte cõsi.xviij.incipi. nõ minuꝫ legittima.hoc idẽ tenet.d.Jason.may. in.l.j.in.ij.col.vbi pulchre z copioſe logt:ff. de eo.p quẽ factũ erit vbi omnimodo videatis.z adeo talꝫ cõ fessio patris nõ p̃iudicat filijs respectu legittime etiã si a patre fuerit iurata.ita tz Speculatoꝛ in ti. ō cõfessio.in.§.nũc videndũ.v.sed nũqd pr̃is cõfessio sentit Bar.in.ō.l.codicillis.firmat.ō.Alex.in qnta pte cõsilioꝝ.cõsilio supra allegato.incipi.Also z cõsi derato themate.p̃mitte tertio.q̃ si habeo tres filios z vnam filiam z eam nuptui tradidi z sibi constitui noĩe dotis vltra legittimã portionẽ suã quã in bonis meis post mortẽ meã sperabat z vltra tertiũ z qntũ bonoꝝ meoꝝ.vt cũ haberẽ in bonis centum tm̃ sibi cõstitui noĩe dotis septuaginta.z sic excedit dicta do tis cõstitutio legittimã alioꝝ triũ fratrum si bene cõ putes q̃ hoc casu q̃dũ durat matrimonium post mortẽ meã pr̃is dotãtis alij fratres nõ possunt reuo carẽ dictã dotẽ vsq3 ad legittimã.z ẽ rõ:q̃ maritus cõstante matrimonio dr̃ hẽre.dotẽ.ex causa onerosa l.p oneribus.z ibi no.Bar.C.de iure doti.l. ex pro missiõe.ff.de actio.z obliga.z.l.j.§.fi.z ibi Bar.C. de iure doti.z p causam onerosam pr̃ põt p̃iudicare filijs suis in legittima.vt fuit tã dictũ in scõo euidẽti alu.supra.Sz soluto matrimonio z dote redita vxo ri bene poterunt fratres reuocare a sorore illud qõ habet vltra legittimã z tertiũ z quittũ:q̃ tũc cuz ods redit ad filiã a pr̃e dicit hẽre tn.d. dote causaz lucra tiuã.tex.est cũ glo.in.l.meuia.§.j.vbi docto.ff. solu. ma. z.d.l.j.§. fi.C. de iure doti.in.l.fi.§.si a socero. ff.de hijs que in frau.credi.z p titulũ lucratiuum pr̃ nõ p̃iudicat filijs in legittima.ſ. bona sua vltra legit timã vni filioꝝ donando vt dictũ fuit in supiore ,pri mo euidẽtia. Facit ,p hoc qõ dicit Bal.i.l. qñ nouella.in.v.regula.C.de inoffi.testõ. vbi ipe dicit. q̃ illud qõ acq̃rit filius ex titulo nõ lucratiuo:sz ex ti tulo oneroso nõ venit in collatiõe allegat.l.j.§.ne ca strẽſe.v.hoc etiã ,ppt̃ oneraz̃.de colla.bono. Tertio facit illud qõ singulariter dicit Bar.in.ō.§.si a socero.vbi ipe dicit hec verba. Tu scis q̃ pr̃ nõ põt donare filio spurio modo p̃byter maritauit quandã filiã suã spuriã modo consanguinei voluũt reuocare post mortẽ.ego dixi q̃ a viro non poterat reuocari: q̃ hz ex titulo oneroso:sed postq̃ ad mulierẽ ẽ reuer sa dos põt reuocari:q̃ ip̃a habz ex titulo lucratiuo.z hoc idẽ refert z sequit̃ ibi Ange.cũ hac determina tiõe trãslt ibi.ō.Alex.in aposti.ad Bar.refert z seq tur Jason in.§.siqs in frau.in.v.col.instit. de actio. hoc idẽ dixit Bar.in.l.meuꝰ.§.duobꝰ.in.xj.col.v. tertio.quero ego sum obligatus mulieri vbi latiꝰ log tur.ff.de le.ij. sentit Bal. in.l.ij.z ibi Salice.C. de reuo.bijs q̃ in frau.credi.refert z segt̃ Ange.ō are. in.§.si res aliena. in.ij.col. insti.delega. Quarto facit tex.in.ō.l.fi.§.si a socero. ibi in maritus autẽ q̃ ignoraut nõ dandã actionẽ nõ magis quã increditoꝛẽ.z ibi quidã existimãt in filiã dandã actioncz.ff. ō bijs q̃ i frau.credi. vbi pzq̃ creditoꝛibꝰ pr̃is nõ da tur actio reuocatoria contra maritũ constãte matri monio ex eo,quia talis maritus dicit̃ bñe dotem.ex titulo oneroſo sz dote reuersa ad vxorẽ bene cõpetit creditoꝛibꝰ actio reuocatoria cõtra vxorẽ:q̃ tunc dr̃ bñe vxoꝛ dotem ex titulo lucratiuo. Quinto facit qõ dicit Bal.in auc̃.ex testõ.in vltima col.v.quarto quero.C.de colla.vbi dicit bal. q̃ ita demuz filia q̃ hz dotẽ excessiuã cõpellat̃ ꝓferre eã qñ ẽ heres pa tris vlls alꝫ si abstiñt ab hereditate pr̃is z vlt ee cõtẽ ta dote sua nõ compellatur cõferre allegat tex.l.fuit q̃stiõis.ff.de collat. Pro hoc pondero tex.z.vj. a nemie põdera.i.ō.l.fuit q̃stiõis.ibi q̃ nõ tm̃ datũ apud maritũ remanebit.ecce ibi tex. clare ,pbãtẽ q̃ ita demũ frẽs nõ p̃nt cõsequi aliquid ex dote qñ filia non vult succedere pr̃i.z quando dicta dos extat pe nes maritũ a cõtrario q̃ sensu qñ dicta dos non extat penes maritũ sz penes vxorẽ z sic soluto matrimonio videt̃ q̃ fratres p̃nt eõsequi aliqd ex dicta dote soro re in vita. Sz cõtra p̃dicta facit tex.in auc̃. vnde z si parẽs.C.de inoffi.testõ.z ibi exp̃sse Pau.ō ca. in.iij.col.vbi dicit tex.q̃ si pr̃ imẽsã fecit donationcz vni filioꝝ q̃ tenet̃ alijs fratrib9 supplere legittimam etiam si se vellet abstinere ab hereditate patris. z ibi Pau.de ca.dicit q̃.ō.l.fuit q̃stionis.Dz intelligi qñ filij habebãt integrã legittimam adeo q̃ nõ erat ne cessaria suppletio alꝫ etiaz si filiꝰ vellet abstituere se ab hereditate pr̃is nõ audiret quo minꝰ suppleat alt oꝝ fratrũ legittimã. Sed volẽdo substinere ea q̃ su pradicta sunt possumꝰ rñdere.q̃.ō.auc̃. nõ cõtraria tur imo cõcordet.nam ibi ideo nõ audit̃ ille q̃ imen sam hz donationẽ etiaz si se vellet ab hereditate pr̃is abstinere q̃ ibi illud qõ excedebat legittimam alioꝝ fratrũ fuit in vnã filioꝝ collatũ titulo lucratiuo.ſ.titu lo donatõis.vt clare ,pbat tex.i.ō.auc̃. vñ z si pr̃es.

ibi immensam donationẽ quo titulo lucratiuo pater nõ põt filios dãnificare ilegittima sua vt supꝝ dictũ ẽ z ibi ad hoc illuz tex.p̃dcr̃t docto.maxime Jason ergo acõtrario sensu si filius vnus habuisset ti. oncro so.bona patna nõ cõpellerẽt supplere alioꝝ suoꝝ fra trũ legittimã.Secũdo cõtra p̃dicta q̃ sa.ō.Bal. in.l.si emãcipati i vltima.col C.de colla. vbi ipse sic sqt.Ultimo vnũ scias q̃ qnõ vult succedere vlt nõ tenet̃ cõferre nisi ad legittimaz.vt supꝝ. de ioffi.testõ. auc̃.vñ z ips.Sz dico q̃ dictuz Bal.nõ obstat. z q̃ eodẽ mõ poterimꝰ eidem rñdere z q̃ itelligat̃ qñ iste q̃ nõ vult succedere hz bona paterna titulo lucra tiuo q̃ pz fm cõcordãtiã quã allegat.ſ.d:auc̃.vñ z si pẽs.q̃ vt dixi logt̃ ō collatisa pr̃e i vnuz filiũ titulo lucratiuo z non oneroso.z sic non obstat. Tertio cõtra ea q̃ supra tenui facit expressa determinatio. Pau.ō ca.z i nr̃is terminis i.l.vnica.ad fi.C.de in offi.dotib9.vbi ipe dicit z istud no.q̃ frequenter hoc cõtingit q̃ pr̃ dat largas dotes ,p filio vl' ,pmittit in tm̃ q̃ non remanet legittima masculoꝝ.nã mortuo tali pr̃e vlñr̃e alij filij p̃nt reuocare dictã datiõez do tis vsq3 ad legittimã etiã cõstãte mr̃imonio int̃ filiã dotatã z maritũ ei9 sz maritꝰ habeat cãz onerosam: q̃ nõ debẽt alij filij carere legittima,ppt̃ dotationcz sororꝫ:ecce ibi expssaz determinationẽ contra ea q̃ te nui i ꝓma opinioc. Credere tñ q̃ possz dari vna notabilẽ cõcordia int̃ istas opiniões z q̃ ambe sint vẽ i suo casu.p cui9 euidẽtia facio tres casus. Prim9 qñ maritꝰ q̃ dotẽ accepit fuit in fraude: q̃ bñ sciebat substãtiã pr̃is vl' socceri remanentẽ dote extracta non sufficere ad integraz legittimã alioꝝ filioꝝ quo casu dr̃ ptcipasse iste gener fraudẽ cũ socero suo. Secõs qñ iste gener nõ fuit i dolo neqz i fraude:ex eo q̃ cre debat alia ba remanẽcia penes socerũ dote excepta sufficere ad legittimã alioꝝ filioꝝ integrã. Terti9 qñ sum9 i dubio.ſ.an gener ptcipauit fraudẽ cuz so cero suo vl' fuit in bona fide. Primo casu qñ ge/ ner sciuit fraudem. dico q̃ hoc casu poterũt alij filij decepti in sua legittima reuocare ab isto marito sue sororis illõ qõ vltra dotẽ habuit etiã cõstãte mr̃imo nio.z etiã si maritꝰ eã dotẽ habuit titulo oneroso,ppt̃ dictaz fraudẽ z doluz quã cũ socero ptcipauit ex eo q̃ sciuit socerũ filios suos sua legittima defraudare q̃ fundo sequẽtib9 fundamẽtis. Primo p regu lã generalẽ q̃ hz neminẽ ex dolo suo seu fraude lucrũ aliqõ cõseq posse.l.verũ.§.hoc quoqz.ff.p socio.glo. ſ.l.ticio.i p̃n.ff.ad municipa.cuz vulga. Scõo facit q̃ iste gener si sciuit dictã fraudez qñ recepit dotẽ ipe videt̃ decipe alios filios testatoꝛis circa legittimã su am.z deceptis nõ aũt decipiẽtib9 iura subuenunt.l.

ij.§.vba.ff.ad velleya.l.ij.z iij.C. si minoꝛ.se maio rẽ dixe cũ alijs cõcordãtijs allegatj p gl.i.ō.§.vba. z sic cũ iste maritꝰ vt dixi decipit p doluz alios filios sui soceri sibi non est subueniendum. Tertio facit q̃ lz de iure debitoꝛ q̃ cessit bonis habeat p̃uilegiuz vt a carcerib9 liberẽt.l.j.C.q̃ boni.cedẽ.pos.tñ si ꝺbi toꝛ ita fraudulẽt̃ res alienasset vt aparere nõ possint nõ liberat̃ a carcerib9 cedẽdo bonis.casus ẽ pegrin9 z fm Ange.ibi singularit̃ i.l.fi.§.si.fz p̃mã lecturã glo.ibi cõit̃ approbatã.ff.ō bijs q̃.i frau.cre. quam reddit etiã singulariterz Jason i.§.ite siqs i fraudẽ.in xxiij.col.insti.de actio.ita p illũ tex.tz etiã Bal.i.l.j. i.v.q.C.si qd i frau.patro.ita etiã dicam9 in p̃nti.q̃ lz marit9 ,ppt̃ p̃uilegiũ mr̃imonij nõ possit reuocato/ ria cõueniri duratẽ mr̃imonio a frib9 sue vxoris ad il lud qõ in dote habet vltra legittimam sue vxoris.q̃ hoc sit verꝫ qñ nõ fuit i dolo z fraude alꝫ sec9. idẽ tz Bar.i.l.alia.i.§.elegant̃.ad fi.ff.solu.ma.no.bal.i l.j.i.iij.col.C.q̃ boni.cedẽ.p̃nt. Quarto facit tex. i.l.etiaz.§.j.vbi moder.ff.solu.ma.vbi dicit tex. q̃ lz marit9 cõuẽt9 ab vxore actione de dote conueniat̃ in quãtũ facere põt.l.maritum.z.l.alia.§.elegãter.z.l. reiudicate.§.j.in ꝑn.eo.ti.ſ.solu.mr̃imo. tñ illõ ẽ ve rum nisi maritꝰ bona sua dissipauit dolose in necez z fraudẽ mulieris vel talez dolũ cõmisit in rebus dota libus.vt.ō.§.licet. Quinto facit tex.singularis in l.pe.ff.de iure doti.vbi habeẽ q̃ lz socer ,pmittẽs do tẽ conueniatur a suo genero in id q̃ facere põt.l. ex diuerso.ff.solu.ma.z.l.sz hoc ita.ff.de re iudi.tñ si so cer induxit dolo genez suũ ad ꝯhẽdũ matrimoniuz sub spe.dotis ase ,pmisse quã sciebat senullo mõ p̃sta re posse q̃ hoc casu amittit tale p̃uilegiũ z cõueniẽtur insolidũ.tex.ẽ no:i.d.l.pr̃.quẽ reddit ad hoc singula rez Pau.de ca.i.l.etiã.§.licet.i.ij.col.ff.solu.ma. z ō.Alex.i.l.nõ tm̃.i.iiij.col.ff.de re iudi.facit i sili qõ dicit Bar.in.ō.§.eleganter q̃ si debitoꝛ tpe quo cõ traxit cũ suo creditoꝛe erat paup z sciebat se nõ posse soluere p̃dat p̃uilegiũ cessiõis qõ intelligit Pau.de ca.in.ō.§.iz.in.iij.col.qñ debitoꝛ induxit creditoꝛẽ p doluũ ad cõtrahẽdũ ar.ō.l.pe.de quo videas ibi per euz. Sexto facit tex.in.ō.l.fi.§.si a socero.ibi Si vero vterqz sciuerit.ff. de bijs q̃ i frau.credi.vbi di cit tex.q̃ qñ pr̃ dotãs filiũ hz creditores. z i fraudẽt lor filiã suã dotauit.z z marit9 sciuit dictã fraudẽ.q̃ etiã durãte mr̃imonio z lz habeat dotẽ ti.onerosi p̃ terit cõuenirl a creditoꝛib9 reuocatoria i eo i quo creditoꝛes sunt defraudati sic igitur dicam9 i p̃nti.q̃ qñ pater bñs filios z filias dotaret filiã in magna quan titate adeo q̃ excedit legittimam alioꝝ filioꝝ z mari tus sciebat banc fraudem q̃ etiam durãte matrimo

mio poterit cõuenirí ab alijs filijs dotãtisq̃ sũt credi
tores i sua legittima cuz illa habeaf vt es alinuz ꝑm
Bal. in. l. ij. ad. si. C. de lib. prete. z exher. z in. l. q̃ q̃
C. ad. legẽ fal. z sic filij patris dotantis tanq̃ credi
tores possunt agere reuocatoria contra maritũ sue so
rozis etiam matrimonio durãte z lz marit⁹ habeat ti
tulũ onerosum pacietur istud detrimẽtum ꝓpterea
q̃ fuit in fraude ad idẽ ẽ tex. in. l. hac in factuz actio-
ne ante ſi. ibi. ergo si fraudator ꝓ filia dotez dedisset
sciẽtis fraudari creditores filia tenef vt cedat actionem
de dote aduersus maritum. Septimo allego q̃si ex-
pressam determinationẽ rapha. cuma. in. d. §. si a so
cero vbi ipse limitando illud q̃ ibi dicit Bar. ſ. q̃n ꝑ
soiter maritauit filiã spuriã q̃ succedẽtes ab i testato
eidẽ ꝑsoitero nõ possunt reuocare. d. dotẽ cõstãte ma
trimonio z q⁹ marit⁹ habet in ea titulũ onerosum q̃
illud habeat locũ quãdo maritus nesciuit fraudẽ. sin
aũt sciuit tũc. reuocaf vnde debuit ꝑm eũ gener ꝑsoi
teri videre istã dotẽ datã in fraudẽ legis merito nul
laz allegat. l. nõ dubiũ. C. de legi. z ita nõ poterit itel
ligi ꝑm aopi bar. i. d. §. si a socero z An. z. d. Alex. ibi
z Bali. auẽ. ex testõ. i vltima col. C. de col. z Ja. i. d
§. Item si qs in frau. in. v. col insti. de actio. sed sic in
telligim⁹ ꝑm opinionẽ ℙau. de ca. in. d. auẽ. vñ z
si parẽs z in. d. l. j. C. de in offi. dotibus z Bal. in. d.
l. si emãcipati in fi. C. de colla. Scõdo tñ casu q̃n mari
t⁹ nõ sciuit. d. fraudẽ. i. nõ sciebat tẽpore quando fa-
ctus ẽ cõtractus dotis q̃ia alij filij soceri. dotantis re
manebãt de fraudati dico q̃ tũc nullo modo cõueni
etur reuocatoria aſoroz⁹ sue vxoris respectu illius ex
cessus quẽ in dote habuit per quẽ legittima aliorum
filiorum ãuit diminuta caz cõstante matrimonio dica
turin dote habere titulũz onerosum z hoc probaf per
tex. in. d. §. si a socero ibi at si neuter sciuerit z ibi in
maritũ autẽ qui ignorauit nõ dandã actionẽ nõ ma
gis quã increditorẽ qui a fraudatore q̃ ei deberef ac
cepit cũ is indotataz vxorẽ ductur⁹ nõ fuerat hecsũt
verba form alia illius. §. si a socero induco sic illuz. §.
si veri creditores soceri nõ possunt reuocarea mari-
to durãte matrimonio dotẽ eidẽ dataz in fraudẽ ip
sorum creditorũ q̃n marit⁹ nõ sciuit. d. fraudẽ afforti
ori alij filij ipsius soceri nõ poterunt hoc casu reuoca-
re dictam dotem genero dataz in fraudẽ eoz qui in
sua legittima nõ sunt veri creditores sed quasi glo. ẽ
no. in. l. si emãcipata in verbo rõnib⁹ z ibi no. Jason
C. de iuris z facti ignoz. quã reputat singularẽ ℙau
de ca. in. l. iuris ignoratiam. C. qui admit. lz aliã bẽs
sibi similẽ. in. l. si duo. ff. de acq. here. z ẽ tex. in. l. si. §.
ſin autẽ perpetu⁹. in verbo quasi debita. C. de cura.
fur. z. in. l. z q̃ in verbo. quasi debita. ff. ꝓ socio. ꝓ quo
facit etiã q̃ si veri creditores qui tractãt de dãno vitã
do nõ admittũtur ad reuocãdũ debitũ i hoc ſcũdo
casu ꝑ. d. §. si a socero affortiori q̃si creditores q̃ agũt
de q̃si lucro captando nõ admittenf ad reuocationẽ
legittime vt sũt sui filij i legittia vt ꝑ glo. l. d. l. si cmã
cipata ar. tex. in. §. licẽcia. l. fi. C. de iur. deli facit etiã
lilud q̃ dicit rapha. cuma. l. d. §. si a socero. cũ legittima filij z patronj ꝑ
passu ambulẽt. d. l. fi. C. ō inoffi. testa. Sz sustinẽdo
dictã cõcordiãq̃ no. ẽ poterit rñderi. §. sigs i fraudẽ.
q̃ ideo ibi patron⁹ admittif indistincte ad reuocatio-
nẽ sue legittime: ex eo q⁹ patron⁹ q̃n vult reuocare
alienata ꝑ libertuz i ei⁹ fraudẽ tenef refundere ꝑciũ
emptori. vt est tex. l. d. §. sigs i fraudẽ. vñ cuz in vno
grauef. ſ. in refundẽdo ꝑciũ emptori dz i altero releuari. ſ. vt oi casu admittaf ad reuocãdũ. l. cũ q. i ꝑu.
cũ cõcor. positis ꝑ glo. ff. de iureiuran. vt vñsentit on⁹
sẽtiat bonorẽ z ecõtra. l. amicissimos. i ꝑn. ff. ō excusa
tuto. z eodẽ mõ cũ l. d. §. sigs i fraudẽ. vnũ ẽ introdu
ctũ cõtra emptorẽ. ſ. vt reuocef alienatio sibi facta ꝑ
libertũ indistincte etiã q̃n nõ fuit in fraude in alio ale
uietur. ſ. vt patronus reuocans sibi refundat ꝑciũ q̃
nõ ẽ i nño casu. nã nõ reperif iure cautũ q̃ q̃n pr̃ alie
nat bona in fraudẽ legittime filioz z filij admittant
ad reuocãdũ. q̃ filij refũdãt ꝑciũ illi⁹ gb⁹ dicta bona
alienanf. z sic casu quo filij admittanf cõtra empto-
rẽ ad reuocãdũ alienationẽ quo ad legittimam. ſ. q̃n
emptor fuit in fraude nõ teneref eidẽ refundere ꝑci
um. arg. tex. in. l. debitor. ff. de bijs q̃ i frau. credi. ium

eto eo q̃ dicit Bar. z rapha. in. d. §. si a socero z sic ꝑ
ꝓdicta remanet. d. cõcordia. tertio vero casu q̃n sum
mus i dubio scilicet an maritus sciuit fraudẽ: vel ne
dicemus idẽ q̃ in ſcũdo casu z ẽ ratio q̃ in dubio
ꝓsumitur ignorancia. l. verius. ff. de ꝓbatio. Item
in dubio non ꝓesumitur quis delinquere z sic esse in
dolo. l. merito. ff. ꝓ socio z ꝓ ampliatione vel
alia concordia vide. Bal. in tractatu de dote in
pl. ix. ꝓuilegio dotis. Ex supradictis fac. regulã cum
extensionib⁹ z limitacionibus. Regula est. q̃ si ma-
ritus bẽat dotem cũ vxore sua z. d. dos excedat le-
gittimã alioz filioz dotãtq̃ q̃diu durat matrimoni
um maritus nõ poterit cõuenri aliqua reuocatoria.
actione respectu illius excessus quia talẽ dotẽ nõ ha
bet ex titulo lucratiuo immo ex ti. oneroso iuribus su
peri⁹ allegatis ℙrimo extẽdo. d. regulã nõ solũ q̃n
ẽ certũ q̃ marit⁹ ignorauit. d. fraudẽ a pr̃e dotãte co
missam quo casu certũ ẽ maritũ nõ pati reuocationẽ
alicuius partis dotis. d. §. a socero verũ etiã quando
summus in dubio an sciuit vel ignorauit quo casu ꝑ
sumitur ignorãtia. d. l. verius z in dubio nõ ꝓsumit
diminuere. d. l. merito. ¶ Extẽdo ſcõdo dictã regulã nõ
solum habere locũ quando dos fuit ꝓmissa marito
z tradita verum etiam si solum sit ꝓmissa nam hoc
casu poterit maritus agere cõtra heredes soceri do
tantis ad petitionẽ. d. dotis. ſ. contra filios soceri qui
sunt in. d. dotis cõstitutiõe defraudati sua legittima
q̃ ꝓbatur quia dare z promittere idem sunt. l. fi. C.
ad legẽ fal. ¶ Facit tex. expsse in. l. fi. ibi. Sz z ꝓ
missa exigef. ff. de colla. dotis. vbi ẽ tex. nota. q̃ quã
do filia non compellif conferre dotem q̃ est in casu
quando non vult vniuersaliter succedere q̃ nõ soluz
non cõfert dotẽ sibi datã sed etiã ꝓmissam exiget. ita
etiã dicimus in presenti q̃n dos fuit promissa viro in
fraudem aliorum filioz quam fraudẽ ignorauit vir
poterit. d. vir. eam exigere a fratribus sue vxoris z di
cti fratres non poterũt oponere viro de imměsa con-
stitutiõe dotis q̃ ẽ notandum. facit quia si marit⁹ fe
cit pactũ de lucrãda dote vxore i matrimonio mortua
non tantũ habet locũ. d. pactuz in dote soluta sed cti
am in dote promissa glo. ẽ iũcto tex. z ibi ℙau. ale
z Jason. in. l. si donaturus. §. fi. super ver. duz taxat
ff. de cõdi. ob causam dato. ¶ Tertio extẽdo. d. re-
gulã nõ solum habere locum q̃n matrimoniũ cõstat
z̃ dos penes maritũ q̃ eam dicitur habere ex titulo
oneroso verus etiã si solutũ ẽ matrimoniũ morte vxo
ris vel vxore viuẽte nomine ipsius vxoris petant. d.
filij dotẽ maternã quia titulus dotis non tñ ẽ onero
sus ex parte mariti vt predixi verũ etiaz ex parte filio
rum dotẽ maternã petentiũ ita dicit singulariter bar.
in. l. si cõstante in ꝑn. i. rj. col. iñ. x. q. ij. ꝓtis ꝓncipalis
ver. quero vtrum possit nomine eoz vel nomine ma
tris. ff. soluto matrimonio. refert z sequitur Ange. ō
are. in. §. si res aliena. in. ij. col. insti. de lega. d. Alex.
in. d. §. si a socero in apostillis ad Bar. Jason. in. d.
§. itẽ si quis in frau. in ꝑn. vj. col. ¶ Marto extẽdo. d
regulã nõ solũ q̃n cõstat matrimoniũ z dos stat pe-
nes maritũ ꝓpter subsistẽcia onera matrimonij quo
casu non dabif in maritum actio reuocatoria stãtebo
na fide ipsius mariti vera vel ꝑsumpta verũ etiã q̃n
solutum ẽ matrimoniũ morte vxoris z dos remanet
penes maritum ex pacto de lucranda dote est huius
extensionis ratio quia nõ solũ dicif habere maritus ti
tulũ onerosum in dote constante matrimonio lz etiã
in lucro dotis quẽadmodũ nũc exẽplificaui cuz
precessit causa onerosa. i. titulus dotis istud est q̃ in
terminis voluit glo. no. in. l. si donaturus. §. fi. in. glo.
fi. in verbo. duz taxat sequunf ibi Bal. z alij. ff. de cõ
di. ob cau. dato. facit tex in. l. j. §. lucratiua in ver. sive
ro vel socer. C. de ꝓpou. lucra. descrip. li. x. vbi si socer.
dederit dotẽ ꝑ filia vel nepte nõ dicitur dicta dos cõ
numerari ꝑm causas lucratiuas. lz. d. dos vertatur
ad lucruz z ibi Ange. põderat illum tex. ad hoc facit
ꝓ hoc q̃ voluit Bal. in. l. hac edictali. in ꝑn. C. ō
scõis nuptis in. iij. col. ver. pone q̃ appositũ pactũ ō
lucranda dote. ꝛc. vbi dicit q̃ lucruz dotis q̃ cõcedi
tur marito ꝓpter expẽsas non dicif titulus lucratiu⁹
idem Bal. in auẽ. ꝓterea in penul col. C. vnde vir z
vxor z Bal. in. l. cum multe in. ij. col. C. de dona. an
te. nupti. facit ꝑ hac cõclusione illud q̃ volunt glo. sin
gularis i. l. si duo quã ibi ímo. z moder. no. ad hoc. ff.
de acqui. heredi. z. d. Alex. in. l. iuris ignorãtiã. C. q̃
admi. q̃ q̃n lucrũ trahit originẽ adãno. q̃uis ō ꝑsen
ti sit lucrum tñ iudicamus ꝑ vt de dapno de quo vi-
deas ꝑ Jason in. d. l. iuris ignorantiã. lz cõtra hanc
conclusionem faciat tex. in. l. si ab hostib⁹. §. si vir. in
vbo lucri. ff. solu. ma. lz Ludo. Alex. z Jason. i. d. §.
fi. l. si donatur⁹. dicũt q̃ ipropzie ponit ibi lucrũ vel
dr lucruz habito respectu ad pñs ꝑm Jaso. ibidẽ.
¶ Quinto extẽdo. d. regulã: non solũ i dote vera z
marito vo: lz ẽt i dote putatiua z mr̃imõio putatiuo
quo casu marit⁹ dr̃ hẽ i toli dote etiã titulũ onerosuz
ꝑm glo. i. l. pculus. alis ẽ. l. ancilla. in glo. fi. sup vbo
possidet. ff. de iure doti. quã ꝓ no. segl. d. Alex. in. d.
§. si a socero. z eã reddit vnicã z singularem. Ja. in
d. §. itẽ sigs in fraudẽ. in. vj. col. exẽplicemus nunc.
ponam⁹ q̃ duo sunt in gradu, pbibito ad cõtrahẽdũ
matrimoniũ cõtraxerũt illud de facto credẽdo q̃ il
lud poterãt cõtrahere ex eo q̃ ignorauerunt consan
guinitatem z tpe cõtract⁹ matrimonij maritus acce

pit tam largam dotẽ a ſocero ſuo q̃ diminuit legitt
mã alioꝝ filioꝝ.z de fraude hac nõ ꝓcipauit.z ſic
multo tẽpore ſteterit vir z vxor in.d. matrimonio pu
tatiuo z ide liberos ꝑ crearũt poſtea forte mortuo ſo
cero reperierũt qualiter erãt in gradu ꝓhibito cõtra
bẽũ matrimoniũ mittũt romã,ꝑ diſpẽſatione quã ex
aliq̃ iuſta cauſa credũt cõſequi. interiz veniunt filij.
alij.fratres vxoris.z dicunt q̃ ſupleat eis legittimaz
que per dotis conſtitutionem fuerat diminuta oppo
nitur ex parte viri q̃ nõ poteſt ab illo peti replicaẽ ꝑ
alios fratres vxoris q̃ nõ cõſtat matrimoniũ pote
rit duplicari per virum q̃ iz non conſtet matrimoni
um verũ conſtat eſſe putatiuum z q̃ eodẽ modo hz
dictã dotẽ ex titulo oneroſo,ꝓpter cauſam precedẽ
tem z quia de ꝓximo ſperant q̃ dictũ matrimoniuz
putatiuũ efficiẽ verũ ex diſpẽſatione ſuperuenturaz
iſtud eſt notabile iz aliq̃tulũ dubiũ. ¶ Sexto exẽ
do.d.regulã non ſolũ habere locũ q̃n vterq; tã ſocer
dotãtis quã gener dotem acipiẽs fuerit in bona fide
hoc ẽ quia ſocer credebat q̃ bona q̃ ſibi remanebãt
extracta dote ſufficiebãt ad integram legittimãaliox
filiorum q̃ poteſt eſſe qõ quis plus credat ſe habere
quã habet.ſ.ſepe inſti.de bijs qui manu nõ poſ.z ſi
militer gener credat q̃ cetera bona q̃ remanebantpe
nes ſocerũ erãt multũ ſufficiẽtia ꝑ integra legittima
cõſeruãda alioꝝ filioꝝ verũ etiam quando ſocer fuit
in fraude quia ſciebat q̃ alia bona q̃ penes ſe rema-
nebant nullo modo ſufficiebãt ad legittimaz filioꝝ z
ſic dotauit filiã in fraudẽ filioꝝ z per cõſequẽs in frau
dẽ creditoꝝz cũ filij in ſua legittima ſint quaſi credi-
tores vt ꝓdixi ſi tamẽ gener nõ ſciuit dictã fraudem
q̃ caſu cum conſtante matrimonio habeat titulum
oneroſum in dote erit neceſſe ad hoc vt illud in quo
ſocer comiſſit fraudez reuocetur a genero q̃ eodem
modo ipſe participaſſet in fraude vna cũ ſocero ꝓcq̃
facit ter.in.d.l.ſi.§.a ſocero ibi in maritũ autẽ q̃ igno
rauit non dandã actionem nõ magis quã increditor
ez qui a fraudatore q̃ ei debeẽ accepit põdera ibi ver
bum qui ignorauit.ſ.gener z aliud verbũa fraudato
re.ſ.ſocero z verbum nõ dandã actionẽ in maritum
vbi clare ꝓbatur q̃ cõtra maritũ qui fuit ibona fide.
non datur actio creditoribus.i.filijs iz ſocer fuit frau
dator.hoc idẽ ꝓbat in.l.bae in factũ actioncibi.ergo
ſi fraudator ꝑ filia ſua dotẽ deduxit ſciẽti fraudari cr
ditores filia teneẽ vt cedat actionẽ de dote aduerſus
maritũ.ff.de bijs q̃ in frau.credi.põdera verbũ frau
dator.i.ſocer z verbũ ſciẽti.i.genero z verbñ aduer-
ſus maritũ vbi ꝓbatur q̃ ꝓpterea marit⁹ tenetur cre
ditoribus.i.filijs actiõe reuocatoria q̃ am ambo.ſ.ſo
cer z gener fuerint in fraude a cõtrario igitur ſenſu
ſi ſocer ſol⁹ fuiſſet in fraude z eam fraudẽ ignorraſſet
gener nõ teneẽ gener aliq̃ reuocatoria ad idẽ facitex
l.l.pe.C.de reuo.bijs que in.frau.cre.ibi per actiõez
in factum contra emptorẽ qui ſciens in fraudẽ cẽpa
uit vbi ꝓbatur q̃ q̃ aliqs habuit a debitore q̃ habe
bat creditores bona ti.oneroſo vt ibi emptorez z ibi
cõparauit ſi fuit in fraude vt ibi qui ſciens i fraudem
vna cũ ſocero ſuo vt ibi fraude tenetur reuocatoria ali
as ſi ſolum debitor ideſt ſocer dotans fuit in fraude ſi
tamen gener nõ fuit ſciẽs nõ dabitur cõtra eum aliq̃
actio reuocatoria z hoc clare dicit rapha.cuma.in.d.
§.ſi a ſocero ſeptimo exẽdo non ſolũ q̃n dicta.dos q̃
excedit cõſiſtat in dote ꝓcipali verũ etiã ſi dict⁹ exceſ
ſus cõſiſtat in augmẽtoipſius dotisq̃ poterit probari
ex bijs q̃ dicit. Jaſon in.l.ſerui electione in ꝑn.in pri
mo.no.ff.dele.j. ¶ Primo limito.d.regulã qũ fi
lia dotata abſtinuit ſe ab hereditate ꝑris quo caſu nõ
cõpellitur cõferre dictam dotez.d.l.ſi.ibi abſtineat ſe
bonis.ff.de colla.dotis neq; etiam reuocabitur ꝑ ea
q̃ ſupradicta ſunt maxime p.d.§.ſi a ſocero neq; ob
ſtat q̃ dicit ter.in auẽ.vnde ſi parẽs.C.de inoffi te
ſta.ibi.iz.autẽ ei qm̃ largitatẽ meruit abſtinere ab
hereditate duz modo ſupleat ex donatione ſi oppus
ſit ceteroꝝ portionẽ q; dico q̃ ter.in.d.auẽ.vnde z ſi
parẽs ioq̃ẽ q̃n ille qui poſſidet bona que excedũt legi
timã filioꝝcõcedenas poſſidet ca.ti.lucratiuo.ſ.dona
tiõis vt ꝓbat ter.in.d.auẽ.vnde z ſi parẽs in q̃ttuor
partib⁹ primo.ibi.immẽſaz donationẽ.ſecũdo ibi. an
te donationẽ tertio ibi largitatẽ quarto.ibi ex donati
one quo caſu cuz pater aliena.titulo lucratiuo nõ põt
aliq̃ modo filios ſuos defraudare in legittima ſibi de
bita ſz tm̃ in quinta parte bonoꝝ.ſi ille in quem ali
enat eſt extrancus:z in tertio ſi ille in quem alienat eſt
de filijs vt ꝓbat.d.l.ix.ti. delas mandas. z habeẽ fo
ro leguz.lib.iij.tit.delas dona.l.iij. z.l.vij.z ꝓbatur
i.d.auẽ.vñ z ſi parẽs ibi tm̃ ſeret falcidie noſe quãtũ
deberi poterat ante donationẽ.z in.l.ſi totas.ibi. Re-
linquere neceſſe ẽ.z ibi ex factis donationibus .detra
ctum.C.de i offi.dona. z ſic dicta auẽ. vnde z ſi pa
rẽs.nõ obſtat:q̃ loquiẽ q̃n pr̃ alienauit titulo lucrati
uo nos vero loquimur q̃n alienauit titulo oneroſo.ſ.
titulo dotis que dos dicitur ſtare penes maritum ex
titulo oneroſo conſtante matrimonio tanq̃ apud em
ptorẽ.d.l. expreſſimiſſio.ſin autem filia dotata ſuccedit
vna cum fratrib⁹ ſuis de licẽtia. mariti: tunc debet
conferre dotem dicta.l.ſi.z ꝑ totũ ti.de colla.dotis.ff.
z in.l.ſilla dotem.z in.l.dotis.C.de colla.qualiẽ autẽ
iſta dos que ſtat penes maritũ debeat conferri vide
Bar⁹ z modernos in.d.l.dotẽ.z Bar.i.l.j.§. filiaz
ff.de colla. dotis.in quibus locis diſtinguit no. bar.

¶ Secũdo limito.d.regulã.q̃n marit⁹ qui dotẽ ac-
cepit nõ fuit in fraude vna cũ ſocero fraudatore imo
fuit in bona fide.quo caſu nõ teneẽ ſuppliere ex dicta
dote legittimã alioꝝ filiozumſocer ſecus tamẽ quan
do fuit in fraude vna cum ſocero ſuo quo caſu.poſito
q̃ marit⁹ bẽat in.dicta dote titulũ oneroſum duráte
matrimonio nihilomin⁹ cõpelletur per actionẽ in ſa
etũ ſuppliere ex dote ſua portionẽ alioꝝ filioꝝ ſoceri ex
eo quia ſcuit fraudẽ vt probat ter⁹in.d.l. hac in fa
etũ actiõe.z.d.§.ſi a ſocero.z.d.l.pe.C.de reuo bijs
q̃ in frau.credi.z ſuffisatis dictũ in vltima exẽ.adhãc
dictã regulã ſupra. ¶ Tertio fallit.d.regula in vxo
re ſoluto matrimonio dotelibi redita quia cũ hoc ca
ſu ipſa habeat dotez ex q̃dã donatione z ſic ex titulo
lucratiuo q̃ ti.lucrat.nõpotuit paẽ ꝓciudicare filijs i
legittima.d.auẽ.vnde z ſi parẽs.z.d.l.ſitotas z fuit
dictũ in eundẽ ſalib⁹ teneẽ filia ex dicta.dote ſupplere
alioꝝ fratrũ integrã legittimam etiã ſi dicta filia nõ ſci-
uit fraudẽ.d.§.ſi a ſocero q̃ in habẽtib⁹ titulũ lucra
tiuũ nõ ſit differẽtia inter ſciẽtiã z fraudẽ Imo vtro
q̃ caſu cõpetit creditoribus cõtra donationẽ actio re
uocatoria.d.l.pe.d.§.ſi a ſocero z no.docto.in.l.ij.C.
de reuo.bijs q̃ in fraude.credito.q̃ tñ fallit q̃n ex dic-
to matrimonio remãſiſſent filij qui dotẽ maternã pe
teret ad ſuam vtilitatẽ quo caſu etiã filij in.d.dote di
cuntur habere titulũ oneroſuz vt dixit Bar.in.d.l. ſi
cõſtãte.in.ꝛ.q.ij.q.ꝑn.z fuit dictum ſupra in tertia ex
tenſione ad iſtã regulã quo caſu ceſſat reuocatoria q̃
ẽ notãdũ. ¶ Quarto fallit.d.regula i caſu quo ſocer
cõſtitueret dotẽ genero exceſſiuãz cõditionẽ z ſtatũ
ipſius mariti vt in hoc exẽplo cũ aliqs habuiſſet filios
z filiam q̃ſiuit generũ cũ quo filia ſua e õtraiberet
matrimoniũ z q̃litas cõditio ſeu ſtatus huius gene-
ri erat talꝝ ſibi a ſuſtẽtãda onera matrimoni ſuffici
bant legittima portio debita filie in bonis patris z ter
tiũ z q̃ntũ bonoꝝ paternoꝝ quid fecit ſocer certe vl-
tra dictã legittimã portionẽ filie z tertiũ z q̃ntũ bono
rũ ſuoꝝ conſtituit noſe dotis eidẽ genero aliqd plus
ꝓpter quod minuiẽ alioꝝ filioꝝ ſuoꝝ legittima eis õ
bita in bonis patris dico q̃ hoc caſu hz cõſtante mri-
monio maritus teneat illud q̃ maritus habuit vltra
q̃ cõditio z q̃litas ſua regrebat teneẽ reſtituere alijs
filijs dotantis vt eoꝝ legittima ſuppleaẽ z ẽ ratio q̃ i
illo exceſſu nõdũ marit⁹ habere titulũ oneroſum etiã
conſtãtem matrimonio ſed titulũ lucratiuũ z per conſe-
quens venit reuocandũ per filios z hoc ꝓbatur ꝓmo
per illud q̃ tenet Bar.i.l.ſi gener.in.j.col.ff.de bijs
q̃.vt indi vbi dicit q̃ hz pr̃ filio ſpurio poſſit aliqd da
re.ꝑ alimẽtis.c.cũ haberet de eo qui dixit inmatrino
quã polu. per adul.z ſic põt ſibi aſſignare vnũ ꝑduz
de cui⁹ fuerũt⁹ poſſit ſe alere ſi tñ aſſignet ſibi taliter
q̃ excedat ei⁹ cõditionẽ illud q̃ ẽ vltra reuocabitur
ſecũdo facit ter.in.l.ſi filic.ff.dele.iij vbi dicit ter.q̃ ſi
pat mãdauit dotari filiã arbitrio tutoris q̃ ẽ ſibi dos
cõſtituẽda ſm cõditionẽ defuncti z modũ facultatũ
z numerũ liberoꝝ facit etiã ter.in.l.ſi curatores. C.ò
admi.tuto.z in.l.q̃ro.ff.de iure.doti z in.l.cũ poſt.§.
gener z.§.neptis eo.ti.z.in.l.tan demẽtis.C.de epi.
audi.z in.l.furioſa.C.ò nuptis in q̃bus cauẽ: q̃ q̃
dos ẽ cõſtituẽda i ꝓiudiciũ alicui⁹ ẽ attẽdẽda condi
tio ipſi⁹ mariti allego ꝑ hac limitatiõe expreſſaz õtermi
nationẽ Rapha.cu.l.d.§.ſi a ſocero.vbi ipẽ ſic dicit
vbi aũt dos cẽt exceſſiua cõditionẽ mariti tũc põt di
ci q̃ habeat cãz lucratiuã i eo q̃ ẽ vltra ei⁹ cõditionẽ
ſeq̃t q̃ etiã conſtante matrimonio poterit amarito
reuocari ꝑ filios dotãtis id qõ habuit vltra ei⁹ cõdi-
tiõez cũ in eo habeat cauſam lucratiuam z iſta limita
tio ẽ multũ notanda ad hoc quia cotidie videm⁹ q̃
habẽs plures filios z vnã filiã q̃rit ꝑ ea filia maritã
da generum alti ſanguinis z conditionis in ſignis z
volẽs q̃ deſcẽdẽtes ex eo nobilitẽ tũc cõſtituit eidẽ ge
nero ampliſſimã dotẽ vt cũ filia ſua contrahat ma
trimonium qui illud nõ cõtraheret niſi tãampliſſima
dos ſibi per ſocerũ cõſtitueret q̃ cũ talis gener ſit ita
nobilis z conditio ſua exigit taz grandẽ dotẽ q̃ totã
illã dotẽ diceẽ habere titulo oneroſo z per conſequẽs
nõ erit ab eo in aliquo reuocanda ꝑ filios ipſius dotã
tis hz in magna quãtitate ſũt in ſua legittima decep
ti ꝓpter ampliſſimã dotẽ a patre ſuo cõſtitutã ſoro
ri ſue nam ſumma quãtitas dotis cõpeſaẽ cũ ſuma
ſanguinis altitudine ipſius generi z nobili cõditiõe
ipſius. ¶ Facit in ſimili q̃ dicit Bar.in.l.ſi volunta
te per.glo.ibi.C.de dotis ꝓmiſ.q̃ ſi ruſticus vel ple
beius acciperet nobilem in vxorem z cõſtãte matri-
monio faceret inſtrumẽtũ de receptione dotis quã nõ
recepit q̃uis in effectu ſit donatio q̃ inẽ virũ z vxorẽ
ẽ ꝓhibita cõſtãte matrimonio.l.j.z per to.ti.C.z.ff.
de dona.inẽ.vir.z vxo.tñ valet quia ſit in remuratio
nez z recõpẽſationẽ ꝓpter in eq̃litatẽ eorum dicit ibi
Bar.q̃ illud ẽ ſuum nouũ dictũ z q̃ cõſuetudo il-
lud ſeruat idẽ tenet Bal.in.l.ij.§.ſi.ff. ſi cer.peta. z
illã glo.i.d.l.ſi volũtate reputat ſingularẽ Bal.i.c.
ſup eo.el.ij.ò teſti.z i.c.ſi cautio.in.j.col.ò fide inſtru.
ꝑ qua videas ter.i.l.que iã nupta.ff.ò dona.inẽ viz
z vxo.facit etiã ꝑ hac limitatiõe glo.no.in.l.apõ cel
ſum.l.§. actiões aũt.in verbo alio.ff.de excepti.doli.
q̃ dicit q̃ dr̃ ex eã lucratiua q̃n res digna magno p̃
cio vẽdiẽ ꝑ modico. ¶ Unum etiã voloq̃ addas
bijs q̃ dicta ſunt ꝑ qõ extẽdiẽ.d.regula q̃ oĩa q̃ ſunt
dicta de dote dicas de donatiõe ꝓpẽ nuptias:q̃ quẽ

Universidad de Deusto
Biblioteca

adm odũ dos constãte matrimonio of titul⁹ nõ lucrat uas respectu ei⁹ q eã recepit. s. mariti lz respectu uxoris ꝓ q̃ dar dicaf lucratiu⁹ ita donatio ꝓpter nuptias of obuenire uxori ex titulo oõrosõ lz respectu mariti ꝓ quo data ẽ dicatur titulus lucratiu⁹ tex. ẽ no. in l. j. in. ℌ. lucratiuas z ibi ad hoc notãt Bar. Bal. z Jo. de plate. C. de imp. lucra descripti. li. x. ¶ Facit in simili q: sicut dos aduẽticia nõ ẽ cõmunis pfis z sic lic ꝓ ut ẽ dos ꝓfecticia lz ẽ soli⁹ filie glo. in. l. ij. ℌ. q si patris. in. glo. super verbo. pfecta in. v. jn aduẽticia sola filia agit. ff. solu. matri ita ẽt mõ i donatione ꝓpter nuptias aduẽticia erit dicẽdũ z sic facta p ẽmeũ fi liofami. q actio ad repetẽdũ talẽ donationẽ ꝓpter nuptias nõ ẽ cõmunis pfis z filij. l potestate lz ẽ soli⁹ filij q: tñ cõmunio nõ cadit nisi i ꝓfecticia ita. d. Bar in. l. fi. ad fi. pn. C. de iure doti refert z segf Jaso. mai n⁹. in. d. ℌ. q si in pris. in. ij. col. Et sic regula quã supra possui i marito respectu dotis cũ suis extẽsionib⁹ z limitationib⁹ habebit locũ in uxore respectu donati ꝓpter nuptias q ẽ nouũ z subtille z p cõsequẽs utilez sic erit mẽ tenẽdũ q: ẽ quotidianũ. Hijs igitur pncipijs ꝓsuppositis ꝓ intellectu bnius q̃ttuordecime limitationis ad. d. l. ir. pono exẽplũ. cũ habuissez tres forte filios z ex uno pauperrimo unã neptez quã pr suus ꝓpter stultiaz inopiaz z pauptatẽ nõ poterat dotare z sic michi auo in cũbebat onus dotãdi eã. d. l. dedit dotẽ cũ aliis supi⁹ allegatis maritaui hãc neptẽ z ꝓ ea nomine dotis genero meo. dedi ultra q̃ntã p tẽ meoz bonoz nole dotis z forte dedi etiã tertiũ q nõ poterã relinq̃re i morte neqz dare i vita exinco lz tñm mõ filio uel ei q habebat i⁹ succedẽdi p. d. l. ix. me auo codẽqz testatore mortuo uenũt filij mei z dicũt q neptis cũ nõ habebat ius succedendi mihi auo ex eo q: pr su⁹ tpe mortis aui cã ꝓcedebat q nõ erat capax nisi tãtũmodo quiti nõ aũt tertij z sic uolũt reuocare. d. cõstitutionẽ dotis caten⁹ q̃ten⁹ tãgit tertiũ dicẽ dũ ẽ⁹ supiora q dicti filij. nõ admittẽt ad reuocãdũ d. tertiũ q: cũ marit⁹ bui⁹ neptis. illõ habeat ex titulo oneroso ꝓ quẽ titulus potuit pr filijs suis ꝓiudicare in dicto tertio z adhuc i oi legittima p ea q̃ supradicta sunt nõ patiet reuocationẽ aliquã z huic limitationi dabis omnes extẽsiões aclimitationes quas supra dedi. ¶ Decimo quinto fallit. d. l. ix. in hoc casu cum ego habuissez plures filios z ex uno nepotẽ z uoluissez illũ filiũ ex quo habeo nepotẽ meliorare i tertio z quinto rogauerit me pr ut. d. tertium z quntũ filio suo hoc ẽ nepoti meo relinquissez ego vo alijs filijs ꝺicẽtib⁹ z ꝓmit⁹ herdib⁹ istitutis eidẽ nepoti relinq tertiũ z quntũ bonoz meoz dico q hoc casu poterit. d. nepos cõseq d. tertiũ z quntũ lz sit alt⁹ q cũ ꝓcedat tpe mortis aui. s pr su⁹ z hoc ꝓbo p seq̃ntia. ¶ Primo q: cũ ego dixi in aui reliq̃re de bonis meis tertiũ z quintũ illi filio ex quo habeo nepotẽ tã. d. tertiũ z quintũ distinatõe mea erat dicti filij. l. nã z si parẽtib⁹ in ꝓn. ff. de inoff. testõ l. scripto in fi. ff. vñ liber. l. fi. i ꝓn. ff. de bon. dãna. i. pe ff. de boni. liber. z. l. de emãcipatis. C. de legi. here. z sic erat alienum z de re aliena co uolẽte cui ẽ res possum testari. l. sicut. ℌ. vẽditiõis ubi ẽ tex. no. ff. q. mo. pig. uel. ypo. sol. z illuz. tex reputat ad hoc singularẽ Bal. in. c. i. ℌ. pe. qui. mo. feu. ami. z in. l. vẽditiom. C de usuca pro empto. z in. c. j. ℌ. donare in. ij. col. q̃li. of feu. pote aliena. notat Bal. in. c. i. in pe. col. de pbi feu. alie. p federi z in. l. quotiẽs ab oib⁹. C. de fideico mis. z in. l. ũ tibi. ℌ. de pignore. ff. de pactis z i. l. j. i. ij. col. ubi limitat. C. de sacro. san. eccle. z in. i. ĩ. in. ix. col C. unde legi. Bal. z sal. in. l. cũ aliena. C. de ic. z sic cuz dict⁹ filij cõsensit q de dicto tertio z quntoque sua erat sola destinatõe q ego pr ea nepoti reliquissem ni mirũ q sibi ꝓiudicet p. d. ℌ. vẽditiõis z lz. d. ℌ. vẽditionis reputet singularis adde. tu tñ similẽ in. c. i. in ꝓn. quẽ Bal. ibi. in pe. col. ad hoc. no. de ꝓhibi feu. aliena per federi. ¶ Secundo tex. in. l. siue. ℌ. fina. iũcta sua gl. ff. de iure patro. ubi dicit tex. z trahit q liberi liberti qui sunt in pedumento patrono quominus succedat ipe patronus liberto si nolũt succedere patri. s. liberto faciunt locum ipi patrono q: alis precedebatur a liberis liberti. similis tex. est in. l. si ex modica. ℌ. si filius. ff. de bonis liber. sic igitur dicamus in presenti quia cuz filius qui precedit uepotem noluit esse meliorat⁹ imo q: suus filius melioretur q: faciat locum npoti cui alis prestabat impedimẽtũ ad habẽdum. d. tertiuz. ¶ Facit q: per dicta iura dicat Bar. in. l. ij. ℌ. sed ũ sint ibi. ff. ad tertull. ubi tenet q si statutum dicat q: filia femina non succedat extantibus filijs intelligitur extantibus filijs qui succedant patri. ¶ Tertio facit tex. in. l. fi. C. de pactis. ubi dicit tex. q: si aliqui sperãt alicuius cognati hereditatẽ põt unus cognatus ꝓ pactuz dare alteri illud qõ ex successiõe cognati sperabat cõsentiẽte eo de cui⁹ hereditate agitur sic etiã pr in ꝓsentia fortiori q: iste auus cuius successionem sperant filij possit nepotidare illõ tertium cõsentiẽte illo. scilicet qui illud sperabat destinatõe pris volẽtis z dicẽtis se uelle meliorare illũ filium qui patri consensit ut illud tertium nepoti relinquisset. ¶ Quarto facit tex. in. l. dedit dotem. ff. de colla. bono. ubi dicit tex. q: si ego auus dotaui neptem meã propter filium. ipe filius uidetur eam dotare sic ergo dicamus in presenti. q: cuz ego legaui

nepoti meo dictum tertium z quintum propter filium meum rogãtem me patrem ut filio suo relinquissez tertium. q: sibi relinquere uolebam q: ego uideor illud dare filio meo z ipe filio suo quod bene poterat fieri. Uel possumus dicere alto modo q: cum d. tertium do nepoti ꝓpf filiũ. ut pz q: ad instantiã ipius hoc faciocũ nepos illud tertiũ z quintũ habeat occasiõe pris q: censet ꝓfectitiũ. l. sed si plures. ℌ. in arrogato. ff. de vulga z pupil. substi. l. profecticia. in ꝓn. ff. de iure doti. z glo. ordinaria. in. l. cũ oportet. in ꝓn. ubi Bar. C. ó bonisq: liber. z q: pinde habetur ac si ipi filio illud relinquissem. ex eo q: ꝓfectitia etiãno die i totuz acgruit patri. ut superius satis dictũ ẽ. ¶ Decimosexto fallit. d. l. ix. i casu quo ego haberẽ filios z ex uno nepotem q: mihi auo tot z tanta seruicia artificialia uł officialia fecerat q̃ equalebãt tertio z quinto bonoz meoz uel tertio tñ q: tũc si ego auus int uiuos eidẽ nepoti donassem tertiũ z quntũ bonorũ meoz uel i ultiã uolũtate eidẽ nepoti. d. ẽ tũ uł quntũ legassem ualuisset dicta donatio uel legatuz dicti tertij z quinti. z ẽ ratio: q: cũ dicta donatio sit remuneratoria seruicioz z nõ simplex potius dicetur solutio debita ꝓpter seruicia quã douatio. l. acquilius regulus. ff. de donati. l. idẽq: ℌ. fi. z. l. si uero non remunerãdi. in ꝓn. ff. mandati. ¶ Facit in simili q: lz donatio facta filio in potestate a pre non ualeat. l. ij. z ibi glo. z docto. C. de inoffi. dona. tñ donatio facta inter patrẽ z filiũ in potestate cõstitutũ ꝓpter bũ merita valet glo. i. l. fi. donatiõe ubi moderni. C. ó collia. glo. i auc. vñ z si parens. ubi etiã docto. C. de inoffi. testa. ¶ Facit etiã q: liber⁹ põt remunerare bũ meritos i ꝓiudiciũ z diminutionẽ legittime ꝓni. l. viu⁹ libertus. ff. siqd in frau. patro. q̃ idẽ erat in pre ut possit remunerare nepotẽ bene meritũ i ꝓiudiciũ z diminutionẽ legittime filioz cũ licitũ sit argumẽtũ ó legittima patroni ad legittimã filij. l. fi. C. ó inoffi. testa. Facit q: lz donatio int uiz z uxorẽ cõstãte matrimonio nõ teneat. l. donatiões. z p totuz ti. C. de donatio. int uiz z uxo. ff. eo. ti. tñ si sit remuneratoria seruicioz valet z tenet in cõtinẽti. ut ꝓbat in. l. qõ aũt. ℌ. si uir. ff. de dona. inter uiz z uxo. z no. Cy. Bal. z Sal. in l. si pr puelle. ubi etiã p Jaso. C. de inoffi. testamen. ¶ Sz supradictis nõ obstãtib⁹ põt dici cõtrarũ imo q: adeo auus i ꝓiudiciũ z diminutionẽ legitime filioz nõ põt nepoti qꝑceditur a pre tpe mortis aui donare uel legare ultra quintũ etiaz si donet uel leget eidez tanq̃ bene merito. z p hoc ego allego glo. no. ubi ex ea hoc no. Pau. de ca. z. d. Jason in. d. auc. vñ z si parẽs. C. ó inoffi. testa. q̃ dicit ꝑm docto. ibi q donatio etiã ob bñ merita facta filio põt tanq̃ inoffi-

ciosa reuocari usqz ad legittimam filioz. z sic pr nõ põt remunerare quẽ q̃ in ꝓiudicium legittime filioz Hoc idem tenet Bal. in. l. ij. in. iij. oppo. C. de inoffi. donatio. ¶ Non obstat id quod supra dictum est de donatione facta filio in potestate ꝓpter bene merita ipius filij: quia illud ideo est ad hoc ut. d. donatio incontinenti ualeat que alis non ualeret si simpliciter fieret. nõ tamen ad hoc ut si fuerit inofficiosa q: nõ poterit reuocari: q: imo poterit usqz ad legittimã filioz reuocari ꝑm Pau. de ca. in. d. auc. vñ z si parẽs. z sic etiam poterit rñderi ad illud qõ fuit dictuz de donatiõe int uiz z uxorẽ. ¶ Nõ obstat etiaz illud qõ dictuz ẽ de liberto q: põt donare bene meritis in ꝓiudiciũ legittime patroni: q: aliud ẽ in liberto q: in hoc põt patrono ꝓiudicare. d. l. viu⁹ libertus. Aliud ẽ in patre qui in donando nullo mõ põt filijs ꝓiudicare modo donet simplẽ mõ ꝓpter merita remunerãdo. d. glo. in. d. auc. vñ z si parẽs. z p hoc pz q: illa equaratio quaz facit. d. l. fi. C. de inoffi. testã. inter legittimã filij z patroni nõ semper procedit ꝑm Bal. Sal. z Jaso. in. d. l. fi. z q. d. l. viu⁹ libert. solũ habeat locũ i donatiõe facta a liberto: non autez in illa q̃ fit a pre lz Pau. z Jason. in. d. auc. vñ z si parẽs. z Jason in. l. cũ qui. C. ó inoffi. testa. z Bal. in. d. l. ij. in. iiij. oppo. C. de inoffi. dona. pz etiã quia magis debeẽ legittima filijs q̃ patrõis. q: legittima filioz debeẽ in bonis pris de iure positiuo naturali. nã z si parẽtib⁹. i ꝓn. ff. de inoffi. testo. z. l. scripto. i fi. ff. vñ liber. lz ea q̃ debent patrono in bonis liberti debent de iure positiuo z q̃si nãli. tex ẽ in. l. ĩ patronus. z ibi Pau. de ca. ff. de nona. pz etiã q: cã que repellit patronum exheredatum cõdicto testõ repellit eundẽ ab intestato a legittima successiõe. l. cũ patron⁹. ff. de iure patro. sec⁹ ẽ in filio. l. i arenã. ubi Jason C. ó ioffi. testõ. Itẽ patron⁹ p cõtra tab. nõ annullat testm liberti i totũ. lz p sua legittima tñ ut ꝓ suppletõ eius q: dest. l. j. C. ó bono. posse. cõtra tab. ℌ. lz nra isti. d. succe. libe. lz illa q̃ cõpetit filio rũpit testm i totũ. l. j. C. ó cõtra tab. l. duob⁹. ℌ. cũ emancipat⁹. ff. eo. ti. z sic per omnia superiora patet q: magis debetur legittima filio in bonis patris q̃ patronis in bonis liberti nimirũ q: non ita de facili diminuaf legittima filioz ꝓpter donationem etiam ob bene merita factam sicut legittima patroni dicta. l. unus libertus. Posset forte dari cõcordia per quam supradicta concordẽtur z q: dicamus sic q: aut iste nepos sit bene merit⁹ auo meritis obligatorijs. ut q: tanq̃ artifex z officialis. aliquas opas fecit auo ad q̃s ipe nepos nõ teneaf: lz enim filij⁹ uel alij descẽdẽtes teneantur ad obsequia reuerentialia pri uel ascẽdentib⁹.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt in ti.de obsequijs.nõ tñ tenet ad operas tanꝝ li-
bertus. aut iste nepos est bene meritus auo meri-
tis ipulsiuis seu ꝓ sua sorijs. ℙPrimo casu si dicta
merita sũt obligatoria:z sũt cõdigna dicto tertioz qn
to.aut saltẽ tio tñ qꝫ tũc poterit illõ cõcedere auꝰ ne
pti supdicto in ꝓiudiciũ legittime filioꝝ.z ita intelli
gãt ea q̃ supꝫ dixi in ꝓma opinõe. Sc̃o vero casu
non possit auus donare.d.tertiũ.d.nepoti.z ita intel
ligat glo.in auc.vñ z si parẽs.z qꝫ ibi dicunt docto.
¶Facit ꝓmo ꝓ hac concordia exꝑssa determinatio
Bal.õ cu.i.l.sũ tibi.ff. si cer.peta. vbi ipe sic ttellexit
d.l.vnus libertus.vt loquat õ meritis obligatorijs.
z glo i .d.auc.vñ z si parẽs.vt loquat õ meritis im
pulsiuis.z per sua sorijs.z refert Bal.in.d.l.ij.i.iij.
oppo.C.de inoffi.dona. ¶Facit ꝓ hac distinctione
qꝫ cũ iste nepos fecit seruicia auo ad q̃ nõ erat obliga
tꝰ.s.qꝫ eidẽ auo aũꝫ opas fecit habet auũ obligatũ
z sic cõtra eũ habet actionẽ. z ꝑ cõsequẽs iste nepos
ẽ creditor sui aui.l.creditores.ff.õ verbo.signi.z ꝑ ta
le creditũ debitũ ꝑ auũ minuit legittima filioꝝ cũ oẽ
es alienũ sit añ legittimã extrabẽdũ.z tale es alienũ
minuit legittimã.l.papinianꝰ.§.q̃rta.ff.õ inoffi.test.
z.§.cũ aũt.insti.ad legẽ fal. Sz istã cõcordiã nõ ad-
mittit bal.i.d.l.ij.ibi dũ dicit ꝓma solutio verior ẽ q̃
ẽ.vt.d.l.vnus libertꝰ.intelligat tñ i liberto.z.d.gl.
l auc.vñ z si parẽs.itelligat tm̃ i pre. Ita etiã videt
sentire ℙPau.de ca.in.d.auc.vñ z si parẽs. duz illã
gl.intellexit de meritis obligatorijs. z postea subdit
qꝫ sicut donatio simplex iofficiosa reuocat vsqꝫ ad le
gittimã.ita z donatio ob merita facta. z sic qꝫ nõ põt
pre remunerare aliquẽ in ꝓiudiciũ filioꝝ.z sic oẽs do
cto.simpl vt nullo mõminuat legittima filioꝝ.ppt
quãcũqꝫ donationẽ. Sz dicti pres nõ rñdent funda
mento supꝫ posito.s.qꝫ cũ auus sit debitor sui nepotis
qꝫ illud õbitũ tanꝝ es alienũ minuit legittimã.d.§.
q̃rta.z.d.§.cũ aũt. Añ possz finaliter i hoc casu cõce-
di qꝫ talꝫ nepos sit capax.d.tertij q̃ttuor cõcurẽtꝫ vel
quinqz. ¶ℙPrimum qꝫ dicta seruicia seu merita sunt
obligatoria vt supꝫ exꝑsificaui:qꝫ tũc cũ inducant ob
ligatiõez i ipz auũ.z au teneat ad dicta seruicia illõ
es alienũ qõ nepoti debeꝫ ꝓpt dicta seruicia minuit
legittimã filioꝝ.d.§.q̃rta.z.d.§.cũ aũt. ¶Scõz qꝫ
iste nepos q dicta seruicia obligatoria fecit auo suo il
la nõ fecit aio donãdi sz aio repetẽdi qꝫ i dubio ꝓsu
mit.arg.ter.i.l.cũ õ idebito.i ꝓn.ff.õ ꝓbatio. ¶Fa
cit qꝫ qñ filiꝰ vt ali descẽdens fecit aliqd ꝑ ꝑre vl auo
ad qꝫ ipe filiꝰ vt nepos nõ tenebat nõ videt in dubio
illõ fecisse aio donãdi imoaio repetẽdi.ter.ẽ no. quẽ
ibi põderãt Bar. Sali. Ange. ℙPau. õ ca.z dñs
Alex.i.l.si filiꝰ.C.õ nego.gest. Facit te.i.l.heredes.
§.si filiꝰ.ff.fami.ber. ¶Tertiũ qꝫ.d.seruicia sunt cõ-
digna z equalẽtia.d.tertioqꝫ alis si seruicia forte attı
gerẽt ad cẽtũ tñ z tertiuz bonoꝝ testatoris excederet
cẽtuz.i illo excessu nõ eẽt solutio debiti.sz sola liberal
donatio q̃ nõ valeret cũ sint ꝑsone que nõ habẽt ius
succedẽdi vt ẽ nepos q̃ ꝑcederet a ꝑre tpe mortꝭ aui.
¶Facit qꝫ ad hoc vt donatio facta filio i ptãte a pa
tre,ppt merita valeat i cõtinẽti ẽ necesse qꝫ bñ meri
ta sint equalẽtia donatiõi. ita tz Bar.i.l. sigs ꝓ co.
§.j.in fi.ff.de fideiussõ.z i auc.vñ z si parẽs.vbi etiã
Bal.z Sali.i.l.illud.C.õ sacro san.eccle.imo i.d.
l.aqliꝰ regulꝰ.ff.õ dona. ¶Quartũ qꝫ auꝰ tpe quo
relingt nepoti.d.tertũ dicat.qꝫ illud relingt eidem
nepoti aio cõpẽsandi cũ debito illo qꝫ sibi dz ex seruici-
is sibi ꝓ dictũ nepotẽ collatis alis si auus hoc exꝑsse
nõ dixiszꝫ animo cõpẽsandi relinq̃bat nõ valuiszꝫ
qꝫ tunc cẽt vera donatio cũ cẽt vez legatũ qꝫ ẽ dona
tio.l.legatũ.ff.deleg.j.§.j.insti.delegatis.q̃ donatio
nõ cadit in.d.tertio.qñ nõ sit filio vel ei q non bz ius
succedendi ex necesslitate.vtsup̃ dixi.ꝓ hoc ẽ tex.in.l.
creditorẽ.ff.dele.ij.z in.l.vni.in.§.sciendũ.C. de rei
vxor.actio.qbꝰ caueꝫ qꝫ legatũ relictũ a debitore cre
ditori nõ intelligit relictũ animo cõpẽsandi cuz debi
to nisi exꝑsse sit dictuz.cum igit auus sit debitor dicti
nepotis z sibi relinquit tertium nisi exꝑresse dicat qꝫ
illud relinquit animo compensandi cum illo debito
qꝫ sibi debet ex dictis seruicijs intelligeret tunc illud
tertium donare.z sic non valuisset.vt dixi. ℙNeqz ob
stat.tex.in auc.ꝓterea.C.vnde vir z vxor. vbi ẽ ca
sus qꝫ quando debitor legat creditori qꝫ in dubio vi
deꝫ eidem legare animo compensandi cũ debito: qꝫ
ille tex.loquitur in debitore legali z necessario qui in
dubio non est credendus legare animo donadi cum
in necessitatibus nemo liberalis existit.l.rem legatã.
ff.de admẽ.z trãsic le. ℙNos vero loquimur in debi-
tore voluntario.vt est auus qui voluntarie factus ẽ
debitor sui nepotis ꝓpt seruicia sibi ex sua volunta
te per nepotem collata.z ita intelligunt dicta iura.s.
d.l.creditorẽ.z.d.§.sciẽdũ.ꝛz Bar.z doct.l.d.auc.
ꝓterea.z i.l.si cũ dotẽ.§.si ꝑ.ff.solu.matri. z l.l.bu-
iusmodi.§.i ꝓn.ff.õle.j. ℙPau.de ca.l cõsilio.cxxj.
incipi.Lz ista domina lisa. z i cõsilio.cccl.xxvij. incꝑ
pi.In cã q̃ vertit bononie. ¶Quinto qꝫ iste nepos
ꝓbet vere z realiter se talia seruicia seu operas auo ꝓ
stitisse:qꝫ alis si auꝰ i testõ seu i istrumẽto donationis
cõfiteret se dictas opas recepisse a suo nepote nõ sta
ret tali cõfessiõi aui.ista ẽ glo.bñ notãda in.l.si dona
tiõe.ꝓm Ange. ibi in lectura florentina. ꝓ vt ibi re-
sert Jason.C. de colla.z est duplex rõ ꝓm docto.ibi
ℙPrima qꝫ qñ cõfessio ꝓcedit inter ꝑsonas ꝓbibitas

non valet nisi veritas ꝓbetur.l.qui testamentũ.ff.de
ꝓbatio. Secunda ratio ẽ qꝫ quotiẽscũqꝫ cõfessio vel
assecuratio fit a ꝓbibita persona que non potest libe
re talẽ actũ facere. sz ita demuz si interuenerit illud
qõ cõstet talis cõfessio ẽ suspecta z ei nõ statur:qꝫ ꝑ
sumitur eẽ in fraudem legis ad hoc vt ille actꝰ possit
fieri qui aliter fieri non poterit.ita probat tex.no. quẽ
ad hoc ibi nota.Bar.in.l.si forte.ff. de castre.pecu.
glo.Bar.z omnes in.d.l.si donatione. z idẽ Bar.
in.l.ꝓ diuersas.C.manda.z in auc.siquis in aliquo
circa fi.C.õ edendo.Bal.in auc.hoc ius porrectũ.
C.de sacro sanc.eccle.z in.l. cum aliquis.C. de iure
deliberan. Jo.andre.in addi. ad Specu.in ti.de re
ecl.non alie.super rubrica. z sic cũ dicta cõfessio facta
ab auo sit facta inter eũ z nepotẽ. z sic inter ꝑsonas
ꝓbibitas.s.auum volentẽ legare tertiũ.qꝫ nõ potest
dare nisi ei qui sibi ex necessitate succedat z nepotez
qui non est capax.d.tertij nõ valet nisi veritas ꝓbeꝫ.
z sic qꝫ dicta seruitia ꝓbet vere z realiter neposse ꝑ
stitisse auo suo z ꝓmaxime cũ talis cõfessio rendat in
ꝓiudiciũ legittime filioꝝ vbi nullo modo valet nisi õ
debito paterno constet per veras probationes ꝓm
Bar.in.l.cum quis decedens.§. codicillis. de quo
satis ẽ dictũ supra.z sic cõcludamus qꝫ si auus.d.ne
poti legauerit dictũ tertiuz z quintum qꝫ talis nepos
poterit cõsequi vtrũqꝫ dum tñ dicta seruicia sint.d.
tertio equiualentia cũ alijs quattuor cõcurẽtibus õ
quibus supra dixi,posito qꝫ nõ equiualeant etiã quin
to sed tñ tertioꝝ in quinto dicta seruitia nõ sunt ne-
cessaria:ex eo quia poterit relinqui etiã penitus extra
neo.vt.d.l.ix.ante fi. z sic cõsequeret tertiũ ex causa
onerosa.s.in re cõpensationẽ sui debiti ex cã seruitioꝝ
z in hoc legato tertij non dꝫ vtile legetum:quia in eo
tertionullũ cõsequit comodũ nisi debitum suũ.l.si cre
ditori.cũ legibꝰ sequẽtibꝰ.ff.deleg.j.z in.§.sigs debi
tori suo.õ.econtrario.insti.de lega.quintũ aũt consequ
tur ex titulo lucratiuo.s.titulo legati.ex eo qꝫ nõ relin
quit ei ꝓpter seruitia: sed ꝓpter affectionez vel alia
bene merita que nõ erat obligatoria.l .neqz adiecit.
ff.pro socio. ¶Extende supra dicta.vt nõ solum ha
beant locũ quãdo tertiũ z quintũ relinquitur ꝑ auuz
nepoti in vltima voluntate.vt supra sepius exemplifi
caui.verũ etiã si auus tertiũ z quintũ in ter viuos cõ
cedat nepoti titulo donatiõis. ¶ℙPro quo facit qꝫ
quemadmodum illõ qõ legat debitoꝝ necessariꝰ suo
creditori videt legare animo cõpẽsondi cũ debito.d.
auc.ꝓterea.ita etiã qꝫ inter viuos cõcedit ti.donatio
nis.ita sentit Bal.in.l.quoniaz in põrbꝰ. in vltima
col.C.de inoffi.testõ. vbi dicit qꝫ si ꝑ filiã ꝑus dota
tã postea institutam legittima simpliciter qõ intelligi
tur computata tñ dote idẽ tenet ipemet Bal.in.l.si
cũ dotẽ.§.si pater.sequit ℙPau.de cau.in.l.quoniã
nouella.in.j.col.C.de inoffi.testa.facit.l.hutusmodi
§.cũ ꝑ.z qꝫ ibi Bar.z docto.dicit.ff.õle.j. ¶Fa
cit bonꝰ tex.in.l.j.§.pe.ff.de collatio.quez reputat
mirabilez z singularez.Ludo.roma.z ibi Alexan.in
xvij.col.in.l.post dotẽ.ff.solu.ma.vbi ẽ tex.qꝫ si ꝑ.ꝓ
misit dotẽ ꝓ filia deinde mortuꝰ ẽ filio z filia heredi/
bꝰ institutis vꝫ ex testõ seu ab intestato qꝫ onꝰ solue de
dotis.ꝓmisse nõ ꝓtinet ad filiũ ꝓ dimidia ꝓ q̃ ẽ he-
res:sz totũ ẽ i ꝑte ipiꝰ filie. Et qꝫ quẽadmodũ illud
qꝫ supꝫ dixi de relicto i vltima volũtate a debitore ne
cessario videat relictũ aio cõpẽsãdi cũ debito ita eo
dẽ mõ qõ cõcessuz ẽ inter viuos videt cõcessuz simlit
animo cõpẽsandi cũ debito tenet expresse Jason in
d.auc.ꝓterea.in.xj.col.ad fi.v. Itẽ adde qꝫ ex deci-
siõe.sic etiã dicamꝰ in debitore necessario.s.in auo.
qꝫ sicut illud tertium qõ relinquit in vltima voluntа
te nepoti vsin dubio relinquere animo compẽlandi
cũ debito qꝫ.d.nepoti dz ex dictis seruicijs ita si dictũ
tertiũ cõcedat inter viuos auꝰ nepoti titulo donatiõis
videt illud eidẽ donare animo cõpẽsandi cũ dicto õ
bito. ¶Facit etiã tex.in.d.l.vnꝰ libertꝰ. vbi facilior
sit remuneratio a liberto facta i ꝓiudicium legittime
ꝓli inter viuos ea q̃ fit i vltima volũtate. Faciũt ea
q̃ latissime traxi in anno ꝓterito.cũ repetissem tex.
l.l.vnũ ex familia.§.si funduz.ff.dele.ij. circa illũ ar
ticuluz.s. qꝫ sicut pater potest vnum de filijs suis in
morte meliorare ita etiam poterit in vita. Circa qꝫ
vide que ibi in.d.§.si funduz latissime dixi. ¶Unũ
tamen adde bijs que supra dixi.qꝫ lz auus in casu su
pra dicto possit legare nepoti suo dictum tertiũ z qn-
tum qꝫ filij testatoris z eius ani heredes nõ cõpellũ
tur precise prestare cidẽ nepoti dictũ tertiũ z quintuz
in corporibus hereditarijs:imo si volũtarie z magis
elegerint prestare estimationez dicti tertij z quinti di
cto nepoti cõpellit nepos accipe estimationẽ. z est ra
tio:qꝫ dictus nepos ẽ legatarius partis bonoꝝ cum
sibi legat ꝓ auũ tertiũ z quintũ bonoꝝ suoꝝ. vt ꝑz in
d.l.ix.ibi. De la quinta parte õ sus bienes.z ibi. En
la tercera parte de sus bienes. Et q̃ ẽ alicui legata
certa pars vel quota bonoꝝ est in electione heredis
vel dare legatario legatum in corporibus heredita-
rijs vl estimatiõe.l.non amplius.§. fi.ff. de lega.j.
¶Ex quo inferꝫ qꝫ si filius est melioratus in tertio z
in quinto bonoꝝ patris qꝫ fratres non compellunt
prestare fratri meliorato dictum quintum ꝓ ea par
te que tangit meliorationem in dicto quinto in corpo
ribus hereditarijs:sed prestando estimationem libe
rantur quod ẽ multum dignum nota.nisi forte dictũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

quintũ testator assignasset filio suo in vna re speciali ter q̃ potuit facere ẽm Bal.in rubrica.ff. de rerum diui.in.j.col.in fi.z in.d.l. non am plius.ℌ.fi. vbi.d. Alex.refert q̃ Pau.ō ca.nō facta mentiōe Bal. cōſuluit cōtrariū z male i cōſilio.cclvij. idē tz.d.alex. i.l.i ḡrtā.i.x.col.v.bñ facit q̃ no.Bal.vbi singulariter limitat.ff.ad legē fal. z Jason may.i.l.ſcm̃.ℌ. repletionē.i.ij.col.i fi.C. de ioffi.testō.q̃ hoc casu ſi filij non pñt dicere q̃ volũt hr̃e legittimā suaz.i.d. re legata nepoti.in q̃ fuit assignatuz dictũ quintũ. Sz tz filij nō habeãt dictā electionē dandi qntũ vel eius estimationē dicto nepoti p.d.ℌ.fi.dicte.l.nō ampliꝰ. respectu ipius qnti.secꝰ tñ erit respectu ipius tertij i q̃ filiꝰ ſimiliter ẽ meliorat⁹:q̃ tz dictũ tertiũ ſit quota bonoꝝ.vt dixi:nō tñ alij filij habebũt dictā electionē imo cōpellunt̃ p actionez familie her. prestare fratri suo dictũ tertiũ in corporibus hereditarijs.z ẽ huius ratio:quia dictum tertium ẽ legittima illius cui assignatur.d.l.ix.in qua legittima.tz ſit quota bonorum non habet locum.d.ℌ.fi.ex eo quia legittima debetur filio in substantia rerum paternarum z in corpoꝝ hereditarijs.d.ℌ.repletiōez.Cy.in auc.res q̃.C. cōmu.dele. ſicut ḡrta trebellianica.l. iubem̃.C. ad trebel.ita tz Bal. Ange. Jason.z moder. i.d.ℌ.fi. d.l.nō amplꝰ.q̃ ẽ etiã bñ notandum in practica.

¶ Decimoſeptimo fallit.d.l.ix.i casu quo poneres auũ instituſſe filios in legittima z nepotem quez ex vno filio instituto bz similiter instituit in quinto bonorũ suoꝝ q̃ pōt facere ſicut aliũ quẽlibet extraneuz z vnus filioꝝ repudiauit partẽ suã.ſ.legittimã portionem z alij fratres suas legittimas portiones acceptaſſent.z similiter nepos acceptaſſet quintuz in quo fuit ab auo instituts quo casu dicta portio legittima repudiata accresceret alijs coheredibus.ſ.fratribus ſuis z nepoti testatoris suas portiones acceptãibꝰ.p portiōibꝰ hereditarijs.l.meuia.in p̃n.ff.deleg.ij.l. liber hō.ℌ.cũ qs.ff.ō here.instī.nã hoc casu.d. nepos vtute iurꝝ accresc̃di habebit i illa pte q̃ eũ contingit p ius accresc̃di aliquã pticulã dicti tertij cũ nullꝰ filioꝝ fuit meliorat⁹ i tertio:imo illō tertiũ fuit p oēs filios distributuz ex eo q̃ fuerũt eq̃liť instituti.z sic illa ps tertij que cōtingebat istũ filiũ repudiãtem legittimã suã diuidit inť oēs coheredes vtute iur ꝝ accresc̃di inť quos ẽ vnꝰ dictꝰ nepos i qnto institutꝰ. ¶ Facit p hoc qz coheredes sunt tacite inuicē substituti ex legis dispositiōe.l.ſi ticio z meuio.ℌ.iulianꝰ.ibi z hic q̃ſi substitutꝰ cũ suo onere consequetur.ff.dele.ij.cuiꝰ substitutionis vigore pōt venire legittima.z p consequens tertiũ vꝝ ipſi⁹ ad penit⁹ extraneũ.l. cũ patronꝰ.vbi docto.ff.dele.ij.vbi subdit Bal.q̃ legittima

post q̃ ẽ repudiata iã p̃dit nomẽ legittime z assumit nomẽ reliquę hereditatis. ¶ Circa hoc ẽ pulchruz dubiũ qd erit i casu quo iste filiꝰ q repudiauit ẽ in tertio meliorat⁹ z repudiauit legittimã portionem suam atqz etiã dictuz tertiũ.an hoc etiã casu dictus nepos habebit vtute iuris accresc̃di:nō ſolũ portionẽ portiōis legittime repudiate : ſz etiã aliquã ptẽ.d.tertij p filiũ repudiatiz credo q̃ dictꝰ nepos soluz habeat ptẽ portiōis legittime i q̃ fuit ſtitutꝰ repudians ex iure accresc̃di:z ex q̃dã tacita substitutiōe vulgari cō p̃hēſa sub illo iure accresc̃di.d.ℌ.iulianꝰ. Sz ad pt̃ illiꝰ meliorationis p filiũ meliorati repudiatã nullo mō admittat nepos.qō.pbat sic. caduca vꝝ q̃ſi cadu ca legata debẽt remanere apud illos a qbꝰ sunt relicta.vt i.ℌ.in p̃mo.z i.ℌ.p scō.l.vnicc.C. de cadu. tol.ſz sic ẽ. q̃ ista melioratio ẽ p̃legatũ ex eo qz fit coheredi.l.q filiabꝰ.ℌ.fi.cũ ſilibꝰ.ff.ōle.j. z sic ẽ legatũ glo.in rubrica.ff.de dote p̃le.z tale prelegatũ ẽ caduc⁹:ex eo qz post mortẽ p̃ris testatoris z meliorantis ẽ repudiatũ.d.ℌ.in p̃mo.ergo debz remanere apud illos.i.alios filios a quibus relictum est z non apud nepotem:ſz ſit coheres:quia ab isto nepote nō potuit relinquere tale tertium ex quo ipe in illa non fuit:neqz potuit esse bonoratus:eo ipo quia nō habebat ius succedendi auo stante patre suo in medio.d.l.ix.z sic nō potuit grauari.l.ab.eo.C.de fideicō. z sic non potuit tale p̃legatũ seu melioratio relinq ab isto nepote ergo nō debz remanere apud illũ ſi p filiũ melioratũ fuerit repudiatũ:ſz apud alios filios meliorãtis a qbꝰ fuit relictum.d.ℌ.p scō. Neqz obstat q̃ posset dici q̃ iste nepos ex quo ẽ coheres repudiantis videt sibi substitutꝰ ex q̃dã tacita vulgari.d.ℌ.julianꝰ.q̃ admittit ad ad p̃legatũ caducũ tanq̃ substitutũ.d.ℌ.in p̃mo.z.ℌ.p scō.qz ad hoc rñdet q̃ p̃legata nō veniunt i substitutiōe vulgari.tex.est no.in.l.sextiliã. z ibi Bar.glo.z moder.ff.delega.iij.quẽ tex. redunt singularem Ange. Jmo.z Alexã.in.l.marcellus.ℌ.q dã.ff.ad trebel.ſz adde tñ concordãtẽ.in.l.miles ad sororẽ.ℌ.p parte.ff.deleg.ij. Non obstat.d.ℌ.in p̃mo..z.d.ℌ. p̃o scō. qz loquitur q̃n ẽ facta expressa substitutio z specifica in legato vel prelegato.prelegatario quo casu p̃fertur substitutꝰ coniũcto.l.ij.ℌ.ſi duo.ff.de bono.posſe. ẽm tab.ſed in casu nſo loquimur de quadã tacita substitutione q̃ verificat in iure accresc̃di qō bz locũ in portiōe hereditaria nō aũt in prelegato. Neqz obstat q̃ posset dici.q̃ l.d.l.sextiliã.coheres repudiauit ſolũ partẽ hereditatis. vt ibi partẽ hereditatis ex qua scriptus erat omisit non autẽ prelegatum:ſed nſo casu.non ſolũ partẽ hereditatis verũtiã meliorationez repudiauit. vt in themate

apparet:q̃ posito q̃ substitutio vulgaris verificet̃ a repudiata herediate .l.post additam.C.de impube.z aliis substi. hoc est vez respectu illi⁹ rei sup q̃ fuit facta.d. substitutio . z sic respectu legittime filio relicte i q̃ cadit ius accresc̃di vnde descẽdit.d.substitutio.d.ℌ.julianꝰ.nō aũt respectu rei sup q̃ nō fuit facta.d.substitutio.ſ.tertij i quo nō fuit facta.d.substitutio:q̃ tz.d.tertiũ repudietur.nō,ppterea dz nepos admitti:ex quo i.d. tertio nō fuit substitutus. Neqz etiã obstat q̃ possz dici q̃ tz dictꝰ nepos nō admittat ad dictã meliorationẽ respectu illi⁹ ptis i q̃ cōſistit p legatũ seu melioratio.ſ.p pte alioꝝ filioꝝ nō meliorator respectu quoꝝ valet p̃legatum:admittet̃ tñ respectu ptis illiꝰ quã meliorat⁹ habeat i.d.melioratione quã ptẽ meliorat⁹ habebat iure hereditario nō autẽ iure p̃legati cũ a semetipo sibiip̃ i vtuť legari non potuit.l.q filiabꝰ.ℌ.fi.i.l.ij.ff.ōle.j. z sic q̃ illa portio quã meliorat⁹ habebat iure hereditario i.d. meliorationẽ respectu sue p̃sone diuidat inť filios alios testatoris z istũ nepotẽ cũ oēs sint coheredes z acceptarũt oēs suas portiones hereditarias . z p cōsequēs q̃ illa portio hereditaria quã ſili⁹ meliorat⁹ i.d.meliorone habebat cũ ſit vacãs:ex eo q̃ p̃meliorat⁹ ẽ repudiata accresc̃at oib⁹ coheredib⁹.z p cōſequēs iste nepos cōicet i dicta portione hereditaria vtute iuris accresc̃di:q̃ ad hoc rñdeť q̃ tũc p̃legatuz ptim dr̃ cōſistere in p̃legato.ſ.respectu coheredũ a qbꝰ ẽ relictũ.ptim dr̃ cōſistere iure hereditario respectu illius cui ſit q̃ſi coheres cui ſit.d.p̃legatũ acceptauit portionẽ hereditariã:q̃ tunc ptim capit iure p̃legati respectu coheredũ.ptim iure hereditario respectu ſui cuz vt dixi ſibi a semetipo inutiliť legať:ſz q̃n coheres repudiat portionẽ hereditariã res p̃legata tota cōſistit i p̃legato:q̃ dr̃ res p̃legata ptim dependere a iure p̃legati ptim a iure hereditario sub conditiōe.ſ.ſi acceptet portio hereditaria p coheredẽ meliorati seu p̃legatarii.z ſiliť dr̃ res p̃legata i totũ dependere a p̃legato sub cōditiōe ſi repudiet portio hereditaria p coheredẽ p̃legatarii. Jta dicũt docto.i.d.ℌ.fi.d.l. q ſi liabꝰ. Cum igiť in p̃ſti filiꝰ coheres z meliorat⁹ repudiauit portionẽ hereditariã iã tertiũ i q̃ facta fuit melioratio totũ cōſistit i meliorationẽ z nil repiť in.d.tertio q̃ cōſistat iure hereditario: q̃ nepos ad nullã ptẽ illiꝰ tertij admittet̃ cũ nō admittat niſi ad ptẽ hereditariã respectu iuris accresc̃di:q̃ ps hereditaria i.d. tertio nō repiť:q̃ tc. ¶ Et p hoc nō obstat tex.in.d. ℌ.p pte.vbi pbat q̃ melioratio ptim cōſistebat i p̃legato ptim in portiōe hereditaria: qz ibi portio hereditatis nō fuit repudiata p coheredez p̃legatarium. ¶ Ex supdictis inferť.q̃ ſi filiꝰ meliorat⁹ i tertio z ingnto vrī altero tñ repudiet portionẽ hereditatis i q̃ fuit.p ſua legittima ſtitut⁹ z acceptauerit meliorationẽz q̃ cōsequeť totũ integrũ tertiũ z qntũ eũ i toto dicať cōſistere legatũ z tã nō ẽ p̃legatum imo legatũ:z est maxim⁹ effect⁹ vltra supiora:q̃ q̃n heres idēqz p̃legatarius acceptat portionẽ hereditatis cōsequiť p̃legatũ seu meliorationẽ ab heredib⁹ ſuis iudicio familie he.d.ℌ.ſi.z.l.ſi ita legatũ.ff.fami.her.ſz q̃n coheres repudiauit hereditatẽ:tũc cōsequiť iure legati z actiōe ex testō. ¶ Decimooctauo fallit.d.l.ix. i casu quo testator q̃ habebat filios z ex vno filio vnuo habebat nepotẽ ſui iuris factũ p emãcipationẽ.d.nepotẽ arrogauerit cũ p̃cipis auctoritate iuxta formaz tex.in.l.ij.ff. de adopti.z.ℌ.j.instī.co.ti.z cã cognita iuxta tex.in.l.ſi pr̃.ℌ.i arrogatiōib⁹.ff.ō adopt.z tex. i.ℌ.cũ aũt.instī.co.ti.quo casu transit tal nepos in potestate aui.cũ oib⁹ bonis ſuis.l.ſi adoptauero.ff.de p̃ca.z instī.ō acqſi.p arroga. i p̃n.quo etiã casu z eidẽ nepoti debeť ḡrta in bonis aui arrogatoriꝰ ſt auus eundẽ nepotẽ ſine iuſta cã emãcipauerit vꝝ ſine cã iuſta exheredauerit.z hoc ex constitutiōe diui pij.d.ℌ. cũ aũt.v.ſz z ſi decedẽs.z i.l.ſi.ff.ſigs a patre.fuerit manu.naz hoc casu dictꝰ auus poterit tali nepoti arrogato z ſine cã exheredato vꝝ emãcipato:nō ſolũ relinq̃re tãtũmodo qntũ bonoꝝ ſuoꝝ: vez etiã poterit relinq̃re quartã dictorũ bonoꝝ. z estꝫ rō : q̃ eam sibi dz a lege p iura supꝫ allegata z relinquẽdo auus talẽ ḡrtā dicto nepoti nō dr̃ i eũ exercere liberalitatẽ cũ hãc teneať eidẽ ex legis dispositione relinq̃re. z in necessitatibus nemo liberalis existat.l.rẽ legataz.ff. de adimẽ.lega.z.l.j.i p̃n.ff.de dona.z pr̃ non pōt vltra qntũ dare nepoti q̃ p̃ceditˇ a pr̃e q̃n illud facit ex voluntate vt pz i.d.l.ix.ibi. Ho pueda dar ni mãdar ꝛc. Et pbať foro leguz lib.iij.ti.delas dona.l.vij.ſz hoc casu nō legat auus.d.nepoti dictam ḡrtaz.vt dixi ex volũtate imo ex neceſſitate i q̃ ẽ debitor legalis z necessari⁹. Hinc ẽ q̃ quẽadmodũ pr̃ naturalꝰ non pōt filio substituere i legittima p fideicōmiſſuz. vt habeť i.ℌ.nſo.z in.l.q̃n in p̃oꝝ.z inferꝰ deo dãte videbim⁹:ex eo qz dicta legittima nō dať a pr̃e filio:imo sibi debeť ex dispositiōe legis.l. leges.l. scripto.in fi.ff. vñ dele.l.nã z ſi parẽtꝰ.i p̃n.ff.ō ioffi.testa.z.l.cuz rō.i p̃n.ff.ō bonis dãna.z sic pr̃ nō ẽ visus i.dicta legittima filiũ honorare.z p cōsequēs cũ i ea grauare nō pōt.l.ab eo.cũ ſilibꝰ.C.de fideicō.ita etiã videmꝰ in.d.quarta in qua nō potest pater vel auus arrogator filio vel nepoti arrogato substituere per fideicommiſſum.l. ſi arrogator.ff. de adopti. ex eo quia dicta quarta debetur arrogato i bonis arrogatoris ex dispositione legali. ſcilicet ex constitutione diui pij. z sic

pr̃ eã relinq̃dod.nepoti nõ videt enz ea bonozare p cõsequẽs cũdẽ codẽ q̃rto nõ potuit p fideicõmissum grauarc.d.l.ab eo.hinc ẽt venit q sicut filio legittimo z naturali põt p pfez substitui pupillariter in legittima:ex eo q talis substitutio est ꝓnsio z menus fauoz filij.l.ex tribus.C. de inoffi.testamen. ita etiam pater arrogatoz potest substituere filio arrogato in dicto quarto.dicta.l.si arrogator.z sic auus arrogatoz potest relinq̃re dicto nepoti vltra q̃ntũ.z ita videtur posse limitari.d.l.ix. z sic q ex tracta.d. q̃rta tanq̃ es alienum.ff.quoniam aũt q̃rta.ff. q̃rta.l. papinian⁹.ff.de in offi.testa.residua bona dicuntur ꝓpria ani de quib⁹ põt quitũ relinq̃re extraneo z tertium vni filioꝝ cum in.d.tertio. meliorãdo. ¶ Facit ꝓ hoc q alꝫ ego diceb̃am cum legissem.auc̃. preterea.C.vnde.vir.z.vxor q si habeo filios forte tres z vxorẽquã recep.absq̃ dote q̃ me marito mortuo est remãsura in ops z pauper q possum eidẽ vxori mee relinquere quartã partẽ bonoꝝ meoꝝ z de residuo possum relinq̃re quintum extraneo z vni filioꝝ tertiuz iure mꝫlioratiõis z in alijs bonis filios meos eq̃liter ꝓ sua legittima heredes instituere qõ probaf q legittima filioꝝ debeꝫ deducto ere alieno.d.ff. q̃rta.z. di.ff.qm̃ aũt ſz sic ẽ q.d. q̃rta vxori relicta p maritũ ẽ es alienũ mediãte dispositiõedicte auc̃.preterea igitur.zc.z q maritus dicaf debitor vxoris in.d. q̃rta ꝓ baf p dictã auc̃.pretera vbi fuit dubitatũ an legatũ factũ vxoꝛip maritũ cõputeꝫ i.d. q̃rta.z rõ dubitãdi erat q cũ marit⁹ ẽ debitor vxoris in dicta q̃rta z quoties debitor legat creditori nõ vr̃ legare aio cõpẽsandi cũ debito.l.creditorẽ.ff.dele.ij.z.l.vnica.ff.sciẽdũ C. de rei vxo.acti.videbaf q tũc marit⁹ tanq̃ debitor vxoris in.d.quarta legãdo eidem vxori aliqd q nõ videreꝫ illud legare animo cõpẽsendi cũ.d. q̃rta debita vxori creditrici ipsi⁹ mariti z q marit⁹ dicaf debitor vxoris in.d. q̃rta tenẽt ibi Bar.z docto.i.d.auc̃. preterea.z in.l.si cum dotem.ff.si pr̃.ff.solu.matri.z i l.huiusmodi.ff.cum pater.ff.dele.j.z sic patet q legittima filioꝝ minuitur ꝓpter dictuz debitum vxoꝛ neq zobstat q possz dici q.d.ff. q̃rta.z.d.ff cũ aũlo quum̃ de ere alieno conuẽtionali hic vero ꝓquimur in ere alieno legali vt ẽ in.d.quarta q̃ debetur eidem vxori ex bonis patris ex dispositione legis.q: potit rñderi q dicta iura dicentia q legittima filioꝝ minuaf ꝓpter es alienum loquuntur indistinite z sic vniuersaliter.l:si pluribus.ff.dele.ij.z per consequens perinde habeꝫ ac si dixissent q ꝓpter quodcunq; es alienum modo legale modo cõuẽtionale minuitur legittima filiozum. ¶ Facit tex.in.d.ff. quarta vbi ꝓpf funeris impensam q̃ est debituz legale q pz q: ante oĩa dz deduci vt ibi z in.l.si.ff.in cõputatiõe.C.de iure delibe.z i.l.impensa funeris.ff.de religi.z sũpti fune minuiꝫ legittima. ¶ Facit etiã tex.in.l.si.ibi.z ẽ eris alieni loco.ff.de colla.bono.vbi.dos q̃ ẽ debitũ legale.l.qui liberos.ff. de riptu. nupti.l. obligamur ff.lege.ff.de acti.z oblig.z.l.si.C.de iure doti minuit legittimã filioꝝ. ¶ Facit ꝓ hoc q dicit Bal.in.d ff.si pr̃ q lucrũ q deferꝫ alege marito df es alienuz ergo codẽ modo qõ defertur alege vxori dicetur es alienum ar.tex.in.l.si.C.de indicta vidui tol.facit etiam.tex.in. d.auc̃. preterea vbi portio que debetur vxori pauperi sine dote remãsure codẽ modo iudicatur hereditaria sicut illa que defertur filijs vt ꝓbat ibi tex.succedat vna cũ liberis z clarius ꝓbat.tex.l.aunde sumitur.d.auc̃.preterea.s.in auc̃. de exhib̃ re. ibi.ex hac lege heres extiterit colla.v.cũ igiturportio vxoris que sibi debetur i bonis mariti deferaf sibi eodẽ iure.s.hereditario quo deferaf legittima alioꝝ filioꝝ eodẽ iure pariformiter vtraq; portio dz cẽseri.l.iã hoc iure.ff.de vulga.z pupil.substi.l. q̃uis.C.ꝺ ipube.z alijs substi.z p cõsequẽs sicut legitima filiozum minuit bona pr̃is.d.l.ix.ita dicta quarta dz minuere bona pr̃na. ¶ Facit q: legittima est q̃rta bonoꝝ vt declarat Bar.i.l.ex facto.la grãde.in.ij. col.ff.ꝺ here.insti. Bal.i.l.quotiẽs.C.eo.ti.de her. insti.z ẽ ter.i auc̃.nouissima.z ibi Jason in.j.no.C.de inoffi. testõ.z bona dicuntur deducto ere alieno.l.sub signatũ.ff.bona.l.ꝓnceps.ff.ꝺ vbo.signi.z.d.ff. q̃rta q̃ deb̃eꝫ legittima filijs i bonis pr̃is deductap⁹ dicta q̃rta. ¶ Ex hoc inferꝫ q dicta q̃rta nõ ẽ tertianda ne qz quintanda z ẽ ratio q: dictum tertiũ z q̃ntũ dz fieri de bonis pr̃is. vt ꝓbat.d.l.ix.ibi. Enla tercia pte de sus z ibi. Enla q̃nta pte de sus bienes. Et dicta q̃rta q̃ debeꝫ i bonis mariti. vt dixi nõ ẽ i bonis ipsius patris testantis cũ loco ex⁹alieni habeaf p ea q̃ supꝺixi:igiꝫ zc. ¶ Hoc tñ intelligo vex.q dicta vxor poterit habere q̃rtã q̃ filij sunt tres tãtũmodo: q: hoc casu nõ ẽ pl⁹latura vxoꝛ quã vn⁹ filioꝝ sin autẽ essent quinq; vel sex vxor eẽt habitura tñ q̃ntã ptẽ vl sextã z sic virilem.vt exꝑsse dicit dicta auc̃.preterea z alia vndesumiꝛ̃ia z non obstat q posset dici.q.d.auc̃. ꝓterea logf q̃ marit⁹ moriꝫ abintestato vt ꝓbat.rubrica sub q̃.d.auc̃.situaf.arg.l.impator.ff.de in dicz adiectione q: imo loquiꝫ etiã q̃ maritus mortuus ẽ testatus.vt ꝓbat.d.auc̃.ꝓterea.in eo q logf de legato relicto vxori p maritũ q venit cũ dicta q̃rta cõpensandum.ita tz. Rapha. Pau. de ca. Ludo. roma. z coẽ⁹.in.d.auc̃.preterea de quo videas ibi p coẽ.late. ¶ Primũ tñ.s.q dixi de nepote arrogato nõ haberet hodie locũ.qõ ꝓbo nam ex eo q pr̃ tenebatur talꝭ filio arrogato quem emancipauerat vel exheredauerat sine cã relinq̃requartã suoꝝ bonoꝝ q dicẽ⁹ filiꝰ succedebat pr̃i ab in testato i totũ nõ extãtib⁹ filijs vel eis stãtibus in viriliz.l.cũ in adoptiuus.C.ꝺ adoptioni.z.iiij.pti.ti.xvj.l.viij.z.ix.z.x.ſz cũ hodie filius adoptiuus.nõ succedat pr̃i extãtibus legittimis vt habeꝫ fozo.leg.li.iij.ti.vj.l.v.nõ vr̃ q sibi q̃rta debeaꝫ in bonis pr̃is arrogatoris verũtñ ẽ q eidẽ filio seu nepoti potent relinq̃re q̃ntũ vt habeꝫ eodẽ fozo.li.iiij.ti.xxij.l.j.z p hoc pz q̃ tex.in fozo.leg.li.iiij ti.xxij.in.l.v.q disponit q filio arrogato debeꝫ q̃rta. nõ solũ ab intestato sed etiã cõdito testamento debet intelligi q̃ nõ extabant filij legittimi z naturales q̃ illis extantibus non succedit talis arrogatus ne dicta.l.v.contradicat alij.l.v.q̃ ẽ codẽ fozo.li.iij.ti.vj. Vel forte posset dici q etiã hodie nõ obstante.d.l.v. in.d.ti.vj.z etiã extantibus filijs legittimis z naturalib⁹ talis arrogat⁹ debeat habere q̃rtã nõ solũ ab intestato verũ etiam condito testamento per aliã.d.l.v ti.xxij.q̃ in distincte logf.z dico q nõ obstet tex.in.d. l.v.ti.vj.delas bere.quia.d.l.v.dicit q ille arrogat⁹ nõ sit heres pr̃i arrogatoꝛi extãtibus legittimis z naturalibus vt ꝓbat ibi tex.dũ dicit.heredẽ eios z no aq̃l q recibio poz hijo. Sz ista q̃rta de q̃ loqmur nõ ꝺbeꝫ arrogato iure hereditario z ex testõ imo ex cõstitutione diuipij.ff.de colla.bono.l.j.ff. si impuberẽ. z.l. papinian⁹.ff.si qs impubes.ff.de inoffi. testa. z sic extra testm̃.sibi debeꝫ talis q̃rta z sic ſz iste arrogatus non consequaf aliqd ex bonis patris arrogatoris iure hereditario per.d.l.v.ti.delasheren.extãtibus legittimis z naturalib⁹ cõsequi tñ illis etiã extantib⁹ suam quartã ex dispositione legis.s.ex cõstitutione diui pij. Sed certe multũ obstat huic concordie tex.in.d. ti.xxij.l.j.vbi.dicitur.ex.q adoptio facta de aliquo est nullius momẽti extãtib⁹ legittimis z naturaliꝫ vt ꝓbat ibi tex.dũ dicit tal recibimiẽto no valga nada.q etiã ꝓbatur ratione q: tũc talis filius solũmodo legittim⁹ forte cõsequereꝫ pluſq̃ alij filij legittimi z naturales q esset absurdũ. vt cõtingeret q̃n pr̃ naturalis z legittim⁹ decederet cũ q̃nq; vel plurib⁹ liberis. Vel possumus dicere q ista q̃rta q̃ debeaf arrogato ex cõstitutione diuipij nõ ẽ q̃rta omniũ bonoꝝ arrogatoꝛis sed illius partis quã habuisset ab intestato sicut in filijs legittimis z naturalibus hoc tz glo.in.d.l.si arrogator z in.d.ff. cũ ante..z vtrobiq; cõmuniꝫ docto. q ꝓbatur duplici ratione ꝑma q: potior sit cã naturalis quã accidẽtalis.l.qui habeat in ꝑn.ff. de tutel. Itẽ duo vincula fortiꝰ ligant q̃ vnũ auc̃.itaq;.C.cõmunia.de succeſſi.cũ similibus sic ergo in filijs legittimis z naturalibus in q̃bus adest causa naturalis itẽ adest duplex vinculum tamen legittima non est omniũ bonoꝝ patris naturalis sed solum partis que ab in testato debetur vt dicte glo.dicũt multo magis idem debemus dicere in filijs arrogatis. Secunda ratio ẽ qua se fundant doctores per quã obstẽdũt q q̃rta q debeꝫ impuberi arrogato nõ ẽ q̃rta omniũ bonorum patris arrogatoris nam pone.q pater arrogauit.v.filios q potest facere ex causa.l.si pater.ff. ff.de adoptio certe si quarta esset omnium bonorum quattuor impuberes absorberẽt vniuersa bona.z q̃ntus remaneret sine legittima q̃ esset absurdum igitur ꝺbeꝫ q̃rta non omnium bonoꝝ sed partꝫ ab in testato debite z sic forte posset intelligi.d.l.v.que est in.d.ti.xxij.z nõ obstabit alij.legi.v.q̃ ẽ in ti.delas bere Sed certe inultũ repugnãt verba.d.l.v.ti.xxij.ibi. dũ dici.no le pueda toller la q̃rta pte z las tres q̃rtas partes beredẽ sus parientes mas propinquos q tex. clare ꝓbat q omnia bona patris arrogatoris sunt diuidenda in q̃tuor partes quarũ vnã habebit fiu⁹ impubes arrogatus facit ꝓ hoc glo.in.ff.j.ver.liberis in auc̃.de here.z faci.colla.i.q̃ idẽ tenet facit etiã q: iura i distincte dicũt quartã bonorum arrogatoris deberi filio ipuberi arrogato.vt.d.l.si arrogator.z.d. ff. cũ autẽ.z.l.papinianus.ff. siquis impubes.ff. de inoffi.testa.z.l.j.ff.si impubere.ff.de colla.bono.z.l.si ff.sigd in frau.patro.z tenendo istã ptẽ que multũ videꝫ sustentatibilis ꝑm Jason in.d.l.si arrogator.in vltima carta.poterit responderi ad absurdũ supra formatum.s.q arrogati haberẽt pluſq̃ legittimi z naturales in quibus duo vincula cõcurrunt:q: respondetur quia hoc conceditur eidẽ in recõpensationem fructuum quos arrogator ꝓcepit a bonis impuberis arrogati.insti.de acqui.ꝑ arroga.in ꝑn.iuncta glo.ibi nã.et alibi lex magis fauet in ista q̃ita impuberi arrogatoꝛ:q: sibi ꝓmittit q possit reuocare alienata in fraudez.d.l.si.ff.si ff. si qd in frau.patro q nõ ꝓmittiẽ filio legittimo qõ videꝫ,ꝑari in.l.nõ vsq; adeo.ff. si quis a parez.fuc.manu. facit etiam ratio quia si quarta que debeꝫ impuberi nõ est q̃rta omniũ bonoꝝ frustratoria videretur cõstitutio diuipij q: etiam sine ea ex quo impubes est in potestate arrogatoris z per consequens suus.l.cũ in adoptiuis.vbi Bal.C.de adopti deberet habere de iure communi quartam sicut alij.legittimi z naturales.insti.quib⁹ mo.testa.infir. in ꝓin.ergo ne ista constitutio diuipij sit frustratoria oportet dicere q quarta erit omniũ bonoꝝ arrogatoris. Vel poteris cõcordare ꝑdictas glo.z opiniones z sic dicere q ꝓma opinio cõmunis dicẽs. q quarta erit illius portionis que ab intestato debetur q̃n existant alij filij legittimi z naturales per supradictas

Universidad de Deusto Biblioteca

rões in pma opinione adductas. sed qñ alij legitimi z naturales nõ ertãt: tũc sit vera scõa opinio. s. vt d. quarta intelligaf omniũ bonoꝝ. z ista opinio ẽ mlt̃ ẽ̃ z ppterea mihi multũ placet. z etiã eã tz glo. in d. l. v. ti. xrij. z sic p p̃dicta pz q̃ nepoti ipuberi z arrogato anus nõ possit relinq̃re vltra qntã ptẽ bonorũ suoꝝ cũ talis nõ habeat ius succedẽdi. p. d. l. v. ti. delas heres iuncta. l. j. in fi. d. ti. xrij. z ab intestato solum esset habitur⁹ quartã ptẽ illi⁹ ptis quã habitur⁹ fuisset si cẽt legittimus z naturalis vt si cẽnt tres filij legittimi z naturales. z iste nepos ex vno filio vino ĩ pubes z arrogatus z pater idẽq; anus habuisset cẽ tum in bonis glibet deberet bñe. xxv. tũc vero iste nepos habebit. vj. z vnã tertiã vni⁹ denari q̃ sunt q̃rta ps. d. xxv. ¶ Per supradicta dabiꝫ alia z tertia exẽsio ad regulã supza dictã. s. q̃ in tñ ẽ verũ. q̃ nepoti q̃ p̃cedit a pñe non p̃ot anus relinq̃re vltra qntũ bonoꝝ. nõ solũ qñ. d. nepos nõ ẽ in potestate aui: veruꝫ etiã sĩuerit in potestate aui per arrogationẽ p ea q̃ supza dicta sunt ¶ Fallit. d. l. ix. in hoc casu. z. s. xix. pone q̃ aliqs tpe adolescẽtie sue. s. cũ eẽt etatꝫ. xx. ãno. hãit vnũ filium postea iste filꝰ cũsumilit eẽc etatꝫ. xx. ãno. hãit aliũ filiũ. deinde cum iste nepos esset etatꝫ. xxv. ano. au⁹ habuit aliũ filiũ cũ eẽt iã iste anus. lxv. annoꝝ. z sic iste anus q ẽ. lxv. ano. habet duos filios vnũ pupillum alterũ maioꝝ. s. xlv. annoꝝ. z nepotẽ xxv. annoꝝ. anus iste cõdidit testamẽtũ in quo filios suos. s. pupillũ z maiorẽ. xlv. annis. heredes in sua legittima vniuersaliter instituit z quintum suorũ bono reliquit dicto nepoti patre suo adhuc viuo. z eundem nepotem suum tutorem dedit filio suo pupillo qõ potest z sic excludere matrẽ hui⁹ pupilli vel patrẽ huius nepotis a legittima tutela filij sui dando. d. ne potẽ tutorẽ testamẽtariũ vt in autẽ matri z auie. C. quando mulier. offi. tute. fungi. potest z in auẽ. vnde summiẽ q̃ ẽ in auẽ. de ber. ab in. testa. veni. §. ex hijs colla. ix. z. vj. parti co. ti. l. iiij. na hoc casu dict⁹ nepos nõ solũ habebit de bonis aui qntum qõsibi ab auo fuit in testamento relictum verum etiam vltra id decimam partem bonorum ipsius pupilli vt habetur hodie foro. leg. li. iij. ti. vij. le. fi. nam rõne tutele habet dictus nepos dictã decimam partẽ fructuũ bonorũ pupilli que tutela sibi in testamẽto ẽ legata z per consequẽs videtur eidẽ nepoti patre suo adhuc viuo eisdẽte posse vltra qntũ relinq̃re q̃ ẽ notãduꝫ si talis casus occurerit z anus velit dicto nepoti relinq̃re vltra qntũ ꝓpter affectionẽ quam erga eum habet vt eum nepotem det tutorẽ in testamento suo filio suo pupillo patruo vel auũculo amite siue matertere suc z est optima cautela z de iure substentabilis.

¶ Ex supradictis posset inferri q̃ iste anus qui qntum reliquit nepoti z vltra id eum tutorem dedit filio suo possit eundem nepotem grauare in suo testamento non solum respectu quinti sed etiam respectu decime partis fructuum quos propter dictam tutelam consequitur q̃ si verum est esset multum notandum p̃o extensione tex. l. ab eo. C. de fideicomi. facit ꝓ hoc tex. in. l. si fundũ p fideico. §. fi. ff. dele. j. vbi dicit tex. q̃ habens filium impuberem quẽ heredem instituit põt veniẽtem ab intestato in bonis ipius pupilli grauare etiã i legittima q̃ eidẽ pupillo debetur i bonis patris per fideicomissuꝫ z ratio huius ẽ quia cũ pater poterit dare filio suo pupillo vnũ substitutũ pupillarẽ qui eidẽ pupillo succesꝛat. l. ij. ff. de vul. z p. substi. insti. eo. ti. in p̃n. z p cõsequẽs priuare a bonis pupillarib⁹ succedẽtem ab in testato eidem pupillo. l papiniam⁹. §. sed neq; impuberis. l. fi. C. de insti. z substi. sub. cõdi. facts. l. pẽnultimo de impube. z alijs substi. c. si pr̃ de testa. li. vj. visus ẽ testator dicta bona pupillaria relinq̃re succedẽtibus ab intestato filio suo ex eo q̃ talem substitutũ nõ dedit z sic eos honorare z per consequẽs pote. eos grauare. d. l. ab eo ita etiã videtur posse dici in hoc casu quia cũ au⁹ poterat dare realium in tutorẽ filio suo z excludere istum nepotez a tutela sui patrui vel nullũ dando succedebat mater ipsius pupilli in tutela tanq̃ legittima tutrix. d. auẽ. matri z auie. z. l. fi. z. d. l. iiij. vel etiã ea nõ extãte fratrem suus hoc ẽ pr̃ ipsius nepotis tanq̃ legittimus tutor. z anus eundem nepotem dederit in tutorẽ videt eũdem nepotẽ honorare in. d. decima parte fructuũ z per consequẽs videtur posse eum grauare ratione talis comodi testamẽtarij. ¶ Facit etiã q̃ dicũt doctores in. §. fi. l. si fundũ p fideicomissum. per eundem tex. q̃ lz filius in sua legittima. non põt vt inferius lati⁹ videbimus grauari attamẽ substitutũ pupillarẽ bene poterit grauare testator in legittima que filio pupillo debetur z ẽ ratio quia dãdo eũ substitutũ pupillarẽ vr̃ testator eum honorare cũ poterat aliũ dare igit̃ sic dicamus in p̃senti q̃ cũ ali⁹ potuiss dari tutor z nõ fuit datus sed iste nepos q̃ fuit ab auo honorat⁹ z per consequẽs possit in. d. decima fructuũ ab auo in suo testamẽto grauari p. d. l. ab eo iuncto. §. fi. d. l. si fundũ per fideicomi. Dz aduerte quo ad hanc limitationem quia possumus dicere q̃ nõ ẽ ꝓpria limitatio cũ illa dz esse de regula no. i. l. j. ff. de regu. iuris. z regula ẽ q̃ anus nõ põt de bonis suis relinq̃re. d. nepoti vltra qntũ z in casu posito q̃ nepos habeat vltra qntũ. nõ bz illud de bonis aui: sz de bonis pupilli, ppt̃ pupillarẽ administrationẽ vt. d. l. ij. dela guar. del. buerfa. z illud p̃cipaliter dr̃ nepos

habere ex dispositiõe. d. l. ij. lz anus fuit cã ꝓpter quã nepos habuit decimã ptẽ fructuũ ex eo q̃ cũ tutorẽ õ dit fuit tñ cã remota lex tñ fuit cã ꝓpriã q̃ magistr attẽdit. l. sz si plures vbi Bar. z moderni in. §. in arrogato. ff. õ vulg. substi. q̃liẽ cunq; tamen fiat ista. est optima cautella vt dixi si talis casus cõtigeret. Quo ad aliud tñ q̃ de ganamine dixi. s. q̃. d. nepos possit ab auo grauari qui eũ dederat tutorẽ dico q̃ cõtrarium credo esse verum q̃ iste nepos si habet decimaꝫ partẽ fructuũ illã habet ꝓpter laborẽ quẽ patit̃ i administranda tutela vt pz in. d. l. ij. ibi. Tome para siel diezmo delos fructos por razõ de su trabajo. z sic vr̃ iste tutor locare opas suas z p cõsequens illos fruct⁹ habere ex q̃dã causa z q̃si cõtractu oneroso z nõ ex cã lucratiua imo ꝓpt̃ suũ laborẽ vt dixi z pterea q̃ eidẽ tutori poterit cõtingere ex administratiõe dicte tutele vt ꝓbat. d. l. ij. ibi. E si por negligẽtia o por su culpa algũ daño receibiere los huerfanos en sus bienes sea tenudo õ gelo pechar z sic posito q̃ iste nepos habẽt tutelã ex testõ aui q̃ tñ habet tẽã cũ onere administrãdi bona pupillaria. l. tria onera tute. ff. de admi tuto. §. fi. ibi. patro. tu. z. d. l. ij. vj. Por razõ dsu trabajo. nõ poterit intali legato grauari tex. ẽ no. q non ad hoc fuit induct⁹ i. l. cunctatib⁹: §. fi. ff. dele. j. vbi dicit tex. q̃ si testator. legauit alicui fundũ valẽtẽ. c. sub cõditione si legatari⁹ decerit. c. z cũdẽ legatariũ gratuauit vt daret per fideicomissum ticio. l. q̃ tale grauamen non valet z est ratio quia posito q̃ legatarius bẽat dictũ fundũ ex cã legati ꝓpt̃ ꝓñs ex ti. Incrati nozcõsequent̃ videbatur posse grauari. d. l. ab eo attamen q̃ illud fuit sibi relictũ cuiꝫ onere. s. dãdi. c. z. vltra nõ valebat nõ vr̃ illũ fundũ habere ex causa lucratiua lz ex ea origiñe habuerit sed ex causa onerosa q̃ attenta nõ potent grauari ita etiã dicamus in pñti q̃ lz tutela z per cõsequẽs decima ps fructuũ videantur habere origiñe ex legato z sic ex causa lucrati/ua quia tñ relicta ẽ cũ onere administrandi tutelã z ea piculi cõsequẽdi vt dixi nõ vr̃ habere illã decimã partẽ fructũ ex causa lucratiua imo onerosa z p cõsequẽs nõ poteriti cis fructib⁹ grauari nã lex. q̃ taxauit hanc decimã partẽ fructuũ tutori ꝓ suo labore satisfiũit cũ ꝓ iusto z cõpetẽti salario eidẽ tutori ꝓ suo labore cõferẽdo z sic lex. illa. ij. vr̃ sentire q̃ in illa deciapte fructũ nõ habe ttutor vltra suuꝫ laborẽ z sic totã illã decimã ptẽ fructũ habet ex causa onerosa per cõsequẽs in nulla pticula illoꝝ fructũ potent ab auo testatore. d. neps grauari facit etiã ꝓ hoc tex. in. l. nõ ampl⁹ in p̃n. ff. dele. j. vbi dicit tex. q̃ si testator legauit ticio. l. z postea grauet cũ vt det sempronio. lr. q̃. d. fideicomissuꝫ nõ valebit nisi in. l. i. caten⁹ q̃ten⁹ qs habet ex causa lucratiua legati. i. quatenus remanet deducto onere z sic cũ in nro casu nil videat remanere eidẽ nepoti tutori ex causa lucratiua legati. decimꝫ ptis fructuũ deductodere administrãdi bona pupillaria nõ poterit grauari ab eodẽ auo testatore faciunt etiam ꝓ hac secũda pte ola q̃ a cumullauit Jason i. d. l. nõ amplius in p̃n. q̃ ipe possuit litteraliter i. l. j. §. hec aũẽ. verba. in. iij. no. ff. q̃ quisq; iuris. nõ obstat. tex. in. d. l. si fundũ p fideicomissum. §. fi neq; ea q̃ ibi dicũt doctore. scilcet de venientibus ab in testato ad bona pupillaria vel de substituto pupillari vel de substitutio. pupillari q̃ ex eo q̃ testator substitutuꝫ non dedit vel poterat dare aliũ visus fuit honorare ipsos succedentes ab in testato vel substitutuꝫ pupillarem. z per consequens potuit eos grauare quia ibi nõ potuit tales psonas grauare q̃ nõ fuerũt dõta relicta cũ aliquo onere extrinseco secus in nro casu vbi dicta decima pars fructuũ posito q̃ a testatore fuit tutori relicta p. d. §. fi. tñuit relicta cũ dicto onere administrãdi tutelaꝫ. d. l. ij. z sic. d. decia nõ bz aliqd vltra on⁹. d. l. ij. z per ꝓñs nõ vr̃ bñe ex cã lucratiua tẽõ sequẽter nõ poterit in dictis fructibus grauari. d. l. ceiuitatib⁹. §. fi. z. d. l. nõ ampli⁹ q̃ ẽ bene notandũ ꝓ intellectu. d. l. ab eo. z. d. l. ij. ¶ Fallit. xx. d. l. ix. in casu. quo anus bz filiũ mẽte captũ vel furiosum qui ꝓpt̃ demẽtiã sensus non põt testari. l. furiosuꝫ. C. q̃ testa. facere pos. z. §. furiosũ. iusti. eo. ti. q̃ rõne pat põt ꝓ eo testamẽtũ facere ex legis dispositiõe. l. ex facto. i p̃n. ff. de vulga. z pupil. substi. l. humanitatis. C. de ipube. z alijs substi. z. §. q̃ rõne. insti. de pupil. substi. z ex isto filio bz plures nepotes. nã hoc casu põt anus in tali testõ substituere filio mẽte capto vl furioso exemplariter nepotes suos. d. l. humanitatis. z vni nepoti põt relinq̃re in. d. testõ plus qnto z sic tertiũ. z p cõsequẽs cũ in tertio z qnto meliorare: eq̃ ꝓbo p sequentia. Primo sic: q̃ põt exheredari cã ingratitudinis ꝓbata dz heres institui ea nõ ꝓbata. l. q dã cũ filiuꝫ. ff. de vbo. oblig. z no. i. l. pr̃familias. ff. de here. insti. z i. l. si certarũ. §. si eodẽ. ff. de testa. milli. cũ exheredatio sit hereditatis ꝓuatio. i. l. iusts. vbi Bar. z alij ff. de libe. z postu. z ꝓuatio p̃supponit habitũ vulgata. l. decẽ. ff. de vbo. obli. q̃ habit⁹. i. institutio ẽ cõtrari⁹ ꝓuatiõi. i. exheredatio. l. gallus. §. in olb⁹. ff. õ libe. z postu. z insti. de exhere. liber. in p̃n. z q̃ dz heres institui bz ius succedẽdi. l. iniẽ cerera. ff. de libe. z postu. z ẽ glo. singularis in. l. j. in p̃n. ff. de bono. posse. contra tab. z qui bz ius succedendi põt meliorari. d. l. ix. ibi. Que ayan derecho de heredar. Sz sic est q̃ isti nepotes debẽt institui vel cũ cã exheredari. vt ẽ glo. in. d. l. humanitatis, quaz ibi sequit Bal. in. iij. col.

Sali. Ange. Alex. Jason ⁊ Jo. faber in. §. q̃ rõne. ⁊ ibi Ange. de are. in pma col. 1ꝫ contrariũ ibi tenent Bar. Ly. ⁊ ꝑp. Pau. de ca. ⁊ imo in. d. l. ex facto in pn. §ꝫ supioz opinio ē ego: ꝯ Alex. in. d. l. humanitas ⁊ ꝓpica ipe segr̃ eã ibi de pmo igitur ad vltimũ q̃ argumẽtũ valet. xxiij. q. 1. c. didicimus ⁊ ibi gl. ⁊ xxvij. q. j. c. ydolatria vbi etiã gl. vn⁹ dictoꝝ nepotũ pōt melioꝛari nō solũ in qnto verũ etiã in tertio. Secũdo facit q: q teneꝛ relinq̃re alicui legittimã pōt ei dē si voluerit relinq̃re tertiũ. d. l. ix. sed sic ē q̃ dictus auus teneꝛ relinq̃re legittimã dicto nepoti vt d. l. humanitatis ergo pōt eidē reliq̃re tertiũ. ¶ Tertio facit q: qui habet ius rũpendi pōt melioꝛari in. d. tertio cũ etiã habeat ius succedẽdi. d. glo. in. d. l. j. in pn. ff. de cõtꝛata iũcta. d. l. ix. §ꝫ sic ē q̃ isti nepotes si nasc̃ãr post factã substitutionē exẽplarē etiã rũpũt. d. l. ex facto in pn. ff. de vulg. substi. igit̃. ⁊c. bene facit tex. fozo leg. li. iij. ti. de las. do. l. iij. iũcta. d. l. ix. ergo ⁊c. ¶ Qr̃to facit tex. in. d. l. humanitatis §ꝫ stellectũ Bar. ⁊ alioꝝ quos supꝛ retuli vbi ē tex. q̃ auus habẽs filiũ mẽte captũ vel furiosũ ex quo bꝫ plures nepotes pōt vnũ de illis nepotib⁹ substituere filio suo ⁊ alios ꝑterire q̃ preteriti nullã habẽt q̃relã vt ibi ꝓbat tex. cũ nõ cauilando si pōt vnũ eligere ⁊ alios ꝑterire qui ē electus vr̃ a testatoꝛe auo honoꝛatus ar. ter. in lege si fundũ p fideico. §. si. ff. dele. j. ⁊ sic pōt ab eo onerari. l. ab eo. C. de fideico. ergo pōt cũ quẽ substituerit in hoc grauare q̃ alius fratrer suus possit ab auo. i. d. tertio meliozari nã si pōt circa legittimã q̃ magis est fauoꝛabilis ¶ q̃ pꝫ qꝛ nullũ patitur grauamẽ etiã ꝛe spectu alioꝝ fratrũ quã ipsum tertiũ in quo pōt cõsistere grauamẽ respectu alioꝝ fratrũ cũ respectu ergo aliozum fratruum melioꝛatus sit honoꝛatus arg. d. l. ab eo ꝓuare alios filios ⁊ vni soli dare totum ꝓtimoniũ filij sui mente capti a fortioꝛi potuerit eos ꝓ rare isto tertio Sed certe vnũ me facit multũ in ista q̃stione dubitare ⁊ ē qꝛ. d. l. ix. q̃ pmittit testatoꝛi vni relinq̃re tertiũ q̃ bꝫ ius succedendi logr̃ q̃ ille meliꝛatus in. d. tertio succedit melioꝛanti. vt ꝓbat. d. l. ix. ibiq̃ gl. ome. iunctis verbis bijos o nietos ⁊ infra ibi que aya derecho de heredar §ꝫ in casu nostre limitatiõis illi nepotes nõ succedũt auo meliorãti sed filio mẽte capto q̃ pꝫ qꝛ ista substitutio ē exẽplarez. d. l. bumanitatis ⁊. d. l. ex facto in pn. ⁊ ē inducta ad similitupinem pupillaris insti. de pupi. substi. ibi ad exẽplũ ⁊ per pupillarẽ succedit pupillo insti. de pupi. substi. in pn. ergo eodẽ modo p exẽplaria succeditur furioso. Sed huic difficultati poterit subtiliter responderi quia in nr̃o casu aginus de substentãdo testõ in quo facta fuit substitutio exẽplatis ⁊ per cõsequẽs de substitutione dicta meliozatiõe ⁊ q̃ agim⁹ de substentãdo tale testamẽtũ si tũc substentar̃ ex eo q̃ iudicar̃ fieri a filio iudicandũ est ac si a filio fuisset factum tex. est no. in. l. papinianꝰ. §. sed neqꝫ impuberis. ff. de in offi testo. p quẽ ita pulchre ⁊ subtiliter tenet Fran. de are in. l. si isqui in vltima. col. ad fi. ff. de vulg. substi ⁊ si iudicarem⁹ idẽ testm̃ esse auitũ relicta in testõ subuertent nõ iudicabim⁹ ab auo sed a filio si igit̃ tale testamẽtũ fuisset factũ a filio q̃ vni filiozũ. d. tertiũ reliqsset valet q̃ ad dictã meliozatiõem ergo eodẽ modo si fiat ab auo cũ a filio factũ iudicet. d. §. sed neqꝫ impuberis ⁊ p hoc pōt tolli alia obiectio q̃ possit fieri su pradicte limitationi. s. ista meliozatio cõpetit iure patro vt pꝫ i. d. l. ix. ⁊ q̃ cõpetũt iure patrio ad alios non trãseunt ꝯ Bar. in. l. quidã in vltima col. ff. de rebus dubljs ⁊ in. l. qdã cũ filiũ in vltima co.. ff. de verbo obli. ⁊ sic q̃ nõ transeat ad auuꝫ ⁊ p cõsequẽs q̃ auus nõ possit. d. nepotem in. d. tertio meliozare qꝛ ex supradictis pꝫ respõsio qꝛ tale testm̃ auitũ iudicatur paternũ ex eo q̃ agim⁹ de eo cõseruãdo. ¶ Neqꝫ si milliter obstat q̃ posset dici ille cui comitt̃ factio testi vt ē comissari⁹ nõ pōt meliozare cũ talis meliozatio cõpetat iure patrio vt dixi. ⁊ q̃ cõpetũt iure patrio nõ trãsẽũt in comissariũ vt tenet Bar. in. d. l. qdã ⁊ in. d l. quidã cũ filiũ attamen q̃ facit iste comissari⁹ vr̃ factũ ab eo q̃ cõmissit. vt habeꝛ fozo legũ. lib. iij. ti. de las mãdas. lib. vj⁰ ⁊ sic videbaꝛ q̃ quẽadmodũ poterat meliozare ille q̃ cõmisit ista. ita iste cui est facta cõmissio. tñ ego semp tenui cõtrariũ p supdictũ di. Bar. qꝛ possum⁹ rñdere. q̃ in casu nr̃e limitationis cõcurrant duo vincula in eo q̃ facit dictã meliozationẽ. Vnũ vinculũ ciuile. s. q̃ pōt auus substituere exemplariter qui modus inuẽtus ē de iure ciuili p tex. in. l. iij. ff. de vulga. substi. insti. de pupil. substi. in pn. iuncto tex. in. d. §. ad exemplũ alteruꝫ naturale. s. qꝛ talis substitutio sit ab auo. arg. tex. in. l. in adoptiuis. C. de adop. ⁊ tex. in. §. bodie. istitu. co ti. sed in casu d. l. vj. concurrit vnum tñ vinculũ. s. cõmissio facta a testatoꝛe extraneo cõmissario ⁊ duo vincula ꝓualerẽt vni. aut̃. itaqꝫ. C. cõmuni. de succes. §ꝫ ista respõsio mihi nõ placet: qꝛ ex ea sequereꝝ q̃ si filius noluisset vel ꝓpter infirmitatẽ nõ potuisset facere testm̃ ⁊ pr̃i suo cõmisisset vt ꝓ eodẽ testareꝝ. q̃ tunc auus potuisset meliozare vnũ nepotẽ qõ nõ credo verum: quapropter rñdeo alio ⁊ secõ mõ. q̃ in nr̃o casu ex eo q̃ auus substituẽs filio exemplariter habet ius exheredãdi: in hoc casu bꝫ etiã ius meliozãdi p ea q̃ supꝛ dixi. qõius exheredãdi non; cõpetit comissario ex eo q̃ illud cõpetit iure patrio. insti. de exhere. liber. in pn. ⁊ p cõsequẽs non cõpetit cõmissario per dictum

Bar. i. d. l. qdã. ⁊ i. d. l. cũ qdã. ex quo apparet q̃ ē maxia dr̃a int̃ istas duas rep̃sentationes. s. pmã qñ auus facit testm̃ exẽplare qõ re p̃sentat testm̃ filij. vt supꝛ dixi. ⁊ scõam quando cõmissari⁹ facit testm̃ q̃ re p̃sentatur testm̃ illi⁹ q̃ talẽ cõfectionẽ cõmiserat. d. l. vj. vt pma iudicet oĩmoda rep̃sentatio. scõa vo nõ §ꝫ aliq̃ns. qõ pꝫ: qꝛ i pma de iure cõi illi auo cui cõmittit a lege vt possit substituere exẽplarit̃ cõmittit heredis istitutio. d. l. humanitatis. sec⁹ ē i scõa. s. i cõmissario q̃ heredẽ nõ pōt facere. l. captatoꝛias. ff. de re. ist. i. c. cũ tibi. ō testa. Itẽ diferũt i aliꝛ: qꝛ pma ē cõmissio q̃ fit a lege. scõa vo fit ab hoĩe. itẽ pma fit p pr̃i ipotẽtã naturalẽ. hoc ē ꝓp defectũ sensus. scõa vo ꝓp volũtatẽ cõmittẽtis vel impotẽtia accidẽtale. vt. d. l. vj. ⁊ sic sũt oĩmodo dicte cõmissiões diffiles. ⁊ p cõsequẽs ō vna ad aliã nõ inferr̃. l. ñ. ff. ō. calũnia ¶ Itẽ nõ obstat supdice limitatiõiqõ possit dici q̃ illud ē verꝫ. q̃ qñ agit̃ ō substẽtãdo testõ ñ substẽtat: ex eo q̃ iudicar̃ testm̃ filij ꝺꝫ testm̃ filij iudicari vt. d. §. §ꝫ neqꝫ ipuberis. p id q̃ dixit Arctin. i. d. l. ñ is q. qñ agit̃ de testõ cõseruãdo respectu institutiõis. non añt respectu legatoꝝ p glo. no. i. l. gall⁹. §. qd ñ is. in vbo vtilitatẽ. ff. de libe. ⁊ postu. ⁊ no. Jason i. l. q̃ ser⁹. i. i. d. l. vema. §ꝫ i nr̃o casu nõ loquimur qñ agim⁹ ō vtilitate publica: §ꝫ qñ agim⁹ de ꝓnãdo aliq̃ẽ ō pte sue legittime. quo casu vt talꝭ ꝓnatio valeat. ⁊ respectu ipi⁹ testm̃ cõseruẽt ꝺꝫ ita reputari fieri ab illo a quo si fieret talꝭ ꝓnatio valeret p. d. §. §ꝫ neqꝫ ipuberis. qõ ē etiã subtile ⁊ notãdum. Ex supdictaꝭ possum⁹ ifferre. q̃ si habeo filiũ ipuberẽ q̃ silẽ habeat filiũ ipubẽ. q̃ pōt cõtigere. vt dicit tex. i. c. de illi. de despõsatiõe ipu. vbi repit̃ q̃ qdã puella i vndecimo mẽse cõcepit ⁊ pepit añ duodecimũ ꝯ Bar. i. i. i pupilari. i vltima. q. ff. de vulga. substi. ⁊ ē gl. ordinaria. xx. q. j. i fiima q̃ dicit Grego. i dialogo. dicere q̃ vidit puerꝫ nondũ ãnoꝝ q̃ grauidauit matricẽ suã. ita etiã refert Jo. Andr. ⁊ Abb. i. c. ipuberis. de despõsa. ipu. Hosti. ⁊ Jo. and. i. c. ñ. de eo q. cogno. cõsan. vxo. suc. §ꝫ contra cõem cõsuetudinẽ sit hoc factũ. arg. tex. i. l. simaior. C. de legit. here. q̃ hoc casu au⁹ q̃ pōt. d. filio pupillarit̃ substituere possit vnũ de nepotib⁹ si plures habet meliozare nõ solũ i qnto: verꝫ etiã i tertio. arg. tex. i. d. §. adexẽplũ. ⁊ cũ ila q̃ dicta sũt i substitutiõe exemplari possint dici ⁊ in pupilari: nisi i casib⁹ de qb⁹ p Bal. ⁊ moder. i. d. l. hũani tatis. ¶ Ex supdictis possum⁹ etiã iferre. q̃ au⁹ hns filiuꝫ furiosiuꝫ vltr̃ captũ ex quo bꝫ nepotes pōt instituꝛe dictis nepotib⁹ relinq̃re cuidam exẽneo ꝓ aia ipi⁹ filij furiosi qntũ qõ pōt ꝓbari p sequẽtia. ꝓpter tex. i. d. l. hũanitatis. cũ sic iducẽdo q̃ bꝫ filiũ furiosiuꝫ ꝺꝫ ei exẽplarit̃ substituere vnũ ō filijs suis. s. furiosi. ⁊ ē rõ: ne iste filius dicat testm̃ multũ ꝑterit⁹. vt ne q̃ relict sine cã exheredet⁹. vt dicit gl. i. d. l. hũanitatis. ⁊ hui⁹ ratiõis ē rõ: qꝛ istud testm̃ exẽplare ē testm̃ ipi⁹ filij furiosi. d. l. hũanitatis. ibi ad exẽplũ pupillaris. ⁊ quẽadmodũ si iste filius⁹ fecisset testm̃ nõ possꝫ filiũ suũ ꝑterire. ita nec au⁹ q̃ quẽadmodũ filius⁹ si fecisset testm̃ posset extraneo relinq̃re qntũ. ita ⁊ iste au⁹. Scõo facit qꝛ q̃ pōt relinq̃re tertiũ heredi filio pōt relinq̃re qntũ exẽneo. d. l. ix. §ꝫ supꝛ cõcluꝺꝫ ē q̃ au⁹ pōt relinq̃ re tertiũ vni nepoti heredi istituto: q̃ pōt relinq̃re qntũ exẽneo. Tertio facit tex. i. l. cuꝺ q̃rit̃. cũ ibi notatis p doctos. vbi bꝫ filijs ab itestato oia bona pr̃is debeant̃ conduco tñ testõ nõ debeꝝ nisi sua legittima: q̃ satisfacit au⁹ q̃ fecit testm̃ filio suo si relinq̃t legittimã nepoti b⁹ suis i bonis furiosi: bꝫ qntũ relinq̃t exẽneo. Quarto facit qꝛ testm̃ aui ⁊ exẽplare vnũ ē testm̃. p tex. i. l. ij. §. pr̃is. ff. de vulg. substi. iũcta. d. l. hũanitatis. ibi ad exẽplum pupillaris. bꝫ i eo sint due hereditates vna aui altera filij. vt no. i. d. §. p⁹. ⁊ vnũ testm̃ respiciẽs duas hereditates ꝺꝫ eas pariformit̃ determinare. l. iã hoc iure. ff. de vulga. substi. l. q̃uis. C. co. ti. §ꝫ sic ē q̃ au⁹ substituẽs cũ facit suũ testm̃ pōt i eodẽ ō bonis suis relinq̃re exẽneo qntuꝫ legittima filijs suis relicta vr̃ vni suoꝝ filioꝝ tertiũ via meliozatiõis relinq̃re: q̃ eodẽ mõ substituẽdo filio suo furioso eodem i legittima institutio vel vno i tertio meliozatio pōt relinq̃re. d. qntuꝫ de bonis filij sui exẽneo. Quinto facit tex. i. d. l. hũanitatis. ibi nulla q̃rela cõtra testm̃ coꝝ oriat̃. hoc mõ inducẽdo si au⁹ vt dixi nepotẽ suũ instituat tunc nulla cõpetit q̃rela filio. §ꝫ sic ē q̃ q̃rela cõpetit q̃ in tegra legittima filio nõ relinq̃tur. d. l. cũ q̃rit̃. ⁊. l. parẽtib⁹. C. de inoffi. testa. bꝫ hodie agat̃ ad supplemẽtũ. l. oĩmodo. in pn. si q̃ satisfacit auus si ita instituat nepotẽ. vt nulla q̃rela sibi cõpetat. q̃ ē q̃ sola legitima sibi relinq̃t: q̃ de reũduo pōt facere q̃ voluerit s. de qnto dando illud exẽneo. Sexto facit q̃ alias dixi q̃ cõmissari⁹ cui testato: cõmittit cõfectionẽ testamẽti virtute. d. l. vj. pōt relinq̃re qntuꝫ exẽneo institutꝫ in sua legittima filijs illi⁹ q̃ cõmiserat cõfici testm̃. p. d. l. vj. i fi. q̃ a fortioꝛi iste au⁹ q̃ maioꝛẽ bꝫ potestatẽ circa testm̃ exẽplare q̃ cõmissari⁹ circa testm̃ q̃ sibi cõmittit faciẽdũ. qõ pꝫ: qꝛ au⁹ vt dixi pōt meliozare in tertio cõmissari⁹ vo nõ vt supꝛa dictũ fuit. ¶ Per supdictã possum⁹ dicere idẽ p oĩa i patre q̃ pupilla-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rit̃ substituit filio suo pupillo q filiũ vl filios habeat q
b⁹ i sua legitima a istitut⁹ vl aliqb ⁹institutis z vno me
liorato in. d. tertio possit au⁹ relinq̃re exeo qntũ bo
noz filij. arg. tex. d. l. hũanitatis. z. d. §. q̃ rõne. insti.
de pupil. substi. ¶ Ex supdictis dabũ⁹. d. l. ir. alias
limitatiões q̃s omitto vt ad cõclonẽ deueniã q̃ tal ẽ.

¶ Prima conclusio.

¶ Tertiũ bonoz ꝓhibitũ alienari i quo fauore de
fẽdẽtiũ. z in ip̃oz defectu gr̃a fratrũ coheredũ reci
proca cũ fideicõmissaria facta fuerit sõstitutio i fiscũ
debere puenire cõfiscatiõe bonorũ filij meliorati ipo
iure cõtingẽtei ꝓiudicũ tñ descẽdẽtiũ. nõ etiã fratꝛ
coheredũ: qõ in qnto sec⁹ eẽt distinguẽdo sustẽtabo.
¶ Casus hui⁹ cõclonis talẽ. qdã habuit tres filias
z tres filios deuenientes ad mortẽ filios: z filias here
des instituit. z vnum de dictis filijs. l. maiorẽ meliora
uit i tertio bonoz suoz. aliũ vo minimuz silẽ melio
rauit i qnto. z i eodẽ testõ sequẽtẽ clausulã subiũgit.
ita volo z mãdo q dicti mei filij supdicto mõ meliorati vel alẽ tpoz nullo vnq̃ tpe possint neq; debeãt
vẽdere vel alienare. d. tertiũ neq; qntũ: imo volo q
d. tertiũ z qntũ stent z stare debeant cõtinuo vsq; ad
ĩsimũ penes cosdẽ filios meos melioratos cozũq; fi
lios suos vel si sine liberis decesserint ambo vel alter
ipoz. volo q. d. tertiũ vl qntũ deueniat ad filias me
as vel ad aliũ filiũ supstite s tpe mortis descẽdẽtis. z
sic p dictã cl̃az videt testator fecisse in. d. tertio re spe
ctu nepotũ descendẽtiũ quãdã substitutionẽ fideicõ
missariã respectu vo ipoz fratrum recipꝛocã cũ fidei
cõmissaria cõtũ git. q mortuo pfe testatore z addita
z diuisa hereditate inter frẽs z sorores z adiudicato
tertio bonoz filio maiori z qnto minori tẽpore, peedẽ
te. isti duo frẽs q fuerũt meliorati fuerũt cõdẽnati ad
carcerẽ pdictũ. ppt̃ crimẽ hereticę prauitatis bonis
eoz cõfiscatis. z ex filio maiori in tertio meliorato q-
dã liberi supperãt. ex alio vo filio minori in qnto etiã
meliorato nulli liberi stabãt tpe cõfiscatiõis sz tm̃ fra
ter suus maior z sorores coheredes. ¶ Stat nũc du
biũ z cõtẽtio int̃ fiscũ ex vna pte volentem occupare
d. tertiũ z qntũ rõne cõfiscatiõis cõtingẽtis in bonis
eoz fratrũ z filios filij maioris meliorati i tertio ꝑten
dentes ad se dictũ tertiũ expectare: z altez fratrẽ z so
rores simil̃ ꝑtẽdẽtes dictuz quintum sibi debere re
stitui ex altera parte. z adhuc lis pendet sub iudice.
¶ Et circa hãc cõclusionẽ videt ꝓmo dicẽdũ. d. ter
tiũ z qntũ ꝑ iure spectãte ad dictos filios maiorez z
minorez supdicto mõ melioratos. z ꝑ dicto crimine
hereſis cõdẽnatos sub. d. cõfiscatiõe cõprehẽdi z ad
fiscũ ptinere saltẽ durãte vita ipoz filiorum incarce-
ratoz. quod ꝓbatur iuribus z rationibus sequẽtib⁹.
¶ Primo sic bona subiecta restitutiõi fideicõmis-
sarie nequeũt õ iure alienari. l. ſi. §. fi qꝛ. z auc. res q.
C. cõia deleg. z tũ si contingat bona illi⁹ cõfiscari q
fuerat post mortẽ grauatus de restituendo ꝑ fideico
missuz cõfiscabunt bona illa subiecta fideicommissa
rie restitutiõi cũ sua tũ causa. l. q aduenięte conditio
ne fideicõmissi infra tempora mortis illi⁹ q post mor
tẽ grauat⁹ erat restituere ꝑ fideicõmissum fiat ꝑ fiscũ
restitutio fideicõmissaria. ita decidit Angꝭ in. l. papi
nian⁹. §. meminisse. ff. de inoffi. testõ. z ꝑ hoc allegat
l. ex facto. cũ ibi notatis. ff. ad trebel. z. l. nã ad ea. ff. õ
cõdi. z demõ. l. viã cõstituti. §. si fundũ. ff. de seruit. ru
sti. prędio. z ita intelligit. d. §. meminisse. vbi dicit q
q̃ bona heredis grauati de restituẽdo cõfiscanť nõ
dz fieri cõfiscatio in iniuriã illi⁹ cui fideicõmissuz erat
restituendũ. z idẽ videt sentire Bal. in. d. §. memi-
nisse. dato ergo q in casu hui⁹ conclusiõis testator ꝑ
hibuerit. d. tertiũ, z qntũ alienari tñ durãte vita horũ
filioz ad carcerẽ ꝑpetuũ cõdẽnatoz debẽt. d. tertiũ
z quintuz virtute dicte cõfiscatiõis remanere penes
fiscuz ꝑ illo iure q ad ipos filios melioratos in dicto
tertio z quinto pertinebat. ¶ Scõo facit ꝑ hac ꝑte
ter. in. l. statims. §. cornelio. z q ibi no. ꝑ glo. ff. de iur
fisci. l. l. cũ pr̃. §. hereditatẽ. ff. de leg. j. vbi si heres in
stitut⁹ sunt grauat⁹ de hereditate restituẽda post mor
tẽ cornelio felici z oĩa bona dãnati seu deportati he
redis sunt ante mortẽ cõfiscata trãsibit in fiscum etiã
illud qõ subiectuz fuerat fideicõmissarie restitutioni
z ꝑ fideicõmissariũ vẽdicabit a fisco dictũ fideicom
missuz aduenięte tpe mortis naturalis ipi⁹ heredis
grauati. ita igit̃ videt in nro casu. q cũ dicti frẽs sint
ad carcerẽ ꝑpetuum condemnati z virtute delicti he
retice prauitatis bona sua sint confiscata q in eadez
confiscatione veniant dictum tertium z quintuz. z q
durante vita horum fratrum debeat penes fiscuz re
sidere dictum tertiũ z quintum. z q aduenięte mor
te naturali incarceratorum teneatur fiscus ad resti /
tutionem tertij faciendam alteri fratri z sororib⁹ suis
z etiã qnti filijs ipius confiscati z nõ ante. ¶ Tertio
videt ad idẽ facere ter. i. l. si cõstãte. §. fi. ff. soluma.
vbi soluto matrimonio dos mulieris ob delictũ ipi⁹
cõfiscat̃. z in. l. quinqz legib⁹. cũ lege sequẽti. ff. de bo
nis dãna. z tã dos alienari nõ põt etiã soluto mr̃imo
nio. l. etiã direpto. ff. de iundo dota. q̃ ls illud tertiuz z
qntuz fuit ꝑ pfez testatorem ꝓhibitũ alienari debet
posse cõfiscari. ¶ Quarto ꝑ hoc etiã facit. qz si dice
remus q illud quintum nõ confiscaret sequeret q
quintum ipius remaneret apud filios ipius filij mi-
noris in dicto qnto meliorati. z ꝑ iã dicto crimine cõ

dẽnati q subintrat locũ dicti filij cõfiscati. l. si q̃ pena-
cuz ibi notatis per Bar. z alios. ff. õ bijs q sunt sui
vel alie. iuris. l. j. §. q filiũ. ff. de bono. poss. cõtra tab.
l. ſi neccẽ. §. si deportat⁹. ff. de bonis liber. z ꝑ ꝓñs si di
ctũ. qntũ q ad ꝓpꝛietatẽ acqꝛeret filijs dicti in qnto
meliorati z cõdemnati seq̃ret q ex ista acqsitiõe vsus
fruct⁹ reuerteret ad pfez z sic ad dictũ cõdepnatũ ꝑ
dispositionẽ. l. cũ oz. C. de bonis q. lib. z ista ẽt̃ noua
acqsito q ad istũ vsufructũ acqrẽdũ dicto pr̃i i qnto
meliorato ex ꝑsona filioꝛ ꝑ ꝓñs cõfiscato nõ cõpẽ
deret ista vltimã acqsitionẽ qꝛ cõfiscatio nõ cõprehẽ
dit nisi iura q̃ erãt añ cõfiscationẽ ipius q. ꝑ delicto
fuerat cõdemnat⁹. l. ſi mãdauero. §. is cui⁹. ff. õ mã.
no. glo. z Bar. in. l. j. ff. de bonis dap. ℣. z ale i. j.
C. õ bon. prcl. Bar. i. l. certa forma. C. de inr. ſil. li. x
z Bal. i. l. ſi. i ſi. C. q̃ res. pigno. oblꝰ. pos. facit q no.
i. l. nam. ad ea. ff. de condi. z demonſt. z in. l. eẽ facto.
§. ſi. cũ ibi n. ꝑ Bal. z alios. ff. de vul. z pu. sub ꝛ ita
ẽ q delictũ pr̃is dz nocere filijs vbicũq; ad pfez re-
uerteret comodũ vt no. glo. magistra i. l. diuꝰ fratres
ff. de iure patro. ꝑ. l. q̃nt̃. ff. õ bonis. li. z no. Bart. i.
j. i ſi. ff. de ĩterdi. z rcleg. ergo ita dicam⁹ i ꝓposito qꝛ
ex eo q comoduz vsusfruct⁹ reuerteret ad pfez deli-
tũ pr̃is cõdepnati noceat filijs z ꝑ ꝓñs iteri creditãt
a dicto qnto donec pr̃ cozuiuat z nõ añ. ¶ Quito ta
cũt ea q̃ nõ Bal. i. l. antiqtas i ſi. C. de vsu fru. vbi q̃
rit qd si alicui legat⁹ ẽ vsus fruct⁹ ꝑ se z heredib⁹ su
is z postea sit capite diminut⁹ iste cui tal⁹ vsusfruct⁹ ẽ le
gat⁹ nũqd vsusfruct⁹ finiat q̃ ad eũ z heredes ei⁹ z
finaliť cõcludit q legatari⁹ excidit ab vsu fructu z eo
iuncte cõsolidat cũ ꝓꝓietate sz eo mortuo reuertit ad
heredẽ suũ z allegat i ar. no. ꝑ glo. i. l. diui de iur. pa
tro. ¶ Sexto ꝑ hac ꝑte vr̃ẽ casus. i. l. pacto. §. ꝑdi
u. z i. l. vnũ ex familia. §. q si talia ꝓba. ff. de le. ij. vbi
testator iussit fundũ remanere debere i familia z ex
aliq̃ causa necessaria causata a facto heredis fund⁹
ille fuerit alienat⁹ in extrẽũ tũc ille i quẽ alienatio fa-
cta ẽ retinere potit fundũ quãdiu fundus ille fuisset
apõ alienatẽ mãsur⁹ si alienatio facta nõ fuisset g̃ ita
dicam⁹ in ꝑsenti q ista publicatio bonoꝛ fuerit cau-
sata a facto horũ fratrũ cõdẽnatoꝛ tunc apõ fiscũ ter
tiũ z qntũ debẽt remanere q̃diu remãsura fuisset ap
dictos fratres si cõfiscatio facta nõ fuisset bñ facit q
no. glo i. autẽ i gressi. ad ſi. C. de sacro. sanct. eccle. ℣g
go vo i casu supdicte cõdonis nõ simpl̃r z i distictelo
q̃r sz vt ꝓmissi distiguẽdo ꝑ crudẽa vitate hãc nr̃az
cõclonẽ diuidã i duas ptes quãlibz ipaz i alis duas
subdividẽdo q̃tuor casꝰ examinabo. qz gbñ distigit
ꝓrim⁹ ẽ vitati. sz Sal. i. l. filie cui⁹. C. famiber. z ali
bi distigeꝛ tpa z cõcordabis scripturas. l. apõ ãtiquos
z ibi Bar. Bal. Sal. z Pau. C. õ iurĩ. z gl. i. ru
brica. C. õ accusatio. z a⁹s casus sniaz sui magistri di
stiguẽdo exeusant vt refert cõsul⁹ vlpian⁹. i. l. dice-
re ad ſi. ff. de arbitris. Sic z als distigit Augustin⁹.
i. c. sic. n. xxviij. q. j. z roman⁹ pontifex. i. c. litteras. ex
tra. õ restituti spolia. z i. c. abbate sanc derc. iudi. z i. c
j. de cõcessi. pbẽ. lj. vj. Dico igit̃ q hec nr̃a cõclo ẽ i
duas ptes diuidẽda in q̃rũ ꝓma tractabit õ illo filio
maiori q fuit i ẽtio meliorat⁹ scda vo de filio minori
q silẽt fuit i qntomeliorat⁹ itẽ ꝓmã ptẽ subdiuido in
duos casus quoꝛ ꝓm⁹ erit qñ fili⁹ maior i tertio me
lioratus tempore confiscationis reliquit filios secun-
dus vero quando inullos filios vel descẽdẽtes reliqt
sz tñ alterũ fratrẽ z sorores sibi coheredes. Itẽ secũ
dã ptẽ simil̃ subdiuido i alios duos casus. quoꝛ ꝓ-
m⁹ erit qñ fili⁹ minor i qnto meliorat⁹ aliquos reliqt
descẽdẽtes tpe cõfiscatiõis secũd⁹ aũt qñ nullos de-
scẽdẽtes reliqt sz altez fratrez sorores ei⁹ sibi coheredes.
¶ Venio ad ꝓmũ cuius. l. qñ fili⁹ maior i. d. tertio me
liorat⁹ tpe quo fuit ad carcerẽ ꝑpetuũ cõdemnat⁹ z sua
bona fuerũt cõfiscata habuit filios ꝓposito q eiuaz ha
beret alterũ fratrẽ z sorores q sibi ꝑuenerũt coheredes.
nã hoc casu dict⁹ frat⁹ er z sorores nullo mõ fuit admi
tẽdi ad dictũ ẽtiũ vigore recipꝛocę vel fideicõmissarie
substitutiõis cũ fuerãt substituti sub cõditiõe si alter
fratrer maior decessisset sine liberis qb⁹ stãtib⁹ iã õse
cerat cõditiosub qua fuerãt substituti vt. in. l. vnica. §.
sin autem aliquid sub conditione. C. de cadu. tolicn.
no. i. l. iuci⁹. i. j. ff. de bere. inſt. z i. l. fili⁹ familias. §. cũ
qs. ff. de lega. j. z i. l. j. C. de cõdi. insertis. z sic cõditiõe
deficiẽte deficiet eoꝛ substitutio solũ ergo ẽ q̃rẽdum
an. dicti filij hui⁹ cõdepnati admittantur ad dictũ ter
tium non obstente confiscatione bonorum patris: an
vero fiscus z casu quo ipe fiscus admitatur: admitta
tur commutabiliter. vt aduenięte tẽpore mortis
naturalis huius filij meliorati teneatur ad restitutio
nem huius tertij per ipsum fiscum faciendam filijs
ipsius condemnati: an vero fiscus admittatur incõ-
mutabiliter ad dictum tertium cosequendum filijs
huius condemnati penitus z omni tempore exclu-
sis. ¶ In quo puto breuiter concludendum. q dic-
tum tertium pertineat ad fiscum virtute iam dicte
confiscationis z incommutabiliter taliter q nullo tẽ
pore teneatur ad restituendum filijs illius condem-
ti. z hoc clare probatur: quia pater meliorans filiuz
maiorem in hoc tertio videtur eũ meliorare cum du
plici grauamine: qꝛ in dicto tertio fecerat quãdã sub
stitutionẽ fideicõmissariã. qõ pꝛiꝛ tenebat talis filii
us illud tertiũ restituere post mortẽ suã liberis suis vl
eis difficiẽtibus alteri fratri z sororibus que fideicom
missaria substitutio est grauamen. vt no. in. §. auo. z
i. l. ex trib⁹. C. de ĩoffi. testa. z i. l. si arrogator. ff. ado

Universidad de Deusto
Biblioteca

pti.q̃ hodie ipo iure tollit̃ de legittima.l.qñ ī ꝓrib⁹ C.de in offi.testa. Scdo q̃ iste filius ē iuſſus a pfcip z in ifinitũ debere penes ſe iſtud tertiũ retinere ꝓ ſe z deccẽdẽtib⁹ ſuis: z cũ nullo mõ tale tertiũ poſſe alienare q̃q̃dẽ alienatiõis ꝓhibitio vt̃ iducẽ grauamẽ ex eo q̃ nõ poſſit de tali tertio ad libitũ diſponere cũ q̃libet in re ſua ē moderator z arbiter.l. nemo exte/rus z ibi no. Sali⁹ C.de iude.z.l.i re mãdata vbi hoc no.docto.C.mãda.z in.l.id q̃ nr̃uz.ff.de reg.iuris nã z alſ ille dr̃ ꝓdere qñ aliq̃d fiat cõtra volũtatẽ ſuam dato q̃ lucrũ cõſeq̃tur glo.in.l.paulus reſpondit creditorẽ.ff.de ſolu.facit.l.fi.ff.ꝺ vſu z habi. Sic ecõ tra.q: ille lucrat̃ q̃ facit volũtatẽ ſuã dato q̃ ciuſpe cũialit̃ nõ iterſſit glo.i.l.cũ ſeru⁹ ī fi.ff.de cõdi.cã da ta nõ ſecuta. z ſic cũ iſte filiꝰ meliorat⁹ ī dicto tertio. ꝺ illo.nõ poſſit ad libitum diſponere ex eo q: ē ꝓhibit⁹ alienare vt̃ ꝓdere z ꝓ cõſequẽs vilius ē a pfe onerari qꝺ q̃dẽ on⁹ etiã hodie tollit̃ de legittima.ꝺ.l. quo niã ī ꝓrib⁹ ſz ſicẽ q̃ dictũ tertiũ dr̃ legittima q̃ pz q: nõ pot dari tertio extraneo ſz tñmõ illi cui de neceſſi tate debeꝫ legittima.ꝺ.l.ix.ibi. Pueda lo mejorar eñl tertio ꝺ ſus bienes.iũcto tex.ſupiori ibi. Que aya derecho de heredar. Ergo.talia duo grauamina to lunt̃ de tali tertio: z ſic de legittima ipo iure z habẽ tur ꝓ nõ poſitis.ꝺ.l.qñ ī ꝓrib⁹. ¶ Neq; obſtat q̃ aliq̃s poſſit dicere q̃ ille põt grauari q̃ z vilius ē ho norari vulgata.l.ab eo.C. de fideicomiſſis z ꝓ cõſeq̃ẽs cũ iſte filiꝰ maior meliorat⁹ in.ꝺ.tertio ē honora t⁹ ex eo q: poterat pater illud dare alteri filio z huic meliorato auſere q̃ caſu vꝫ pr̃ illũ hõorare cũ illũ ꝓpo ſuit aliꝭ fratrib⁹ ar.tex.i.l.ſiſũdũ ꝓfideicomi.ℌ.ſ.cũ l.ſe.ff.ꝺle.j. videbat̃ q̃ poterat hiꝭ duob⁹ oneribus onerari q: verũ ē q̃ ãteq̃ pr̃ elegiſſet ynũ de fillijs ſu is q̃ melioraſſet poſat illud tertiũ dare alti z ſic in hoc grauareiſtũ q̃ nũc meliorãdo ellegit attñ poſt q̃ eũ elegit nõ poſit illũ l dicta melioratione aliq̃ one re grauare q: nõ vꝫ ipe pr̃ hoc dare ſed ipa.l.vt ꝓbt tex.nõ in.l.vnũ ex familia.ℌ.de falcidia.ff.ꝺele.ij. vñ ipe pr̃ nõ poterit eũ onerare.l.ſi arrogatorꝫ.ff. de ado pti.z ē ter.nõ ī.ꝺ.l.vnũ ex familia.ℌ.hz ſi fundũ.ff. ꝺ lc.ij. ¶ Facit illꝺ q̃ pulchre.ꝺ.Bal.poſt.Jaco.bu tra ī.l.qñ ī ꝓrib⁹. C.de iñ.q̃ ſi ſtatutũ dicat q̃ filia dz ſtare cõtẽta illa quãtitate quã pr̃ i ſuo teſtõ ſibi re liq̃rit ꝓ dote z q̃ pl⁹ nõ poſſit petere z pr̃ reliq̃rit ſi bi cẽtũ q̃ nõ ſufficiũt ad legittimaz z vltra hoc appoſ ſunt cõditionẽ vel tẽp⁹ ſeu aliꝺ on⁹ lz debeat ſtare cõ tẽta de quãtitate tñ dictũ on⁹ tollit̃ de illa quãtitate q̃ pr̃ loco legittime aſſignauit poſito q̃ ab inicio poterat minorẽ quãtitatẽ ꝓ ſua legittima aſſignare tñ poſtq̃ ē aſſignata illud q̃ ē aſſignatũ.habeb̃ ꝓ le gittima illi⁹ cui tal' ſit aſſignato z iõ on⁹ poſſunz tali aſſignatiõi tãq̃ poſitũ ī ipa legittia tollit̃ ipo iure.ꝺ.l qñ ī ꝓrib⁹ vbi hoc ſequit̃ Pau.z Ja.refert⁹ ſeq̃t Jo.de imo.i.l.ſi.i añ pe.col.ff.de cõdi.iſti.ſic igit dica mꝰ in ꝓpoſito q̃ poſito q̃ ī volũtate pr̃is meliorã tis ſtabat ī quẽ vellet iſtꝺ tertiũ meliorãtiõis cõferre tñ poſtq̃ in vnũ cõtulit nõ põt eidẽ aliq̃ꝺ on⁹ ipone re cũ ꝓ talẽ tertij aſſignationẽ dicat̃ illꝺ tertũ legitti ma illi⁹ cui fuit aſſignatũ z ꝓ cõſequẽs on⁹ aliq̃ꝺ ſibi ipoñi nõ põt z ſi ipoñat hr̃ ꝓ nõ poſito.ꝺ.l.qñ im ꝓrib⁹ facit etiã q̃ alſ dr̃ q̃ pr̃ dãs dotẽ ꝓ filia põt ꝓ ſtipulatiõez ſibi z heredib⁹ ſuis ꝓuidere caſu q̃ ma trimoniũ ſoluat̃ vt dicta dos reddat̃ ſibi heredibuſq; ſuis ſz poſtq̃ dos ē aſſignata z ſic ex int̃ vallo nõ põt tale on⁹ apponere.l.q̃tiens vbi hoc hr̃.ff.ſolu.ma.l.j. ℌ.accedit.C.de rei vxo.actio..z ī.l.ania.C.de iure do ti. ¶ Ex hoc poſſit no.inferri q̃ lz alſ valeat legittia tio filij ſpurij cũ hac modificatiõe videlicet q̃ nõ ſuc/cedat patri niſi in eo q̃ eidem patri placuerit de cu/ius hereditate agetur perinde q̃ habetur i.c.j.de fi lijs natis ex matri.ad morga.cõtra z i.c.filij nati.i.ti ſi de.ſeu.ſũc.cõtra int̃.ꝺo.z agua.z i.l.ij.de iur.aure. anu.cũ.ibi no.z i.l.ſz ſi hac.ℌ.patron⁹.ff.de in ius. vocã.z i.l.ſi ab eo.vbi Ange.z Pau.z alij.C.de legittim.here.z per.Pau.de caſt.in rubrica.C.de iure au.an.z i.l.pactum C.de colla.vbi. etiam. Lu ꝺo.roma.z per Jo.an.addi.ad ſpeculum ī ti.ꝺ ſuc abꝰ teſta.ℌ.fi.ī additiõe.icip.vbi hoc dixit Roſre.z domin⁹.auto.i.c.p venerabilẽ q.filij ſũt legitti.poſt. mediũ.ꝺ.ſz ē dubiũ an pr̃ z Ange.i cõſi.ſui. cõſilio. cc.lxiij.incipi.ꝺ.papa.z Alex.i ſexto.volumine cõſili/rũ cõſilio xxx.icipi. Jurta ea q̃ alſ cõſulẽdo ſcripſi z i v.volumine cõſilio vltimo incipi.p lectis verbis legit matiõis: q̃ſi pr̃ i ſuo teſtõ eidẽ filio legittio aliq̃ꝺ mi n⁹ legittima ſua relinq̃rit.q̃ nõ põt eidẽ q̃natitati ap ponere aliq̃ꝺ on⁹ vl grauamẽ. z ſi fuerit ipoſitũ ipo iu re tollat̃.ꝺ.l.qñ in ꝓrib⁹. q̃ an ſit vez ꝓ nũc nõ ex amino. z ſic q̃ dictũ tertiũ huic filio maiori a pẽ relic/tũ itelligat̃ pure relictũ z ſic ſuũ ꝓpriũ nulli ſubiacẽt reſtitutiõi reſpectu filioz. z bona hui⁹ filij ꝓpt̃ dictuz delictũ cõfiſcent̃.c.vergẽtis z.c.ex cõmunicam⁹ de here.c.cũ ſm leges.de here.lib.vj. z no.i.l.q̃ſq̃s.C. ad legẽ iuliã.maie. z inter q̃ bona repit̃ dictũ tertiũ mi mirũ q̃ etiã ſuis bonis cõfiſcet̃. z ꝓ hoc pz q̃ argñ. z fundamẽta ꝓ ꝓma pteaducta nõ obſtãt q: loquũt ī bonis ſubiacẽtib⁹ reſtitutiõib⁹ vt ea fũdamta clare/ mãifeſtẽ mõſtrãt q̃ q̃litas reſtitutiõis nõ cadit ī nr̃o caſu. z ꝓptere a.ꝺ. fũdamẽta nõ faciũt ad ꝓpoſituz. ¶ Venio ad ſcõz caſuz. ſ.qñ dict⁹ filiꝰ maior ī.ꝺ. teri tio meliorat tpe ꝓfiſcatiõis bonoz nullos reliqt õſcẽ

dẽtes: ſz alteꝫ tñ frez ſorores coheredes ī quo q̃dẽ caſu credo q̃ nullo mõ.ꝺ.tertiũ debeat penes ſi ſcõ caſu remanere occaſiõe.ꝺ.cõfiſcationis ẽt durãte vita hui⁹ filij maioris i.ꝺ.tertio meliorati. z ꝓ.ꝺ.crimine heresi cõdẽnati.q̃ꝺ ꝓbo ſequẽtibus fundamentis.

¶ Primo ꝓ tex.i.l.ipator.i ꝑn.ff. de fideicõ.lib. z illuz tex.ibi põderat Bar.q̃ ex illo tex.no.q̃ res ꝓhi bita alienari non põt deuenire ī fiſcũ ꝓ publicationẽ bonoꝝ. z logt̃ tex.illet ꝓpter ī ꝓhibitiõe teſtatoris ꝺ q̃ ī nr̃o caſu tractam⁹: cũ igit̃.ꝺ.tertiũ ſit ꝓ teſtatorẽ ꝓ hibitũ alienari nimirũ q̃ ꝓ crimẽ hereticę prauitatis cõmiſſuz ꝓ dictũ grauatuz neq; obſtãte cõfiſcatione bonoꝝ exinde cõtingẽte vllo mõ poſſit ī fiſcuz trãſire imo ad alios coheredes ꝺz tale tertiuz ꝑtinere: neq; obſtat q̃.ꝺ.tertiũ ē legittima. vt ſup̃ i ꝓmo caſu ſupe ri⁹. ꝓbaui ī q̃ legittima nullum põt cadere grauamẽ ꝺ.l.qñ ī ꝓrib⁹. C.de ioffi.teſta.z ꝓ cõſequẽs vide batur q̃ tãq̃ bona ꝓpria hui⁹ cõdẽnati ꝺz tale ter tiũ penes fiſcũ remanere ꝓ ea q̃ dicta ſunt i caſu ſup̃. ꝓmo.q: illud ē vez q̃ in tertio nõ põt apponi gra uamẽ ꝓ patrẽ meliorãtez q̃ tale grauamen reſpicit comodũ aliꝰ exñci vl alicui⁹ deſcẽdẽtis cui de ne ceſſitate nõ ē legittima relinq̃da. Et ẽrõ duplex. Prima q: q̃ nõ põt relinq̃ directo: nõ põt relinq̃ ꝓ ob.aq̃li. vtno.i.l.ſi. vbi Bar.ff.ꝺ bijs q̃ vt idi.ſcõa q̃q̃ vna via ꝓhibẽt alia cõcedi nõ ꝺz.l.ſuis q.ꝺ vul ga.z pupil.ſubſti. poterit z alia z tertia rõ aſſignari: q: iſte filiꝰ.i.ꝺ.tertio meliorat⁹ non videt̃ honorat⁹ re/ ſpectu ſuoꝝ filioꝝ nepotũ teſtatoris meliorantis q: il lis nũ abſtulit teſtator meliorãs ex eo q̃ nil eis debe bat: q̃ reſpectu eoꝝ nõ poterit filiũ melioratũ grava re.arg.tex.i.ꝺ.l.ab eo.C. de fideicõ. Sz q̃ tale gra uamẽ tẽdit ī fauorẽ z comodũ illoꝝ qb⁹ ē relinquen da legittima de neceſſitate vt ē in liberis ꝓmi grad⁹ vl ulteriozis q̃ ab alio nõ ꝓcedunt̃: tũc bene potuit teſtator apponere tale grauamen filio meliorato. z poterit eſſe rõ vna: q: iſte meliorat⁹ videt̃ honorat⁹ re/ ſpectu alioꝝ fratrũ qb⁹ poterat teſtator relinq̃re ſi vo luiſſet.ꝺ.tertiũ. z cũ illis illud nõ relinquit: imo alteri q̃ẽ meliorauit alijs auferẽdo z huic plegãdo vꝫ te/ ſtator honorare iſtũ plegatariũ reſpectu alioꝝ fratrũ quos aliũ meliorãdo. viſus ē dãnificare nimiꝝ: ℌ q̃ eũ melioratũ reſpectu alioꝝ fratrũ honoratũ coꝝ re/ ſpectu poſſit pr̃ onere fideicõmiſſi grauare ꝓ.ꝺ.l.ab eo.ī rõne ſui ē z alia rõ: q: licitũ argumẽtũ õre ad tẽ p⁹.l.miles ita.ī ꝑn.ff.de teſta.mili. z teſtator põt rẽ i q̃ meliorat diuidere int̃ duoꝫ de filijs ſins quos meli orare vult.l.vnũ ex familia.ℌ.ſi duos. vbi Bar.no. z alij.ff.ꝺele.ij.ℌ eodẽ mõ hoc idẽ dicem⁹ ī tpe.ſ.q̃ vn⁹ filioꝝ bẽat.ꝺ.tertiũ integrũ ꝓ ſpaciũ alicui⁹ tpis z poſt illud tẽp⁹ ipe deſinat hr̃e. z ali⁹ frat̃ habeat de nouo ꝓ.ꝺ.l.miles. ita vt ī nr̃o caſu vbi meliora⁹ z gra uat⁹ hz.ꝺ. tertiũ vno tpe. z deinde i antea hz alius q̃ caſu videt̃ teſtator duos meliorare diuerſis tpib⁹. z ſic ꝓ ꝑdicta pz q̃ talia grauamina vnũ fideicõmiſſa rie reſtitutiõis alteꝝ ꝓhibitiõis ne alienet̃ bũ ꝑnt ea dere i.ꝺ.tertio: eo ipo q̃ ãbo grauamina reſpicũt eo modũ z fauorẽ alioꝝ fratrũ: qb⁹ tale tertiũ potuit re linq. ſuccedit igit̃ diſpoſitio tex.no.in.l. ipator. dicẽs q̃ ſi res fuerit ꝓ teſtatoreꝫ ꝓhibita alienari. vt ſuit in caſu pñti nõ potuit in fiſcũ trãſire vtute confiſcatiõis bonoꝝ. q̃ tex.ē multũ no. ꝓ tpib⁹ nr̃is in q̃b⁹ videm⁹ multos cõmiſſe. iſtud peſſimũ crimẽ hereticę prauitatis ī q̃ bona ipoꝝ cõfiſcãt q̃ ſfuerũt bona vnita z vi culata ī maiozicatu q̃ ex eo q̃ talia bona ſunt ꝓhi bita alienari vt ex ſerie cuiuſlibet maiozatiõis appa ret nullo modo tranſferuntur in fiſcum: immo rema neant penes illos penes quos talis maiozicatus re manſiſſet tali delicto non cõmiſſo. q̃ꝺ eſt notandum ꝓ quo faciũt ea que ꝓ hac ſcõa pte adducent̃ infra.

¶ Secũdo facit ꝓ hac ſcõa pte: q: iura que nõ ꝑnt ī exñeũ heredẽ trãſire in fiſcũ etiã trãſire nõ ꝑnt q̃ lo co exñci ſucceſſoris habeb̃.l.iure libertoꝝ. z ibi hoc no. Bar.ff.de iure patro. z in.l.eoꝝ.ff. ad legẽ iuliã maie.no.in.l.j.C.de bonis liber. z in.l. cũ q̃.ff. de in terdi. z relega. ſz ſic ē q̃.ꝺ.tertiũ nõ poterat ad extra neos trãſire heredes ſtatib⁹ filijs teſtatoris.ꝺ.l.ix. ro rõ legũ.ti.delas mãdas. ꝓ q̃b⁹ etiã voluit teſtator.ꝺ. tertiũ in familia remanere: ex eo q̃ teſtator voluit.ꝺ. tertiũ ꝓ dictũ filiũ maiorẽ minime poſſe alienari q̃ ꝓ hibitio potuit fieri a teſtatore ī.ꝺ.tertio cum reſpiciat comodum z fauorem alioꝝ fratrum. vt ſupra dixi ſi cut poterat ꝓhibere ne quintum alienaret̃. ſi in quinto filium ſuum melioraſſet. l.peto. ℌ.ſicut. ff. de leg.ij. z.l.filiusfamilias. ℌ.diui.ff.deleg.j. z inſtitu in tertio z quarto caſu latius videbimus: ergo dicta ꝓ hibitio ꝓhibet.ꝺ.tertiuz poſſe fiſco q̃ri ſaltẽ efficacit̃. ¶ Tertio facit ꝓ hac pte tex.i auẽt. de alienatio.cũ phi.ℌ.illo. z i.c.filicis.ℌ.ſi q̃ vo.ꝺ penis.li.vj. vbi cẽ/ phiteoſis eccleſtica nõ trãſit efficaciter in fiſcũ confi ſcatis bonis emphiteote: q: tal emphiteoſis non põt trãſire ad exñeos heredes. vt i.ℌ. emphiteoſiz. z i.ℌ. alienatiõis. z.ℌ.ſi vo etiã ꝓpetuã. i auẽ.ꝺ nõ alienãdis aut ꝓmutãdis ꝑz magis cõez opinionem appro batã per glo. z docto. in.l.etiam. ff. ſolu. matri. z per Specu. in titu. de locato. ℌ. nunc aliqua. ver. ex is. Jo. and. in. c. in ꝓſcitia. de. ꝓba. z Bar. i.l. vt iuris iurandi. ℌ.ſi liberi. ff. de opis lib. z i.l.ſi patroni. ī ꝑn. ff. ad treb. z i.l.ſi tibi..ℌ.ſi pactũ. ff. ꝺ pactis. z i.l. gal l⁹. ℌ. qdã recte. ſſ. de libe. z poſt. z i.l. q̃ ꝺ. ff. de ẏbo.

obli.Bal.i.l.cũ viz.i fi.C.ō fidecicō.z i.l.vſufructu ff.ſolu.ma.vbi refert ita cōſuluiſſe Bar.z idē Bal.. l.l.ij.C.ō ſuis z legit.here.z i.l.affiduis.C.q potio. ipigno.habe. ¶ Facit i ſilō illō i quo cōit ꝓcluditur ſi.empbiteoſi q̄ cōcedit ꝑuato cadez lege z cōditiōe vtad extꝛeū heredē nō trāſeat. nā tūc nō cōfiſcat bonis ipſi⁹ empbitcote cōſiſcatis.z cōcludit Bar.z cōit do.i.l.ſi ſunita.§.ſi de vectigalib⁹.ff.de dāno infec.z no.docto.i.l.ſigs pſbyt.C. de epiſ z clc.Bal.i.l.j. ſſ.de libe.z poſtu.z i.i.ſi ita.§.fi.ff.de libe.z poſtu.z i l. i inſolā.i pn.ff.ſolu.ma. Oldra.i cōſilio.xvij.incipi. Thema tale e qdā cleric⁹.z Jo.ō imo.i.e ex pte. de feu.z Pe.de ancha.i.c.poſtulaſti.i pe.col.q. de foro cōpe. ¶ Facit etiā i ſilō ꝙ dicim⁹ de feudo.ꝙ qdē nō trāſit ad heredes extꝛeos.c.j.§.ſi cliētul⁹. de. aliena.feu.in.c.fi.ſi de feu.fue.cōtro. inſt do.z agna nā ſi vaſallus delingt z bona publicent nō cōfiſcat feudū.c.j.ſi vaſali⁹ feu.pue.z.i.c.ſi vaſall⁹.in ti. ii de feut ſue.cōtro.inſt domi.z agna.z i.c.j.an i le q inter fe.frat.domi.ſui.z i.c.i pal.§.iſtud quoq⁹. de phibita feu.aliena.per fede.z.c.felicis.z ibi no.de penis.z libro.vj.per docto.i.d.§.ſi de vectigalibus.z in.d. l.j.C.de bonis.liber.z i.d.l.i iſulā. ¶ Quarto facit ꝙ hac ſcōa pte illud cōmagis realiter.d.Bar.i.l.ſi qs i tantam.circa mediū.v. q̄ro dñs teneꝫ de facto ſerui.C.vñ vj.vbi ipe ſic cōcidit ꝙ aut res e ꝓhibita alienari fauore pſone alienantis.z tunc alienatio q̄ ſit delinquēdo nō e,phibita rō:qz ꝓpt ſuū delictū pdit fauorē z ꝓuilegiū ſuū.glo.i.d.l.ſigsi tātā.q̄ dicit ꝙ pena illi⁹ legis hz locū in minore:aliqñ alienatio e ꝓ hibita fauore alteri⁹ quā ōli q̄ntl.z hoc ſcōo caſu per delictum talis res ꝓhibita alienari nō pōt alienari. hoc,pbat idē Bar.perplura maxime p id ꝙ trahit l.l.qui hz legib⁹.cū duab⁹ legib⁹ ſequēnb⁹.ff.ō bonis dāna.vbi ſi mulier delingt cōſtāte mr̄imonio dos nō publicat niſi in casib⁹ certis ibi exꝑſſis: qz ꝙ mulier nō poſſit alienare dotē mr̄imonio durāte fuit introductū non ſolū fauore mulieꝝ:hz etiā ipi⁹ viri: cū igit in nr̄o caſu.d.tertiū fuit ꝓhibitū alienari:nō ſolū fauore dicti filij maioris meliorati hz etiā fauore z cōtēplatiōe alioꝝ fratrū coheredū. vt i hac cōclone ꝑſuppoſitū e delinquēdo nō potuit.d. tertiū confiſcatus alienare. ¶ Quinto faciūt ea q̄ no. Bal.i auc.ci q. in xvj.col.v. q̄ro nūqd in reb⁹ ꝓhibitis ꝙ teſtatorē ꝛc. C.de bonis ancto.iudi.poſſidē.vbi ipe q̄rit.nūqd in reb⁹ ꝓhibitis alienari ꝙ teſtatorē poſſit fieri miſſio in poſſeſſionē.z diſtinguendo ipe ſic rñdet.ꝙ aut oz ea bona i corpore patrimoniali retineri.z nou pōt fieri miſſio.z ꝙ hoc ibi allegat.l.ij.C.de vſuca.ꝙ empto. q̄ lex ꝓprie logꝫ in reb⁹ ꝓhibitis alienari ꝙ teſtatorē ex cā:aut dicta bona ſubiacebāt reſtitutiōi ſtatuti cū qs ſe alienū facere intēdit.z in rei dominio. z tūc iſtō idē ſit aut ſunt bona ſubiecta reſtitutiōi ſub alia cōditiōe.z tūc ante cōditiōis cuētū pōt fieri miſſio in eis. allegat.l.fi.§.ſin aūt.C.cōia delega.ecce ergo q̄ter Bal.vult clare z aperte.ꝙ vbi bona debēt cōtinuo remanere i corpore z patrimonio hereditatis:qz indi ſtincte ſit ꝓhibita alienari.put e in nr̄o ꝓpoſito non pōt fieri miſſio in poſſeſſionē in tali tertio q̄uis talis miſſio nō e alienatio volūtaria imo neceſſaria: vt de ſe pz. ¶ Sexto facit etiā ꝙ hac cōcluſiōe illud qō tenēt Bal.z Sali.in.l.j.C.de bonis.liber.vbi ipe dicit.ꝙ ſi ꝓpt aliqō delictum publicant bona vſufructuarij nō cōfiſcatur ius vſufructus etiaꝫ viuēte ipo vſufructuario.ꝙ quo allegat.l. corꝛuptionē.in fi.C. de vſufruc.q̄uis vſufruct⁹ nō pōt alienari.l.ſi vſufruct⁹.ff.de iure doti.z.§.finit.ō vſufru. ¶ Septio ꝓbat hec cōclo ex ꝓbis poſitꝫ i caſus poſitiōe bui⁹ cō cluſiōis vbi fuit dictū.ꝙ teſtator diſpoſuit ꝙd.ter tiū ſtare deberet cōtinuo vſqz in infinitū penes frēs ipi⁹ filij meliorati.z ꝙ dicto crimine cōdēnati. nā illō verbū cōtinuo denotat.ꝙ poſſeſſio dicti tertij nunq̄ ad alterꝫ puenirat.c.cū veniſſet in verbo. Perpetua poſſeſſio.de inſtitu.z in.l.vnica.in ꝓbo.cōtinuū trien niū.C.de vſuca.trāſlor.z ſic clare colligit ex ꝓbis te ſtatoris velle dictū tertiū ad alios frēs puenire debe re:eo ipo ꝙ alt⁹ frat⁹ maior meliorat⁹ ſe,ꝓpt delictū ali enū fecit.facit.ꝙ hoc ter.i.l.cū auus.i rōne ſui.ff.ō cō di.z dcmō.z.in.c.j.de duob⁹ fratrib⁹.a capi.inueſti. qz alit nō poſſent verificari illa ꝓba cōtinuo.z ꝙ cōſe quēs ſumus in in terminis q̄ſtiōis formate ꝙ Bal. i.d.aūc.ci q.in.xvj.col. vbi voluit ꝙ vbi bona ſubia cebāt reſtitutiōi.ſ.i caſu i quo qs ſe intēdit facere alienū ab iſtis bonis:ꝙ tūc in illis nō pōt fieri miſſio in poſſeſſionē: hz dicta miſſio nō ſit alienatio volūtaria. facit,ꝙ hoc ter.i.d.l.ſi pator.i pn.i rōne ſui.ff.de fidei cō.liber.vbi teſtator diſpoſuit ꝙ ſerui ſui nulli alij ꝓ ticio ſeruiāt cui eos ſeruos legauerat ac etiā voluit eos eē in ſeruicio ticij cōtinuo. ita ꝙ alij non ſeruirēt z ꝓpter talia verba non tranſeunt in effectu in fiſcum ticij bonis confiſcatis.z per conſequens non re manent ſerui penes fiſcuꝫ durāte vita naturali ipius titij legatarij.qō e notandum ꝙ noſtra concluſione. ¶ Reſtat nūc ad allegata i cōtrariū ꝙ ꝓma pte rñdere.z ꝓmo ad id ꝙ ꝓmo dixerat Ange.in.d.l.papi nia.§.meminiſſe.qz poſit bñ rñderi ex ꝓbis nōbilib⁹ q̄ poſuit gl.reputata ſingꝛaris l.l.cū pꝛ.§.libtis.ff. ōle.ij. q̄ ꝙ illū ter.ſingꝛarē facit dcīa inſt illū caſuꝫ qñ bona ſūt ſubiecta ſimplr reſtitutiōi z i cuētū certe cō ditiōis.z ſic tacite ſūt,phibite alienari. vt.d.aūc. res

q̄.z inꝛ caſuꝫ qñ e,phibita alienatio exꝑſſe a teſtatore qz ꝓmo caſu alienatio facta añ cuētū cōditiōis valet interiꝫ.l.fuo legato.§.ſi ſeruū.ff.ōle.ij. z ibi no.ꝙ do cto.z.l.fi.§.z qz.cū ſe.C. cōia delega.z no.gl.i aūc. ō reſti.z ea q̄ parit.i ꝓn.colla.iij. Scōo vō caſu q e caſus nr̄e cōclōis nullo mō tenet alienatio.vt.d.gl.i d.§..libt⁹ z tūc talia nō pōt trāſire i fiſcū.d.l.ipator z ibi bal.ff.ō fidecicōmiſ.lib.facit i ſilō illō qō dicit ter. reputat⁹ ſingꝛaris i.l.fi.i ꝓn.ff.ōle.ij. vbi babet ꝙ fa cih⁹ iducit reuocatio taciti q̄ exꝑſſi z ſic cīa ōrogato ria tacita reuocat ꝙ ſimplicē volūtatē ſcīntē.tex.ē ibi z tñ ſec⁹ eēt ſi eēt derogatoria exꝑſſa.l.ſigs.i ꝓn.teſti ff.ōle.ij.gl.i.d.§.libt⁹.z ibi bar.z docto. i.d.l. ſuo le gato.i ꝓn. Itē ꝙ exꝑſſaz dationē ſubſtituti vulgaris tollit exiſtentia ſui heredis.l.ſi filj⁹ heres.ff. ō libe. z poſt.vbi bar.z docto.maꝛic.d.alex. z bar. z moder. l.l.ſi filj⁹ q̄ pñ.ff.ō vulga.z pupil.ſub.z tñ tacita vul ga.cōtēta ſubexꝑſſa pupillari nō tollit ſuitatē.l.ſi filj⁹ q̄ ſe pñia z.l.iulian⁹.ff.ō acq.here.no.bar.i.l.gall⁹. §.z qd ſi tñ.ff.ō libe.z poſtu. Sili⁹ exꝑſſa pupillaris excludit mr̄ez.l.ꝓcib⁹.C. ō ipube.z alijs ſub.l. papi nian⁹.§.hz neqz ipuberꝫ.ff.de ioffi.teſta.z.c. ſi pr̄. de teſta.li.vj.z tñ ſecus e i tacita.l.fi.z ibi no.C.de iſti⁹ z ſubſti.ſub cōdi. factꝫ.poterit z ſcōo huic ꝓmo fūda mēto Ange. rūderi ꝙ i cōtrario nō erāt refuata.d. bona aliqb⁹ colateralib⁹ tñ:ſzerāt et trāſitoria ad he redes exꝑnoſt:z iō poterat cōfiſcari.ſz i caſu nr̄e cōclu ſionis iſtud tertiū ſtatib⁹ frē z ſororib⁹ nō poterat ad heredes trāſire ꝓpter ꝓhibitionē teſtatoris nimiꝫ ſi ad fiſcū nō trāſeat. ¶ Tertio poterit rñderi ꝙ illud ꝓbū continuo appoſitū in teſtō opaī. ꝙ nullo tpe.d. tertiū poſſit eſſe apud aliū. z p iſta tria poterit ſūr rñ deri ad ſecūdū argumentū. ¶ Tertio dico nō obſta re tertiū fundamētuꝫ ꝓ ꝓma pte adductū.ſ.oc.l.ſi cō ſtāte.§.j.ff.ſolu.ma.qz pōt duplr rñderi. Primo qz dos cōſtāte mr̄imonio e ꝓhibita alienari ꝓpter aliud fa uore mulieꝝ:nō mirū q̄ ſi ꝓpt delictū mulieꝝ poſſit alienari.ſec⁹ vbi eſſet ꝓhibita alienari fauore alteri⁹ vt e i nr̄o caſu vbi.d.tertiū e ꝓhibitū alienari fauore alteri⁹ fratruꝫ z ſororꝫ:qz delinquēdo iſte filj⁹ maior z meliorat⁹ nō poſſz alienare ꝑm doctrinā Bar.in.d. l.ſigs in tñ.C.vnde vi.de q̄ ſupra fuit facta mētio. ¶ Quarto dico nō obſtare q̄rtū fundamētuꝫ de no tatis i.d.l.diui frēs.ff.de iure patro.qz ꝺ in hoc ſcōo caſu nō ſum⁹ i terminis notatoꝝ in.d.l. diui frēs. nā diſpoſita ibi bñ et locū q̄ iſte delinquēs relinq̄ret filj os tpe cōfiſcatiōis quo caſu delictuꝫ pr̄is nocet filijs q̄ ꝙ illuꝫ eidē pr̄i aliqd e acgrēdū: ſz caſus nr̄ e ali us:qz i nr̄o ꝓpoſito iſte filius maior z meliorat⁹ tpe cōfiſcatiōis nullos relingt filios:ſz tñ alterꝫ frēꝫ mi-

nozē i ſolo qnto meliorat⁹. z ſorores ſuas ſibi cohere des ꝙ q̄s nō poſſit acqꝛi eidē cōfiſcato aliqs vſufru ct⁹:ex eo qz eos nō hz i ptāte. nā hz repiat ꝙ filj⁹ ſit i ptāte pr̄is rōne cui⁹ dr̄ legittimus adminiſtrator.l.j. C.ō bonis mat.,ꝓpt quā legittimā adminiſtrationē pr̄ lucrat vſufructū.d.l.cū oz.in ꝓn.C.de bonis hz li ber.i aūc.excipitur.iūcta ſua glo.eo.ti.i fratre. tū nō repit i iure ꝙ frat habeat frēz in ptāte: hz aliqñ repi am⁹ ꝙ ſicut filj⁹ pōt dici ſuus pr̄is.l. i ſuus. cū ſilb⁹. ff.de liber.z poſtu.ita etiā repim⁹ caſuꝫ i quo frat dr̄ ſuus fratri.l.ij.§.vſqz adeoz in.l.hz ſi plures.§.quos poſſum⁹.ff.ō vulga.z pupil.ſubſti. Vel ſcōo dico ꝙ iſtud argumētū nō,pcederet in iſto crimine,ꝓpt ꝙ ſi lij ſūt ipo iure extracti a pr̄ia ptāte.c.ij.§.ſi. ō hereti. lib.vj.quo caſu null⁹ poſſit acqꝛi vſufructus pr̄i cum eos nō habeat in ptāte.d.l.cū oz. ¶ Quinto nō ob ſtat qntū fundamētū.de quo Bal.i.d.l.cū antiq tas.qz ideo ibi durāte vita naturali vſufructu arijoz dict⁹ vſufruct⁹ remanere penes fiſcū. z nō dz reuerti ad heredes vſufructuarij:quia ibi filij vſufructuarij erāt vēturi ad dictū vſufructū.nō tanq̄ filij:ſz tanq̄ heredes z viu⁹ nō hz heredes.l.q ſupſtutis.ff.ō acq. here.z.l.j.ff.de he.vēdi.ſz i nr̄o caſu.d.tertiū nō erat venturum ad alterꝫ frēz z ſorores tanq̄ ad heredes bui⁹ filij maioris: meliorati imo erat vēturū ad eos tanq̄ ad frēs z ipo fratre naturaliē viuēte ē cidē da re frēs.facit tex.i.l.vnū ex familia.i ꝓn.ff.delega.ij. ¶ Sexto nō obſtat ſextū fundamētū de.d.l.vnū ex familia.§.q ſi talia vba.z.d.l.peto.§.ꝑdiuz.ff.dcle. ij.qz poterit vno de duob⁹ modis rñderi ꝓmo qz dicta iura loqñt i alienatiōe facta exꝑſſe ab hoīe. Sz i nr̄o caſu logmur i alienatione q̄ fit alleget ,ꝓpt delic tū bui⁹ filij maioris cōfiſcati.d.c. vergentis. z.d.c. cū ꝑm leges z.d.l.q§qs.q̄ caſu ſi alienatio e ꝓhibita etiā fauore alteri⁹ quā delinquētis. ,put e in nr̄o caſu tal alienatio nō pōt fieri per cōfiſcationē. vt no.bar. in.d.l.ſigs in tñ.z ſup dictū e.facit ꝓ hoc:qz militis agit cū lege quā cū homine.l.celſus.in ꝓn.ff.de ari bi. z no.Bar.i.l.ap̄li⁹ cū ſi.ff.rē ratā hꝫi. Scōo mō po terit rñderi ad dicta iura.l.quia .d.§. ꝑdiuz. logt in alienatiōe neceſſaria ſec⁹ e in volūtaria vt ibi trahit vñ alienatio q̄ ſit p delictū nō e digna hr̄e illos fauo res z ꝓuillegia q̄ bēt alia alienatio neceſſaria facta abſq; delicto.argu.l.ſed ſi ex parte.§.q̄ q̄.ff.q cum co. z.l.etiam.§.j.ff. ſolu. matri. facit quia videmus ꝙ hz bona ſubiecta reſtitutioni poſſint alienari ꝓ here dem vt ſi retentum in captiuitate redimat.tamē hoc nō poſſet facere ſi eſſet incarceratus ex ſuo delicto.vt no.moderni poſt Ange.in aūc.res que.C.cōia dele ga.ꝑmaxime,pceꝺat hoc i nr̄o caſu,ꝓpter illud ꝓbū

cõtinuo ꝓsitũ i testõ. z p hoc pz cẽ rñũz ad gl. z ad ibi p docto. no.i.d.auc̃.i gressi.C.de sa.sã.eccl.ꝓma time qz illa gl.dũ logr ō emphiteosi cõit reꝓbẽdit p docto p ter.i auc̃.ō aliena emphi.§.j. dũ aũt logr ō vsufructu nõ põt etiã obstare:qz magis cõit p doct. tenet i.c.i.ꝓpñtia.ō ꝓba.z Ly.z Jo.ō.i.l.cũ filio.ff. dele.j. q durabit vsufructus z ius ipi⁹ ad comoduz monasterij. Sz i nro casu nullũ ius erat hui⁹ tertij i d.filio cõfiscato post cõfiscationẽ bonoz.d.l. ipatoz. ff.ō fideicõ.lib.z i.l.actiõe.§. publicatõe.ff. ꝓ socio. hoc idẽ tz.d. Alex.i expsso.i ꝓmo volumine cõsiliozz cõsi:xxxij.incipi.O portune cõsideratis. z hoc idẽ cõsiliũ repies i.uj.volumine. cõsi.xcvij. z sic cõcludo q ad istũ scõz casuz. z dico q.d.tertiũ nullo mõ põt re sidere apõ fiscũ,ppturaz rões supi⁹ allegatas neqz etiã remanebit penes.d.filiũ melioratuz i codẽ tertio ex eo qz ꝓpr õuctũ z publicationẽ bonoz amittit ius q i.d.tertio bẽbat.d.c.ỹgẽtis.z.d.c.cũ ꝟz iegei.z sic nõ ẽ capax taliũ bonoz.d.l.ipatoz. z.d.l. actione.§. publicatõe. nã quẽadmoduz si ve z nãlr iste meliorat⁹ mozr relictis dictis sozoꝛib⁹ ad casdẽ sozores ptineret hoc tertium.ita eodẽ mõ hoc casu qñ nõ mozr nãlr:imo videt mortu⁹ ciuilr. nã hoc casu habeꝛ ꝓ mortuo ex eo q ali⁹ id ẽ fisc⁹ i ci⁹ bonis succedit.d.§. publicatõe.z insti.ō societa.§.publicatõe. z sic hoc casu mors ista nõ vr ciuil'q ꝟz i hoc casu eundẽ effe ctũ quẽ ꝟz mors nãl'q casu mors cinit z nãl'e gparãr l.si decesserit.z ibi moder.ff. q satisda.cogũ.l. gall⁹. §.z qd si tñ. vbi videas etiã moder.ff. ō iũb.z postu. l.j.§.pe.ff.de cõtra tab.hoc dixit glo.no.i.c. placuit. xvj.q.j.Bar.i.l.cũ pr̃.§.hereditatem.ff.dele.ij.z in auc̃.si q̃ mulier.vbi Jason.C.ō sacro sã.eccl.Bar. i.l.ex ea pte.§.i insulã.vbi late Frã.ō are.ff. ō vbo. obli.Facit tex.i.l.si necẽ.§.si deportatis.ff. de bonis lib.cũ silib⁹.Sisr alr fraꝛ minoꝛ i qnto meliorat⁹ erit exclusus ab oi comodo dicti tertij q sperabat si tale delictũ nõ cõmisisset:qz cũ iste ẽt filr minoꝛ sit cõfisca t⁹:q cõfiscatio ẽ cã ꝑpetuõis bonoz ipius nõ ꝟz cẽ cã acqsitiõis alicui⁹ ptis ipi⁹ tertij.arg.tex.i.l. ticio cum mouetur.ff.de vsufructu.z in .l.si.ff. de manu. testõ. ¶ Unũ tñ credẽ q si dict⁹ fraꝛ minoꝛ fuit ꝑpus cõ fiscat⁹ z i carcerẽ publicũ cõdẽnat⁹:ex eo qz fuit receꝑ ciliat⁹ z reunitus vnioni sce mr̃is eccle z cõgregati oni fidelũ.z postea ex interuallo frr maioꝛ in.d. ter tio meliorat⁹ fuit ad dictũ carcerẽ cũ cõfiscatione bo noz cõdẽnat⁹. q hoc casu possit dict⁹ frr minoꝛ etiã cũ sozoꝛib⁹ ꝑticipare ꝓ rata i.d.tertioꝛ coiꝑo q tpe cõfiscatiõis maioꝛis alteri⁹ bona si.minoꝛis erãt cõfi scata. z deccero poterat sibi acqrere.l. si mãdauero. §.is cui⁹.ff.mãda. cũ aliis cõcordãtijs supr̃ i q̃sto fũ damento ꝓ ꝓma ꝑte adducto allegatj fuit capax tal' fideicõmissi.z p cõsequẽs potuit illũ ꝓ sua ꝑte acqre re. qõ igr̃ supr̃ dixi habebit locũ qñ ãbo sil'fuerint cõ dẽnati.qõ ẽ notãdũ i practica. ¶ Uenio ad tertiũ casuz supr̃ dicte distinctiõis qñ filius minoꝛ i.d. qnto meliorat⁹ tpe cõfiscatiõis bonoz reliqt desendẽtes.z i hoc casu breuit cõcludẽdo.dico q.d.qntũ ꝟz venire ad filios hui⁹ cõfiscati p iura z rões adductas in scõo casu supza:qz cũ pr̃ meliorãs hũc filiũ minoꝛẽ i d.qnto ẽ vilius eũ in eo honorare ex eo q illud pote rat dare exr̃neo.d.l.ir.z arg.tex.i.l.si fund⁹ ꝓ fideicõ missiuz.§.si.ff.dele.j.bñ potuit eũ onerare tã onere fi deicõmissi quã,ꝓhibitõe alienationis.d.l.ab eo.z sic bñ potuit testatoꝛ,ꝓhibere:ne dict⁹ filr minoꝛ l.d.qn to meliorat⁹:illud alienasset. z per consequẽs nullo mõ neqz momẽto debuit.d.qntũ peues fiscũ quo ad ui comodũ remanere: sed ad filios dicti meliorati i qnto debuit bñ reuerti p.d.l.ipatoꝛ.cũ aliis fãdamẽ tis circa tertiũ supr̃ adductis:neqz quo ad hũc ꝟm ca suz obstãt fundamenta ꝓ ꝓma ꝑte adducta: qz pote ris rũdere ꝟm q fuit responsum in scõo casu supza. ¶ Uenio ad q̃rtũ z finalẽ casuz.si dict⁹ filr minoꝛ i d.qnto meliorat⁹ nullos reliqt ōscẽdẽtes tpe ꝓfiscatio nis:ꝟz tñ frẽs z sozores,.z i hoc etiã q̃rto casu dico p oia.vt dixi i tertio casu supr̃,ꝓtio p iura z rões i ter tio supr̃ dicto adductas. z eodẽ mõ rũdeo ad obiecta ,put rñdi i examinatiõe tertij.z sic p supr̃ dicta possu m⁹ dicere i suma i hac.q.

¶ Et quia me nimis in superi=

oꝛibus detinui finem facio:; reliqua in quottidianis lectionibus expediam.

¶ Incipit solẽnis repetitio.l. ab exheredati substituto.ff.delega.j.quam edidit idẽ subtilis doctoꝛ Didacus de Segura. In qua multa pertinentia ad vtrãq substitutionem directaz.l. z fideicõmissariam digeruntur copiose.

Extus quez hoc anno millesimo q̃dragẽtesimo nonagesimo octauo ẽtia die maij cõmẽtãdũ ꝺcreui situ aꝭ sub ti.ꝺle.j.z incipit lex ab exheredati substituto . que est lex ante penultima huius titu li.z in hoc actu repetendi hunc ordinem seruabo: quia ꝓout moꝛis est mei in actibus repetẽdi. Pdi mo hanc rubricam ad precedentes suo ordine conti nuabo. Secundo casum in specie premissa diuisio ne litteraliter figurabo. Tertio notabilia huius legis vnicuiq notabili suam rationem dubitandi z decidendi annectẽdo ad plenum examinabo. Quarto conclusiones sustentabo z ad obiecta respõdebo.

¶ Uenio ad primuz z dico. q iste titulus potest cõtinuari vno de duobus modis. Uno modo ꝟm glo sam rubrice z continuatur sic supr̃a in titulo de testa mentis dixit consultus de testamentis.nunc dicit de accessoꝛijs testi.scilicet de legatis . ponderanda sunt verba glose.ibi dum dicit de accessoꝛijs ꝟm dominũ Alexan.in presenti.nam glo.nõ dixit.pars testamen ti.nam legata non dicuntur ꝓprie pars testamenti:quia illa dicitur pars sine qua totum consistere nõ potest.vt in.l.malum.in ꝓinci.ff.de verbo signi. sed testamentum absqz legatis consistere potest.vt in.l.j. in ver.qui.neqz legaturus.ff. de de here.instit. posset tamen dici q dicta.l.maluz. dicens non posse esse to tum sine parte possit intelligi in parte substantiali. se cus est in parte accidentali.vt est in legatis que sunt partes accidẽtales testamẽti. nam tunc sine tali par te idest sine legatis.potest est totum. idest testamen tuz. Ita dicit Florian⁹ in presenti.z ꝟm hoc nõ sunt multum ponderanda verba glo.vt dixit.d. Alexan. nam lz diceꝛat de parte non ꝓpterea glo. errasset. ista tamen continuatio glose non multum placet do ctoꝛibus : quia videtur fieri ad remota contra doctrinam vulgatã.l.ij.ff.de statu homi.z posito q illa lex .ij . non esset significatum termini continuatio hoc denotat.scilicet vt fiat ad ꝓxima precedentia: quia continuatio quandam connexitatem significat vt in.l.cum delationis.§. asinam.ff. de fundo instru men.z.l.continuus.in ꝓinci.ff.de verbo.obl i. Sed titulus de testamentis est multum remotus a titu loisto : qua ꝓpter alio z secundo modo continuat hunc titulum. Jo.de imo.in presenti hoc modo su pza visum est in titulo de testamentis de ipis testamẽ tis z in multis sequentibus de bijs sine quibus testa menta valere non possunt. vt in titulo de liberis z po stu. vbi tractatur q filij famil. instituãtur vl nomina tim exheredentur als testamentũ non valet.z in ti tulo de heredi.instit.tractatur de alio substantiali. vt de institutione heredis que est caput testamenti vt in §.ante heredis.institu.delega . z in titulis sequenti bus tractatur de multis consecutiuis testamentoꝛuz z quia codicill⁹ dicitur esse minoꝛ vltima voluntas. vt dicit glo.in rubrica.ff.de iure codi.z in rubrica in stitu.de codi.z quia fere omnia que possunt fieri in te stamentis possunt.z in codicillis fieri.vt in.l.ij.§. co dicillorum.ff.de iure codi.z legata relinquuntur taz in codicillis q̃ in testamentis. vt in.l.siquis cum nul lum.in principio.z in.l.conficiuntur.in ꝓinci.ff.ō iu re codi. primo post titulum de codi. congruo ordine subijcitur nostra rubrica.z ꝟz Joh.de imo.non dicat ista fuit in effectu cõti.glo.quz supradicto mõ contiuauit in rubrica.C.delega.z hanc continuationem tanq̃ magis congruentem sequitur in presenti dñs Alexand. Credo tamen q continuatio nostre glose possit substentari ex capite quadruplici. Primo:qz appellatione testamenti large sumpto vocabulo ve niunt codicilli. vt institu. de testamen. in ꝓinci.z in l.j.ff.de testamen.z dum dixit. Supza dixit de testa mentis.accipiatis terminum de testamentis large. vt dicamus q glosa intellexit de titulo precedenti. z sic de codicillis. Secundo modo potest saluari'. z dicamus q posito casu q glo.habuit respectum ad ti tulum de testamen.tam remotũ bona est continua tio adhuc:quia tituli inter medij non sunt extra materiam.z de hoc est tex.singularis in.l.j. in ꝓinci.ff. si tabul.nulle exta. facit.l. continuus. in ꝓinci.ff. de verbo.obl.iuncta.l.duos.§.si.ff.de duobus reis Ter tio potest continuatio glo.substentari.ex tex.insti.de leg.in ꝓin.vbi imperatoꝛ hoc modo. continuauit ti. delega.ad.ti.remotum de testa.z sic glosa ex hoc ca pite non potest redargui cum secuta est exemplum im peratoꝛis ꝓ quo est.tex.no.in.l.apud iulianum.§. vtrum ibi.est enim huius rei exemplum ꝛc.ff.ad tre bel. ¶ Quarto dico q nostra glo.loquitur ex qua dam habundantia cum in ꝓin. librorum vt est hic non sit necessaria continuatio vt est glo. no.z singu-

laris in rubrica.ff.de conditio.fur.z cum non fuisset necessaria cōtinuatio z sine ea recte comentassset acursius lz incōpetentur continuet non propterea est culpandus q̄ potest fundari ex bijs que sequuntur primo est glo.reputata singularis in.Ḡ.in multis in verbo intransitu insti de liberti vbi dicit q̄ vbi actus qui potest explicari sine solemnitate si solemnitas adicitur. Sed minus solemnis valet z illam glo.reputat singularem Bal.in.l.consentaneum in.v.col.C.quo z quando iudex z in.l.ij.in.iij.col.C.de iure.emphi. z in.c.j.Ḡ.si vero.de pace iurafirmā.z Ludo.de roma.in.l.de pupillo.Ḡ.meminisse in additione in.ij.coff.de noui.operis nunci.pro quo etiam facit q̄ quando aliquid de necessitate non requiritur si illud interueniat z male non viciat actus vt in.l.j.in prin. cum si.C.ō rei vxo.actio circa q̄ videatis ibi Bal.ex hoc inferentem vt ibi per eum.ex hoc infertur q̄ si aliquis erat suspectus de fuga z periculum erat in mora q̄ cum ille debitor possit capi per creditorem propria auctoritate sine iudice.vt in.l.ait pretor.Ḡ.si debitorez ff.de bijs que in fraū.credi.q̄ si capiatur cum licencia iudicis incompetentis non possit obici de incompetentia iudicis z sic dicere capturam nullam tanq̄ factam per iudicem in competentem ita tenet Ludo roma.per dicta fundamenta in.d.Ḡ.meminisse z in.l ij.ff.de iurisd. omi.iudi. z in consilio.cclxij. incipiente vnum est q̄ substantialiter obijcitur.insi.eius consilij vbi ipse dicit q̄ ista est singularis z mirabilis conclusio Pe.de ancha in suys consilijsconsilio.clxxiiij.z lz ipse non dicat.d.consilium incipit in christi nomine premittēdum ꝛc.z circa hoc vide Bal.in.l.generali C.de decurio li.x.z modernos maxime Jason.insti. de actio in prin.z Alexan.z modernos in.l.ij.ff.de uris omi.indi. ¶ Ex hoc etiam infert Bal.in.d.Ḡ.m multis.q̄ si propria auctoritate possiz ingredi alicuius rei possessionem z adiudicem accedens ipsius rei possessionem intrandi licenciam imparo non seruata forma seu solemnitate statuti que in hoc casu requirebatur q̄ intrāspossessionē non punior nā si poteram facere sine iudice videtur q̄ multo magis cum etiaz eius minus legitima auctoritate. ¶ Infertur z tertio q̄ lz die feriato iudex est incompetens quo ad exercicium iurisditionis tamen illo tempore potest facere capi debitorem suspectum de fuga.vt est glosa singularis in.l.fi.C.de feris.zillā glosā.sequuntur omnes.in.l.si feriatis.ff.de feriz ibi dicit Albericus q̄ illa glosa seruatur de consuetudiene z circa hoc adde q̄ debitor fugiens potest capi.nedum die feriata ob necessitates hominum quia hoc est expeditum vt in.c.fi.extra de iudic sz̄t feriata i honē dei fz Br in.d.Ḡ.si debitorem nam tunc poterit capi per creditorem ad hunc finem vt ducatur ad iudicem non vt iudex cognoscat sed vt debitor caueat de stando in iudicio z allegat Bar.glo.in.l.dies festos in verbo si deiussoris.C.de feris z ibi hoc idem dicit Bar. faciunt que no. Bar.in.l.diuus.ff.de feris z quod not. Bal.in.l.iij.C.de epis.audl. ¶ Infertur z quarto q̄ cum clericū suspectum de fuga potest creditor capere propria auctoritate vbi est omnimoda incompetentia vt tenet abbas conclusiue in.c.cum non ab homine.in.iij.z.iiij.col.extra de indi.z ante eum Ba ibidem in.iij.col.lz Abbas eum non referat z idem Bal.in.c.delectis in.v.col.extra de appella.q̄ talez clericum debitorem z de fuga suspectum potest capere iudex secularis z valet captura q̄ndo alias erat periculū in mora cum talis captura poterat fieri per creditorem vbi erat omnimoda incompetentia vt dixi.ita tenet.d.abbas z Bal.in locis supra proxime allegatis z ex hoc infert etiam Bar.in.l.ij.per illum tex.C.de nau frag.li.xj.q̄ vbi periculum est in mora iudex als incompetes potest examinare testimonia z valet dictum testimonium z probat non obstante incompetentia iudicis sequitur Ludo. Roma.in.l.si vero.Ḡ.de viro in.l.iiij.fallentia.ff.solu.matri.dicens se apud valentiam ita consuluisse facit q̄ vult idem Bar.in.l.ad monendi.ix.col.ver.quid si dictum testis deficiat ex parte examinantis ꝛc.ff.de iureinran. vbi ipse dicit de testimonio examinato ab incompetenti quando non potest imputari parti quare non fecit examinari a competenti: quia periculum esset in mora.sequitur dominus Anto.de butri.in.c.fi.in.vj. col.de iureiurā.z Ludo.roma.in dicto.Ḡ.de viro.in. l.v.fallencia.de quo tamen articulo.s.d.d. captura z de hoc quod proxime dixi vide omnimodo modernos in dictis locis quos supra tibi allegaui pro remissione z sic per supradicta credo q̄ continuatio nostre glose satis sit sustentata z de materia continuationis z de pluribus virtutibus rubrice vide Jo. de imo.z post eum Franciscum da aretio in rubrica.ff.de verbo.obligatio.z Ange.de are.in prohemio.insti.modernum Jason in rubrica insti de actio.in eadem gl. rubrice in fine.circa hanc glosam.vide als in rubrica infra delega.iij.que dicit q̄ in titulo isto ponitur quid z quantum possit legari maxime in.l.apud iulianum.Ḡ.finali.z in.l.sequenti infra isto titulo.in titulo autem sequenti delega.ij.ponitur quis z a quo legari possit.z quibus verbis in titulo vero delega.iij. ponitur de interpetratione verborum positorum in

legato Bar.vero.in.d.rubrica delega.iij.habuit aliam considerationem dicens q̄ in isto titulo tractatur de relictis ab herede in sequenti de relictis alegatario in titulo delega.iij. mirtz tan de relictis ab herede quam de relictis a legatario z de significatione verborum tamen auctoritati glose ē assistendum in dicta rubrica delega.iij.que procedit attento eo q̄ principaliter sit in istis titulis lz in eis sint alie leges pro quo facit glosa no. in rubrica.ff.de procura.potest tamen dici q̄ propterea isti tres tituli seu libri fuerint in tres tituli. seu libri fuerint in tres partes diuisi gratia comodioris vsus ar.l.gayus.Ḡ.fi.z infra delega.ij.z per doctores in rubrica.ff.solu.matri. ¶ Vtmodo adsecūdum scilicet ad diuisionem . legis nostre z ad casus positionem . z dico q̄ lex nostra diuiditur principaliter in duas partes inprima loquitur de substituto exheredati in secōa de substitutoinstituti.secundo ibi Sz sicōmittēte pma subdiuidit i tres pma loqt de substituto exheredati vt dixi.secunda de venientibus ab intestato ipsi filio exheredato in tertia ponitur ratio secundi dicti secunda ibi ergo nec a legitimo exheredati tertiaibi q̄z legittimi. Casus ego habens filium impuberē z in potestate mea constituitum condidi testamentum in quo extraneo heredē instituo.d.meum filium exheredauī z eidem exheredato ticium pupillariter substituī z in secundis tabulis ab eo ticio pupillariter substituto fideicomisiz reliqui seyo meo testamento sic ordinato ego testator decessi z postea.d.filius meus impubes eodem modo intra pupillarem etatez mortuus est cui successit.d.ticius substitutus vigore pupillaris substitutionis addita heredītate pupillari per substitutum venit seyus fideicommissarius z petit a dicto ticio substituto z in tabulis pupillaribus grauato fideicomissum a testatore relictum est dubium an tale fideicomissum teneat z valeat z ad hoc primum dubium respondet consultus Paulus in prima parte.l.q̄ non viterius erat dubitatio z sic sequitur secunda pars huius prime partis principalis que est ibi ergo nec ꝛc.ponam⁹ q̄.d.filio meo exheredato non substitui aliquem sed meum condēs tantummodo testamentum a venientibus ab intestato eidem filio meo intra pupillarem etatem morituro fidei comissum reliqui me testatore mortuo z filio meo pupillo intra pupillarem etatem decedente z venientibus abintestato eidem pupillo succedentibus bona eius abintestato occuparūt venit nunc fideicommissarius z a venientibus ab intestato petit.d. fideicomissum est nunc dubium an valeat z respondet consultus q̄ non viterius dubitabaturque est ratio huius decisionis z respondetur in tex.q̄ ratio est quia legittimi eo iure prestare cogūtur fideicomissum quasi scripti fuissent vt dicere tex.q̄ qñ filiū meū ipuberē instituo heredē z nullū substitutuz sibi do possum grauare venientes abintestato eidem filio meo quasi tacite videar eos in dicta mea hereditate instituisse heredes que primo deuenit ad filium meum z postea ad.d. venientes ab intestato cum ergo supradicto modo videor honorare nichilominus possum eos grauare per regulam vulgarem .l.ab eo.C.de fideicommissi.que ratio cessat quando filium meum non instituo immo exheredauī quia tunc si ad venientes ab intestato filio meo venit hereditas non mea immo pupilli:z cum eam non habeant ex mea dispositione:immo ex dispositione legis non possum eos onerare eo ipso q̄ ego eos non honorauī:sed ipa lex quemadmodum. dicimus in legittima filij in qua non possum cum onerare vt in.l. quoniam in prioribus. C.de inoffici.testamen. eo q̄ illam habet ex legis z non patris dispositione vlter⁹ erat dubitatio z sic sequitur secunda pars principalis. ibi. Sed si committente. vbi fuit casus ego habēs duos filios vnum in potestate z impuberē alium emancipatum puberem vel impuberē quia in hoc non est vis filium in potestate institui in tribus vntijs extrancum in nocum vicijs filium emancipatum preterii z legata relinqui z filio instituto dedi substitutum certum est.q̄ si testamentum valeret in effectu.z non esset expugnatum per cōtra.tabu.filiū⁹ istitut⁹ teneret in vna tertia legatoz cū vnā tertiam habeat hereditatis.z tertius instituttus teneretur in duabus tertijs legatorum cuz duas habeāt tertias hereditatis. Sed contingit q̄ emancipatus intentauit contra tabu.z sic commisit edictum instituto.z eodem modo institutus intentauit contra tabu.z sic ambo tam institutus q̄ preteritus tertio instituto excluso consequuti sunt heretatem totaz.z sic institutus habet nunc sex vncias virtute bono posse.contra tabu.cum ex testamento tres erat habiturus preteritus habet nunc alias sex vncias cum ex testamento erat omnimodo exclusus pretentione paterna mortuus est pupillos intra pupillarem etatem:certe nunc iste substitutus tenetur ad dimidiam legatorum cum dimidiam habeat hereditatem. z sic ad ampliora legata tenetur per modum supradictum quam tenere

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur ex testamento grauãtis z sic perinde iste substi tut' tenet ad legata pro medietate ac si ex testamẽ to grauantis totam habuisset medietatem hereditatis continuabis ergo istum vsiculũ sed si comi tente ad superiora hoc modo q̃uis substitutus exheredati grauari nõ possit vt in pn̄.legis dicitur ta men substitutus instituti prestat quandoq; amplio ra legata quam faceret ex testamento grauantis. ¶ Ex.ista in summa breuiter hoc intendit a substituto vel legittimo exheredati non potest legatus relinqui secus in instituto qui beneficio preteriti succedit per contra tabu.b.d.fm Bar. ¶ Vel sic a substituto pupilli exheredati vel a venientibus ab intestato ipsius non possunt legata vel fideicomissa fieri sed a substituto instituti poterãt per con.tab. z sic pret iudiciũ defuncti. vt sic substitut' vel legitti mus exheredati non potest grauari. Sz si substitutus instituti aperto edicto venit per contra.tabu. bene potest grauari. ¶ Vel sic z breuius a cuius substituto legare nõ possus neq; ab eius legittimo herede lego in.tex. ibi ab exheredati cui erat datus substitutus fm Bal. in presenti z legata ab ipso substituto relicta. ¶ Nota primo exisio. tex. q̃nõ solũ possus substituere filio meo impuberi pupillariter quando cum instituo z posteasibi substituo sed etiam quando exheredo z ei exheredato pupillariter substitutio: z ad idem facit tex.in.l.fi. in prin.ff.delega.iij. z in.l.ij.§.j.ff.de vulga.z pupil substitu.z cum quidam.C.delega.z in.l.plane. in prin.la.ij.infra isto titu.z z in.§.non solum insti.ꝺ pupilla.substit ¶ Ratio dubitandi ad nostruz no tabile potuit ee.hec nam vt vides in.tex.isto impubes non fuit institutus immo exheredatus z sic non est dare institutionem z sic primum gradum tan respectu impuberis quia fuit exheredatus quã respectu substituti ipsius pupilli nã si fuerat institutus a grauante valet tale grauamẽ vt in.l.qui fundum.§.qui filios vbi Bar.z moderni.ff.ad legez fal.z trahitur in.l.si fundum per fideicomissum.§. fi.cum.le.se.infra eo z infra de hoc lacius dicam.si ergo non fuit institutio ergo neq; substitutio fieri potuit cũ substitutio sit secunda institutio vt dicit glo.in rubrica.ff.de vulga.z pupil.substi. z q̃ substitutio non possit esse sine institutione probatur per tex.in.l.j.in pn̄.eo.titu.de vulga.substi.vbi dicitur q̃ substitutio est secundus gradus presupponens primum institutionis precessisse vt probatur per.l. ex duobus in prin.de vulga.substi.z in.l.qui duos in prin.ff.de rebus dubijs.z in.l.inter socerum in prin.ff.de pactis.dota.z in.l.qui ex liberis in prin. ff.de bono.posse.fm tabu. probatur hec ratio dubitandi. idest q̃ dicta substitutio non possit extare sine institutione.per tex.in.l.siquis eus.§.finali. de vulga.vbi dicit tex. q̃ si diri. si me viuo filius meus decedat talis sit heres q̃ substitutio de tali non valet.cum filius non fuit prius institutus ad idem facit tex.in.l. finali.C.de heredi.institu. de hoc est etiam glosa in.l.gallus.In principio.ff.de liberis z postu.z in.l.cum in testamento. in principio.ff. de heredi.institu.hoc idem tenet Bal.Ange.z Jo. de imola in dicta.l.gallus.Bal.in.l.heres.C.de impubc.z alijs substit. z in.l.humanitatis.iij.col. ver.iij.oppo. z in dicta.l. gallus.§. idem credendum.z in.l.postumorum.ff. de iniusto rupto.testamento. ¶ Sed non obstante ista ratione dubitandi incontrarium disponitur in tex. nso immoq; sine institutione pupilli vel eius substituti potest dicto filio exheredato fieri substitutio pupillaris.z est ratio:nam ad hoc q̃ testamẽtum pupillare valeat inter cetera requisita. de quibus in.l.ij. de vulga. substitu.est vnum necessarium z principale.scilicet q̃ testamentuz paternum valeat in dicta.l.siquis. cum.§.fi.z in.d.l.ex duobus in fi.cñ.le.sez est ratio quia testamentum pupillare pars z sequela est paterni testamenti z ideo si testamentum patris non valet nec filij quidem valebit vt in.§.liberis insti.de pupil.substi.sed sic est q̃ testamentum patris valet non solum quando filius est institutus sed etiam quando est nominatim exheredatus vt in.l.inter cetera.ff.de liberis z postu.z institu.de exhere. libe.in princi.ergo valebit pupillare lz in pupillo non precessit institutio. ¶ Neq; obstat ratio dubitandi in contrarium adducta. vbi fuit dictum q̃ non potest dici substitutio sine institutiõe. nam ad hoc potest multipliciter responderi primo quia in nostro tex.precessit institutio de extraneo instituto: lz non deipo pupillo vel eius substituto. Sed ista responsio non multum placet propter duo:quia est sine dubio.z sic videretur nobis ista lex de ventoseruire.cuz de casu indubitabili cõtra tex.in.l.fi.C.de alimentis pupil.prestan.nam alꝫ si non fuisset extraneus institutus neq; pupillus neq; eius substitutus nullo dato heredetestamentum esset nullum vt in.l.j.de vulga.substitu.z in.l.nemo.ff. de testamen.tutel.z in.l.eam quam.C.de fideicom.z in.§ ante heredis.insti.delegatis. Secundo non videtur bona responsio quia.dictus substitut' non dicius substitutus instituti: immo exheredati z substitu

tus idem est q̃ suppositus instituto vel in eius loco positus cum eius loco sit subrogatus.vt etiam in logia vocabuli denotat que ẽ regulariter attendenda vt trahitur in.l.j.ff.de testamen.z in.l.ij.§. appellata.ff.si certum peta.z insti.de testame.in princi.z sic a dicta ista prima responsione ad dictam rationem dubitandi non esset bene responsum eidem per ea que diri. Quapropter potest alia z secuda melior dari responsio: quia non videtur verus q̃ substitutio sit secunda institutio z sic q̃ presupponat precedere debere de necessitate institutione ex presis. z hoc probatur dupliciter. Primo quia rerum' q̃ substitutio põt fieri un legatus.vt in.l.vt heredibus.ff.delega.ij. Item etiaz in donatione causa mortis.ter.ẽ singularis fm Bal.in.l.vnica.§. j.C.de cadu.tollen.z tamen tunc non potest dici secunda institutio:quia titulus particularis legati differt a titulo vniuersali institutionis vt habetur in l.vbijs verbis.ff.de ber.institu.z in.l.cogi.in.§.zgẽ ner.aliter.z in.l.nãq.§.non omnis.ff.ad trebellia. Item verbum institutio significat heredis institutionem.vt in.l.j.in prin.ff.de bere.insti. Secundo nam reperitur aliqua secunda institutio quetamen non ẽ substitutio.casus ẽ vnicus in jure in.l.quereb atur.§.finali.vbi hoc notat glo.ff.de testamentis.ita declarat illum tex. Bar.in.l.lz imperator in prin.infra isto titulo. Et hec secunda responsio est melior quam prima lz possit eidem subtiliter responderi z sic dicere. q̃ istud verbum lego in latissima significatione capitur pro institutione, vt in.l. verbis legis.ff.de verbo.significa.z probatur in.l. filiũ.§.legata iuncta.l.j.in prin.ff.delega.prestan. z ponit Bar.in.l.centurio.in.vj.col.ver.sed quid si testator de vulga.z pu.substi.z ester no.hic.Reynaldus.extra de testa.quem dicit esse singularem Bal.in.l.fi.C.fam.her.z ponit latissime dominus Alexan.in.l.j.s.isto titulo. ergo lato supto vocabulo cadit institutio vnde videmus q̃ appellatione heredis largo modo venit legatari' vt in.l.id tẽpus.ff.de vsufca hoc tamen est verum tenta larga significatione sed propria considerata vera est ista secunda.responsio de isto tamen articulo an possit fieri substitutio sine institutione tacita vel expressa videatis late per Bar.in.l.j.in.q.principali z moder.ibi.ff.de vulga.sub.z per docto.tam antiquos quam modernos.maxime.d.Alexan.qui ansissime discutit istum articulum in.d.l.gallus in prin. Ex supradictis infertur q̃ ad substitutum pupillarem non solum veniunt bona que ego pater reliqui q̃ dem filio sed etiam alia bona aduenticia vbicunq; z vnde cunq; ei sint quesita itaq; eo casu si quid exheredato pupillo exhereditatibus legatis donationibus propinquorum atq; amicorum acquisitum fuerit id omne ad substitutum pertinebit vt in.l.fz si plures.§.ad substitutos.ff.de vulga. substi.z in.§.non solum insti.co.z in.l.qui iunduz §.qui filios.ff.ad.le.fal.z in.l.cum quidam.C.delega.z est huius ratio quia testamentum istud pupilare est testamentum filij vt in.l.ij.de vulga. substi.z in.l.patris z filij co.tau.quẽadmodum ergo si dictus pupillus si potuisset testari de iure z testare tur omnia sua bona deuenissent ad suũ heredem vt in.l.hereditas z in.l.ius nostrum.ff.de reg.iuris. z in.l. hereditas.ff.de peti.heredi.z in.l.j.§.si ex fundo.z in.l.ex facto.in prin.ff.de bere.insti.z in.l. quociens.C.co.tata nunc omnia bona pupilli debent venire ad substitutum.i.heredem pupilli z sic ista est virtus huius substitutionis pupillaris z dicere vt omnia bona tam testoris q̃ pupilli ad substitutũ pertinẽãt secus tamen in substitutione fideicomissaria nam si filium meum impuberez instituissem heredem z cum grauassem de restituendo seu q̃ restituceret hereditatẽ meam tacito in hac restitutione fideicomissaria non venissent omnia bona tam illa que eidem pupillo reliqui q̃ etiam sua propria vt supra exemplificaui imo solum modo bona que ego teста.reliqui eidem pupillo tex.est in.l.cohercedi in.§.cum filio ibi dum dicit tex. neq; fideicomisso propie facultates filij tenebuntur.ff.de vulga.substi.z est ratio viua quia per substitutionem pupillarem succedatur pupillo vt insta. de pupil. substi. in prin.per fideicomissariaz vero ipsi soli testatori grauanti vt in.d.§.cuz filio in casu ergo nostri tex.si pater substitutionem fecisset fideicomissariam huic filio exheredato nõ valuisset cũ nil fuit eidem filio a pre relictũ vt l.d.§.cũ filio claretꝰ ibi dũ dicit tex.z ideo si pater filium exheredauit z ei nichil reliquit nullum fideicomissum erit hec sunt verba formalia ter.. ¶ Ex supradictis etiam patet q̃ etiam in dicta substitutione fideicommissaria adhuc non venient omnia bona que ego pater reliqui filio meo quia non venret legittima filio meo relicta ratio q̃ dicta substitut o fideicomissaria est grauamen vt dicto.§.cum filio.quod quidem grauamẽ semp tollitur de legittima vt in.l.quoniam in prouibus C. de inoffi.testa.ex hoc etiam infertur q̃ etiam dos succedat loco legittime vt in.l.quoniam nouella.C.de inoffi.testa.q̃ quemadmodum in legittima impu

Universidad de Deusto
Biblioteca

beri3 non potest iniungi. fideicōmissum ita in. dote filie que non est vltra legittimam sm Ey. in. l. vnica. §. videamus in fi. C. de rei vxo actio. z Jo. andre. in addi. specu. in ti. de instru. edi. §. vt aūt. in additione. Sed incidit. z Bal. in. d. l. quonlaz3 nouella in. ij. q. tex. in. l. fi. §. filie z ibi Bar. ff. de legatis. ij. Bar. in. l. lucius. §. maritus per illum tex. ff ad trebellianu3 Sali. in. d. l. quoniam nouella. in. ij. q. ex hoc etiam patet q; nunq; tractatur de substitutione fideicomissaria quando filius non est insitutus vltra legittimam: sed quando vltra legittimam est insatutus vt ex supradictis satis colligitur z questio est an compendiosa facta filio impuberi per verbum comune sit omni tempore fideicōmissaria an pro tempore pupillaris sit directa postea oblicetur ista est vna alta z profunda. questio. de qua per glosaz z docto in. l. precib⁹. C. de impube. z alijs substi. z in. l. verbis ciuilibus z in. l. centurio. ff. de vulga. substitu. redeūdo igitur ad propositum dico q; alind est in ista substitutiōe pupillari z directa in qua venūt omnia bona vt dixi: quia talis substitutio est prouisio ipsius filij nam cum filius impubes propter defectum etatis non possit testari. l. permisit patri q; pro eo testaretur substituendo ei pupillariter vt in. l. papinianus. §. sed neq3 impuberis. ff. de in offi. testa. z si aliquis curiosus dicat si pater grauet impuberem per fideicommissum suā legittimā ticio dare quare magis istud fideicomissum censetur grauamen: z onus quam si substitui ticium pupillariter ad hoc possumus respondere q; hoc patet ex isto no. effecta qui sequitur nam fideicomissaria impedit q; bona non possint alienari etiaz per tutorē cum pupillo z cum decreto judicis quia aduenieute die fideicōmissi alienata reuocabuntur vt in. l. fi. z aūc. res que. C. eo titu. delega. z per hoc censetur onus sed substitutio pupillaris non impedit quin pupillus cui est facta substitutio pupillaris possit alienare bona nec eueniente casu substitutionis potest substitut⁹ illa reuocare q; sicut si testator fecisset testm̄ ppē suū testm̄ nō impediretur alienare immo alienādo intelligtē reuocare legata nisi ex necessitate id faciat. vt in. l. fideicōmissa. §. si rem. ff. delegat. iij. z in. l. iij. C. delega. ita cum substitutio pupillaris dicatur testamentum filij vt supradictum est per id non debet impediri alienare z substitutus alienata non reuocat ita concludit Ange. z Jo. de imo. in. l. marcellus. §. res que. ff. a d. trebel. Bal. z Jo. de imo. in l. sed si in condi. §. si seruum communem. ff. de be-

re insti. istud tamen limitat singulariter⁹ Bal. vbi examinat hunc articulum in. l. nec ei in prin. ff. de adopti. vt procedat quando alienatio fieret per pupillum cum tutore ex iusta causa tunc excluditur substitutus pupillaris a talibus alienationibus, sed si pupillus cum tutore allenaret sine causa iusta potest eueniente casu substitutionis substitutus reuocare. per. l. j. §. sest non nullos ver. ad substitutū ff. de tute. z ra. distra sequitur. d. Alexā. in. d. §. res que q; est notandum. ¶ Per supradicta potest dari notabilis cautella per quam substitutus pupillaris potest de fraudari bonis pupillaribus scilicet quando ipse pupillus bona alienauit cum tutore z decreto iudicis z ex iusta causa q; no. facit in simili q; trahit Bal. in. d. l. nec ei. vbi dicit q; pupillus dando se in arrogationem facit extingui pupillarē substitutionem mero iure vt ipse trahit latissime in l. si arrogator. ff. de adoptio z idem est q; etiam ipse dicit in. d. l. nec ei si pupillus malicia supplente etatem acciperet z conciperet argu: tex. in. l. ex facto. ff. de vulga. substit Secus si ex concubina generaret neq3 obstat. l. generaliter C. de insti. z substi. quia ibi in fideicommissa. susti. que est onus vt supradictum est secus in directa. Item quia ille casus raro accidit non determinat lex de ipso immo ipsam coniunctionem reputat stupzum vt insti. de de nupti. in prin. sm Bal. in. d. l. nec ei. ¶ Ex supradictis patet aliquas esse differentias inter substitutionem directam z fideicomissaria3 vltra quas notemus alias z sit prima in ordine quia substitutio directa debet fieri impuberi filio in potestate vt patet ūn. l. ij. in prin. cum ibi no. ff. de vulga. z pupil. substi. adeo q; l3 filius tempore testamenti sit in potestate testatoris si tamen postea exierit potestatem ipsius ante. suam mortem expirat substitutio pupillaris q; est verum nisi exiret propter dignitatē aliquam vt per Bar. z alios in. d. l. ij. quia tunc nil in mutatur de bijs que sint sibi fauorabilia vt in §. illud in aūc. de constitu. que de digni. colla. vj. circa q; vos remitto ad ea que in. d. l. ij. per moder. dicuntur ex quo infertur q; viciatur dispositio si deuenit ad casum a quo incipere non potest de quo videatis plene per Bar. z alios in. l. pluribus. §. si placet. ff. de verbo. obliga. secus est in fideicommissaria quia illa potest fieri puberi z emancipato z extraneo ter. est in. d. §. cum filie de qua differentia videatis glo. magnā in fi. z ibi docto. in. l. precibus C. d impuberū z alijs sub. ¶ Ex ista prima differentia infertur alia z secūda q; licet directa expiret

cum filius cui substituitur exierit de patria potestate ante mortem patris vt supradictum est secus tamen est in fideicommissaria. ¶ Tertia differentia est quia substitutio compendiosa facta per verba directa euilia expirat aduenieute pubertate vt est tex. in. l. verbis ciuilibus. ff. de vulga. substi. secus est si dicta substitutio fiat per verba communia que iudicatur fideicōissaria vt ē tex. in. d. §. cuz filie in ver. neq3 aliud ad q; facit q; notatur in. d. l. precibus de quo articulo videatis que plene no. docto. in. d. l. verbis z in. l. centurio. de vulga. substi. ¶ Quarta differentia est quia legittima falcidia z trebellianica non diminuūt substitutionem directam vt patet in. c. si pater de testa. li. vj secus est in fideicomissaria vt in. l. quoniam in prioribus. C. de inofficio. testa. ¶ Quinta est differentia quia quando non valet institutio non valet etiaz substitutio fideicommissaria vt not. Bal. in. d. §. cum filie nisi in casu. l. neq3 enim. §. fi. cum se. ff. de testa. mili. ex quo infertur q; testamentum non potest incipere a substitutione fideicommissaria secus tamē est i directa vulgari quia ab illa potest incipere testamentum l3 institutio non valeat vt. in. l. iij. in. fi. ff. de liberis z postu. ¶ Sexta est differentia quia vna substitutio directa de iure communi couertitur in aliam directā de iure militari z sic speciali vt est tex. magistralis cū sua materia in. d. l. centurio sed vna substitutio fideicommissaria non conuertitur in aliaū ita no. Ange. z in. d. §. cum filie quem refert z sequitur Jo. de imo. ibi z est ratio q3 eos quia illa cōuersio nō pōt fieri nisi vna dispositio conuertatur in aliam scilicet testamentari in codicialem sed quando vna directa conuertitur in aliam semper remanet eadem dispositio scilicet testamentaria ex quibus patet q; l3 directa substitutio conuertatur in fideicomissariam vt in. d. l. verbis ciuilibus tamen vna fideicommissaria non conuertitur in directam. vt no. glo. z docto in. l. verbis ciuilibus vnum tamen est circa istā differentiā quod quando substitutio est dubia quia potest adaptari ad fideicommissariam z directam in dubio magis intelligitur vt sit directa de hoc est tex. clarus in. c. si patē testa. in. vj. est etiam tex. in. l. fi. quem ibi ad hoc pōderauit Salice. z moderni. C. de bere. insti. z quem ante eos ponderauit glosa in. d. l. verbis ciuilibus in fi. quā etiam ibi ad hoc comendant doctores pro quo facit quia verba in dubio debēt intelligi in potiori significatu vt. in. l. j. §. qui in perpetuum. ff. si ager vectiga. z tex. in. c. pe. de senten. ex communi de quo tū videatis Bal. z modernos in. d. l. fi. pro qua determinatione facit etiam tex. no. in. l. iam hoc iure in prin. ff. de vulga. substi. ¶ Septima differentia ex supradictis infertur que est quia licet ego pater testator substituēdo filio meo directo pupillariter possim prozem meam priuare sua legittima quam sperabat habere in bonis communis filij vt. in. l. papinianus. §. sed neq3 impuberis. ff. de inoffi. testa. z in. d. l. precibus z in. dicto. c. si pater tamē secus est quando eidem filio cōmuni substituo per fidei comissum quia tunc mater non priuabitur per dictam substitutionem fideicommissariam sua legittima vt etiam tenet dominus ale in dicto. §. cum filie ratio patet expredictis quia filio impuberi in legittima tantum instituto potest pater directo pupillariter substituere vsq3 ad tempus pubertatis eo quia substitutio pupillaris est aduēta ad prouisionem filij vt in. l. ex tribus. C. de inoffi. testa non ergo potest ei substituere in dicta legittima per fideicomissum quia est grauamen vt dicto. §. cum filie ergo per consequens neq3 mater priuabitur sua legittima per dictam substitutionem fideicommissariam. z sic si bene numeras ex supradictis inuenies decem differentias inter substitutionem directam z fideicommissariam ad quas ceteros probandas in venies tex. meliorem adhoc iure in dicto. §. cum filie sm Bal. ibi quem ibi refert z sequitur dominus Alex. z has omnes. x. differentias recollegitibi ordinatim. Jo. de imo. quas nota. ¶ Secundo nota. ex isto ter. q; a substituto exheredati vel eius venientibus ab intestato non potest legari neq3 fideicommitti vt etiam dicunt iura in primo notabili adducta.

¶ Ratio dubitandi ad istum tex. sm istud no. potuit esse hec: quia ex quo testator honorauit substitutum cum substituendo filio suo cum posset quem plaz alium substituere q; per consequens quem honorauit z affecit comodo deberet posse grauare aliquo legato vel fideicommisso per regulam trictam z vulgarem. l. ab eo. C. de fideicommi. Sed hac ratione non obstante contrarium decidit in nostro tex. Sed ratio tamen dicendi patebit ex infra dicēdis. ¶ Sz vt fortior videatur supradicta ratio dubitandi extendo istum tex. z dico in tantum habere locum non solum quando huic filio impuberi z exheredato nihil nomine legati reliqui verum etiam si eidem aliquod legatum reliqui non possum eius substitutum onere legati vel fideicommissi grauare de quo est tex. istum nostrum extendens. in. l. cum quidam. C. delega. z in hoc ille textus non est alibi sm Salice. ibi z dicit Bar. in. l. cum filio. in. j. col. ij. oppo. ff. deleg. j. dicta l. cum quidam esse singularem sed illi reperietis cōsimilem in. l. qui fundum solum. §. qui filios duos.

ff. ad legem fal. fm dominus Alex. z Jason in dicta. l. cum quidam z Iz ipsi non a legent pro concordan ti. dicto. ℌ. qui filios ego allego alium z meliorem tex in. l. miles ita. ℌ. si miles. ff. de testa. mili. dixi q erat melior textus dicti. ℌ. si miles. quo ad propositum per me allegatus; quia ponit duas notabiles extensiones ad dicta. l. cum quidam z ad dictum. ℌ. qui filios. allegatum per supradictos dominos. ¶Prima q dispositio dicta. l. cum quidam z. d. ℌ. qui filios ñ solum habeat locum in testamento pagani; sed etiaz in testamento militis. Secunda q non solum dicta iura habeant locum quando legatum relictum huic impuberi exheredato in parua consistebat quantitate vel vnum erat legatum verum etiam si. dictum legatum consistebat in magna quantitate vel plura erant legata q optime probat z clare tex. i dicto. ℌ. si miles ibi dum dicit Iz ampla legata reliquit z q dict⁹. ℌ. si miles intelligatur de legato relicto eidem impuberi exheredato tenet ibi Angel. sumando illum tex, z sic attenta dicta extensione scilicet q nr tex. etiã procedat quando huic impuberi exheredato aliquid est relictum maior videtur posse poni ratio dubitandi quam superior z ideo venio ad eam. ¶Alia igitur potest assignari posse ratio dubitãdi nam clarum est q quando pater exheredat filiũ z ei facit legatum q a filio exheredato potest legare alij vt. d. ℌ. cum filie si ergo potest legare ab ipso filio exheredato quem afficit iniuria in exheredando multo magis debet posse posse legare ab eius substituto quem nulla affecat injuria. Sed comodor bonore eum substituendo filio suo cum posset alium substituere. Sed regula ẽ q quando possumus ab aliquo legare eodem modo possumus ab eius substituto vt in. l. si fuerit. ℌ. j. ff. de lega. ij. immo dato q non possit legari ab exheredato tamen deberet posse legari ab eius substituto sicut videmus q filio non potest iniungi onus legati vel fideicõmissi in legittima tamen eius substitutũ ad quẽ pervenit legittima potest vt in. l. si fundum per fideicommissum. ℌ. si. z. l. se. ff. de lega. j. qui tex. est valde singularis fm Bar. ibi z non reperitur alibi fm Bal. ibidem vt tenet Ly. Bar. z alij in. l. ex tribus C. de inoffi. testamen. Bar. in. l. ij. in prin. ff. de vulga. substi. Bal. in. l. cum virum in. iiij. col. C. de fide commissi. sicut in simili libertus non potest iniungere onus legis vel fideicommissi patrono in eius legittima z tamen substituto patroni potest vt in. l. cum patronus. ff. de lega. ij. facit etiam in simili q Iz filius arrogatus impubes non põt grauari in legittima tñ eius substitutus pupillaris potest ita tenet Bal. in. l si arrogator. in. iij. oppo. q reputat no. dignum. Ex hoc inferuntur tres notables conclusiões. ¶Prima q quemadmodum pater potest filio testari ita z codicillari. Secunda q pater coipo q in supradicto casu non testatur filio sed codicillatur q non debet pater dicere substituo filio meo per fideicõmissiz. Sz õ bet dicere lego intendens codicillari filio meo substituo heredibus filij mei. Tertia q quando dicta substitutio fideicommissaria iungitur substituto pupillari impuberis simpliciter q non durat semper sed solum durat tanto tempore quanto pupillaris substitutio z non vltra. z sic finitur pubertate z sic in ea est speciale isto casu tex. est de hoc solemnis z singularis in dicta. l. si fundum per fideicommissum in. ℌ. si. cum le. sequenti q̃nus substitutio fideicomissaria sen; per duret regulariter vnum tamen circa hoc attende q quando pater reliquit fideicommissum z sumus in dubio an videatur relictum a filio z sic q nõ valeat an ab eius substituto z sic q valeat q in dubio videt relictum a substituto vel a venientibus ab intestato z sic q tale grauamen bene valeat naz on⁹ fideicommissi videtur iniunctũ ei cui potest iungi vt declarat Bar. in. l. centurio. ff. de vul. substi. nã cũ talis substitutio possit referri ad impuberem vel ad eius substitutũ vt sibi ab intestato succedẽtes ergo dz ad illos fieri relatio vt act⁹ magis valeat quaz pereat vt in. l. quoties. ff. de verbo. obl. z ĩ. l. quotiẽs de reg. iur. ita Iz Bar. ĩ. l. q duos ad fi. p gl. ibi. z ibi. Jo õ uno. z ¶Pau. de cã. ff. de vulga. z pu. sub. z Salice. in dicta. l. ex tribus. in vltima collũ. z ¶Pau. de ca. z Imo. z alij moderni. in dicto. ℌ. cuz filie. Iz contrarium tenuit Bar. sibi contrarius in dicto. ℌ. cuz filie. faciendo ibi. pro hoc tex. quez dicit esse tenenduz per petuo menti. idem tenuit ipe Bar. in. l. codicillis. in principio per illuz tex. ff. de vsufru. lega. Sed superior est communior sententia z ideo tenenda per rationes iam dictas. neqz obstat tex. in dicto. ℌ. cum filie. per quez se fundabat Bar. quia ibi onus fideicommissi fuit iniunctũ ipi filio fm modernos ibi z Bar. in dicta. l. qui duos. in fine. de quo tamen articulo videatis per dominũ Alexan. in. l. j. ℌ. finali. z ibi per Franc. de aretio. ff. de vulga. substitu. z plenissime per Fran. de arctio. z per quam subtiliter in consilio cly. incipienti. ¶Periculosiz est vt aut hieronymus. in. viij. collũ. z. xj. cum duabus vsqz in finẽ consilij. z modernos maxime Jason in dicta. l. ex tribus. z sic ex predictis habem⁹ tres conclusiones. ¶Prima q sifideicommissiz est iunctuz nominatiz in persona filij respectu totius legittime vel etiã partis q tale

fideicommissum est nullum. ¶Secunda q si sit iunctum in persona sui substituti vel ab intestato venientis bene valebit. ¶Tertia. q si sumus in dubio in cuius persona videatur in dubio iunctum. q intelligitur iunctum in persona illorum in quorũ persona de iure potest valere. z sic in persona substituti vel ab intestato venientis. ¶Primam tamen cõclusionem limita multum solẽniter. scilicet q onus fideicommissi non potest expresse iniũgi filio impuberi z si iniungatur est nullum vt procedat si filius acceptet legittimam in qua ẽ institutus z grauatus dicto fideicommisso. sed si eam non acceptet forte quia expresse repudiauit vel quia statim decesserit antq̃ agnosceret quo casu legittima transit ad substitutuz pupillarem. vt insti. de pupil. substitu. in princi. hoc enim casu Iz fideicommissum sit expresse iniunctum ipi filio ipuberi. z sic nihil valeat tñ q: legittima trabit ad substitutum valet. z substitutus tenetur ad fideicommissum Iz sibi non sit iniunctum. ista limitatio probatur bono simili. nam grauamen non potest ponj in legittima patroni z si iniungatur est ipso iure nullum tamen si patronus non acceptet legittimã z transiret ad substitutuz vulgarẽ cerre substitutus tenetur ad onus fideicommissi Iz sibi non esset iniunctũ sed patrono nominatim. tex. est nota. in. l. cum patronus. ff. delega. ij. per quem ter. ibi singulariter infert ¶Pau. de castro limitari iura que dicunt. q filio non potest in legittima iniungi onus fideicommissi tamẽ si nominatim iniungatur z filius non acceptet legittimaz. z sic legittima vadat ad substitutuz. substitutus tenebitur ad onus fideicommissi: quia Iz onus fideicommissi non valeat quo ad personaz filij. valebit tamen quo ad personaz substituti: quia per legittimaz mutationez persone perdit priuilegiuz. z allegal pro hoc in argu. ¶Pau. de castro. ter. in. l. paulus respõdet. ff. de acquiren. here. neqz ad hoc obstat fm euz q illud quod ab initio non valuit nõ potest postea ex post facto validari: quia ad hanc obiectionez respondetur q vsqz retro fingitur valere: quia fingitur iniunctuz ipi substituto per dictam. l. cuz patronus. de lega. ij. neqz etiaz obstat q possit quis dicere dicta l. cuz patronus. z q per eandez ibi refert ¶Pau. de castro loquuntur in substitutione vulgari. nos vero loquimur in substitutione pupillari. z inter istas substitutiones maxima est differentia. quod patet etiam per rubricaz. ff. de vulga. z pupil. substitutio. nam inter istas substitutiões ponit dictio. z que solet poni inter diuersa: vt notat glo. in rubrica. ff. de iuris z facti ignoran. z nota. in rubrica extra de sponsa. z matri. z patet per duos titulos separatim posuit imperator institu. de vul. substi. z de pupil. substi. q ad id breuiter respõ. q illõ qõ iudicaf i psentiaz respectu substituti onis vulgaris idẽ erit codẽ mõ iudicãdũ de pupillari: q; qiẽadmodũ pupillaris substitutio ẽ pupio z nõ on⁹: ita etiã substitutio vulgaris ẽ pupio z nõ on⁹ qõ pz: q: in substitutiõe vulgari institut⁹ nõ ẽ excluss a testante: immo ipe seipsuz excludit repudiando: quia si vellet acceptare posset. z per consequens excludere possit substitutuz. vt probatur in. l. postum⁹. ℌ. q vulgo. ff. de liberis z postu. z sic cum ambe substitutiones quo ad hoc equiparanf. ideft q nullũ iducit grauamen q de vna iudicatur venit z de alia iudicandum. vt ũ. l. illud. ff. ad legem acqui. z in. l. j. ℌ. interdum. ff. õ fonte. z in. l. si postulauerit. ℌ. ratio. ff. ad legem iuli. de adulte. ¶Ex hoc infertur vnum singulare z mirabile. nam Iz pater arrogator possit filio arrogato impuberi in quarta substituere directo z pupillariter per fideicommissiuz tñ non possit sibi in dicta quarta substituere. vt ĩ. l. si arrogator. ff. õ adopti. q hoc sit verum q tale fideicommissum iunctum filio impuberi arrogato in dicta quarta non tenet quãdo dictus filius dictam quartam acceptauit secus si eam non acceptauit quia forte eam repudiet vel ante q̃ acceptasset decessisset quo casu vadit adi substitutum vt dicta. l. si arrogator tunc hoc casu substitutus ad quez fuit dicta quarta tenebitur ad prestationem dicti fideicommissi Iz tale fideicommissum nõ fuit nominatim iniunctum in persona substituti imo in persona ipsius filij impuberis arrogati ita in bijs terminis reperio tenere per supradicta sic fundantẽ. d. Jasonẽ in dicta. l. si arrogator in. xv. col. ver. Secũdo principaliter limita vbi ipse dicit q ista ẽ multum mirabilis limitatio ad dictã. l. si arrogator z creditorum per dictam. l. cum patronus cum bijs que ibi dicit. ¶Paulus de cast. vt supra notaui: Iz vt ipe ibi dicit. ¶Nunq̃ inuenit banc limitationem ab aliquo considerata neqz nunq̃ eam cogitauit nisi tunc cum commentaret ipsam. l. si arrogator ibi quo in articulo. scilicet quando filius possit in legittima grauari z quãdo non videatis doctores maxime moder z interceteros. d. Jason in. l. qñ in prioribus. C. de inoffi. testa. vbi ipse recopilando materiã posuit regulam negatiuam cũ duabus extensionibus z septẽ limitationibus de quibus vt dixi quia non est presens materia videatis ibi p cũ. ¶Ex supdictis si bñmemores sum⁹ habemus. xxv. cõclusiões ex qb⁹ dia supdicta depẽdẽt. ¶Prima est. q filio legittimo z naturali ipuberi vl̃puberi. in legittima tñ instituto nõ potest

Universidad de Deusto
Biblioteca

nominatim iungi onus legati vel fideicommissi respectu illius legitime cui ab ea omne grauamen sit ipo iure sublatū. vt.l.quoniaz inpriorib⁹.C.de inoffi. testamen. z in.l.coheredi.§. cum filie.ff. de vulga.z pupilla.substitu. ¶Secunda est.q filio impuberi arrogato cui debetur quarta pars bonorum in bonis arrogatoris ex constitutione diui pij eodem modo non potest iungi onus legati vel fideicommissi i illa tantūmodo quarta instituto. vt in.l.si arrogator. vbi docto.ff.de adoptio.z in hoc equiparam isti duo filij tam legittimus z naturalis.q̄ legitimus tantū. vt sic quemadmodum nō potest naturali fieri substitutio fideicommissaria in sua legittima: quia ē grauamen. vt dicto.§.cum filio.ita etiam legittimo non debet fieri in sua quarta . z sic hec secunda conclusio est extensio prime conclusionis. ¶Tertia conclusio est.q si filio legittimo z naturali in sua legittima tantum instituto tale onus fideicommissi adiungatur.z eidem filio datus sit substitutus pupillaris . z dictus filius non acceptauit suam legittimam: eo quia eam repudiauit vel mortuus est anteq̄ acceptet. z sic deueniat ad substitutum.q tale onus fideicommissi valebit z reconualescit. vt tenuit dñs Jason in dicta.l. si arrogator.in.xv.collū . z sic ista tertia conclusio est limitatiua prime conclusionis. ¶Quarta conclusio ē. q si filius vt dixi legittimus z naturalis fuit tantum institutus in legittima z sibi fuit datus substitutus vulgaris expressus.z iste filius est grauatus in sua legittima per fideicōmissum q tale grauamen teneb it z cōfirmabitur isto filio expresse repudiante dictā legittimam in qua fuit institutus. dictus fuit Pau. de ca.in.l.cum patronus.per eandē legē.ff. delega. ij. z sic etiam ista est limitatio prime conclusionis.

¶Quinta conclusio.q in casu in quo filius legittimus z naturalis sit institut⁹ tantus in legittima. z sibi datus est substitutus pupillaris expressus z grauatus est per fideicommissum in dicta legittima. z dictus substitutus veniat ex vulgari substitutione tacita comprehensa sub expressa pupillari que substitutio tacita verificatur ipo pupillo repudiante . q tale onus fideicommissi expectabit soluendum ad substitutum per ea que dicta sunt in exemplo posito supra in tertia conclusione.ibi dum dixi. Eo quia eaz repudiauit.nam ita exemplificauit dñs Jason in dicta.l. si arrogator. z sic etiā ista erit limitatio supradicte prime conclusionis. ¶Sexta conclusio est. q si filium legittimum tantuz hoc ē arrogatum instituaz in sua quarta tantūmodo z cum per fideicommissum grauaui atqz etiam ei pupillariter substitui. z dictus substitut⁹ pupillaris veniat ex tacita substitutiōe vulgari: eo q dict⁹ filius repudiauit q pertinebit onus fideicommissi soluendum ad dictum substitutum per superiora.z sic habemus aliam limitationem ad iaz dictam primam conclusionem. ¶Septima conclusio est.q filio legittimo z naturali impubere instituto in sua tantum legittima si testator ei pupillariter substituerit eundem substitutum pupillarem potest grauare testator onere fideicommissi in legittima impuberis fideicommissario restituenda per eundez substitutum ad quam deuenit ex pupillari substitutione per regulam que est.q quem bonorem possuz onerare per tex.in.l.abeo.cum similibus.C.de fideicom.z est tex.expressus in.l.si fundum per fideicommissum.§.finali.cum lege sequenti. ¶Octaua cōclusio est.q si filium legittimū z naturalē in sua tantum legittima heredem instituat testator . z venientes ab intestato ipius filij onrre fideicommissi grauet valet tale grauamen per dictam rationem z iura supra allegata.q non solum habet locum in legittima ipi filio obuenīēte.z postea in dictos ab intestato succedētes transeunte: sed et inoīb⁹ bonis vndecūqz filio obuenientibus vltra legittimam quam testator ei dem filio reliquit.z iste est casus in quo substitutio fideicommissaria habet locum non solum in bonis obuenientibus ex dispositione testatoris:sed etiam in alijs aduenticijs per dicta iura.z ita limitatur text⁹ in dicto.§.cum filie.z per hoc extēditur tex.in.l.sed si plures.§.ad substitutos.ff.de vulga.substitu. vbi habetur q in substitutione pupillari veniunt omnia bona non solum ex dispositione testatoris ocuenientia : sed etiam ex causa aduenticia ipi filio contingētia. z ista conclusio erit eodem modo prime conclusionis limitatiua.supradicta tamen extensio ad dictum.§.ad substitutos melius cadet in sequenti conclusione que loquitur de substituto pupillari. ¶Nona conclusio est.q si filio legittimo z naturali in sua legittima tantum instituto substituam pupillariter.z sicidez nō possum iungere onus legati vel fideicommissi. in dicta legittima possum tamen eius pupillarem substitutum nominatim : grauare dicto onere fideicommissi per dictam.l.si fundum per fideicōmissiuz. in.§.fi.cum legibus sequentibus. z per rationem iā dictam.z sic ista est per consequēs limitatio ad supra dictā primā cōclusionē. ¶Decima conclusio est. q̄ iz filium meum legittimum tantum .z sic arrogatū.non possuz grauare legato vel fideicōmisso in sua tantummodo quarta possum tamen grauare eius substitutū pupillarē.ita tz Bal. in.d.l.si arrogator.

in.iij.questione. ¶Undecima conclusio est.q̄ iz non possum vt supra proximo dixi grauare dictum filium legittimum tantuz onore fideicommissi in sua quarta. possuz tamen grauare eius venientes ab intestato.vt etiam sentit Bal.in dicta.l. si arrogator. z in dicta tertia questiōe. ¶Duodecima conclusio est. q̄ supradicta habent verum unquantum dixi.q onus iniunctum filio legittimo z naturali . in legittima non tenet cui est datus substitutus pupillaris quando dictum onus est iniunctuz in persona filij nominatim.secus in dubio:nā tunc si non apparet an sit iniunctum pupillo an eius substituto in dubio credimus testatorem velle imūgere dictum onus in persona substituti pupillaris: q̄ non est credenduz testatorem in dubio inuenire viam per quaz sua dispositio impugnetur.vt in.l.iij. de testamento milita. ¶Terdecima conclusio ē quando eidem filio legittimo z naturali nō fuit datus substitutus pupillaris:sed tantum fuit institutus in sua legittima z onus fideicommissi est unum cum simpliciter . nam in dubio intelligitur iniunctum in persona venientiū ab intestato per ea que dicta sunt. ¶Quattuordecima conclusio est que potest ex supradictis fundari.f.in filio arrogato instituto in sua legittima quarta z eidem dato substituto pupillari:iz talis filius in dicta quarta nō possit onere fideicommissi grauari:potest tamen onerari eius pupillaris substitutus cum in hac materia iste filius arrogatus equiparatur legittimo z naturali.vt Bal.in dicta.l.si arrogator. . z ibi latius per dñm Jasonem. ¶Quintadecima conclusio est dependens ex superiori . q̄ illud quod diximus in substituto pupillari filij arrogati q̄ possit onere fideicommissi i dicta quarta grauari veniat pari ratione dicendum in venientibus ab intestato ipius filij arrogati. ¶Decimasexta conclusio est.q hoc est verum q̄ potest substitutus grauari a testatore per fideicommissiuz in legittima relicta filio legittimo z naturali. duz tamen moriatur pupillus intra pupillarem etatem. nam postea nō tenebit dictuz onus. vt in dicta.l.si funduz per fideicommissum.z est ratio:quia dictus substitutus intra pupillarem etatem videtur habere a testatore. z sic est ab eo bonoratus nimirū q̄ ab eodē possit onerari.per dictam.l.ab eo. Sed post pupillarem etatem cessat hec ratio cum non a testatore sed ab ipo filio videtur dictus substitutus habere dictam legittimam cum ei possit auferre ipe filius faciendo alium heredem.z sic iste substitutus talem habuit legittimam. Hoc esset verum.ū dictus filius potest facere testamentum cum sit pubes cum heredem instituat z non alis cum per pubertatez spiret pupillatis substitutio. vt in.l. in pupillari.ff. de pupillaī substitu.z ista conclusio est limitatiua su pradictarum conclusionuz a septima conclusione ad presens. ¶Decimaoctaua est.q̄ iz venientes ab intestato ipi pupillo possit testator grauare onere fideicommissi in legittima relicta eidem pupillo per testatorem.q̄ tale grauamen non durabit nisi vsqz ad tempora pupillaris etatis: . z non vltra per iura z rationem supra proxima conclusione allegata . quod tamen est intelligenduz verum.quando filius solum est institutus in sola legittima.secus est in alijs bonis vltra legittimā :q̄ tunc venientes ab intestato etiam post pupillarem etatez tenentur ad onus fideicommissi respectu bonorum que vltra legittimam filij ad eos deuenerūt.vt in.l.si fuerit.§.fi.ff.delegatij. z tenet Pau. de ca.in dicta.l. si fundum per fideicommissum. z multo fortius hoc erit in substituto pupillari cum ipe veniat ad bona ex expressa volūtate grauātis venientes vero ab intestato ipi pupillo veniunt ex tacita vt ex supradictis pōt probari clare . vt tenet etiam Pau.de ca.in loco supra prime allegato. ¶Decimanona est. q̄ iz possit testator onere fideicommissi grauare venientes ab intestato filio arrogato in quarta eidem filio debita. hoc erit verum si dictus filius moriatur intra pupillarem etatem.alis secus:quia non tenebit dictum grauamē. arg.eius qō dicit Bal.in.d.§. si arrogator. in.iij. questione. q̄ intelligas verum nisi vltra quartam aliqd pater arrogator eidez filio arrogato reliquit vt supra proxima conclusione cū sit eadem ratio. ¶Uicesima est.q̄ si filio arrogato z in sua quarta tantūmodo instituto pater arrogator non substituit pupillariter:sed eius venientes ab intestato grauauit per fideicommissum.q̄ dictum fideicommissum tenebit intra pupillarem etatem z non vltra nisi in id quod vltra quartam testator filio reliquit vt supra proxima conclusione dictuz fuit. ¶Uicesima prima ē.q̄ a substituto exheredati non pōt legari vel fideicommitti. vt in.l. cum quidam.C. delega. ¶Uicesimasecunda conclusio est.z extensiua superioris . vt non solum habeat locum in testamento paganī: sed etiam in testamēto militis vt in.l.miles ita.§.si miles.ff. de testamen. milita. ¶Uicesimatertia ē eodem modo extensiua.vt nō solum habeat locum.q̄ a substituto exheredati nō

Universidad de Deusto
Biblioteca

potest legari vel fideicommitti quãdo eidem exheredato nihil fuit relictuz a patre nomine legationis etiam si pater filium impuberẽ exheredauit. z ei legatuz reliquit a substituto talis exheredati nõ potest legari vel fideicommitti. vt dicta.l.cum quidam. z in.l.qui fundum.§.qui filios.ff. ad legẽ fal. ¶ Uicesima quarta est. q etiam supradicta habent locum si sit substitutus datus in testamento militis qõ nõ potest a tali substituto legari pupillo sit aliquid nomine legati relictum a milite patre testatore. vt dicto.§. similes. ¶ Uicesima quinta est q non solum supradicte due proxime conclusiones habebunt locum quando legata facta a patre testatore sunt in parua quantitate consistentia. Sz etiam quando sunt ampla vel plura legata. nam etiam tunc substitutus exheredati: non solum a pagano: sed etiam a milite non potest onere fideicommissi grauari. vt dicto.§. si miles. quod est notandum pro ampliatione dicte.l. cum quidam.

¶ Restat nunc respondere ad difficultatez legis cum quidam. C. delega. z videre que est ratio specialitatis. nam si dicimus q est speciale in dicta.l. cum quidam. z non assignamus rationem specialitatis hoc esset refugium miserorum. vt in.l. filium quem habentem. C. familie hercis. qõ non est attendendum. vt notat glo. in.l. item veniunt. §. in priuatoz. ff. de peti. heredi. Sed ad hanc difficultatem respondent Ly. Bar. Albe. Pau. de castro. z dñs Alexan. in dicta.l. cum quidam. qõ nõ potest reddi ratio specialitatis. z dixit Pau. ó cabi. q si sibi liceret diceret q imperator ibi locut⁹ ẽ ex suo capite neqz aliquã cõsideravit rationem: sed certe non bene dicit Pau. de cast. q ex suo capite hoc dixit imperator. cum etiam iure. ffoz. hoc esset in testamento militis. vt in legibus iam allegatis. Sed aduertatis z cõsideretis q tex. in dicta.l. cuz quidam. ibi dum dicit. Sed post ex heredatis iniuriam videtur assignare rationem q hoc fit propter exheredationis iniuriaz que ẽ odiosa. vt in dicta.l. cum quidam. ff. de libe. z postu. z hanc rationem sequitur Jo. faber in. §. non solum. instit. de pupilla. substitu. istam etiam rationem sequit Jo. de imo. z Alexan. de imol. l. qui fundum. §. qui filios. ff. ad legem fal. z Jo. de imo. in.l. coheredu. §. cum filie. ff. de vulga. substitutio. z Alexan. in dicta.l. cuz quidã. pro qua ratione facit illud qõ nũc dicetur. sed ẽ considerandum q ista ratio nõ tantũ nõ videtur bona: immo videtur totum oppositum probare. z talis ratio magis difficultatem auget: quia si hoc ẽ propter odium exheredationis deberet esse totum contrarium eius q dicit tex. nam cũ filius exheredatus sit ille quammediate patitur iniuriam exheredatiõis ipse ẽ a quo deberet nõ posse legari attenta iniuria exheredationis. z tamen ab ipso filio exheredato cui legatum ẽ potest legari nõ ab eius substituto qui nulla iniuria afficitur. Sed comodo z sic ratio tradita per dictos doctores nõ videtur bona cum pocius videatur in oppositum vrgere quam aliquo vero modo concludere. z propterea Bar. in dicta.l. qui fundum. §. qui filios. aliam dat rationem. nam quando pater filio exheredato sicut legatum: ipse filius ẽ legatarius cum a legatario alij legari potest. vt dicto. §. cum filic. q quez bonozauiz grauare possum. vt dicta.l. ab eo. Sed substitutus filij exheredati non est legatarius. z ideo non potest ab eo legari: neqz obstat q posset dici q contrarium videtur: quia a quo potest legari potest ab eius substituto. vt in.l. si fuerit. §. j. ff. de lega. iij. respondet Bar. in dicto. §. qui filios. q illud procedit quando a substituto simpliciter z absolute relinquitur. secus si nominatim. vt in.l. si sic. cum precedenti. ff. de legatij. z sic Bar. videt velle q dicta.l. cum quidam. cum similibus. noluit valere legatuz relictum a substituto exheredati: quia fuit substituto nominatim inuentũ. secus si simpliciter q ẽ maxima restrictio ad dictam.l. cum quidam. cum simili. p maxime: quia dicta ratio Bar. reprehenditur per Jo. de imo. in dicto. §. cum filie. z Alexan. in dicta.l. cum quidam. quia illa ratio ne attenta sequeretur q etiaz ab substituto exheredatinõ possz legari in duab⁹ limitatiõib⁹ quas infra subijciam. tamen non ẽ veruz vt infra patebit. Unde Salice. in dicta.l. cum quidaz. assignat aliam rationem z hanc dicit ipse subtilez esse. nã quãdo pater exheredat filium z nullam quotam hereditatis filio relinquit: tz faciat legatum particulare si postea faciat substitutionẽ pupillarẽ talis substitutio dr testm filij z nõ patris. ex quo a patre nullã quotam hereditatis habet: ideo tũc pater non potest legare ab substituto: quia legaret in testamento omnimodo alieno: sed ab ipso filio exheredato potest legare: quia illud legatum facit in suo testamento. Sed quando pater non exheredasset filium. tunc substitutio pupillaris dicitur testamentum vtriusqz. z sic intelligatur. l. papinianus. §. tz neqz impuberis. ff. de inoffi. testamen. z. l. patris z filij. ff. de vulga. z pupilla. substitu. Sed maxima est restrictio ad dicta iura. vt dicit Alexan. in dicta.l. cuz quidam. z in dicto. §. qui filios. Sed contra istam rationem facit etiam quia sicut in suo testamento potest legare ab heredato ita a substituto. z sic per predicta docto. in dicta.l. cum quidaz. concludunt q non potest reddi concludens. z sufficiens ratio specialitatis. Ego tamen credo q decisio dicte.l. cum quidam. non est sine ratione neqz est credẽdũ imperatorem motum sine aliqua ratione ad concedendaz dictam legem. z forte ratio fuit: quia quando lego a substituto filij impuberis instituti duplici honore afficio substitutum vno pecuniario. altero laudabili. de pecuniario clarum est: quia cum substitui filio meo instituto: tã bona mea que eidem filio titulo institutionis relinqui: quam etiam bona ipsius filij que ex causa aduentitia ad filium meuz peruenerunt consequitur ex mea prouisione cum poteram eum excludere z aliuz substituere vel permittere q dicta bona venissent aduenientes ab intestato ipsi filio meo. vt supra dictuz est. de altero etiam honore laudabili constat. nam cum filium meum institui cum honere affectionis tuendo. vt in.l. iulianus. ff. signis omissa causa testamen. z in.l. filius. ff. ölega. prestã. z honoz hui⁹ filij instituti transit etiam quo ad nomen z vulgi. opinionem. z de facto in suum successorem scilicet pupillarem substitutum cum heres z defunctus sint iuris fictione vna persona. vt in auc. de iureiuran. amori presti. colla. v. cum ergo ego affecti vt dixi vno honore scilicet pecuniario dictuz substitutum possum eum onere legati eodem modo onere. vt dicta.l. ab eo. z cum similiter altero honore honorabili eum constitui. z sic bonum quidem sibi feci. z per consequens propter dictam laudem quam a suo defuncto consequitur in dicto titulo institutionis est mihi testatori naturaliter obligatus ad honorem reciprocum mihi conferendum. iuxta illud qõ bona facientibus bona faciamus propter obligationem ad antidoza vt in.l. sed si lege. §. cõsuluit. ff. de petitione. z in.l. si vero non remunerãdi §. idem papinianus querit. ff. mandat. z iuxta illud oremus pro benefactoribus nostris ꝛc. Sed iste due rationes non habent locum ambe iuncte: tz vna tantum vendicet sibi locum. puta prima in casu quãdo a substituto filij impuberis exheredati legatii: quia posito casu q cum affecti primo honore pecuniario eum filio meo exheredato substituendo cum alium poterã substituere. vt dixi. z sic habet locum prima ratio. deficit tamen secunda quia eum nõ constitui in honore: immo iniuria eũ affeci qõ patet. nã iniuria defuncti est iniuria heredis. vt in.l. quisquis. C. ad legem iuliaz maiestatis. z cum filium exheredaui cum iniuria afficti. z per cõsequens heredem suum scilicet substitutum pupillarem. z hoc est q vult dicere tex. in dicta.l. cũ quidam. ibi ¶ Post exheredationis iniuriam. neqz obstat q posset dici quomodo ista ratio potest sustentari cum iniuria nõ transeat ad heredes actiue neqz passiue. vt in.l. si eum. §. qui iniuriaruz. ff. si quis cautio. quia clara extat responsio: quia dictu. §. qui iniuriarum. non loquitur de nota facti z vulgi. opinione. sed loquitur de actione iniuriarum non trãsitura ad heredes ante litem contestatam. Et est ratio: quia actio iniuriarum est odiosa: z ex eo venit q alie actiones ex delicto descendentes ante litem contestatam non transeũt ad heredes. vt in.l. vnica. C. ne ex dele. defuncto. Alia etiam est ratio: qz actio iniuriarum vel similis non dicitur esse in bonis nostris patet: quia continet persecutionem vindicte. vt in.l. cum emancipatus. §. emancipatus. ff. de colla. bono. z id q non est in bonis nostris: non possumus ad heredes transmittere: sed lite cõtestata dicitur esse in bonis nostris patet in.l. si cui. ff. de verbo. signi. eo quia per litis contestationem dicitur quasi contrahi. vt in.l. iij. §. idem scribit. ff. de pecu. facit in simili. nam hereditas non addita nõ trãsmittit ad heredes. vt in.l. vnica. §. i nouissimo. C. õ cadu. tollẽ. sicut bonoz possessio nõ agnita. vt in.l. emãcipata. C. q. admit. ratio ẽ vt dixi: qz hereditas anteq̃ adeatur nõ dicitur esse in bonis nostris. vt in.l. precia rerum. §. j. ff. ad legem falci. quem tex. ita notat Bar. in.l. post emancipationem. §. j. ff. de libe. lega. z eum ad hoc reputat singularem Bal. in.l. ij. C. de iuris z facti ignoran. vel potest esse ratio quare post litẽ cõtesta. trãsmittuntur dicte actiones z non ante quia lite contestata istantia dicit ceptaz ceptaz trãsmittit ad heredes. l. si cum hominem. ff. de fideiussoribus. z notatur in. c. quia. v. extra de iudicijs. facit etiam ad corroborandum ea que supza dicta sunt. quia posito casu q de iure ciuili heredes iniuriantis vel alterius delinquentis non possint ante litez contestatam cum defuncto conueniri ex delicto defuncti. secus tamen de iure canonico siue lis fuerit contestata siue non: siue aliquid ex delicto pueniat ad heredẽ siue non quia heredes tenentur purgare cõscientiã defuncti. vt l. c. i lris. extra de rapto. ita limitat glosa nota. in. c. finali. in glosa finali. de sepultu. z glosa. xvj. questione. v. in. c. si episcopum. Bal. in

Universidad de Deusto
Biblioteca

l.vnica.C.ne ex delictis defuncto.neqz obstat q̄ potest dici z supra dictum est. Si ergo iniuria illa filio est causa.vt ab eius substituto non possit legari a fortiori.h ec iniuria cum sit immediata in persona ip̄ius filii deberet esse causa vt ab ip̄so filio exheredato cui legatum relictum est non possit legari:z in contrarium dispont dicta.l.cum quidaz. quia ad hoc potest responderi:quia filius tan q̄ bene meritus fuit exheredat⁹ ex aliqua causa ingratitudinis propter quam non solum meruit exheredari:sed etiam in quocūqz alio sibi relicto grauari:q̄ reddit se indignum propter dictam ingratudinem qua mediante fuit exheredatus. nam iustuz z equum est.vt male meritus sua egestate laboret vt in.l. quisquis.C. ad legem iuliam maiestatis. Et pater hunc filium exheredando z castigando eque z iuste fecit. nam in correctione malorum deus omnipotes placatur.xxiij.questione.iij.c.sicꝫs igitur volentes. z minister dei est qui malos percutit.xxiij.questione.v.c.qui malos. parum enim obedientia prodesset humilibus si contentus contumacibus non obest: z principibus quidem gladius commissus est ad vindictam malorum z laudem bonorum.vt in .c.postulasti.de homi.cui consonat illud quod in psalmo dicitur. Letabitur iustus cum viderit vindictaz.z alibi.Seculares potestates non sine causa gladium materialem portant:quia nō malefactores:yltores:iredi existunt xxiij.questione.v.c.non soluz.z.c.sunt quidam.vnde episcopus qui crimina non punit dicendus est canis impudicus.lxxxiij.disti.c.nemo quippe.iij. questione.vij.c.quia in.l.additos.C. de episco.audien.maximum enim peccatum est parcere nocentibus qui ira domini in eorum vindictam mitigabitur.z sic cum iste filius est qui peccauit committendo dictam ingratitudinem z non suus substitutus ip̄e filius solus veniat puniendus: non solum in priuatione hereditatis:sed etiam in grauamine z onere legati seu fideicommissi z non eius substitutus cum pena suos debeat tenere actores. vt in.l.sacinmus.C.de penis.cum similibus. z propterea ratio legis ab eo.C.de fideicommis.nō habet locum in dicto substituto:quia lz sit honoratus comodo pecuniario.est tamen injuriaz passus p̄pter iniuriam defuncti pupilli exheredati propter q̄ a me nō dicitur recipere bonū.z sic non est mihi naturaliter obligatus neqz ad antidora.nō tenebitur. Ex hoc ego infero notabilē limitationez ad l.ab eo.q̄ ad hoc vt honoratus possit onerari nen sufficit q̄ sit honoratus comodo pecuniario: sed etiaz q̄ sit antidora obligatus. secus tamen ē alis vt est in casu dicta.l.cum quidem. ¶ Infertur etiam q̄ sola obligatio ad antidora non fuisset sufficiens sine comodo pecuniario cum sola obligatio ad antidora sit modici effect⁹ per notata.p doctores in dicto.ℌ.consuluit.z per Bal.insti. de obliga.in principio. Ex supradictis infertur vnus effectus dicte obligatiōis ad antidora. ¶ Et est quādo filius impubes est institutus z sibi datus substitutus pupillaris. nam propter comodum pecuniarium z honorem quo honorauit pupillum cum instituendo obliga.ad antidora dictum pupillarem substitutum.vt si eius grauez onere fideicommissi vel legati qui bonum sibi feci eum substituendo tenetur reciprocum bonum facere z mihi hāc meaz voluntatem adimplere.ecce primū effectū huius obligationis ad antidora. ¶ Secundus effect⁹ est quia lz alis donatio vltra quingentos aureos sine insinuatione non valeat.vt in.l.sancimus.C.de dona. ponunt Bar. z alij in.l. modestinus.ff. de dona. Bal.post Bisl. in.l.illud.C. de sacrosan. eccle.tamen si sit facta propter seruicia precedentia.z sic ex causa remunerationis dummodo seruitia sint equipalentia,valet donatio sine insinuatiōe vt in.l,aquilius regulus. vbi Bar.z plenius Jo. de imo.ff.de donatio.probatur in.l.finali. in p̄incipio.iuncta glo.parua.z ibi Ange.no.C. de iure doti. Bal.in.l.ij.ad finem.C. ne liceat paterna.z in.l.si cum mihi.ff. de dolo. z in.l.iij.C.qui.bonis. cede,pos.z in.l.z si mortis.in ñ.C.ad legem falc.z in.l.finali.in reportatis antiquis.ff.de exercito.vbi subdit vnum quod est valde singulare q̄ sufficeret confessio bene meritorum apposita in instrumēto dummodo in specie absqz eo q̄ aliter probaretur.de quo tamen vltimo remitto vos ad nota.per d.Alexan.z moder.in.l. si donatione.C. de colla. z notatur per Bal.in auc̄.ex testamēto.in.iij.col eodem titulo.z in auc̄.vnde si parens. post glosaz ibi.C.de inoffi.testamento.iuncta regula quaz tradit Bar.in.l.z si forte.per illum tex.ff.de castren. pecu.z in auc̄.si quis in aliquo.prope finem.C.de edendo.Oldradus in consilio.v.incipienti. Ticʰ decidit duobus cōiugibus.z in consilio.ccxix. incipienti. Ad habēdā aliqualē noticiā. Jo.andr.in addition. Specu.in ti.de rebʰ eccl.nō alie.sup rubrica z ī ti.ō istru.edicti.ℌ. porro. ī additiōe magna ī v. fuit etiā q̄stio de facto.z Alex.ō imo.ī cōsi.ccclvij. i.ij.col. ¶ Sup̄dicta sūt itelligēda v̄a q̄n eēnt ser

uicia vel benemerita de preteritolcollata immediate in ipsum donatorem. secus si essent seruicia vl bene merita de futuro: vel etiam de preterito: sed non sibi collata. vt late examinat Jo de imo. post Bar. vbi omnino videatis in dicta.l.aquilius. ¶ Secundo etiam supradicta veniunt intelligenda quādo seruicia vel benemerita essent equipalentia rei vl quātati donate vel nisi seruicia eēnt talia que numario precio estimari non possunt. vt habetis exemplum in.l.si pater.ℌ.j.ff. de donatio. Ita nota.limitat Bal.in dicta.l. illud. z in dicta auc̄.vnde si parens.z Joan.andre.in additio.ad Specu.in titulo de re.ele.non alie.super rubrica Jo. de imola. z Ludo.roma. in dicta.l.aquilius. de quo videatis Alberi. in.l. finali.C. de pactis. Dixit tamen alibi Bal. magnum verbum in dicta auc̄.ex testamento.iij.coll. q̄ ad hoc vt merita vel seruicia dicantur equipalentia sufficit q̄ non sint citra dimidiaz rei donate inxta.l.ij.C.de rescindem vendi..7.c.penul.de emptio.z venditi. quod sequitur Lndoui.roma.in dicta.l.si donatione.sed circa istud notabile verbum videatis Alexan. vbi illud reprehendit in dicta.l.si donatione. ¶ Tertius effectus est:quia lz donatio propter ingratitudinem possit reuocari.l. finali.C. de reuocati.donatio.c.ſi. de dona. tamen donatio remuneratoria seu p̄p̄benemerita nō poterit reuocari propter dictam ingratitudinez.vt in.l. si pater.ℌ.j. z ibi glo. singularis.ff. de donatio. Bal. in.l. si cum mihi. ff.de dolo.eodem modo lz priuilegium exemptionis concessum a principe alicui cōmunitati possit p̄p̄ingratitudinem reuocari per dictam glo.in dicta.l.si pater.ℌ.j.fm.d.Alexan. in cōsilio.cccl vij. incipt. Neqz arguendi.ij.col.z ibi refert. q̄ ita ex presse z formaliter limitatur Bald. in dicta.l. si cum mihi. ¶ Dicta tamen glosa limitat singulariter.q̄ donatio vel concessio propter bene merita z sic remuneratoria non potest pretextu ingratitudinis reuocari istud ¶ Non reperitur de hac repetitione aliquid plus in originali: quia propter ingratitudinem z precipitem mortem auctoris vel in curia vel furto reliqua perierūt p̄obdolor z alia que nondum in lucez exierat.nec q̄bus in quotidianis lectionibus magnam sibi gloriam comparauit.

¶ Finis huius repetitionis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Incipit elegātiſſima eiuſdē ſubtiliſſimi Didaci de Segura doctoris eminētiſſimi repetitio in. ℌ. ſed z ſi fundum. l. vnuz ex familia. delega. ij. in qua multa congeruné z ꝓpolite examinā tur in materia meliozatiōis tertij z quti.

Equiſ. ſ. lſz z ſi fundū. l. vnū ex familia. ff. delega. ij. quē. ℌ. ōcreui repetere hoc anno milleſimo quingēteſimo ꝓmo menſe Julij. z iſtum. ℌ. legendo oz dinarie examinauī ſuc cincte. nunc vero quia illuz decreui commentari extrictius procedā in eius examinatione. z ideo in hac repetitione hunc ordinē tenebo. quia primo iſtum titulum. delega. ij. ad prece dentē ſuo ordine cōtinuabo. z in hac cōtinuatiōe (q̄ nulli⁹ fere aut modice ē vtilitatis) remiſſiōib⁹ cōtēti⁹ ero. ¶ Scōo aliq̄ ꝓ cuidētia (cū negociū arduum aggrediamur) ſuccincte demōſtrabo. ¶ Tertio caſus poſitionē cū diuiſiōe lr̄e antecedēti z ſua ſumma ſubſequēti litteraliť figurabo. ¶ Quarto materiam hui⁹. ℌ. ꝓpriā z illā q̄ in hac lege quo ad ꝓpoſitū trahiť cū ſuis illatiōib⁹ breuiter recopilabo. ¶ Quinto notabilia huius tex. extendendo limitādo: z ꝓut melius potero iferēdo ad plenū examinabo. ¶ Sexto finaliter concluſiōes meas ad obiecta reſpondendo in quantum potero ſuſtentabo.

¶ Venio ad ꝓmū. ſ. ad rubrice cōtinuationē z dico q̄ pōt vno de trib⁹ modis cōtinuari. ℙ Primo ſic ſupra dele. ij. dixit cōſu lt⁹ qd z quātū legať. lz q: ſolet ab aliquo z alicui legari. ideo ſubiūgit iſte titulus in quo tractať a qb⁹ z qb⁹ legeť. ſed q: ſignificatio verboz aliqd opať tā circa res q̄ circa pſonas. vt no. in ſāma. C. de verbo. ſignī. ideo poſt iſtū titulū ſequť de leg. iij. in quo de ſignificatiōe verboz circa res z pſonas tractať. Iſtā cōtinuationē ſcu dr̄iā int̄ iſtos tres titulos ponit glo. i rubrica iſra dele. ij. vl'aliť z ſcōo ſm glo. ibi. ideo cōſul⁹ diuiſit iſtā materiā de legatis in tres titulos ꝓpť plenitatē cuitādā. cū. gaudeāt breuitate moderni. l. gall⁹. ℌ. qdā recte. ff. de libe z poſt. Tertio mō pōt cōtinuari ſm Bar. i. d. rubrica. iſra dele. iij. ſ. q̄ i titulo p̄cedenti tractať de relictis ab hērede. i iſto titulo de relictis a legatario. in titulo ſequēti mixtiz de relictis tā abhērede q̄ a legatario. z de ſigni. verbo. Vel pōt alio z q̄rto mō dici. q̄ ideo conſul⁹ diuiſit iſtā materiā legatoz i tres titulos gr̄a cō modioris vſus. arg. tex. in. l. gayus. in. ℌ. fi. i nſra iſto ti. lſz poſſum⁹ tenere cuz gl. i. d. rubrica. infra ti. j. q̄ꝓcedit attēto eo q̄ ꝓncipaliť fit i iſtis titulis lz in eis ſint alie leges. z ꝓ hoc facit gl. i rubrica. ff. d ꝓcu. de hac tñ materia cōtinuatiōis cuz ſit leuis z modice vtilitatis. vt dixi. d qb⁹ nō ē curādū. l. lz z ſi fūdū. in. ℌ. j. ff. adle. aq. z l. j. i. ℌ. sciēdū. ff. dedi. cdic. z l. i. ſcio. ff. d i iteg. reſt. remitto vos ad ea q̄ late ponit Jmo. z moder. i rubri. ff. d vbo. ob. z lati⁹ Ange. d are. i phe. iſti. z latiſſime. d. Jaſon may⁹ i rubri. inſti. d actio.

¶ Venio ad ſcōz. ſ. ad euidētialia z ꝓmitto ꝓmo q̄ iſtud nomē familia ē nomē collectiuū plura cōprehēdēs ſz Bar. i. l. ſcire debem⁹. l. j. col. ff. d vbo. obl. z ſic ē equocū ad plura. nam vno mō ponit familia ꝓ ſubſtātia teſtatoz. tex. ē in. l. fi. C. de vbo. ſig. ¶ Ex hoc ego infero q̄ quēadmodū valet meliozatio dicendo meliozo filiū meū i tertia pte meoz bonoz. vt i. l. ix. foro legū li. iij. ti. de las mādas. ita eodē mō ſi dicā meliozo filiū meū ticiū in tertia pte mee ſubſtātie cuz ſubſtātia ponať ꝓ bonis. ꝓ id q̄d ſupdictū ē. z ē tex. d hoc. i. q̄ tñ ſignificet ſubſtātia quātū bona. in. l. nam quo. in. ℌ. nō ois. ff. ad trebel. ¶ Per hoc pz etiā q̄ quēadmodū valet legatū factū exīco legando ſic. lego q̄ntā ptē meoz bonoz ticio p. d. l. ix. ita eodez mō valebit ſi ſic legauero. lego ticio q̄ntā ptē mee ſubſtātie p. d. ℌ. nō ois. ¶ Ex hoc infero z ſcōo. q̄ ſi dico meliozo filiū meū ticiū i tertia pte rez meaz vel legoticio extraneo q̄ntā ptē rez meaz q̄ valebit meliozatio z legatū cū appellatiōe bonoz res cōtineanť per d. ℌ. nō ois. ¶ Ex hoc infero z tertio. q̄ ſi ego dico. meliozo filiū meū ticiū in tertia pte pecunie mee. vl'lego q̄ntā ptē mee pecunie q̄ valebit meliozatio vel legatū cū appellatiōe pecunie bona z ecōtra. contineanť p. d. ℌ. nō ois. ꝑmaxime q: appellatiōe pecunie ois res q̄ pecuniā valent cōtineanť. vt ē tex. no. in. l. ij. cū cōcor. C. d cōſti. pecu. ¶ Ex ex hoc infero z q̄rto q̄ ſi ego dicā. meliozo filiū meū ticiū i tertio meoz vl'lego q̄ntā meoz valebit pinde. ac ſi dixiſſez meoz bonoz. tex. ē no. l. d. ℌ. nō aūt ois. cū legib⁹ ſeq. ff. ad trebel. p p̄dicta pz. q̄ mod⁹ meliozādi in tertia vel legādi in q̄nta p. d. l. fori ē ampliādus. z ſic q̄ nulla ſit dr̄ia an dico meliozo filiū meū talē in tertia pte bonorū meoz. vl'rez meaz. vl ſubſtātie mee. vel pecunie mee ac meoz. q̄ ē notādū ꝓ ampliatiōe. d. l. fori. z q̄ fuerit in hoc r̄ dubitādi ex inferius dictis apparebit z id ꝓ ola dicas in legato q̄nti. ¶ Sec⁹ tñ credrē ſi ego hoc mō legaſſem vel meliozaſſem. ſ. lego q̄ntā mee hereditatis vel meliozo in tertia pte mee here

Universidad de Deusto
Biblioteca

ētatis. nā nō valebit meliozatio in tertia pte heredi/
tatis neq3 legatū in qnta pte hereditatis cū aliud sit
quota bonoꝝ aliud quota hereditatis. p tex. i quo ſit
hec dīa melⁱ ℣ alibi i.l. ſigs ſeruū. i. ℍ. ſi. cū le. ſeq.
ff. dele. ij. nā cū. d. l. foꝛi. dicat ſuoꝝ bonoꝝ. ibi dū di
cit. ℣ela tercera pte ō ſus bienes. z ibi. ℣ela qnta
ō ſus bienes. illa lex dās ptātē legādi ſeu meliozādi
videt itroducere certā formā quā teſtaꝛ tenet ſua
re i legādo vl meliozādo. vt dicat meliozo i tertia pte
bonoꝝ meoꝝ vl lego qntā ptē meoꝝ bonoꝝ quē mo
dū. d. l. foꝛi. cōcedit vt pz i ptib⁹ ſuꝑ notatis. non aūt
vt dicat meliozo i tertia parte hereditatis mee. vel le
go quintam partem hereditatis mee. nam cum dic-
ta lex cōceſſit in vno caſu legare. ſ. i qnta pte bono
rū vl meliozare i tertia pte bonoꝝ tacite videt negare.
vt pf. teſtaꝛ poſſit meliozare in tertia pte heredi
tatis. vl legare qntā ptē hereditatis. ar. tex. in. l. mari
⁹. C. de pcura. z. l. ait ꝓtoꝛ. in pn. ff. de iudi. cum igit
illa ē data forma ad. d. l. foꝛi. ab eadē nō ē recedēduz
l. cōſtitutiōib⁹. ff. ad mu. z. l. certa forma. cū le. ſeq. C.
de iure fiſ. li. x. z in. l. j. de ꝑdi. curi. eo. lib. qō hz locū
etiā i actu fauoꝛabili vt ē manumiſſio. l. q rome. i. ℍ.
flauⁱ⁹. ff. de verbo. obli. hoc dixit ℑBal. i. l. ocs ppli. i
ſine pe. col. ff. de iuſti. z iure. p. d. ℍ. flauⁱ⁹. idē dicit in
l. ſi alteriⁿ⁹. C. ſi minoꝛ ſe. ma. dixi z in. l. ſi. C. ſi māci.
ita fue. aliē. ne manu. z i. l. nō ois. in fi. pn. ff. ſi cer. pe
ta. z ſic dicta forma data. q. dicta. l. foꝛi. dz etiā ſeruaꝛi
i actu legādi vl meliozādi q ſunt actⁱ⁹ fauoꝛabiles.
in. l. in teſtamētis. ff. de reg. iur. i. c. dilecti. ex ō dona.
z ē rō buiⁿ⁹ qz forma dat cē rei z cōſeruat eā i eē. vt in
l. iulianⁿ⁹. i. ℍ. hz z ſigs. ff. ad exhibē z i. c. ſi motū. ō eō.
diſt. j. ō cōſe. eccl. vl alta. c. j. z. ij. hinc dicit ℑBal. i. l.
j. ff. ō libe. z poſt. q magis attēdit forma legis vl ſta
tuti ℣ rō legis. z ꝓpterea cū hec ſit forma legis debz
etiā ſeruari a teſtatoꝛe ruſtico z minoꝛe z muliere ſm
ℑBal. i. l. iuris. in fi. C. q admi. Neq3 obſtat q ꝑōt
dici q illud. d. l. foꝛi. exꝓſſe nō induxit ꝓ forma: qz di
co q ſufficit q tacite colligat ex ꝑbis ſm ℑBal. in. l.
eos. i. v. col. C. ō appel. nā p. d. ꝑba. ſus bienes. ſatis
colligit tradita forma tacite vt fiat meliozatioꝛ legatū
i bonis nō aūt i hereditate. nā ſi vtrūq3 lex voluiſſet
exꝓſſiſſet. vt i. l. j. i fi. C. ō cadu. tol. z i. c. ad audiētiā
ō decimis. ¶ Nec obſtat q poſſet dici q fideicom
miſſariⁿ⁹ vlis dī nō ſolū ille cui relinq3 hereditas vel
eiⁿ⁹ ps quota q̄ cōſiſtit i iure vl: ſz etiā ille cui relinquā
tur oīa bona vl res hereditarie vl ꝑ q̄ſcūq3 vocabula
q̄ hoc poſſint iportare. vt dicit tex. i. d. ℍ. nō aūt ois. z
ſi c videt q nulla ſit dīa inſt iſtud nomē hereditas z
nomē bona: qz ad hoc breuiter rūdet qz i effectu eſt
dīa an teſtatoꝛ vtaⁿ ꝑbo hereditatis z tūc ſiue relinq3
eā totā ſiue eiⁿ⁹ ptē quotā dicit fideicōmiſſum vlc.
Secus ē quādo teſtatoꝛ vtitur alijs vocabulis. ſ. bo
nis rebⁿ⁹ z alijs ſimilib⁹. de quibus ſupra dixi ampliā
do. d. l. foꝛi. qz tūc ꝓma facie potⁱ⁹ ſonat i corꝑa q̄ i
vniuerſitatē iuris ſine qb⁹ coꝛꝑoꝛib⁹ pōt ee hereditas
vt. l. hereditas. cū filiⁿ⁹. ff. de peti. here. tūc diſtinguitur
an teſtatoꝛ relinq3 vl mādat reſtitui oīa bona vl ſim/
plicit bona ſua qō itelligit ō oīb⁹ i dubio. z tūc fauo
re vltime volūtatis cēſet ſenſiſſe de hereditate. z ſic ō
vniuerſitate iuris z talⁿ erit fideicōmiſſarius vlis neq3
iſtocaſu itelligunt bona deducto ere alieno: imo cuz
eo ſicut hereditas: aut teſtatoꝛ relinq3 ptē quotā bo
noꝝ. tūc talis nō dicet fideicōmiſſariⁿ⁹ vlis ſz ꝓticula
ris. z illud verbū intelligit. ſ. deducto ere alieno. vt in
d. ℍ. nō aūt oīs. no. p docto. z p tex. in. l. cogi. i. ℍ. z ge
neraliter ff. ad trebel. z i. d. l. ſigs ſeruū. i. ℍ. ñ. cuz le. ſe.
vbi docto. ꝓmaxime p ℑPau. de ca. ff. delega. ij. qñ
aūt iſtud ꝑbū bona ꝓferē a cōtrahētib⁹ vel a lege ſeu
a ꝓncipe qd ꝑtinet. vide ℑBar. in. l. iij. ff. de bono.
poſſ. z i. l. ꝓnceps bona. ff. ōe ꝑbo. ſigni. z in. l. ſi tuto
res. C. ad le iulia. de vi. publi. z p docto. in. d. l. ſigs
ſeruū. i. d. ℍ. ſi. poſſet tñ aliqs opponere dicēs q̄ rōne
d. l. foꝛi. loquēs de quota bonoꝝ nō dz extēdi ad quo
tā hereditatis ex eo q a lege data eſt certa forma ca-
dē rōne. d. l. loquēs de quota bonoꝝ nō dz extēdi ad
quotā ſubſtātie vl pecunie ſeu rerū vl etiā ſuoꝝ rōne
iā dicta. ſ. qz. d. lex dat formā in legādo ſeu meliozan
do circa quotā bonoꝝ. q̄ nō videt data facultas teſta
toꝛi diſponere circa alias quotas quēadmodū nō po
teſt diſponere circa quotā hereditatis. Sz pōt rūde-
ri qz nil refert gd ex eqpollētib⁹ ſtat. vt. l. iij. cū cōcoꝛ.
C. de inſti. z ſubſti. ſub cōdi. facit. z ſic mō dicat. melio-
zo in tertia pte meoꝝ bonoꝝ mō dicat rex meaꝝ.
z ſic de ſingulis idē ē qz iſta ſunt eqpollentia huic tñ
reſpōſiōi obſtat illa doctrina ℑBal. quā ipe ponit. l. l.
j. quā ibi ſeq. d. ℑAlex. ff. de libe. z poſtu. vbi cōcludi
tur q hoc ē verū q nil refert gd ex eqpollētib⁹ fiat ni
ſi illud ponaⁿ ꝓ forma a lege vl ſtatuto: qz tūc refert
gd fiat ex eqpollētib⁹. z ſic cū. d. l. foꝛi. ponat ꝓ forma
vt fiat dicta meliozatio in in quota bonoꝝ: q̄ non ha
bebit locū qñ ſit in quota rex vl tñ illi caſu. Sz ſuſtinē
do. d. rñſionē poſſ3 dici q illō ē verū. q ſi aliqd ponit
ꝓ forma a lege vl ſtatuto tūc refert gd ex eqpollenti
b⁹ fiat qñ lex vl ſtatutū vltra ꝓcedit amulādo actū ſi
cōtra factū fuerit. zi bus terminis ſeq⁹ bal. i. d. l. j. q
d. l. foꝛi. nō facit: imo ſolū dici q ꝑōt meliozare i ḡta
bonoꝝ. nō tñ dicit q ſi i alia quota fiat meliozatio q
d. meliozatio ſit nulla. ¶ el poſſum⁹ rñdere ſuꝑdicte

oppoſitiōi ꝓncipaliq3 poſito q. d. l. foꝛi. q̄ logⁱt ō quo/
ta bonoꝝ nō extēdat ad quotā hereditatis non ꝓ
pterea ſeq⁹ q nō extēdat ad alias quotas ꝑter quo-
tā hereditatis. qz ꝓmo caſu mⁱte ſūt dīe ad miⁿ⁹ no
uē q̄s ego recollegi cū legiſſez. d. l. ſigs ſeruū. in. ℍ. ſi.
cū le. ſeq. ff. ōle. ij. Inⁱ quotā hereditatis z quotā bo
noꝝ cū iſta ſint diuerſa ex diuerſis nō fit illatio. vt i. l.
ſi cū actū. ff. de nego. geſt. z i. l. fi. ff. ōcalū. z i. l. papi-
nianⁿ⁹ exul. ff. ō mi. z ſic cū. d. l. foꝛi. logⁱt i quota bonoꝝ
rū nō dz extēdi ad diuerſaz quotā hereditatis ꝓpter
formā ibi a lege traditaz. ſecⁿ⁹ tñ ē i alijs quotis ſiūb⁹
vt i quota ſubſtātie z i quota pecunie z reꝝ. z ſiūū: qz
ad ſilia faciⁿt ē trāſitⁿ⁹. l. an inutil. ℍ. j. ff. ō accepti. in. c.
ij. de trāſla. ꝓla. i. c. ex pte. depoſit. z i. c. q dei timoꝛe.
de ſtatu regula. z i. c. ydolatria. xviij. q. j. nā de ſiūb⁹
ad ſilia faciⁿt via inuenⁱt. l. nō poſſuz. ff. ō legi. z ē tex.
z ibi glo. i. c. ſup quodaz. de ſtatu regula. vñ illud nil
refert an aliqd fiat vl eiⁿ⁹ ſiūc. l. ſi. ff. mā. z iu. c. nemo.
xxij. di. z illud ꝓbⁱm habētib⁹ ſymbolū faciⁿt ē trāſitⁿ⁹
cū igit ℍlitas q̄ repit in quota bonoꝝ reperit in alijs
quotis. ſ. reꝝ z ſubſtātie. z pecunie: q̄ ſunt ſilia. z cum
ſubſtātia baꝝ quotaꝝ. ſ. bonoꝝ z reꝝ z ſubſtātie z pe
cunie ſit vna. q̄ eſt eadē ſubſtātia omniuz ſuꝑdictaꝝ
iurta illud q egregie dicit ℑBal. i addi. ad ℑSpecu.
i ti. ō diſpu. z allega. i ꝑn. z i. l. j. in fi. j. col. C. que ſit
lōga cōſu. vbi ipe ſic ingt. ℑNā iſta ſūt ſilia quoꝝ q̄li-
tas ē vna. illa ſunt eadē quoꝝ ſubſtātia ē vna. cū igit
iſta ſint ſilia nimiꝝ q i eis ſit idē ius. l. illud. ff. ad le.
ag. in. c. inⁱt coꝛporalia. de trāſla. ꝓla. z ſic ꝓmittⁱt te-
ſtatoꝛi meliozare i tertia pte bonoꝝ. non aūt in tertia
pte hereditatis. Unū tñ ē q ſi meliozat in tertia pte
hereditatis illa tertia hereditatis ponit ꝓ quota bo-
noꝝ quēadmodū ecōtrario aliq̄ quota bonoꝝ poni
tur ꝓ quota hereditatis. tex. ē in. ℍ. poſt q̄. inſti. de fi
deicōmiſſa. heredi. z ſic p hoc declaraⁿ q ſupra dixi.
q teſtatoꝛi ꝓmittⁱt meliozare i quota bonoꝝ. nō aūt
in quota hereditatis ad hoc vt dicta quota heredita/
tis retineat ſuā naturā. ſz retinēdo naturam quote bo
noꝝ bñ ꝓmittⁱt dicta meliozatio. ſ. in quota heredita
tis z ꝑ ſuꝑdicta: ego alⁱs dixi vobis. q vna cautela q̄
daⁿ ꝑ quā dotes q̄ cōferunⁱt tertianⁱt z qntanⁱt. ſ. q di
cat teſtatoꝛ meliozo filiū meū ticiū i tertia pte meoꝝ
bonoꝝ z hereditatis mee p tex. i. l. illā iuncta auⁱt. ibi
poſita. C. de colla. nō ē vera: qz. d. l. foꝛi. nō dat talez
facultatē meliozādi. ſ. i quota ſue hereditatis. ſz i quo
ta ſuaꝝ bonoꝝ vt ſupra notaui. z dicte dotes nō ſunt
meliozātis ſz filiaꝝ dotataꝝ. l. fi. ff. de coll. dotis. z i. l.
pōponiⁿ⁹ ꝑhiladelphⁿ⁹. ff. fami. ber. z ſic cōcludēdo di
co. q iſtud nomē familia ponit ꝓmo mō ꝓ ſubſtātia
teſtatoꝛis vñ dr̄ iudiciū familie her. i. hereditatis diui
dēde. ¶ Scōo mō ponit familia ꝓ familia liberoꝝ
vl libertoꝝ ſeu ſeruoꝝ. tex. ē i. l. fi. C. ō ꝑbo. ſig. z in. l.
ꝓnūciatio. i. ℍ. familie. z i. l. familie. ff. de verbo. ſig.
¶ Circa hoc tñ q̄rit cū appellatiōe familie cōtinea
tur filij an regraⁿ q iſti ſil habitēt cū ꝑre an ſufficiat
cos ee filios ſz cū ꝑre nō habitēt z i hoc breuit cōclu-
do. q aut logmur i vltima volūtate aut i cōtractib⁹.
℣Primo caſu dico q ſufficit cos ee filios. ſz ſint i ptā
te ꝑris cōſtituti z nō cum eo habitēt. tex. ē q̄ ibi ad
hoc ꝑōderāt moderni i. d. l. fi. vbi appellatiōe familie
nō ſolū cōtineⁿt filij ſz etiā ꝓpinqui z cognati tñ oēs
nō habitāt ſil. Ex quopoſſet iferri i practica q ſi ego
habeō q̄ttuoꝛ filios duos mecū habitātes. alios duos
ſeoꝛſuz habitātes: qz forte cōtraxerūt matrimoniū. z
ego ꝑ dixi in meo teſtō ſic. ſz ego ꝑ poſſum de qnto
meoꝝ bonoꝝ uz facere qō mihi placeat attñ ego volo
q remaneat penes familiā meā q in hoc caſu. nō ſo
lū ꝑtt filij q mecū habitabāt ꝓticipareboc relicto: ſz
etiā alij filij q ſeoꝛſuz habitabāt p. d. l. fi. vbi i relicto
q teſtatoꝛ facit familie ſue nō refert an filij habitēt ſe
oꝛſuz vel ne. ¶ Scōo vo caſu. ſ. i cōtractib⁹ eſt ſecⁿ⁹: i
mo ad hoc q filij cōtineanⁱt appellatiōe familie ē ne-
ceſſe. q tales filij ſil cū ꝑre habitēt. l. tria onera tutele
ff. ō excuſa. tuto. z ſubijtio caſuz i terminis. ego ꝑ fa
mi. feci pactū cū furnario q tenea coḡre panē ꝑ me
z familia mea ꝑ. x. ſingulo anno. poſtea aūt mea fa
milia aucta ē qz forte tpe cōuētiōis habebā tñ duoꝫ
filios. poſteaꝝo nati ſunt mihi alij. an dictⁿ⁹ furnarius
erit mihi obligatⁿ⁹ coḡre panē neceſſariū mee familie
ꝑ eodē ꝑcio iſtā. q. format ℑJaco. bu. in. l. fi. C. de fa
cro ſan. ecle. vbi p illū tex. determinat q non qz alias
familias poſſet creſcere i infinitū. vñ illa cōuētio q̄ fa
cta ē ō familia dz itelligi ō familia q̄ ē ō pñti. nō aūt
de illa q̄ poſtea ē augmētata. l. ſi ita. ff. de auroꝛ arg.
le. iſtā deciſionē refert z ſeq⁹ ℑImo. i clemē. lras. i. xv.
col. ō reſcrip. vbi late examinat hāc materiā z ponit
multas ſiles q̄ſtiōes. ꝑ q̄ deciſiōe facit tex. i. l. cui fun
dus. in fi. ff. ō cōdi. z demō. vbi ℑDi. z ℑAlbe. z alij i-
ducūt ad miⁿtas z ſiles q̄ſtiōes. ō q̄ gdē. q. vide oīno
do ℑBar. vo i tracatu ſeruitutū vrbanarū in. c. j. q ē
ō furno. ver. qnta q̄ſtio ē. vbi p qnqz colūnas ex ami
nādo q̄ſtionē eā ſubdiuidit i q̄ttuoꝛ mēbra. ō qbⁱ⁹ ibi
videas p cū.. z p ℑJaſo. i. d. l. fi. ad ꝓpoſitū igit rede-
undo poſito q dictⁿ⁹ furnari⁹ teneat coḡrepⁿē ꝑ eodē
ꝑcio familie q̄ extabat tpe cōtractⁿ⁹ z ſic filijs hoc ē ve
rū ō filijs q ſilⁱ habitabāt cū ꝑre. ſecⁿ⁹ tñ ē i filijs q ſeoꝛ
ſuz habitāt p. d. l. tria oncra tutele. ſm ℑJaſo. i. d. l. fi.
i. iij. col. Ex quo iferⁱt ſm eū q ſtrictⁿ⁹ capit familia

in cõtractib⁹. z sic in. q. ꝓposita quã i vltia voluntate. z allegat Ꝑe. de ancha. boc tenentem in. c. quãto. de ccenst. refert z segtur Bart. in loco p̃ allegato.

¶ Predicta faciũt nã habemus hodie de iure regni q̃ fili⁹ cõtrahẽdo matrimoniũ exit a patria potestate. vt habeĕ foro le. li. iij. t. iij. l. vij. q̃ hoc sit verũ qñ socer ibi habitat a pr̃e. nã si sil cũ pr̃e habitat videt esse ō familia pr̃is. z sic filiusfamilias. z p ꝑns i ptãte patris. p tex. i. l. nepotes. ff. ō bijs q̃ sũt sui vl ali. iur. z p hoc ē tex. exp̃ssus eo. fo. li. j. ti. xj. l. fi. q̃ dicit q̃ ad hoc q̃ filiusfamilias exeat ō ptãte pr̃is p mr̃imoniũ vltra mr̃imoniũ regrũt tria. Prũmũ q̃. d. filj⁹ mr̃imonio ita cõtracto habeat bona sepata a bonis pr̃is. Scõs q̃ p sciꝑs administret. Tertiũ q̃ etatẽ habeat p̃fectã. z sic q̃ sit. xxv. ãnor. istõ tñ vltimũ hodie ō stilo regni nõ habeĕ cũ mr̃imoniũ adipleat z suppleat etatẽ p. l. stili. q̃ ẽ i ordine. ccvij. q̃ icipit. Todo el debdo ꝛc. Scõo pñt ĩduci p̃dicta ad p̃tẽcã nr̃i regni. vbi habem⁹ q̃ lucra obuenẽtia cõstãte mr̃imonio inter virũ z vxorẽ int ambos sũt cõit diuidẽda vt habeĕ foro le. li. iij. ti. iij. l. j. z trãsũptiue i ꝓma copilatiõe ordinamẽtor. li. v. ti. iiij. l. j. q̃ ita demũ. d. lucra obtẽta p aliquẽ cõiugũ sũtẽõicãda q̃n ãbo sil habitãt. sec⁹ sil nõ habitẽt: imo socer ꝙn⁹ ab alio q̃ tũc. d. lucra nõ sint cõicãda imo vnusq̃sq; acqrẽs sibi tm̃modo acqrat z nõ alteri. p cui⁹ maiorẽ euidẽtia z declaratiõe facio septẽ casus cõtingibiles. ¶ Prim⁹ qñ aliqs cõtraxit cũ alĩ q̃ vba ō pñti. z nõdũ illa ad domũ viri ducta mariꝰ aliqd suis laborib⁹ acqsiuit. ¶ Secũd⁹ qñ vxor eodem mõ aliqd acqsiuit antecꝑ ad domum duceret. ¶ Tert⁹ qñ iã vxore ad domus ducta sine cã expelit vxorẽ talit q̃ secũ habitare nõ põt. ¶ Quartus qñ ecõtrario vxor ꝓpt̃ potẽtiã suã vl suos z fragilitatẽ viri: vir non audet neq; põt cũ vxore sil habitare. ¶ Quint⁹ qñ vir z vxor iuicẽ sũt sepati ex aliq̃ iusta cã cũ dispẽsatione. ¶ Sext⁹ qñ ãbo. s. vir z vxor mutuo cõsensu solũ quo ad thori sepationẽ sũt seperati. ¶ Septim⁹ qñ sepat vxor a viro ꝓpt̃ duritiã z seuitiã ei⁹ lnĩa iteruenẽte. ¶ Primo casu. s. qñ mariꝰ post q̃ cõtraxit mr̃imoniũ p vba ō pñti vxore nõduz ducta ad domũ aliq̃ acqsiuit. dico breuit q̃ hoc casu mariꝰ nõ cõicat vxori: imo sibi acqrit. z hoc p tex. exp̃ssus i. d. l. j. q̃ dicit. Toda cosa q̃ el marido z la muger ganarẽ o cõprarẽ ō cõsuno. z põderãdũ est vbũ ō cõsuno q̃ significat sit tãẽã cohabitationẽ. z q̃ illõ vbũ ō cõsuno ponat̃ p simultanea cohabitatione. p bat tex. i vna. l. stili. q̃ ẽ i ordine. ccvij. q̃ icipit. Todo el deudo. q̃ lex ẽ no. ad tria. Primo ad hoc q̃ ō cõsuno vult dicere qñ ãbo mariꝰ z vxor sũt i vno Scõo q̃ a deo lucra acqsita p maritũ durãte mr̃imonio p aliquẽ cõtractũ cõicant vxori etiã si nomẽ vxoris nõ sit positũ i cõtractu: sz tñ nomẽ mariti. ō q̃ als ego sci mediã repetitionẽ Tertio ad illud qõ supꝰ dixi. s. q̃ mr̃imoniũ suppler etatẽ ad hoc vt p illõ exeat filiusde ptãte pr̃is. ¶ Scõo casu. s. qñ eodẽ mõ vxor nõdũ ducta addomũ sicaliq̃ acqsiuit durãte mr̃imonia nõ cõicat viro: imo sibi soli acqrit vt eq̃litas int ãbos seruet. arg. tex. i. l. fi. C. ō fructi. z litis exp̃ẽ. z cũ cõtrari oz eadẽ sit disciplina. vt i. l. j. ff. ō bijs q̃ sũt sui vl ali. iur. z cũ etiã correlatiuoz idẽ sit iudiciũ. vt i. l. fi. C. ō indi. vidu. tollẽ. facit p hoc q̃ multũ signãter ōtermi nat Bal. i auc. boc locũ. i fi. C. si mulier scõo nupse. vbi q̃rit si mariꝰ relinq̃t vxorez suã dñaz massariã z vsufructuariã oiuz bonor certe extãb⁹ filijs consuetudine vulgari iterp̃tat q̃ habeat alimẽta tm̃. glo. z docto. i. d. auc. boc locũ. Bar. z alij i. l. licia. in. ℌ. fi. ff. dele. ij. qui erit ecõtra pone q̃ vxor facit testm̃ z relinq̃t maritũ dñz massariũ z vsufructuariũ oiuz bonor suor. an extãb⁹ filijs bz locũ dicta cõsuetudo z videt q̃ nõ: qr cõsuetudo ẽ stricti iuris z nõ dz extẽdi vt. l. iij. ℌ. sigs boc iterdicto. z ibi not. pulchre Bar. ff. de itunc. actuq; ꝓua. cõtrariũ ibi determinat singulariꝰ Bal. q̃ cõsuetudo q̃ logt̃ i vxore bz ctiã locum ecõtra i viro. ad idẽ facit q̃ decidit Bal. i auc. dos data. i ꝓma col. C. de dona. añ nupt. q̃ sicut mulier nõ lucrat donationem ꝓpt̃ nuptias qñ non sustinuit onera mr̃imonij vt dicat ille tex. ita nec mariꝰ vigore pactiꝙstatuti dz lucrari dotẽ qñ non subiuit onera mr̃imonij rõne correlatiõis. ¶ Tertio casu. s. qñ vxore iã ducta ad domũ mariꝰ eã expellit sine cã. z interim ipe mariꝰ aliq̃ bona acqsiuit ipo mr̃imonio durãte. dico q̃ mariꝰ tenet̃ tali vxori. d. lucra cõicare q̃ pz ꝓmo p tex. i. l. si filia. ff. de diuor. vbi dicit tex. q̃ si pr̃ ꝑ filia emãcipata dedit dotẽ z stipulat⁹ ẽ sibi talẽ dotez reddi filia i mr̃imonio decedẽte alis q̃ ipse vir lucrareť. d. dotez filia i dolũ pr̃is ꝓpt̃ amorez quem erga viꝝ habebat diuertit z sic i mr̃imonio nõ decessit vt vir. d. dotez lucrareť. dr̃ i. d. l. si filia. q̃ pr̃i erit succurrendũ. perinde ac si filia nõ diuertisz. ita dicam⁹ i pñti cũ mariꝰ habebat vxorez si ipa extaret in mr̃imonio cuz marito ipa erat lucratura medietatez bonor. si igit̃ mariꝰ eã expellit a cõsortio suo ipsa nõ ẽ i culpa. z pinde dz bñ ac si i mr̃imonio pmãsisset cuz boc casu videat mariꝰ eã expellere aio eã defraudãdi i dictis lucris. nã cũ dicta expulsio sine cã est de genere malor z pbibitor p̃sumit fieri mala fide z in fraudez. vt i. l. itez si obstetrix. i. ℌ. fi. cũ lc. sc. z i. l. item mela. i ꝑn. i ꝓmo rñso. ff. ad lc. ag. tex. est vbi boc no.

Abb. z alij l. c. cũ dilecti. ō accusa. z i. c. j. vbi boc notat Inno. Abb. z moder. de p̃sũpti. z p boc põt limitari q̃ no. Bar. i. l. nõ solũ. i. ℌ. iz vt. pbari. ff. ō noui opis nũ. z ola iura q̃ dicũt q̃ qñ factũ põt se bñe ad ōlictũ. z n ō ōlictũ ōbem⁹ p̃sumere i meliorez ptez p l. merito. ff. p socio. qr illud ẽ verũ qñ pit z i differentẽ põt sic se bñe. sec⁹ qñ factuz sui nã regulariť est malũ iz possit excusari aliq̃ rõne. tũc si excusatio nõ ꝓbat ōbem⁹ p̃sumere i peiorẽ ptez. ita dicit Ꝑe. de an. quẽ ibi refert z segt̃ Jo. de imo. i. d. c. cũ dilecti. codez mõ dicẽdo q̃ possz itelligi q̃ no. Bal. i. c. cũ tu. ō testi. p illũ tex. vbi ipe dicit. q̃ vbi ẽ dubiũ tpis p̃sumit̃ in benigniorez ptez. p boc etiã possit limitari illud qõ alibi ponit Bal. i. l. p̃cib⁹. i. vj. col. C. ō ipu. z aljs sub. vbi ipe dicit. q̃ i delicto semp p̃sumit̃ p eo q̃ delictũ excusat p. d. l. merito. q̃ sit verũ qñ act⁹ se bz ad bonũ z malũ. sec⁹ qñ de iure nã est malũ. ita tz bal. i. l. j. i. ij. col. ff. fo. ma. p glo. i. l. ij. C. ō peti. here. ita q̃ dicam⁹ i pñti cũ expulsio vxoris a marito facta dicat̃ factũ p bibitũ z de iure nã malũ q̃ pz ex eo qr tal⁹ expulsio est punibil⁹ p tex. i. l. ij. C. de repu. z p tex. xxiij. q. v. c. ꝑcepit. z. c. gegd. vbi dz excõicariq̃ suã vxorez expellit. z vide glo. i. l. si cũ dotez. i. ℌ. marit⁹. solu. mr̃i. q̃ debem⁹ interp̃tari cã i malã ptez z i fraudez fieri ipi⁹ vxoris. q̃ fraus mariti circa lucra amittendã non dz nocere vxori quo ad modũ fraus filie circa lucrũ dotis nõ dz nocere pr̃i p. d. l. filia ¶ Scõo facit nõ cũ ipe marit⁹ dolo ōsinat vxorez tenere i suo cõsortio habeť ac si vxorez in cõsortio z simultanea cohabitatiõe hꝫret. arg. tex. i. l. sin aũt. in. ℌ. fz z is. ff. ō rei vẽdi. ¶ Tertio facit arguẽdo ab absurdo qõ argumẽtũ ẽ validũ i iure. vt habit Bal. i. l. cõuenticulã. C. ō epi. z cle. nã si i casu q̃ mariť expellit vxorẽ obtẽta durãte mr̃imonio p eũ vxori non cõicaret dicerem⁹ q̃ mariť ex suo ōlicto cõsequeret cõmodũ q̃ ẽ cõtra tex. i. l. iij. i. ℌ. j. ff. ō dona. int̃ vir z vxo. z tex. i regla nõ fraudant. l. ℌ. j. ff. ō regu. iur. ¶ Quarto facit qr q̃ vxor habeat medietatẽ. d. bonor. hoc nõ bz a marito sz a lege. vt no. i. l. fi. C. ō bo. mat. z in. l. iij. ff. ō iterdi. z relega. q̃ cũ talc bñficũ sit a lege indultũ vxori p maritũ nõ ẽ auferẽdũ p regulã indultũ. ō regu. iuris. in. vj. ¶ Quinto facit. qr cũ vxor lucreť. d. medietatẽ cuz hac cõditiõe si cũ marito cohabitauerit i. d. l. j. delas ganãcias. si p vxorẽ nõ extetit quomin⁹. d. cõditio adpleret: qr imo extat p maritũ ista cõditio habeť. p ipleta. l. q̃ sub cõditiõe. ℌ. quotiẽs. ff. de cõdi. insti. z. l. iure ciuili. ff. ō cõdi. z demõ. z sic pinde. d. vxor lucra bit̃. d. medietatẽ lucror extãs ex simultanea cohabitationẽ viri ac si secũ cohabitasset cũ p cã nõ extitisz p regulã iputari. ō regu. iur. i. vj. ¶ Sexto facit tex. i. l. fi. C. ō repu. vbi dicit tex. q̃ marit⁹ expellẽs vxorẽ sine iusta cã punit̃ i hoc: qr tenet̃ siue vxori dare ĩtã ptẽ suor bonor. ecce ibi tex. p quẽ pz maritũ expellẽtẽ vxorẽ sine cã pati penã circa bona. si g̃ ibi punit̃ i bonis q̃ sũt ꝓpria mariti a fortiori veniet puniẽd⁹ i bonis q̃ sibi deferunt̃ a lege. vt ad oculũ pz. ¶ Septio facit si sunt duo socij. z vn⁹ calide z malicioseť renũciauit societati cũ hoc aio vt lucrũ sibi obueniẽs sibi soli acqrat z nõ cõicet alteri socio. si postea socio a societate expulso aliqõ lucrũ sibi acqsiuit tenet̃ z socio cõicare. tex. ẽ no. i. ℌ. manct. institu. p socio. cũ igit̃ int virũ z vxorẽ sit societas diuine z humane dom⁹. l. aduersus. C. ō crim. expi. here. z. l. j. ff. ō dona. int̃ vir z vxo. z bonor bodie p. d. l. j. ōlas ganãcias. z mariť calide z fraudulent. vt supꝰ ꝓbatũ est vxorẽ expellit a sua societate ne mizz q̃ si aliqõ lucrũ acqsiuit interim q̃ vxori teneat̃ cõicare. nã ista societas tacita a lege int̃ viz z vxorẽ nõ ẽ min⁹ ꝓnilegiata q̃m illa q̃ exp̃sse contrahit̃ int̃ socios. vt tz no. Bal. quez ibi sequunt̃ moder. vt. l. rei iudicate. in. ℌ. socero. ff. sol. mr̃i. z quẽad modũ societas exp̃ssa q̃ int̃ socios cõtrahit̃ ẽ q̃dã fraternitas. vt i. l. verũ. ff. p so. ita etiã societas contracta int̃ viz z vxorẽ. ẽ q̃dã fraternitas. ita dicit signo ō bo. i cõsi. lxiij. i. ij. col. ¶ Octauo facit: qr soci⁹ renũciãs i tẽpestiue societati si interiz acqsiunt aliqd teneť socio cõicare. tex. ẽ in. l. actiõe. ℌ. labeo. ff. p socio. cũ igit̃ marit⁹ viuẽs expellit vxorẽ sine cã a suo cõsortio z societate dr̃ intẽpestiue dicte societati renũciare. g̃ interiz q̃sita p eũ sibi cõicabit. Ad idẽ facit q̃ di. bal. i. d. l. j. i. iij. col. C. ō legatis. z q̃ dicit Jo. ō pla. i rubrica ō fugitiuis. col. lib. xj. vide tex. in. ℌ. fi. isti. ō i gemuis. vide Fede. ō senis i cõsi. clxxvj. incipi. Dño Lõzado. quẽ refert ꝓpositꝰ i. c. plerũqz. i. iij. col. v. q̃ro mariť. ō dona. int̃ viz z vxo. z Augu. i addi. ad Ange. de are. i v. cbe me hay adulterato la mia dona. i. iij. col. i addi. incipi. tu aũt i hac materia adde z dic. q̃ imo videt q̃ mlieres. Jaso. l. si ab hostib⁹. ℌ. si vir. i v. ad de. q̃ sũt. ff. sol. ma. ¶ Quarto casu qñ ecõtra vxor sine cã non vult stare cũ marito suo si aliq̃ interiz ipa acqsiuit. dico q̃ teneť eidẽ viro cõicare p ea q̃ supdicta sũt i tertio casu iũctis bijs q̃ dicta fuerũt i scõo casu. ¶ Quintto casu qñ vir z vxor ab inuicẽ sunt separati ꝓpt̃ aliquã cãz cũ dispẽsatiõe. ō q̃ i. c. ex publico ō cõuersi. cõiuga. z postea aliqs coz aliqd acqsiuit. dico q̃ hoc casu nullo mõ sic q̃sita debẽt de necessitate cõicari. imo q̃ vnusq̃sq; sibi acqrit qõ pz. nã cum sint cũ cã sepati iã nõ sũt vir z vxor: g̃ nõ bz locuz lex loquẽs ō lucris cõicãdis cũ certũ sit eos nõ esse viz z vxorẽ post dictã sepationẽ cũ cã venientẽ. ¶ Sexto casu qñ vir z vxor se adinuicẽ separãt seorsuz habitã

do ꝓmittēdo sit castitatē.i hoc etiā dico ꝙ cū ambo sint sepati z nō cohabitēt sit.imo seorsuz vn⁹ ab altero cohabitet ꝙ vnusqsq sibi acqrit p ea q̄ dicta sūt in ꝑmo casu.z ꝙ vir z vxor pñt mutuo cōsensu ab inuicē separi quo ad thoz ꝓmittēdo sit castitatē. est glo. maxime ibi.d.Abb.i.c.veniēs.ō regu.z no.in.c. duū.de cōuersi.cōiuga.z no.ꝑpo.Alex.i.c.ꝑterea.l.j. l.ij.col.ō spōsa. ¶ Septio casu.s.qñ vxor sepaꝝ a viro quo ad thoz ꝓpꝫ ei⁹ sceliciā z crudelitatē ex eo ꝙ nō facit vitā maritalē cū vxore. z hoc dico ꝙ nō solā vxor ē sua dos restituenda. vt in.c.j. vbi hoc tenet Abb.de dona.inꝛ viz z vxo.z Bal.in.c.j.i.j.col.in iij.no.vt lite nō cōtesta. vex etiā medietas iuroz añ dictā sepationē p viz obtētoz. iste ē tex. iūcta sua gl. j.i.c.significauit.de dona.inꝛ viz z vxo.iūctis hijs q̄ dicit Abb.i.d.c.j.z ideo cōsulo vroꝛib⁹ petētib⁹ sepationē quo ad thoz ꝓpꝫ dictā sentēciā.vt nō solū petāt a maritis suis suas dotes sibi restitui. vex etiā medietatē bonoz q̄ añ dictā sepationē p viros fuerūt obtē ta ꝙ ego multotiēs vidi obmitti ab aduocatis mulierū.de obtētis tñ postea vroꝛ nō cōcipit:qz sua petitiōe a viro sepata ē in facie eccīe.lz vir fuit cā sepationis. ¶ Tertio mō ponit familia ꝑ parētela oscēdētiū.vtē tex.i.d.l.fi.C.de vbo signi. Ex quo inferꝛ ꝙ illi q cōstituūt familiā z sunt caput familie tñ cōprobēdunt z veniūt appellatiōe familie. ex quo infertur ibi Oldra.z Pau.z moderni ꝙ appellatiōe curie romane veniūt cardinales.facit.l.peculiū.§. q̄drige ff.dele.ij.z.l.ad subeūda.cuz glo.C.de decuri.li.x.z l.j.ff.de testa.mili.vbi impatoꝛ se militē appelat. naz alibi Bal.i.l.nō ideo min⁹.C.de bere.instit.ꝙ illud qō iudicam⁹ de numero iudicam⁹ ō ꝓncipio numeri q̄ añ dicunt de ꝓsapia. vide gl.i.d.l.si qs ex corde.i vbo ꝓsapiā.de muri.leguꝫ.li.xj. q añ dicant ōcipo qō ē vocabulū rusticū. vel de agnatiōe. vide Ange. Pau.z Jaso.in.d.l.fina. vbi te remittēt moderni. ¶ Quarto mō ponit familia ꝑ ꝓpings z cōiūctis testatoris. vt i.d.l.fi. q̄ ad hoc ē magistraꝫ. p quē tex. dicūt ibi moderni.ꝙ cū loquat generaliter ꝙ veniant oēs siue sint agnati siue p liueam femineā cognati vt ibi tenet originaliter Oldra.Bal.z Pau.ex eo qz sum⁹ i materia fauorabili.s.i vltima volūtate.l.i testamētis.ff.de regu.iur.z i.c.dilecti.de dona.ad tēto. tñ cōi vsu loquēdi nō veniunt cognati. Ita dicit bar. i l.cū ita.i.§.fi.ff.dele. ij. vñ vbi tal' cōis vsus loquēdi vigeret nō bēret locū.d.l.fi.ꝑm Jaso.ibi. Sz ꝑ declaratiōe supdictaꝝ dñiaꝝ q̄ro q̄ cognoscem⁹ vtrū appellatio familie referat ad ꝑsonas an ad res rñdeo ꝑm Bar.i.d.l.fi.ꝙ qñ ꝑsert a testatore aut dispositio sit familie aut de familia si sit familie refert ad ꝑsonas. vt in prima pte.d.l.fi. si de familia refert ad res vt i secūda pte eiusdē legis.z in.l.nā quo.i.§.fi.cum le.seq.ff.ad trebel.z ita colligit i.d.l.ꝓnunciatio. de verbo.sig.ꝓdictoꝝ rō ē ꝑm eū. qz q de familia ē ꝓut refert ad ꝑsonas non pōt testator disponere. nā cū libere ꝑsone sint nō pñt alteri relinq. sz si appellatio familie ꝑfert a lege q̄ pōt.nō solū disponere familie: sz etiā de familia necesse ē qō recurram⁹ ad antecedentia z sequētia.z sic intelligem⁹ qlit lex intelligit. vt in l.si seru⁹ pluriuz.i.§.fi.ff. dele.j.z debem⁹ accipere illū intellectū q ē sine vicio. vt in.l.ambigua.dele.j.z i l.quotiēs.ff.de regu.iur. Quo añt ordine veniant illi q̄ sunt de familia.i.d.l.fi.habetis. vbi habet ꝙ isti ō familia veniūt gradatim z intelligē gradatim sz ordinē succēssiōis. vt q ꝓmo vocat ab intestato primo vocet ad hoc legatū relictū familie. Sz ꝑau. de ca. z modernos i.d.l.fi.qb⁹ añt alijs modis sumat istud nomē familia. vide Alberi.i suo dictionario in lra.f. sup vbo familia. ¶ Secūdo ꝓncipaliter ꝓmitto ꝓdeclaratiōe bui⁹.§.totī⁹ bui⁹ legis.ꝙ ꝓncipiuz bui⁹ legis ꝓsequit cādē materiā vsqz ad.§.si rē.s. qñ qs ē rogat⁹ restituere incerte ꝑsone d certis cū morick. z ista lex vsqz ad.§.si rē. diuidit i quqz ptes ꝓncipales sicut quqz sunt ꝓncipalia dicta. ꝓma durat vsqz ad.§. sz si. de falcidia. secunda a.d.§. sed si de falcidia. vsqz ad.§. sed si vno. tertia ibi. vsqz ad.§. si duos. q̄rta. ibi vsqz ad.§. sz z si fundū. vbi ponitur quinta pars. ¶ Prima ps bui⁹ legis cōtinet tres dubitationes vt̄tuoꝝ. Prima si aliqs institut⁹ heres z a testatore grauat⁹ vni de familia cuiscē testatoris quē voluerit eligere fundū ticianū restituere quē modu⁹ dz heres tenere vt ipleat volūtatē defuncti an habeat sibi relinq̄re i vltima volūtate. z dī ꝙ nō: imo pōt i vitai eligere ad dictū fundū illu⁹ quē vult pucnire ad dictū fideicōmissu⁹. z si ꝑseuerat i electiōe electi⁹ cōsequit illā ex testō ꝓmo nō ex electiōe grauat i. qz nullu⁹ tribuit eidē electo ius: sz ei⁹ ꝑsonam solum declarat. ¶ Secunda dubitatio est eligit z in suo testamento eidem legat eundem⁹ fundum an istud legatum valeat vt iste legatarius possit petere rem ex testamento grauari. z ibi dicitur ꝙ non tanq̄ factuz a debitore creditori: quia iste heres est debitor granatus electo creditori: quia electus reputabatur creditor cum videatur electus a primo testatore. vt in.§. si falcidia. ¶ Tertia dubitatio est vtrum iste grauatus possit electionem suam reuocare z alium eligere. z respondet ꝙ si ex eo ꝙ dictā electionem fecit ante tempus cū esset grauat⁹ restituere post mortez suā vñ pōt eligere i articulo mortis. z si ante eligit illi electonō fuit aliquod ius quesitū. ideo pōt eligens suaz electionem

tanq̄ in tempestiue factā reuocare. ¶ Quarta dubitatio est si semel elegerit z cidez electo in testamēto reliq̄rit eādez rem si electionez postea reuocat an iste electus possit rem cōsequi ex testamento grauati. z videbat ꝙ sic: qz a ꝓncipio legatū fuit nullū ex eo quia duráte electiōe reputabat iste electꝰ creditoꝝ. z cū iaz dicta electio sit reuocata nō pōt dici creditoꝝ. Inconueniēs tñ ibi determinat: qz a ꝓncipio legatū fuit nullū ex quo erat electus. vñ postea nō recōualescit sz electio reuoceť ꝓpꝫ regulā catonianaz: qz si eēt mortuꝰ statiz nō valeret legatū: qz electio durat: q̄ ex post facto nō recōualescit. vt i.l.cetera.i.§.j.ff.delega.j. ¶ Supradicta vero qz sunt vtilia ego induco. ad aliq̄ quottidiana. nā habemus ynā legez regni nr̄i q̄ dicit. ꝙ si aliqs habeat filios vl nepotes q habeāt ius succedendi nō pōt dare vl relinq̄re i morte extraneis vltra qntā ptez bonoz suoz. tñ si voluerit meliorare vnū de dictis filijs seu nepotib⁹ possit hoc facere i tertia pte suoz bonoz vltra qntā supradictā quā pōt relinq̄re p aīa sua vl alis vbi voluerit ista est lex foro legū.li.iij.ti.ō las mādas.l.ix. ¶ Circa legez istā multi i multis dubitāt z ꝑmo si quēadmodū pōt pr̄ i morte dictā tertiā relinq̄re. Ita codez mō possit eā i vita filio vni quez eligerit donare. z multi dicūt ꝙ nō p eandez legez regrentez ꝙ.d.melioratio fiat i morte. vt ꝑbat.d.l.ibi dū dicit. Ni mādar a su muerte. iūcto respōso sequenti. Sz i cōtrariū est veritas: imo quem admoduz meliorationem pōt facere pr̄ in morte. ita etiā possit eā p viā donationis inter vivos facere qō ꝑbat sequentibus fundamentis. ¶ Primo p nostruz tex. dicentem. ꝙ si aliqs bz potestatez eligendi vnū de familia testatoris ex testō cui cū moriat a electus r⁹ restituat fideicōmissuz. ꝙ lz a testatore fuit data forma eligendi.s.in morte eligentis. attū nihilomin⁹ pōt eligere in vita. Ita dicam⁹ in pñti cuz pr̄ habeat potestatem eligendi vnum de filijs suis cui faciat illaz meliorationem a lege vl p legem deť pr̄i ptās meliorādi. z sic vnum quem vellet eligere in morte ꝙ nihilomin⁹ si in vita eligat meliorando valeat talis electio. sz lz istud fundamentū ꝓmuz videat satis inconuincibile. attū omnimodo nō cōcludit: qz vt infra apparebit dña est inter electionem de q̄ loq̄t ista. l. vnū ex familia. z illaz de q̄ loq̄t. d.l.fori. qz ꝑma electio est reuocabilis. vt hic expresse dicit tex. secunda vero minime. vt infra in tertia dubitatione late apparebit. ¶ Secundo facit: qz ista melioratio postq̄ p patrez vni filioꝝ est assignata ei⁹ est legittima qō p⁹. qz non pōt assignari extraneo. imo illi cui cōpetit ius succedendi. vt p⁹ in.d.l.ix. ibi. Que aya derecho de heredar z sic illicui debeť legittima. nā ei q nō bz ius succedendi cōtra voluntatem pr̄is nec ius cōtra tabulā di. lz possit venire ex voluntate pr̄is nō cōpetit legittima. z p cōsequens ius cōtra tabu. glo est no. in.l.j. in ꝑn. super verbo naturalis. ff. de bono. posse. contra. q̄ est singularis ꝑm Bal. q eā sequit in.c.j. in.xj. col. de cōsti. Idem tz Bal. in.l.fi.in.iij. col. C. vnde legi. z ꝓbat optime in.l.fi. z ibi ad hoc no. Bal. C. de natu. libe. z illā glo. in.d.l.j. segt etiā z reputat singularem. d. Alex. in secunda parte cōsi. cōsi. lxxiij. incipi. Visto ꝓcessu cause vertentis ad finem. z Ludo. roma. in consilio. xxxij. incipi. lz naturalis filius. z illaz glo. ꝑ elegāti segt Bal. in.l.j. vbi reddit etiā singularem. C. quoz bonoruz. z in.c. innotuit. in. iij. col. de electio. sed sic est ꝙ pr̄ tenet filio suo assignare legittimā in morte nō tñ in vita. vt est tex. ꝓncipalis. in.l. j.§. si ipuberi. ff. de colla. bono. z determinat Bal. in auc. si q̄ mulier. C. de sacro san. eccle. Bald. in.l. q̄q̄. C. ad legez falc. Bal. Ange. z reliq omnes in l. lex cornelia. ff. de vulga. z pupil. substi. Alberi. de rosa. in.l. lenones. C. de epi. z cle. attñ si pr̄ voluerit filio in vita assignare talem legittimaz pōt z valet in cōtinenti talis assignatio. tex. est nota. in.l.si q̄ñ. in.§. illud. C. de inoffi. testa. ergo ita dicam⁹ in presenti cū dicta melioratio sit legittima. vt supra ꝓbatuz est. ꝙ lz debrat fieri in morte ꝑ.d.l. fori. ꝙ si fiat in vita nihilomin⁹ valeat ei⁹ assignatio z in cōtinenti. ¶ Tertio facit ꝑ hoc tex. a nemine in hoc pōderat⁹. in auc. vnde z si parens. in verbo quātū deberi poterit. C: ō inoffi. testa. vbi dicit tex. ꝙ si ego habens plures filios vni quem forte multū diligebā cōtuli inter vivos imensaz donationez bonoz meoz. dicit ibi tex. ꝙ alij filij possunt ab isto fratre aduocare quātū eis de necessitate de iure in bonis meis debebať: ergo a cōtrario sensu omne illud qō eis de necessitate ego pr̄ nō cōpellebar relinq̄re nō pñt a dicto fratre aduocare. z sic dicet⁹ filius donatarius poterit cum trib⁹ ptib⁹ meoruz bonoz. ꝑmo cū sua legittima. secūdo cum tertia ptē bonoz quā poterā ei dare cū meliorādo z quaz alijs suis fratrib⁹ de necessitate nō tenebat relinq̄re cū habebā ius eligendi inť filios. z idem erit dicendum de qnta si. d. donatio ita fuit magna. ꝙ etiā potuit attingere qntū. z sic illud qō ō necessitate. ego pr̄ tenebar relinquere alijs filijs meis possūt ipi a fratre suo adaucare. s. legittimam suam solam sine tertio z quinto. z per consequens frater. vt dixi donatarius. habz in vita mea tertium per viam meliorationis. z dictū tex. in dicta auc. vnde z si parens. ego pondero ad tria ad que unusq̄ ꝑ aliquem fuit pōderat⁹. ¶ Primo ad id qō dixi ꝙ quemadmodum pater potest in morte relinq̄re meliorationē vni de filijs suis. ita eo-

dē mō pōt̄ vult in vita illam eidem filio assignare. ¶ Scōo q̄ ſi i vita iste pr̄ vt dixi voluit facere dictā electionē q̄ eā nō pōt revocare cū sit int̄ vivos. vt in fra i tria ḋuct̄one lati⁹ dicā. ¶ Tertio q̄ nō solū pr̄ videt filiū suū meliorare in tertio vl̄ q̄nto seu i amba b⁹ ptib⁹ q̄ dicit. ¶ Melioro filiū meū in tertia q̄nta pte bonoꝝ meoꝝ. vez etiā q̄ talib⁹ verbis nō ꝓbatis tor z tāta bona cidē filio dedit vel relingt q̄ ſufficiant nō solū ad suā legittimā necessariā. ſz etiā ad tertiā z ad q̄ntā q̄ō ē notandū ad declarationē. d. l. fori. silis tex. ē q̄ eodēmō nouiter pōderatur. in. l. ſi totas. i vbo relinq̄ necesse ē. C. ō inoffi. dona. l. quo supradicta tria no. poterūt cōmēdari. ¶ De quo dicā etiā deo dāte i tertia pte hui⁹ legis i ſcōa ḋuctiōe. ¶ Quarto facit tex. in. l. j. i pn. iūcto tex. i. l. cū quo. i. ℌ. ſi. ff. ad legē fal. dicit tex. i. d. l. j. q̄ testator instituēs z legata relinquēs dz relinq̄re i suo testō quartā heredi. ecce ibi tex. dicēte q̄rtā falcidiā cē relinquēdaz i morte. vt dicit. d. l. fori. tertiā p meliorationē cē in morte relinquēdā. dicit tñ tex. in. d. l. ſi. q̄ testator ſi i vita. d. q̄rtā dederit heredi futuro q̄ tātū cōseqūt testator. z heres habēs q̄rtā i vita q̄ntū cōseqūret ſi haberet in morte. z ibi clare ꝓbat q̄ illi cui ē relinquēda quota bonoꝝ in morte pōt testator ꝓuidere i vita eā sibi viuēs conferēdo. ¶ Quinto facit tex. i. l. lucius tici⁹. ff. delc. ij. vbi dicit tex. q̄ ſi testator rē legauit z viuēs eā tradidit legatario q̄ pinde ē ac ſi tradidisset post mortez vel in morte induco illū tex. ſic. testator in vita pōt ꝓuenire heredē i executiōe legati. nā ſi testator i vita rē legatā nō tradidisset heres erat executor legatiz p man⁹ heredis ōberet res legata venire ad ptātē legatarij. vt i. l. nō ē dubiū. C. delega. ita eodē mō ē dicēdū in dicta meliorat̄one. q̄ cū sit plegatū respectu ptis tangētis alios frēs nō meliorat̄os ſi in morte talis fuisſz facta plegatio seu meliorat̄o: executio ipi⁹ q̄tent⁹ cōſtit i plegato eēt faciēda p alios frēs respectu quoꝝ valet tale plegatū quā executionē pōt ꝓuenire testator i vita cōferēdo q̄ post mortē erat exequēdū. z sic ibi pz clare q̄ tm̄ opaī q̄ testator dedit i vita quātūſi religſſet i morte ḋucēdo mō iādicto. ¶ Sexto facit dictū ſolēne. bal. i. d. l. ſi totas. C. de reuo. donati. vbi ipſe sic in gt. q̄ lz pāi p testm̄ dz licere p cōtractū. cuz igit̄ pr̄i liceat p testm̄ filiū vnū meliorare ḋ dz eidē z hoc licere facere p cōtractū. ¶ Septio p hoc ego allego tex. i. c. ō hijs de sepultu. vbi tex. circa modū disponendi de bonis dicit q̄ ſi aliq̄d licet facere i morte multo fortius z liberalius licet facere inter viuos. q̄ tex. ē no. ad corroborationē dicti bal. in. d. l. ſi totas. ¶ Octauo facit tex. iūcta. glo. i. l. heredes palā. l. ℌ. ſi. ff. de testa. vbi bētur. q̄ illō q̄ō fit i actib⁹ viuoꝝ. ſ cōtract⁹ pōt fieri i testō z sic i actib⁹ mortuoꝝ. ḋ idez erit cōtra. cū cōtrarioꝝ eadē sit disciplina. vt i. l. j. ff. de bijs q̄ sūt sui vl̄ alieni iuris. ¶ Nono facit tex. ſo ro le. li. iij. ti. ōlas dona. l. iij. vbi dicit tex. q̄ pr̄ habēs ptātē dādi q̄ntū pōt illud dare in vita: ſi hoc ē de q̄nto idē vr̄ dicēdū de tertio cū. d. l. ix. dicat q̄ pr̄ pōt relinq̄re in morte tertiū z q̄ntū z. d. l. iij. declaret. d. l. ix. i q̄nto eodē mō vr̄ declarata i tertio. nā dictio mora posita i. d. l. ix. respicit vtrūq; ſ. tertiū z q̄ntuz ḋ ptiqz mit̄ act⁹ mortis q̄ extēdit ad actū vite i q̄nto p. d. l. ix dz extēdi i tertio p eādē. l. iij. arg. tex. i. l. iā hoc iure ff. ō vul. z pu. substi. cū ſi. ¶ Decimo facit tex. co. ſo z li. iij. ti. ōlas berē. l. j. in. ij. respōſo vbi dicit tex. q̄ pr̄ pōt dare q̄ntū cui voluerit z ibi vū dare ponit̄ i diffini te z sic eq̄pollet vſi. l. ſi plurib⁹. ff. de. ij. z p cōſequēs hz pr̄ facultatē dādi. d. q̄ntū nō solū i vitia volūtate verū etiā p cōtractū p̄maxime q̄z verbū dare positū i d. l. j. ꝑpe ptinet ad cōtractū. vt ifra laci⁹. Undecio facit illō q̄ō no. dicit Bal. i. l. j. i repetitiōe. ij. col. C. ō sacro sā. eccl. q̄ q̄ñ aligs hz licētiā aliq̄d faciēdi i vltima volūtate ex aliquo ꝓuilegio pōt illud facere i vita. hoc sensit ipe. ibi dū dicit. ridiculuz ē distinguere an q̄s ē i articlo mortis an nō. ¶ Duodecimo dico q̄ hoc ꝓbat. d. l. ix. ibi duz dicit. no pueda dar ni mā dar. nā dico q̄ iquātū tex. dicit ibi. dar. q̄ hoc refert ad cōtractū. z jnquātū dicit. mādar. hoc refert ad testamētū. q̄ ꝓbaī. q̄ vbū dare ponit̄ p concedere. est tex. vbi hoc exponunt Bal. z Pau. ō casl. cognitio. ff. ō off. ei⁹ cui mā. ē iur. z vbū cōcedo ptinet ad cōtract⁹. tex. ē iūcta gl. j. i. l. ſi cuiff. ō ſuitu. i ti. general. z q̄ vbū relinquo referaī ꝓpie ad vltimas voluntates ē tex. iūcta gl. sup vbo relingt i. l. j. ff. ō tabu. exhi. z i. d. l. sicut. sup vbo relinquaī. ff. ō ſuitu. z i. l. cū hij. i. ℌ. ij. ff. ō trāslac. z i. l. vbū relinquēdi. ff. ō vbo. signi. cū igit̄. d. l. ix. dicit q̄ pr̄ pōt vni filio dare tertiū. itelligē i vita. z cū dicit q̄ pōt relinq̄re. itelligē i morte. z sic in. d. l. tex. ē exp̄ssius supdicto mō declarādo q̄ pr̄ pōt facere vtrūqz. vide tex. q̄ hoc ꝓbat i. vj. pti. ti. xiij. l. viij. iūcto tex. i auc. licet. C. ō natu. libe. ¶ Tertio decuno facit. q̄ posito q̄ pr̄ i vita disponat de dicto tertio nihilomin⁹ dr̄ facere i morte q̄ z hoc scīb dr̄ hō quottidie mori ḟz Sali. i. l. j. ō sacro san. eccl. vñ merito appellaī decedēs. vt i. ℌ. vt aūt. i auc. de nō alienā. aut ꝑmutā. colla. j. ¶ Decimoq̄rto dico q̄ posito q̄ legislator ponat i. d. l. ix. illud vbū. a su muerte. tale vbū nil disponit: q̄z vba legis narratiua vl̄ enūciatiua nihil disponūt. ita exp̄sse dicit Sali. i. l. q̄ se patris. i. vj. col. C. vñ libe. z i. l. accusatione. C. de accusa. hñt cano. optimū tex. i. c. ſi papa. ō ꝓui. i. vj. p quē ita tz Federi. ō scenis. i cōſi. xxix. incipi. Ulō pūcto z

motuis Ludo. i cōſi. cxcj. z etiā. d. Alex. in. d. l. q̄ se pr̄is. z Bar. i. l. extatff. q̄ mct⁹ cā. z ē glo. exp̄ſſa i. c. ij. i vbo nō teneris ō dolo z cōtuma. quā sol⁹ allegat Jaſo. ad istū. ꝓpositū i. l. j. i pma lectura i. vj. col. C. ō sacro san. eccl. z i scōa lectura. i pe. col. Cū ḋ istud vbū. ſ. a su muerte sit enūciatiuū nimiz q̄ nihil disponat operet. ¶ Decimoqnto facit q̄ q̄ñ lex velcanō vtif alit̄q̄ dictiōe rōne frequentioris vſus nō p hoc excludit neqz stat exclusiue q̄n etiā habeat locū in alijs ista ē doctrina no. gl. i clemē. j. sup vbo p̄sidētes. ō rescrip. quā ibi no. Anto. ō bu. z Jo. ō imo. i. v. col. ita igit̄ dicam⁹ in ꝓposito q̄. d. l. ix. vſa. est istis vbis. a su muerte. grā frequētioris vſus q̄z vt plurimū p̄tes meliorāt in testō. z p hoc nō excludunt a meliorādo. ſ. p cōtractū donatiōis p supdicta pz respōſio ad obiectionē q̄ possit fieri q̄ cū. d. l. ix. cōcludat fieri meliorationē i vno casu. ſ. mortis excludit aliū. ſ. vite: q̄z hoc est verū. nisi iste casus q̄ cōcludit ponaī grā frequētioris vſus q̄z tūc nō excludit alios casus. Ita dicūt p̄dicti docto. i. d. cle. z. d. Jaſon i. d. l. j. ō sa. sā. eccl. ¶ Decimosexto z notabiliē facit tex. i. d. l. j. C. de sa. sā. eccl. vbi ꝓuilegiū illi⁹. l. q̄ō cōpetit volēti testari cōpetit illi q̄ vult int̄ vivos disponere posito q̄ i. d. l. fiat mētio ō morte. ita concludit ibi Bal. Sali. z moder. z ē cōis opinio. ſi igit̄ illō bz locū i. d. l. j. q̄ cū loquaī ō licētia alicui data aliq̄d faciēdi i morte videt sibi ctiaz data vt faciat i vita a fortiori i licētia data p. d. l. ix. cū. d. l. j. faciat mētionē ō morte i trib⁹ ptib⁹. ibi dū dicit. decedēs. z ibi post q̄ aliud iā velle nō pōt. z ibi. q̄ itez nō reddit arbitrū. z i. d. l. ix. nō fiat mentio de morte nil semel tantū. ibi dū dicit. a su muerte. z sic p p̄dicta habetis vnā extēsionē ad. d. l. ix. vt nō solū p eādē pr̄ habeat ptātē meliorādi i testō. vez etiā i cōtractu inter viuos hoc ē p viā donatiōis. ¶ Decimo septio facit tex. no. i. l. vni⁹ libert⁹. ff. ſi qd ifrau. patro. iūcta. l. ſi. C. ō ioffi. testa. ¶ Decimooctauo facit glo. i. l. pactū int̄ heredē sup vbo diui marci i scōa pte. ff. ō pactis. facit z. xix. tex. in. l. p̄cib⁹. C. de revocan. donatio. z alia glo. est insti. de. l. fusū cani. in glosa finali.

¶ Scōo mō induco ꝓncipiū hui⁹ legis i ꝓma sui dubitatiōe ad hoc cū ego pr̄ vt dixi habeo ptātē meliorādi vnū ō filijs meis. ponam⁹ q̄ aligs istoꝝ filioꝝ nō ē mibi pr̄i dign⁹ z bñ merit⁹ imo igrat⁹ an possiz eū eligere. z p istū tex: simplr̄ z idistincte loquētē videtur q̄ ſic. inquātū dicit. q̄ ſi ego habeo a testatore potestatē eligēdi vnū de familia testatoris cui fideicōmissuz restituā q̄ possiz vnū eligere. z sic logē tex. generalr̄. Incōtrariū tñ videt tex. i. l. cū q̄dā. ff. dele. ij. vbi dicit tex. q̄ q̄ ptātē bz a testatore eligēdi aliquē ō familia testatoris nō pōt eligere idignū. i. eū q̄ in aliquo offenderit testatorē. Sz tenēdo q̄ ego pr̄ possiz eligere ctiā idignū possum⁹ rūdere. d. l. cū q̄dā. q̄ ibi nō pōt eligi idign⁹: q̄z ibi potestas eligēdi fuit cōtracta ad dignos. nā dixit testator. grauo te vt būc fūdū restituas vni ō familie mee quē dignū putaueris z sic ibi fuit ptās eligēdi restricta ad dignū tm̄modo eligēdū. sec⁹ tñ ē i nr̄o casu. nā. d. l. ix. z ās vl̄ cōcedēs pr̄i ptātē eligēdi vnū de filijs suis nō coartauit dictā ptātē ad eligendū dignū: imo liberā pr̄i cōcessit licētiā eligendi vnū ō filijs suis quē vellet. quo casu etiā idignū pōt eligtre z sibi ingratū p tex. i. d. l. cū q̄dā. i ꝓmo rñso. facit etiā q̄z lz fili⁹ me⁹ mihi cōmittat cāz i gratitudinis p quā possiz eū exheredare ō qb⁹ in. ℌ. aliō q̄z. caplz. i v. cās. i auc. vt cū. ō appel. cogn. col la. viij. tñ si ego pr̄ voluero remittere filio meo p pactū talez cāz igratitudinis possiz z nō pōt fili⁹ āpli⁹ exheredari ḟz Ange. z Pau. de ca. i. l. ſi. C. ō pact. z colligit̄ ex doctrina Bar. ibi. l. ij. col. circa ſi. refert z sequt̄. d. Jaſo. i auc. nō iz. circa ſi. ij. col. z circa ſi. vltime col. C. de libe. ꝓte. z exhereda. z ego pr̄ meliorādo filiū meū i tertio tacite video: sibi remittere dictā injuriā z cāz igratitudis. ar. tex. i. l. ij. C. ō pact. z cū taceāt z exp̄ssi videz est iudiciū vulgata. l. cum qd. ff. ſi cer. peta. z q̄ tacite possit cā ingratitudinis remitti. facit. d. Bar. in. l. ij. in. ℌ. ſi. ꝓ illuz tex. ff. de admē. z trāſle. lega. vbi ipe dicit. q̄ ſi pr̄i exheredauerit filiuz ex iusta cā. z postea fili⁹ se reconciliauerit cum patre ex heredatio cēsset adēpta. facit ꝓ hoc etiā illō q̄ novi ter dicit. d. Alex. in. l. j. i. xj. col. ff. ſo. matri. q̄ fili⁹ q̄ ingratitudinē cōmisit per quā poterat a pr̄e exheredari ſi penitētiā vivo pr̄e agat nō poterit amplī⁹ exheredari facit q̄ dicūt bar. z bal. i. l. imperial. in pn. ꝓ illū tex. C. de nuptijs q̄ q̄ delingt post p actāpenitētiā z idulgētiā pinde habeī ac ſi nō delingſſet z q̄ spuri⁹ post legittimationē nō ē appellād⁹ spuri⁹ facit illud q̄ tenet speculator i ti. q̄ filij sūt legi. ℌ. pc. vi. q̄d ſi filia peccauerit q̄ licet filia q̄ peccauerit i corp⁹ nō debeat ali nec dotari a pr̄e z sic q̄ bal. i. l. ſi. C. de dotis: pmi. tñ filia p penitētiā emēdata dz ali z dotari a pr̄e ḟz spe. i. d. ℌ. pe. vi. q̄d ſi filia peccauerit. ſi igitur pr̄ filio igratoz nō bñ meritoz idigno q̄ad se pōt legittimā relinq̄re codez mō possit cidē meliorationē assignare cū. d. meliorat̄o sit legittima. vt supꝑ ꝓbaui. ¶ Hoc tñ est verū q̄ ego pater possum relinquere dictum tertium filio meo quem ego elegero etiam indignū quando i eo ē idignitas facti vt supra exēplificaui. ſ. q̄z mihi pr̄i steterit ingratus z immeritus. ſecus tñ ē q̄ñ ē i tali filio indignitas iuris vt qa ē ſpu-

ri⁹.nã tũc nõ poſſuꝫ eidẽ talẽ ktiũ relinq̃re.z hoc p ea q̃ dicũt Bal. Pau.z Flor.i.d.l.cũ gdã.q̃ dicit.q̃ q̃ bꝫ ptãẽ eligẽdi quẽ voluerit põt eligere etiã idignũ itelligũt ibi ſupradicti docto.q̃ ẽ idignitas facti.ſecus ſi ẽ iuris. ita q̃ dicam⁹ i pñti q̃ ꝫ.d.l.ix.dct mihi pr̃i ptãẽ eligẽdi vnũ õ filijs meis.quẽ ego voluero. z ſic poſſuꝫ eligere etiã idignũ p.d.l.cũ gdã. z cũ loq̃tur.d.l.ix.i diffinite q̃ ẽ vlẽ itelligenda p.d.l.ſi pluribꝰ.attñ limitabiẽ.q̃ tal⁹ filiꝰ ẽ idigⁿ⁹ reſpectu facti.ſecus reſpectu iuris.vt q̃ ẽ ſpurius. p hoc facit tex. ex pſſus.d.l.ix.q̃ dicit q̃ illi filio põt relinq̃ pr̃ꝫ dictũ tertiũ q̃n pr̃i eſt ſucceſſibilis alꝫ nõ.ita p bat ibi dũ dicit. Que aya derecho de heredar.z i hoc.d.l.ix. concordat cũ iure cõi.z ad hoc plus dico.q̃ etiã q̃ntum nõ põt pr̃ filio ſuo ſpurio relinq̃re p p̃dicta. p quo ẽ tex.in le.ſeq.lib.iij.in ti. Delas mãdas.l.x. z eodem mõ illa.l.x.cõcordat cuꝫ iure cõi.q̃ tñ ẽ verꝫ niſi quo ad alimẽta vl dotẽ.vt i.c.cũ hr̃et.z ibi glo.z Abb.õ eo q du.in ma.quaꝫ po.p adul.z i hoc limitaẽ hodie d.l.x. Unũ tñ ẽ q̃ ꝫ filio ſpurio nõ poſſuꝫ relinq̃re q̃ tũ p ea q̃ ſup̃ dicta ſũt. filio tñ meo naturali bñ poſſũ relinq̃re.d.q̃ntũ.tex ẽ i hoc no.i eodẽ fo.z li.ti. Delas berẽclas.l.j.vbi dicit tex.q̃ filio quẽ ex barragana habeo ex tãtib⁹ etiã legittimis poſſuꝫ dare q̃ntam ptẽ meoꝝ bonoꝝ. nã cũ.d.l.j.loq̃r õ filio nato ex barragana itelligiẽ de naturali.tex.ẽ no.v.pti.ti.xiij.li.j. Neqꝫ obſtat q̃ poſſet dici q̃ filiꝰ ex barragana non ſolũ dr̃ ille q̃ ẽ naturalꝫ imo etiã ille q̃ ẽ ſpuriꝰ.tex. eſt eadem pti.ti.xv.l.j.q̃ ad hoc põt rñderi. q̃ ꝫ iſte terminꝰ barragana ſit cõis tã ad filiũ naturalem q̃ ad ſpuriũ.tñ i.d.l.j.nõ põt filiꝰ ex barragana itelligi ſpuriꝰ:qꝛ ſi ſic intelligereẽ diceret q̃ filio ſpurio poſſit pr̃ relinq̃re q̃ntum.z tũc illa.l.j.cõtradiceret.d.l.r. De las mãdas de neceſſitate.igit dꝫ.d.l.j. loquens de filio ex barragana itelligi de filio naturali z nõ de ſpurio:cui filio naturali põt pr̃ relinq̃re q̃ntã ptem ſuoꝝ bonoꝝ filijs extãtibꝰ legittimis z naturalibꝰ.z i hoc ẽ correctũ ius cõe quo cauẽ.q̃ filio naturali non põt pr̃ relinq̃re extãtibꝰ legittimis niſi vnã vnciaꝫ in.l.ij. C.de natu.libe.illis nõ extãtibꝰ põt ſibi relinq̃re totã ſuã ſubſtãtiã p tex.in.auẽ.ꝫ.C.eod.ti. z ab inteſtato dꝫ tãtũ hr̃e duas vncias.vt in.d.auẽ. licet. z.vj.pti. ti.xiij.l.viij.z ſic p p̃dicta habetis ſecũdã extenſionẽ ad.d.l.ix.q̃ etiã bꝫ locũ i filio i digno q̃ a pr̃e põt eligi ex ptãte ſibi p eãdẽ legẽ data cũ limitatiõe õ q̃ ſup̃

¶ Tertio mõ induco p̃cipiũ bn⁹ legis i ſcõa dubitatiõe ad aliud. z ẽ filium meũ meliozaui i tertia pte bonoꝝ meoꝝ poſſet aliqs dubitare.iſte filiꝰ meliozatꝰ quã actionẽ bꝫ cõtra frẽs ad cõſequẽdũ illud qõ ſibi cõpetit iure meliozatiõis.z certe iſte tex.i ſui p̃n.in p̃ma dubitatiõe videt determinare iſtud dubiũ. nã dicit hic tex.q̃ ſi aliqs bꝫ ius eligẽdi aliquẽ incertũ de certis ex iudicio teſtatoris ſi iſte talis eligat in ſuo teſtamẽto aliquẽ q̃ iſe elect⁹ põt cõſeq̃ fideicõmiſſuꝫ nõ ex teſtõ eligẽtis:ſꝫ ex teſtõ illius q̃ ſibi dedit ptãẽ eligẽdi.cũ iſte electꝰ nõ habeat dictũ fideicõmiſſum ab eligẽte:imo ab illo q̃ talẽ dederat ptãẽ eligendi. Ita videt in caſu ꝓpoſito.q̃ cuꝫ pr̃ habeat ptãẽ a lege regia meliozãdi vnũ de filijs ſuis. z ſic eligendi incertũ de certis.q̃ ſi pr̃ virtute talis ptãtis a lege ſibi attributẽ eligat z meliozet vnũ de filijs ſuis q̃ iſte filiꝰ electꝰ z meliozatus nõ debeat agere ex teſtõ pr̃is eligẽtis z meliozãtis:imo remedio illi⁹ .l.fori. z ſic cõditiõe ex illa lege cũ iſte talis filiꝰ electꝰ z meliozatꝰ nõ videat hr̃e a pr̃e:imo ab ipa lege miniſterio pr̃is tãtũ p ea q̃ ſup̃ dicta ſunt. tũ etiã q̃.d. l.ix. p̃mittẽs pr̃i meliozare z vnũ de filijs eligere ẽ lex nona. z dat filio meliozato remediũ ad conſequendã ſuã meliorationẽ quo caſu cõpetit cõditio ex lege.p tex.i.l.j.ff. de cõdi.ex lege.z ſic nõ dicem⁹ q̃ filiꝰ meliozatꝰ habeat ad dictã melloratiõnẽ actionẽ ex teſtõ: imo conditionẽ ex lege p ſupradicta facit ad corroboratiõnẽ hui⁹ tex.in.l.omnimõ.in p̃n.C.de inoffi.teſta. iũcta glo.z bijs q̃ ibi dicit Auge.in.l.papinian⁹.in.ſi cõditioni.ff.de inoffi.teſta.dicit tex.in.d.l.omnimodo.q̃ ſi filio ẽ relictũ a pr̃e ſuo minꝰ legittima q̃ põt agere ad ſupplementũ legittime z nõ põt rũpere teſtm̃ p querelã.dicit glo.z ibi Ange.in.d.ſi cõditioi.q̃ ad tale ſupplemẽtũ ageẽ cõditiõe ex.d.l. omnimodo. cuꝫ igit dicta meliozatio ſit ps legittime nimiꝝ q̃ ad illã ptẽ legittime agaẽ cõditiõe ex.d.l. fori. quẽadmodũ ad aliã ptẽ legittime q̃ p.d.l.oimodo ſuppleẽ agitur cõditiõe ex.d.l.oimodo.ſcõo facit glo.in auẽ. p̃ſbyteros.C.õ epi.z cle. q̃ dicit q̃ ꝫ clerici vl aliq alij poſſint õ caſtrẽſi peculio teſtari q̃ filij cõſequenẽ legittimã p cõditionẽ ex lege. Sꝫ certe poſſet rñderi. q̃ iõ i.d.l.oimodo agit ad ſupplemẽtũ legittime cõditione ex illa lege. qꝛ ibi illa ps legittime q̃ deficit nõ fuit relicta i teſtõ.q̃ſi dicat. qꝛ ſi fuiſſet in teſtõ relicta non ageret cõditiõe ex lege: imo actiõe ex teſtõ q̃ dat ad relicta i teſtõ p tex.i.l.debitor.in ſi.ff.dele.ij.z eodem mõ poſſum⁹ rñdere ad glo.i.d.auẽ. p̃ſbyteros.C.õ epi.z cle.z ſm hoc iſte tex.nõ obſtabit. nam hic ideo non agit ex teſtamento relinquentis z eligentis:quia res legata nõ erit relinquentis:imo illi⁹ qui poteſtatez dederat eligendi.z ſic dicta res erat ſubiecta reſtitutioni.ſecus eſt in nr̃o caſu. nãres illa in qua filius ẽ meliozatꝰ erat iſti⁹ pr̃is eligẽtis z meliozãtis quã in

ſuo teſtõ filio noĩe meliorationis relinqt nimirum q̃ hoc caſu poſſit agi ex teſtõ pr̃is meliorãtis. z vere in ſuo teſtõ relinquẽtis. In hac tñ dubitatiõe ego ſic diſtinguo.q̃ aut filiꝰ meliozatꝰ acceptauit ptẽ hereditatis i q̃ fuit inſtitutꝰ z meliorationẽ.z i hoc caſu dico q̃ filiꝰ i.d.meliozatiõe cũ ſit p̃legatũ bꝫ actionẽ familie herciſ.cõtra frẽs ad cõſequẽdũ illõ qõ noĩe meliorationis ſibi cõtingit.z p hoc ego allego tex.i.l.q̃ filiabꝰ i.ſ.ſi.ff.õle.j..z i.l. ſi ita legatũ.ff.fa.herct. vl poſſum⁹ dicere.q̃ cũ.d.meliozatio ſit legittima.vt ſup̃dictũ ẽ.q̃ filiꝰ meliozatꝰ bꝫ petitionẽ hereditatis q̃ p legittima cõpetit p̃m Bal.i.l.pr̃ filiũ.i.vitj.col.ff.de i offi.teſta.z i.l.ſigſi ſuo.j.col.v.q̃ro.C. õ ioffi. teſtõ. z i.l.ſiqs filiũ.i.iij.col.v.iij.q̃nẽ p̃m alios.co.ti.z in.l. nõ ẽ.C.fami.her.z glo.i.ſ.ſi cõditiõi.z i.d.auẽ. p̃ſbyteros.intelligit q̃ tal legittima nõ ẽ relicta i teſtõ vt dixi.aut filiꝰ meliozatꝰ nõ acceptauit hereditatẽ q̃ põt facere p.d.ſ.fi. forte ex alia q̃ cã q̃ põt eẽ q̃ hereditas ẽ onerib⁹ iplicita p̃legatum võ ſeu meliozatio affert meꝝ lucrũ.in.l.ſi hereditatẽ.ff.mãda.in.l.ſiqs ſeruũ.i.ſ.fi.cũ le.ſeq.ff.dele.ij. Itẽ põt eẽ q̃ iſte filiꝰ meliozatꝰ ẽ vna ꝑſona odio hñs lites z magis vult repudiare ptẽ hereditariam quã ſemp litigare.arg. tex.i.l.itẽ ſi res.i.ſ.j.ff.de alie.iudi.mu.cã fa.z q̃ voluit gl.i.l.j.C.de pcu.z i hoc caſu dico.q̃ iſte filiꝰ meliozatꝰ conſequeẽ dictã meliorationẽ ſeu p̃legatũ qõ cõuerſuꝫ ẽ i legatũ ꝑpẽ repudiationẽ p notata in.d. ſ.ſi.p cõditiouez ex lege noua regia.ſ.illa.l.ix. p tex. noſtrũ.z p gl.in.d.ſ.ſi cõditionẽ.z in.d.auẽ. p̃ſbyteros. Neqꝫ obſtat q̃ iſta meliozatio fuit relicta in teſtõ ꝑpẽ põ videbaẽ q̃ cõpeteret actio ex teſtõ p.d.l.debitor.qꝛ ad hoc poſſum⁹ rñdere q̃ ꝫ aliq̃d relinquaẽ in teſtõ.ſi tñ illud cõfirmaẽ p.l.illud petiẽ p cõditionẽ ex lege determinatio ẽ ſolẽnis Bal.i.l.j.i vltima col.v.z idem dico.C. ſiqs omiſſ. teſta.z in.l. dotis. C.õ iure doti.q̃.d.Bal.ſeq̃. Dec.de ancha.in.c. canonũ ſtatuta.in.v.vltem⁹ q̃ro.no. Inno.in.c.pe. õ de cõſti.ſeq̃.d.Alex.in.l.j.in.xiiij.col.ff.õle.j.z Ja. in.l.eã quã.i antepe.col.C. de fideicõ. z in.l.j. in.iij. col.C. cõmu.õleg.vbi dicit docto.q̃ ſi ſtatuto cauetur.q̃ legata debeanẽ hereditate nõ addita.q̃ ꝫ talia legata fuerunt in teſtõ relicta.tñ qꝛ p legẽ cõſeruãẽ ageẽ conditiõe ex lege. Ita igit videt in ꝓpoſito dicẽdũ.q̃ ꝫ dicta meliozatio reliquaẽ filio a pr̃e i teſtõ quia tñ illa cõfirmaẽ p.d.l.regiã.ſunc q̃ nõ valeret q̃ agaẽ ad dictã meliorationẽ cõditiõe ex lege: ſꝫ certe poſſit adhuc teneri q̃ iſto caſu ſcõo quo filiꝰ repudiauit ptẽ hereditatis. z cõſeq̃ p̃legatũ z meliorationẽ q̃ ad eã cõſequẽdã habeat actionẽ ex teſtõ qõ pꝫ: qꝛ portiõe hereditatis repudiata. Ita illa deſinit cẽ meliozatio z p̃legatũ imo cõuertit i legatũ. vt no.i.d.l.q̃ filiab⁹.I ſi.z ſic iã nõ bꝫ dictã legittimã diſpoſitiõe.d. l.regie.q̃ loq̃r de legato:imo bꝫ ex diſpoſitione teſtamẽti ꝓpr̃ ſuã repudiationẽ.z hec vo. qꝛ ſũt bona ad ſciẽdũ q̃ via filiꝰ meliozatꝰ agat qñ vtrãq̃ acceptauit ſ.hereditatẽ z meliorationẽ .z qñ vnũ tãtũ cõſeq̃r.ſ. meliorationẽ hereditate repudiata.nõtũ tradatis obliuioni illud dictũ Bal.i.l.j.C.ſigs omiſſa cã teſta.z i.d.l.dotis. cũ cõcordãtijs ſup̃ relatis ad intellectuꝫ l.j.ti.õlos teſtamẽtos.i copilatiõe ordinamẽtoꝝ q̃ dicit q̃ hodie etiã debenẽ legata. Iꝫ non adeat heredi tas q̃ hoc caſu legatarij nõ hñt actionẽ ex teſtõ.imo cõditionẽ ex illa.l.j. qõ ẽ notãdũ. ſuper quo videatis Alex.i loco iã allegato. ¶ Quarto mõ induco p̃ cipiũ bn⁹ legis i tertia dubitatiõe ad q̃ſtionẽ quottidianã z de q̃ ego ſemp vidi dubitari z ẽ.meliozaui vnũ de filijs meis inẽ viuos donãdo illi inter viuos tertiã p tẽ meoꝝ bonoꝝ.poſtea vo p̃nia duct⁹ volo reuocari dictã meliorationẽ z cõferre i aliũ vel nõ cõferre in hoc nõ ẽ vis.dubitaẽ an talẽ meliorationẽ poſſim reuocare z certe iſte tex.videt i exp̃ſſo decidere hãc q̃ſtionẽ p quẽ pꝫ q̃ ſic nã dr̃ i hoc tex. q̃ ego inſtituꝰ ſuꝫ gu⁹ a teſtatore vni õ familia ſua reſtituere fideicommiſſum quẽ ego elegero q̃ poſſuꝫ vnũ i vita eligere z ſic inẽ viuos vnũ tñ ẽ q̃ ſi poſtq̃ eligero penitẽa z voluero reuocare dictã noiationẽ z electionez inẽ viuos factã q̃ licite poſſuꝫ z valebit dicta reuocatio. z ſic pũde habebiẽ noiatio ac ſi facta nõ fuiſſet.ad idẽ ẽ tex.magis clar⁹ i.l.cũ pr̃.i.ſ.filia.alfra.eo.vbi vide as Bar.z alios z Jaſo.i.l.poſt mortẽ.i pe.col.v.ad de ad cõfirmationẽ p̃dictoꝝ.C. de fideicõ. z fozo le. ti.õlas dona.l.vij.i.ij.reſpõ.vbi habeẽ. q̃ q̃ bꝫ filios nõ põt donare tertiũ.ſꝫ põt rñderi.q̃ nõ põt donare tertiũ.ſ.extraneo.vt illa lex cuideter ꝓbat ibi. E vala en aq̃llo q̃ puede dar. Ita videt i pñti q̃ñ ego pr̃ inẽ viuos meliozaui q̃ ſi voluero dictã meliorationẽ ducẽ pnia reuocare q̃ poſſuꝫ cũ noiatio facta a pr̃e meliozãte eq̃pareẽ noiatiõi facte ab iſto eligẽte qõ pꝫ:qꝛ ſi pr̃ eligit vnũ õ filijs cõferẽdo donationẽ ſeu meliorationem. hoc facit ex ptãte data ſibi a lege.vt pꝫ in d.l.ix.eodẽ mõ i nr̃a lege. heres q̃ noiat vnũ õ familia hãc noiationẽ facit ex ptãte ſibi a teſtatore attributa.q̃ diſpoſitio teſtatoris ẽ lex.vt i.l.j.C.de ſacro ſanc. eccle.z i auẽ.õ nup.i.ſ.diſponat.colla.iij. Et ſic pr̃ bꝫ ptãẽ eligẽdi vnũ incertũ de certis. ita eodẽ mõ i nr̃a lege heres bꝫ ptãẽ eligẽdi vnũ incertũ de certis ecce caſus pariſcauẽ in duob⁹. Tertia conſequentia quia ſi pater extra filios relinquat dictũ tertiũ tale de

lictū reuocabīt p filios ad mīm catin ꝗtenus ꝙ cedit
qui.ñ.p tex.in.d.l.j.tūcta.l.ſi totas.cum alijs mi ultis.
C.de inoffi.dona.z in auc.vñ z ſi parēs.C. ō i offi.
teſta.ita eodē mō i nr̄a lege ſi berc.s.q debebat e ligere
vnū de familia reliqt fundū ſubiectū reſtitutiē ſi ex
tra familiā illi ō familia poterūt tale relictū reuo are
ē in hac lege i.ſ.ſz ſi vno.. ¶ Quarta:qz quēad. mo
dū ad validitatē hui⁹ meliorationis nō ē neceſſaria p
ſentia filij meliorati.vt in.l.cuz pr̄.in.ſ.ſurdo.ff.ō. le.
ij. Ita etiā ad validitatē hui⁹ electionis de qua loꝗ pr̄
ſta lex nō eſt neceſſaria pñtia nominati ſeu electi. i
dicit Bald.in.ſ.ſi de falcidia.ante finē.in hac lege.
¶ Quinta qz quēadmodū ptās eligēdi q̄ p.d.l.ij
cōcedit pr̄. ē ei conceſſa ſub duplici conditione vna
ſingulari in pſona cuiuslibet in.l.ſi eligat.z hec extat
in pſona meliorati.altera cōi in pſona omnium.ſ. ſi
nulli⁹ melioret ꝙ oēs veniūt z hec deficit p meliora
tionē vni⁹.ita eodē mō ē in ptāte eligēdi q̄ p legē no
ſtrā cōcedit heredi q̄ ē ſibi cōceſſa ſub duplici cōditi
one.vna ſingulari in pſona cuiuslibz.ſ.ſi eligat z hec
extitit in pſona electi. Altera cōi in pſona omniuz.ſ.ſi
nullus ē noiat⁹ z hec deficit p electionez vni⁹ tex.ē in
hac lege in.ſ.itaqz.z ibi Bal. ¶ Sexta qz quēad
modū ille q habet ptātē eligēdi a teſtatore vnū incer
tū ō certū pōt eligere duos.p.ſ.ſi duos.hac.l.ita ille
q bz ptātē meliorādi a lege vnū de filijs ſuis pōt me
liorare duos.vt inferi⁹ apparebit. Septia qz vt i iſta
nō cōſtitit grauamē.vt i hoc.ſ.ita.z alia cū ſit legit
tia.d.q i ſra octaua qz vt i iſta pōt fieri vlgariꝗ ſubſtitu
tio.vt i ſra patebit.ita i illa vt i ſra videbitis.z ſic miſte
alie cōueniēte poſſent dari inꝺ iſtas noiatiōes ſeu cle
ctiōes q̄s curioſus lector poſit repire.ex qb⁹ oib⁹ cō
uenientijs videt qꝺ illō qō diſponit de electiōe de q̄ in
lege nr̄a q̄ pōt reuocari qñ facta eſt inꝺ viuos:ita co
dē mō in electiōe dicam⁹ qnā pr̄ facit qñ vnū ō filijs
ſuis in vita meliorauit z ſic ꝙ poſſit eā reuocare cum
ſit eadē rō in ambab⁹ electiōib⁹ ꝙ ſit idē ius.vt in.l. i
lō.ff.ad legē agl. Itē p hoc ē tex.i.ſ.ſi duos i ſra.co.
vbi electio z meliorato eqparanť.vt ꝓbat ibi tex.dū
dicit.nō magis q̄ ſi alteri fundū ꝓlegaſſet. ¶ Pre
miſſis tū nō obſtātib⁹ cōtrariū de iure puto ven⁹:im
mo ꝙ poſtq̄ ego pr̄ filio meo i vita donaui illō tertiū
qō poterā in morte relinq̄re nullo mō aliq̄ penitentia
duct⁹ ſine iuſta cā in gratitudinis poſſiz talē dōnati
onē reuocare ꝙ pōt ex ſequētib⁹ fundamētis fūdari.
¶ Primo ex regula generali q̄ dicit ꝙ donatio inꝺ
viuos ē irreuocabilis nō interueniēte aliq̄ cā ingrati
tudinis p iura vulgaria in.l.donationez.z.l.velle.s.
C.de reuoca.donatio. ¶ Scōo facit qz iz al⁹ ſi dicta
melioratio fuiſſet facta in teſtō illa poſſit ad libituz re
uocari cum vltima voluntas ſit ambulatoria vſqz ad
mortē.l.uj.in fi.ff. de addi. le.tū cū talis donatio ter
tij in vita ſit qꝺā aſſignatio ptis legittime in vita fa
cta nihilomin⁹ alterat naturā aſſignatiōis talis tertij
in vltima voluntate relicti.p quo facit illud qō notat
Bal.in.l.cū oz.in.ſ.nō aūt.C.de bonoꝝ liber.vbi
dicit Bal.ꝙ iz al⁹ inꝺ frēs in ptāte pr̄is conſtitutos
inuicē cōtrahētes ſolū onať naturalis obligatio pr̄is
ptāte impediēte cuilē p tex.in.l.frat a fre.ff. ō cōdi.
inde.tū ſi pr̄ in vita vnicuiqz coz aliqd aſſignauit.p
ſua legittima z ſup tali legittima cōtrahāt ꝙ inť eos
oriť vtraqz obligatio.nā cū pr̄ fuerit in vita illud do
nādo qō erat in morte relictur⁹ alterat naturā obliga
tiōis.ſic igiť dicam⁹ i nr̄o caſu qz cū pr̄ i vita aſſigna
uit tertiū z ſic ptē legittime in vita ꝓuenīt do facit al
terā naturā relicti qō erat reuocabile z nūc ꝓpr̄ ꝓuen
tionē efficit irreuocabile. ¶ Tertio facit illud qō vo
luit Specu.i ti.ō do.ſ.j.vꝰ.qd ñ pr̄:quē refert Bal.
i.l.illō.l.iij.q.C.ō ſacro ſan. eccle.ꝙ qñ pr̄ aſſignat
filio legittimā i vita iz vťať verbo dono non ē ꝓprie
donatio q̄ſi velint ſentire ꝙ ē magis debitū z ideo nō
indiget inſinuatiōe ꝓz eos. ¶ Quarto facit tex.in.l.ſi
totas.C.de reuo.dona.z in auc.vñ z ſi parēs. C.de
inoffi.teſtō.vbi dicūt iura ꝙ ſi ego pr̄ filio meo in vi
ta donaui oē illud qō in morte paterā relinq̄re ꝙ il
lud reuocare nō poſſiz.cū ibi dicāt.iura ꝙ ſolū illud
venit reuocādū ꝙ vltra id qō poterā relinq̄re i teſtō
donaui inť viuos:ergo illud oē qō poterā in teſtō re
linq̄re ſi inť viuos donaui nō potero reuocare.iz ſic ē
ꝙ filio meo poſſiz relinq̄re in teſtō meo vltra ſuaz le
gitimā tertiū meoꝝ bonoꝝ z adhuc ꝙntuz. ergo ſi in
vita dedero illud qō poterā dare in morte. non reuo
cal vīť.z ad hoc notate illos tex.a nemine in hoc pōde
rando. ¶ Quinto facit qz cū ego pr̄ in vita filio meo
dotio dictū tertiū ꝙ vt ſepe dixi ē ps legittime tūc po
ti⁹ iuz cenſendus ſoluere debitū naturale q̄ donare.
tex.ē z ibi docto.i.l.j.ō ipo.lucrati.deſcrip. ¶ Sexto
facit:qz iz viuo pr̄e fili⁹ non poſſit legittimā petere.tū
pr̄ ſoluēdo in vita pōt ꝓuenire ſi vult.z valebit talis
ſolutio z aſſignatio.l.cū quo.ſ.ſi.ff.ad le.fal.l.qñ no
uella.C.de inoffi.teſta. Ita etiā dicam⁹ in pr̄ſti.ꝙ iz
fili⁹ nō poſſit cōpellere patrē vt in vita aſſignet ſibi ter
tiū tertiū.i.ptē legittime. tū ſi pr̄ in vita vult ꝓuenire
pōt hoc facere z valebit talis ꝓuētio.d.ſ.ſi. ¶ Se
ptimo facit:qz cuz legittima ſit q̄ſi debita filio.vt in.l.
ſi qs legatū.iſti.ff.de fal. Bar.i.l.ſi.ff.ō lib.agno.pr̄
nō dē donare iz pot⁹ āticiparе tēp⁹.vt qō poſt mor
tez poterat dare filio videat in vita repſentaſſe.vt eſt

ter.nō.l.l.iz ſi vir ſ.ꝙ.vir.vxori.ff.de do.inť virū z
vx.ſicvť i pñti qz cū iſta ētia ſit q̄ſi ōbita filio reſpectu
electiōis pr̄ a lege attribute z filī⁹ ſit i ea q̄ſi creditor.
p tex.i pin.hui⁹.l.quā pr̄ pōt dare poſt mortē eā i vi
ta aſſignādo vr̄ anticipaſſe tēp⁹ p.d. ſ.ꝙ vir vxori.
¶ Octauo facit illō ꝙ notat bar.i.d.l.j.de ipo. lu
cra.ti.deſcrip.li.x.vbi ipe dicit ꝙ ſi ex forma ſtatuti ō
ol lucro dz ſolui gabella ꝙ nō ſoluitur de donatione
facta filio p legittia qz illud nō ē ꝓprie lucrū. z ſic
iſta melioratio i vita facta nō ceſſet ꝓprie lucrū. Mo
no facit qz ſicut qñ pr̄ filie in ptāte aſſignat dotē illa
dz plenū ius p tex. in.l.pōpōni⁹ filadelpi⁹. ff. famī.
ber.eodē mō ſi pr̄ aſſignat legittimā filijs i vita filij
in ea debēt habere plenū ius. Ita tz Bal.i.d.ſ.nō
aūt ꝙ pōt cōfirmari ꝙ bonū ē ar.de dote ad legitti
mā filij. Ita arguit bar.in.l.ticie cētū.i.ſ. ticio gene
ro.ff.de cōdi.z demō.z i.l.ſi.ff.de bijs q̄ vt i dig. ſic
ergo dicam⁹ i pñti qz quēadmodū filia ē capax do
tis minime reuocāde ſit capax tertij ſibi i vita aſſign
ti. ¶ Decto facit illō ꝙ no.d.bar.i.l.legatū.la ꝓma
ff.dele.ij. vbi ipe dicit ꝙ ſi ego i meo teſtō alicui lega
ui fundū ꝙ legatū de ſui natura ē reuocabile.l.uj. ſ.
ſi.ff.de admē.lega.ſi poſtea i vitaillū fundū tradidi
ſimplr illi legatario ꝙ nō poſſiz talē aſſignationē re
uocare ecce ibi ꝙ natura rei legat.ꝓpr̄ aſſignationez
inť viuos pdit ſuā ꝓpriā naturā: ita q̄ dicam⁹ i pūti
ꝙ.d. melioratio ꝓpr̄ aſſignationez i vita factā pdat
ſuā natura q̄ ē vt ſi fieret in teſtō poſſit reuocari quaz
natura pdit ſi ſtat i vita.z ſic cōcludo in hoc ꝙ valet
talis aſſignatio meliorationis adeo ꝙ nō pōt reuocari.
¶ Undecimo facit ꝙ dicit paul⁹ de ca.i.auc. vñ z
ſi parēs i poſitiōe caſus vbi dicit ꝙ illō ꝙ pōt dare
pr̄ vni filioz i ꝓuidituū alteri⁹ i morte pōt dare ꝓ do
natione. ¶ Reſtat nūc rñdere ad hūc tex.q multū vi
deť huic cōcluſiōi obſtare inquātuz dicit ꝙ ille q bz
ab alio ius eligēdi aliquē incertuz de certis in articu
lo mortis ſi i vita elegit pōt variare ſi vult z inť iſtaz
electionē z illā quā pr̄ bz multe ſūt cōueniētie z ſimi
lia.z ſic vr̄ ꝙ cū illō ſtatuť i electiōe de q̄ logť iſta lex
illō idē ſtatuať i electiōe de q̄ logť.d.l.ix.p ar.a filiꝙ
ē validū i ture. vt i.l.nō pñt.cū ſi.ff.delegt. z tale ar.
a ſiū dato vno diſſimili tolliť.l.naturaliť.ſ.j.ff.de acq
poſſe.z.j.q.j.c.ſicut vrgeri z ibi gl. vide etiā circa hoc
Jaſ.i.l.creditori i vltia.ff.de nouī opis nuti. vbi lat.
ponit qñ ꝓcedit argumētū a ſiū.z tale ar. multūdeb
le ē ꝓz archi.ſ.c.relatū.xxxvij.di.quātū magis qz inť
iſtā electionē de q̄ logť iſta lex.z illā de q̄ logť.d.l. fo
rī pñt dari multe differentie. ¶ Quinta qꝺ i nr̄a.l.
illō ꝙ pōtať mediāte electiōe ē fideicōmiſſuz.vt pz i
pin.hui⁹ legis ibi dū dicit. Unū ex familia ,ꝓpr̄ fideī
cōmiſſuz a ſe relictū illō tū ꝙ pōtať p electionē.a.l.fo
ri.attributā ē ꝓlegatū.vt pz i.d.l.ix.ibidū dicit. Pe
ro ſi qſiere mejorar a vno de ſus hijos.nā nil aliꝺ eſt
meliorare quā ꝓlegare vt i.l.pedicul⁹.i.ſ. Itē cū q
rit ibi dū dicit. Hoc ampli⁹ z ibi. Ex medio ſumitur
tibiqz habeto.ff.de auro.z argē.lega.z i.l. miles in
ſ.ꝓ pte.ibi ꝓceptiōes.ff.de leg.ij. z in.l.marcell⁹.i.
ſ.reſqz.ff.ad trebel. ¶ Scōa dr̄ia ē qr: ille q bz ptā
tē eligēdi a teſtatore nil pōt alienare neqz ex titulo lu
cratiuo neqz ptitulū oneroſuz cū tales res ſint ſubiecta re
ſtitutiōi tex.ēi.l.ſi.i.ſ.ēptor.C.cōmunia.de leg.ſec⁹
ē i pr̄e q bz ptātē eligēdi i vita ſeu in morte qz iz ter
tiā ptē ſuoꝝ bonoꝝ nō poſſit alienare eatenꝰ ꝗtenꝰ ex
cedit ꝗntū ꝓ ti.lucrati.uūꝓ.d.l.ſi totas.z ꝓ.d.auc.vñ
z ſi parēs.z hodie habem⁹ tex.ō.le.ii.iij.ti.decias do
na.l.iij.tū p ti.oneroſuz pr̄ habēs electionē a lege pōt
i caſu ſibi neceſſario alienare.d.ītū z ad hoc oia ſita
ē gl.i.l.iij.z ibi bar.i ſi.z alij do. C.ſi qd i fra.pa.bar.
l.i.nō vſqz adeo.ff.ſigs a pare fue ma.docto.i.ſ. itē
ſigs i fra.inſti.de actio. ¶ Tertia dr̄ia:qz res q̄ ve
nit aſſignāda electo p electionē datā a teſtatore nō ē
ꝓpria eligētis qō pz:qz ō ea nō pōt viuēs facere qꝺ vo
luerit etiā p ti.oneroſuz.vt ſupī i.ꝓrima dr̄ia.ſec⁹ tū in
re q̄ filio venit aſſignāda p pr̄ez cui a lege dať ptās
eligēdi.qz tales res.i.tale tertiū eſt ipi⁹ eligētis ipiuſqz
meliorātis.vt pz i.d.l.ix.ibi dū dicit. Enla tercia pte
ō ſus bienes. ¶ Quarta dr̄ia ē:qz hūs ptātē eligēdi
a teſtatore pōt eligere quēcūqz a teſtatore ibi noīa
tū.ſec⁹ ē i pr̄e:qz nō pōt eligere niſi illū q bz ius ſuc
cedēdi.vt pz ibi i.d.l.ix. dū dicit. Que aya derecho
de heredar. ¶ Quinta dr̄ia ē:qz res q̄ dať electo ex
electiōe teſtatoris cōſtitit i fideicōmiſſo.vt ſupī i ꝓma
dr̄ia dictū fuit.ſec⁹ tū ē i tertio ꝙ dať a pke filio ex ele
ctiōe legali:qz tale tertiū ē legittima electi. vt pz i.d.
l.ix. in dictis vbis. Que aya derecho de heredar.
¶ Sexta dr̄ia ē:qz electio illa quā bz heres ē neceſ
ſaria.vt pz i hac.l.in pn.ibi. Debet.ſec⁹ tū i electiōe
quā bz pr̄ a lege:qz illa ē volūtaria.vt pz i.d.l.ix. ibi
dū dicit. Pero ſi qliere mejorar a vno de ſus hijos
pueda lo hazer. ¶ Septia dr̄ia ē qz electio ō q̄ logť
iſta lex deſcēdit ex ptāte teſtatoris.illa vō electio quā
bz pr̄ deſcēdit ex ptāte.l.regie.z iz volūtas teſtatoriz
ē lex vt i.ſ. diſponat.i auc.ō nup.col.iiij.attū.dr̄ia ē
inť legē z volūtatez teſtatoris.vt pz i.l.nemo pōt.ff
dele.j. ¶ Octaua dr̄ia ē: qz ille q bz ptātē eligendi
a teſtatore ē heres.vt pz i hac lege qz grauať p fidei
cōmiſſuz ad eligēdū vt ſupī dictū ē.ſec⁹ tū ē i llo q eli
git ex ptāte legis:qz iſte ē teſtator pater ipſius electi.
¶ Nona dr̄ia ē q̄ deſcendit ex ſupiori:qz eligens ex
ptāte teſtatoris pōt eē qcūqz etiā cr̄ne⁹ z electus illiť

ẽpne⁹ ab eligẽte.sec⁹tñ ẽ i elegẽte ex ptãte legis:qz ille ẽ alterẽs⁹ electꝰ ẽ. vt i.d.l.ix.pz. ¶ Decima dña ẽ:qz hñs ptãtẽ a testatore solũ eligit z ỏclarat z nullũ cõfert dñiuz electo: vt pz in pn.istꝰ legis. sec⁹tñ ẽ i pfe eligẽte z meliorãte:qz ille nõ solũ eligit imo eligendo z declarãdo dat.z sic trãsfert dñiuz cũ dare sit accipiẽtis facere i.§.sic itaqz.insti.ỏ actio.ita pbat textus.in.d.l.ix.ibi. No pueda dar ni mãdar. ¶ Undecima dña ẽ:qz i electiõe ỏsẽdẽte ex dispositiõe testatoris põt eligi etiã ille q ẽ i gradu remotiori.tex ẽ i hac lege i.§.si.ỏ falcidia.i v.itaqz. sec⁹ ẽ in electiõe q̃ fit ex dispositiõe.l.regie.qz illa nõ põt eligi ille q ẽ i remotiori gradu.vt pz in.d.l.ix.ibi. Que ayã derecho de heredar. Ex quo infert qz si pf hz filios z ex vno filio viuo hz nepotẽ qz talẽ nepotẽ non põt meliorare i tertio:qz ptãte filio q ẽ pma cã succes siõis nõ hz nepos ius succedendi. ex quo pz.qz si nepos eẽt nepos ex filio iã pmortuo cũ tal nepos hz ius succedẽdi i locũ sui pfis.qz põt i.d.tertio nepos meliorari sicut filius.z i hoc casu itelligit.d.l.ix.i quãtũ dicit qz quẽadmodũ filꝰ põt meliorari. ita eodez mõ nepos.qz ẽ notãdũ p declaratiõe.d.i.fou. ¶ Duodecima dña ẽ:qz electio de q̃ logt ista lex ẽ i q̃ẽqz re electio vo ỏ q̃ logt.d.l.ix.cõsistit i quota bonoꝝ vt pz ibi. Enla tercia pte de sus bienes. ¶ Tertiadecima dña ẽ.qz ille q hz ius eligendi a testatore nõ põt illi quez elegit substituere pupillariter cũ taleius substitutio cõpetat iurepfis. vt i.l.ij.ff.ỏ vul'g.z pupil.sub.isti.ỏ pupil.substi.i pn.z nõ trãseat i electorez. vt inqt no. Bar.i.l.qdã.i vltia col.ff.ỏ reb⁹ dubi.z i.l.qdã. cũ filiũ.i vltia col.ff.de vbo.obli.sec⁹tñ ẽ i pfe q hz ius eligẽdi a lege.qz filio suo quẽ meliorãdo elegerit põt substituere pupillariter cũ talsubstitutio possit fieri i le gittima cã nõ cõtineat grauamẽ imo pulionẽ.in.l. ex trib⁹.C.ỏ ioffi.testa. ¶ Quartadecima dña ẽ. qz ille q hz ius eligẽdi a testatore hz illud ius coarta tũ ad eligẽdũ.l.i articulo mortis sue.vt nra lex dicit z si ante eligat talelectio nõ hz effectũ.sec⁹tñ ẽ i hac electiõe quã hz pf ex ptãte.l.regie.qz illa nõ hz coar tatũ ad mortẽ:imo põt i vita eligere z effectualiter vt i inductiõe pmi dubij lati⁹ dixi.z sic p supdictas dñias satis clare pz.qz pf i eligẽdo maiorẽ ptãtẽ hz q̃ he res nolando:z qz pf eligẽs nõ põt revocare qz sibi i electiõe p se faciẽda nõ dat a lege forma tpis in quo eligat.sec⁹ ẽ i electiõe quã hz heres qz cã hz coartatã ad mortẽ. z ppẽa põt illã revocare qz i pfe nõ cõin git p ea q̃ supdicta sũt.z sic arg.nõ peedit.l.hñs ius eligẽdi a testatore i morte põt revocare si eligat i vita q̃ eodez mõ hñs ius eligẽdi a lege si eligat i vita põt revocare cũ iste ãbe electiones sint siãs z cõueniãt in

rõne facit tex.i.l.cũ pf.§.cuictis tex.ff.dele.ij.iuncta l.cũ aliã.C.ỏ lega.circa qz vide Bar.i.d.§.cuictis. Itaqz cõcludo qz si pf i vita vnũ de filijs meliorauit i vita donãdo dictã tertiã p tez bonoꝝ qz talez donationez nõ poterit revocare qõ est notãdũ. ¶ Istã tñ cõllõnẽ extẽdo. vt nõ solũ hz locũ i filio emãcipato in quo clarꝝ ẽ tenere donationẽ eidẽ factã a pfe. vt in.l. ij.C.ỏ revo.dona. z no.in.d.auc.vñ z si parẽs. vez etiã vt hz locũ i filio i ptãte.cum si pf i vita donauerit d.tertiam ptem bonorum qz talis donatio valebit z nõ poterit revocari.hz alis donatio facta filio in ptãte nõ valeat nisi morte cõfirmeẽ p tex.i.d.l.ij.z in.l.do natiões.C.ỏ dona.inẽ virꝝ z vxo.qz fundo sic certuz ẽ qz qñ pf donat filio in ptãte dictã tertiã ptẽ bonoꝝ videt eaz sibi i vita assignare p pte sue legittime. vt ỏ se clare pz:hz ego habeo qz hz qñ pf donat filio i ptã te tal donatio sit revocabil p.d.l.ij. z.d.l.douatiões. attũ qñ pf donat filio in ptãte aliqd p sua legittima tal donatio i cõtinẽti valet.ista ẽ determinatio Ange.i.l.si nõ mortis.i pn.p illũ tex.ff.de ioffi.testa.per quẽ dicit ibi Ange.se ita cõsuluisse.qõ ẽ notãdũ si ve rũ ẽ. ¶ Ad idẽ z scõo facit tex.i.l.si qñ.§.z genera liter. C.ỏ ioffi.testa.vbi filio fuit aliqd a pfe donatũ p legittima i vita.attũ dicit ibi qz tal donatio incõtinẽti valuit. Hz pdictis fũdamẽtis nõ obstãtibꝰ cõtrariã sniaz puto verã quã fundo iuribꝰ z rõnibꝰ. Primo p iura q̃ simpliciter dicunt qz donatio facta p pterez filio in ptãte nõ valet.vt.l.ij.C.ỏ ioffi.dona.z.l.donatiões. C.ỏ dona.inẽ virꝝ z vxo.z.l.ij.§.si filiũ.ff.p dona.p terq̃ vbi donatio fieret filio ppẽ merita.put trahit i auc.vñ z si parẽs.C.ỏ ioffi.testa.z plenꝰ p Bar.i l.j.i.§.neqz castrẽse.ff.ỏ colla.bono.z in.l.si donatio ne.z ibi p Bal.z moder.C.ỏ colla.z pterq̃ in casi bꝰ certis ỏ qbꝰ p gl.i.d.l.ij.z p bal.i.l.cuz oporteat.§. sin aũt.C.de boni qz libe.z p Frã.de are.i.l. placet. l.iij.col.ff.ỏ acq.here.z p Jasonẽ i.l.frat a frẽ.i.xix. col.vsqz i fi.ff.de cõdi.indebi. ¶ Scõo facit p hoc fortissimũ argu. qz alimẽta debentꝰ filio i vita pfis.l. sigs a liberis.in pn.ff.de libe.agno.tñ donatio in cãz alimẽto z facta a pfe filio ptãte non valet.gl. est no. quã ibi approbat bal.in.d.l.ij.C. de inoffi. donatio. ¶ Tertio p hoc facit tex.formal.z ibi bal.i.l.cuz de bonis.C. de dona.vbi vult tex. q̃ si pf donat filio in ptãte ptẽ suã nõ valet donatio. ¶ Quarto facit tex. i.l.si filia.i.§.si pf.ff.fami.hercis.vbi dicit tex.qz si pf bona sua diuisit inꝰ filios i vita vnicuiqz ptẽ suã assi gnando q̃ talassignatio nõ valebit vt donatio ex eo qz filij cẽnt i ptãte hz Flor.ibi. ¶ Quinto facit tex. i.l.si ancillã.i.§.si pf.ff.p suo.vbi dicit tex.fm glo.i. qz si pf inꝰ illos quos habebat i ptãte sua bona cũ q bꝰ erant aliena diuisit atqz etiã tradidit q̃ isti filij vsu capiũt aliena nõ titulo p donato:qz donatio nõ tenu it sz titulo p suo. ¶ Sexto allego p hoc auctoritatẽ d.Frã.de are.i.d.l.placet.i.iij.col.v.tertio. adde qz qñ pf donat aliqd filio p legittima.z latꝰ i cõsi.xvij. incipi.Cõsideratis diligẽtissime z mature donatiõi bꝰ.z.d.Jason i.d.l.frat a fratre.i pe.col.tenẽdo hãc secũdã opi.p veritate restat rñdere ad tex.i.d.l.si qñ in.§.z generaliter.vbi clare pbat.qz.d.donatio valet sed ad.d.§.z generaliter clara extat rñsio:qz.d.§.z ge neraliter intelligit in donatiõe facta filio emãcipato.z nõ i ptãte.vt pz necessario recte intuẽti.nam ibi dicit tex.qz si pf donauit filio non iputat sibi ad legittimã nisi hoc pf expresserit:sz i filio i ptãte hoc eẽt falsuz:qz i mo filiꝰ i ptãte donationẽ sibi simplicit factã iputat i legittimã.vt i.l.filiũ quez habẽte.C. fami.hercis.z p bar.z alios i.l.i q̃rtam.ff.ad le.fal.nã i filio emãci patẽ.secꝰ vt i.d.§.no.Quecessario prius dictũ.z re gula.d.§.z generaliter.itelligit i emãcipato.z p cõse quẽs exceptio a regula.vt.l.j.ff.ỏ regu.iur. z ad tex. i.d.l.si nõ mortis.p quã ibi se fundant Ange.rñdet duplicit. Primo: qz ibi logt i mre donãte filio cuꝰ donatio icõtinẽti valet. vt l.l.si cõstãte. de dona.inẽ virꝝ z vxo.z ẽ rõ:qz mre nõ hz filiũ i ptãte. vt i.§.femine.isti.ỏ adopti. Scõo qz posito qz.d.l.si nõ mortis. loquat i pte logt i filio emãcipato hz pdictos docto. i dictis locis z hz pdicti dñi nõ dicũt istud.pbat tex.ỏ pura necessitate i.d.l.si nõ mortis. ibi dũ dicit. Mac tñ cõtẽplatiõe vt i q̃rtã habeat.vbi donatio facta fi lijs i vita.fuit facta cũ cõditiõe vt eã filij cõputẽt i le gittimã. qz si fuissent filij i ptãte nõ erat necessariũ p d.l.filiũ qnẽ habẽtẽ.vt mõ dixi rñdẽdo ad.d.§.z ge neraliter. q̃ de necessitate sequif qz.d.l. si nõ mortis.lo quat i filio emãcipato.z sic p supdicta habem⁹ re gulã cũ declaratiõe.regiã ẽ qz si ego pf filiũ meũ i vita mea melioraui in tertia pte meoꝝ bonoꝝ idẽ inter vi uos dictã tertiã donãdo.qz taldonatio valet icõtinẽ ti.adeo qz ego pf pnia duct⁹ nõ potero eaz revocare qõ ẽ notãdũ. Declaratio ẽ qz ad hoc vt dicta melio ratio valeat iste filiꝰ supradicto mõ meliorat⁹ non p ueẽ donatiõe p pniaz pfis ẽ necesse qz sit emãcipatꝰ sec⁹ si ẽ i ptãte:qz ista donatio nõ valet icõtinẽter.imo mors donãtis spectat vt dicta donatio confirmetur. ¶ Ex supradictis apparet vna cautela quã filij stãtes in ptãte pfis q volunt qz inter vivos eisdẽ doneẽt dicta tertia q̃ nõ possit revocari debent cauere qz faciãt se a pfe emancipari z post eisdẽ fiat dicta meliorato i vita:qz hoc mõ nõ poterit p pniaz pfis nõ interueniẽte aliq̃ cã i gratitudinis revocari. ¶ Inferẽ scõa cautela qz si fiat filio in ptãte dicta meliorato.z filius

timet q̄ pf̄ eū sit inc̄stās ⁊ variabil' ⁊ mutabil' q̄ p̄ reuocabit dictā donationē. vl' q̄ eā reuocabit iduct' suasiōib' nonnecalib' ⁊ fraternis q̄ peuret cuz p̄e vt eū emācipet. nā tunc interuenīēte emācipatiōe cōfirmabit dicta meliozatio. adeo q̄ nō poterit reuocari. postea p̄ p̄ez sicut si cōfirmaret̄ morte. iste ē tex. no. i. l. donatiōis. ff. pf̄. ff. de dona. ⁊ i. l. siue emācipatis. ⁊ ibi Bal. C. de dons. facit in sil̄ qō dicit Ange. fm Aber. de bon. ⁊ Dy. ⁊ Jaco. are. i. l. ij. ff. p̄dona. q̄ fili' sit caut' cui pf̄ libros maximi vloris i peculiū assignauit sivult eos bñe p̄cipuos se emācipari faciat nō reuocato peculio. refert ⁊ segl̄ Pau. de ca. i. d. ff. pf̄ ⁊ ibi Bar. Ange. Imo. ⁊ roma. istud consiliū ponit Jo. an. i addi. ad Specu. i ti. de testa. i. ff. j. v̄. pone fili'. Intelligit tñ q̄ ad hoc vt iste fili' p emācipationē sit secur' ex eo q̄ iā cōfirmata ē donatio. ē necesse q̄ tpe emācipatiōis fili' habeat possessionez dicti tertij de cōsensu pf̄is alis nō cōfirmabit donatio p emācipationez. Ita tz glo. in. l. papinian'. ff. de dona. int̄ viz ⁊ vxo. fz certe illa glo. bñ dicit q̄ ad hoc vt donatio int̄ viz ⁊ vxorē morte cōfirmet̄. ē necesse q̄ iterueniat traditio. fz non dicit q̄ ad hoc vt donatio facta filio i ptāte ad hoc vt emācipatiōe cōfirmet̄. ē necesse q̄ iteruenīat traditio. ⁊ cōtrariū sentit gl. i. l. cū de in rē vso. sup vbo atheu agore. ff. de vsuris. q̄ppt̄ solet allegari determinatio Bal. i. l. ij. C. de iofficio. dona. ⁊ Ange. i. l. ij. ff. de dona. ⁊ Jason hoc tenens allegat dictos dños. fz certe neq; Bal. i. d. l. ij. neq; Ange. i. d. l. ij. hoc dicūt bñ tñ dicūt q̄ ad hoc q̄ donatio facta filio i ptāte cōfirmet̄ morte. ē necesse q̄ interueniat traditio p gl. in. l. papinian'. fz nō dicūt q̄ ad hoc vt p emācipationez supueniēntez cōfirmet̄ donatio facta filio i ptāte. ē necessariū vt traditio iteruenīat q̄ppt̄ pf̄ tu allega tex. exp̄ssū q̄ hoc dicit. quē ibi ad hoc pōderāt Bal. ⁊ Sali. i. l. ij. C. siqs alteri vl'sibi. ⁊ tex. i. l. siue emācipati. quē ibi ad hoc pōderāt bal. ⁊ Ang. C. de dona. facit etiā tex. vbi hoc tz Jo. de imo. in. l. donatiōes. i. ff. pf̄. ff. de dona. in qb' oib' cauet̄ q̄ ad hoc vt donatio facta filio in ptāte cōfirmet̄ emācipatiōe p. d. ff. pf̄. ⁊ p. d. l. siue emācipatis. ē necesse q̄ interueniat traditio alis nō cōfirmabit̄ emācipatiōe. vide Ludo. ro. i cōsi. cclxxvij. incipi. nō ē dubiuz testm̄ ex qb' pz. q̄ filiusfamilias meliorat' dz eē solicit' ad duo. Primo vt pf̄ sibi tradat possessionē dicti tertij Secōo vt eū emācipet. Ex hoc ego īfero q̄ si pf̄ meliorasset filiū i ptāte donādo eidez i vita: fz nō tradat possessionez dicti tertij. si tñ se cōstituat possidere nōie filij cū p istū cōstitutū trāsferret̄ vera possessio. vt l. q̄ meo. ⁊ ibi. d. Alex. ff. de acq. poss. q̄ illud sufficiat p̄maxime q̄ tñ opaī illud q̄ habet̄ loco traditiōis ad hoc vt cōfirmet̄. d. donatio quantū ip̄a traditio. vt no. p gl. i. l. ij. C. ō dote cauta nō numerata. ⁊ tz bal. i. d. l. ij. C. de iofficio. dona. ⁊ Ange. i. d. l. ij. ff. de vsuca p dona. Ex hijs q̄ dicta sunt ego infero alias duas ꝓclones. p̄mā q̄ si filiusfami. fuerit meliorat' q̄ p cō tractum mr̄imonij cōfirmat. d. meliozatio cuz p tale mr̄imoniū sit a p̄ria ptāte bodie liberat'. vt ē tex. fo. lc. ti. delos pleytos ꝛc. l. fi. secūdā q̄ filiusfamilias cō trahat p̄mo mr̄imoniū. nā pinde habet̄ ac si emācipet̄ intuemēte tñ traditiōe i p̄cedētib' casib'. Posset dari ⁊ alia secūda cautela, ppt̄ quā filiusfamilias pōt in vita meliozari irreuocabil'. vt filiusfamilias petat q̄ pf̄ meliozet eā i tertio p dote sua. nā si. d. meliozatio facta ē filiofamilias p dote. tal' meliozatio erit irreuocabil'. ⁊ hoc p tex. no. in. l. pōponi' philadelph'. ff. fam. her. facit tex. i. l. si cū dotē. in pu. fm p̄mā lectu rā cōez ⁊ approbatā. ff. solu. ma. Ex q̄ posset̄ iferri q̄ idē erit i filiofamilias cui pf̄ donauit tertiuz in vita, p donatiōe, ppt̄ nuptias. arg. tex. in. l. fi. C. de dona. aī nup. vbi donatio, ppt̄ nuptias ⁊ dos pari passu ābulāt. facit tex. i. c. plerūq; ⁊ ibi gl. ⁊ docto. de dona. int̄ viz ⁊ vx. facit illud q̄ dicit Bal. i. l. fi. ad fi. pn. C. ō iure do. vbi ipe dicit. q̄ quēadmodū dos aduenticia nō ē cōis pf̄is ⁊ filie, put ē dos p̄fecticia: fz ē soli' filie vt dicit gl. quā oēs apptobāt i. l. ij. i. §. q̄ si i pf̄is. ff. solu. ma. q̄ idez ē i donatiōe, ppt̄ nuptias aduēticia q̄ nō ē cōis pf̄is ⁊ filij: q̄ tal' cōio uō cadit nisi i, p̄fecti cia. refert ⁊ segl̄ Jason i. d. §. q̄ si i pf̄is. i. ij. col. v. addē q̄ idez ē i donatiōe, ppt̄ nuptias. attēde q̄ i tñ eēt vez. q̄ meliozatio facta filie in ptāte, p dote valeret p. d. l. pōponi' philadelph' nō solū q̄ñ mr̄imoniū actualit̄ icip̄ret̄. fz etiā si mr̄imoniuz nō sequat̄ valeret tñ. d. donatio meliozatiōis p ip̄z pf̄ez facta filie i ptā te, p dote q̄uis mr̄imoniū nō sequat̄. iste ē tex. singla ris fm Ludo. ro. ⁊. d. Alex. ⁊ Jaso. ibi i. l. si exne'. in §. si. ff. de cōdi. ob cāz da. ⁊ est rōez q̄uilegia cōpetē tia, p dote secuto mr̄imonio bñt locū etiā si mr̄imoni uz nō seq̄t̄ tex. est i. l. ij. §. fi. ff. de p̄ucredi. q̄ e singla re, p applicatiōe. d. l. pōponi' philadelph'. idez segl̄. d. Alex. i. d. §. q̄ si i pf̄is. i p̄mo no. ⁊ i. d. l. si cū dotez. i p̄n. i q̄nto no. idez crederez ⁊ p ola i donatiōe ꝓpter nuptias facta filiofamilias i q̄ est meliorat' a p̄re i vi ta vt valeat i cōtinenti ⁊ nō possit reuocari. Iz mr̄imo niū nō sequat̄ p supdicta. q̄ est notādū. Posset da ri alia ⁊ tertia cautela ⁊ est q̄ filiusfami. p̄curet cum p̄re vt eū mittat ad studiuz. ⁊ tūc cā studij donet sibi tertiā p̄tez bonoꝝ suoꝝ. nā tūc tal' donatio tz i cōtinē ti. ⁊ iō nō poterit reuocari ex aliq̄ p̄nia siue alia cā hoc fundat̄ ex q̄dā no. theorica. Bar. i. l. j. i fi. ff. so. ma. vbi ipe cēpparat cāz dotis ⁊ cāz studij. fz meliozatio

tertij i cāz dotis facta valet vt supꝝ p̄batū ē p. d. l. pō pon' philadelph': q̄ idē dz dici si tal' meliozatio fiat i cāz studij i cōtrariū tñ facit q̄ q̄ñ fili' ē in studio tūc valet donatio facta p p̄ez filio i ptāte q̄ñ ē, p filio do etorādo. ita tz Bar. i. l. iubem'. C. ō silētia. li. xij. rō q̄ cēset̄ cē peculiū q̄si castrēse sic q̄ñ p̄ donat filio cū ti i castra tex. ē no. i. l. si filiusfami. C. fami. he. ⁊ tex. i. l ij. §. fz hoc. ff. de dona. int̄ virū ⁊ vxo. q̄ dat̄ intelligi q̄ donatio facta p p̄ez filio i ptāte simplr̄ nō valet. Scōo facit q̄ no. vult Ang. i aut. resque. C. cō mu. de le: vbi tz singulr̄ q̄ res subiecte restitutioni possunt alienari p dote. vt ibi ē tex. nō tñ p̄nt alienari p cā studij. Tertio facit q̄ iz donatiōes facte ex cā pietatis sine isinuatiōe valeāt. i. pe. C. de dona. l. ii lō vbi gl. ⁊ docto. C. de sacrosā. eccl. tñ donatio facta p p̄ez filio studēti nō cēset̄ pia adeo q̄ sine isinuatio ne valeat. ita tz Rapha. cu. cōsi. cxliij incipi. fundo da to i p̄miū cōfirmat̄ q̄ relictū cā studij nō dr̄ ad pias cās mū. p studio sacre theologie: ita decidit Bal. i. l. j. i. xij. col. i repe. C. ō sacrosan. eccle. tñ ad hoc pōt di ci q̄ etiā cā dotis nō dr̄ pia fz bar ⁊ alios i. l. cū hijs §. si mulier. ff. de cōdi. ⁊ demō. Quarto facit tex. i. l. q̄ pf̄ filiꝝ. ff. familie her. pōderādo illū tex. i vbo. emācipato filio a cōtrario sensu q̄ vult q̄ si fill' cēt i ptāte nō valeret donatio. ⁊ hoc sequunt Jo. de imo. ⁊ Alex. i. l. j. ff. solu. ma. ⁊ Alex. i. l. si donatiōe i ante pe. col. ad fi. C. de colla. Sz certe i cōtrariū ē veritas p̄mo p illō q̄ di. bar. i. d. l. j. i fi. eq̄parādo cāz studij cāe dotis. scōo q̄: hoc tz exp̄sse Ange. i. d. l. j. imo q̄ tal' donatio facta filiofami. studēti valet i cōtinēti hoc idē tz ibi. Bal. idē tz exp̄sse. ibi Rapha. cu. ⁊ Lud. roma. i. d. l. donatiōes i. §. pf̄. ff. ō dona. hoc etiā segl̄ Jaso. i. l. frat' a fre i. j. lectura i ante penul. collum. ⁊ in. ij. lecturam vltima collumna. ff. de condi. i debi. ⁊ i. l. j. i vlti. col. ff. sol. ma. vbi dicit q̄ hec ē cōis opi. a q̄ nō ē recedēdum i iudicādo ⁊ doctori approbato asserēti aliquā eē cōez opi. ē credēdū. arg. gl. i. l. dos a p̄re, p̄fecta. C. solu. ma. ⁊ sic ē tenēdū. p̄mo q̄ cōis. scōo q̄ i ea sūt bar. ⁊ bal. approbati nr̄a lege regia ⁊ fūdamētū q̄ magis vrget ē tex. i. d. l. q̄ pf̄ filio. iquā tū logl̄ ō donatiōe facta filio emācipato. fz illa nō obstat nisi per arg. a cōtrario sēsu. qō ē fragile fz Jaso. i. d. l. j. i fi. pōt tñ addi p̄o hac scōa opi. va ⁊ cōi tex. i. l. fz iulian'. §. q̄ dr̄. ff. ad macedo. ⁊ i. l. macedonia nū. C. ad maced. vbi habet̄ q̄ quēadmodū mutuū factū p̄ria. est exigibile. ita si sit factū filiofami. cā studioꝝ. p quo etiā facit: q̄ i causis studioꝝ ōsāt̄ publica vtilitas. vt i. §. fi. i ꝓbemio isti. ⁊ i auc. habita. C. ne fili' p p̄e. ⁊ q̄ ad ius publicū nō curat̄ p̄ria ptās. vt i. l. nā qō. in p̄n. ff. ad trebel. Posset dari alia ⁊ q̄rta cautela p quā. d. meliozatio facta filio in ptāte valeat irreuocabilit̄: q̄ forte supdicte non sufficiāt. vt q̄ pf̄ nō emācipauit filiū añ. d. meliorationem neq; post neq; cōueniebat cōtrahere mr̄imoniuz. neq; pf̄ vult eū mittere ad studiū nec eū vult meliorare, p do te neq; p donatiōe ꝓpt̄ nuptias. ⁊ sic supdicte caute le nō sufficiūt. dico q̄ erit alia. s. vt pf̄ meliorās filiuz eidē donādo. d. tertiū i vita. q̄ iuret talē donationez eā cōfirmādo iuramēto ⁊ iurādo ō nō cōtra veniēdo ꝛc. nā tūc tal' donatio int̄ viuos meliozatiōis facta fi lio i ptāte p p̄ez i cōtinēti valet ⁊ nō pōt reuocari. ⁊ q̄ donatio facta filio i ptātecū iuramēto valeat incō tinēti. adeo q̄ nō possit reuocari. tz bar. i. l. ticia. ij. in §. ipator. v̄. q̄ro mr̄ vl' pf̄. ff. ōle. ij. fz clari' ⁊ exp̄ssius hoc tenet Bal. in. l. iij. in vltima. q. C. de vsuca. p̄o dona. ⁊ in. l. j. in repetitione. in. xvj. carta. v̄. iuxta p̄di cta signo aliā questionez. ff. de iureiurand. ⁊ in tertia pte suoꝝ cōsilio. cōsl. cccl xij. icipit p̄mittēdū ē ad cui dētiā. ⁊. d. Abb. i. c. cū cōtingat i vltia col. Quis nō firmet de iureiu. Idē tz Frā. de are. i. l. placet. ff. de acq. her c. Ludo. roma. i. l. donatiōes. §. pf̄. ff. de do na. ⁊ i. l. si donatiōe. post Bal. ibi i. j. col. C. de colla: ita etiā tz Jo. an. i addi. ad spe. i ti. de testa. i. §. j. v̄. pone fili' vbi dat cōsiliū. q̄ fili' emācipet̄: vl' pf̄ iuret hoc idē segl̄. d. alex. i. d. l: si donatio. ⁊ scōa pte cōsili. cōsi. viij. incipiēti. visis ⁊ cōsideratis hijs q̄ in thema te cōtinent̄. ⁊ i. iij. pte cōsi. cōsilio. xx. icipi. pōderatis hijs q̄ i themate narrant̄ ⁊. d. Jaso. i. l. pactaq̄ cōtra i. ij. col. C. de pactis. ⁊ i. l. frat' a fratre i vtraq; lectu i q̄libet ipsarū i vltia col. ⁊ ista ē cōis opinio a q̄ nō ē recedēdū iudicādo. p q̄ facūt sequētia fundamēta. Primo q̄ ex donatiōe facta p patrē filio i ptāte oritur naturalis obligatio. vt i. d. l. frat'. a fratre vbi hoc firmat bar. q̄ iuramētū sup tali obligatiōe natu rali p̄stitū reddit eā efficacē. Ita firmat bar. i. l. siqs p eo. i. vj. mēbro. ff. de fideiusso. cano. i. c. cū cōtigat de iurein. ⁊ i. e. cū. venisset. de testi. Secūdo facit q̄ iuramētū ē de iure naturali. vt. d. glo. i. c. auctori tatē. xv. q. vj. bal. i. l. iij. C. de vsu. p dona. vel saltim. Juramētū ē de iure diuino. c. ⁊ si ꝓs de iurein. fz in re naturali vt diuino nō curat̄ patria ptās q̄ ē de iure ciuili. l. nā ⁊ ciuiū. ff. ō hijs q̄ sūt sui vl' alie. iu. Tertio ⁊ efficaci' facit q̄ donatio facta filioī ptāte p p̄ez cōfirmat̄ morte p̄ris aut emācipatiōe aut monacha tiōe. l. donatiōes. §. pf̄. ff. de dona. l. siue emācipatis. ⁊ supꝝ dixi. ⁊ ē rō q̄: istis modis cessat p̄ria ptās q̄ ipe diebat. d. donatio. eē efficacē: q̄ fortī' dz cōfirmari in teruenīēte iuramēto qō ē qd spūale. vt tz bal. i auc. sacramēta pube. i. ij. col. C. si aduer. vēdi. ⁊ ibi Sa li. i. iij. col. ⁊ ē tex. i. c. ij. ō iureiu. ⁊ i spūalib' nō curat̄

patriaptās.r.si annū.de iudi.l.vj.gl.l.l.ait ꝓtor.i ꝑn ff.de mi.z cū iuramētū sit qd spūale nō dz sub regul' iuris ciuil'.l.c.ecclia sācte marie de cōsti. ¶ Quarto facit qz ex cōtractu inē pfez z filiū l ptāte oriē efficax obligatio iteruenīēte iuramēto qñ nō iteruenit aliqō turpe. Ita no. Jo.de an.i.c.cūiuramēto p iliū tex. ō homicidio facit tex.l.c.q̄uis de pactis i.vj. ¶ Quinto facit qz iuramētū bz vīz clausule codi.vt act⁹ valeant eo melioꝛi mō quo pōt.l.cū pf.℣.filⁱ matrē ff.ō leg.ij.bar.l.l.j.℣.siqs.ff.de ꝟb.obli.g̃ dz valere vt pf cēseat vigoꝛe iuramēti emācipasse ad istū actū. Rōnes tñ q̄ poterāt aliquez facere titubare. Circa hmōi cōez sñiaz sūt sequētes. ꝓma qz tal donatio ē facta inē ꝓhibitas psonas. g̃ nō firmat iuramēto p regulā in l.siqs iqlinos.℣.fi.cū si.ff.ōle.j.z.l. cū qs.℣. tucia.ff. ōle.iij. Sz ista rō tollit̄ p tex.i auč.sacꝛa pubeꝛ.C.si aduer.vēdi. ¶ Scōa qz qñ pf donat filio i ptāte cē scē sibimet donare sicut g̃ siqs donaret sibimet nō fir marec tal donatio iuramēto.c.si ō istitu. arg:tex. i.l. ij.ff.ō stip.suo.z tex.i.l.vlani⁹.ff.ō fideiusso. Ita qñ pf donat filio i ptāte.qz pfecticia acqsita p filiū i ptā te sūt bodie pfis sicut z olim. qz i pfecticijs nil ē bodie inouatū. Sz illa scōa rō tollit: qz qñ donatio īmedia te ꝓcedit a pfe nō acqrit ipi.vt tz gl.j. magna i.d.l. frat a frē.quā ocs ibi sequunt. ¶ Tertia rō est: qz donatio inē pfez z filiū in ptāte nō valet ꝓpt magnā repugnātiā z cōtrarietatē resultātē rōne pfie ptātis: qz sibiipi donaret. ꝓut sentit gl.i.l.ij.C.ō ioffi.dona. ſz satis pz rñsio ex supdictis. z sic ꝓcedo qz ista ē vna optima cautela ad hoc vt si pf vellet i vita filiū suū meliozare in tertia ꝑte bonoꝛ suoꝛ cū sit ꝓhibit⁹ eidē donare pfia ptāte ipediēte qz iuret z cōfirmet ipaz donationē iuramēto qō ē notādū. hoc tū ōbetis itelligere vez. qñ pf iurauit tenere z obꝛuare. d. meliozatione z eā nō reuocare. qz hoc casu non poterit pf reuocare istā meliozationē cū iā sit q̄sitū ius filio vt i.l. vbi ita donat.ff.ō dona.cā moz.facit qz no.i.l.si pecuniā i ꝑn.i glo.pua.q̄ incipit. vt qz iurauit.ff.ō cōdi.ob cāz z tex.i.l.i codē.ff.ex qb⁹ cau.ma.z ita itelligas supio ra.sec⁹ tū ē qñ pf donauit z simplr iurauit donationē qz hoc casu donatio valeat.erit tñ reuocabil' sicut est donatio cā moz.nā iuramētū simplr platū intelligit ēz nāz cōtract⁹.l.si stipulat⁹.ff.ō vsur.z i.l. dāni infecti qdā.℣.z qz i stipulatiōe.ff.ō dā.infec.z i dubio nō videt qs se artare: nisi ꝗten⁹ bz necesse.z ꝗten⁹ ipoꝛtat act⁹ q genē.l.solutā.℣.pe.ff.ō pigno.act. ita limitat singlariter bal.i.d.l.ij.i repetitiōe.in.xvj.car.ō. iuē ꝺdicta assigno aliā q̄stionē.ff. ō iureiurā. ¶ Ex supdictis infero duas cōclones. Primā qz si mf filiuz suū meliozassz i ertia ꝑte bona ea filio donādo i vita q ē i ptāte pfis qō valeret z teneret. d. donatio icōtinēti. adeo qz mf ꝑ pniaz solā illā non poterit reuocare ter.ē no. cuz gl.z ibi bal.i.l.si cōstāte. C. de dona. inē vi.z vꝛo. Bal.in.l.filiū quez babētem. C. fami. ber. ¶ Scōa cōclō. qz si pf filio naturali donaret in vita qntū suoꝛ bonoꝛ qz tal donatio valebit incōtinēti si ne iuramēto z erit irreuocabil. cū nō sit in ptāte pfis. Ita no.i.l.ocs.i.℣.luci⁹.ff.ō bijs q̄ i fraū. credi. Ludo.ro.i cōsi.xliij.incipi.ad ꝓmū q̄sitū vꝛcuik dicidū ē. i secūdo dubio ꝑ ꝓdicta extēdit tex.fo.ic.li.iij.ti.ōlas berē.q̄ dicit.qz pf natural' pōt dare qntū filio naturali etiā extātib⁹ legittimis qō habeat adeo locū etiā si pf nō iurauerit donationez imo. caueas ne cōsulas pf volēti donare filio nāli qz talē donationē iuret. nā si eā iuraret cū possit valere sine iuramēto retractare tur tal donatio. hoc vtute ciusdez.i.regie. q̄ facta fuit Tolleti.q̄.phibet i cōtractib⁹ inseri iuramētū. q̄ lex intelligit i cōtractib⁹. vt dixi q ꝓñt valere sine iuramēto. sec⁹ ē i alijs q sine iuramēto nō hꝛent efficaciā. vt ē cōtract⁹ fact⁹ p minoꝛē. z cōtract⁹ rei dotal' z cōtract⁹ arrarū vltra decimā ptē bonoꝛ. ꝓmittētis z in sil b⁹. ne videat ꝓnceps ipedire quodāmodo cōtrahē tes cōtrahere. qō ē cōtra ius gentiū. cū cōtract⁹ de rē gētiū sint i.l.ex hoc iure.ff.ō iusti.z iure. q̄ rō cessat qñ cōtract⁹ pōt valere sine iuramento. z sic suz expedit⁹ de ꝓncipio qz extrahit ex ista ꝓma ꝑte bul⁹ legis.

¶ Scōa ps bul⁹ legis incipit ibi. Si de familia. ista ēni scōa ps nō ē adaptāda ad aliqd cōmodi. ió eaz omitto. ¶ Tertia ps bul⁹ legz incipit ibi. i. ℣. ſz si vno z qz ista ꝓticla ad ꝑticā aliq̄ mō ē inducibil'. ió ibi fuit casus. ego fui īstitut⁹ z a testatoꝛe grauat⁹. vt fūdū se ꝓnianū hereditariū vni ō familia testatoꝛis vl' mei heredis restitueꝛez quez ego elegissez cōtigit qz moꝛ tuo testatoꝛe grauāte cū ego heres habebā ius eligē di i.d.fūdo. vnū q mihi magis placeret cōdidi testm̄ vno de. d. familia īstituto. dictū vofūdū cuidā exneo relig: q oīmō ō necessitate erat reliquēd⁹ seu restituē d⁹ alicui ō familia attēta dispositiōe testatoꝛis q mihi dederat. d. electionē. dicit nūc tex. qz cū. d. fūd⁹ nō poterat relinq exneo. imo vni de familia z relict⁹ fuit exneo cōtra dispositionez testatoꝛis. q tale relictū. d. fūdi exnēo factū nō valuit. z oēs alij de familia admittentē cōtra tertiū possidentez ad reuocadū. d. legatū. Unū tñ est qz ꝓ ea ꝑte istituti illi⁹ de familia q fuit īstitut⁹ ab herede habente electionez petentes fūdū repellent q̄ ad ꝑtez tāgentez istū institutuz q̄ cōseq̄rēt si institut⁹ nō esset fundo illo ex familiā exneo relicto. vt i hoc exemplo. si de familia testatoꝛis essent tres z vni coꝛ ego deberez restituere dictū fundū illū vō ex neo relig. z vnū ō dictis trib⁹ de familia īstitui mihi

heredez. nā in hoc illi duo bñ admittent̄ ad reuocationem tal' legati ꝓ duab⁹ ꝑtib⁹ eos tāgentib⁹. ꝓ tertia vō ꝑte tangente aliū tertiuz de familia heredez īstitutū repellent̄ isti duo. q̄ qdem tertia dz remanere cū dicto legatario z debet cōpensari cū īnstitutiōe secta eidez tertio. nā cū ille tert⁹ fuit institut⁹ aggrauato videt electⁿ i tertia illi⁹ fundi. z cū alij duo de familia nō fuerūt īstituti ab illo grauato nō videnē electi i alijs duab⁹ ꝑtib⁹. z sic dict⁹ heres q̄ deberet facere electionez circa vnum sibi magis placentem de toto fundo nō ehvisus facere electionem nisi de vna tertia ꝑte illi⁹ fundi z de alijs duab⁹ ꝑtib⁹ videt nullam facere electionem. z sic tanq̄ nulla facta electione de illis duab⁹ ꝑtib⁹ admittunt̄ ceteri alij ad easꝑ illum tex. qō est notādū ad inductiōes infra faciendas.

¶ Induco ꝓmo istū tex. ad hoc ego hñs ꝓle duos filios eos heredes īstitui vni qntū ꝓlegaui. tertio vō exneo legaui tertiā ꝑtē bonoꝛ meoꝛ. clarē est qz ego testatoꝛ idēq̄ pf habebā electionez a lege regia circa dictū tertiū. vt illud dare vni de filijs meis quez ego eligissez. z illud nō poterā relinq̄re ex familiā meoꝛ filioꝛ alicui exneo. z sic isti filij ꝑñt admitti ad reuocationē tal' legati. nō ꝓ ea ꝑte i qua vnuz meliozaui. f. i qntoꝛ imo ꝓ residuo qntī. nā cū vni meoꝛ filioꝛ relicta qntū. Ita videoꝛ eū eligere in aliq̄ ꝑte tertij. z sic tā ei⁹ meliozat⁹ i qnto q̄ten⁹ tāgit qntuz si agat cōtra tertiū exneū legatarium repellet̄ exceptiōe doli mali q̄ etiā ali⁹ q nō fuit meliozat⁹. z sic in residuo tertij excepto qnto nō repellent̄ ābo frēs vt meli⁹ ītelligas. pone q̄ substātia mea erat. c. qntū. ē. xx. tertiuz ē. xxvj. z vnuz tertium denarij. excepto qnto. z sic. xx. remanēt sex z tertiū vni⁹ denarij. xx. g̃ remanebunt apud legatariū z sex. z tertiū denarij reuocabunt̄ q̄ diuidebunt inē ābos. z sic meliozat⁹ i qnto habebit suā portionez hereditariā z medietatē illoꝛ. vj. z dimidiū q̄ fuerūt reuocata. z alt̄ fili⁹ hēbit suā portionē hereditariā z medietatē illi⁹ reuocatiōis. z sic in effectu qnta ꝑs boꝛ reperiet̄. legata qō ē testatoꝛi ꝓmissuz. ꝑ. d. l. regiā. Vl' aliter dicas qz penes legatariuz tertij remanebit tñ dimidia tertij. z penes filiū nō meliozatum remanebit altera dimidia tertij q̄ erat alter⁹ filij in qnto meliozati. nā l. d. tertio nō fuit facta electio de filijs z sic talc tertiū crat ꝑ ābos reuocandū. ꝑ vnū vna dimidia. ꝑ aliuz alia dimidia. illa g̃ dimidia q̄ tāgebat filiū i qnto meliozatū nō ē petēda ꝑ eū cū qntuz fuit sibi relictū aio cōpēsandi cū medietate tertij. neq̄z ali⁹ poterit reuocare illā medietatē tāgentē filiū in qnto meliozatū ꝑ nostrū tex. vbi q̄ ad ꝑtē tāgētē electuz nō poterit fieri reuocatio ꝑ electū neq̄z ꝑ aliū q̄ poterat eligi: ſz tñ q̄ ad ꝑtē tāgētē nō electū z sic q̄ ad dimidiā tertij z cū alia remanebit legatari⁹. Vl' possum⁹ dicere qz iste fili⁹ meliozat⁹ ipsum ꝑtē tñ i medietatē tertij q̄ veniebat ad vocāda illā ꝑtē qntī quā bz iure hereditario. f. medietatē qntī. aliā tñ medietatē quā bz iure ꝑlegati a frē suo nō cōputat i tertiā. vt dicim⁹ i trebellianica ꝓ no. ꝓ. d. l. i iiij. ff. ad legē fal. z l. filiū quē habētē. C. fami. hercis. f. qz si tertium erat forte xxvj. z qntū. xx. filⁱ nō meliozat⁹ habebit ex reuocatione. d. tertij. xiij z filⁱ i qnto meliozatus hēbit. vij. z legatarⁱ tertij habebit. x. q̄ ipsum meliozat⁹ ex eo qz illa habebat iure hereditario z oia ista dependēt ab illa. q. s.. an quēadmdū i trebellianica soluz q̄ habent̄ iure hereditario vl' legati vl' fideicōmissi. vl' ex cā cōditiōis iplēte. z sic q̄ vniformit̄ capiunt̄ cōputant̄ i ꝗrta. nō tñ q̄ difformit̄ assumunt̄ vt ꝑtiz iure hereditario ꝑtiz iure ꝑlegati. Ita etiā dicam⁹ in legittima an vō qz in legittimā oia etiā ꝑlegata cōputent̄ i legittimā cogita. z vid Bal. i.l. hac edictali. i ꝑn. i. iiij. col. v. mō sup isto v. ō scōia nup. Ex q̄ ifero qz testatoꝛ ꝑ dictū modū legādi visus vnū ō filijs suis meliozasse nō i toto tertio: imo i tertio aliq̄ facta diminutiōe que alt̄ fratri fuit attributa respectu illi⁹ reuocatiōis supdicta. no. sūt ꝓmo q̄ ōclarationē. d. l. regie. scōo ad ō cisionē tal casuz si forte cōtigerit. f. qz aliqs hñs filios cū exneis possit tñ relinq̄re qntū suoꝛ bonoꝛ reliqt tertiū. qz. d. legatū de tertio valebit vsqz ad ad cōcurrētē quātitatē qnti. z i residuo reuocabit̄. d. legatū. z qz fuerit reuocatū applicabit̄ oīb⁹ filijs cuz coꝛ sit legittima ꝑ. d. l. regiā. Facit ꝓ hoc tex. i. l. si ticio z mihi. ℣. j. ff. ōle. ij. vbi dicit tex. qz si alicui ē legatū vltra quā capē pōt. ꝑ illud qō capē pōt remanebit apud legatariū. illud vō qz nō pōt capē reuertet̄ ad illos q̄ b⁹ ō iure cōpetit. ita dicam⁹ in casu ꝓpōsito. qz cū ille cui legatū ē tertiū nō sit capax totⁱ tertij: imo tm̄o do qntī qz illud cui⁹ē capax. f. qntū remanebit apud eū. aliud vō qz ē vltra quantum reuertatur ad illos i. filios. qb⁹ de iure debet̄ cū sit coꝛ vt dixi legittima. Nā qñ aliqd relinq̄t̄ alicui incapaci sine delicto suo vt ē iste terti⁹ legatari⁹ q̄ est̄ incapax tertij nō ꝓpt̄ delictū suū. imo ꝓpt̄ dispositionē legi q̄ disponit q̄ null⁹ sit capax. d. tertij. nisi ille cui ōbet̄ legittima i bonis reliquētis. vt l. d. l. regia. disponit̄ tūc illud qō reuocat̄ applicat̄ illⁱ qb⁹ legittima ōbet̄. vt tz bar. i.l. fi. ff. ō bijs q. vt i dig. bal. i.l. hereditas. C. co. ti. Ang. i.l. pf. C. ō heredi. īnsti. z moder. ibi. z i. d. l. hereditas. z ē tex. vbi hoc no. bal. i.l.j. C. ō natu. libe. z cū istud qz vltra qntū ē legatū. z iutile sit sepabile ab vtili. i. a qnto nimiꝛ si vtile. i. qntū nō vicieꝛ ꝑ iutile. i. ꝑ id qō ē supra qntū ꝑ doctrinā gl. ab oīb⁹ approbataz i.l. fenebris. ff. de vsuris. de quo per Bar. in.l. grece. ℣. illud. ff.

de fideiusso. p Bal. z Cy. i. l. sancim⁹. i pn. C. ō dona. p Alex. z moder. i. l. j. in. ℌ. ſz z si mbi. ff. de vbo. obli. p cano. i. c. cū sup. de offi. delega. p Dy. i regla vale. ō regu. iuris. l. vj. late p Bal. z moder. i. l. certi cōditio. ℌ. q. ff. si certū pcta. Facit etiā ad corroborationē supdictoꝝ. tex. i. l. sancim⁹. i pn. C. ō dona. vbi dicit tex. q si alicui donaui vltra modū. z donatio nō ē insinuata q illud qō vltra modū donatū ē non valet. i alio vō ꝺz tenere donatio. z sic. ꝺ. legatarij remanebit cū. ꝺ. gnto. Ex q ego ſfero q quēadmoduz legatarij⁹ cui simplr legat gntū ꝺz cum illo remanere. Ita eodē mō si sibi legatū ē tertiū remanebit cū gnto z p̄sumit testator⁹ p errorē legare tertiū cū nō sit credēd⁹ testator lucrireviā p quā sua volūtas infringat l. ij. ff. ō testa. milL. videbat cōtrariū: q errorꝝ i noib⁹ appellatiuis ō facili viciat totū legatū. l. sigs infundi vocabulo. ff. dele. j. ſz alia ē appellatio tertij alia gnti ℌ videt nō valere dictū legatū de tertio etiā in gnto. ſz nō obstāte ista pulchra rōne dubitādi incōtrariuz credo eē veritatē. z p hoc ego allego tex. expſſū i. l. q q̄rtā. ff. ōle. j. vbi dicit tex. q ego volebā legare q̄rtaz ptē meoꝝ bonoꝝ z p errorez legaui dimidiā q legatū nō viciat i totū. i. ad hoc vt neqz i q̄rta neqz i dimidia valeat: imo valebit i mīnori quota i q̄ volebāt testari z nō i maiori i q̄ p errorē testat⁹ suꝰ. Ita ḡ dicim⁹ in pñti: q cū ego suꝰ credend⁹ vellē legare quotā minorē. i. gntā pter. i. ꝺ. l. regia. iūcto tex. i. ꝺ. l. ij. z legaui maiorē quotā. i. tertiā. z sic p errorē nō obstāte ꝺ. errore z credulitate nō viciabit. legatū tā in tertio q̄ i gnto: imo valebit i mīnori quota z sic i gnto p. ꝺ. l. q̄rtā. Neqz obstat supdicta rō dubitādi: q. ꝺ. l. q q̄rtā tollit eā: q cū gnta insit tertie ista nāt cōformitatē rōne cōtinentie ex quo res significata p vnā. i. gntā cōtinet sub altera. i. tertia. z sic i tertia que fuit legata inerat legāda. l. gntā. ḡ iste quote nō sunt oīmodo diuerse. put i. ꝺ. l. sigs i fūdi vocabulo vbi vna spēs nō inerat alteri qō ē notādū. z facit hoc p me: q cuz vxor mea cēt. ppinq̄ partui condidit testm̄ filios suos z meos heredes instituit z mihi marito suo legauit tertiā ptē bonoꝝ suoꝝ. q ſz ego marit⁹ nō sim capax tertij⁹ tertij imo trīmodo gnti. q p tale legatuz tertij voluit significare gntū. z q ego ſz habitur⁹ gntū si supmīā z ipa nō mutauerit testm̄. Facit etiā tex. i. l. q̄m i pōrib⁹. C. de ioffi. testa. vbi ōē grauamē tollit de legittima. in residuo tū valet. z tex. i. l. meuī⁹. i pn. z ibi Bal. z Imo. p quē pbat. q testator i dubio p̄sumē d⁹ē testari effectualit z nō iutilit. z q nō ꝺz assumi i tellect⁹ q legatū vicict. l. quotiēs. ō re. dub. facit tex. in l. peto. in. ℌ. inf. i pma pte. ibi. etiā tutorē fore arbitrabat. ff. ōle. ij. z i. l. codicill. ℌ. fi. ff. ō vsufru. leg. z tex. i l. i pator. i. ℌ. j. ōle. ij. z i. ℌ. ij. eiusdē legis. fo. lc. ti. delas dona. l. vij. i. ij. rñ. i fi. z auc. vñ z si parēs. C. de i offi. testa. z. l. si totas. C. ō ioffi. dona. z ibi gl. i vbo. q̄ pueda dar. q ē si. z tex. i. l. hac edictali. i pn. C. ō scōti nup. z Bal. i. ꝺ. l. hac edictali. i fi. vj. col. ¶ Scōo i duco istā tertiā ptē ad aliud. nā vt videtis si ego habeo ptātē a testatore eligēdi vnū icertū ō certis duob⁹ modis videor eligere z voluntati testatoris satisfacere. vno mō expſſe eligēdo z assignādo eidez rē subiectā restitutiōi. scōo mō tacite. i. q̄ vnū ō familia tm̄ instituo videor q ad illū facere electionē. Ex hoc ego ſfero. q si ego pr̄ q filios habeo. z habeo a iure ptātē vnū ō filijs meis meliorādi. i tertio etiā si voluero in gnto vnū ō filijs meis instituo i sua legittima tm̄mō. z alū instituo i ttio z gnto q possū q̄uis ego nō dicā z eū meliorem in tertio z i gnto nihilomin⁹ erit i vtraq; quota meliorat⁹. nā cū instituēdo in dictis q̄otis vltra legittimā suā tacite videor eū eligere. z in. ꝺ. tertio z gnto meliorare. qō est notādū. p ōclaratiōe. ꝺ. l. regic. de quo tm̄ dixi supī i pma inductiōe illaꝝ q̄s feci in pn. bui⁹ legis. facit q dicit Bal. i. ℌ. seq. quē hic referūt z sequunt Bal. Imo. z Flozia. z Rapha. cuma. iquātū tenēt q ille q aliquē icertū ō certis instituit. videt eū eligere vñ rogat⁹ restituere pauperib⁹ eligēdis p eū si ōcesserit istituto quodā hospitali videt eligere paupes illi⁹ hospitalis ſm eos. boc idē. pbat tex. i. ℌ. si duos. infra ca. l. ¶ Quinta p⁹ bui⁹ legis incipit i. ℌ. si duo. z q z etiā ista p⁹ pōt nobis aliqd vtilitatis afferre etiāpono ei casuz q talē. cū ego fuissem i stitut⁹ z a testatore grauat⁹ vni de familia restituere fūdū sempronianū. z ego duob⁹ ō familia a me instituendis fūdū illū subiectuz restitutiōi alij tertio exīneo p q̄rta ptē legauero. dicit tex. q p trib⁹ ptib⁹ quas reliq in hereditate nullus admittet: q ille tres ptes debēt remanere penes istos duos institutos q p institutionez factā videt electi in illis trib⁹ ptib⁹. pte tm̄ q̄rta extra familiā alienata admittunt ceteri de familia.

¶ Inducit iste tex. ad hoc q ſz. l. fozi. dicat q pr̄ habeat ptātē meliorādi vnū de filijs suis. z si log̃ in singulari. q nihilomin⁹ si pr̄ vult pōt meliorare vnū vel duos vl etiā plures. z hoc p istū tex. iūcto eo q notat Bar. z sequunt hic moderni. Nā dicit hic tex. q si ego habeo ptātē a testatore eligendi vnū de familia testatoris q nihilomin⁹ possuz eligere duos vl plures p quē dicit Bar. in pñti. no. q ille q ē iussus restituere vnā rē vni ex certis pōt ex illis certis plures eligere. z sequunt vt dicunt moderni. Ita etiā dicam⁹ in pñti. q cū pr̄ habeat facultatē a lege vnū. l. filiū ō certis. l. ō filijs eligere z meliorare q nihilomin⁹ pōt ex illis certis. l. filijs plures eligere. i. filios plures melio

rare. qō ē notāduz p extīnsiōe. ꝺ. l. fozi. z ita practicat. ¶ Ex hoc ego ſfero aliud q ſz filius meliorat⁹ i tertio nō possit grauari vt illud totū vl ptez restituat tertio q: ē legittima sua. qō pz: q nō pōt relinq̄re extraneo ſz filio p. ꝺ. l. fozi. q̄ dicit q illi ē tertiū relinquēdū cui debet legittima. z legittima nulli⁹ patit grauamē. l. qm̄ i pōrib⁹. C. de ioffi. testa. i. l. coheredi. un. ℌ. cuz si lic. ff. de vulga. z pup. sub. q tm̄ possiz filiū meū i. ꝺ. tertio meliorātū grauare. vt medietatez illi⁹ restituat fratri suo. nā faciendo huiusmodi substitutionē fideicōmissariā in. ꝺ. tertio. videor illud inter ābos diuidere cū vni filio remaneat medietas z penes alium altera. ſz certe videt. q neqz possit pr̄ duos meliorare neqz meliorātū grauare vt ptē restituat alteri fratri: q: tūc pr̄ videt excedere formā datā sibi a lege. sed ad hoc rñdet: q: ſz testat⁹ videat excedere formā datā a lege nō frāgit volūtas z ītētio legis. nā credit dixisse hoc l. q vni ō filijs deb̄t dictū tertiū p viā meliorātiōis nō ad hoc vt vni soli deb̄t z nō plurib⁹ imo q tale tertiuz remaneat apud ipos filios z nō exeat de ptāte ipoꝝ quēadmodū i. ꝺ. ℌ. si duos. ego p hijs duab⁹ inductionib⁹ allego tex. z ibi hoc no. Pau. ō ca. i. l. cū qdā ff. ōle. ij. vbi a cōtrario sēsu hoc. pbat. nā dicit ibi tex. q si ego ſz istitut⁹ z grauat⁹ vt restituā fundū talē liberis testatoris qb⁹ vellē q ſz habeā ptātē eligendi plures possuz eligere vnū. Ita ḡ a cōtrario sensu dicam⁹ q si ego habeo licētiā eligēdi vnū possuz eligere plures. hoc idē no. ibi i. ꝺ. l. cum qdā. Rapha. cuma. ad idē ē tex. i pñti quē pōderat Jo. de imo. b faceit tex. in. ℌ. itaqz. ſz Bal. ibi ſfra eo. ¶ Ex hoc ego etiā ſfero aliud q possuz meliorare vnū ō filijs meis i tertio meoꝝ bonoꝝ vt ille teneat vsqz ad decē ānos z post decē ānos illud restituat alteri fratri. nā videor cōmoditatē dicti tertij diuidere int ābos frēs q mihi p̄mittit p illū tex. facit q. p cedit argumētū de pōnis ad tēp⁹ tex. ē vbi hoc no. docto. i. l. q plures. la. ij. ff. ō vulga. z pu. sub. hinc dixit gl. magna i fi. i. l. centurio. co. ti. q quēadmodū substitutio reciproca respiciēs plures psonas vniformit̄ ōterminat. l. iā hoc iure. ō vulga. subst. Ita substitutio respiciēs plura tpa ꝺz eq̄liē determinare. facit qō dicit Bal. z ibi sequūtur oēs i. ℌ. isto. vbi ſz q executores testōꝝ q eligunt certos paupes non p̄sit eis iponere on⁹. vbi gl̄a. eligūt hospitale misericordie in paupertez hoc pacto q debeāt soluere cētū. dicit ibi Bal. ego credo q possz hoc mō grauari alteri hospitali vl paupi ſz nō exīneo idest nō inclusō sub officio istoꝝ executoꝝ puta q darēt centuz cudā aduocato z teneret electio. z teneret grauamē annerū. facit etiā q vlter⁹ dicit Bal. i. ꝺ. ℌ. sequēti. sequēdo Bar. z ibi hoc oēs sequunt q ex ecutores p̄sit eligere successiue hoc mō eligim⁹ talem pauperē i vita sua vlq; ad decē ānos. z post eligun⁹ talē pauperez. nā sicut executores p̄sit facere pcula rē distributionem in re. vt hoc. ℌ. si duos. ita i tpe. ita Bar. z Bal. z oēs i. ℌ. sequen. qō ē notādū ſz bal. ibi z marie. p declaratiōe z extēsiōe. ꝺ. l. fozi. ¶ Ex hoc etiā ego ſfero q possz hoc mō facere melioratiōnē meliozo filiū meuz ticiū i vsufructu tertie ptis bonoꝝ meoꝝ. z filiū meū gayū i. p̄petate eiusdē tertij. q ē etiā bñ notādū. p extensiōe. ꝺ. l. fozi. z q ē de pte quota videt eē ō pte integrali. arg. tex. i. l. meuī⁹. i. ℌ. pe. ibi. vsufruct⁹ eni. ff. dele. ij. ¶ Hijs igit̄ pncipijs p̄habitis venio ad casus positionē z añ casum dubido p̄mo istū. ℌ. i q̄tuor ptes. Nā i p̄ma parte ponit decisio. i scōa decisiōis declaratio. in tertia ponit limitatio. i q̄rta limitatiōis illatio. scōa ibi. ſz sigdē. tertia ibi q si taliter ibi. q̄rta ibi. z iō viso sic casu i gñe ad spēz deueniēdo sic figurat casus. ¶ Ego fui heres istitut⁹ a ticio z grauat⁹ vni de familia testatoris fūdū restituere post mortē meā mortuo isto ticio testatore. z ego heres grauat⁹ deueniēs ad mortē cōdidi meū testm̄ i quo. ꝺ. fundū vni de familia reliq cuīq; grauau. vt ꝺ. fūdū cuidā exīneo restitueret. ē nūc dubitatio an tale grauamē z fideicōmissuz teneat z peti possz ad q rñdet cōsult⁹ in pñti. q tale fideicōmissum nullo mō pōt peti ex eoꝝ: iste de familia q fuit ad. ꝺ. fūduz etc⁹ erat creditor tal⁹ fūdi z ego heres eligēs fui ōbitor z sic ego heres nō suz visus honorare electū. ḡ illum non potui grauare. boc tū limitat consult⁹ mū heres eo tpe q̄ talez fundū legaui illi vni de familia eidē tā tūdē relinq de meo q fūdi p̄ciuz efficiat. nā hoc casu fuit de familia sic elect⁹ z grauat⁹ illud q de meo ei dez reliq acceptauit tenet ad. ꝺ. fideicōmissuz sup. ꝺ. fūdo sibi ipositū viteri⁹ erat dubitatio. z sic seq̄t scōa ps poterat aliq̄s dicere i qb⁹ terminis nāt iocū q̄ supdicta sunt. ad q rñdet cōsult⁹. q i terminis istis. s. q ego fui heres istitut⁹ a ticio z ab eo grauat⁹ vt fundū ticianū restituerē vni aut plurib⁹ ō familia qb⁹ vellē viteri⁹ erat dubitatio. z sic seq̄t tertia ps. ponam⁹ q ille q me heredē istituit ita dicit. ne. ꝺ. fūd⁹ de familia testatoris exiret. nātūc si ego elegero vnū de familia i meo testō. z eū grauau vt ꝺ. fundū exīneo restitueret cū sibi aliud tm̄ de meo legaui hoc casu dicit cōsult⁹ q q̄diu viuit ille elect⁹ pōt ille exīne⁹ tenere. ꝺ. fūdū. ſz post ei⁹ mortē ceteri de familia admittunt ad petēdū. ꝺ. fundū cōtra illū tertiū possessorē cū de familia nō poterat fūd⁹ ille exire z q̄diu vixit elect⁹ visus fuit tenere illū fundum ex eo q extrane⁹ ab eo tenebat. z sic tūc tpis. s. vite bui⁹ de familia nō videt ille fūdus exire ō familia testatoris: ſz post mortē ei⁹ iaz extat q̄

familiã fundꝫ z ꝓpterea ceteri de familia admittunt ad petẽdũ illũ. verũtñ ẽ qꝫ heres meꝫ tũc tenebit illi tertio ad estimationẽ .d. fandi. nã ego grauaui. d. de familia electũ vt dictũ funduz daret tertio extraneo. ego visus suz legare rẽ alienã. sciẽt qꝫ legatũ valet. vt. l. cũ alienã. C. de lega. z sic heres tenebit ad estimationẽz vlterius erat dubitatio, z sic sequit ꝙrta ps ponam⁹ eodẽ themate retento. §. qꝫ ille q me instituit mãdauit qꝫ. d. fundus ꝺ familia nõ exiret. z ego vnũ de familia elegi vt eũ instituẽdo vt̃ eidez. d. fundũ legãdo eũqz nõ grauaui vt extraneo restitueret qꝫ hoc casu iste de familia electus cauebit alijs sequentibus de familia qꝫ fundus ille non exibit de familia. neqz alij extraneo eum ꝓstabit. hoc est qꝫ litteraliter dicit iste. §. vsqz ad. §. rogo.

¶ §. iste i sũma breuit hoc intẽdit ꝯz Bar. z Jmo. i pñti eligẽs nõ põt electũ grauare vt alteri restituat nisi ei tãtũdẽ relinqt. z etiã tũc poterit ab ex̃eo vẽdicari si dictũ fuit ne exeat ꝺ familia. z qꝫ istud sũmariũ Bar. z Jo. de imo. mihi placet ꝓceteris q̃ moderni ponũt i pñti cũ co sum cõtẽtus. z ideo alia nõ refero.

¶ In tex. ibi relinq̃rit ꝛc. z p hoc eũ elegisse videt z dñuz i eũ trãsferr̃ flo. ¶ In tex. ibi offerat. vbi cuiz tãtũdem nõ reliqsset nõ potuit eligẽs istũ legatariũ grauare: qꝫ funduz nõ dr̃ hr̃e tã vtute huiꝰ relicti. q̃ vtute ꝑmittestamẽtũ q̃ũ p hoc legatũ videt electꝰ. vt i ꝓncipio huiꝰ legis. z ꝟ. ꝺ falcidia. vbi aũt tãtũdẽ relinqt potuit grauari etiã ꝺ re ꝓpa cuma. ¶ In tex. ibi. reliq̃s. z dic heres etꝰ relinqt ꝑm formã huius. §. nisi ꝑm cuma. ¶ In tex. ibi. fore. qꝫ cẽne⁹ ille habebit rẽ secure z cuz effectu ne potent vnq̃ p aliquẽ reuocari ꝑm Jmo. z Flozi. silr vbũ habes i. l. cũ h statꝰ. §. si ãbo. ff. ꝺ dona. inr̃ vizz vr. ¶ In tex. ibi. titel ligi. s. i extimatiõe. z intellige q̃ cuincit qꝫ q̃ sit statim ꝺclarat. ¶ In tex. ibi. ceteriz. ꝺ familia. ¶ In tex. ibi. ctꝰ. s. legatarij electi. ¶ In tex. ibi. electꝰ. s. p legatũ. ¶ In tex. ibi. z iõ qꝫ post mortẽ legatarij adhuc alij ꝺ familia petere pñt. ¶ In tex. ibi. restitui. s. dãti cũ dãs sit ꝺ familia aliogn cauet se restituturz familie ꝑm gl. ¶ Uenio nũc ad q̃rtũ z sic ad examinationẽ materie. z q̃ro ꝺ rõne dubitãdi ad istud ꝓncipiuz nr̃i §. z potuit esse hec. qꝫ cũ iste ꝺ familia sit electꝰ ab herede ab illo videt honoratꝰ qꝫ ꝓz. qua si eũ heres non elegisset ipe sol⁹ nõ hr̃et fũdũ. sz oẽs de familia vocarent. q̃ heres eligẽdo fuit cã vt electꝰ hr̃et sol⁹ z insolidũ. z sic videt ab eo honoratꝰ. q̃ potuit cuz grauare vulgata. l. ab eo. cũ vulga. C. ꝺ fideico. p q̃ rõne facit tex. i. l. si fundũ. p fideicõmissuz. §. si. ff. dele. j. vbi dicit qꝫ si filiũ meũ pupillũ heredẽ instituo cui substitutũ nõ dedi possuz venientez ab itestato meo pupillo succedẽtes grauare i legittima filij mei. z ẽ rõ qꝫ cuz poterã eligere vnũ quẽ substituissez eidem filio ex legis ꝓmissiõe. l. ij. ff. ꝺ vulga. z pup. sub. z sic venientes ab itestato excludere a bonis filij mei. z illũ non elegi tacite videoz ipos venientes ab itestato eligere z vocare ad successionẽ. d. pupilli. z sic cuz p. d. electionẽ. videar venientes ab itestato honorare nimiz qꝫ possim eos grauare. nõ solũ i bonis q̃ filiꝰ habuit a pr̃e vltra legittimã. sz etiã i ipa legittima z nõ solũ i legittima quã pr̃ filio reliqt. vez etiã i bonis ꝓprijs ipiꝰ pupilli q̃ aliũde habuit quã a pr̃e eũ i oibꝰ bonis vt dixi poterã ꝑuare dictos succedẽtes ab itestato dãdo eidem pupillo pupillarẽ substitutũ. facit etiã qꝫ i. d. §. fi. tra bit̃ z no. i. l. ex trib⁹. C. ꝺ ioffi. testa. z i. l. papinian⁹. §. sz neqz i puberis. ff. ꝺ ioffi. resta. z i. l. antepe. C. de leg. vbi habet̃ qꝫ sic̃ilie pupille a pr̃e datꝰ ẽ substitutus pupillaris põt grauari i oibꝰ p fideicõmissuz ab ipo pr̃e substituẽte. nõ solũ i bonis q̃ habuit a pr̃e: sz etiã i legittima ꝺbita pupillo z i bonis ipiꝰ ꝓpilli. z ẽ rõ: qꝫ pr̃ eligẽdo istũ substitutũ visus ẽ eũ i. d. legittima z alijs bonis pupilli honorare cũ poterat aliuz eligere: q̃ potuit grauare. sz nõ obstãte ista rõne dubitãdi q̃ pulchra ẽ i cõtrariũ decidit in isto tex. imo iste electꝰ nõ potuit grauari ab eligẽte. z huiꝰ decisiõis est rõ: qꝫ iste eligẽs habuit ꝺ necessitate facere istã electionẽ. z sic nõ dr̃ exercuisse liberalitatẽ. z sic non videt cũ ipe eligẽs honorare sz videt honoratꝰ ex ꝑmo testõ relinquẽtis ipz fũdũ vni ꝺ familia. z sic iste eligẽs nil aliꝺ fecit nisi ꝺclarare z nil honoris afferre cũ hoc vt dixi ex necessitate fecit hoc. dicit tex. i exꝑsso i. §. si de falcidia. ibi. nõ enĩ facultas necessarie electiõis ꝓprie liberalitatis bñficiũ ꝛc. supr̃ ista. l. z p hoc poterit rñderi ad tex. i. d. l. si fũdũ. p fideicõmissuz. §. si. cuz lec. seq. qꝫ ibi pr̃ nõ habebat necessitatẽ substituẽdi si voluisset. z sic cũ nõ substituit videt exercere liberalitatẽ circa succedẽtẽ ab intestato pupillo. nimiz q̃ eos possz grauare. z cũ substituit visus ẽ exercere liberalitatẽ erga substitutũ. iõ bñ potuit eũ onerare cũ fuerit i euz liberal⁹ i nr̃o tex. cessat cũ i necessitatib⁹ nemo liberal⁹ existat. l. rẽ legatã. ff. ꝺ adim. lega. materiã ꝺ huiꝰ legis supr̃ i sc̃do culdẽciali satis vtiliter ꝺduxi. vt vidisti. ¶ Uenio nũc ad qntũ z sic ad notabilia. Et sic nota ꝓmo ex isto tex. qꝫ ille q hz ius eligẽdi a testatore aliquẽ i certũ ꝺ certis. vt i ꝑn. huiꝰ legis exꝑplificat̃ p gl. qꝫ tal⁹ eligẽs electũ nõ põt grauare. z ẽ rõ: qꝫ iste electꝰ nõ ꝺr̃ hr̃e rẽ in q̃ facta ẽ electio ab isto eligẽte: imo ab illo q dederat ptãtẽ eligendi. vt ꝓbat tex. satis clare. in ꝓncipio huiꝰ legis. ibi. ex alio testõ petere põt. z sic nihil videt iste eligẽs ꝓstare ꝺ suo. vt ꝓbat clare no. tex. i. §. si. ꝺ falcidia. supr̃ ista. l. ibi. qd enim ẽ.

qꝫ de suo videret religisse q̃ qꝫ religt oĩmodo reddere ꝺbuit. quẽ tex. ego reputo multũ no. ad ifra dicẽda. si q̃ iste eligẽs nihil ꝺdit nimiz qꝫ i nihilo possit grauare ipz electũ. cuz etiã electꝰ dicat creditor rei i q̃ facta ẽ electio. z eligẽs p cõsequẽs ꝺbitor. vt dicit tex. i ꝑn. huiꝰ legis. ibi fuisse videt creditor. z sic ꝺ nihilo ꝺ suo eũ honorauit: q̃ i nihilo ꝺ ꝓꝺ ipi⁹ electi electum potuit grauare. ¶ Ex hoc ifero rõnẽ decidẽdi ad tex. i auc. nouissima. z i. l. qñ i ꝑntꝺ. vbi habet̃ qꝫ filiꝰ i legittima nõ põt grauari qꝫ etiã dicit tex. magister. z no. i. l. cohered. i. §. cũ filie. ff. ꝺ vulga. z pup. sub. rõ huiꝰ ẽ qr legittima illa ẽ filio ꝺbita i bonis pr̃is ex dispositiõe legis scripte. i. l. ñ. ff. vñ libe⁹. z. l. nã. z si parẽti bꝰ. i ꝑn. ff. ꝺ ioffi. testa. z. l. cũ rõ. i ꝑn. ff. ꝺ bonis dã. z sic nõ dr̃ pr̃ i aliquo filiũ suũ honorare eidẽ suã legittimã tãtũmodo relinquendo. l. si arrogator. ff. de adoptio. z ideo nõ põt grauari ꝙ illã regulã. d. l. ab eo. nã pr̃ nihil ꝺ suo videt relinq̃re filio cui tñ legittimã relinqt qꝫ ꝓz: qr illud ẽ ꝓpriũ cui⁹ qs ẽ moderator z arbit̃ vulgata. l. i re mãdata. C. mãda. z. l. nemo. C. de iudeis. z pr̃ nõ põt ꝺ bonis suis ad libitũ disponere nisi vsqz ad qntũ suoz bonoꝝ. p. l. ix. §. fo. le. ti. ꝺlas mãdas. z. l. j. co. §. ti. ꝺlas herẽ. q̃ qꝫ ẽ ex qntũ nõ ẽ ipi⁹ pr̃is. vñ nõ põt eũ i illo qꝫ de suo filio non reliqt grauare ꝙ. d. §. si de falci. vñ filiꝰ i legittima q̃ũ creditoz dr̃ gl. ẽ quã ibi multum no. Bar. z Bal. i. l. iij. C. ꝺ iuris z fac. igno. Et ꝟ. bal. z alij i. l. iuris ignorãtia. q̃ admi. roma. i cõsi. cxxv. incipi. mã z soroz ẽ ã reputat singularẽ. Ps Pau. ꝺ ea. i. d. l. iuris ignorãtiã. sz habes cõcordãtẽ. i. l. si duo. ff. ꝺ acq. here. z ẽ tex. no. i. l. si. i. §. fin aũt ppetu⁹. i vbo q̃ũ ꝺbita. C. ꝺ cura. furi. z i. l. z qr. in vbo q̃ũ ꝺbita. ff. ꝙ socio. ¶ Hinc dicit Bal. i. l. ij. ad fi. C. ꝺ libe. ꝓpte. qꝫ legittima filij detrahit̃ vt es alienũ. hoc idẽ ꝯz Bal. i. l. q̃ꝫ. C. ad legẽ fal. ¶ Ex hoc etiã inferr̃ qꝫ filiꝰ ꝯz nõ cõficiat inuentariũ nõ ꝑdit legittimã. gl. ẽ i. l. ñ. §. fin aũt. hoc aliqs i vbo sacramẽto. l. fi. C. ꝺ iure delib. z gl. i aũc. hoc ꝓpiꝰ. vbi docto. C. ꝺ fideico. z i. §. si vero nõ fecerit. in vbo lucrari. in aũc. de here. z fal. col. j. z ẽ hec cõis tenia quã tenẽt docto. i. d. §. fin aũt. hoc aliqs. z i aũc. sz cũ testatoꝝ. p q̃ opi. ẽ tex. i. §. pe. i aũc. ꝺ here. z fal. vbi si patronꝰ heres liberti omiserit facere inuentariũ nõ ꝑdit legittimã q̃ sibi debet̃ i bonis liberti. q̃ multo min⁹ filiꝰ ꝑꝑ omissionẽ inuẽtarij ꝺz ꝑuari legittima cũ legittima sit magis ꝺbita filio i bonis pr̃is q̃ patrono i bonis liberti: qr illa q̃ ꝺbet̃ filio debet̃ de iure ciuili z iure nature. patrono vo solũ iure ciuili. vt i. l. si patr. ff. ꝺ dona. hoc idẽ possum⁹ ꝺcere i meliorationẽ tertij. sec⁹ i qnta meliorationis. ¶ Hinc dicit bal. i l. qꝫ poterat. ff. ad trebel. qꝫ filiꝰ ꝺcẽs bere ditatẽ pr̃is suspectã nõ ꝑdit legittimã. ꝺ q̃ ibi videas. d. Alex. z Jaso. in. l. heres instituti. C. de ꝑpube. z alijs ꝺsti. ¶ Hinc dicit tex. i. l. §. i. §. z si pr̃atã. C. ꝺ iure ꝺlib. qꝫ pus ẽ extrahẽda legittima q̃ legata pr̃stenr̃ cuz legittima loco eris alicni habet̃ qꝫ añ legata extrahit i §. licẽtia. ca. l. z ẽ rõ qꝫ legitti a nõ est legatũ. vt dicit Bal. i. l. si pr̃. i. v. q. C. de isti. z ꝺsti. sub cõdi. fa. qꝫ etiã pz: qr legittima ꝺz reliqꝫ filio ti. institutiõis z nõ ti. legati. vt i. §. aliud q̃z capit̃. in aũc. vt cũ. de appe. cognosci. col. viij. z i. d. aũc. nouissima. C. de inoffi. testa. ¶ Hinc etiã dicit tex. i. l. scim⁹. i ꝑn. C. de ioffi. testa. qꝫ si filiꝰ ꝙ legittia sua ẽ a pr̃e ꝺstitutꝰ i re alicna q̃ postea fuit euicta qꝫ tal⁹ filiꝰ põt agere cõtra heredez scriptũ z pr̃e de euictiõe. qꝫ sua legittima cũ sit q̃si creditoz filiꝰ i legittima ꝙ gl. i. l. ij. C. ꝺ iuris z fac. igno. vt supr̃ ꝺxi. Ui. oĩmodo Jason. i. d. l. scim⁹. in. ij. col. vo. q̃rto no. ¶ Ex hijs ifert̃ qꝫ cum mr̃ debeat filio legittimã ꝺ necessitate qꝫ nõ põt filiũ instituere heredẽ cum cõditiõe qꝫ pr̃i nõ acqrat vsufructꝰ. vt ꝯz Bar. Ps Pau. z alij i aũc. excipit. C. ꝺ bonis q̃z liber. z sic. d. aũc. nõ hz locũ in legittima. ¶ Hinc solet dici qꝫ legittima diminuit relicta ad pias cãs. ita dicit Bar. Bal. z Ps Pau. i. l. papinian⁹. §. i patoꝝ. ff. de ioffi. testa. z hoc dicit tex. no. i. c. gcũqz. xvij. q. iij. qꝫ gcũqz exheredato filio voluerit heredẽ facere ecclesiaz q̃rat alteꝝ q suscipiat quã Augusti. ꝺ quo meminit gl. in l. siqs ad declinãdã. C. ꝺ epi. z cle. z gl. i. d. §. i patoꝝ. talia enĩz testamẽta ad piã cãz subiacẽt rupture si testatoꝝ erga filiũ nõ seruauit qꝺ seruare debuit. s. reliq̃ quẽdo legittimã integrã. z etiã iuri agẽdi ad supplemẽtũ: qr talia testamẽta sũt cõtra effectũ pietatis. vñ deꝰ vt ecclia nõ acceptat ꝑm Ps Pau. ꝺ ca. ui. d. §. ipatoꝝ. de quo vide bar. z moder. i. l. j. C. ꝺ sacro sã. eccl. ¶ Hinc etiã inferr̃ qꝫ legittima vel supplemẽtũ legittime q̃uis ꝺz peti in vita p filiũ naturalẽ z legittimũ. tũ etiã si nõ petierit trãsmitteret ad heredes. vt cõcludit Sali. i. l. scim⁹. i ꝑn. C. ꝺ ioffi. testa. z bal. i. l. ij. i vlt. col. C. vt lite pẽ. sicut dicim⁹ i trebellianica q̃ ꝯz nõ acceptata trãsmittit. l. q̃ qꝫ. C. ad le. fal. ¶ Ex q ego ifero qꝫ si vxor nõ dũ acceptauit lucra sibi ꝺbue nictia cõstãte mr̃imonio. z ita mortua est qꝫ nihilominꝰ trãsmittat illa ad heredes cuz talia lucra deferant vxori ex dispositiõe legis regie. vt legittia filio. p q̃ facit qꝺ dicit bal. i repetitiõe. l. si arrogator. ff. ꝺ adop. i iij. col. i. v. opp. qꝫ stãte statuto qꝫ moriẽte vxore i mr̃imoniom⁹ marit⁹ lucret ꝺtez vel augmentũ ꝺtis. ponẽ qꝫ mortua vxore: postea moriatur maritus qui in vita non acceptauit istud lucrum ꝺtis transmittet ad heredes: quia defertur ex dispositiope legis z titu. singlari. istud idẽ ꝯz bal. z Jason. in. d. l. si arrogator.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sali. ℙau. ⁊ Alex. l.l. cũ antigorib⁹. C. ō iure de lib. reprobata glo. ibi q̃ cōtrariū vult facit tex. i auc. ⁊ si res. C. ō scōis nup. i ducēdo vt facit ℙal. in. l. generaliť. l. §. i hijs. co. ti. vbi ℙal. idē tz ō statuto. p q̃ facit tex. i. l. edicto. §. ad heredes. ff. ō iure fisc. p hoc facit illud qō vult Sali. i auc. bona dāna. i vltima col. C. de bo. dā. vbi refert sc ō facto cōsuluisse. q̃ bona dānator q̃ p illā auc. cōseruant a scēdētib⁹ ⁊ de scēdētib⁹ trāsimittūť hereditate nō adita allegat plura iura p̄cipue. tex. in. d. l. edicto. §. ad heredes. facit etiā q̃ dicit Alex. i. l. si vir. ff. ad le. fal. vbi tz q̃ lucrū qō descēdit ex legis dispositiōe dr̄ effici pr̄imonū illi⁹ cui defert ⁊ nō hereditas vxoris vł viri. Ex q̃ possum⁹ inferre ad legē nobil⁹ regni lusitanie maritumq̃ noie p vulgato portugaliā solem⁹ appellere quo cauet. q̃ cū vxor cōtrahit cū marito mr̄imoniū vt ab illo die i cōtuētu marit⁹ lucrat medietatē bonorū vxoris ⁊ ecōtra. vxor lucrat medietatē bonorū mariti. q̃ tale lucrū trāsimittit supstites etiā si illud nō acceptauerit. q̃ ē notāduz ā p intellectu nr̄e legis regie q̃. p intellectu. d. l. regis portugalie. ¶ Ex supdictis. i. iquātū dirulegittimā differri filio ex legis dispositiōe ⁊ ciusdē legittime filiū eē q̃si creditorē iferť q̃ filiꝰ nō teneť credere pr̄i asserēti in testō. se eē debitorē alicuⁱ⁹ i p̄iudi cū legittime sue. als filij possent ō facili defraudari i legittima sua. ita tz signanť Bar. i. l. cū qs ōgenēs. l. §. eodicill. l. j. col. i fi. ff. dele. iij. Specu. ⁊ Jo. an. i ti. de cōfes. §. mune videduz. vł tz nūqd pr̄is cōfessio Abb. i. c. q̃uis. i pe. col. ō re iudi. Alex. moder. in. v. pte cōsi. cōsi. cxliij. inci. Also ⁊ cōsiderato themate p̄missoꝝ oibⁱ⁹ i co cōtēt, beeze. Jasō i. l. j. i. ij. col. v. gnto. ⁊ Sorti⁹ adde. ff. ō co p quē factū ē. ⁊ l. ait p̄tor. i. §. tz signs. j. col. ff. ō iureiurā. ⁊ i auť. vñ ⁊ si parēs. i. j. col. C. ō iofficio. testō. ⁊ i. §. itē sigs i fraudē. i. j. col. isti. de actio. ⁊ ē rō. q̃ vt dixi. filiꝰ ē q̃si creditor i legittima ⁊ testatoꝝ i p̄iudiciū legittime nō creditť i auť. q̃ obtinet. I fi. C. de. pba. sicut etiā si pr̄ alienasset bona forte vt excluderet legittiaz filioꝝ nō sufficeret pr̄i cōsiteri i testō recepisse p̄cium nec ei⁹ cōfessioni staretť i p̄iudicium filioꝝ nisi pbeť de reali numeratiōe p̄cij. ita dicit singulariť Jo. de platea. i. §. itē sigs i fraude. insti. ō actio. Iz p i aduertētiā. Bar. vo i cāutela. xxxvj. boc tz allegat boc tenere docto. i. §. itē sigs i fraudē. isti. ō inutili stipu. vbi tal⁹. §. nō repliť. ⁊ i boc errore⁊ i aduertētia fuit. d. Jason i. d. §. Iz ⁊ sigs. ⁊ i. d. auť. vñ ⁊ sparēs. Iz i. d. l. j. de eo p quez factū ē recte allegauit Jo. de platea i. d. §. itē sigs i fraudē. vide Sali. i. l. q testiñ. ff. ō pba. ⁊ adeo cōfessiōi pr̄is nō ē credēdū i p̄iudiciū legittime etiā iurate. ita tz Specu. in loco p̄allegato. ⁊. d. Alex. i. d. cōsilio vbi refert ibi Specu latorez in loco iā dicto sic tenere qō ē notāduz. ⁊ sic cōfessio pr̄is i solo qnto filijs p̄iudicabit in quo filij potuerūt grauari. vt i ser⁹ dicť. Ex supdictis ego infero cōcordiā ad vnū i quo. d. Alex. fuit sibiipi cōtrari⁹ ⁊ nullū iucuio cū reducēre ad cōcordiā. ⁊ ē pulchruz ⁊ q̃ttidianū dubiū nūqd testator possit i testō suo pbibere ipetuū diuisionē int̄ heredes fieri. nā q̃ testator pasit, pbibere ⁊ mādare heredib⁹ ne bona hereditaria diuidāt ad tēp⁹ i hoc nemo discordat p tex. i. l. iij. i pn. vbi ℙal. ff. de cōdi. instit. ⁊ ibi etiā Ange. dicūt probari q̃ testator pōt pbibere heredes ne vsqz ad certū tēp⁹ diuidāt. ⁊ ibi dicit Ang. se sepi⁹ fuisse interrogatū. ⁊ ita sepi⁹ p illū tex. rūdisse. idē tz ℙau. Alex. ⁊ Jason i. l. si nō sortez. i. §. si centū. ff. ō cōdi. indeb. ⁊ ℙar. i. l. q̃nť. ff. de ann. lega. Sz an testator possit pbibere ipetuū fieri talē diuisionez maximū dubiū ē i q̃ ℙau. ō ca. i. d. §. si centuz. determinat q̃ nō. ⁊ hoc p regulā. tex. i. l. seruū filij. i. §. cū q̃ cirographū. eū sūl. ff. dele. j. vbi habeť. q̃ licituz eſt arguere de cōtractib⁹ ad vltimas volūtates. Iz sic ē q̃ i cōtractib⁹ talꝰ cōuentio nō valet. i. l. hoc iudiciū. §. si conueniūt. ff. cōmu. diui. ita negz i vltima volūtate. Iz cōtrariuz tz Alex. i. d. §. si cētū. motꝰ p glo. clarā. i. l. fi. C. cōmu. diui. ⁊ qz videť de mente ℙar. i. l. si cōuenerit. in fi. ff. p socio. dū p̄supponit ℙar. valere p̄ceptū testatoris factū filijs ne int̄ se diuidāt. mouet etiā qz ista ceſſet pbibitio alienatiōis. l. si pupilloz. i pn. ff. de rebꝰ eoz. vbi testator pōt eaz cū cā ppetuo pbibere ne bona diuidanť. l. filiusfami. §. diui. ff. dele. j. ⁊ l. quotiēs C. de fideicō. negz obstat p̄m cū. l. i hoc iudiciuz. §. si cōueniūt. q̃ rūdet q̃ potentior ēſt pbibitio testatoris q̃ contrabentiū. l. ea lege. C. de cōdi. ob cau. l. si ita qs. §. ex lege. vbi plene. no. ff. ō vbo. obli. passus iste ēſt quottidian⁹ ⁊ dubiꝰ fm Jason. in. d. §. si centū. vbi ipſe bz eū p ambiguo. ⁊ ibi tz p̄mā opi. ℙau. de ca. quā dicit cōsulendo tenuisse. d. Alex. i cōsi. ccccl xv. incipi. Circa p̄mū dubiū quo q̃ri⁹ an magister Augustin⁹. l. iij. col. q̃ ē l. iij. pte cōsi. cōsi. cxj. ō. p hoc etiā bñ facit cū se motꝰ: qz si p cōtractū fieri nō pōt. vt in. d. §. si cōueniūt. certe negz p q̃si cōtractū additionis hereditatis cū obligatio q̃ astringunť heredes ad observātiā cōtentoꝝ i testō p̄cedat a q̃si cōtractu additiōis hereditatis. l. ex maleficijs. §. heres. ff. de actio. ⁊ obli. l. apud iulianū. §. fi. cū le. se. ff. q ex qb⁹ cau. in posse. ea. p ista pte facit qz cū i hac materia ⁊ inhoc ppositio nō repliať dōia p̄cedit argumentū de cōtractib⁹ ad vltimas volūtates. ⁊ istā opi. sentit. d. Jasō l. §. si centū. p supdicta. ⁊ qz equior sibi visa ēſt attento q̃ cōio solet discordias parere p̄cipue int̄ fres. l. cū pr̄. §. dulcissimis. ff. dele. ij. l. i re cōi. vbi Flori. ff. de

seruū. vbi a. pdit fl. l. ij. C. qb⁹ ⁊ q̃ñ q̃r. ps ōbe. li. r. ⁊ p auctoritatē ℙar. i. d. l. si cōuenerit. i fi. q̃ ē itelligēda fz Jasō. i. d. §. si cētū. q̃ñ. pbibitio erat ad certū tēp⁹ nō ippetuz. put ipemet dicit i. d. l. q̃nť. Ego tū credo q̃ p̄ supiora possit dari cōcordia i hac cōtrarietate. d. Alex. hoc mō distiguēdo: q̃ aut logmur i heredib⁹ exēneis i qb⁹ nō debeť legittima. seu i filijs i bijs bonis q̃ eis fuerūt a pr̄e relicta vltra legittimā. aut in filijs ⁊ in reb⁹ q̃ tāgūt legittimā coz. p̄mo casu dico q̃ testator ī stituēdo exēneos vł filios vltra legittimaz pōt dictos exēneos vł filios i bonis vltra legittimā eiz relictā. pbibere ne. d. bona diuidanť i ppetuz. ⁊ ē rō q̃: cuz dicti exēneis seu filij i dictis bonis sūt a testatore bonorati nimiz q̃ possit testator eos i hoc onerare ne d. bona diuidāt i ppetuū. l. ab eo. C. ō fideicō. nā si dictos exēneos heredes seu filios i dictis bonis poterat i totū ꝑuare p fideicōmissuz a fortiori poterit eos grauare eos onerādo. §. pbibendo eis ne. d. bona inť se diuidāt: qz cū testatori cōcedit id qō magis ē. §. i totū dictos heredes ꝑuare bonis q̃ sibi reliqt a fortiori etiā cōcedeť id qō min⁹ ē. §. pbibere ne ippetuū diuidāt sibi bona relicta. l. cui pacto. ff. de pūs expor. ⁊ i regula cui Iz ō reg. iur. i. vj. negz huic p̄mo mēbro obstat tex. i. d. §. si cōueniūt. q: vt supdictū ē. ibi logť de pbibitiōe cōtrabentū. ℏ vo logmur i pbibitiōe testatoris q̃ potentior ē ipa pbibitio cōtrabentū p. d. l. ea lege supra allegat. ⁊ ita pōt itelligi opi. Alex. i. d. §. si cētū. Sc̄o casu. §. q̃ñ filij solūmodo sūt ī stituti i sua legittima. dico q̃ pbibitio pr̄is testatoris. §. ne. d. bona diuidāt filij int̄ se nō valebit q̃ pbo p sequētia. p̄mo q̃ tale p̄ceptū testatoris ne bona i sola legittima ꝓsistētia diuidanť cēſeť pbibitio alienatiōis. d. l. si pupilloz. i pn. ⁊ p̄ceptū testatoris etiā cū cā in p̄iudiciū creditoris nō valet. vt i. l. filiusfa. §. diui. ff. dele. j. sed sic ē q̃ filij i legittia sūt creditores p gl. i. l. ij. C. ō iuris ⁊ fac. igno. ⁊ supdictū ē cū legittima cēſeť es alienū. Bal. i. l. ij. i fi. C. ō libe. p. ⁊ exhere. ⁊ l. i. §. §. C. ad le. fal. d. Alex. i. l. si debitoz. ff. ad le. fal. ℊ talꝰ pbibitio testatoris q̃ ad ipaz legittimā int̄ filios non diui dēdā nō valet cū, pbibeanť p tale p̄ceptū. d. bona alienare. ⁊ si opponať q̃ filij nō sūt creditores in legittima. Iz q̃si p gl. i. d. l. ij. C. ō iuris ⁊ fac. igno. de q̃ supfeci mētionē cuz suis cōcoz. dico q̃ dupliť poterit rūderi. p̄mo q: istud tolliť p aliō q̃ subijcit tex. i. d. §. diui. ō fisco nā p̄mo diceret ibi tex. q̃ testator p suā pbibitionē alienādi factā cū cā nō pōt p̄iudicare creditorib⁹: qz talia bona nō obstāte. d. pbibitiōe alienabūť ⁊ postea subdit ō fisco. Sc̄o ⁊ aptⁱ⁹ boc pbať q̃. d. §. diui. loquať i q̃si creditorib⁹ p illud qō tz ibi Bar. i. ij. q. post Jaco. ō arc. vbi vult q̃ res pbibita aliena ri respectu certe pſone vł causē. pōt tñ alicui gari respectu dotis vel donatiōis ppt̄ nuptias. ⁊ tñ etiā dos dr̄ solū q̃si obita. vt ē gl. no. i. l. mulier. i. §. cū, ppone reť i gl. si. ff. ad trebel. ⁊ dos ⁊ legittia eq parant cū dos succedat loco legittie. vt p bar. i. l. ticio. c. in. §. ticio genero. ff. ō cōdi. ⁊ demō. ⁊ q̃ p̄ceptū testatoris de non alienādo respectu legittie etiā cū cā ñ valeat ē expssa determinatio. d. Jaso. i. d. §. diui. i. ij. col. ⁊ q̃. d. pbibitio circa legittimā nō valeat. pbať subtulit hoc mō nā testator mādādo filijs suis ne diuidāt bona in legittima cōsistētia. ⁊ sic vt nō alienēt videť cuilibet p bibere. d. alienationē ⁊ diuisionē faciat ⁊ pbibēdo vnū videť istud facere i fauorē alteri⁹. ⁊ ppt̄ sui cāz ⁊ cōtra pbibēdo alteri videť hāc pbibitionez facere i cōmodū alteri⁹. ⁊ sic ille i cui⁹ fauorē fit. d. pbitio videť vocat⁹ p fideicōmissuz. vt pbat tex. i. d. §. diui. i vbo fideicōmissarij. Iz fideicōmissuz ē grauamē. l. cohere di. §. cū filie. ff. ō vulga. ⁊ pupl. sub. q̃ ipo iure reijcit ō legittia. l. q̃ñ i poub⁹. ⁊. l. scim⁹. §. cū aūt. C. de inoffi. testa. igť tal⁹ pbibitio tanq̃ cōtinēs grauamē nō tz i ipa legittia. ita tz solēnit. d. Frā. ō are. i cōsi. xx. incipi. ex facto p̄supponit i. ij. col. quē refert ⁊ segť Jason i. d. §. diui. ⁊ sic isto scōo casu q̃ filij nō diuidant talia bona i sola legittima cōsistentia: imo q̃ ppetuo stent i cōione nō valebit p̄ceptū paternū p supdicta. ⁊ isto scōo mō pōt itelligi alia opi. d. Ale. i. ij. pte cō si. cōsi. xj. supꝰ allegato. ⁊ sic nō erit sibi cōtrari⁹ sic eū reducēdo ad cōcordiā. qō ē bñ notāduz. ⁊ ista cōcordia mihi multū placet. Izvt dixi p nullū docto. inuentā tactā. ¶ Hinc etiā venit q̃ si filio meo i vita ego donaui suā legittimā. Iz i tali assignatiōe vt ar⁹ verbo dono nō ē, ppria donatio tal assignatio. iō nō bz insinuari. ita voluit Specu. i ti. ō dona. i. §. j. ỹ. qd si pr̄ quē refert ℙal. i. d. illud. i. iij. q. C. de sacro san. eccl. Hinc etiaz venit q̃ nō pdit legittima ex dispositione auť. hoc āpli⁹. ⁊ idē est in tertio. hinc etiā venit q̃ no. ℙal. i. l. nō āpli⁹. i. §. fi. i fi. dele. j. ¶ Infero ⁊ scōo ꝓcipaliť ex isto tex. illud qō vobis semp dixi q̃ est si ego pr̄ vnū de filijs meis i tertia pte bonoꝝ meliorauī. eiq̃z grauaui de ea restituenda cuidā tertio exēneo q̃ tale grauamē nō valet nec tz. ⁊ hoc p istum tex. q̃ hoc, pbať tu expsso. nā dr̄ ō q̃ ille q ab alio bz prātez eligēdi vnū i certū de certis si vnū eligat iste sic electꝰ nō pōt ab eligēte grauari. Ita dicam⁹ i p̄nti. q̃ cuz ego pr̄ habeo ab alio hoc ē a lege regia ptātē meliorādi vnū de filijs meis. ⁊ sic vnū i certū eligere de certis q̃ talꝰ filiꝰ sic electꝰ ⁊ meliorat⁹ nō pōt a me pr̄e eligente grauari. ¶ Scōo facit p̄ hoc tex. i. §. si duos. supꝰ co. iuncto isto. §. nā dicitur. d. §. si duos. q̃ illud qō bz electꝰ. de quo logť tex. nr̄ bz iure meliorationis. ⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

ī hoc. ℌ. dℓ. q̄ iste q̄ sic ē elect⁹ z meliorat⁹ nō pōt gra
uari ℊ eodē mō filiꝰ a suo pr̄e electus. z ī. d. tertio me
liorat⁹ nō pōt onere fideicōmissi in. d. tertio grauari.
¶ Tertio facit tex. ī p̄n. buⁱ legis. vbi dicit tex. q̄ ele
ct⁹ ab illo q̄ hz ptātē ab alio eligēdi nō dℓ hr̄e ius ele
ctionis ab eligēte: imo ab alio q̄ ptātē dedit eligēdi. z
pterea iste elect⁹ post electionē dℓ creditor illi⁹ rei sup
qua facta ē electio z ppter̄a nō pōt grauari iste q̄ sic ē
elect⁹. Ita igit ē dicendū ī p̄nti: q̄ filiꝰ z pr̄e elect⁹ z
meliorat⁹ nō dℓ hr̄e ius a pr̄e meliorāte z eligente: hz
ab alio hoc ē ab ipa lege regia q̄ ptātē dedit eligēdi.
z ppterea nō poterit grauari p istū tex. z p tex. in. l. si
arrogator. ff. de adop. z talⁱ filiⁱ sic elect⁹ dℓ creditor iu
d. meliorationē q̄ nō patit grauamē vt legitima cuiⁱ fili⁹
dℓ creditor. vl ad minⁿ q̄si creditor. p gl. in. d. l. iij.
C. de iur. z fac. igno. ¶ Quarto facit tex. ī. d. ℌ. si de
falci. ibi. Quid enī ē q̄ ō suo videret reliq̄sse q̄ q̄ reli
q̄t oīmodo reddere debuit. sup̄ ista. l. vbi care. ꝑbat
q̄ ille q̄ hz ptātē ab aliq̄. vt ē a. l. si eligat z electo ali
q̄d dat rōne electionis nil ō suo videt dare cū illud qō
dat ē oīmodo relictur⁹. z sic videt dicēdus ī nr̄o casu
ꝓpositor: q̄ pr̄ hz ius eligēdi a lege regia vnū ō filijs
suis quē possit inter ceteros meliorare post⁹ cuz elege
rit z meliorauerit nil pr̄ videt dare ō suo qō pz q̄: illō
tertiū nō pōt relinq̄re tertio exneo. imo vni ipoꝝ filio
rū quoꝝ. d. tertiū ē. ℊ nō ē ipi⁹ pr̄is. cum si ipi⁹ fuisset
possz ō illo disponere ad libitū. vt ī. l. i re mādata. C.
mād. z ī. nemo. C. ō iu. si igit pr̄ vnū de filijs melio
rādo nil ō suo cidē meliorato teligt nō potuit cū gra
uare. ꝑ tex. i. l. iij. ℌ. si rē. ff. ōle. iij. z cū a pr̄e nō sit de
suo honorat⁹ ab eo dē nō potuit onere fideicōmissi gra
uari. d. l. ab eo. ¶ Quinto facit: q̄ vt sup̄dictū ē istō
tertiū ē legitima filioꝝ vt illi⁹ q̄ ī ea meliorat⁹: ℊ ī ea
nō potuit ī ponialiq̄ ou⁹ seu grauamē. d. l. q̄n ī pon
b⁹. C. ō ioffi. testa. ex hoc ferē q̄ adeo filiⁱ ī. d. melio
ratiōe nō potuit grauari q̄ etiā beres buⁱ filij nō po
tuit grauari cū beres nō sit aliⁿ a ōfūctoq̄ ꝑbat ꝑ id
qō dicit Pau. ō ca. i. l. cuz ita legatū. ī. ℌ. qō allega
tario. ff. ōle. ij. vbi dicit q̄ quēadmoduz filiⁱ nō tenet
subire onⁿ sibi imūctū iu legitima. ita neq̄z beres ei⁹ fa
cit vltra eū tex. a sensu cōtrario i. l. si fuerit. ff. dele. iij.
¶ Sexto facit: q̄ quotiēs aliq̄s rōne electiōis ꝑ se fa
tiēde ex ptāte sibi ab aliquo data tenet vni incerto de
certis ō necessitate aliq̄d dare z illud cidē quē elege
rit dederit tūc tal⁹ eligens nō potuit rōne tal⁹ electiōis
electū onerare. ita dicit iste tex. iūcto tex. i. d. ℌ. si. ō fal
ci. ibi. nō. n. facultas necessarie electiōis ꝓpe liberali-
tatz bñficiū ē. hz si sic ē q̄ oēs iste ℌlitates cadūt ī pr̄e
meliorāte filiū ī tertio: igit ꝛc. pz q̄: si pr̄ hz. d. electio-
nē meliorādi istā nō hz a se imo ab alio. s. a. l. regia. z
hz eā vt eligat vnū ī certū. s. filiū q̄ añ electionē incer-
tus ē ō certis. hoc ē ō filijs q̄ ad hoc sūt certi nā exneī
nō sūt certi ad. d. meliorationē. illud tertiū teneť ō ne
cessitate dare vt⁹ oīb⁹ nulla facta electiōe cū illō ipoꝝ
filioꝝ sit legitima vl vni quez elegerit z ad hoc necessi
tat. si ℊ pr̄ ita necessitat⁹ vnū ō filijs suis elegerit cuz
meliorādo cū hoc nō faciat ex volūtate imo ex neces
sitate. nō poterit respectu tal⁹ electiōis grauare illum
quē. ī. d. tertio elegerit ꝑ tex. nr̄ū ūctoꝝ vt dixi. ī. d. ℌ.
si. ō falci. videbat cōtrariū: q̄ cū posset eligere aliū
z nō istū quē elegit. videt ei quē elegit bñficiuz cōfer
re. hz cōtrariū ē vez. q̄ iste q̄ hz necesse aliq̄d facere
vt ē pr̄ q̄ hz necesse tertiū relinq̄re vni filioꝝ. hz nō in
certā ꝑsonā. hz vnū eligit nō videt aliquā liberalitatē
cōferre hz potuerit sicut i istū electū z meliorātū i aliū
cōferre ꝓm docto. ī. d. ℌ. si. ō falci. maxie hz Rapha.
cu. ibi. z sic nō ꝑstat bñficiū q̄ ipē dit debitū hz Bal.
ibi. ꝑ q̄ facit tex. i. l. si seruo. ff. ō. bere. isti. z in. l. prie.
ff. de ritu nup. facit q̄: hz pr̄ eligat ex voluntate. illa tñ
res sup̄ q̄ facta ē electio. hoc ē tertiū cōsistit ī legitima
ei⁹ cui. d. tertiū assignat. z hz volūtariū nō pōt grauа
re filiū. ꝑ q̄ facit q̄ pulchre dicit Bal. i. l. q̄n ī pozi
b⁹. i. ij. col. v. ſcdo q̄ro. C. ō ioffi. testa. vbi ipe dicit. q̄
si statutū dictat q̄ filia ōbeat eē cōtēza illa quātitate
quā pr̄ vult ei relinq̄re. z pr̄ religt ei certā quātitatez
q̄ posito q̄ illud relictū respectu illi⁹ quātitatis quaz
ei religt sit volūtariū. attū nō pōt ei ponere on⁹. z il-
lud. d. Bal. seq̄t ibi Pau. ō ca. Jason i. d. l. q̄n. z
Jo. ō imo. i. l. fi. i añpe. col. ff. ō cōdi. isti. ¶ Septio
facit q̄ dicit Bal. referūt z sequnť Flozia. z Luma.
l. d. ℌ. si ō falcid. vbi tenēt q̄ si cp̄s cōferat bñficiū ali
cui qō nō videt ꝓpť hoc ī eū libertatē cōferre q̄n ne
cesse hēbat vni cōferre. neq̄z obstat q̄ posset dici q̄ q̄
tiēcūq̄z aliq̄s ē elect⁹ q̄ si elect⁹ nō fuisset cōmodū in
testō relictū nō habuisset. vt dicim⁹ ī pr̄e substituente
aliquē filio ipuberi pupillariť cui eū cū elegisz videt
eōmodū attribuere. z ppterea pōt eū grauare. vt tra
bit ī. l. si fūdū p fideicōmissuz. ℌ. fi. cū le. seq. ff. dele. j.
z q̄ sic debeam⁹ dicere i isto filio a pr̄e electo ī. d. ter-
tio meliorātiōis q̄ si elect⁹ nō fuisset illud tertiū nō ha
buisset. z q̄ ppterea q̄ illō hz ppť. d. electionē possit
grauari ī codē tertio quēadmodū substitut⁹ pupilla-
ris posset grauari ī legitima ōbita pupillo ī bonis pr̄is
eligētis dictū substitutū. q̄: ad hoc possum⁹ rñdere. q̄:
ista substitutio pupillaris ē. p̄usio. l. ex trib⁹. C. ō ioffi.
testa. z ppterea p̄mittť pr̄i q̄ eaz faciat ftiō. z ille. s.
substitut⁹ pupillaris nō ē necessari⁹ cidē pupillo. ī. pr̄
substituēs nō cōpellit magis eū q̄ aliū quēlibet etiaz
penit⁹ exneū substituere. z cū vnū eligit filio suo substi
tuēdo ei ꝓfert bñficiū cū poterat alū substituere z nō

eū. z p cōsequēs ipe tale cōmodū nō eēt habitur⁹ cū
eū igit substituit euz bonorat nimiꝝ q̄ possit euz gra
uare. hz ī casu nr̄o ille q̄ ad. d. meliorationez est elect⁹
erat necessari⁹ ad eaz: q̄: null⁹ poterat ī eo tertio eligi
nisi vn⁹ ō filijs cui ō necessitate. d. melioratio ōbet ℊ
si sibi a pr̄e ē. d. tertiū attributū nō dℓ hr̄e a pr̄e bñfi
cū z sic nō poterit ab eo onerari. vl alio mō poterit z
breuⁱ rñderi. q̄: hz ista electio sit volūtaria fit ī re q̄ cō
sistit ī legitima. z ī ō nō poterit ī caponi grauamē. sec⁹
ē ī alia volūtaria q̄ nō facit legittimā grauari. vt ī. d.
l. si fūdū p fideicōmissuz. i. ℌ. fi. cū le. se. z vide Jasō ī
l. coheredi. i. ℌ. cū filie. i. ij. col. ff. ō vulga. sub. z sic p
predicta clare habeo q̄ filiⁿ ī tertia ꝑte bonoꝝ a pr̄e
meliorat⁹ nō pōt grauari ō aliq̄ dādo exneo ex supdi
ctis ifero duaꝝ limitatiōes ad hāc regulā. ¶ Pria
q̄ hoc sit vez q̄. d. melioratio nō poterit venire ad ex
neū q̄ hoc sit vez rōne fidelcōmissarie substitutiōis. z
ē rō buⁱ hec: q̄: tal⁹ substitutio ē grauamē. l. coheredi
ℌ. cū filie. ff. ō vulg. z pup. sub. qō reijcit ipo iure ō le
gitima. d. l. q̄n ī pozib⁹. z. d. tertiū ē legitima vt sepiⁿ di
ctū ē. ℊ ꝛc. sec⁹ ē i substitutiōe pupillari q̄ iuridice po
terit fieri in. d. tertio. nā dato casu q̄ istud tertiū sit le
gitima. put ē vez substitutio pupillaris bñ pōt fieri in
legitima. l. papinian⁹. ℌ. hz neq̄z ipuberis. ff. de ioffi. te
sta. l. hz si plures. ℌ. ad substitutos. ff. ō vulg. sub. z. c.
si pr̄. de testa. li. vj. z ē rō q̄: tal⁹ substitutio pupillaris
vt dixi ē filij. puisio. vt. d. l. ex trib⁹. cū p euz filiⁿ moziť
testat⁹ qō ē sibi bonor. iusti. q̄ z qb⁹ causis ma. nō hz.
ℌ. j. nimiꝝ. si pr̄i ꝑmittat ꝑ no. in. l. milti nō note. ff. de
libe. z postu. ¶ Scōa limitatio ē q̄ hoc ē vez q̄ si fi-
li⁹ ī. d. tertio meliorat⁹ nō poterit grauari sit vez vt
dct vel faciat aliq̄d exneū. z ita sup̄ semp exēplificaui
cū respectu exneoꝝ ꝺ filiⁿ meliorat⁹ nō ē bonorat⁹
imo est creditor necessari⁹. Sec⁹ tñ ē q̄n pr̄ eū melio
rās grauat eū de dādo vl faciēdo aliq̄d alteri vl alijs
frib⁹. nā hoc casu teneret grauamē si non excedit cō
moduz q̄ ꝑ dictas meliorātiōes. d. filiⁿ eōs eq̄t. z ē rō
duplex. Pria q̄ iste filiⁿ sic meliorat⁹ est bonorat⁹ re
spectu alioꝝ fratrū cū poterat iste pr̄ eligere aliū z nō
eū. ℊ cū eligēdo videt eidē afferre cōmodū respectu
alioꝝ fratrū q̄⁹ auferť ꝑs dicti tertij q̄ huic filio meli
orato attribuit nimiꝝ ℊ cū respectu alioꝝ fratrum sit
meliorat⁹ z bonorat⁹ q̄ eoꝝ respectu possit eisdē gra
uari. vt aliq̄d dct vel faciat vt dixi eatenⁿ ꝙtenⁿ respe
ctu eoꝝ fratrū z nō vltra fuerit bonorat⁹. q̄: quando
pr̄ vnū meliorat ī tertio z ḡuat eū vt aliq̄d det fri suo
videt int ābos diuidere ftiū q̄ pr̄i bñ ꝑmittit ꝑ. ℌ. si
duos. sup̄ ista. l. pone enī q̄ meliorato valebat. xxx.
grauauit pr̄ filiū sic melioratū vt fri suo daret. x. vide
tur pr̄ meliorare duos filios. vnū ī. xx. s. melioratuz z
grauatū. aliū ī. x. s. fideicōmissariuz. facit ꝑ hoc illud
qō bar. dicit ī p̄nti. q̄ qñ ē cōmissa executori electio z
distributio bonoꝝ inter pauꝑes. z iste executor eligit
aliquē ī pauperē ī vno fūdo hoc pacto q̄ po st mortē
restitueret cuidā alteri. vl q̄ daret certaz quātitatem
post mortē q̄ tale onⁿ tz qñ ille ali⁹ cui erat faciēda re
stitutio ē de nūero pauꝑū. sec⁹ si nō eēt ō nūero pau
uez: q̄: tūc tale onⁿ nō teneret. ita etiam dicam⁹ ī p̄nti. q̄ pr̄ est distributor. d. tertij qō pōt applicare vni si
lioꝝ vl plurib⁹ si eligit vnū quē meliorauit cuz pacto
q̄ restituat exneo tale grauamē nō valebit. sec⁹ si cū
grauauit cū pacto q̄ restitueret vni alij q̄ ē de nūero
eligēdoꝝ. q̄: hoc casu videt int eos. d. tertiuz diuide
re. istud idē legť Bal. Jmo. z Flozi. ī p̄nti qō ē bñ
notāduz. Itē facit tex. nr̄. Itē facit tex. i. l. nēsent⁹. ff.
ad. l. fal. z qō dicit bar. i. l. pāphilo. i. ℌ. fi. ff. dele. iij. z
Jason in. l. ab eo. in vltima fallencia. C. de fideicō.
¶ Ex sup̄dictis ifero vnā limitationē ad tex. nr̄ū
s. vt habeat locuz ī casu q̄ eligēs grauauit electuz de
aliquo dādo vl faciēdo alij exneo q̄ nō sit de familia
q̄: tunc tale grauamen nō teneret ꝑ ea q̄ dicta sunt ī
p̄n. buⁱ ꝑmi nō. sec⁹ tñ ē q̄n iste elect⁹ fuisz aliqs gra
uar⁹ dare facere vl restituere vni alij de familia testa-
toris de qb⁹ debebat fieri electio. q̄: tunc bñ hz z valet
tale grauamē cuz tūc eligēs vnuz z cuz grauās sup̄
dicto mō videt eligere duos ō ipa familia q̄ ei ꝑmit
tit ꝑ. d. ℌ. si duos. z hoc ꝑ id qō dicit Bar. z ceteri se
quunť ī p̄nti. ¶ Limito scōo istuz tex. hz hāc limitati
onē tacta ꝑ docto. nō iuenā. s. vt habeat locuz qñ vt
dixi eligēs grauat electuz. vt rē i q̄ facta ē electio. re-
stituat exneo: q̄: hoc casu nō tz grauamen. sec⁹ tñ ē si
iste heres q̄ a testatore ē grauat⁹ funduz vni de fami
lia restituere eligit vnuz ō. d. familia. z ī casu quo ele
ct⁹ noluisz acceptare rē i q̄ facta est electio q̄ in ea
substituebat vulgariť ticiuz penit⁹ exneuz. nā hoc ca
su si eleet⁹ repudiat illud ī quo fuit facta electio bñ po
terit exne⁹ admitti vigore buⁱ vulgaris substitutiōis
qō pōt ꝑbari ꝑ istuz tex. ibi dixi. ita demuz peti posse
si ꝓterea tātundez eidez relictuz esset q̄ fundi ꝑcium
efficiat. vbi dicit tex. q̄ hoc est vez q̄. d. fund⁹ ī quo ē
facta electio vni de familia nō pōt venire ī exneuz ni
si iste elect⁹ noluerit aliuz funduz hāc. ppterea q̄ ab
ipo eligente aliq̄d accepit de suo q̄ equalebat eidem
rei relicte sup̄ q̄ fuit elect⁹. nā eo ipo q̄ sibi illud est re
lictuz vt restituat. d. fundum z illud relictuz accepta
uit videt velle repudiare funduz. ecce hic tex. claꝝ ꝑ
quem ꝑbat. q̄ si electio semel est facta ab herede de
aliquo de familia iā satisfactū est voluntati testatoris
hāc electionez dātis. hz postea ipe electus noluerit reti
nere rez sup̄ q̄ fuit electus sciens eā ī exneuz deueuire

ſi eā nō acceptaſſz. ſic igit dicam⁹ i caſu ꝓpoſito. q᷑ ꝫ nō poſſiz p fideicōmiſſariā ſubſtitutionē facere q᷑. d. res deueniat i eꝝneū. poſſuz tū p ſubſtitutionē vulgarē. z ē rō. q: primo caſu eligens excludit familiā qō ei facere nō ꝑmittit rōne electionis ſibi a teſtatore attributę. z hoc caſu videt inferri on⁹ electo q eligētez qō ei nō licet p tex. noſtrū. Scōo vo caſu nō eligēs imo electꝰ ſe excludit p ſuā repudiationē qō bñ potuit facere. z in hoc nullū grauamē eligēs intulit electo ex eo q᷑ poſuit i ſua ptāte z volūtate. vt i ſequēti fundamēto apparebit. Scōo facit tex. ſingularis i. l. cū patron⁹. ff. ōlc. ij. vbi dicit tex. q᷑ patron⁹ inſtituta liberto i ſua tūmodo legittia z nō ꝑ pōt grauari ſuo liberto vt eā alteri reſtituat: q: tūc libertus excluderet patronū ſua legittia qō ei facere nō licet. cū ſibi a lege debeat ꝑ. l. ſi arrogator. ff. ō adopti. tū ſi libertus ſubſtituat vulgariť eꝝneū eidē patrono talꝫ ſubſtitutio bñ valet i. d. legittia patroni. z ē rō: q: p talē ſubſtitutionē vulgarē nullū iferт libertꝰ grauamē ꝑſono. cū ponat hoc. i. legittimā acceptare i ſua ptāte z volūtate. z ſic ꝑſonꝰ acceptādo ſuā legittimaz. pōt excludere ſubſtitutū. z ſi eā nō acceptat ipe ſeipz excludit z nō libertꝰ excludit patronuz. z ad hoc reputo. d. l. cū ꝑſonꝰ. ſingulāre z a nemine i hoc pōderatā quātū ad limitationē quam p eaz do huic. ℌ. nſo. ſ. vt non bēat ille tex. locū in ſubſtitutiōe vulgari facta i re ſup quā fuit facta electio ſz tm̄ i fideicōmiſſaria p rōnē quā dixi qō ē nouiť notādū. ¶ Ex hoc iferт ℙau. ō ca. i. d. l. cū patronꝰ. vnā no. limitationē ad. l. qm̄ i ꝓoꝛib⁹. C. de ioffi. teſta. vbi babeť q᷑ filiꝰ i legittia nō pōt grauari vt habeat locū qn̄ tale grauamē iferт filio p ſubſtitutionē fideicōmiſſariā. ſecꝰ tū ē qn̄ filio i legittia tm̄ inſtituto facta ē ſubſtitutio vulgari. q: tūc ſi illa legittia fuerit repudiata p filiū bñ poterit venire ad eꝝneū. z ē rō ꝙm cū: q: hec ſubſtitutio vulgaris nō grauat filiū i ſua legittia cū p cū ponit i volūtate filij an vellet acceptare eā z excludere ſ̄bſtitutū z ſi cū nō acceptat imo repudiat iā ipe ſe excludit z ꝑ ei⁹ nō excludit. z adhuc magis ꝓbat ille tex. ꝙm ℙau. ibi. q᷑ ſi grauamē eſt ipoſitū filio i legittia z eidē filio datꝰ ē ſubſtitutꝰ vulgar. z filiꝰ repudiet. z ſic. d. legittia vadit ad ſubſtitutuz. q᷑ ſubſtitutꝰ tenet ad. d. grauamē ex eo q: legittia trāſit ad ſubſtitutū cū grauamine inuicto filio videbať cōtrariū: q: a principio nō valuit: ꝯ nō pōt reconualeſcere. ſz dic ꝙz ℙau. ibi q᷑ nō valet filio acceptāte. ſz eo repudiante fingiť ſemp valuiſſe: q: nō dū ſ̄pli⁹ legittia ex q᷄ trāſit ad aliā ꝑſonā cui nō debebať q: mutatiōe ꝑſone cōtingit mutatio rei. l. paul⁹. p. ꝓcuratorē. i. ſi. ff. ō acq. here. ¶ Ex ſupradictis ego i ſtero ſequētes cōcluſiones. ℙria q: ꝫ tertia ꝑs bono

rū ꝑnoꝛ nō poſſit deuenire i tertiū eꝝneū q᷑ talꝫ tertie nō ē capax cū illa illis filijs poſſit relinq᷑ qbꝫ ō neceſſtate debeť legittia p. l. ix. ti. de la mādaz. tū ſi filiꝰ meliorat⁹ cui vulgaris ſubſtitutꝰ ē datꝰ illā tertiā repudiauerit. nihilomin⁹ pōt extraneꝰ ſubſtitutꝰ eaz cōſeq᷑. z hui⁹ rō ex ſupradictis apparet: q: ꝫ. d. tertia ſit legittima filij meliorati. nihilomin⁹ i legittia pōt fieri ſubſtitutio vulgaris cū nullū affert grauamē cū filiꝰ meliorat⁹ poſſit ſuā meliorationē acceptare z ſubſtitutuz excludere. z ſi repudiat⁹ z venit ſubſtitutus ſeipz ipe excludit z nō ꝑ vulgariť ſubſtitutꝰ. z ad hoc. d. l. cum patron⁹. nō fuit etiā p aliquē pōderata qō ē notādū ad limitationē. d. l. ix. ¶ Scōa cōcluſio ē q᷑ p ſupradicta habes z illō ōterminat⁹ atū q᷑ quēadmodū pōt fieri i legittima ſubſtitutio pupillaris. l. papinia⁹. ℌ. ſz neqz ipuberis. ff. ō ioffi. teſta. z. l. ꝑab⁹. C. de ipu. z aliꝫ ſubſti. z. c. ſi ꝑ. de teſta. li. vj. cuz illa ſit puſio p tex. i. l. ex trib⁹. C. ō ioffi. teſta. ita etiā pōt i legittima fieri ſubſtitutio vulgaris ex eo q: nullū cōtinet grauamē. p tex. i. d. l. cū patron⁹. quē ad hoc ita pōderauit ſol⁹ ℙau. ō. ca. z ibi ſentit Rapha. cu. Nō q᷑ aliquē ſubtilē poterat mouere ad credēdū cōtrariū poterat eť hec. nā dato ſubſtituto vulgari filio inſtituto i ſola legittia videt filiꝰ inſtitut⁹ ſub cōditiōe ſi voluerit eſſe heres qō ꝙz. q: videt datꝰ ſubſtitut⁹ ſub cōditiōe. ſi filiꝰ noluerit eť heres. l. iij. C. de here. inſti. z ſic filiꝰ ē inſtitut⁹ ſub cōtraria cōditiōe. ſ. ſi voluerit eť heres cuz eiꝰ ē velle cui ē nolle. l. velle. ff. ō acq. here. z hec cōditio ſi filiꝰ voluerit eť heres reijciť ō legittia ipo iure p l. qm̄ in ꝓioribus. C. de inoffi. teſta. qō ꝙz: q: ſi filius ſic inſtitutus moꝛiať anteq᷑ declaret ſe velle nō trāſmitteret legittimam ad heredes. l. ſi ita legatum. ℌ. illi ſi vellet. ff. delega. j. z ſic interest ſua q᷑ trāſmittat z ideo hec conditio ſi voluerit eſſe heres tanq᷑ iducēs grauamen reijciť de ipſa legittima ipſo iure ꝙm Bal. Sali. z Jaſo. in. d. l. qm̄ in ꝓioribus. ſed iſta pulchra z ſubtili rōne dubitādi nō obſtāte. Jn cōtrariū ē veritas: imo quēadmodum pōt fieri ſubſtitutio pupillaris in legittia p rōnē z iura ſupallegata. Jta pōt i eadē legittia fieri ſubſtitutio vulgaris p rōnem ſupra iā dictā. z vltra ℙau. de ca. i. d. l. cū patron⁹. Hoc idē tz ℙau. de ca. i. d. l. qm̄ i ꝓoꝛib⁹. in. ij. col. facit etiaz tex. expreſſi⁹. vbi hoc notāt Frā. de are. z. d. Alex. i. l. ſi poſthum⁹. i. ℌ. q᷑ vulgo. ff. ō libe. z poſtu. vbi allegāt tex. in. l. ſi. q᷑ hoc bñ ꝓbat. ff. de cōdi. inſti. facit etiaz ꝑ hoc tex. i. l. vnica. i. ℌ. in nouiſſimo. inuicto ℌ. cū aūt i ſuperiore. C. de cadu. tollē. iducēdo vt iducit Jaſon i. l. iiij. i. ꝛ. col. C. ō here. inſti. ꝑ quo etiā facit illud qō dicit Bar. i. l. luci⁹. in. ℌ. marit⁹. ff. ad trebel. vbi ipe tz. q᷑ ſi filia ē inſtituta i dote. z ſibi datꝰ

ē ſubſtitutꝰ vulgaris. q᷑ talꝫ datio ſubſtitutiōis vulgaris bñ tenebit: q: i ptāte filie ē adire hereditatē z excludere ſubſtitutū. l. iā dubitari. ff. ō here. inſti. z dos ſuccedit loco legittie. vt p Bar. i. l. ticio. in. ℌ. ticio genero. ff. ō cōdi. z demō. ꝯ eodē mō pōt fieri. d. ſubſtitutio i legittia. facit etiā ꝑ hoc illud qō dicit Bar. i. l. j. i. j. col. ff. ō vulga. z pupi. ſubſti. vbi tz q᷑ vulgaris ſubſtitutio ex eo dr̄ vulgaris: q: cuilibet pōt fieri. ꝑ q᷑ dicto ē tex. expreſſus i. vj. pti. ti. v. l. j. facit etiaz illud qō dicit Bal. quē refert z ſeq᷑ Floria. i. d. l. cū patron⁹. vbi dicūt. q᷑ legittia ſi repudiať ab eo cui debeť nō ē legittia. ſz aſſumit nomē relique hereditatis. i q᷄ claz eſt q᷑ pōt fieri ſubſtitutio vulgaris. z q᷑. d. ſubſtitutio poſſit fieri i legittia. tz Jaſon i. l. ſi pr̄. i pe. col. ver. tertio. no. limita. C. de inſti. z ſubſti. ſub cōdi. fac. facit ꝑ hoc rō cōcludēs. q: aut hic filiꝰ i legittia tm̄ inſtitutꝰ z cui datꝰ ē vulgaris ſubſtitutꝰ adiuit aut repudiauit aut deliberās moꝛtuꝰ eſt. primo caſu nulla fit iniuria filio neqz eidē iferт grauamē ꝑ dationē ſubſtituti vulgaris: q: excludit ſubſtitutꝰ. l. poſt additā. C. de ipu. z aliꝫ ſubſti. Scōo caſu qn̄ filiꝰ repudiat ſuā legittimā ſibi nullū inferт ſibi grauamē ꝑ. d. ſubſtitutionez poſito caſu q᷑ ſubſtitutꝰ ꝑferať heredibus inſtituti q᷑ etiā ſi filiꝰ nō bꝛet ſubſtitutū ſi repudiat legittimā eaz nō trāſmittit ad ſuos heredes etiā ex bñficio. l. vnice. C. ō bijs q᷑ añ aptas tab. neqz ex potētia ſuitatis. vt tz Bal. p illum tex. i. d. vnica. huic dr̄ q᷑ exiſtētia ſui heredis eiſa ꝑ abſtēſionē nō opať hereditatis trāſmiſſionē ꝙz Bal. ibi. Tertio caſu. ſ. qn̄ añ repudiationē z añ acceptionē. z ſic ōliberās moꝛtuꝰ ē filiť nullū patiť filiꝰ grauamē ꝑ talē ſubſtitutū: q: quēadmodū qn̄ nullo dato vulgari ſubſtituto filiꝰ deliberās moꝛiť trāſmittit ex bñficio. l. cū antiq᷑oꝛib⁹. C. de iu. delibe. Jta eodē mō ſubſtituto ſibi dato trāſmittit ſuā legittimā ad heredes ꝑ. d. l. cū antiq᷑oꝛib⁹ excluſo ſubſtituto vulgari. ita tz Bal. z alij ibi ſequunť i. d. l. iij. C. ō here. inſti. nō obſtat rō dubitādi ꝑ cōtractaria ꝑte ſup̄ ſubtiliť adducta: q: dico q᷑ aliud eſt q᷑ filiꝰ inſtituať ſub cōditiōe hac ſi voluerit eť heres. z aliud ſi ſubſtituťſubſtituať ſi cōditiōe ſi filiꝰ noluerit eť heres: ꝛꝛ ꝑ. primo caſu ꝙz añ. l. qm̄ i ꝓoꝛib⁹. valebat talꝫ inſtitutio. l. ſi ꝑ. C. de inſti. z ſubſti. ſub cōdi. fac. ex eo q: erat mere potestatiua vt ibi trabiť z i. l. ſuus quoqz. i ꝑn. ff. ō here. inſti. hodie tm̄ nō valebit tanq᷑ iducēs grauamē. q: cum ſit inſtitutꝰ ſub cōditiōe ſi voluerit: eoipo q᷑ nō declarat ſe velle adire erat excluſus. z ſic non trāſmittebat ex facto teſtatoꝛis. vt ſupra dictuz ē. z hac de cā talꝫ cōditio iducēs. d. grauamē reijciť de ipa legittima p. d. l. qm̄ i ꝓoꝛib⁹. ſz i ſcōo caſu ē aliud. ſ. qn̄ datꝰ ē ſubſtitutꝰ vulgaris i ipa legittima ſub cōditiōe ſi ſiliꝰ noluerit eť heres: q: talꝫ cōditio cū nō ſit poſita in ꝑſona filij: imo i ꝑſona ſubſtituti ſi filiꝰ decedat anteq᷑ declaret ſe velle adire. nihilomin⁹ transmittit cū pure ſit ſubſtitutꝰ. z ſic i ꝑſona filij nulla fuit apposita cōditio. z ꝑ cōſequēs nullū grauamē inferť filio ex. d. ſubſtitutiōe: ꝯ pōt fieri i legittima. ita expreſſe tz ℙau. ō ca. i. d. l. qm̄ i ꝓoꝛib⁹. vbi ipe dicit q᷑. d. cōditio ſi filiꝰ voluerit eť heres reijciť de legittia: ſz ſubſtitutio vulgaris non. z q᷑ hoc caſu qn̄ ſubſtitutio eſt facta ꝑ hec vba. ſ. z ſi filiꝰ noluerit eť heres nō videť filiꝰ inſtitutꝰ ſub cōditiōe ſi voluerit eſſe heres imo pure. hoc etiā ſentit Bar. expreſſe z cōit doctoꝛ. i. l. ſi filiꝰ heres. ff. ō libe. z poſtu. dū dicit q᷑ i primo caſu illi legis filiꝰ fuit inſtituꝰ pure attn̄ ibi datꝰ fuit filio ſubſtitutꝰ vulgaris: imo ſubtiliť ꝛſpiciendo poſſumus dicere q᷑. d. ſubſtitutio vulgaris facta filio. nō ſolū nō iducit grauamē: imo eidē filio trahit fauoꝛē z cōfirmat teſtū. nā filiꝰ ꝑ ſubſtitutū vulgarē de neceſſario efficiť vo ſitariꝰ. d. l. ſi filius heres. q᷑ ē fauoꝛ ſuus. z ō ne fauoꝛ cōuertať i odiū z grauamen faciat filiū inſtitutū ſub cōtraria cōditiōe. ſ. ſi voluerit eť heres. adhuc dico q᷑ iſta ſubſtitutio nō iducit cōtrariā cōditionem: q: pōt videri apposita ꝓpť aliud. videlicet ad ſoluēdū q᷑ filius nō ſit neceſſarius: ꝯ ſub iſtis vbis. ſ. ſi filius noluerit eſſe heres i tali ſubſtituto nō ſtelligunť vba. ſ. ſi filius voluerit eſſe heres. ex q᷄ talia pñt aliud iportare. arg. tex. in l. ſi ita ſtipulatus. ℌ. griſogonus. ff. de vbo. oblig. z q᷑ iſta cōditio ſi filius noluerit eť heres poſita i ſubſtitutiōe vulgari inducat cōtrariā cōditionez. ſ. ſi filius voluerit eť heres tz expreſſe. d. Frā. de are. iii. l. j. in. ij. col. ō. illud etiā debes ſcire. ff. ō vulga. z pupil. ſubſt. quē refert z ſeq᷑ Sueinus ibi i q᷄rta. q. ꝑn. z in. ij. q. z hec no. q: nullibi iuenies iſtū articulū tā clare z tam ſubtiliť z copioſe examinatū. ¶ Tertia cōcluſio ē q᷄ ex. d. l. cū patronus. iferт q᷑ ſi filiū vnū meū meliorauī i tertia ꝑte bonoꝛ meoꝛ. z euz grauatū i aliquo dādo eꝝneo eiqz ſubſtitui vulgariť. z hic filius. d. tertiaz meliorationis repudiauit q᷄ vtute repudiationis deuenit ad ſubſtitutū q᷑ ſubſtitutꝰ tenet ad. d. grauamē. nā ꝙz d. tertia ſit legittia hoc eť verꝫ qn̄ acceptata ē p filiū. ſecus qn̄ repudiať: q: tūc aſſūpſit nomē alterius hereditatis ꝑdidit nomē legittime. vt p Bal. z Floꝛi. in dicta. l. cum patronus. z mutatione perſone de filio inſtituto in extraneum ſubſtitutum contingit mutatio rei per dictam. l. paulus per procuratoꝛem. ff. de acq. he. ie. z q: fideicōmiſſuz relictuz ab itestato. ſ. a filio debeť a ſubſtituto. p. l. ꝙz ipatoꝛ. ff. de le. ij. ꝙz im poſituz inſtituto ab initio non teneret fingitur tamen iſtud tenuiſſe filio repudiāte. vt ſupra dictum ē. z ad hoc. d. l. cū patronus. ante me ꝑ neminem fuit pon-

derat.z. facit ꝓ hoc illꝑd qđ̄ singlariť dicit Jason i.l. si arrogator. in.xv.col.v. scđo ꝑncipaliť vbi ipe dicit qꝫ ꝫ filio arrogato nō possit p pꝛez arrogatorez iniūgi on⁹ fideicōmissi. si tm̄ fuerit ei relicta q̄rta sibi debita ex cōstitutiōe diui pij cū i ea a pꝛe nō videat i aliq̄ honorat⁹. imo illa sibi cōpetat ex dispositiōe. d.l. si arrogator. tm̄ hoc ēz qm̄ filⁱ⁹ acceptauit q̄rtā. sec⁹ si eā repudiauit z ꝺuenit ad substitutū vulgarē. qꝛ tūc talⁱ substitut⁹ tenebiť ad on⁹ fideicōmissi iūctū filio. ꝫ sibi nō ponať qđ̄ ē notādū. ꝓ extēsiōe. d.l. cum patron⁹. vt habeat locū. nō solū i legitīa patroni z filij nālis ꝫ etiaꝫ i legitīa filij arrogati. ¶ Quarta cōclō ē qꝫ si filios meos instituī heredes z vnū meliorauī. z iste sic meliorat⁹ fuit a me pꝛe grauat⁹ rōne meliorationis vt aliqđ daret exneo z fil⁹. d. successionē z meliorati onē repudiauit. z sic iuerūt ad frēs suos sibi cōiūctos z coheredes vtute iuris accrescēdi qꝫ tales frēs tenēť ad on⁹ fideicōmissi iunctū filio meliorato rōne meliorationis ꝫ ab initio nō tenuit. ꝫ eis nō fuit notiatz iniūctū. z hoc ꝓ. d.l. cū patron⁹. q̄ etiā ad hoc nouiť ponderať ꝓ me. facit etiā qꝛ illi coheredes sunt tacite substituī vulgariť. l. si mihi z ticio. ℌ. iulian⁹. ff. dele. ij. q̄ ad hoc ē singlaris z vulgaris substitut⁹ teneť ad on⁹ notiatz iniūctū filio i legitīa vt supꝛ dictū ē. Scđo facit. d.l. ꝫ ipator. vbi legata relicta ab istituto tacite intelliguntꝛ repetita a substituto. ꝫ a ꝑncipio tale on⁹ nō tenuit. ꝫ singliť tenuisse tali meliorationē ꝓ filiū repudiata vt supꝛ dixi. Tertio qꝛ portio deficiēs accrescit cū onere. vt. d. ℌ. iulian⁹. z. l. vnica. ℌ. i ꝑmo. z. ℌ. ꝓ scđo C. de cadu. tol. ¶ Quinta cōclō est qꝛ si duos ō filijs meis meliorauī i tertio vniqꝫ imposui grauamē. z ille vn⁹ repudiauit suā ptē meliorationis ꝙ ali⁹ fili⁹ cui accreuit teneť ad. d. on⁹. z ē rō. qꝛ. d. ps meliorationis ꝺuenit ad cū tanꝙ ad substitutū ꝓ. d.l. cū patron⁹. iūcto. d. ℌ. iulian⁹. qđ̄ etiā est nouiť bñ notādū ꝓ. d.l. cū patron⁹. ¶ Ex supdicta scđa illatione ꝑncipali quā ex hoc ꝑmo no. intuli habebis regulā cū extensiōe z septē limitationib⁹. ¶ Regla ē qꝫ si filiū vnū meliorauī i tertia ptē bonoꝝ meoꝝ. z eū grauauero ō aliq̄ dādo faciēdo vl restituēdo alicui tertio extraneo. ꝙ tale grauamē nō tenebit p nr̄m tex.. z p ea q̄ supꝛ ad istuz ꝓpositū late dixi. Ista regla fuit extēsa. vt nō solū dictū grauamē nō teneret qm̄ fuit iniūctū filio. vez etiā si heredi suo iniūgať ꝓ pꝛez cū bereꝫ nō sit alia ꝑsona a ꝺūcto l. auē. ō iurciurā. amori. ℣sti. in ꝑn. v. col. z ꝓ tex. i. l. si fuerit. ff. dele. iij. z ꝓ idē ꝙ tenuit. ℙau. de ca. i. d.l. cuz ita legatū. ℌ. ꝙ allegatario. ff. delega. ij. ¶ Prima limitatio ē ꝙ hoc ē vez qm̄ filⁱ⁹ melioratⁱ⁹ vt dixi gŭať ōdādo vl faciēdo scu restituēdo exneo q nō sit ō nūero filioꝝ qb⁹. d. melioratio poterat ꝑꝛez attribui. sec⁹ tm̄ ē qm̄ tale gŭamē ꝺz adipleri ꝑ sona alteri⁹ q ē de nūero illoꝝ q poterāt meliorari: qꝛ tūc bñ tenet tate grauamē ꝓ id qđ̄ dixit Bar. z alij eū sequētes i ꝓ̄ti z ꝓ rōnē. d. ℌ. si duos. ¶ Scđa limitatio ē qꝫ hoc ē vez. ꝙ. d. melioratio nō pōt euenire i exneū qm̄ veniret vtute substitutiōis fideicōmissarie q̄ cuz sit grauamē. vt. d. ℌ. coheredi. nō pōt iniūgi tertio melioratiōis qđ̄ ē legitīa meliorati. l. qm̄ i ꝓ̄rib⁹. Sec⁹ tm̄ ē si. d. melioratio ē vētura i exneū vtute substitutiōis pupillaꝛ q̄ cū sit puilio filij cui fuit ꝺ. d.l. ex trib⁹. bñ pōt fieri i legitīa. vt ibi cū cōcor. ꝑ supꝛ allegata. z sic i tertio. ꝫ illud sit legitīa. ¶ Tertia limitatio ē qꝫ hoc ē vez ꝙ grauamē iunctuz meliorationi nō tz qm̄ iūgiť filio meliorato. sec⁹ si ei⁹ substitutio vulgari: qꝛ tūc cū poterā aliū substituere z nō istuz z hūc substitui eū vsus suz bonorare: ḡ possiuz eū grauare p. d.l. ab eo. z ꝑ tex. i. d.l. si fūdū ꝓ fideicōmissū. ℌ. si. cū le. seq. ff. dele. j. z supꝛ late dixi i hoc. ¶ Quarta limitatio descēdit ex supꝛioꝛi q̄ ē ꝙ ꝫ nō possum filio meo a me pꝛe meliorato iniūgere on⁹ fideicōmissi possiuz tm̄ illud iniūgere succedētib⁹ sibi ab itestato ꝑ d. ℌ. si. cū. l. se. d.l. si seruū ꝓ fideicōmissiuz eadē rōne: qꝛ cū poterā hunc filio pupillo dare substitutū pupillarē i. d. melioratione z ꝓuare succedētes ab itestato eidē pupillo nō dādo dictū substitutū vsus suz eos bonorare nūmoꝝ qꝛ eos possiuz grauare p. d.l. ab eo. Ex q̄ inferť qꝛ si dict⁹ fili⁹ meliorat⁹ eēt talⁱ cui nō poterā pupillariť substituere: vt qꝛ erat maioꝛ z sic pubes ꝙ dictū grauamē succedētib⁹ ab itestato non poterā Iponere. ex eo qꝛ tūc si hereditas buiⁿ meliorati ad eos venisset nō fuisset ex ꝓuisiōe mea pꝛis cuz eidē filio puberi nō poterā substituere p qōcos nō suz visus bonorare p id qđ̄ supꝛ dixi: ꝫ hꝫent. d. hereditatē ex dispositiōe legis eā cis differētis: ḡ tūc eos nō possiuz grauare. z i hoc casu hēbit locū extēsio supꝛscripta quā huic regle dedi. ¶ Quinta limitatio ē qꝫ hoc ē vez ꝙ i. d. melioratione pōt iūgi on⁹ fideicōmissi qm̄. d. ctiū meliorationis ꝓ filiū ē acceptatuz: qꝛ tūc ꝫ nomē legittie z meliorationis. sec⁹ tm̄ ē qm̄ ꝓ filiū. d. melioratio rpudieť z sic ꝺueniat ad vulgarē substitutū: qꝛ tūc ōsinit hꝫ nomē legettiie z melioratiōis p. d.l. cum patronus. ¶ Sexta limitatio ē qm̄ filⁱ⁹ vt supꝛ i ꝓria limitatione dixi acceptauit dictā melioratione ꝙ fol⁹ fuit meliorat⁹. sec⁹ si eā repudiauit z ꝺuenit ad aliosfrēs suos sibi cōiūctos z coheredes: qꝛ tūc tales frēs ꝙ in dicto tertio succedunt vtute iuris accrescēdi teneť ad on⁹ fideicōmissi iniūctū filio meliorato p. d.l. cū patron⁹. ¶ Septīa limitatio ōscēdit ex dubijs supꝛ ꝓmissꝙ d. regla hz locū i casu q̄ filⁱ⁹ acceptauit sec⁹ si filⁱ⁹ ꝙ cū alio frē erat meliorat⁹ z eidē on⁹ fideicōmissi iniūctū

fuit: ꝓtem suam meliorationis repudiauit q̄ ꝺuenit ad alterꝫ frēz sibi i. d. melioratione cōiūctū vtute iuris accrescendi. qꝛ tūc talⁱ frat cui. d. ps melioratiōis accreuit teneť ad on⁹ fideicōmissi intūctū frī suo repudiāti p. d.l. cū patron⁹. qđ̄ ē bñ notādū. ¶ Si igiť pr̄ meliorāsfiliū vult eū grauare oz ꝙ cū melioret i tertio z ꝙnto vl i quto. qꝛ tūc rone qntu potent eū grauare: z ē rō. qꝛ qntū nō deferť filio ex legis dispositiōe: imo ex ipa sola volūtate testatoris. z sicū a testatore sit in hoc qnto honorat⁹ nimiꝝ ꝙ i eo possit ḡuari sepe. d. l. ab eo. nā cū i hoc releueť. ſ. i qnto sibi relicto nimiꝝ ꝙ i alio onereť cū cōtrariꝝ eadē sit disciplina. z. l. j. ff. ō bijs q ſūt sui vl alie. iur. vñ vulgo ſolz dici ꝙ on⁹ vult honorē ē ecōtra. l. amicissimis. ff. ō excus. tuto. z sic sū expedit⁹ ō ista scđa illatiōe ꝑncipali. ¶ Sexto inferť ex. d.l. cū patron⁹. vnū no. ad cui⁹ cuidētiā. ꝑmo q̄ro si ego bñs filios heredes eos instituo z vxoꝛi mee relinquo vſūfructū oiuz bonoꝝ qđ̄ ē ista vxoꝛ habitura. z i hoc breuiť cōcludo ꝙ nō ē habitura nisi qntā ptē vſufruct⁹ bonoꝝ meoꝝ. z sic pōt bñe vxoꝛ vſufructū illi⁹ ptis de q̄ testator poterat disponere ad libituz etiā quo ad ꝓpetatē codē mō quo ad vſūfructuz. hoc ē ō qnta ptē bonoꝝ meoꝝ. ꝫ de alijs bonis testātis q̄ sūt necessaria ꝓ legitīa meoꝝ filioꝝ nō ꝺz bñe vxoꝛ vſufructū. qꝛ sicut ego pr̄ nō possiuz testari quo ad ꝓpetatē. ita nec quo ad vſumfructū ꝓ auē. nouissima. C. ō iofficio. testa. uncta gl. ibi. z sic vxoꝛ i. d. legato tm̄ habebit vſufructū qnte ptis bonoꝝ. vt tz Bal. z ibi clar⁹ z notabiliⁿ ℙau. ō ca. i. d. auē. nouissima. z vltra ptē cōſi. i cōſ. ccccl xij. incipi. Dubiuz de quo q̄ré vbi late examinat istū passuz. hoc sic ꝓsupposito venio ad illationē. z dico ꝙ si ego pr̄ bñs filiū quem vult istituī heredē z eidē quendā vulgariť substituī z vxoꝛi mee vſūfructū oiuz bonoꝝ legauī z filⁱ⁹ heredi tatē repudiauit q̄ ꝺueniet ad substitutuz vulgarē. ꝙ hoc casu vxoꝛ mea habebit itegrū vſufructū oiuz bonoꝝ meoꝝ. z hoc ꝓ. d.l. cū patron⁹. ita tz Bar. i.l. tricia cū testō. ℌ. si. ff. ō le. ij. qđ̄ ibi refert z seqť Raph. cu: qđ̄ ē notādū. ꝓ extēsu. d.l. cū patron⁹. z limitatiōe eoꝝ q̄ teneť Bal. z ℙau. ō ca. i. d. auē. nouissima. ex hoc iferť ecōtra. ꝙ si vxoꝛ istituat filiū suū vlt⁹ heredē z marito suo vſufructū oiuz bonoꝝ legat ꝙ hoc casu marit⁹ hēbit Filio accepātē bona mr̄na) vſufructū soli⁹ qntē ptis bonoꝝ. z eo repudiāte bonis illⁱ⁹ remētib⁹ ad substitutū vulgarē hēbit itegrū vſufructū ꝓut sibi ab vxore relict⁹ est z hoc ex nā correlatiuoꝝ. ita tz bal. z Ange. in auē. hoc locū. C. si mulier scđo nupse. z bal. i. d. ℌ. si. d.l. tricia cum testō. ¶ Ex quo possum⁹ inferre ꝙ etiā casu quo. d. bona pr̄na vl mr̄na nō ꝺueniāt ad substitutū vulgarē si tm̄ ꝺueniāt ad

succedētes ab itestato pr̄i vl mr̄i qb⁹ ꝑ pꝛez vl mr̄ez nō debeť legittima. z hoc qꝛ filⁱ⁹ repudiauit hereditatē pr̄nā vl mr̄nā ꝙ tales ab itestato succedētes succedēt solū i ꝓpetate z maritⁿ vl vxoꝛ hēbit integrū vſus fructuz ꝑ cādē. l. cū patron⁹. qđ̄ ē bñ notādū. Unuz etiā bñ notetis ꝙ filio meo istituto si cōcubine mee relinquo vſufructū bonoꝝ meoꝝ. ꝙ codē mō hēbit qntā ptē vſufructⁿ quēadmodū vxoꝛ. nā illud qđ̄ dr̄ de vxore i. d. legato ē dicēdū de cōcubina. ita dicit bal. i. d. ℌ. si. quē ibi referūt z sequunť Imo. z Luma. z generaliť ē dicendū de quocūqz alio. cū tale legatū relictū ēz illud ō cōcubina. seqť etiā Ange. i. d. auē. hoc locū. ¶ Quid aūt erit i substituto pupillari q̄ substituⁿ ē filio vlt istituto relicto vxoꝛi vſufructu oiuz bonoꝝ. i hoc dicas breuiť ꝙ attēdēd⁹ ē mod⁹ testatoris legātis vſufructum vxoꝛi. qꝛ aut testator dixit filio heredi instituto dato sibi substituto pupillari lego vxoꝛi mee vſufructū meoꝝ bonoꝝ nō addēdo aliō. z hoc casu si filⁱ⁹ ē heres z ītra pupillarez etatez mortu⁹ ē. z sic ꝺeuenit hereditas ad substitutū pupillarē. tūc adtm̄ tenebiť substituⁿ ad quātū tenebať pupill⁹. hoc ē ad qntā ptē vſufruct⁹ z nō ūpli⁹. z rō buiⁿ est. qꝛ filⁱ⁹ fuit heres pr̄is. z sic iā legatū ex ꝑsona filij cepit vis hēbe ḡ substituⁿ nō poterit teneri i pl⁹ q̄ filⁱ⁹. l. q fūdū ℌ. q filiū. ff. ad le. fal. ita tz Bar. i. d.l. tricia cū testō. i ℌ. si. i cōfirmať hoc duplici rōne. ℙrima rō ē. qꝛ tale legatū ē vnicū z puꝛ z i ꝑsona filij habuit effectū vt vxoꝛ tm̄ hēbit qntā ptē bonoꝝ ex tali legato: ḡ successiōe heredis nō debuit variari q̄litas obligationis p regulā legis. ij: ℌ. ex hijs. ff. ō ꝺbo. obli. z. l. cui⁹ fūd⁹. ff. de cōdi. z demō. Scđa z fortioꝛ rō est. qꝛ q̄ substituⁿ succedit ex exp̄ssa pupillari certe relicta a filio nō videť repetita a substituto pupillari ꝑm Bar. z docto. i. l. ꝫ ipator. ff. ōle. j. ḡ apparet ꝙ substituⁿ teneť ad legatū tanꝙ heres ipuberis. l. j. ℌ. iterduz. z. l. i rōne. ℌ. ꝙ vulgo. ff. ad le. fal. ḡ nō ꝺz i pⁿ teneri q̄ ipe filⁱ⁹ pupill⁹ q̄ ē vnicū legatū. d.l. q fūdū. d. ℌ. q filiū. i fi. aut testator legauit vſufructuz hoc mō lego vxoꝛi vſufructū meoꝝ bonoꝝ donec caste vixerit q̄ casu cēseť legatū annuū. z ꝑ cōsequēs cēseńt plura legata ꝑ ꝑmo anno puꝛ ꝑ sequētib⁹ cōditionale ḡ impſona substitutⁿ: qꝛ cenſeť ꝺiuersum legatum z ipe ē extraneus merito teneť ad integruz vſufructū. ita dicit Bar. etiā in hoc secundo casu i. d. ℌ. si. d.l. tricia cū testō. ꝑ ista rōne Bar. facit alia duplex ratio. ℙrima rō ē. qꝛ ius aliqđ i ducēs ꝓuilegio filioꝝ nō ꝺz extēdi ad exneū substitutū. z sic cū. d.l. ix. regni. induxit de nouo i ꝓuilegiū filioꝝ. ꝙ pr̄ nō possit exneo relinqre vltra qntuz ꝓpinctatis z vſūfruct⁹ vl vſufruct⁹ tm̄ vt ē i nr̄o casu cū hoc introducat i fauoꝛē filioꝝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō dz ertēdi ad exneū substitutuz p ter.no.in.l.iij.§. ītē siqs.ff.dele.pstā. Scōo facit alia rōz: qlitas pui legiata mutatiōe psone differentis mutat z pdit pul legiū.ter.ē no.in.l.licitatio.§.pe.ff.de publica.z i.§. fi.ca.l.ad idē ter.i.l.paul⁹.§.j.ff.de acq.here.i.c.j.ō iure patro.i.vj.z no.p Pau.de ca.Bal.z moder. l.d.l.eū patron⁹.z sic i hoc articulo.l.qñ fili⁹ dz substi tutū pupillarē z vroi relingt vsufruct⁹ oīuz bonoz tene distinctioē Bar. in.d.l.ticia cū testō.i.§.fi.quā etiā tenēt Bal.Imo.z Rapha.cu.idē Bal.i.l.fi. pennl.z vl.col.C. de iudi.vidui.tol.Ange.i.d. aūc. hoc locū z plen⁹ in cōsi.cvij.icipi.in.d.testō cōtinet. Idē tz Jo.de im.i.c.fi.i.xiij.col.de pigno. ita etiā tz Abb.i cōsi.clxxxv.icipi.pūct⁹.q.i hijs terminiz ppo nit i scōo dubio z i scōo volumine i cōsi.lxxviij. Idē tz Ludo.ro.i cōsi.cccclxvj.icipi. ppōsite cōsultatiōis an dña Frācisca.idē tz simplī.d.Alex. ō imo.i cōsi. xl.icipi. Also themate z dubitatiōe de q qrit in.j.z.ij. col.i.j.volumine z i scōo volumīe.cōsi.xlij.icipi. Ut so.pcessu i cā z lite.z Bar.ita cōsuluit i trib⁹ cōsilijs i cōsi.icipi. Petr⁹ mathioli ō pusio.z i cōsi.q icipit Nicola⁹ sci donati istituit.z i cōsi.icipi.Bar. rusoli idē ē de mēte Bar.i.l.ij.ff.q.mo.vsu.ami.z ita dz i telligi.q vult idē Bar.i.l.si ita scriptuz.p illū ter.ff. ō manu.testa.hāc opi.bar.i.d.§.fi.d.l.ticia cū testō seqr.d.Jasō i.l.z si cōtra.i.iij.col.C.de vulga.z pu. sub. ¶ Ex supdictis possit iferri.q si fili⁹ pupill⁹ isti tut⁹ z cui dat⁹ ē substitut⁹ pupillaris nō adiuit heredi tatē pris z sic nō fuit ei⁹ heres.z sic deuenit hereditaz ad substitutum ex q̄dā tacita substitutiōe vulgari cō phēsa i ipa sōstitutiōe pupillari expssa q tūc.d. vroz hēbit etiā i pmo casu qñ legatū ē vnicū integrū vsu fructū.cū tale legatū icipit hīc effectū i psona substi tuti vulgaris.z p cōsequēs debeā ex psona sua testa toris p tacitā vulgarē succedēte.z cū sit exne⁹ ni mirū q ad itegrū teneā vsufructū vroz. qō ē notādū ad i mutationez pmi casus de duob⁹ quos posuit bar.in.l. ticia cū testō.i.§.fi. ¶ Ex hoc etiō ifero ecōtra. q si filio ipuberi istituto dat⁹ ē substitut⁹ vulgaris expssuz z vsufruct⁹ ē relict⁹ vroz i pmo casu supra relato.s. qñ legatū est vnicū.z ille fili⁹ adiuit hereditatē pris. z p cōsequēs vulgaris expssa expirauit.l. post aditā.C. de ipu.z aljs substi.z mortu⁹ ē i pupillari etate. z sic substitut⁹ venit ex tacita pupillari cōprehēsa i expssa vulgari. q tūc substitut⁹ nō teneat nisi ad qntā ptez vsufruct⁹ cū hoc casu legatū vsufruct⁹ icepit hīc effe ctū i psona filij p additionē.qō ē etiā notādū. p limi tatiōe ei⁹ qō dicit bar.i.d.§.fi.loquēs de substi.vul. z habeas duas illationes: q p aljos nō ī uenies. supdi cta debetiz itelligere vbi alia nō fuiiz cōsuetudo q: il la ē fuāda.vt dicit gl.i.d.aūc. hoc locū.vbi dicit q de generali cōsuetudine ē q vroz debeat hīc alimē ta qñ filijs extātib⁹ eidez relingt a marito vsufruct⁹. iz cū.d.cōsuetudo ē local.vt no.i.d.aūc. hoc locū nō ē extēdēda.vt.l.si cōsuetudinis. C.q̄ sit lōga cōsue.z sic cū tāl cōsuetudo nō sit in regno nīo fuauim⁹ ius cōe qō ē disponere.put supdictū ē. ¶ Unū tñ ē no. circa pdicta z ē quotidianū.pone q exneū istitui he redez z vroi mee relīq vsūfructū oīuz bonoz meoz quo casu ex eo q exne⁹ ē istitut⁹ vroz mea ē habitura ītegrū vsūfructū p ea q supdicta sūt. vltim⁹ ego testa tor.pcessi dicēdo.volo q heres me⁹ bñ tractet vroreꝫ meā alīs puer hereditate. certū ē q si iste heres male tractat vroreꝫ meā q puer hereditate.iz ē dubiū cui acgrar ista hereditas.z videt q debeat applicari vr ori p regulā q qñ cōtēplatiōe alteri⁹ puer aliquo cō modo illud acgrar illi cui⁹ cōtēplatione fuit puat⁹.l. post legatū.§.amittere.ff.de bijs q. vt indig.breuiē cōis cōcdo est i hac.q.q hereditas nō applicabit vro ri iz aljs coheredib⁹ vl substitutis si nō sūt coheredes vl substituti vadit ad venientes ab itestato. Ita ōter minat bar.Ange.Imo.z moderni.i.l.pfami.ff.de here.ist.bar.i.l.vroꝛē.§.heres.ff.dele.iij. bal.i aūc. cui relictū.C.de i di.vidui.tol.z i.l.j.in.xij.col.C. de bijs q̄ pe.no. Pe.de an.z Jo.ō imo.i.c.si heredes de testa.d.Alex.i cōsi.cxxviij.icipi. O portune cōsi deratis bijs q̄ themate cōtinet i vlt.col.z ē bon⁹ ter. i.l.pe.C.dele. Hoc idez tz Jason i.l.fi.in.ijz col.ff. si cer.pe.z i.l.pe. ¶ Aliud volo q noteris q iz als ba beam⁹ q legatari⁹ nō pōt ppa aūcte rē legatā occu pare als amittit legatū lex nō est dubiū.C.delegatis tñ si testator legat vroi domū z iubet heredib⁹ ne eā molestent i possessiōe,pnt mille testā disponūt p talia vba itelligit testator dedisse licentiaz vroi legatarie vt possit,ppa aūcte possessionez appēdere z appē dēdo nō icidit i aliquā penā nec tenet iterdicto quo rū legato.ita no.singlariter Ange.i.l.hoc si res.p illuz ter.ff.de rei vendi.refert z seqr.d.Jason i.d.l.nō est dubiū.vbi p hoc extendit ter.i.l.ticia cū testō.i pn.mē eta sua gl.ff.dele.ij. vbi dicit ter. q testator pōt dare legatario licentiā intrādi,ppa aūcte rez legatā.vt nō solū habeat locū qñ.d.licentia itelligit data expsse iz etiā tacite.q̄ tacita licentia intelligit data per dictum modum cōmendādi vroreꝫ vt supra exemplificaui.qō est bñ notāduz.z ppetuo cordi tenendū.z cuz bijs finem impono ad laudem del oīpotentis pris z filij z spūssancti.z imaculate virginis mris ei⁹.

¶ Explicit solēnis ac famosissima repetitio acutissimi iuris ciuilis doctoris Didaci de Segura .cuius alia ineternū regescat in glia.

¶ Incipit solēnis ac fertilissima repetitio eiusdem acutissimi legum professoris Didaci de segura super.famatissima.lege imperato. ff.ad trebellianum in qua reperies multa noua z singularia.

Equit solem nis lex imperator.ff.ad trebel.z in hac mea repetitione hunc ordinez tenebo quia. ¶ Primo ratiōes que me ad banc.l.repetendā induxerūt assignabo ¶ Secundo continuationez Rubrice vno tantummodo addito pro vt moris est ad precedentem . Rubricaz suo ordine situabo.

¶ Tertio casus positionem diuisione eidem.l.precedente z cum summario subsequente specifice figurabo. ¶ Quarto materiam.l.nostre cum rationibus dubitandi.nec non dicidendi vbi oportunum fuerit ad plenum examinabo. ¶ Sexto conclusiones meas ad obiecta respondendo in quantum potero substentabo. ¶ Uenio ad primum z dico q non sine causa volui memouere ad banc.l. comentandam quia quilibet debet mouēri aliqua de causa seu ratione ad aliquid faciendum seu statuendum vt. in.l.eas.ff. de capi. diui.cum ratio sit causa actus vt est ter.in l.ij.§.circa.ff.de excepti.doli z quo maiori ratione qs vtitur eo maioris auctoritatis verba sua ē. videntur vt est ter.in.c.decretales.xx.di.z illud vtens maiori ratione videtur esse maioris auctoritatis vt.xxj. di.in.pri. vñ illud si vis oī a tibi subijcere subjice te rationi verba sunt senece z est glo.in.c.ex eo de electi.li. vj.z illud etiam q ratione caret extirpandum est vt ē ter.in.c.cor episcopi.lxviij.distin.z est ter.iuncta glosa in.c. si quando.de rescriptis. dico igitur q triplex ratio fuit motiua.z. Prima fuit propter bonum pn cipium seu pulchrum nomen huius.l.quia incipit imperator q est nomen forte potens terribile z pulchruz potens quia est dominus mundi.vt in.l.deprecatio. ff.ad legem rodi.de Ja. z in.l.bene azenone.C.de q dri pres. z est ter.in.l.si duas.§.j.ff.de excusa.tuto. z in.l.j.§.fi.cum.l.se.vbi ad hoc est ter.non fm Bar. ibi ff.de rei vendi.z ita per dicta iura tenet. Cv. Ba Bar.z sali.z Pau de cast.in.l.j.z per eandem.C. de summa tri. z fide catho.z Bar.i prohemio.ffoꝛ. in pri.z in extraua ad reprimendam in ver.totius z Ange.in.l.si heredis seruus in pri.ff.deleg.j.z in.l. bene azenone vbi etiam Bal.z ibi no.dicta.l.j.§. fi. ff.de reivendi.z de iure omnes principes sub suntum peratoꝛi.ter.est in.c.in apibus.vij.q.j. Item omnes nationes vt in.c.adrianus.xiij.distin.z omnes z omnia sūt in potestate imperatoris vt.in.c. quo iure.viij. di.huic dicit glo.in.d.c.adrianus z in.d.c.in apibus q solus coronabit imperator omnes regis quia imperium processit adeo.vt in autem quo opoꝛ.epis. in pri. colla.j.z processit triplicater.s.iunctione a probatione z confirmatione vt trahit Bal.pulchre in.l. j.C.de suma.tri.z circa hoc dicit Bal.in.prohemio ffoꝛ.iij col. q imperator imperat de iur. in vniuersa dicione que ascendentē vidēt z descendentem solem z ex vtroq latere meridie z septentrione.vt in.§.hoc considerantes in aūc.vt omnes obediēsi pronunci col v. Itez imperat in omnibus insulis quevsqz ad oceanī recessus extenditur vt in aūc.vt ecclesia roma. §. quid ergo.col.ij.z subdit Bar in.l.hostes.ij.col.ff.d capti.z post.li.reuer. q si quis diceret imperatorem non esse dominuz z monarchaz totius orbis esset hereticus quia diceret contra ter.cuāgelij.luce.iij. exiuit edictum a cesare augusto vt describerēt vniuersus orbis.z ita recognouit christus imperatorem esse dominum. Sed in hoc reprehenditur. Bar per Bal in.c.solite extra de maio.z obe.z circa hoc est notanduz q serenissimi principes nostri reges hispanie nō sunt sub dicti imperatori quia regnuz suuz a faucib⁹ hostium eruerunt vt est glosa.no.in.d.c.adrian⁹ qd autem in rege francie videatis ter.z glosa z domin. Abba.in vltima col.in.c. p venerabilē.qui filij sint legit.z bar.in.l.hostes.z glo.z ibi bal. in.c.j. in princi pio.de pace iura.firman.notate tamen q bal.in rubrica.de re.diui.ff.vj.col.dicit q Uenetti sunt exempti ab imperatore.z est ratio fm eū:quia ciuitas Uenetiarum non est fundata in solo alicuius:sed est edificata in mari.sed de iure gentium z ciuili est statutū q ciuitates edificate in mare cōmuni omnibus animantibus sunt eorum qui eas edificant.vt in.l.in tātum.in princi.ff.de re.diui.z hac ratione: quia Uenetti sunt fundati in mari.z non in solo iurisditionali alicuius:ideo de iure pretendunt libertatē ab imperatore.z etiam istud nomē scilicet imperator ē pulchruz. nam dicitur imperator prout est imperium in altissimo suo situ z circulo q est summa potestas nullis circūclusa limitibus.vt in.l.imperiuz. de iurisdi. omni. iudi.ita pulchre dicit bal. in dicto ꝓhemio.ffoꝛ. vbi more imperatoris vocat optimum.z dicit q imperator est optimus nominez q ita debet esse re: quia rebus z factis .de quibus loquimur cognatos oportet

esse sermones vt in.l.j.in fi.C.ō officio pref.vrbi z sit pulchritudo nominis mouit animū meum z ad hanc.l. repetendā vnde dicit bar.in prin.rubrice.ff.de acqui heredi hec verba in.l.j. de origine iuris consultus monet nos non incipere sine aliqua prefactione z me minisse anno preterito in lectura.ff.ō veteris assumpsisse auctoritatem scilicet pulchra sum z decora nūc a summo istā nigra sum sed formosa filie hierusalem ideo dilexit me rex z introduxit in cubiculum suum vñ dicit Ly.in.l.j.C.ij.no.C.de suma tri.q magnū quid reputatur habere pulchrum uomen.vnde z salomon melius est habere bonum nomen quam diuicijs habundare.vnde Angel.in .l.j.C.delega. dicit melius est bonū nomen omni tesauro vnde etiam dicit acursius in.l.facta.§.in danda.ff.ad trebel. gloriandose ponas tibi nomen meum scilicet acursius nam ego sum acursius qui curro z subcyro contra tenebras iuris ciuilis hinc etiam dicit Sali.in.l. j.C.de summa tri. q parentes debent filijs suis imponere nomina honesta z auctoritatis: non autem nomina turpia z quodam modo infamiā importantia z dicit Jo.andre.in.c.graues extra ō depos. q vxor sua dicebat q etiam si pulchra noīa vēderentur deberēt emi.z in.c.cum fm apostolum de preben. q male agunt parentes qui turpia nomina progenitorum suorum in filijs suis repetebant z per hoc dicit Jo.and.in dicto.c.graues q importandum est ei qui contrahit cum habente tam difforme nomen quia si decipiat sibi est imputandū facit etiam q trahit in l.sed z sciendum.s.co.ti.z attendatis.circa hoc vnus notabilem effectum quem operatur pulchritudo nā si duo sunt nati simul z de ordine non apparet quis dicat primo genitus nā i hoc est dicendum q pulcher seu formosior z robustior quia presumitur robustior celerius exisse de carcere vteri materni ar.tex.in.l.si fuerit.§.fi.ff.de rebus.du. ita tenet Bal. in prohemio.ffor. §. itaq; ij. col. Sed bal.in.l.in quibus C.de secū.nuptis dicit q tunc pater rex potest eligere quez voluerit in Regez succedere.z illud etiam. qō dī accipe vxorem pulchram cum qua habeas solatium toto tempore vite tue nam mulier senex sepulchrū viri est z illud salomō in canticis. Tota pulchra es amica mea z macula non est in te licet ibi de alia loquat pulchritudine scilicet de humilitate z virginitate z conceptione virginis marie sine peccato originali z illud Vergilij. Sunt mihi bis septem prestanti corpore nymphe: quarum que forma pulcherrima deiopeyam .aliquando tñ pulchritudo est reprobata.de qua loquitur tex.in.c.fucare.de consc.di v.vbi dicit tex.fucare figmētis quo vel rubicūdior vt candidior vel verecūdior apereat adulterina fallacia est ꝛc.vnde versus si vicium frontis alicuius fucus i auret gloria frontis obijt cum color hospes abijt.

¶ Scōa rō motiua fuit q mā nīi tex.est frequēs z cotidiana vt de scipsa apparet z q propter frequentiam vel vsum cotidianum aliquid sit statuendum q forte alias non fieret est tex.in.l. legauit in prin.ff. de libera lega.ibi dum dicit tex. z plenius rogo que ad hec spectant attingas cotidiana enim sunt z in. l.nam ad ea.ff.de legi .vbi dicit tex.q ad ea que frequentius accidunt z non ad ea que raro contingunt iura adaptantur ex quo infert Jnocen.in.c.cum nobis de elect. in verbo renocare q citatus vt compareat tali die dī spectari vsq ad horam qua actus ille expediri consueuit de quo notatur per glo.z docto. in.§.omnis inst.de verbo.obliga.z Ange.in dicta.l nam ad ea vbi refert z sequitur dictum Jnocen. facit etiam tex.in.l.certi conditio.§.si numos ibi cū cotidie crediturī pecunias mutuam ab aliquo poscam? ff.si certum.peta.nam ibi est casus vbi consuetudine inducitur vt alteri p alterum acquiratur actio q de iure als non fieret vti.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verbo.obliga.ex hoc infert Bar.in.l.si pignore.§. fi.ff. de pigno.acti. q non est iu culpa qui facit illud q cōsuetum est fieri q facit q in istis promissionibus de cuictione z similibus clausulis que consueuerunt apponi in istrumentis debemus inspicere vsum z consuetudinem vt in.l. q si nolit.§.quia assidua.ff.de edili cti.edicto.z in.l.si prius.§.j.ff.de aqua plu.ar. facit etiam tex.in.l..certi ibi z omnes tales homines per vsum cotidianum iaz esse approbatos.C.de iudi.ad idem facit.tex.in.l.ij.§.merito ibi ita solet etiam prin ceps.ꝛc.ff.de nequid in loco pub.fiat.z.l. sufficit ibi z hoc cotidie fieri constat.ff.desponsa facit etiam tex. in.l.imperator.ij.ff.de statu homi. nam non probat hoc cē q ab hoc contingit ab esse vt in.l.neq; natales cum glosa.C.de proba.ex hoc infertur q in acq rendo dominio non sufficit animus acquirendi possessionem nisi etiam sit animus acquirendi dominum quia hoc cotidie sit q quis bēat animum acquirendi possessionem z non dominium ita tenet Bal.in.l.penul.in prin.C.si a nō compe.iudi.fu.ap.per.tex.in.l. non hoc in prin.c.vnde legit.hinc etiam infertur q ꝯz aliquando ex possessione presumatur dominiū vt plene declarat Bar.in.l.pe.de.condl.insti.z in.l.sicuti §.si queratur.ff.si serui vendi.istud est verum ū istud

allegetur quia cotidie fit q non allegetur in iudicijs ita tenet bal.in.l.etiā.iiij.col.C.de execu.rei iudi.vbi allegat etiā tex.in.d.l.non hoc hoc ēt tenuit bar. in.l. rez alienam.ij.col.ff.de pigno.acti.pro quo facit tex. in.l.si adulterium cū in cestu.§.de polliōi.ff.de aduteris facit pro hoc q ꝯz in dubio.presumatur bona fides vt.l.pe.C.de cuicti z est glosa in.c. si diligenti z in.c.fi.de prescripti z insti de vsuca in prin.z Bar. in.l.celsus in pe.col.ff.de vsuca.hoc est verum si allegetur als si non allegetur non presumitur ita tenet. Bal.in.c.si quis.per.xxx.ij.col.si de feu.fue.con.inter.domi.z agna z in.c.per tuas.ij.col de testi.z in.l. per longi.vbi etiam Ange.C.de longi.tempo.prescri.z Angel.in.l.eum qui.§.fi.ff.de publici facit etiā pro hoc q ꝯz sit presumptio iuris ille debet allegari q etiam illud q est notorium dz allegari quia notoriū ꝯz relcuet ab onere probādinō releuat ab onere allegandi vel proponendi vt in.cle.appellanti de appe z Bar.in.l.j.ij.col.ff.de excepti.z predicta prestant ad hoc q licita est argumentatio a communiter accidentibus: vt est glosa.z Bal.in.l. cum dotem.C. de iure.docium z trahit latissime Bal.in.l.conuenticulam.C.de episco.z cle.z est tex.in.l.cui dens.ff.de edili.edic.ex quo infert Bal.in.auc.habita.iiij.col ver.sequitur in.littera de diuitibus.C.ne filius p pa q presumit scholaris in studio fecisse magnas expēsas quia sic communiter accidit. Unum tamen singulariter not.q recipiens periculum alium casuum fortuitorum non tenetur de casu fortuito extra ordinario non consueto euenire casus est singularis in.l.fistulas.§.fi.ff.de contra.emptio z de vsu cotidiano vide tex.in.l.certe.§.fi.ff.de preca.z texin.l.iusto z illud q p illū tex.inferunt ibi Ange.z Pau.de ca.ff.de vsuca. ¶ Tertia fuit ratio motiua amicicia nō leuis imo magna z singularis cuiusdam mei auditoris in cui? persona pars casus nostre legis iam contigit de facto z quia possibile erat q tota dispositio eiusdem posset contingere vt ipse materiā nre legis potuisset melius memorie comendare si sibi ea fuisset necessaria. ideo eius ductus vt dixi amicicia volui hanc.l.magis q̄ aliā repetere nam propter amicos aliqua sunt facienda que cessante amicicia non fierent vt.in.l. tutor.C.de nego gestis hinc videmus q amicus pro amico absente contra quem lata est sententia potest appellare vt ē glo.in.c.j.z ibi Archi.de electi.li.vj.z est tex.in.l.non tantum.ff.de appella.huic etiam venit q amicus pōt petere electionis cōfirmationē pro amico glo est in.c.q̄ sit superparte petere.de.electio. li.vj.facit etiam q amicicia facit quem homicidam adolo excusari glosa ē in.l.j.C. ad legi.cornel.de sica vbi etiam quo ad hoc videatis docto. z circa dictā glosā vide.oīno. Jaso.in.l.j.v.col.ver.z no. diligenter.ff.de legibus Item facit q ꝯz als incertitudo circa personas viciet vltimam voluntatem vt si ticius in testamento tutor nominetur talis nominatio nō valet vt in.l.duo sunt ticij.ff.testa.tute.tamen si vnus ex ticijs est amicus testatoris ille presumitur nominatus vt tenet Bar. in dicta.l. duo sunt ticij in fi. hinc infert bal.in.l. voluntatis in vltima col.ver.item legatum.C.de fideicōmi.q legatum presumitur relictum propter amiciciam z ideo presumitur amico relictum vel ei qui magis meruit vt in.l.si quis seruū §.si inter duos.ff.delega.ij.hinc etiam dicit bal.in.l. amicissimos per eundem tex.in prin.ff.de excusa.tuto.q qui electus est ad aliquod officium presumitur amicus eligentis hinc etiam dicit bar.in.l.prohibitum in ver.iij.no.C. de iure fisci li.x.q amici possimt impune resistere officiali in iuste exequenti hinc etiam dicit bar.in.l.decretum de metatis li.xij.q amici possunt in pulle resistere cuicunq; inferenti vim amico suo etiam in rebus per eundem tex.item reperimus q amicus pro amico admittitur ad agendū sine mādato vt tenet bar.in.l.non solum.§.qui ab eo ff.de procura z Ly.in.l.inuitus z in.l.exigendi quez ibi sequitur Sali.C.de procura quia talis magna z singularis amicicia ꝑpōderat coniunctioni sanguinis vt.l.cum allegas.C.de castren.pecu.li.xij.facit.l. ij. in verbo.amici.ff.qui petant tuto.nam illud q dispo nitur inter coniunctos z propinquos ratione affectionis habet locum inter amicos magna amicicia coniunctos vt not.glo.in.c.re quisisti iuncta glosa in.c.ij. in glosa pe. in fi.de testa.z expresse no.Abbas.in dicto.c.requisisti de quo tamē articulo videatis moder. nos in dicta.l.exigendi. Facit etiam quia ardor amoris liciti operatur vis clausule codicillaris vt si in testamento minus solemni puta cum quinq; testibus instituī amicum meum maxima amicicia mihi coniunctus talis dilectio persone habeat vis clausule codicillaris ita singulariter tenet bal.in.l.si iure per glo. ibi.C.de testamen.manu z est tex. no. in.l. in testamento.ff.de fideicom.liberta q alibi nō reperitur nisi in dicta.l.in testamento z in dicta.l.si iure fm bal.in dicta.l.si iure dicit tamen bal.ibi q non auderet hoc extendere nisi in casu in quo tractaretur de fauore libertatis sed ꝯz Bal.hoc non firmet.firmauit tamen Ludouī.roma.in consilio.c.xxix. q incipit amplissi-

me doctor in penul.col. vbi dicit aliud q̄ est pulchrū ⁊ notandus ⁊ magis dubitabile scilicet q̄ ardor amoris liciti habet vim revocationis clausule derogatorie apposite in primo testamento q̄ multum est notandum ad.l.si quis in prin.testi.in prin.ff.delega.iij.ne q̄ alibi reperitur aliꝰ dixisse preter Ludo.in dicto cōsili.fm Jason.in dicta.l.exigendi in.ij.col vbi hoc ipse sequitur hoc idem sequitur ipse Jason in.l.non dubium in fi.C.de testa.⁊ in.l.sancimus in sexta fallentia C.eo.titu. Ex hoc infertur ⁊ aliud q̄ si fm testamentum fieret inter liberos revocaret primus etiam habens clausulā derogatoriam q̄is de ea non faceret mentionem ⁊ ad hoc allegatur in specie glosa pro singulari in.§.⁊ si quidem in ver.perfecta ⁊ ibi Angel. in auc̄.de testamen.imperfc.col.viij.hoc tenet Bal. ⁊ Salice.in auc̄. hoc inter liberos.C.de testamen. pro hoc facit quia in testamento patris inter liberos inest clausula derogatoria ad sequentia testamenta vt in dicta auc̄.hoc inter liberos ergo similiter debet pari ratione habere vim clausule revocatorie derogationis contente in priori testamento cuz militet idē favor filiorum ⁊ vt contrariorum eadez sit disciplina vt in.l.j.cum similibus.ff.de bijs qui sunt sui vel alieni iur.item quia in vltimis volūtatibus facilior fit revocatio q̄ concessio vt est tex.no.in.l.si fuerit.ff.de rebus dubi.item similez īdutionez de iuramēto facit Alex. in.l.sancimus de testa.C.an autez hoc q̄ dixi q̄ ardor amoris liciti operatur vim clausule codicillaris habeat non solum locum in legato ⁊ fideicommisso sed etiam in institutione vide Jason in dicta.l. non dubium fi.sed ipse in dicta.l.exigendi sentit q̄ sic q̄ hoc in institutione exemplificauit vt supradictum fuit item circa supradicta vide bal.in.l.i.xvj.col.ver. quid de singulari amico.C.qui accusa non pos. vbi ipse dicit q̄ amicus singularis venit appellatione suorum per glosam in.l.ij.qui colo.cēsi.li.xj.lz Bal. dicat in dicta.l.j.q̄ istud non probatur iure ⁊ q̄ dicta glosa loquitur abusine ⁊ non proprie facit etiam pro hoc quia propter magnam amiciciam repellitur quis a testificando fm speculatorem in titulo.de teste §.j.in principio.⁊ Bald.in.l.cos.C.de testi.⁊ in.l.si quis in vltima collum.eodem titulo. ⁊ Angel.in.§. fina.per illum tex.in auctenticade nupticol.iiij ⁊ in.§ cogitandum in auc̄.de monachi.collu.j. de quo tamē.arti videatis Angel.in.l.sed ⁊ he persone in prin ff.de procura ⁊ Bal.in.l.j.xx. colln.C. qui accusa. non possunt ⁊ Joban.de imo.in.l.ex facto.§.si quis rogatus.xviij.collumn.ff. ad trebellia.⁊ dominum. Alexan.in dicta.l.exigendi ⁊ in.l.j.§.lex.falcidia in.j ⁊.ij.collum.ff.ad legem falcidiam.⁊ per canonistas in.c.coram de testib. ⁊ in.c.cum in ferariensis de constitu.⁊ videatis tex.in.l.tutori.C.de negocijs. gesto.⁊ in.l.j.C.si per vim vel alio modo.circa q̄ videatis etiam dominum Alexand. in dicto.§. lex falcidia prima.⁊ secunda collum.vbi ipse optime disputat hanc questionem an statutum loquens de compromissis inter consanguineos ⁊ coniunctos habeat locum in amicis maxima amicicia constitutis ⁊ circa hoc vide Bar.in.l.ticia in princi.j. collum.ff. de verbo.obligatio.circa hoc vide Jason.in.l.si filiam. C.de inofficio.testamen.vnum tamen non omitto q̄ nouissime posuit dominus Andre.siculus in. Repetitione.l.cum accutissimi.xiij.collum.C.de fideicommi.vbi ipse dicit q̄ dispositio dicte.l.cum accutissimi ⁊.l.cum auus.ff.de conditio.⁊ demonstratio.⁊.l. generaliter.§.cum autem.C.de institu.⁊ substitu. sub conditio.factis.habeat etiam locum in persona valde dilecta testatoris ⁊ ideo si testator in suo testamento instituat heredem vnum amicum valde sibi dilectum ⁊ cum simpliciter grauat q̄ post mortem suaz restituat hereditatem suam ticio q̄ si iste amicus pro crearet sibi filios . tales filij excludunt substitutum per rationes de quibus supra. Unum tamen est q̄ ppt̄ amicū non debet deus offen. vt est textus in.c. inter. xxj. questione.iiij. ex quo venit q̄ amicitia reprobozum hominum est fugienda. vt in.l. nullus. ⁊ doctores ⁊ Salicet⁹.C.de mal.⁊ matbe.qui autem dicuntur cē amici.vt notatur in.l.late. culpe.§. amicos.ff. de verborum significatio. facit.l. liberorum. eodem titulo adde glo. in.l. affectionis.ff.de donatio.⁊ in.l.tutorem.ff.denego.gest .facit.l. tutorem.ff. eodem titulo.

¶ Venio nunc ad secundum principale. scilicet ad tituli continuationem ⁊ dico.q̄ istē titulus patet continuari ad precedentes isto modo supra a titulo de le j.vsq̄z ad istū titulum dixerat consul⁹ de relictis particularibus nunc vero dicit de relictis vniuersalibus hanc continuationem ponit glosa in principio legis prime .⁊ st glosa prima . eam etiam ponit in rubrica . C.eodem titulo . Sed quia ista continua non fit ad proximiora fm textum vulgatum in.l.ij.ff de statu.homi.⁊ quia etiam in titulis antecedentibus in multis partibus fit mentio de relictis vniuersalibus dico q̄ alio modo ⁊ secundo ⁊ meliori potest nostra rubrica continuari sic supra dictum est qualiter voluntates testatorum ad plenum ⁊ specifice ad

implentur integre solutis legatis ⁊ fideicommissis restabat videre qualiter voluntates testatoris non ad plenum adimplentur ratiōe falcidie ⁊ trebellianice per q̄rū detractionē tur contra voluntatem defficti vt in.l.j.C. ad.l.fal.⁊ i.l. q̄ de bonis.§.j.ff co.ti.⁊ q̄ sup i ti.ad.l.fal.⁊ in titulo si cui plusq̄ plegē falcidiā cōsuit⁹ locutus fuerat de falcidia p quā minuūtur legata ⁊ sic relicta particularia restabat videre ō trebellianica p quā minuūt fideicōmissa ⁊ sic relicta vniuersalia ⁊ ista cōtinuatio mihi multū placet tunc quia fit ad proximiora prout fieri debet vt dicta.l.ij.tunc etiam quia multum littere.l.j in princi.isto titulo amicatur ⁊ credo q̄ hoc voluit dicere dum dixit consultus explicito tractatu qui ad fideicommissa singularum. rerum pertinet transeamus nunc ad interpretationem senatus consulti trebelliani de materia tamen continuationis rubricarum ⁊ de virtute ipsarum videatis plene per Joban.de imo.⁊ Franci. de arc. in rubrica.ff.de verbo.obligatio.⁊ melius per Angel.de arc.in prohemio institutionem ⁊ multo melius ⁊ clarius ⁊ copiosius per dominum Jason. in rubrica insti.de actio. ¶ Et circa istam rubricam quero de vno de quo vidi alīs dubitari dicit glosa. rubrice supra eo q̄ ls pegassianus ⁊ trebellianus in simul ad inuencrūt remedia de quibus per glosam in.l.in test.C.ad legem falcidiam ⁊ sic fuerunt duo senatus consulta attamen omnis honor fuitat tribut⁹ trebelliano. Sed contra hoc dicet aliquis videtur q̄ institutianus auferendo duo remedia pegas. q̄ ipse pegasus adinuenit ⁊ attribuēdo trebelliano male fecerit nā trebellianus soluz adinuenit vnum remedium pegassianus tamen adinuenit tria quorum duo fuerūt approbata vt patet in.§.ti.de fideicommi.heredi ergo potius laus ⁊ bono; fuisset attribuendus pegassio quam trebellio cum magis habunde prouiderit vt institu.de lege falcidia in fi.princi .vbi laus potius attribuitur legi.fal.q̄ legi.aconie ⁊ legi.furie eo quia lex falcidia plenius bijs legibus prouideat ⁊ propterea est magis laude dignus qui factum subtiliter emēdat eo qui id adinuenit vt in.l.ij.§.si quid in tanta.C. de vete.iur.enucle.ad hoc tamen potest responderi ⁊ q̄ dicamus q̄ ideo illa remedia fuerunt attributa trebelliano quia iustinianus magis dilexerit trebellianum sed ista non est bona quia penes rectuz ius dicentem non debet cadere acceptio idest differentia personarum quia ita iudicabis diuitem ⁊ potentem sicut pauperem ⁊ humilem propterea amicus plato sed magis amica veritas vt in.c.no uit extra de iudi quare alia datur ⁊ melior responsio q̄ ideo remedia fuerunt tributa trebel. quia illud senatus consultum in nullo peccauit. Sed pegas.⁊ si plura remedia adinuenit tamen ex quo in vno peccauit hoc est in remedio stipulationum inter ponendarum facile ei detractū fuit quia vt dicunt morales qui in vno peccauit factus est omnium reus ⁊ per hoc videtur responsum ad illud q̄ sup adictum fuit de falcidia nā falcidia in nullo peccauit vnde sibi non sine merito tributa fuit laus ⁊ auctoritas ⁊ non obstat dict⁹.§.si quid in tanta q̄ respondetur quia illa littera est intelligenda in hūc modum q̄ ille qui emendat factum non subtiliter ita q̄ verbum subtiliter refferatur ad verbum factum laudabilior est eo qui adinuenit sed ille qui addit facto subtiliter inuentore laudabilior est vt in nostra questio propterea q̄ facile sit iuuentis addere hanc rationem inueni positam per Christofa. por.insti.de fideicommi.heredi.in princi.⁊ sic possumus dicere de ceteris senatus consultis vt in senatus consultis vt in senatus consul.terculiano q̄ ipse melius locutus est alijs in illa materia loquentibus ideo illi fuit bonor attributus ⁊ sic de senatus consulto orficianor de omnibus alijs.

¶ Venio ad tertium scilicet ad casus positionem ⁊ ante casum diuido primo.l.nostram.in ser. partes licet per doctores non diuidatur nam primo cōsultus papinianus ponit casus contingentiā cum decisione ipsius consulti. Secundo declarat suam decisionez. Tertio ponit rationem dubitandi quato rationem decidendi. Quinto infert consultus ex dicta decissione. Sexto modificat dictā decisionem.ij.ibi ita nequid.iij.ibi nam quia cautiones. iiij.ibi post decreti.v.ibi. Sed res sexta ibi. Sz paterne. ¶ Casus testator condēs testamentumq̄dam iunium cerealem heredem instituit quez gravauit de restituenda hereditate sua scilicet testatoris cuidam filio iunio si monidi ipsius iunij cerealis cum hac cōditione si in sua potestate esse desisset tempore autem procedente ⁊ eadem patris potestate durante iunius cerealis heres pater ipsius iunij simonidis dissipabat dictaz hereditatem subiectam restitutioni filius vero videns de suo damno futuro agi . accessit ad imperatorem Adrianum suam ostendens querellam ⁊ casus contingentiam narrando habita per eundem imperatorem in

Universidad de Deusto
Biblioteca

quisitione z cognita veritate idem imperator iu-
sit patri scilicet iunio cereali restituere dictam here-
ditatem filio suo idest iunio sunonidi incontinenti
patria potestate durante z sic conditione fideicom
missi pendente taliter mandauit imperator resti-
tui dicto filio dictã hereditatem ne pater in eadem
q̃ diu filius viueret aliquid iuris haberet z hoc di
cit prima pars littere iunctim cum secunda vsq;
ibi nam quia cautionem ꝛc. ibi ponitur ratio dubi
tandi adnostrum textum quia poterat aliquis dice
re nonc fideicommissarius conditionalis vt fuit iste
iuni⁹ sunonides deberet petere ab herede grauato
sub conditione cautionem de restituenda heredita
te z cum ea debet esse contentus z non q̃ pater tã
magnum damnuz paciaturin restituenda filio suo
in continenti hereditate sed ad hoc respondet impe
rator seu consultus q̃ respectu dictecautiõis filius
erat in potestate qua durante z impediente non
potuit filius eandem a patre exigere ad hoc q̃ pa-
ter per eandem filio obligaretur. Sed respectu re
stitutionis eodem patre dante occasionem dicta
conditione habite pro complecta propter fraudem
z dolum quem in dissipanda hereditate contulit
pater filius habebitur pro patrefamilias z post ta
lẽ decreti inter positionem filius comparatur filio
fami. habenti peculium castrense quocasu inter pa
trem z filium potest iudicium consistere z obligatio
nasci. z hoc dicit iij. pars cum. iiij. vsq; ibi. Sed
res ꝛc. vbi ex supradictis infert q̃ dictus filius cuz
respectu. decreti z restitutionis habeatur pro patre
familias a quibus cunq; possessoribus etiam in-
uito patre potest petere res hereditarias z con-
tra debitores hereditarios agere. z hoc vsq; ibi.
Sed paterne reuerentie ꝛc. vbi ponit consultus
modificationem ad supradicta scilicet quia lz pa-
ter teneatur filio in continenti restituere dictam he
reditatem si tamen ipse egeat filius tenetur eidem
patri de reditibus ipsius hereditatis prestare ali-
mẽta. ¶ Et hec lex in summa breuiter hoc inten
dit pater dissipans fideicommissum cogitur filio
existenti in potestate restituere etiam ante condi-
tionis euentum reseruatis tamen sibi alimentis de
reditibus bonorum prestandis in casu indigentie
hoc dicit singulariter z est casus notabilis z singu-
laris fm Pau. de cast. z Alexand. de imo. in pre
senti. z non reperitur alibi fm Joban. de imo. hic
ad minus ita clarus. ¶ Quero nunc circa nostrũ
text. que fuit ratio dubitandi quia non est necessaria
lex vbi non consideratur iuris dubitatio vt in. l. an
cille. C. de furtis z in autent. de non eligen. secun-
do nubc. §. j. z in glosa cola. j. z in. l. q̃ labco. ff. de
carbo edicto z dicit Bal. in. l. si tutores. C. de com
pensa. si quis non intelligit rationem dubitandiñ
potest intelligere rationez respondendi ad questiñ
vnde dicit Aristo. q̃ potentes dubitare facile soi-
uunt nam qui non intelligit principium casus non
potest intelligere casum. vt in. l. j. z ibi Bal. ff. de
originali iur. hinc etiam dicit Franciscus de arcti.
in. l. domici⁹ labco p eandẽ legẽ. ff. de testa. q̃ ho
mini perito proponenti. questionẽ de re nõ dubia po
test responderi cum increpatione hoc idem dicit.
Abbas in. c. cũ in iure in prin extra de offi. delega.
z in. c. cum in iure peritus ex istas de electi. hinc eti
am dicit tex. in autẽ. de instrumen. cau. §. j. colla. vj
q̃. leges notabiles debẽt deseruire de casu difficili
hinc etiam venit q̃ opinionis cuiuslibet ratio redẽ
da est vt est tex. in. l. q̃ vulgo. ff. de vsuca. pro emp-
to. nam in cognito negotio lis dicidi non potest vt
in. l. nec causas. C. de appella. z in. l. qui sententiaz
C. de penis ex supradictis infertur q̃ quocus lex
pitures patiť intellectus. vnũ dubitabilẽz aliũ indu
tabilem debemus illum capere qui decidit casum
dubitabilem vt in. l. j. in fi. ff. ad municipa ita tenet
Abbas in dicto. c. cũ in iure peritus ex istas. in pri.
z q̃ ratio dubitandi est anceprenda est tex. in. c. j. z
ibi glosa super parte idonei. xxiij. questio. iij. z in.
c. cruminationem. ij. questio. vij. vbi dicitur q̃ non
sufficit aliquid dicere nisi ratio aliegetur z est ratio
quare debet attendi ratio. dubitandi quia ratio. l.
est anima. l. vt in. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de
lega. ij. in. l. adigere. §. q̃uis. ff. de iure patro. z in. l
milites agrum. ff. de re. milita. cum ratio. l. sit idem
q̃ mens legis vt trabit Bar. in. l. cum mulier in
in prin. ff. solu. matrimo. z Bal. in. l. maximum vi
cium. ver. sed Jacob. de are. C. de libe. prete. z ex-
hereda. hinc dicit archi. in. c. constantino politana.
xxij. dist. q̃ ratio alicuius rei est propositio in con-
uincibilis z propptercq dicit tex. in. l. iij. ff. de offi.
procu. cesa. q̃ ratio non debet esse contraria dispo-
sitioni hinc etiam dicit tex. in. l. actio. ff. de nego. ge
q̃ ratio restringit legem hinc etiam est q̃ ratione
legis correcta lex. ipsa dicitur correcta vt notat glo
sa in. l. j. ver. prudentia. ff. de legi. tute. z notat bal.
in. l. j. C. qui admi. z in. l. generaliter. C. de episco.
z cleri. Ex supradictis etiam solet dici. q̃ ratio na-
turalis sufficit pro lege. vt in. l. scire. §. sufficit. ff. de

excusatio. tuto. z in. l. cum ratio. ff. de bonis damna. maxime vbi lex non reperitur per textum nota
bilem fm Angelum in. l. si idem. cum codem. ff.
de iurisditio. omnium iudicum. hinc etiam solet di
ci q̃ ratio naturalis potest licite allegari in discus-
sionibus causarum. vt notatur in. c. secundo re-
quiris. de appellatio. z potest probari per tex. in. c.
fina. de transac. hinc etiam dicit glo. in. c. consuetu-
do. dist. j. q̃ vbi deficit lex sufficit arguere ex ratio-
ne alterius legis circa ea que dicta sunt. vide glo
sam in. c. fozus. in verbo argumenta. de verbo. si-
gnificatio. de quo est etiam textus in clementi. pa-
storalis. de re iudica. z in. c. quoniaz in plerisq;. de
officio ordina. lz contra supradicta videatur textus
in. l. non omnium. ff. delegi. vbi dicit textus. non
omnium eorum que a maioribus nostris instituta
sunt ratio reddi potest z etiam circa hoc vide Ja
son. in. l. dedi. in. §. si liber. iu. j. collum. ff. de condi.
ob cau. z vide oino filiũ in. c. si quãdo. in principio.
viij° collum. de reseriptis.. Sed Bal. in dicta. l.
non omnium. intelligit illud quod non potest red-
di ratio certifice in bijs que placuerũt legis latoꝛi
cum pro ratione sufficiat legis latoꝛis opinio. vt in
l. prosperit. ff. qui z a quibus. z in. §. furtiue. institu.
ō vsuca. Sed in bijs quibus certe potest reddi ra
tio redenda. ẽ vt ibi etiam tenet Ange. Unum ta
men est notandum. q̃ ratio legis seu iuris habet
triplicem effectum. scilicet declarare artare z am-
pliare. vt in. l. j. §. huius forme. ff. de tuto. z cura.
da. ab hijs. z in. l. finali. C. de indi. vidu. tollen. z in
l. hijs vbi. C. de reuo. dona. z in tantum est veruz
q̃ ratio siue mens legis est attendenda: quia ma-
gis attenditur mens q̃ verba. glo. vidisti in. l. nam
q̃ in fine gloss est eodem titu. z in clementina. j. de
sepultur. z est textus in. l. non dubium. C. de legi.
z in. l. scire oportet. §. aliud. ff. de excusatio. tutoꝛũ.
Similiter i reseriptis q̃uis sint stricti iuris magis
spectatur mens q̃ verba. glosa est notabilis in. c.
si ppẽ tua debita. de reseriptis. libro. vj. eodem mo
do dicimus. q̃ in statutis magis attendemus mẽ
tem q̃ verba. glosa est in. l. tale pactum. §. finali.
ff. de pactis. z in clementina. j. ō reseriptis. z Bal.
in. l. j. ff. si certum petať. z Bar. in. l. seruo legato.
§. si testatoꝛ. ff. delega. j. immo plus dicit notabili-
ter Bar. in. l. contri. ff. delega. q̃ in statutis z con
suetudinibus debet attendi z seruari mens z ratio
lz verba statuti o fendantur. vt. l. non dubium. C.
de legibus. Similiter in cõtractibus magis mẽs
debet attendi q̃ verba. textus est in. l. inconuentio
nalibus. ff. de verborum obligatio. z in. l. sed cel-
sus. §. si fundus. ff. de contraben. emptio. z in. l. si
nali. C. que res pigno. obliga. possint. z est glosa
in. l. blanditus. C. de fideiussoꝛibus. z in. l. si in ven
dition. ingiosa finali. ff. cõmu. predio. Unum ta-
men est notandum. q̃ si mens non potest probari
standum est verbis. vt in. l. j. §. si is qui nauem. ff.
de exercito. z in. c. parrochianos. de priuile. z quẽ-
admodum inspicimus voluntatem z mentem con
trahẽtis magis q̃ verba. ita eodem modo a foꝛ-
tiori inspicimus voluntatem z mentem testatoꝛis
potius q̃ verba: quia voluntas testatoꝛis censẽ-
tur regina z dominatur verbis. l. in cõditionibus.
in principio. z in. l. publius. §. finali. ff. de conditio.
z demonstratio. facit. l. cum virum. C. de fidei-
commissis. z. l. cũ proponeretur. z ibi notat ⁊Pau
lus de castro. ff. delega. ij. z in. l. fideicommissa. §.
item si quis. ff. delega. iij. z. in. l. iij. §. conditio. ff. de
adi. lega. z in. l. cum questio. in fine. C. de legat. z
notat Bald. in. l. quoniam. C. de testamen. adeo
q̃ dixit notanter Angelus in consilio suo. incipien
ti. Super pũcto suprascripto. in. xj. collum. men-
tem z rationem testatoꝛis esse considerandam eti-
am si sit contra eius verba. z alibi dicit textus no-
tanter in. c. sedulo. xxxviij. distinctione. ita esse pre-
ponẽdas sententias verbis. vt preponitur animus
corpori. hinc dicit notabiliter Bald. in. l. quidam.
in principio. C. de necessa. seruis heredi. instituen.
q̃ lex ita vadit pedetentim post mentem testato-
ris: sicut venatoꝛ post lepoꝛem. z alibi dicit Bal.
in. l. quoniam indignum. C. de testamen. q̃ non ẽ
curandum de qualitate verborum dummodo con
stet de mente testatoꝛis loquentis. alibi etiam dicit
egregie Bal. in. c. mandatum. prima collum.
de reseriptis. q̃ mens est radix verboꝛũ z eius sub
stantia prima. z coꝛ ẽ imperatoꝛ lingue z habet cã
sicut mancipiuz sub iurisditione. z q̃ lingua cedit
cordi. z q̃ sub iugo mentis verba consistunt tanq̃
sub proprio originali. z circa hoc vide Bar. in. l
imperatoꝛ. i. nota. ff. delega. j. z notabiliter Ange.
in varijs consilijs. maxime in cõsilio incipienti. Te
statoꝛ. clxviij. z in consilio. clxx. incipienti. Item sta
tuimus. z ex ista regula sequitur in specie inter alios effectus. q̃ lz substitutus qui venit ex voluntate expressa testatoꝛis preferatur heredi coniuncto
ad excludendũ ius accrescendi. vt in. l. ij. §. si duo.
ff. de bonoꝛ possessio. fm tabu. fallit nisi aliud sit

Universidad de Deusto
Biblioteca

ex presumpta mente defuncti. ex qua coniunctus per ius accrescendi prefertur substituto. vt in.l.quidam testamẽto. vbi Bar.ꝛ alij notant.ff.de vulga.ꝛ pupilla.substituto. hinc etiam dicit Bal. in l.fin.C.de impube.ꝛ alijs substitu.ꝙ ex comectu/ rata mente testatoris recedimus a natura ꝛ vj cõ iunctionis verbalis.hinc etiam videmus ꝙ lz causa testati faciat cessare causaz intestati. vt in.l.an/ teꝙ.C. cõmun.de successio. quia donec potest ex testamento succedendi uunꝙ ab intestato succedi tur. vt in.l.ꝙdiu.ff. de regu. iuris. cum similibus. fallit nisi ex presumpta mente defuncti aliud appareat.ter.habemus ꝛ exemplum in.l.siquis ita heres instituatur si legittimus. vbi Bar.ff. de heredi.instituꝛ. ꝛ Bal.in dicta.l.anteꝙ. ꝛ ille textus ad hoc est singularis ſm Bal.in.l.j. in fine.C. de testãria tutela. ¶ Istam tamen regulaz debemus limitare quando testator processit ad dispositionez ꝛ non alis:quia alis non sufficeret testatorem voluisse.ter.habemus ꝛ exemplum in.l.quidam cuz filium.ff.de heredi.instituꝛ. vbi ter. nota. ꝛ illum ibi ad hoc notant Bal.ꝛ Jo.de imola.ꝛ dicunt limitari omnia iura quibus dicitur ꝙ magis attenditur voluntas testatoris ꝙ verba vt procedat quãdo testator procedat ad dispositionem facit ꝙ in similibus dicatur. ꝙ propositum in mente retentum nihil operatur. vt in.l.si repetendi.C.de conditio.ob turpem causam.facit.l.j.ℌ.sin autem ad deficientes.C.de cadu.tolleu.in verbo. nam si contrariuz testator volebat non erat difficultas disponere. ꝛ ibi Baldus. notat ꝙ id ꝙ testator non loquitur neqz velle presumitur. facit textus in.l.inter corporalia.post medium.de transla. prela. ¶ Secundo dictam regulaz intellige procedere. si verba tamen improprie possunt convenire menti testatoris ſm bar.in.l.in ambiguo.ff.de rebus dubijs.facit ꝙ habetur in.l.siquis in fundi vocabulo.ff. delega.j.dum dicitur de testatore qui volebat appellatione vestis aurum contineri. ¶ Tertio dictam regulam intellige procedere quando de mente testatoris potest constare. in dubio autez testator presumiꝫ voluisse ꝙ verbis expressit:quia verba sunt note earum que sunt in animo passionum.vt.l. labeo.ℌ.idez tubero.ff.de supelle.le. ꝛ ideo dicit bal. in.c.j.de testi. ꝙ nullum est maius mentis nostre testimonium ꝙ qualitas inspecta verborum. ꝛ idẽ bal.in.l.voluntatis.in fine.C.de fideicõ.dicit. non credimus hominem velle nisi id quod dicit. ꝛ bal. in.c.j.in.vj.collũ.de constitu. ꝙ vbi habemus ver

borum sonum:non egemus interprete. ꝛ bal.in.l. ca que.circa principium.C.quomodo ꝛ quãdo in. dicit ꝙ vox est mentis argumentum.ꝛ in proposito pulchra verba ponit bal. in suo diuino consilio cisimatis posito post rubricam.C. si quis aliquem testa. probi. in.xj.collum.ver.hoc itaqz premisso. vbi inter cetera dicit.ꝙ lingua est organum intellectus:ꝛ tuba eiusꝛ preco.ita ꝙ verbum voce prolatum est nũtius intellectus. ¶ Dico igitur ꝙ ratio dubitationis ad.l.nostrã potuit esse hec.quia inter patrem ꝛ filiuz non potest esse aliqua lis. vt in.l.iis nulla.ff. de iudi.si est in patris potestate. cum pater ꝛ filius sunt vna ꝛ eadez persona.vt in.l.finali. C. de impuber. ꝛ alijs substitu. hinc venit ꝙ dicit ter.in.c.contradicimus.ℌ.hac auctoritate.xxxv.q. iij.ꝙ pater ꝛ filius censentur vna caro. hinc etiam dicit bal.in.l.cum in adoptinis.in.ij.collũ.ibi cum eniz.C.de adopti.ꝙ pater ꝛ filius sũt copulatiquodam nexu diuino. ꝛ alibi dicitur ꝙ filius mei colo ni colonus meus est.vt in.l.cũ scimus.ℌ.finali.C. de agrico.ꝛ consi. libro.xj. Item filius murileguli est murilegulus.vt in.l.finali.C. de murile.lib.xj. Itez filius mei liberti videtur libertus meus.vt in l.ij.C.de liber.ꝛ eoruz liber. Itez filius curialis videtur esse curialis.vt in.l.cõmunium.ℌ.ulo videlicet.C.de natu.libe. Itẽ filius est pars paterni corporis. Unde qualis pater talis filius erit. vt in.l. quisquis.C.ad legem iuli.maiesta. ꝛ in.c.finali.in fine.de conse.distin.v. ꝛ ꝙ pater dicit:filius dicere videtur.ꝛ econtra.vt in.ℌ.ci qui. institu. de inutili. stipula.ꝛ vbi est vnus aiter videtur esse. vt in.l.cuz scimus.ℌ.si. Facit etiaz qõ signãter dicit bar. quẽ ibi sequitur Jo.ã plate.in dicto.ℌ.finali.dicte.l.cũ scimus.per eundem tex. de statuto disponente. ꝙ siquis stet absens a ciuitate qui sic nõ portat onera ciuium non gaudeat priuile gijs ciuium. ꝙ siquis sit absens.habeat tamen filios in ciuitate perinde sit ac si presens fuisset. Facit etiam ꝙ per istam regulam dicit bal.in.l.finali.i fi..C.de impu. ꝛ alijs substitu.per glo.quam premanibus semper habet in.l.ij.C. qui etate. libro.x. ꝙ extimũ patris censetur filij ꝛ econtra illam glosam dixit esse singulariter ꝛ non esse alibi bal. in.l. diximus.ℌ. si pater. ff.de excusatio.tuto.de qua etiam glo. fecit mentionem ipe bal.in.l.non plures.C. desacrosan. eccle. ꝛ in.l.ij.C.de liber. ꝛ eorum liber.ꝛ in.c.j.ℌ. filius de capitaneo qui.curiam vendidit.in ver. feu. ꝛ in additione specu.in titu.de censi.ver.in extimo. ꝛ in.l.sciendũ.in principio. in vltima columna.ff.

qui fatil.cogun. ꝛ per illam glosam dicit Bar. in.l. j.ℌ.domini. el secundo.ff. ad silleyanum. ꝙ illa pena ꝙ imponit vasallo si aliquid faciat contra dominum imponitur eidem si faciat contra filiũ domini. ꝛ per illam glosam dicit Alberi. de rosa. in.l.in suis. ff. de liberis ꝛ postu. ꝙ si statuto caueatur ꝙ nullus posset esse prior nisi habeat in bonis mille ꝙ catastrum patris prodest filio. Hoc idem tenet bal. in dicta.l.sciendum. immo plus per illam glosam tenet bal.in.c.que in ecclesiarum.ad finem.de constitutio. ꝙ si statuto caueatur ꝙ nullus posset esse prior ciuitatis nisi sit extimatus in centum. ꝙ si pater est extimatus in centum ꝛ habeat plures filios istud extimum omnibus insolidum sufficit donec pater viuit quod est bene notandum pro extensione dicte glose. Item per illam glosam dicit bal.in.l. etiam. in penultima collumna.C. de executio. rei iudica. ꝙ pater ꝛ filius pro vno capite reputantur. Item per dictam glosã dicit bal.in dict.l.j.ℌ. illud.C. communia.de manu. ꝙ habitatio patris censetur habitatio filij.idem dicit Ange.in.l. finali. circa finem.C. de impuber. ꝛ alijs substitu. ꝙ si requiritur habitatio ad consequendum aliquod beneficium vel primi legium ꝙ habitatio patris prodest filio. ꝛ extimum vnius prodest alteri. ꝛ hoc dicit vidisse de facto plures Perusij. Item per dictam glosam dicit bald. in.l.j.ℌ. domini. per illum textum.ff. ad fyllẽ. ꝙ si statutum disponat ꝙ offensus ad domum suam possit petere offendentem puniri pena dupli. tale statutum militat in offenso ad domum patris. Item per dictam glosam dicit bal.in dicta.l. diximus. ꝛ dicto ℌ.si pater. arg. illius textus. ꝙ si statutum disponat ꝙ non soluens collectã possit impugne defendi. ꝙ si pater soluit filius soluisse videtur. Item ad illaz glosaz vide ꝙ fortius notat bar.in dicto.ℌ.domini. vbi argu.illius textus notat ꝙ libra seu catastrum patris prodest filio siue in potestate siue emancipato. nõ autem prodest aliis qui in eadez familia sunt:puta alumnis familiaribus ꝛ similibus. ꝛ hoc ꝙ dicit bar. est notandum pro alia extensione dicte glo. Adde etiaz ꝙ fortius notat bar.in.l.cum scimus.circa meduz. vbi per illum textum in ver. fratres vel patres.notat ꝙ si statutum dicat ꝙ nõ alibrati nõ audiantur nec in ciuilibus nec in criminalibus ꝙ libra patris vel aliorum consortium de domo proderit non alibrato. sufficit enim consortes onera sustinere per illam legem.ꝛ per supradicta possumus inferre ad practicam nostre constitutionis qua cauetur inter cetera que sunt necessaria ad gradum licentiature obtinende ꝙ nullus possit ascendere talem gradum nisi habeat facultates quibus mediantibus gradus ille possit sustentari. ꝙ si pater studentis sit diues filius vero examinandus pauper ꝙ bene erit admittendus ad examen priuatim. nam ꝙ pater tenet filius tenere videtur.ꝛ ꝙ vnus possidet:alius possidere videtur.vt tenet Bal.in.l.ij.C.de legitti.heredi. Pro quo facit textus in.l.j.ℌ.item acquirim⁹.ff.de acqui.possess. Sed certe ista duo vltima non videntur mihi multum iuridica:quia lz ꝙ possidet vel tenet filius pater videatur tenere vel possidere concedo per dictuz ℌ.item acquirimus.cum possessio vel detentatio acquisita per filium acquiratur patri filio per dictum ℌ.item acquirimus. Sed ꝙ illud quod possidet pater vel tenet ꝙ filius videatur tenere vel possidere non video bonam rationem: quia per patrem non acquiritur filio.ꝛ cum de hoc curiosius inuestigasseꝛ inueni Franciscum de aretio per supradictam rationem reprehendisse Bal.in.l.qui in aliena.in principio. in v. collum. ver. secunda ratio sua est ꝛc.ff. de acquiren. heredi. Sed credo ꝙ dictum Bal. cum sit multe auctoritatis.vt dicit Alexander ã imola in l.siquis vi.ℌ.differentia.in.vj.collum.ff. de acquirẽ. posse.sit verum in terminis in quibus loquitur. nam ipe non dicit. ꝙ possidet pater: filius eodem modo possidet: quia tunc alia ratione hoc non posset procedere: quia duo insolidum ꝛ eodem modo vnam ꝛ eandem rem non possunt possidere. vt in.l.iij.ℌ.ex contrario.ff. de acquiren. possessio.. ꝛ in.l. si vt certo.ℌ. si duobus vehiculum.ff.comoda. sed loquitur per verbum videtur dicendo. ꝙ pater possidet filius possidere videtur. nam verbum videtur fictionem ꝛ non veritatem significat.vt in.l.j.ℌ. deiecisse. ff.de vi ꝛ vi armata. ꝛ hoc potest comprobari argumento textus in.l.in suis.ff. de liberis ꝛ postum.ꝛ.ℌ. sui.instituta.de heredũ.qualita. ꝛ differen. vbi filius famili. dicitur viuente patre quodam modo dñs et non simpliciter dominus. ꝛ hoc propter spem succedendi quam habet filius in bonis patris ex voto paterno vt in.l.nam ꝛ si parentibus.in principio.ff. de inoffici. testamento.ꝛ in.l. scripto.in fine.ff. vnde liberi.quapropter possumus dicere sic ꝙ filius possidet:pater vere possidet. taliter ꝙ penes filium nulla remaneret possessio.cũ ministerio iuris ꝛ sine facto hominis acgraẽ pr̃i eo ipo ꝙ acgrit ex capite potestatis.vt in.l.placet.vbi hoc no. Frã.ã arc.ã acgrẽ. heredi.ꝛ ita intelligitur dictus.ℌ. item acquirimus.

Sed q̄ pater possidet filius non possidet vere propter dictas rationes: sed videtur possidere p id qđ in pra dixi. z istaz distinctionē videtur sequi Alexan. in dicta.l.in suis. z ita intelligitur dictum Bal. in dicta.l.ij. z sic habita pro vera dicta decisione Bal. q̄ quicquid pater possidet: filius dicitur possidere. Ex eadem infertur q̄ ly quādo filio est delata hereditas ad hoc vt valeat additio est necesse q̄ precedat iussus paternus. vt in.l. siquis mihi bona. §. iussuz. ff. de acquiren. heredi. si tamen filius est instituatus z pater possedit diu hereditatem presumitur additio facta solēter precedente iussu paterno. ter. est multum notabilis in.l. qui in aliena. in principio. ver. sed z si nō. ff. de acquiren. heredi. Ex quo infert ibi Angel⁹ ad prelatum qui diu fuit in possessiōe quasi beneficij q̄ presumitur institutus ex temporis diuturnitate. de q̄ questione videatis Jnocen. z alios. in.c. illud. de presumptio. z Hostien. qui hoc idem tenuit in.c. licet. heli. de simo. z videatis Joan. andreas. z moderni in.c. ordinarij. de offici. ordi. libro. vj. z Bal. in.l. ij. ver. quinto quero. circa finem. C. de serui. z aqua. z q̄ ipse notat in.l. non ignorat. C. qui. accusa. non possu. Jnfertur etiam p̄m Ange. in dicta.l.q in aliena. in principio. q̄ ex diuturnitate temporis presumitur facta concessio in emphiteosim. de qua questione videatis Bar. in.l. cum de in rem verso. vltima questione. ff. de vsuris. hoc tamen fallit in rustico z mulere: quia hoc casu non presumitur concessa emphiteosis ex diuturna possessione. sed per spacium. xxx. annorum. ita notat Specula. in titulo. de restitutio. spoliato. §. nunc dicamus. ver. sed quid dicēs. de rustico quem refert z sequitur Bal. in.l. solent. in fine. ff. de offi. procon. z lega. Sed potestis allegare glosaz que tenet simpliciter q̄ nō presumitur emphiteosis nisi spacio. xxx. annorum. in.l.ij. in vltima questione. C. de iure emphiteo. quem ibi sequitur Bal. videatis etiam Bar. in.l. cum de in rem verso. qui in exemplo de rustico z muliere tenet cōtra predicta allegat textum z ibi etiam hoc ponit in.l. litibus. C. de agri. z cēsi. libro. xj. sed credo q̄ glo. in dicta.l.ij. melius dicit: quia sicut emphiteota non prescribit ius vtilis domini quādo non habet titulum verum vel putatiū minori spacio. xxx. annorum. ita videtur q̄ minori spacio non oriatur presumptio sicut trahit bar. in dicta.l. cum de in rem verso. vnde dicta glosa ad minus erit vera quando emphiteota possidet sine titulo. in feudis autem est ius singulare: quia si vasallus sciente z paciente domino per annum possidet feudum iurando se esse investitum creditur ei. vt in c.j. §. illud. de consuetu. recti. feu. z in.c.j. post principium. z ibi bal. de contro. feu. circa q̄ vide bal. in.c. j. §. finali. de feu. dato in vicem legis cōmi. Et circa hoc addatis vnum. q̄ si dominus petit ab emphiteota q̄ ostendat sibi instrumentum investiture nisi ostēdat instrumentum statum potest expelli: quia presumitur finita emphiteosis. ita dicit singulariter Ange. in.l. pretor. §. j. ff. de edendo. ¶ Unum circa supradicta est notandum. quod ponit Anto. in.c. ea noscitur. de bijs que fiunt a prela. sine cōsen. capi. vbi ipe dicit. q̄ quando vna cum contractu cōcurrit possessio diuturna sufficit ad presumendum solēmitatez extrinsecam intervenisse per illum textum p̄m vnum intellectum. quando vero ex contractu non resultaret possessio vel quasi contrahenti vel iuris vel rei super qua contractum est adhuc tenet idem. Sed dominus Abbas ibi in vtroq̄z cau. tenet oppositum: quia hoc non probatur iure. z regula est in oppositum in.l. sciendum. ff. de verborum obligatio. Sed reperio q̄ Francis. de aretio in.l. qui. in aliena. in p̄n cipio. in ver. §. sed z si non. neq̄z in totum tenet cum Antoni. neq̄z in totum cum domino Abba. z ibi sic ipe distinguit. q̄ vbi possessio concurrit cum diuturnitate temporis presumitur solemnitas extrinseca intervenisse. Si enim solēnitas extrinseca presumitur ex diuturnitate temporis z auctoritate rei iudicate. vt in.c. cum inter. in fine. de re iudica. z tenēt omnes in.c. quoniam contra falsum. de probatio. z Bal. in.l. emancipatum. C. de fide instrumen. idem videtur operari possessio continuata longo tempore: quia non est verisimile q̄ si contractus fuisset nullus q̄ non fuisset in tanto tempore mota lis vel controuersia. vbi autem non datur possessio vel quasi continuata tunc dicit Francis. in dicto loco se credere opinionē Abbatis procedere per tex. nota. in dicto.c. cū inter. ver. Quis. de re iudica. nam si ille text⁹ loquitur in sententia lata de antiquo. vt communiter intelligunt omnes multo antiquior erat concessio prius facta que fuerat confirmata per plurimos. z tamē tex. ibi dicit q̄ in illa concessiōe forte nō poterat fieri fundamentuz q̄ glo. declarat ibi ideo: quia fuerit facta sine debitis solēnitatibus. glo. tamen in.c. peruenit de emptio. z vendi. dicit notāter q̄ etiam quo ad validādā obligationem presumitur solēnitas ex diutur. nitate temporis ideſt q̄ secundo promiserit quod est valde notandum. ¶ Ex supradictis etiaz infertur multum notanter. q̄ si filius diu possederit hereditatem sibi delatam ex diuturnitate temporis. scilicet decem annorum presumitur patrem ratificasse sic ex diuturnitate temporis q̄ p̄ possidet presumitur q̄ filius adiuit hereditatem sibi delatam. vt in.l. si filius. C. de peti. heredi. z bar. ibi dicit. q̄ illa lex est singularis z q̄ nescit esse alibi. Sed tamen adde aliam similem tex. z ibi cano. in.c. continebatur. de his que fiunt a prela. sine consen. ca. Ex quo infertur z aliud q̄ est multum diligenter notandum. q̄ ly emphiteota vel vasallus si alienant sine consensu domini possunt priuari eorum iure. vt in.l. finali. C. de iure emphi. tamen ex longa pacientia scilicet decem annorū presumitur dñz consensisse. q̄ emphiteota vel vasallus alienat ius suum. ita in specie per dictam. l. si filius. determinat dñs Alexan. de imo. in consilijs suis consilio. cxiij. quarti voluminis incipit. Viso z diligēter considerato themate. de quo supra ꝛc. col. ij. ver. quarto comprobat. facit in simili q̄ videmus. q̄ ex sola scientia z pacientia domini etiam inducitur cōsensus in iure reali acquirendo: puta in iure seruitutis realis scilicet vie vel itineris in fundo alterius sciente z paciente domino inducitur consensus z presumitur q̄ precesserit concessio seruitutis. vt notatur in.l. cuz de in rem verso. cum similibus. ff. de vsuris. non obstante: q̄ ibi dominus tractet de damno vitando: z acquirens tractat de lucro: quanto magis idem erit dicendum in casu in quo dominus tractaret de lucro: z emptor tractaret ō damno vitando: cuius causa debet esse fauorabilior. arg. tex. in.l. finali. C. de codi. z.l.j. C. de impo. lucra. descrip. Istud tamen limitat Bal. multum singulariter in.l.ij. C. de legi. here. procedere quantum ad presumendum consensum patris vel ratificationem que presumitur ex diuturnitate temporis propter vnitatem personarum: quia q̄ vnus possidet. alius presumitur possidere tamen ex diuturnitate temporis nō presumitur presentia iudicis. z per hoc infert ibi Bal. duo multum singularia. Unum q̄ si aliquis per decem annos possedit rem sibi donatam ex ista diuturnitate possessiōis non presumitur q̄ donatio fuerit insinuata in presentia iudicis. Ex quo infertur z secundo. q̄ stante statuto in ciuitate q̄ mulier vel minor non possit contrahere sine presentia duorum propinquorum certe ex diuturnitate temporis non presumitur in actu intervenisse auctoritas vel presentia superioris requisita de iure communi vel ab statuto. Sed ly ista verba sunt pulchra: non tamen sunt sine scrupulo. nam contra ea videtur facere illud quod determinat Archi. in.c. nemo. de consecra. distin. p̄ma. z qō notant Lano. in.c. illud. per illum tex. de presumpti. in quibus locis concludunt q̄ capella diu edificata paciente diocesano presumitur edificata ipo episcopo auctorante. z sic volunt q̄ ex diuturnitate temporis presumatur intervenisse auctoritas superioris requisita. z contra ea que tenuit bal. in dicta.l.ij. de dicto statuto tenuit ipe bal. in.l. qui in aliena. in principio. per illum ter. quem ibi sequuntur moderni. ff. de acquiren. heredi. immo dicunt ibi. q̄ si statuto caueatur. q̄ mulier non possit se obligare sine consensu propinquoruz tamen post longum tempus a die obligationis presumitur solēmitatem z consensum propinquorum intervenisse. hoc idem tenet Alexan. de imo. in consilio suo. lxxix. incipiente. circa primuz de quo queritur ꝛc. in.ij. collum. prima parte consiliorum. z sic per predicta habemus primam limitationem ad.l. si filius. ¶ Secundo limito dictam.l. si filius. in mandato: quia diuturnitas temporis non facit presumi mādatum precessisse q̄ erat necessarium ad talem actum ita notabiliter z singulariter limitat bal. l.l. z qui nō. C. si ex fal. instrumen. z in.l.j. C. de rebus alie. non alienan. z faciunt notata per bar. in.l. qui fundum. §. procurato. ff. de vsuca. pro empto. nam videbatur cōtrarium. nam in dicta.l. si filius. actus qui erat necessarius presumitur intervenisse. ¶ Tertio singulariter limitetis dictā.l. si filius. non procedere quando agitur de presumenda aliqua solēmitate que principaliter tenderet in damnum alterius. nam tūc non sufficeret diuturnitas temporis. z sic spacium decez annorum per tex. in.c. peruenit. iuncta glo. z ibi traditis per cano. de emptio. z vendi. z hoc ibi in specie firmat. Joa. de imo. in.vj. collum. dicendo ita debere limitari dictā.l. si filius. z p̄ hoc potest allegari tex. in.l. nullo. C. de rei vendi. z in.l. nec petentem. C. ō long. tempo. prescriptio. de qua tamen limitatiōe videatis dñm Alexan. de imo. in dicta.l. qui in aliena. in principio. ¶ Quarto limitate dictā.l. si filius. solum procedere quando tractatur de modico preiudicio. prout in dicta.l. si filius. contingit vbi agitur de modico preiudicio preiudicandi filio in spe hereditatis z acquirendi patri cui omnimodo postea succederet. z ita etiam contingit in casu valde notabili. quez ponit glo. in.l. penul. C. commu. diui. vbi tenet glo. q̄ ex diuturnitate temporis presumitur facta diuisio inter fratres: quia ista presumptio est modici preiudicij. secus esset vbi tractaretur ō magno p̄iudicio ita singulariter z late limitat bar. in.q. p cum dispu-

tata que incipit.m mulier habes amplum patrimoni
um.in vltima col.per totã candẽ.q.vbi melius q̃ ali
bi examinat intellectum dicta.l.si filius.z sequitur.d.
Alexan,de imo.in dicta.l.qui in aliena.in principio.
¶ Quinto limitate dictã.l.si filius.procedere in ca
su dubio.secus esset quando ex inspectione instrumẽ
ti appareret non interuenisse solẽnitatem requisitam
ad actum:quia tunc cessaret presumptio.dicta.l.si fi
lius.que alias ex diuturnitate insurgeret.ita limitat
Pau.de castro in cõsilio q̃ incipit in causa que ver
titur inter,reuerendum patrem circa medium consi
lij z sequitur dominus Alexander.de imo.in consi
lio primo.quartt voluminis q̃ incipit.I Põderatis
bis de quibus in themate fit mentio. ¶ Ratio ta
men decidendi ad nostrum tex. fuit:quia lz inter pa
trem z filium in potestate existentem non possit cẽ ali
qua lis.vt in dicta.l.lis nulla.ff. de iudici.vt supra di
ctum est in ratione dubitandi. hoc intelligitur veruz
quando agitur ordinarie z iure actionis. z ita intelli
gitur dicta.l.lis nulla. Secus tamen ẽ quando agi
tur iudicio extraordinario q̃ expeditur officio iudi
cis z ex equitate.nam tunc bene cadit lis inter patrẽ
z filium.vt ẽ glo.in dicta.l.lis nulla.z ibi Bar.z do
ctо. z hoc in specie tenuit glo.in.l. cogi.§. si pater.ff.
ad trebellia.z ibi Pau. de castro z moderni. Et p
hoc est tex. noster in presenti si bene ponderetur. sup
verbo iussit.vbi verba referũtur ad iudicem. z sic ori
tur officium iudicis.vt in.l.si soror. vbi est glo.C. de
colla.z late per Bar.in.l.j.ff.de condi.ex lege.z pro
batur etiam hic in alijs duabus partibus scilicet ibi.
Post decreti autem auctoritate.z ibi Officio iudi
cis.que verba veniunt depensiue ex verbis superio
ribus. z q̃ hec lex loquitur de officio iudicis z non õ
actione est glosa expressa in.l.q̃nis.C. de fideicom
missis Facit in simili quod notat glo.in.l.j.C.qui ad
mit.vbi dicit q̃ lz regulariter filiusfamilias non pos
sit extare in iudicio sine consensu patris.vt in.l.finali.
§.necessitate.C. de bonisq̃ liber. q̃ hoc intelligitur
verum quando agitur ordinarie iure actionis vl̃ offi
cio iudicis. secus quando agitur extra ordinem per
officium iudicis z non in figura iudicis. z in hoc illa
glo.est singularis ꝑm Ange.ibi. Sed alie sunt socie
tas in.l.iij.§.si causa cognita.ff.de bono.posse.in ti
tulo generali.super verbo.pro tribunali.alia in.l. ser
uus.in principio.in verbo.amittere.z ibi.Bon9 ter.
codcz titulo.alia in dicto.§.si pater.super verbo. Cõ
tra obsequium. Alia in.l.cum filiusfamilias.ff.si cer.
petaf. z illa glo.inducitur ibi per Alexan.de imo.z
modernos.ad aliquas questiones de quibus ibi. Vi
deas per eos.facit etiaz tex.in simili in.l.leuones.C.
de episco.audictia. ¶ Circa hoc tamen sunt aliqua
notanda. Primum q̃ fratres minores qui non pos
sunt iure actionis petere aliquid q̃ est eis relictuz. vt
in clemen.exiuit. de verbo.signifi.possunt tamen im
plorare officium iudicis vt compellan ẽ heredes. vt
in.l.hereditas.in fine.ff. de peti.heredi. z in.l. quin
tus.in principio.z ibi Bar.ff.de anu.lega.z in.l.nec
quicq̃.§.finali.ff.de offi.proconsu.z lega.z in.l.ser
uo.ff.delega.j.z in.l.seruos.vbi etiã Bar.ff. de ali.
lega.z Bal.in.l.j.C.de fideicommis. ¶ Secũdũ
est.q̃ lz filius in hoc casu non agat via ordinaria sed
extra ordinem per officium iudicis contra patrez de
bet hoc facere venia prius petita.de hoc ẽ glo.singu
laris ꝑm diz Alexan.ibi allegãdo Nico.de neapo.
in.l.cogi.§.si pater.ff.ad trebel.z in alio est dicta glo.
etiam singularis ꝑm Jo.de imo.ibi quem ibi refert z
sequitur Alexan.de imo.scilicet ad hoc q̃ etiã quan
do filius agit in castrensibus contra patrem debet
prius petere veniam pro qua glo. est.tex. iuncta sua
glo.in verbo.causa cognita.in.l.adoptiuum.in prin
ci.ff.de in ius vocan.z ibi.d. Alexã. z sic cum in hoc
casu loquatur text9 noster.ibi dum dicit. Filio militi
comparari debuit.vbi dicit tex.q̃ filius in huiusmo
di hereditate habeẽ vt paterfamilias:quia talis he
reditas habetur pro castrensi,filius debet prius veni
am petere q̃ patrẽ sup hereditate inquietet. ¶ Ter
tium est.q̃ lz de iure ciuili inter patrem z filiuz regu
lariter nõ potest esse lis.vt dicta.l.lis nulla.secus ta
men est de iure canonico.vt notat glo.in.c. si annum.
in glo.finali.z ibi Jo.an.de iudicijs.lib.vj. quem re
fert z sequit Ange. z ibi hoc tenuit Alexan.de imo.
in dicta.l.lis nulla.z videtur de hoc tex. in.c. non est
vobis.de sponsa.z notat glo. in.c. si ecclesia.xxiij.q.
iij.z in.c.queritur.ij.q.vij. ¶ Vel possumus z secũ
do dare aliam rationem decidendi.z q̃ dicamus q̃
pater z filius sunt vna persona iuris fictione. q̃ hoc
sit verum in bijs que sunt iuris.secus tamẽ est in bis
que sunt facti.tex.est in.l. cum heredes. in principio.
z ibi glo.ff. de acqui.posse. z glo.in.l. cum mites.§.
j.ff.quibus ex cau.ma.z istas glosas sequitur Bar.
z alij in dicta.l.cum heredes.z doctores communi
ter hoc tenent in.l.in suis.ff.de liber.z postu.z Bal.
in.l.finali.in principio.C.de edicto diui adri.tol.z in
l.).in fine.C.de appella.z in auc.defuncto.C.ad ter
culia.z in.c.j.de contro.inter mascu.z femi.de bene
ficio.z in auc.ingressj.in.iij.collũ.vbi ponit rationez.
C.de sacro san.eccle.z ẽtex.in.l.j.§.scevola.ff. sigs
testõ.liber.esse ius fuc.que iura indistincte in quolibet

herede loquitur lz contrarium teneat glosa.z male.i
dicta.l.in suis z in.§.sui insti.de here.qua.z differ.cũ
ergo ista restitutio.quam facit pater filio hereditatis
manente patria potestate sit facti potius q̃ iuris ni
mirũ q̃ pater z filius non fingantur eadem persona
immo sint diuerse persone z sic q̃ inter patrẽ z filiuz
possit cadere iudicium vt sentit Pau.de cast.respõ
dendo ad similem obiectionem vt.in.l.cogi. in.§. si
pater.ff.ad trebel. Sed ista ratio non placet quia re
stitutio de qua hic in nostro tex.est iuris z non simpli
cis facti vt patet infra in ver.post decreti vt dicit tex.
q̃ post illam factaz in illis comparatur filio militi ha
benti castrense peculiũ z in ver.si res vbi dicit q̃ põt
vẽdicare res hereditarias z exigere z sic sunt trãslat
in ipsum filium per dictam substitutionem iura vt te
net Pau.de cast.in presenti. ¶ Vel possumus z
tertio dare aliam rationem decidendi ad hunc tex. z
dicere sic q̃ pater z filius censeantur vna persona is
tud est respectu potestatis vt probant iura que hoc di
cunt. Sed in bijs qne sunt publici iuris non curatur
Patria potestas vt in.l.nam q̃ in prin.ff.ad trebel
z in.l. vel vti.ff.de iusti.z iure.z ibi glosa in verbo. pa
reamus.z in.l. minime.ff.de religi.z supti.fune.cuz
enim hic agamus de restitutione hereditatis facien
da per patrem filio videtur agi.de publica.vtilitate
vt in dicta.l.nam postea in prin. Sed ista responsio
non videtur bona quia illud intelligitur verum z pra
cticatur quando filius familiusfamilias est iudex. est
dubium an si pater recuset adire hereditatem possit
fideicommissarius petere a filio vt patrem suum co
gat adire z restituere dictã hereditatẽ z dicitur q̃ sic
quia cum filius exerceat officium publicuz scilicetma
gistratum respectu huius iuris publici non curatur
patria potestas non tamen dicitur ius publicum ne
qz in hoc consistit scilicet in restituenda hereditate fi
lio vt sentit Pau.de cast.in.l.qui in potestate. ff. de
testa. Sed licet ista responsio non sic bona quo ad no
strum tex.est tamen in argumentum ad hoc z per
eam probatur q̃ filius familias sine consensu patris
est legittimus accusator in causa criminis publici p
qua questio videtur tex.in.l. inter liberos. §. filius z
ibi hoc sequitur Dy.z Bar.ff.de adulte.z tex. in.l.
post legatuz.§.si filius.ff.de bijs.quĩ vt indig.z bar.
in.l.quociens la.ij.ff.de nora.z Bal.in.l.penulti.C
de nora.z Bar.Bal. Angel.z Sali.in.l.fi.§. ne
cessitatem.C.de bonicz.libe.lz glosa ibi quam sequi
tur Cy.contrarium teneat z per supradicta videtur
inferri q̃ filiusfamilias possit in distincte facere testa
mentum cum testa.factio sit publici iuris vt in.l.iij.ff.
de testa.z in.l.vel negare.ff. quemadmodum testa.
z aperi.z tamen non põt testari lz ad hoc respondeẽ
q̃ lz testamenti factio sit publici iuris sed filiusfamilias
cum condit testamentum non condit illud tanq̃
publica persona sed tanq̃ priuata vt no.Cy.in.l. se
nium.C. qui testa. facc. possunt quem refert z se
quitur Pau.de cast.in dicta.l.qui in potestate.z de
hac questione quando filius possit facere testamentũ
i. subijciam. ¶ Vel quarto potest assignari alia resp
sio ad rationem dubitandi z q̃ dicamus q̃ inter pa
trem z filium non potest esse iudicium q̃ istud sit re
gulare per dictã.l.lis nulla sed hoc fallit quando filius
allegat patrem dilapidatorem z suspectum vt in
l.nostra ita intelligit hanc.l.ponendo dictam regulã
z limitationem Pau.de cast.in presenti z est glosa
z ibi Bar. in dicta.l.lis nulla z videtur in presenti
tenere Alexand.de imo.in fine.j.collum.cunse.z ra
tio huius potest esse quia hic patre dilapidante z fi
lio hereditatez restituente filius equiparatur filio mi
liti.z sic filio habenti castrense peculiuz respectu cui9
vt paterfamilias reputatur quo casu inter patrem z
filium potest esse lis.vt notatur in dicta.l.lis nulla.
¶ Ex supradictis videtur inferri vna regula. cum
quinqz limitationibus.z q̃ regula sit q̃ pater z filius
censetur vna z eadem persona. Fallit quando agi
tur extra ordinem officio iudicis nã tunc non censen
tur vna z eadem persona cum inter tales possit esse
iudicium. ¶ Secundo fallit in bijs que sunt facti.
nam in bijs que sunt iuris vna z eadem persona re
putantur. ¶ Tertio fallit in bijs que pertinẽt ad ius
publicum nam ibi non curatur patria potestas.
¶ Quarto fallit in casu legis nostre.vbi si filius al
legat patrem suspectum z dilapidatorem non cura
tur patria potestas.z sic non reputantur vna z eadẽ
persona z rationem huius supra dixi. ¶ Quinto fal
lit in filio emancipato.vt est glo.in dicta.l.lis nulla.
¶ Sed videtur q̃ supradicta regula non procedat
nam si pater z filius censentur vna z eadem perso
na quare pater non tenetur ad omnes obligationes
filij sicut videmus in herede qui tenetur ad omnia de
bita defuncti:quia fingitur idem cum defuncto.vt in
auc.de inre.iuran. amo.pre.collum.v.ad hoc respõ
detur:quia de rigore pater tenetur ad omnia debita
filij .z econtra.sicut heres tenetur ad omnia debita õ
functi. tamen quia iniquum videtur quem teneri ex
contractu vel facto alterius ideo in quarto libro.C.
sunt facti tres tituli qui continuatiue procedunt pri
mus est titulus vt actio.abbere.vbi statuitur q̃ om
nes obligationes actiue z passiue transeunt ad here

Universidad de Deusto
Biblioteca

dem postea est titulus ne vxor.pro.mari.z titulus.ne filius pro pa.quibus statuitur q de benignitate vxor nõ teneat pro viro nec econtra ita neqz pater ad onera filij.neqz econtra z si interrogetur quare magis in herede respondetur quia heres non representat defunctum niſi mediante facto suo voluntario idest niſi voluntarie adeat hereditatem mediante qua additione cestetur eadem persona cum defuncto z ideo sibi imputet si adiuit hereditatem qua mediante fingitur idem cum defuncto: Sed pater z filius q̃ cõsentantur eadem persona non procedit ex actu voluntario quia etiã si filius nollet non posset desinere esse eadem persona cum patre ita sensit Bald.in rubrica.ne.filius pro patre z glosa in..rubrica ne. vxor. pro. ma. ¶ Sexto fallit dicta regula in dote nam ibi nõ curatur patria potestas quia illa bene acquiritur filie vt est tex.in.l.ij.§.q si inpatris.ff.solu.matri.circa q̃ est vnum notandum q̃ idem possit esse in bonis parafrenalib⁹ quia ista bona sunt quodammodo aliquid accessorium ad dotem vt in.l.fi.C.de pactis.cõuẽ. cum materia ergo debent sibi vendicare preuillegium dotis sicut videmus in augmẽto dotis vt in.l etiam.C.de iure.doti.z in.l.inter soceruz.§.pe.ff.de pac.do. Sed ista non sunt similia quia augmentum dotis efficitur dos substantialiter est enim dos quodã vniuersale q̃ recipit diminutionẽ z augmenta vt in.l.q̃ dicitur.ff.de impens.in re. do.fa. vnde videtur posse teneri contrarium pro quo potest allegari tex.in.l.si ego.§.dotis.ff.de iure docium vbi tex.dicit q̃ bona parafrenalia non petuntur actione de dote Sed ad huc dico q̃ ista consequentia non est bona quia etiam alimenta que debet habere vxor a marito non petuntur similiter actione de dote attamen p̃ illegium tacite ypotece extenditur ad ista alimenta tãq̃ accidẽtia ad dotẽq̃.ppt̃ dotẽ debẽt ita declarat Bar.sequendo Ja.de are.in.l.si cũ dotem.§. sin autem in seuissimo.ff.solu.matri.vnde videmus etiam q̃ tacita ypoteca que competit contra tutorez extenditur ad bona fideiussoris ipsius tutoris casus est quem notat ibi Bald.in.l.properandum. §.fi. C. de iudi.vnde primum est tenendum per sua fundamenta z sic q̃ ipsa bona parafrenalia sequantur naturaz ipsius dotis z q̃ quemadmodum in dote cui? ipsa filia in potestate existẽs est capax nõ curat patria potestas ita eodem modo in ipsis rebus parafrenalibus volentes tamen tenere contra hoc possent respõdere z dicere q̃ lz bona parafrenalia sint quidem accessoria ad dotem q̃ hoc non est ex natura dotis sz ex voluntate partium Sed primum videtur verius

¶ Fallit septimo in filio regis q̃ lz sit in potestate regis si rex pater suus sibi donat eidem filio acquiritur ita tenet bal.in.c.j.§.item sacramenta. de pace iura. firma.quem refert z sequitur Alexan.de imo. in additione quaz fecit ad bar.in.l. penul. per eandẽ legẽ C.de dona.inter vi.z vxo. q̃ debetis intelligere verũ. quando rex donãdo filio suo intelligit tanq̃ princeps dispensare contra ius ita consuluit Oldr. consi. suo. ccl.v.quem refert z sequitur Bal.in.d.§. item sacramenta. ¶ Octauo fallit quando pater donat aliquid filio pro legittima nam tunc valet donatio facta filio in potestate casus est singularis sm Angel. ibi in.l.si non mortis in prin.ff.de inoffi.testa.pro qua cõclusione facit q̃ elleganter ponit specul.in titulo.de. dona.§.j.ver.quid si pater quẽ refert z sequitur bald in.l.illud.C.de sacro.san.eccle.vbi ipse dicit q̃ quando pater assignat filio legittimam in vita lz vtitur verbo donationis nihilominus non est proprie donatio z ideo non requiritur in sinuatio. Sed cõtra illõ dictum Angel.facit q̃ etiam alimenta debentur filio in vita patris vbi filius aliter se alere non potest vt in.l.si quis aliberis cum materia.ff.õ libe.agno.z tamen non valet donatio facta a patre filio a alimenta vt dixit glosa not.quam ibi appprobat bal.in.l.ij. C.de inoffi.dona.vnde videtur esse standum regule quia tex in dicta.l. si uou mortis intelligi. non i patre sed in matre que potest donare filio sine dubio vt in filio emancipato. ¶ Nono fallit q̃n pr̃ donauit filio z dictam donationem pater iurauit. nã talis donatio valet z talis donationis filius in potestate ẽ capax. vt singulariter declarat bal. in.l.iij.C. de dona. ecõtra donatio facta patri a filio si est in potestate valet.ita tradit singulariter Jo.an.in titu. de testamentis.§.j.ver. quid si quis. in fi. additio. Facit in simili vna glo.singularis in auc.õ nupti.§. lz q̃ sancituz. quã no.ibi Angel.ad hoc qui vult q̃ non solvz minori si contrahit z iurat sz etiam si consecutit alteri contrahenti z si contrahat cum patre in cuius est potestate obligatur iuramento z firmat consensum q̃ dictũ refert z sequitur Frau.de are.in.l.iscui bonis.xj. col. ff.de verbo.obli.vbi ipse hoc limitat quãdo cõtrahit. cum patre seu consecutit patri ex causa aduẽticia naz ex causa pro fecticia non posset habere locum quia non est obligatio inter patrem z filium vt.l. frater a a fratre.§.quesitum.ff.de cõdi.inde. ¶ Decimo fallit quando duo filij sunt in potestate z vnus donat alteri de consensu patris bona profectitia nam lz donatio facta inter filios qui sunt in potestate sine cõsensu patris nõ valeat:quia videtur i effectu facta a patre filio ex quo sit de bonis patris sm Jo.and.in.loco allegando tamen quando pater consentit filio donati videtur emancipare filium cui donatur ad hũc actum z sic acquiritur sibi dominium ita singulariter determinat Johannes andre.in titu. de instrumẽ. edi.§.porro.in prin.§.in addi. magna q̃ dictum lz sit mãe auctoritatis nõ credo q̃ de iure possit substẽtari q̃ hoc casu multo fortius videtur pater velle donare filio donanti z tamen non valet donatio vt in.l. ij.z q̃bi plene notantur.C.de inoffici.dona.preterea hoc non est expeditum q̃ emancipatio possit fieri ad vnum actuzlz bar.hoc tenuerit in.l.j.§.filij.ff.ad trebel.nam bal.tenet contrarium z forte melius in.l. senum.C. qui testa. fa.pos.preterea cum emancipatio debeat fieri coram iudice vt in.l.j.C.de emanci. libe.cũsi.ad minus istud dictum non posset procedere quando iudex non esset presens. ¶ Undecimo fallit quando pater donat filio pro doctoratu suo nam censetur esse peculium quasi castrense sicut quando pater donat filio cuntì in castra vt in.l.iij.§. sm que.ff. de dona.inter vir.z vxo.ita dicit elegãter bar.in.l. iubemus.C.de silen.li.rij. ¶ Fallit duodecimo in casu quo acquisitio est facta filio renocabilis sicut est acquisitio que fit ex capite suitatis nam prius quam filius se misceat non acquiritur dominium patri sm bal.elegãter in.l.fi.ff.de cõdt.insti. Sed istud videtur cõtra tex.expressiz in.l.qui in aliena.§.interduz.ff.de acq. here. vbi patet. q̃ per medium filij exheredatus efficitur suus ipso iure ergo etiam acquiritur sibi acquisitio renocabilis dicit etiam notan. Ja. de are. quem ibi refert bar. q̃ quando acquisitio que fieret patri est momẽtanea q̃ est quãdo pater est in extremo mõtis articulo tunc nõ habet locum illud q̃ dicitur q̃ illud q̃rit filiꝰ acquirit pri q̃ bar.concedit ibiq̃ acquisitio nullam penitus afferret vtilitatem ipsi patri vel heredibus suis als non est verum dictum Jaco. de are. vt ipse probat ibi sed pro dicto bal. bene facit tex.in.l.fi.in.fi.C.de bonisq̃ ilibe que ipse allegat i dicta.l.fi.ff.dee condi.insti.z hoc idem tenet Fran.õ are.in cõsi.clxj.incipi. in presenti consultatione dicendum est in.vj.collum. circa finez. alibi tamen tenuit Bal.in.l.finali.in principio.in vltima collum.C.de bonisq̃ liber.q̃ si sit delata aliqua hereditas vt successio filiofamilias z talis filius labezet in extremis. q̃ tamen pater eius nomine potest in illo instanti adire hereditetem z etiam agnoscere bonorum possessionem. de quo tamen vltimo vide melius p bar. in.l.si.iii.ij.col.ad fi.ff.de cõdi.insti. ¶ Fallit terdecimo vbi nõ curat pria potestas z q̃ filio acquirit non

cõmunicat patri quando potest operari aliqd in pona filij:lz non transit ad patrem sicut est in liberatione que fit filio qui est obligatus vna cum patre: dummodo filius hoc habeat glosa est not.in.l.z here di in prin.ff.de pactis circa q̃ videatis etiam textuz. no.in.l.adoptiuum.§.fi.ff.de in ius vocan.vbi videtur probari q̃ quando ius aufertur patri in penam delicti z transfertur in filium tunc vt pena delicti habeat effectum suum illud ius non acquiritur patri per filium z per hoc posset inferri q̃ si vassallus p dit feudum ex delicto z applicatur filio in potestate valet translatio facta in filium z acquiritur filio.

¶ Fallit quattuordecimo in casu.l.filius.ff.de inoffi testa.vbi videtur probari q̃ de iure.ffoz. filius acq rens hereditatem maternam quamper querellã optinuit acquiret sibi z non communicat eam patri z sic hoc casu non curatur patria potestas Bar.tamen i dicta.l.filius z in.l.isqui heres in fi.ff.de acqui.here. dicit q̃ etiam illo casu filius acquirit hereditatẽ maternam patriz querella non acquiratur patri quia est ius querẽdi sicut adeundi q̃ non acquiritur patri vt trahitur in.l.is potest.ff.de acqui.here.Sed ista ratio Bar.in querella videtur.contra tex.in.l.papinianus in prin.ff.de inoffi.testa.vbi dicit tex.q̃ querella non acquiritur patri quia iniuria pertinet ad solum filium vnde ratio decidẽdi videtur esse quia ius q̃ cõpetit ad vindictã filio q̃ sibi acquiritur non communicatur patri z per consequens neqz hereditas q̃ acqritur ex illocapite Sed quia tamen communis opinio est illa quam ponit Bar.in dicta.l.isqui heres in fi.ad minus ex ratione tex.in dicta.l.papinianus in prin.oritur noua limitatio z ratio decidendi in hac limitatione que est q̃ querella non acquirit patri quia iniuria pertinet ad solum filium est quia ius vindicte non computatur in bonis vt in.l.emãcipati.§.emancipatus.ff.de colla.bono.z lz multi sunt casus quos ponũt doctores in.l.placet.ff.de acqui.here.in quib? non curatur patria potestas istos tamen quos supra retuli adminus nouem ex supradictis qui sunt in diuersis locis dispersi z vide Fran.de are.qui istos nouez casus seu limitationes ponit in dicta.l.placet vbi omnimodo videas. Et extra istos casus z.alios similes cõmunes quos doctores ponũt in dicta.l.placet. regulariter curatur patria potestas adeo q̃ in testamentis vbi etiam vertitur ius publicum in ipsius salem confectione que est de iure publico vt in.l. iij. ff. de testa.z in.l.vel nega.ff. quemad.testa.aperi. iura multum ponderant patriam potestatem vt in.l.senium z in.l.fi.C.qui testa.fa.pos.z in.l.qui in potesta-

te.ff.de testa.z instī.qui non est permīs.fa.testa. quibꝰ iuribus trahit ꝙ filiusfamilias non potest testari etiam cum consensu patris. Et ista regula procedit etiā in dote de quia filiusfamilias testari non potest z hoc ex generalitate.l.senium z.l.pe.C.qui testa.fa.pos.z notatur in.l.filie mee.ff.solu.matri. Secundum bal. Ange. Sali.z modernos in dicta.l.seniuz q̄uis dubium videretur eo quia filiafami.in dote habet plus iuris quam filiusfamilias in castrensibus vel quasi ꝙ patet quia filiafami.in dote de iure.ff oz.ab intestato habebat heredem vt probat Bar.in.l. post dotem. in.vj.lec.ff.solu.matri.z tamen in castrensibus vel q̄ si filiusfamilias de iure.ff oz.vel.C.non habebat ab intestato heredem sed pater occupabat iure peculij vt in.l.ij.ff.de castren.pecu. vnum tamen est ꝙ filius familias habet duplex priuillegium in bonis castrensibus vel quasi primum est ꝙ de bijs potest libere testari. Secundum ꝙ eius testamentum non subiacet querelle vt in.l.pe.C.qui testa.fa.pos.z in.l.fi. C. de inoffi.testa. Ex hoc infertur ꝙ cum bona donata a rege vel ab imperatore filiofami. habeant naturam quasi castrensis peculij vt est tex.in.l.cum multa quē Bal.dicit ibi singulariter.C.de boni que libe.ꝙ de talibus bonis poterit testari ita dominus Alexand. de imo in dicta.l.pe.hinc z secundo z notabilius infertur ꝙ cum filiusfamilias presbiter censeatur habere bona quasi castrensis peculij vt in auc. presbiteros.C.de sacro.san.eccle.z in.l.cum leoniana.C. de episco.z cleri.etiam si sint clerici prime tonsure ꝙ poterit testari pro vt etiam probatur in.c.quia nos z ibi Lano.de testa.z gl.in.c.ingredientibus in ver.testādi.xviij.questio vltima.z expresse z notabiliť Bar. vero in cautela.clvj. Et ista est optima cautela quā do filiusfamilias vult testari inuito patri ꝙ iste filius capiat primam tonsurā ꝙ est ei facile z istud est multum notandum quia per hoc illuduntur iura que dicunt contrarium nam lz istifilij habentes primam cōsuram sint in potestate vt est glosa in.c. cum voluntate in glosa fi.de senten.ercomu.tamen quia bona eorum iudicantur quasi castrensia nimirum ꝙ de eis possit testari z lz Bar.in.l.sacro.sante.C.de episco. z cleri.restringat hoc ad bona que filius optinuit respectu clericatus z non aliter ista limitatio Bar. est contra tex.in.d.auc.presbiteros in verbo quomodo quenqz z contra dictam.l.sacro.sante. in verbo quē cunqz bona sm Bar.in cautelalegata z hoc etiam tenuit Jason.in.l.filie lz.iij.col.C. de colla. ¶ Anū etiā aliud z notabilib⁹ circa hoc no.nā.habemus ꝙ quando pater emit libros filio studenti z eidem tradidit si talis filius est doctor ꝙ talis donatio in contineti vz adeo ꝙ pr̄ eā reuocare nō pōt qz trāsit i peculiū castrēse z tales libros filiꝰ habebit precipuos z sic non tenetur eos conferre vt trahit bar.late. in.i.j. §. nec castrense.ff.de de colla.bono.z in.l.filio cuius vbi latius Sali.C.familie herc.z docto.in.l.si donatio j.C.de col.ꝙ ideꝛ dicendum erit quando pater emit libros z eos tradidit filio studenti clerico prime tonsure lz non sit doctor z pro hoc sunt ponderanda verba Bar.in dicto.§.nec castrense.ij.collum.dum dicit. ꝙ aliud est simplici scolari eo quia scolaris non pōt habere quasi castrense peculium sed filiusfamilias. clericus bene habet.d.quasi castrense peculium vt iuribus superius alle.z istud in terminis reperictis tenere solum Alberi.de rosa.in.l.si donatione in vlti. collum.in discursu.C.de colla. quē refert z sequitur. Jason.in dicta.l.filie lz vbi in distincte istud dictum. sequitur etiam sinon sit iste filius clericus beneficiatus sed clericus simplex.ꝙ donatio statim reuocabiliter valet z censetur peculium quasi castrense z propterea tales libri erunt sui precipue z nullo modo conferri debebunt neqz pater possit reuocare z ad de etiam aliud circa supradicta ꝙ lz hodie testamenta condita de castrensibus subiaceant q̄rele per tex. in auc.cum de appella.co.§.z hec quidem cūse. sm Bar.z alios in auc.ex causa.x.col.C. de libe. pre. z exhe correcta hodie.l.finali qzo ad hoc.C. de inoffi. testa.que contrarium dicebat.tamen hoc fallit in filiofamilias clerico: qui lz condendo testamentum de castrensibus patrem vel matrem exheredet: non impugnabit suum testamentum per querellam sed pater vel mater agent ad solam legittimam cōditio ex lege.d.auc.presbyteros.preallegata z i corpore vnde summitur que cum sit posterior post. §.z hoc quidez remanet incorrecta. ita tenet Ludo.roma. vt ibi refert. Jason.in.l.penulti.C. o?i testa.fa.pest. Sed Salice. tenet contrarium in dicta auc. ex causa. z pro hoc potest ponderari textus in dicta auc presbyteros z in corpore vndesumitur dum dicit. ita tamen vt parentes habeant legittimam portionem ꝙ si nō fecerint filij locus erit precedentibus autem. z sic est in omnibus locus querelle per dictū §.sed z hec quidem de parentibus. z pro hoc z pro Sali. z contra. Ludo. facit quia cum equipparentur hodie a iure testamentum presbyteri z alterius testantis de quasi castrensibus in dicta auc. presbyteros. ergo ꝙ in vno

corrigitur per dictū §.sed z hec quidem intelligitur z in alio correctum esse quia quando duo casus pari ficantur a.l.antiqua in aliqua materia certe.l.noua corrigens in vno ex casibus perificatis intelligitur z in alio corrigere sm Bar.in.l.ij.ff. delega.j.z in.l. marcellus in prin.ff.ad trebellianum. z in auc. sed cuz testator.C.ad legem falcidiam subintendo tamen Ludo.possumus dicere ꝙ parificatio que de testa.presbiteri z alterius testantis de quasi castrensib⁹ fit in materia fauorabili vt non habeat locuz querela z sic testamenta expugnari non possint ergo non debet fieri extensio ad casum odiosum dicti §.z hec quidem vbi disponitur ꝙ testamenta possunt querelari z expugnari per regulam.l.cum quidam.ff.de liber.z postu. ¶ Ista tamen regula ꝙ filiusfamilias non potest testari fallit primo in lucris nuptialibus que pater facit ex forma statuti disponentis ꝙ maritus decedente vxore in matrimonio lueretur tertiam partis dotis dato ꝙ ad sint filij quia si postea maritus acciperet sm vxorem transeundo ad secunda vota priuatur isto lucro statuti iam quesito z illud lucrū vadit ad filios prioris matrimonij. quj de talib⁹ possunt testari q̄uis sint in potestatepatris ita probat tex in.§.quoniam infirmas in ver. disponat in auc. de nupti. z tex.in.l.in quib⁹.C.de secun.nuptijs per q̄ iura ita dicit Ange.in.§.venient in.auc. de nuptis sequitur dominus Alexand.de imola in.l.j. §. boc autem.ff.ad trebellianum est tamen considerandus ꝙ illa iura non simpliciter concedunt ꝙ filij familias possint vltimam voluntatem condere. Sed bene disponere pro quibus portionibus inter eius filios habeat fieri diuisio sicut alis in auc.si qua mulier.C. de sacro.san.eccle. ¶ Secundo fallit dicta regula in filijs franciginarum vel britonum eo quia sm leges quas seruāt francigine vel britones non habent filios in potestate glosa est singularis insti.de patri. potesta.in principio.in ver.ciuium romanorum quam pro singulari allegat Bal.in.c.ij.circa finem de fr. ō no.bene inuesti.z in.c.j.an maritus succe. vxo. in benefi.ita limitant Ludouicus z dominus Alexander de imola in.l.penultima.C.qui testamen.facere pos. Sed lz ista limitatio sit in se vera tamen non est ad propositū propie limitatio cum regula loquatur de filijs qui sunt in potestate z ita eodemmodo deberet loqui limitatio que nō loquitur de filijs in potestate existentibus.l.nam ciuium.ff.de bijs. qui sunt sui vel alij iuri. ¶ Et circa hoc est dicēdum ꝙ lz filiusfamilias non possit testari etiā cū consensu patris vt supradictum est potest tamen cum consensu patris donare causa mortis vt est textus in.l.tam bijs.§.fi.ff. de dona. causa.mor.z no. in.l.senium.C.qui. testamen.facere possint z in.l.qui in potestate.ff.de testamen. z instit. qui non est permis.facere testamen. que autem sit ratio huius differentie videatis glosas z doctores in locis iam dictis z ista est communis conclusio omnium. Sed contra istam sentiam quaz omnes tenēt pōt iustan immo ꝙ sicut filiusfamilias non potest testari etiam cum consensu patris ita etiam non possit donare causa mortis etiam cum consensu patris z pro ista sententia videtur astringere te in.l.j.ff.de tute.z ratio distra. vbi traditur regula negatiua ꝙ qui non potest testari etiam cum consensu alterius non potest etiam donare causa mortis z ille textus est ad hoc singularis sm Joa.de imo.in.l.ij. ff.delega.j.z sm Bal.in.c.cum omnes.in.xvij.collum.de constitu.ꝙ potest confirmari per textum.in.l discretis in ver.neqz mortis causa donationem.C. q testa.facere possunt neqz valet responsio quam dant glosa.z Bar.in dicta.l.tam bijs.in principio.z dominus Alexand.de imo in.l.si fratrer.C.qui testamen.facere possunt qui dicit ꝙ illa regula qui non potest testari: non potest donare causa mortis procedit in alijs q̄ in filijsfamilias ꝙ illud est ponere tantum diuersitatem facti. ¶ Secundo pro hac parte negatiua z contra communem omnium opinionem facit quia donatio causa mortis est vltima voluntas. vt in.l.finali.C.de donatio.causa mortis. vbi textus per omnia equiparat donationem causa mortis vltime voluntati Sed vltima voluntas non potest pendere ex alieno arbitrio ergo nec donatio causa mortis: immo nec legata possunt pendere ex alieno arbitrio. vt in.l.captatorie.ff. delega.j. z in.l.nouum q̄. ff.de conditio. z demonstratio. z in.l.j.ff.delega.ij. ter tio multum astringit: quia ista equiparantur legatuz seu fideicommissiuz z donatio causa mortis vt in.l. legatum ff.delega.j. Sed sic est ꝙ qui non potest testari non pōt etiā legare vel fideicōmittere. vt in.l.ij. ff. delega.j.ergo etiam non debet posse donare causa mortis. z ad hoc facit textus equiparans hec tria in dicta.l.discretis. ¶ Quarto istud etiam comprobatur ex multiplici equiparatione que fit inter vltimas voluntates z donationē causa mortis. vt pz ex infra dicendis. hinc videmus ꝙ qui potest capere ex testamento. potest etiam capere ex donatione causa mortis vt.in.l.omnibus.ff.de donatio.causa mortis. z qui habet priuilegium intestando. vt miles habet etiam in donando causa mortis. z econtra vt in.l. marcellus. in principio. ff. de donatio.cau. mor. z quemad-

modum in legato dominum transit in legatarium re
cta via vt in.l.a tutio in fi.ff.de fur.idem in donatione
ca.mortis vt in.l.ij.ff.de publicia.z quemadmodum
in vltimis voluntatibus habet locum ius accrescen
di vt in.l.re coniuncti cuz sumi.ff.de lega.ij.ita etiam
in donatione causa mortis vt est tex.in.l.vnica.§.fin.
de cadu.tollen.de quo Bar.non fuit recordatus in
d.l.re coniuncti ité distinctio quesit an per alienatio
nem testatoris intelligatur revocatum legatuz an sit
alienatio necessaria vel voluntaria.vt in.l. fideicom
missa.§.si rem.ff.de lega.ij.habet etiam locuz in do
natione causa mortis fuit hoc dictum singulare Dy
in.l.sticbum qui meus erit.ff. de legatis.j.q dictum
bai reputat ibi aureum z alij. ibi sequuntur. Item
quemadmodum in vltimis voluntatibus reiciẽ in
tramentum continens qd turpe ita etiam in donatio
nibus causa mortis. vt in.l. que sub conditione.§.
hoc edictum.ff.de condito.institutio.restat tamen re
spondere ad dictam.l.tam is z ad.l.filiusfamilias.§.
pari.ff.de donatio.quibus videtur quasi impossibile
posset responderi cum dicti.tex. non sint multũ clari.
Sed nus.ij.potest responderi z dici.q illi textus lo
quuntur in donatione causa mortis ipius patris.z ó
re.patris quam filius potest facere tanq̃ organum
patris.sed nõ potest testari tanq̃ organum ipsius pa
tris.z ista est propie differentia quam lot facit inter
consultus.z q filiusfamilias donando cum consen
su patris censeatur organum patris.ẽ tex. in.l. i edi
bus.§.pe.ff.de dona.z in.l.siquis hac.§.j.ff. qui z a
quib". Item q ibi donet ó re pris pz qz de iure.ffoz.
filiusfamilias nihil proprium habebat q posset dona
re causa mortis donauit ergo de re patris verum de
iure.C.filiusfamilias potest habere bona aduencti
cia propria z in bijs bonis aduenticijs quemadmo
dum filiusfamilias non potest testari ita eodem modo
non videtur q possit causa mortis donare per simi
lia de quibus supradictum est. Sed quia durum est
a communi sententia recedere tan in iudicando q̃ i
cõsiliando vt in.l.j.in fi.ff.de sena.z in.l.arbitras in
prin.ff.de bijs qui notan. in fama possumus tenere
dictam communem sententiam z pro hoc est primo
aduertendum q illud q supradictum ẽ cõtra dictaz
communem opinionem scilicet q pater possit vti or
gano filij in donando causa mortis:sed nõ in testãdo
z q ita intelligatur dicta.l.tam is.§.j.certe coniun
ditur per ea q̃ dicta sunt supra in argumento nega
tiuo. vbi fuit dictum qui non potest testari etiam
non potest pan modo causa mortis donare:: sicut
ergo pater prohibetur vti organo filij in testando:
ita etiam debet prohiberi in donando causa mortis
nisi respondeatur q illa argumentatio negatiua p
cedit in eo qui facit actum nomine proprio. secus si
faciat nomine alieno scilicet patris sed ita non vide
tur bona responsio. Sed tantuz diuersificato casu
um item durum est redere rationem diuersitatis naz
si dicamus q ideo sit eo quia testamentum sit actus
solemnis:aliud fortiter obstabit quia sequeretur q le
gando z fideicomitendo presertim in codicillis vel ab
intestato posset vti organo filij sicut donando causa
mortis z tñ non est verum z ad tex.in dicta.l.j.§.j.ff.
de tute.z ra.dis.q dicit q nõ põt testari nõ põt cã mo
tis donare respondetur q illa regula est vera quan
do quis prohibetur testari ex defectu nature vt in pu
pillo propter in becillitatez intellectus ita loquitur di
cta.l.j.§.j. eodem modo in eo qui est mutus z sur
dus a natura z ita ꝓprie loquitur dicta.l.discretus.§
filiusfamilias non prohibeẽ testari ex defectu nature
sed ex prohibitione legali propter patriam potestatez
z istud est q debuerunt dicere glosa z Bar.in.l.tã
bijs in prin.ad alia autem fundamenta possumus
vno verbo respondere z est communis doctrina q
donatio causa mortis post quam est in esse deducta
censetur vltima voluntas patet quia non habet effe
ctum nisi post mortem donantis nimirum si regulet
tur regulis vltimarum voluntatum z ita procedunt
omnia similia supra aducta. Sz donatio causa mor
tis prout producitur in esse equipparatur contracti
bus z non vltime voluntati patet quia requiritur pre
sentia donatarij z eius stipulatio vt in.l.inter mortis
in prin.ff.de dona.causa mortis z tamen in alijs vlti
mis voluntatibus est secus quia possunt fieri absenti
z ignoranti vt in.l°cum pater.§.surdo.ff. delega.ij.
ista est doctrina glo.approbata in.l.ij.in principio.ff.
de dote prele. z trahitur plene per modernos in.l.ij.
ff.delega.j. ¶ Nota primo ex hoc tex. casum spe
cialem: in quo fit restitutio fideicommissi ante ad
uentum conditionis z in casu isto ista lex est singula
ris z non reperitur hoc alibi clarius fm Jo.de imo.
hic refert z sequitur Alexan.de imo.facit in simili nã
lz maritus constante matrimonio non teneatur do
tem restituere vxori: sed p totũ tempus quo matri
monium durat habet dilationem qua pendente pos
it restituere dotem. vt in.l.vnica.C. si dos constan.
matrimo.solu.fuc.z in.l. vbi adhuc.C. de iure do
tium. fallit tamen vbi maritus esset dissipator bo
norum. nam tunc ante aduentum conditionis z
ante dissolutionem matrimonij compellitur dictam
dotem restituere vxori.vt in.l.si constãte. in principio.

ff.solu.matrimo.z in dicta.l.vbi adhuc.z in.c.per ve
stras.de donatio.inter virum z vxo. Et ex nostro tex.
z ex supradictis videtur inferri.q patri legittimo ad
ministratori propter prodigalitatem vel dissipatio
nez,sit bonorum filij administratio auferẽda.ꝑ quo
facit etiaz textus in.l.si post medium.C. de sentẽ.passi.
Et in tantum est hoc q patri dissipanti bona filij de
bet auferri administratio bonorum filij:nõ soluz quo
tiens dolo hoc facit:sz etiã si culpa sua hoc faciat. z ꝑ
hoc potest allegari tex.in dicta.l.fina. vbi dicit tex. q
si pater habens filiuz in potestate fuerit deportatus.
zsic perdidit patriaz potestatem. z propterea datus
sit tutor vel curator filio habenti bona demum pater
restituatur ex indulgentia principis aduersus bona.
z sic recuperauit bonorum possessionem ad uersus fi
lium debet sibi restitui legittima bonorum adminis
tratio filij nisi pater essz prodigus z dissipator:quia
tunc non restituitur sibi bonorum administratio filij
vnde ratione prodigalitatis sz non sit ibi dolus ad
ministratio sibi interdicitur ita per dictam.l.finalẽ.re
net Bar.in presenti. pro quo facit etiam q notatur
per glosam in.l.ij.§. q si in patris.ff. solu. matrimo.
dum glo.ibi dicit sicut per mortem patris consolida
tur actio in filiam.vt in.l.vnica.§. videamus.C. de
rei vxo.actio.sic propter inopiam seu paupertatez pa
tris.actio de dote patri denegatur que consueuit esse
communis patris z filie.hoc idem tenet Jo.de imo.
in presenti quem hic sequitur Alexan. de imo. Sed
tex.noster dicit in presenti Bar.quem hic sequuntur
modern debere limitari in vno casu.s. qñ nõ remo
ta administratione patri non potest esse consultuz fi
lio.vt q ipe pater alienat seu dissipat bona filij mo
bilia.nam propter talem ablationẽ administrationis
potest esse consultum filio:quia pater impedire dissi
pare seu alienare alis si non esset patri administratio
ablata contra emptores z possessores non esset patri
consultum:quia in talibus rebus potest contra fili
um currere prescriptio. secus tamen est quando si
ne remotione administrationis paterne põt alio mo
do esse consultum filio.s.contra possessores qui bona
filij immobilia non prescribũt. nam tunc patri etiaz
dissipanti bona filij non aufertur administratio bono
rum filij.pro quo allegat bar.z Alexan.tex. in argu.
in.l.j.in fine.C.de bonis mater.z in auẽ.de nuptijs.
§.sed hoc ita.§.hoc proculdubio. in.iiij.collum.z q
textus noster intelligatur in casu etiam vbi pater nõ
fuit in dolo videtur facere tex. in.l. nostra.ibi Frau
de attento.q fraus etiam dicitur sine dolo.hoc tenet
Pau.de cast.pro quo potest allegari tex. cum glo.
in.l.iuris gentium.§. sed si fraudandi. ff. de pactis.
ex practica supradicta. z per nostrum textum infer
tur.q si pater teneat bona aduenticia filij potest filius
contra patrem suum dissipantem agere ne dissi
pet.ita dicit Bar.i.l.ij.§. q si in prĩs.ff. solu.matri
mo.per textum etiam in.l.finali.C. de sen.passi. vbi
Ange. sequitur bar. Ex supradictis etiam infertur
q quemadmodum patri turpi persone z bona filij
dissipanti interdicitur administratio bonorum eadẽ
ratione interdicitur patri q non possit filio pupillari
ter substituere.z hoc argumento tex.in dicta.l.finali.
z in.l.si cum dotem.§.eo autem tempore.ff.solu.ma
trimo.ita per dicta iura. z tam dictam rationem de
terminant bar.in.l.ij.i.v.col.ver.item quero ad idẽ
q dicitur de filio exheredato ꝛc.ff. de vulga. z pu
pil.substitutio.hoc idem tenet ipem et.bar.in.l.cum
oportet.§.non autem.C.de bonisz liber.z in.l.ex fa
cto.§. pone q furioso.ff. de vulga.substitutio. Sed
reperietis q uncontrariuz est communis opinio. nã
iura disponentia de substitutione pupillari loquũtur
indistincte:ergo indistincte sunt intelligenda. vt in.l.
de precio cum vulgaribus.ff. de public. Secundo
quia dato q pater mala mente exheredauerit filium
nihilominus pacuit ei pupillariter substituere. vt in
l.cũ quidam.C. delega.hanc cõmunẽ opinionẽ te
net Ange.i in dicto.§. eo autem tempore. z in dicta
l.finali.z in.l.ij.§.finali.ff. de vulga.substituto. z in
l.papinianus.§.sed neqz impuberis.ff. de inoffi. te
stamento.z in.l.ex facto.ff.de vulga.substituto.z ibi
sequitur Jo.de imo.hoc idem tenet Ange.z Pau.
de ca.in.l.cum quidam.C. delega. idem fuit de mẽ
te bald. in.l. humanitatis.in.ix.collum.ver. septima
differentia.C.de impube.z aliis substituto. q̃ secu
tus est dominus Alexan.de imola.in.l.ij.ff. de vulga.
substituto. Sed reperietis q Jo. de imola.pro
concordia predictoruz in dicta.l.ij. z in.c. reynuti".
in materia pupillaris substitutiõis.extra de testamẽ.
dicit posse distinguit: q aut pater adeo est turpis per
sona q sibi interdicta est administratio bonoruz per
iudicem. z tunc cum non possit pro se testari. vt in.l.
is cui.ff. de testamen.non poterit etiam filio. z q ita
procedat opinio Bart.sed vbi nulla facta esset in
terdictio..secus esset: quia tunc sicut pro se: ita pro fi
lio testari poterit per iura z rationes per Angelum
adductas. Nam interest pupilli heredem habe
re.vt in.l. iulianus. ff. si quis omi causa testamen.
Sed pro Angelo potest adduci tex.in dicto.§.sed
neqz impuberis. z ibi per glosam.vbi pater exclu
sa matre. z ceteris ab intestato venientibus substi-

tuit extraneum qui erat turpis persona . z sic patet ex eo q̄ male versatur in distributione bonorum filij z idcirco reddit se suspectum . z tñ irrenocabiliter valet distributio : ergo ꝛc. p̄o hoc etiam facit : quia ꝫ administratio debeat p̄odigo auferri tamen ante q̄ per iudicem interdicatur administratio auferri nō potest. vt dicta.l.is cui.cum ibi notatis. z in.l.j.§.exigit.cum ibi notatis.de bonorum possessio.ſm tabu. ff.nec obstat dicta lex finalis.C. de sen.passi.quia potest responderi.q̄ ꝫ ibi dicatur patrē ab hostibus reuersum administrationem amissam non recuperare.non tamē ibi dicitur.q̄ propter malos mores pater p̄iuetur administratione bonorum quam habet: sed amissam non recuperat. argumento tex. in.l. patre furioso.ff. de bijs qui sunt sui vel alieni iuris. z.c. quemadmodum. de iureiurando. Unde in proposito videtur. q̄ ante q̄ a iudice expresse interdicatur possit administrare z substituere . z si bene intelligitur Bar.in .d.l.non autem.hoc idem voluit tenere. neqꝫ eodem modo obstat textus noster z omnia per Bar.adducta in dicta.l.ij. de vulga.substitu. quia illud est verum quo ad bonorum administrationem in vita patris turpis persone z inquinate vite. ō quo lex suspicatur.q̄ bona isto casu ad filium peruenirēt que ratio cessat in pupillari substitutione que non sortitur effectum nisi eo mortuo . z sic bona ad manus patris non perueniunt. Et ad legem nostram addatis . q̄ quando pater in vita assignauit filio legittimam suam si filius eam consumpsit non tenetur pater amplius assignare vl'ei relinquere. ita tenēt bar. z alij in.l.si cum dotem.§.si post.in fine.ff.solu.matrimo.p̄o quo inter alia alle gat textum in auc̄.q̄ locum.C.de collatio.hoc idem tenet Bal.in auc̄.contra rogatus. in.ij.collum.C. ad trebellia. z in.l.scimus.in principio.C. de inoffi.testamento. z in auc̄. si captiui.in fine.C. de episco. z cleri. z in.l.ij.§.j..ff. solu.matrimo. z in.l.j.§. ius naturale.ff. de iusticia z iure. z Ange.in.l.si pater.ff.de cuictio.immo plus tenuit Bal.in dicta auc̄. contra rogatus. z in dicta l.si cum dotem. q̄ quando filius turpiter aut culpose consumpsit legittimam suam sibi a patre in vita assignatam si talis filius reuertatur ad patrem pater nedum ad aliam legittimam: immo non tenetur cum alimentare sicut dicimus in simili de marito. vt c̄uis non exigitur vltra quam facere potest deducto ne egeat tamen si maritus culpose consumpsit bona sua tenetur vltra quam facere possit. vt in.l. si cum procuratore.ff.de re iudica. tamen in hoc vltimo de alimentis contrarium est tenendum. prout tenuit Bal.in dicta.l.scimus.in principio.iñ.vj.questione. z in dicta auc̄.si captiui. z est huius ratio.cum alimenta debeantur filijs de iure naturali . q̄ nullo euentu tolli potest. vt in.l.eas.ff. de capi.dimi. nam filius etiam cum iuramento non potest renunciare alimentis de futuro ſm Specula. in titulo. qui filij sunt legitti.in ver.sed pone quidam. z Bal.in.l.pactum.in vltima questione.C. de collatio. Unum est circa hoc notandum. q̄ ꝫ pater est luxuriosus z turpis persona z ex indulgentia principis restitutus recuperet patriam potestatem . non tamen recuperat administrationem bonorum filij. Ex quo sequitur vnum q̄ est singulare. q̄ pupillus in potestate patris habet tutorem: quia tutella a principio recte constituta non finitur . ꝫ reingrediatur patriam potestatem . a principio vero est impossibile habere tutorem existentem in potestate quod est singulare. z non reperitur alibi nisi in casu dicte.l. fina. vbi hoc notat Angelus. addatis etiam ad nostram.l. q̄ si pater non est prodigus : sed ita tenax q̄ non expendit. vbi oportet q̄ ꝑ hoc possit sibi interdici administratio : quia non potest negari quin committatur vicium in administratione. z quin in hoc esset detrimentum z luctus filij . vnde vrget ratio littere nostre. z p̄o hoc facit textus in.l.j.§. sed non miles.ff. de tute. z ra. distra. z in.l.j.ff. vbi pupi. edu. debe. z facit ad hoc illud quod contrariorum eadem est disciplina. vt in.l.j.ff. de bijs qui sunt sui vel alieni iuris. cum similibus. ita tenet bal. in.l.finali. ad finem. C. de sen. pas. Et per legem nostram etiam infert singulariter bal. in.l.ij.C. si quid in fraudem patroni. q̄ si filius vidit patrem dissipare bona z se non posse venire contra post eius mortem . q̄ possit petere q̄ pater compellatur sibi assignare legittimam de qua viuere possit. Nam simile videmus ſm eum. q̄ si pater dissipat bona aduenticia filij aufertur sibi administratio z conceditur filio. vt in.l.finali. C. de sen. pas. z si dissipat bona propria que subiacent restitutioni filio faciende aufertur sibi possessio z traditur filio. vt vterqꝫ inde viuere possit . z allegat legem nostram. eadem ergo equitate dicit ipse quando dissipat bona propria: non subiacentia restitutioni : tenetur filios alere. vt videmus in vxore que est alenda a marito. Nā si maritus incipit dissipare bona potest petere sibi consignari dotē de qua vterqꝫ viuat. vt in l. vbi adhuc. C. de iure doti. neqꝫ ꝺꝫ aspnari pater: quia hoc sibi prodest magis q̄ noceat: z interest rei publice ne male vtatur substantia sua. z ne filij fame moriantur . quod est menti tenendum ſm Pau.

de castro in dicta.l.ij. Sed reperio q̄ ipemet Bal. in.l. non potest.ff. de adopti. dicit q̄ si pater dilapidat non tenetur assignare filio vnam possessionem p̄o alimentis: sed tantum de meuse in mensem assignare alimenta. scilicet in principio cuiuslibet mensis p̄o toto mense. p̄o quo allegat.l.finalem.ff. de liber.agno. Sed opinio Bal.in dicta.l.ij. magis intitur equitati cum sit magis etiam consona iuri. quā sequitur in presenti Ludo.roma. quem hic refert z sequitur Alexan. de imo. Et p̄o hoc facit ratio : quia etiā si pater non dilapidasset teneretur prestare alimenta filio. vt in.l.finali.§. ſin autem es alienum. C. de bonis q̄ libe. z in.l.siquis a liberis. in principio.ff. libe.agno.cum similibus. z cum debeantur alimēta p̄o modo facultatum patris. vt dicta.l. siquis a liberis.§. alimenta. ergo videtur q̄ bonum sit simile illō q̄ allegatur de dicta .l. vbi ad huc. vbi idem sit in dote. quia ſm eius mensuram alimenta debent p̄stari vxori. vt in.l.si cum dote.§. ſin autem in seuissimo. ff. solu. matri. z ita est dicendum in proposito tenetis menti hanc decisionem ſm. d. Ale. in presentiqui. d. q̄ cā habuit de facto padue. Et ex supradictis infertur. q̄ vbi pater non dissipat bona sua : non tenetur filio assignare legittimā in vita sua scilicet patris. q̄ uis dicatur in euangelio Luce Da mihi partem substantie q̄ que mihi tangit de iure. tamen pater non tenetur. tex. est principalis in.l.j.§. si impubex. ff. de colla. bono. ita determinat Bar. in auc̄. si qua mulier. circa finem. C. de sacro san. eccle. Bal. in.l. q̄ q̄. C. ad legem falci. Bal. Ange. z reliqui omnes. in l. lex cornelia. ff. de vulga. z pupil. substitutio. Alberi. de rosa. in.l.si lenones. C. de episco. z cleri. z ratio huius diuisionis est : quia filius debet spectare tempus mortis patris. facit q̄ voluit Bar. in.l.finali. ff. de libe. agno. vbi concludit. q̄ filius viuo patre nullum dicitur habere ius in legittima: reprobata glo. q̄ cōtrariū tenet in §. si vero nō implens. in auc̄. de here. z falci. col. j. ita etiam tenet Bar. in.l. post emancipationem. ff. de libera. lega. z Bald. in dicta.l. lex cornelia. immo fortius decidit multum singulariter Bal. in dicta.l. non potest. q̄ etiam in casibus in q̄bus pater tenetur inuitus filium emancipare q̄ sunt quattuor quos ponit glo magistralis in. §. si insti. quibus mo. ius patri. potesta. solui. tamen in illis casib⁹ non cogitur dare aliquam legittimam filio : quia in vita patris filij non habent ius in legittima. istam tamen conclusionez limita not. z singulariter nisi pater ingrediatur monasterium. naz tunc viuo adhuc patre naturaliter debetur filio legittima in vita. tex. cē re

putatus singularis. z ibi glo. in. c. cum simus. de regula. per quem ita dicit Bal. in auc̄. si qua mulier. in vltima col. z ibi Bar. idez tenet nō recordatus de dicto. c. cum simus. C. de sacrosan. eccle. ō qua limitatione an sit vera tam de iure ciuili q̄ de iure canonico z qualiter intelligatur. d. c. cum simus . videatis Salice. z melius Jason. in dicta auc̄. si qua mulier. vbi optime z subtiliter z copiose hanc limitationem discussit. z ideo videas ibi per eum. Ex supradictis etiam videtur posse inferri. q̄ pater non tenetur p̄o condemnatione filij condemnati soluere legittimam ita determinat Bar. in dicto. §. si impubere. Jo. de imo. z alij in.l.si filio. la.ij. ff. solu. matri. z facit q̄ nō tat Bar. in.l. stichus. ff. de pe. le. Ex quo infert q̄ statuta ciuitatum disponentia q̄ pater teneatur soluere legittimam p̄o delicto filij nihil valeant : quia sunt iniqua. vt per predicta determinat bal. in.l. si q̄ pena. in.ij. lec. bal. ff. de bijs qui sub. sui vl'alie. iuris. vbi etiam allegat Specu. ita tenere in titu. de excusen. §. sequitur. ver. quid si filius. z ꝓbat hoc tex. valde singularis ſm bal. ibi in.l.si filius. C. de bonis ꝓscrip. vbi p̄o delicto filij familias militis non publicatur peculium castrense q̄ō est p̄oprium filij quanto magis pater p̄o delicto filij debet soluere de suo. z propterea per illum tex. in fine notat ibi bal. q̄ statuta de quibus supra sunt iniustissima. z idez bal. in dicta.l.lex cornelia. dicit q̄ tale statutum sapit tirannidem. Sed istis non obstantibus veritas est in contrarium: immo q̄ valet statutū q̄ pater teneatur soluere legittimam p̄o ōlicto filij ita in terminis firmat glosa ordi. approbata in rubrica de decreto de curiorum li. x. z p̄o illa glosa habent Cano. tex. meliorem de iure in. c. ij. de delictis puero quem ad hoc not. pe de Ancha. z alij moder. post cum. z ita firmat baldus sibi contrarius in.l.j. C. ne fili. p̄o. patre. Joan. de imola z dominus Alexand. z alij moderni post bal. in dicta.l.lex cornelia. ff. de vulga. z pupil. substitutio. vbi dicunt q̄ ista est magis communis opinio z q̄ in practica seruatur. de qua. q. videatis dominum Alexand. ibi multas componentem. Ex supradictis etiā infertur q̄ i legittima debita filio in bonis patris debet attendi tempus mortis patris quantuz illo tempore valeant eius facultates ꝫ alio tempore plus vel minus valuerint. hoc dicit textus notanter in.l. cum queritur. in ver. mortis tempore. C. ō inoffi. testamen. z bal. in.l.si qua pena in prima lectura. ff. de bijs qui sunt sui vel alie. iuris. simile videmus in legittima que relinq̄ patrono p libertū vt.l. etiā. §. si z i.l. patronus. §. finali vbi ē tex. solemnis. ff. de bo-

nis liber. ꝛ bonū videtur argumentum de legittima patroni ad legittimam filij. vt in.l.fi.C. de inoffi.testamen. similiter est in legittima seu quarta que debetur filio arrogato in bonis arrogatoris. tex. est in.l.fi. ff. liquid in frau. parro. Et per supradicta infert multum notabiliter vnum ꝙ est pulchrum ꝛ notandum ꝙ si post mortem patris augeantur bona patris: puta quia ꝑsone qui erant in captiuitate tempore mortis reuersi sunt post mortem vel per alluuionē bona creuerunt. vel quia ille qui erat coheres vel collegatarius patris mortuo patre repudiauit partem hereditatis vel partem legati illa accreuit bonis patris mortui ꝙ non augeatur legittima filij. ꝛ textus est solēnis ꝛ multum singularis hoc dubium decidens qui ponit supradicta exempla. vbi expresse hoc videtur probare in.l. si patronum. §. si ex bonis. ff. de bonis liber. qui dicit. ꝙ supradicto modo non augetur legittima patroni. ꝛ sic arguendo de legittima patroni ad legittimam filij. vt dicta.l.finali. C. de inoffi. testamē. vt supradictum est ibi in dicto. §. si ex bonis. est text⁹ expressus ꝙ legittima filij. supradicto casu non augeatur: ꝛ post mortem patris augeatur valor bonorum patris. ꝛ illum tex. allegat ꝓ singulari. ad hoc Salice. in.l. scimus. §. repletionē. in vltima collum. C. ō inoffi. testamen. ꝛ ita per illū tex. determinat ℙau. de ca. in.l. in rationc. la. ij. in principio. ff. ad legez falcidiā. ꝛ ꝓ hoc videtur facere ratio ꝙ alis nunq̄ legittima filij esset limitata: quia semper posset augeri valor bonorum patris. tamē videtur ꝙ limitate debeat attendi tempus mortis patris. vt in dicta.l. cū queritur. ꝛ in auc. nouissima. C. de inoffi. testamen. ꝛ sicut non attenditur tempus precedens mortē. ita nec debet attēdi tempus ꝙ sequitur. Sed ista decisio videtur periculosa ꝑm Jasonē in dicta auc. nouissima in fine. j. col. saltez quo ad exemplum. ꝙ de seruis patris cristētibus in captiuitate ꝛ reuersis ponit dicta.l. patronū. §. si ex bonis cūsictiōe postliminij fingāt̄ sem per fuisse in ciuitate pences patrē. ꝛ dicit ipe ꝙ incontrarium viget terribilis textus in.l. serui qui. ff. ad legem falci. vbi de directo tex. decidit oppositum. ꝛ ꝙ per illum tex. multum dubitat ꝛ multum se inuoluit Salice. in dicto. §. repletionem. in vltima collum. ꝛ ℙau. de ca. ꝛ dñs Alexan. de imo. multa dicūt circa ista duo in dicta.l. in ratione. i ꝓncipio. ꝛ dicit ibi dñs Alexā. ꝙ est cōtrariū ꝙ semper reputauit multum difficile. ꝛ ita etiaz in dicta.l. si serui qui. ꝛ dicit ꝙ non reperit aliquem soluere: nisi Nico. de neapo. ibi qui dicit ꝙ aliud est in legittima que debetur patrono in qua non attenditur aliud augmentum post mortem: ꝛ in legittima seu quarta falcidie: in qua bene attēditur ꝛ rationem diuersitatis assignat Salice. in dicto. §. repletionem. circa finez. ꝛ sibi ascribit ℙau. ō ca. in loco preallegato. ꝙ legittima que debetur patrono seu filio debetur ex dispositione legis etiaz multo patre seu patrono. ꝛ ideo in illa nō attenditur augmentum post mortem patris seu patroni. Sed in alia legittima falcidie cum procedat ex uolūtate testatoris. ita legātis aliud est. vt dicta.l. serui q. ꝛ istud videtur satis coloratum ꝑm Jasonem in dicta auc. nouissima. ¶ Predicta tamē limictis duobus modis. ℙrimo. ꝙ in legittima attenditur tempus mortis patris sit verus nisi pater voluntarie assignet legittimam filio tunc si postea augerentur facultates patris nō attenderetur tempus mortis patris: sed tempus assignate legittime: nec potest petere alia qō augmētū legittime. ita eleganter dicit bal. in.l. ij. vbi refert Jaco. butri. ita tenere. C. de reuo. bijs que in frau. credi. ꝛ in.l. si. circa. iij. col. C. de vsuris recūdi. ꝛ auc. resq;. ver. quero statuto cauet. C. comu. de lega. ꝛ sequitur Ange. in.l. si proponas. §. cum beredi tatem. ff. de inoffi. testa. ꝛ idem Ange. in.l. stipulatio hoc modo concepta. ff. ō verbo. obliga. ista tamē limitatio communiter nō tenetur per tex. expressum in.l. si quādo. §. j. C. de inoffi. testa. ꝛ ita per illuz tex. tenet ipemet bal. sibi cōtrarius. in.l. pactum. in vltima oppositiōe. in.l. pactum. C. de colla. ꝛ in.l. ꝙuis. C. de fideicommissis. ꝛ Jo. de imo. ꝛ Ludo. roma. in dicta.l. stipulatio hoc modo cōcepta. ꝛ ℙau. de ca. in dicta.l. si quādo. §. j. ꝛ dñs Alexā. in dicta.l. in ratiōe. la. ij. in vltima col. ff. ad legē falci. circa ꝙ est vnum attēdēdum. qō singulariter notat bal. in. c. cū m. ferrariēsis. per illum tex. in. vij. col. de cōstitu. vbi dicit ipe. ꝙ si filia que recipit dotem ꝓ legittima, ꝑmisit nil petere amplius si postea augeantur facultates patris. ꝙ post mortem patris poterit a fratribus augmētum petere per illum tex. ꝛ circa hanc limitationem vide Jaso. in dicta auc. nouissima. in. iij. col. ¶ Secūdo modo limitetis predictam cōclusionem quādo statutuz disponeret ꝙ pater teneatur assignare legittimā ꝓ delicto filij ꝙ statutum valet de quo supra dictum fuit. nam tūc quātum ad legittimaz attēditur tempus delicti commissi per filium ꝛ nō tempus mortis patris ꝑm bal. Jo. de imo. ꝛ alios in dicta.l. lex cornelia. ꝛ in.l. ꝙ. ꝙ. C. ad legez falci. ꝛ in dicta.l. ij. C. de reuo. bijs que in frau. credi. ¶ Ista tñ nostra lex limitatur per Bar. in.l. fi. in ꝓn. per eum dē tex. ff. vt lega. seu fideicō. no. caue. vbi ipe Bar. dicit. ꝙ tex. nr̄ est intelligēdus qñ pat̄ ē grauatus re

stituere ꝓpzio filio. nam tūc debet fieri restitutio ante tempus fideicommissi ꝓpter dilapidationez patris heredis cum de substātia huius heredis patris quedam bona sunt ventura post mortem suā ad istū filium. vt in.l. scripto. in fine. ff. vnde liberi. secꝰ tamē est ꝑm Bar. quado heres esset grauatus restituere alteri ꝙ filio: quia etiam si heres dilapidaret non cogeretur ante tempus restitutiōis fideicommissum restituere. vt in ꝓncipio dicte. l. fi. lz dñs Alex. ō imo. aliquantulum de hac limitatione dubitauit aliquib⁹ rationibus non multum concludentibus de quo videatis hic per eum. ¶ Secundo modo limitat etiaz legem nostram ℙau. de ca. in presenti ꝛ dicit nō habere locum quando pater vnam tantuz fraudez cōmisit circa fideicommissum: quia ꝑ hoc pater heres non diceretur dissipator sicut ex vnico actu non dicit̄ quis mercator. vt notat bar. in.l. legatis. in ꝓn. ff. de lega. iij. Sed requiritur probare ꝙ multa fecerit pater heres in fraudē fideicōmissi. ꝛ sic qz fecerit saltem tria que dicuntur multa. vt in.l. lz imperator. ff. de leg. j. ꝛ hoc per nostrū tex. qui exigit multa in fraudem fideicommissi fieri ibi dum dicit tex. Ac multa in fraudem fideicommissi fieri probarentur. ¶ Limitat tamen ipe hoc esse verum nisi probaretur ꝙ vna vice dissiparet multa bona: qz ex hoc ꝓsumetur fraus arg. tex. in.l. omnes. §. lucius. ff. de bijs que in frau. credi. ꝛ ꝓ hoc dicto ℙau. de ca. potest adduci illud qō notā. tradit Bal. ꝛ alij post eum in auc. sed nouo iure. C. de seruis fugiti. dum dicit. ꝙ si fur debeat mori ꝓ secundo vel tertio furto: debet etiā mori ꝓ ꝓmo furto. si tamen illud est magnū. per tex. in.l. tres. §. fi. ff. de excusa. tut. de quo tamē dicto an sit verum videatis ibi per Sali. ꝛ alios. Unū tamē est ꝙ multa dicūtur etiā duo. vt notat glo. j. in. c. ad nostram. de rebus eccl. nō alie. ꝛ in. c. latores. de clerico excōmu. ꝛ no. glo. ꝛ Bar. in.l. j. §. hoc rescriptuz. ff. ad sille. ꝑ qō dicit in presenti dñs Alexan. de imo. non bene dixisse ℙau. de ca. inquantum tenuit. ꝙ ad minus tres dispositiones deberet facere pater heres ꝑ istū tex dicēt̄ multa ꝛc. qz immo multa in duobus actibus possunt verificari. vt supra probatum est. ¶ Item ad ea que supradicta fuerunt. scilicet ꝙ si pater legittimus administrator bonoruz aduenticiorum filij dilapidat per culpaz bona aduēticia mobilia filij ꝙ aufertur patri administratio per hanc legem addatis ꝑm Alexan. decimo. ꝙ istud singulariter limitauit Bal. in.l. cum oportet. §. nō autem. C. de bonis qz libe. esse verum quando huiusmodi delapidatio fit per culpam commissam in faciēdo secus si sit commissa in non faciendo seu omittendo si milem distinctionem dicit not. per glo. in.l. moza. ff. solu. matri. quia non est tanta moza que sit in omittēdo sicut illa que sit in faciēdo. vt colligitur ex notatis per glo. in.l. ij. in fi. ff. ad sille. facit. l. si cui⁹. §. ō preteritis. cū sequētibus. ff. de vsufru. ꝛ.l. si seruum. in ꝓn. ff. de verbo. obliga. ꝛ hoc sequitur ℙau. de ca. in dicto. §. non autem. circa istū tamen articulum videatis in presenti. d. Alexan. de imo. qui latissime illum discussit. ꝛ videatis etiam ℙau. de ca. hic. ꝛ Ange. ponentem multos casus no. ꝛ quotidianos quib⁹ cō tingentibus patri aufertur administratio in dicto. §. non autem. ¶ Addatis tamen vnam limitationez ad tex. nr̄uz ꝑm. d. Alexā. in presenti ꝓin eo ꝙ dicitur ꝙ patri dissipāti aufertur administratio bonorum ꝛ attribuitur filio. quam dicit ponere Bal. in rubrica C. de bijs que in frau. cred. in fi. vbi dicit Bal. se putare. ꝙ vbi heres dilapidat ante euentū conditionis fideicommissi bona hereditaria deberēt poni in loco tuto. ita ꝙ comoditas medij temporis nō subtrabatur grauato nisi constaret ꝙ dilatio seu conditio esset apposita attestāte fauore fideicommissarij: quia tunc beredi dissipanti essent totaliter auferēda bona. l. in fideicommissi. §. cum polidius. ff. de vsuris. ꝛ in hoc vltimo casu videt̄ ipe intelligere. l. nostram. ꝙ ē singulariter not. ꝑm. d. Alexan. in presenti ꝓ intellectu ꝛ limitatiōe huius legis. ꝓ quo facit ꝙ ratiōe suspitionis proceditur ad sequestrationē bonoz. l. si fideiussor. §. fi. ff. qui satisd. cogun. ꝛ. l. imperator. §. fi. ff. ō appella. ꝛ no. in. l. vnica. C. de ꝓhi. sequestra. pecu. quam quidem limitationem notetis dicit in presenti Alexan. de imo. dicēs. ꝙ non possit esse singulari⁹ ꝛ accomodatius verbū ad tex. nostrū. Ego tamen intelligerē veram hanc limitationē bal. ꝛ. d. Alex. qñ dicta administratio cōsisteret in rebus mobilibus in quibus ꝓprie cadit sequestratio. vt in. l. si fideiussor. §. fi. vbi hoc notant doctores. ff. qui satisd. cogan. cum ipe bal. loquitur de sequestratione. secus tamen est. si administratio dictorum bonoruz consisteret in bonis immobilibus. nam tunc non fiet sequestrum cum in talibus rebus non possit consistere. vt dicto. §. finali. sed auferetur beredi dissipanti administratio dictoz bonorum indistincte. Sed quia bal. est maxime auctoritatis. vt dicit Alexan. de imo. vbi non habet cō tradicētē in. l. siquis. vj. §. differentia. ff. de acquiren. possess. dico ꝙ dictum suum. ꝛ ꝙ post cum dicit hic dominus Alexan. potest saluari in fructibus rerum immobilium: quia lz res immobiles non possint sequestrari. vt dicto. §. finali. fructus tameu etiam pendentes. ꝛ si censeantur pares rei. vt in. l. fructus pendentes. ff. de rei venditi. bene possunt sequestrari. vt

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.l.j.§.finali.z ibi Bar.ff. de requi.reis. z q vult Bar.in.l.imperator.§.fi.ff.de appella. Item in rebus immobilibus q̄uis non consistat sequestrum tamen potest interdici alienatio.ter.est in.l.de pollicitationibus.z ibi Bar.ad hoc no.ff.de pollicita. z illuz ter.ad hoc reputat singularem Bal.in.l.per diuersas.in.ix.q.C.manda.facit.l.diuus.in prin.ff. de peti.here.z in.l.si creditores. circa fi.principij.ff. de priuile.credi.z tenet Bal.z Alberi.de ro.in dicto.§.fi. d.l.si fideiussor. quos ibi sequūtur moderni. ¶ Su pradictis est vnum addendum. q masculo luxurioso dabitur curator z sic interdicitur sibi bonis. hoc tenet Specu.in titu. d actore.§.j.ver. sed vtrū masculo. vbi ipe dicit. q lz hoc non reperiatur iure cautuz: quia hoc reperimus in femina luxuriose viuente q si bi interdicitur bonis z sibi datur curator. vt i.l.z mulieri. Eodem modo est dicendum in masculo.z dicit ibi Jo.andre. in addi. q dicit se legisse sed nō memini. Sed vos potestis pro hoc adducere tex.in dicta l.z mulieri.fm primā lecturam. z hoc modo inducere. nam dum dicit ibi tex.z mulieri.que dictio z ē implicatiua sicut dictio. etiam vnde perinde est ac si diceret. Nō solum masculo luxurioso.sed femine luxuriose potest interdici.z sic patet ex supradictis. q mulier luxuriosa p̄sumitur prodiga:cum tanq̄ prodige sibi bonis interdicatur:quia meretrix seu mulier luxuriose viuens nō meretur legum laqueis innodari.vt in.l.que adulterium.C. de adult. Ex quo solet inferri.q lz mulier pro debito ciuili nō potest capi neq̄z in domo.vt in.l.plerumq̄z.ff. de in ius vocan. neq̄z extra domū.vt in.l.j.z auc̄.ibi posita.C. de offi.diuer. iud.z in auc̄.nouo iure.C.de custo.reorum.Bar.z Ange.in.l.nemo carcerem.C. de exactio.tributo.l. x.tamen si est meritrix seu luxuriose viuēs bene potest pro debito ciuili incarcerari.ita tenet Bal. in.l.consentaneum.in vltima collum.C.quomodo z quādo iudex.nisi talis meritrix esset nupta.z sic haberet maritum.per.l.si vxor.§.j.ver. qualecūq̄z matrimoniū. ff.de adulte.z Jo. andre. in additione ad Specul. in titulo de iniuri.z damno dato.super rubrica.q dicitur illud de quo Bar. post glo. dubitauit in dicta.l.que adulterium.in fi.scilicet an cuz muliere meretrice nupta cōmittatur adulterium. ¶ Unū etiaz aliud ad supiora addatis q ille potest dici p̄digas z dissipator bonorum qui plus expendit q̄ habet in redditib⁹.ita notat Ange in auc̄. vt deter.sit nu. cle. circa medium.per eundem textum collatione.j.

¶ Secūdo nota.q calciamenta debent prestari ex accessionibus z redditibus bonorum hereditatis vnde facit fm Bar.z alios hoc q quādo deberēt moderari vel taxari alimēta debet id fieri fm quantitatē redditus:nō aūt fm valorē rez. Cetera prosequemur in lectionibus ordinarijs deodante que erunt quotidiana z vtilia multum. Finis.

¶ Subtilissima eiusdem acutissimi Didaci de segura doctoris eminentissimi repetitio in.§.si vir.l.j.ff.de adqui.poss.feliciter incipit.

Ex. quez hoc anno millesimo quingētesimotertio mense iunii die vero quinto repetendum assumpsi situatur i rij.libro.ffoz.sub titulo de acquirē.posse.l.j.§.si vir. qui tex. est no. habens aliam subtilem vtilem ac practicabilem materiam z in hac mea repetitione hoc ordinem tenebo. ¶ Data primo casus positionem pro huius tex.faciliori intelligētia post trumē bz diuisionem litteraliter figurabo. ¶ Secundo tex.nostrum pro brevissimo compendio quadruplicite vltra omnes z vt breuius fieri possit summabo. ¶ Tertio litterā tex.vbi magis oportunū fuerit pro aliquibus dubijs decidendis prout michius potero apponam labo. ¶ Quarto aliquas rationes dubitandi nec non etiam decidendi vt clarius materia nostra illucescat pulcherrime figurabo. ¶ Quinto notabilia ad plenum z copiose vbi aliqua vtilia lz cum labore deodante videbimus examinabo. ¶ Sexto cōclusiones meas in quantum potero subtiliter subsistentabo. Venio ad primum scilicet ad casus positionem z anteq̄ cum figurem dubdo.§.nostrum cuz res bene diuisa melius datur intelligi iuxta tex.in.l.ij.§.j.ff de verbo.signi.z glo.in prohemio instituti.§.igitur in. in.j.glo.in fi.z in.l.j.in glo.j.ff.de exceptī.doli.z in.§ sed non vsqz insti.delega.z iste.§.fm Bar.z moder dividit in tres partes.quia primo ponit dictum. Secūdo respondet vni obiectioni tertio alteri secunda ibi quoniā res facti tertia.ibi.sed quid attinet. Ego vero dubdo hunc.§.in quattuor pres quia in prima ponit cōsultus paulus themata. ex quo oriunt due questiones quarum vna est expressa altera vero tacita in secūda ponit decisionem questionis expresse ex qua resultat tacite questionis decisio in tertia ponit rationem decisionis tam ad tacitam quam ed expressam in quarta respondet tacite obiectioni quam circa eandem rationes aliquis subtilis poterat facere secunda ibi plerīq̄ putant tertia ibi quoniā res facti quarta ibi. Sed qd attinet venio nūc ad casus positionem. ¶ Maritus cōstāte matrimonio vxori sue donauit quēdā fundū suū proprium cūdēq̄z eidem vxori eodem matrimonio durante vere z corporaliter tradidit queritur de duobus de primo scilicet de possessione expresse de se do.s.de domi.tacite cuz ante dominiū fuerit possessio l.traditio in fi.ff.de acqui.re.domi.z in.l.j.in prin.ff. de acqui.posse.in prin.ibi dominiūq̄z ex naturali possessiōe cepisse. z sic ē primū dubium an per huiusmodi traditionē acquirtur eidez vxori possessio talis fuerit.Ad quod respōdet cōsultus in secūda q sic subsequēter z secūdo fuit dubitatum an ex tali cōtractu inuriu.l.ex dicta donatiōe precedēti z traditiōe subsequēti acquiratur eidem vxori dominiū ad q cōsult⁹ tacite respōdet in eadem secūda parte q nō ex eo q tm̄ respōdet expresse de possessiōe querēda tacite visus est respōdere de dominio inuitime querēdo. arg. tex.in.l.cū pretor.in prin.ff.de iudi.z.l.manlius.C.de pcura.z cum vnum casum.s. de possessione expressit z alterum.s. ō dominio omisit illud videt velle remanere in dispositiōe iuris cōmunis.l.cōmodissime.ff.ō libe.z postu.l.ij cum dotem.in prin.ff. solu.matri. z.l. si extraneus.ff. de condi.ob cau. Alterius erat dubitatio que est ratio differētie inter dominium z possessionem.z sic q dominium ex inutili cōtractu huic vxori nō queratur sed possessio sic z ad hoc respōdet consultus i.ij.parte dicēs quia possessio descēdēs ex traditiōe ē facti z nō iuris.vnde posito q ius ciuile infirmet dictam donationem toto titulo de donatio. inter vi.z vxo.C.z.ff.tamē nō potuit infirmare talē traditionem in facto consistētē:quoniam ius ciuile nō potest facere q res facta non sit facta. Ex quo infertur tacita decisio ad tacitum, quēsitum scilicet de dominio quia cuz cōsistat in iure vt hac trabitur in.l.siquis. vj. §.differētia infra eodem titu. bene potuit per ius ciuile informari.z per cōsequēs illud vxori nō acquiratur viterius autez in quarta parte respōdet iuris cōsultus cuidam tacite obiectioni.s.q q̄uis fm veritatem nō possit lex facere q illud qō est factum non sit factum tamen potest facere fm fictionem. vt ille qui nō ē natus in veritate habeatur pro nato fm fictionem.l.qui in vtero.ff.de sta.homi. vel ille qui non est mortuus habeatur p mortuo.l. lege cornelia. cū cōcor.positis ibi per glo.ff.ō testa. vel vere vbi nō interuenit stipulatio fingatur interuenire.l.vnica. in prin. C.de rei vxo.§.fuerat.insti.de actio. z per cōsequēs sic videbatur in presenti q lex fingat talem traditionem nō esse factam.ad qō respōdet in vltima parte q hec fictio nō debet introduci vbi nō resultat vtilitas z effectus. Sed ratio quare nō valet donatio inter virum z vxorem est ne amore mutuo se inuicē spoliarēt.l.j.ff. de dona. inter vi.z vxo.vnde si vir vxori donauit z tradidit cum voluerit a se abdicare possessionem ea desertus est vnde nō esset effectus dicere possessionem in mulierē nō esse trāslatam:quia cum

m

noluit maritus possessionē protinus illaz amisit pos
sumus ergo dicere ꝙ talis posicio sit in vxorem trās
lata ꝛ aliud sit in dominio vt supernus dictum fuit
venio nunc ad secundū. C. ℌ. iste in summa hoc cō
tinet. ex inutili contractu transfert possessio hoc. d. ℔z
Bar. Angel. Rapha. ꝛ imo. ꝛ areti. Sz ꝛ istud sūm
mariuz sit in se bonum non tamē videtur perfectum
ex eo quia nō comprehendit totā mentē huius. ℌ. qz
vt diri non solum in hoc tex. tractatur de possessione
querēda verum etiam de dominio minime querendo
ꝛ dictum summarium solum respicit vnam partē
scilicet possessionem quam dicit fore querendam vxo
ri de dominio autē nil dixit ꝛ ꝓpterea nil videtur su
pradicti do. egisse sumando eo modo quo supra quia
cū aliquid deficit nil dicitur esse actum tex. est. in. l. j.
ff. de origi. iuris. l. edificia. ℌ. perfecisse. ff. de verbo. si
gni. l. ꝛ si non sint. ℌ. quid ergo. ff. de au. ꝛ argele. ꝛ.
l. pe. vbi ℭy. Albe. ꝛ Sali. C. de bijs qui. vt indig.
sed quia tenemur semper defendere nos qui sum⁹
dicipuli sententiam magistri nam iuxta tex. in. l. qua
lem. ℌ. dicere. ff. de arbi. vbi casus sententiā magistri
sui sabini bene defendit ꝛ excusauit ꝛ est glosa in. c. cū
cum beatissimus. xxiij. q. j. ꝛ facit tex. in. c. de bijs ibi
sic cum iustum est vt inde vnus quisqz summat re
gulas magistri vnde honoris conseratione accepit
xij. dis. ꝛ. d. Bar. est magister omnium in iure ciuili.
℔m Ange. de are. in. ℌ. extraneo in. iij. col. insti. de pu
pil. substi. cum Bal. appellet eum se primum docto
rem ꝛ preceptorem suum in. c. quoniam contra fal
saz in pe. col. ō proba. nāqz necesse est vt defendam⁹
Bar. ꝛ alios sequaces in dicto sumario ꝛ dico ꝙ po
sito casu ꝙ Bar. ꝛ sequaces non comprehenderunt
ambos casus supradictos respiciētes tam dominiuz
quam possessionem non propterea sunt reprehendi ō
insufficientia quia summarunt tex. respectu articuli
de quo in hoc titulo principaliter agitur qui ē de ipsa
possessione argumēto tex. in. l. iperatores. ff. dz in diē
em adiecti. ꝛ debbemus attendere idem ꝙ princi
paliter agitur. l. j. in prin. ff. de aucto. tuto. l. nauis ad
uersa. ff. ad leg. rodi. de iactu. l. j. ℌ. vnde querit. o fi
lius. ff. de exerci. l. verum. laij. ꝛ. l. qui iniurie. in prin.
ff. de fur. ꝛ in. l. si quis nec causam vibi latissime per
Jasonem. ff. si cer. peta. Sed si volumus euitare su
pradictum in cōtiens possumus aliter ꝛ secundo sic
summare ꝛz ex contractu inutili non sit translatuz do
minium tamen transfertur possessio per traditionem
ꝛ volens a se abdicare possessionem ꝛz in alium non
transferat tamen a se ab dicat hoc dicit hoc dicit ℔m
Ludo. ℙDau. Alex. Aret. ꝛ Ja. ꝛ istud sumarium
videtur melius ex eo quia comprehendit ambos ca-

sus contiēns tan dominium. quam possionem huic
tamen summario addit vnum ℙDau. de cast. ſ. ibi
dum dicunt doctores per traditionem dicit ℙDau.
scilicet veramquare hoc dicat postea in apostillatione
vnius verbi nri. ℌ. ibi. cedat deo dante dicetur. Uel
alter ꝛ tertio poterit ꝛ breuius sic sumari lex probit ēs
actum videtur improbari ius sed non factum. b. di.
sm Areti. in presenti nam ex eo ꝙ dicit ius idest do
minium ꝙ ipsa lex ciuilis videtur improbare propt
contractum inutilem scilicet donationē factam cōstā
te matrimonio. d. l. j. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ex cove
ro ꝙ dicit factū intelligit idest ipsam possessionē quā
lex ciuilis non improbauit per rationez dictam in ca
sus positione. Uel aliter ꝛ quarto sic summabitur
lex ꝛ natura nil frustra operantur nam in presenti q̄
rimus an acquiratur possessio extraditione quā fecit
maritus propter contractum donationis precedentē
que quidem traditio est de iure gentium ꝛ per conse
quens de iure naturali secundario vt satis late fuit vi
sum in prin. huius legis ꝛ est tex. in. ℌ. per traditionē
iuncto. ℌ. singulos instit. de re. diui. ꝛ erat dubiū an ta
lis traditio ex dicto iure naturali descēdēs posito ꝙ ō
cendit ex contractu inutili in vanum fiat ad hoc vt
ex ea non acquiratur possessio ꝛ respondetur ꝙ non
immo aliquid operabitur scilicet translationem posse
sionis ꝛ per consequens dubitabatur an lex in hoc ca
su deberet fingere ꝙ talis traditio non fuit facta ꝛ si
militer respondetur ꝙ lex de hac fictione nō curat cū
per talem fictionem nulla vtilitas nullusqz effectus se
queretur ꝛ per consequens lex in vanum laboret ꝛ fin
stra operarā ne igitur lex ꝛ natura nil frustra operen
tur. fiuti nostro tex. decisiuz vt videatis ꝛ cū hoc tex.
sic sumato ꝛ intellecto concordat. tex. in. l. quibus. ff
de verbo. obliga. ꝛ in. l. j. ℌ. fi. ff. vt i posse lega. ꝛ mul
tis alijs modis poterat iste tex. sumariqui possunt col
ligi ex materia ipsius vt clare in ea patet ſz ne in hoc
detineam tempus: cum non sit multe vtilitatis qui
lectores debent legere subtiliter vtiliter ꝛ fideliter ꝓz
Bal. in. l. j. per illum tex. ff. de origi. iuris ideo de hoc
non curo vt ad vtilia. ꝺueniam. ¶ Uenio nunc ad
tertium scilicet ad litter nostram apostillandam: ꝛ di
cit primo tex. ¶ Si vir ponderandus est tex. qui log
tur per verbum vxori. quia inter scilicet virum ꝛ vxo
rem est prohibita donatio. l. j. ꝛ per totum. ff. de dona
inter vi. ꝛ vxo. ꝛ per consequens fuit iuste dubitatum
in hoc tex. cum talis contractus sit inutilis ꝛ repro
probatus a iure videbatur ꝙ quicquidex eo sequere
tur nullius fuisset momenti. l. non dubium. C. de leg.
tan respectu possessiones q̄ dominj. secus tñ est si ta
lis donatio fieret per sponsum sponsē per verba de fu

turo quia cum talis donatio valeat taz respectu do
minij. ꝙ etiam possessionis. l. inter eos. ꝛ. l. cum
hic status. ℌ. si sponsus ꝛ. l. sexa. ℌ. virgini. ff. de dona
inter vi. ꝛ vxo. ꝛ. l. ꝙ sponse. C. de dona. ante nupti.
non fuit necesse in nostro. ℌ. querere de donatione fa
cta inter dictos sponsos per verba de futuro qui pro
prie apellantur sponsi. l. j. ff. de spon. vbi sponsalia fiūt
que de futuro contrahuntur qz sunt futurarum nupti
arum repromissio ꝛ in. c. nostrates. xxx. q. v. ꝛ iij. par
ti. ti. j. l. ij. trahitur ℭ dosre. ꝛ ℭy. in rubrica. C. de spō
sa. d. Abb. late. ꝛ lacius prepo. in rubrica de sponsa. ꝛ
matrimonijs. ¶ Ex hoc posset inferri ꝙ si cōtracta
sint sponsalia per verba de presenti cum non sint pro
prie ista sic contrahentes sponsi immo vir ꝛ vxor ꝙ si
vir dicte vxori etiam ante quam sit ad domum tra
ducta faciat donationem ꝙ ex tali donatione ꝛz trans
feratur possessio per tex. nostrum nō tamē transiereē
dominium cum non solum ea dicatur vxor que ē ad
domum viri traduta verum etiam si nō traducatur
dum tamen interuenerint verba de presenti vt dicit
Bar. in. l. nichil. ff. de re. iudi. Bal. in. l. deo nobis.
in. iij. col. ver. Sed iurta hoc pone. C. de episco. ꝛ cle.
ꝛ in. l. non sine in. j. q. C. de bonisqz libe. ℙDau. ō ca.
in. l. si donaturus. ℌ. si. ff. de condi. ob causam dato. ꝛ
in. l. si marito. ℌ. j. ff. soluto ma. ꝛ in. l. sed hoc ita. ℌ. j. de
re. iudi. ꝛ in consi. cxxxij. incipi. super primo quesito.
Angedeare. in. ℌ. fuerat in ante pe. carta ver. quero
de. q. quotidiana insti. de actio. Abb. in. c. tertio loco
in. ij. col. ver. vltra alios hic quero de presumpti ꝛ est
gio. in. l. cum inte. in glosa magna. C. de dona. ante
nupti. ꝛ glosa no. in anē. de nupti. in. ℌ. nuptias in ver
bo. nuptias. colla. iij. ꝛ glo. in. l. cum fuerit. ff. de con
di. ꝛ demon. quia non copula vel ductio ad domum
ſz solus consensus animorum facit matrimoniū. d. l.
cum fuerit ūcta sua glosa ꝛ ē tex. in. c. sufficiat. xxxij.
q. ij. ꝛ trahit dd. Abb. in rubrica de sponsa ꝛ ma. ꝛ ꝙ
tal donatio facta a viro vxori nondum ad domum
ducte teneat ꝛ valeat tenet Azo. in summa. C. de do
na. ante nupti. ad fi. ꝛ illud dictū vt singulare refert ꝛ
sequitur Jo. de imo. in. l. si so. cr. ℌ. lucius in. v. colli.
ver. ꝛ attende bene. ff. solu. matri. dicit tamen ꝙ non
ē sine scrupulo facit pro hoc dicto tex. in. l. penul. ℌ. j.
ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ tex. in. l. cū. inte. cum glo
sa. C. de dona. ante nupti. sed ipsemet Imo. reprehē
dit. hoc dictum Azonis. in. l. meula circa fi. principi.
vbi ipse dicit attende. ꝙ ꝛz allegauerim dictum Azo.
in. l. si socer in. ℌ. lucius. supra eo. ad limitationem. ti.
ff. de dona. inter. vi. ꝛ vxo. tamen dictum suum non
videtur verum per. l. pe. supra de dona. inter vi. ꝛ vxo
vbi videtur a parte velle littera ꝙ atendatur tradu-

ctio ad domum quando constat matrimoniuz esse cō
tractum sed tunc atendimus an ante matrimonium
fiat donatio vel post sed vbi esset dubium an donato
esset facta ante matrimonium vel non tunc ad presu
mendum an fuerit facta post vel ante bene videt attē
di quādoqz traductio ista sint Joan. de imo. in
d. l. meula contra Azo. tenet etiam ℭy. in. d. l. cūnte
ꝛ Bal. in. l. cum te. C. de dona. ante nupti. ꝛ hoc vi
deē seq. d. Alex. in quinto vo. cunsi. consilio. cxij. visso
processu cause vertentis ꝛc. in ſ. iij. col. ver. itē respō
deo ꝛ per hoc poterit extendi. tex. noster ibi dum dicit
si vir. etiam nondum traducēs vxorē ad domuz suā
ꝛ tex. ibi vxori etiam non dū traducte ad domū viri.
¶ Ex supradictis infertur corrolarie ꝙ idem iudica
tur de vxore ante traductionem ad domū viri ꝙ iudi
catur de ea que iam traducta fuerat. Ex quo potest
inferri vna extēsio ad tex. ff. le. li. iij. ti. xx. l. xiij. incipi.
Todo debdo ꝛ ad. l. in libro declarationum. i. ccvij. i
cipi. Todo el debdo. vbi habetur ꝙ debita contracta
durante matrimonio sunt diuidenda inter virū ꝛ vxo
rem vt nō solum habeant. d. iura locum quando tem
pore quo debita fuerāt cōtracta erat vxor traducta ad
domum viri verum etiam si fuerāt contracta ea non
dum ad domum viri traducta ꝙ si verum esset notā
dū pro extensione dictorum iurium sed in cōtrariuz
credo esse veritatem imo ꝙ tunc domū tenebitur vxo
ad debita viri vel econtra quando vxor iam fuit ad
domum viri traducta ꝛ nō als Imo. tunc quando
nondum vxore traducta ad domum aliquis ipsoruz
dicta debita contraxerit ipse solus contrahens ꝛ non
alter tenebitur ad dicta soluenda ꝛ ita intelligūtur di
cta iura ꝛ hoc probo dupliciter. ℙPrimo quia istud
ꝙ dicimus ꝙ vxor tenetur ad debita contracta per
maritum non ex alio nisi ex eo ꝙ ipsa vult medictatē
lucrorū ut etiam parata ad medietatem dāni ꝛ per
cōsequēs debitorum eodem matri. durante contrato
rū istam rationem ponit tex. in. d. l. cc. vij. ibi dum di
cit come quiere parte delas ganancias a si le denepa
rar alas debdas. quia contra lor cadē ē disciplina. l.
j. ff. de bijs qui sunt sui vel alij iuris insti. eo. ti. i ꝑn. in
ſt ō tute i ꝑn cū honor vul on⁹ dz velle cōtra. l. ami
cissimos i ꝑn. ō ex...tu. ꝛ q recusat on⁹ puta tutel. pdit
emolumētū legati. l. nēiem⁹. ℌ. fi. ff. de excu. tuto. l. eti
am partis. ff. delc. j. vnū tñ ē ꝙ q recusat onus tutel
le pupilli nō ꝓhoc perdit substitutionē pupillarē fa
ctam a pre tex. est ad hoc solēnis. in. d. l. amicissimos
in prin. sed sic ē ꝙ lucra optenta durēte matrimonio
tūc cōmunicantur int virū ꝛ vxorē qñ vxor iam est
ad domum viri traducta ꝛ simul habitant vt eodem
fo. ii. ij. ti. iiij. l. j. ibi dū dicit tex. ¶ Toda cosa q̄ el mari

do z la muger ganaren o cõprarẽ de cõsuno. ¶Põdera ibi de cõsumo q. verbum ſignificat q ita demũ dicta lucra cõmunicanť inter virũ z vxorẽ quãdo inter eos ẽ quedã ſi multanea cohabitatio z nõ alias z ita ibi põderat glo. ſingiť debita ſunt ſoluenda ꝓpter lucrũ z lucrũ nõ habet locum niſi vxoreiaz ad domũ viri traducta ergo eodẽmodo debita nõ ſunt ſoluẽda per ambos vno ſolo ea contrabẽte niſi ambobus ſimul iunctis z cohabitantibus. Secũdo hoc ꝓbatur. p. d. l. xiiij. ibi dum dicit. Si ante que fueren iuntados por caſamiẽto. Ecce ibi tex. qui nõ ſolũ regrit q inter eos ſit matrimoniũ dũ dicit caſami. verũ etiam eoz cõſtructionem nam illud verbũ iunctados aligd oz operari. l. ſi quando. ff. delega. j. als illud verbũ ctos ẽẽt ſupfluũ q eſſe nõ oz vt nã gaudere breuitate moderni. l. gallus. ℌ. quidã recte. ff. de libe. z poſtu tunc etiã qz in lege nõ oz eẽ vna ſillaba ſuperflua ſ bal. in. l. j. in pũ. ff. q me. ca. ¶ Ex ſupradictis etiaz infero q cũ habeamus de iure regni noſtri q maritus lucretur medietatem fructuũ bonoz pertinẽtium ad vxorem. z ecõtra. vt habetur foro legũli. iij. titulo. iij. l. ij. in fine. z eodem foro. z li. ti. iiij. l. ſi. q poſito q maritus cõtrahat matrimoniũ per verba de preſenti cum vxore que habet amplum patrimonium z eam non duxit ad domum ſuam q fructus interim percepti in rebus vxoris pertinebunt ad ſolam vxorem z maritus in eis nõ habebit partem ex eo q nõ ſimul cohabitant q etiam probo per ſequentia. ¶Primo quia dicta. l. ſi. ẽ in titu. delas ganãcias. z ſic debet in dubio intelligi ſm materiam de qua loquntur titulus ſubq; a eſt ſituata. l. imperatores. ff. de in diem adic. z per cõſequẽs eſt dicẽdus q ſi dicti fructus pertinẽt ad maritum dicuntur pertinere titulo lucrorũ durãte matrimonio optentoz ſed ſic ẽ q tũc lucra optẽta matrimonio durante cõmunicãtur inter virũz z vxorem: quãdo ipa vxor eſt ducta ad domuz viri z ambo ſimul habitauerũt. per dictam. l. j. titulo delas ganãcias. in verbo de cõſuno vbi glo. z ſupra dicti. ergo dictos fructus tanq; lucruz obuenẽs durãte matrimonio lucrabitur vir ſi ſimul cum ſua vxore cohabitauerit z nõ alz. ¶ Secũdo facit; q dictos fructus videtur lucrari vir ꝓpter onera matrimonij ſuſtinẽda q ꝑz primo quia fructus quos maritus de iure lucratur ſibi cedũt ꝓpter onera matrimonij. l. dotis fructus. in pn. ff. ꝺ iure dot. z. l. plerũq; co. ti. z. l. onerib. C. ꝺ iure do. z. l. ſi marit. ff. fami. her. z. c. ſalubri. ꝺ vſuris. Secõ q marit ſubſtinẽdo onera matri. incurrit multa dãna z lz ad hec ſupportãda bẽat dotẽ tamẽ tãtã allegatis tũ vt plurimũ nõ ſufficit dos ad hec onera: qnimo tot fũt ſũpt in veſtib z ornamẽtis q dos in illis cõſumitur vt ingt Bal. i l. nõ ſine. C. de bonisq; liber. ſed ſic ẽ q ſi maritus nõ lz vxorẽ ſuaz in domo z ipſius matrimonij onera nõ ſubſtẽtat q dictos fructus non lucrabitur. Tertio facit quia marit ſi lucratur dictos fruct eos cõſequitur ratione cuiuſdam ſocietatis nõ ſolũ diuine z humane domus. l. jtem. ff. de dona. inter vi. z vxo. z. l. aduerſus. C. de crimi. expi. here. verũ etiã oſtenſz bonoz hodie p. d. l. j. ti. delas ganan. q ꝓbať p. d. l. ſi. ti. delas ganã. i quãtũ dr ibi q lz plura habeat bona vxor quaz maritus vel ecõtra tamẽ fruct rez amboz erũt cõmunes q nõ põt ex alio hoc ꝓcedere niſi q ratione tal acqſitiõis eſt inter virũ z vxorẽ cõtracta ſocietas omniũ bonoz Fz Bal. in tractatu de duob fra. in. viij. col. in fi. p tex. no. i. l. ſi ſoci p filia iuncta glo. in ff. p ſocio. z bal. in. l. ſi patron in vltima col. C. cõmu. vtriuſq; iudi. ¶Dct. de ancha. i cõſi. cclxxxix. incipi. materia de q̃ qrit nõ ẽ noua Ludo. roma. in conſilio. clxxij. incipi in. ꝓpoſito thema in vltimo dubio. z Jaſon. in. l. ſi. in pe. col. ver. ego autẽ diſtingo. C. de col. z in talia ſocietate ad hoc vt res optente durãte matrimonio ſint cõmunes inter virũ z vxorẽ regniť dicta ſimultanea cohabitatio. d. l. j. igiť ꝛc. Quarto facit tex. in. d. l. iij. ti. delas arras. ibi dum dicit. E entretanto la mãceba y el marido biuã enlos frutos comunalmẽte. per quẽ. tex. patet q de talibus fructib ſunt viri z vxor ſubſtẽtandi z per cõſequẽs ꝓſupponitur q dicti vir z vxor ſimul debẽt cohabare ex eo q: preceptio ẽ ad ſubſtẽtanda onera matrimonij q nõ põt aliter ſi eis niſi ambobus ſimul habitantib ꝑ ſuperiora z hoc q dixi de marito qui lz neceſſe cũ vxore habitare ad hoc vt lucreť medietatẽ fructuũ in reb vxoris ẽ ſimiliter intelligendũ de vxore vt ſimul cohabitet cũ marito ad hoc poſſit lucrari medietatẽ fructũ obuenẽtiũ q reb mariti ſui per eãdẽ. l. ſi. ti. delas ganã. z q: correlatiuoz eadẽ ẽ diciplina. l. ſi. vbi moderni. C. de in di. vidui. tol. z qui vir z vxor ad paria z nõ imparia. iudicantur. c. debitum de biga. z. c. quinto. z. c. gandemus de duo: primari. in hac materia luerorũ. d. l. ſi. z. d. l. j. ti. delas ganan. ¶ Circa ſupradicta poſſi cadere vna no. z quotidiana dubitatio. ſ. an requirẽ q matrimoniũ ſit carnali copula cõſumatuz ſub quo dubio poſſunt cadere quattuor caſus contingentib tam in nro regno caſtelle quã in alijs duobus regnis regno nro cõiunb. ſ. in regno luſitanie maritime q nomine ꝓ vlgato pozugalia m ſolemnis appellare. z in regno tara conſi. ¶Primus caſus ẽ ꝺ quo logtur dicta. d. l. j. ti. delas ganan. vbi habetur q lucra optẽta durãte matrimonio inter virum z vxorem ſunt inter eodem equaliter diuidenda. ¶ Secundus ẽ ca

ſus de quo loquitur. d. l. finali co. ti. qua cauetur q lz res ꝓprie cuiuſlibet ſcilicet viri z vxoris ſint ym cu iuſq; tamen fructus omnium bonorum amborum erunt ipſoruz communes. ¶ Tertius caſus ẽ vt fertur in dicto regno Lutaſitanie maritimi in legibus ipſius regni. q maritus lucratur medietatem bonorum que vxor habuit ante matrimonium. z econtra. ¶ Quartus caſus eſt vt etiam fertur in dicto regno terragonẽſi in legibus ipſi regni. q ſi maritus premoriatur vxor lucratur tertiam partem bonoz ipſius mariti etiam ante matrimonium optentoz. eſt igitur dubitatio in hijs quattuor. an requiritur q matrimonium ſit perfectum z conſumatum per copulam carnalem ad hoc. vt dicta lucra ſorciantur effectum an ſolum ſufficit q ſint vir z vxor per verba de preſenti. z q maritus ducat vxorem ad domum ſuam. ſine eo q copula ſubſequatur: quia forte ante q maritus haberet rem cum vxore ipa mortua eſt ex infirmitate precambula que nõ ꝓmiſit ambos ſimul cõmiſceri z in hoc dubio poſſit prima fronte dici q omnia iſta tria requirãtur. ſ. licet q ſint vir z vxor per verba de preſenti. z q eam ducat vir ad domum. z q inť eos precceſſit copula carnal. z q duo prima tm nõ ſufficiant q poterit per ſequentia ꝓbari: q dicte leges loquũtur de viro z vxore. vt patet in. d. l. j. delas ganã. ibi dz dicit. ¶ Marido. z la muger. z in. d. l. ſi. co. ti. ibi. ¶ Maguer quel marido aya mas que la muger. z ita cõcedo q ꝑ alias leges aliozz regnozz ꝓſertur illud verbũ. marido z muger. q: hoc ẽ verisimile q debet attẽdi. l. ob car. ℌ. ſi. ff. de teſti. l. in obſcu. ff. reg. in. lz pellãtõe vir z vxor qñq; intelligũtur illi dũtaxat qui matrimoniũ cõſumauerũt p copulã carnalẽ. vt ꝓbatur in. c. ex publico. in fi. de cõiu. tũc enim matrimoniũ ẽ pfectũ ad ſui eſſentiã z ſignificatiũ. c. debituz. z c. nuper. ò biga. facit qõ no. glo. in. c. q̃ ꝓpter. xxvij. q. ij. ¶ Qñq; vero intelligunť illi q contrahunt per verba de preſenti dũtaxat citra carnis copulã. vt ꝓbať l. l. cui fuerit. ff. de cõdi. z õmõ. z l. l. iij. ff. de dona. inter vtrũ z vxo. iũcta glo. in verbo cõcubina. z in auẽ. de nupti. ℌ. nuptias. in vbo nuptias. vbi ẽ bona glo. colla. iiij. ꝓbať etiã p multa iura canonica quib caueť q ſolus conſenſus de preſenti facit matrimonium quo ad ſui eſſentiã z poſſunt illi dici maritus z vxor. c. ſi. de ſpo. duo. xxvij. q. ij. c. ſufficiat. ꝓbat hoc etiam diffinitio matrimonij. inſti. de nupti. in pn. vbi eſt bonus tex. cũ glo. facit etiã tex. in. c. vnico. de voto. li. vj. ¶ Qñq; vo verificãť de verba vir z vxor in ſponſis de futuro dũtaxat ex quadã benigna interpetratione ter. eſt no. in. l. nõ ſine. C. de bonisq; liber. ¶ Ex quibus poteſt inferri q hec verba marit z vxor qñq; capiunť ſtricte z ſignificantur illi qui matrimoniũ conſumauerũt qñq; large. z denotantur illi qui matrimoniũ dũtaxat ꝓ verba de preſenti cõtrahunt qñq; largiſſime z cõprehẽdunť ſpõſus z ſpõſa per verba de futuro cum ergo in omnibus caſibus ſuperioꝛb ſummus in materia penali ex eo q: per dictas leges regias diminuiť patrimonium mulieris. z ecõtra. l. iij. ff. de damno infecto no. Jo. and. in. c. fi. de elect. lib. vj. Item ſunt odioſe quatenus deuiant a diſpoſitiõe iuris cõmunis ſm quã nihil lucratur maritus in bonis vxoris vel ecõtra. l. quintus. ff. de dona. inter virũ z vxo. l. etiaz. C. co. ti. c. nuper de dona. inter vir. z vxo. z. c. j. co. ti. debent verba ſtrictiſſime interpretari. vt minus q̃ fieri poſſit recedať a iure cõmuniz minus ledatur. iij. ℌ. hec aũt verba. ff. de nego. geſt. l. ſi pũpes. z l. interpretatiõe. ff. de penis. c. j. z. ij. de fiijs preſbi. lib. vj. c. cũ dilectus. de conſtitu. regula odia. de gn. iuris li. vj. z regula in penis. co. ti. z. l. cum quidã ff. de liber. z poſtu. intelliganť: igiť in ſupradictis caſibus vir z vxor ſtricte. z per cõſequẽs intelligantur ò illis qui matrimoniũ cõſumauerũt. ¶ Sed ſupradictis nõ obſtãtibus cõtrarũ de iure in oib ſupradictis quattuor caſibus eſſe arbitroz imo q dictivir z vxor qui cõtrabũt matrimoniũ per verba de preſenti vxore tam ducta ad domũ viri lz nõdũ ſit copula ſubſecuta gaudeãt beneficio dictaz legum ad q tenendũ mouco: per ſequẽtia. ¶Primo: q: vba dicte legis. l. neqz ſi. non reſiſtũt: imo omnimodo hoc ſuadẽt nã in. d. l. ſi. nulla ſit mẽtio de copula z in. d. l. j. requiriť ad hoc vt habeat locum vnũ q ſunt vxor. vt patet ibi. Toda coſa quel marido z la muger. z in. d. l. ti. ¶ Maguer quel marido aya mas q̃ la muger. ſm q dict vir z vxor ſimul cohabitant. vt patet in. d. l. j. ibi. Bonare z comprare de conſuno. Et per cõſequẽs per idẽ verbũ, ꝓbať z tertiũ. ſ. q vxor ſit ducta ad domũ: q: alz nõ dicerent ſimul cohabitare. immo vnus eſſet ſeoꝛſum ab alio. l. j. C. delega. z omnia iſta. in caſu dicta rũ legum cõcurrũt. poſito q copula nõ ſit ſubſecuta. nã vir z vxor dicunť abſq; dicta copula cum tale matrimoniũ vt dixi contraxerũt p verba de preſenti in rib ſuperi allegatis. z iſte põt dici. vir. illius mulieris z illa vxor illius viri vt dicitur in euãgelio Benit Joſeph virũ ℳaric. z alibi. Angelus noſtimere. Joſeph accipe mariã cõiugẽ ꝛc. que verba transumptiue habentur in. c. ioſeph. z in. c. pũsq;. xxvij. q. ij. vbi aperte dicitur q ex quo interuent cõſenſus de preſenti maxime ſecuta cõmuni habitatiõe poſſunt dici maritus z vxor ſeu vir z cõiũc. ſicut in coniugio qõ verum fuit in beata virgine ℳaria cũ Joſeph marito ſuo: lz nunq; interuenit carnalis copula vt ibi z

in. c. omne. itaq; eo. ti. 7. q. 7 hoc aptissime fuit de mẽte baz legum in quibus apellatur vxor anteq̃ sit ducta 7 sic ante. Secutã carnalẽ copulã ar. tex. in. c. in stitutũ. ca. ti. 7. q. nõ enim põt dici spõsa ex quo interuenit cõsensus de pñti: qz sponsa dicit quasi ꝓmissa dicitur cuius spõsalia a spõdeo spõdes q̃ idẽ ẽ q̃ ꝓmitto ꝓmittis. vt legitur. 7 not. in. c. nostrates. xxx. q. v. 7 super rubrica. C. 7 extra de spõsa. sed ex quo contractũ ẽ matrimoniũ nõ põt dici ꝓmissa: sed cõiugata 7 vxor. d. l. non sine. C. de bonisq; liber. 7. d. c. sufficit. cũ alijs superius allegatis. Secundo dicta vxor fuit in casibus superioribus ducta ad domũ. Tertio habitauit cũ viro suo: lz nõ fuerit carnaliter cognita nã ad significationem huius verbi habitauerit non requirit carnalis copula: lz cõsortiũ cõis habitaculi. vt ꝓbat expresse in casu nostro in. d. c. ꝓtinuit. xxvij. q. ij. ergo cũ verba hanc significationẽz iportãt. nec cõstat de contraria mente dictaz legũ nõ ẽ a verbis recedẽdũ. l. nõ aliter. ff. de lega. iij. 7 in. l. j. ℌ. an regitur dubia. ff. de exerci. 7 sufficit ita scriptuz cẽ. l. ꝓspexit qui 7 a quib⁹. 7. c. scriptuz ẽ. vj. q. iij. ¶ Facit ꝓ hac cõclusiõe tex. in. d. l. ij. ff. de dona. inter virũ 7 vxo. iũcta glo. in verbo cõcubina. ff. de dona. inter virum 7 vxo. vbi no. q̃ postq̃ interuenit cõsens⁹ ad matrimoniũ inter virum 7 vxorem appellatur matrimoniuz 7 ipi cõtrahentes dicũtur vir 7 vxor. ¶ Facit etiam tex. ꝑm Bal. in. l. deo nobis. C. de episco. 7 cleri. intelligendo q̃ ibi nõ interuenit actualis copula q̃ est ꝑsumendũ cũ alter potuit ingredi religionem. altero in seculo remanẽte vt. c. ex publico de con. coniug.

¶ Facit etiã tex. no. in. l. cũ fuerit. ff. de cõdi. 7 dem. vbi clare probat nuptã dici 7 ꝓ cõsequẽs vxorem ex quo iteruenit ad matrimoniũ cõsensus de ꝓsenti lz nõ dũ fuerit cognita neq; ad domum traducta qui sol⁹ cõsensus facit matrimoniũ 7 nõ comixtio carnis vt ꝓbatur ibi in fi. illi⁹. l. 7 ibi gl. 7 Bar. 7 tex. in. d. c. sufficiat. xxvij. q. ij. ¶ Facit etiã q̃ tenet. d. Abb. i. c. tertio loco in pe. 7 vltima col. de ꝓsumpti. 7 in secũdo volumine cõsilio. cõsi. lxxix. incipi vir primo q̃ no. vbi ipse dicit q̃ stante statuto quo cauetur q̃ vir lucretur tertiã ꝑtẽ dotis vxore premoriẽte sine filijs si vxor ẽ duxerit ad domũ 7 cũ ea habitauerit q̃ si dict⁹ vir cõtrahat cũ dicta vxore per verba de ꝓsenti cãq; traduxerit ad domũ sue solite habitationis 7 cũ ea familiã habitauerit gaudebit beneficio statuti ꝓdicta consuge decedẽte in domo ipsi⁹ viri ante q̃ matrimoniũ sit carnali copula cõsumatũ 7 ista ẽ pulchra dicisio. ꝓ corroboratione supradicte cõclusionis. ¶ Non obstat motiuũ supradictũ 7 in cõtrariũ formatũ procedit enim quando queritur de matrimonio ꝓpter suam perfectam significationem quo casu intelligi debet de consummato: quia tunc habet suum perfectum significatum iuribus superius allegatis. secus quando fit mentio de matrimonio seu ỗ marito 7 vxore ꝓ vt faciũt leges supradicte ad aliuz finez. vt in casu dictarum legum contingit: quia tunc verba accipiunt ꝓprie: quia non subest ratio capiendi illud strictũ significatum. nam cessante ratione illius stricti significati debet cessare illud significatum. l. j. ℌ. sexuz. ff. de postu. l. ij. in fi. ff. de donatio. c. cũ cessante. de appellatio. atq; in casu nostro non fit mentio de marito 7 vxore ꝓpter significatum: sed tantum ꝓpter simul tã cã cohabitationez perdictam. l. j. vt supra iaz dictum est. ¶ Pro expeditione vero huius particule. si vir. est sciendum q̃ nomen viri quandoq; ponitur respective ad vxorẽ. 7 tunc ponitur nomen viri pro marito. l. viro atq; vxore. ff. solu. matri. l. vir ab eo. ff. de iure doti. 7 in rubrica. C. 7. ff. ỗ dona. inẽ vi. 7 vxo. 7 ĩ hoc tex. ibi. si vir. 7 ibi. vxori. 7 ĩ. d. l. j. foro legũ lib. iij. ti. de las ganãci. 7. l. fi. eo. ti. 7 codez foro. li. j. ti. xij. l. fi. in fi. 7 eodẽ foro. li. iij. ti. xx. l. xiij. 7 in lib. ỗ cla. l. cc vij. 7 in copilatiõe ordina. li. v. 7. xij. l. j. 7. ij. 7 iij. 7. xiij. Quinq; non ponitur respective sed ponit⁹ cuz adiectiõe nõtãte q̃ sit vir alicuius mulieris. vel ecõtra vxor alicui⁹ viri vt per genitiuũ casum. vt cum dico vir seu vel ꝓnomen possessiuũ. vt cũ dico mulieri vir tuus vel similia verba: tũc etiaz intelligitur in dubio vir ꝓ marito. l. j. ff. de sena. 7 auc. si qua mulier. C. ad velleya. 7 foro legum. lib. iij. titulo. xx. l. xij. ibi. Lla muger que muger de su marido. si vero dictio vir ponat cũ alia adiunctiõe. tũc intelligitur vir idest hõ. l. vir bonus. ff. iudi. solui. 7. l. societatem. ℌ. similiter. ff. pro socio. in. l. iij. C. de dotis promissio. aduerte tamẽ q̃ nomẽ vir adultum hominem significat. cuz vero dico vir hominem importat. 7 potest intelligi ỗ quolibet. l. cum quis decedẽs. ℌ. codicillis. 7 ibi no. ff. dele. iij. 7 trahit late Bar. in. l. j. C. de digni. li. xij.

¶ Sequitur ibi in ter. Cedat. expone tu. idest tradidit ꝑm Pau. Areti. 7 Jaso. in presenti. ex quo infertur q̃ lz verbum cedat cõgruit iuribus incorporalibus. l. j. vbi per glo. 7 doctores. C. de actio. 7 obliga. l. penul. vbi Bar. 7 glo. ff. de dona. 7 glo. in. l. fi. C. quando fis vel ꝓtua. tamen in presenti adaptat ad res corporales. vt patet in nostro ter. iũcto illo verbo. possessiões. qõ verbum notat proprie res corporales. cuzno possessio: sed quasi possessio adaptat ad res non corporales. l. seruus. ℌ. incorporalis. ff. de acqui. rer. domi. 7 tũc exponitur verbuz cedo. i. trado vt dixi. Ex quo etiam infertur q̃ idem operatur cessio in iuribus 7 actionibus q̃ operatur traditio in

rebus corporalibus. vt notatur per doctores. in. l. ex legato. C. de lega. attẽde. q̃ istud verbum cedat aliquando vt dixi ponitur ꝓ tradere vt hic. 7 no. in dicta. l. ex legato. Aliquãdo ꝓ cõcedere vl restituere vel cõstituere. l. fin ali. ff. cõmu. predi. 7. l. per fundũ. ff. de serui. rusti. predi. Aliquãdo cedere ponitur ꝓ recedere. l. qua actione. ℌ. siquis. ff. ad legẽ aqui. Aliquando ponitur cedere ꝓ succidere. l. cedere. ff. arbo. fu. cesa. adde q̃ in dubio verbum cedo operatur donationem. Bar. ita notat in. l. vxori. ℌ. finali. per illum tex. iũcta sua glo. ff. de leg. iij. 7 ita potest etiam capi in presenti vbi vir cessit vxori possessionez idest donauit vt patet infra ex verbo idest causa donatiõis lz certe magis proprie stat cedat. i. tradat vt inferius apparebit. ¶ Ex hoc inferro q̃ cũ pat⁹ possit etiam in ꝓiudiciũ liberoz donare quintã partẽ bonorum cuidaz filio vel penitus extraneo vt habeẽ foro. leg. ii. iij. ti. xij. l. viij. q̃ si pater habẽs filios dicat cuidam filio vel vt dixi alteri penitus extraneo cedo tibi quintã partẽ bonoz meoz q̃ per inde valebit dicta donatio ac si dixisset dono tibi quintã partẽ bonoz meorum ex eo q̃ nõ apparet alia causa ꝓpter quã pater cesset ꝑm Bar. in. d. ℌ. fi. ¶ Ex quo etiã inferro q̃ cũz pater possit filiũ meliorare in tertia parte bonoz non solum in morte foro legu. l. iij. ti. de las man. l. ix. sed etiam in vita per. no. ꝓ Bal. in. l. si totas. C. de inoffi. dona. ꝑm q̃ als tenui. repetẽdo. ℌ. lz ii fundũ. l. vnã ex familia. vbi in hoc fere passu expẽdi totã meã repetitionẽ 7 finaliter in hoc q̃ supra dixi cõcluũ. ff. dele. ij. q̃ si pr̃ dicat cedo filio meo tertiã parte meorum bonorũ perinde habebitur ac si dixisset dono filio me tertiã partẽ bonorum meoz q̃ ẽ notandũ. q̃ tũc verbũ cedo ponitur ꝓ dono. ¶ Ex supradictis potest ĩferri vna no. q. de q̃ fui interrogat⁹ pater habẽs plures filios vni quez prius emãcipauerat dixit cedo tibi tertiaz 7 quintã partẽ bonoz meoz inter viuos mere pure simplr 7 irreuocabiliter quã cessionẽ volo valere immediate post mortẽ meã 7 nõ ante 7 reseruo in me q̃diu vixero vsu fructũ talis tertij 7 quinti dubitaf de duobus primo an intelligatur per dictũ verbum cedo fieri donatio dicti tertij 7 quintise cũdo posito q̃ sit donatio an erit donatio causa mortis vel inter viuos 7 quo ad primũ dico vt in superioribus dixi. l. q̃ erit donatio vt per Bar. in. d. ℌ. fi. quo ad hz videtur ꝑma cõsideratione dicendũ q̃ sit causa mortis q̃ vbi sit mẽtio de morte intelligit in dubio q̃ sit donatio causa mortis. l. seya. ℌ. fi. ff. de dona. cau. mo. l. seya. cũ glo. ff. de dote plega. glo. 7 docto. in. l. fi. C. pactis. 7 in. l. stipulatio hoc mõ cõcepta. ff. de verborum obligatio. 7 in. l. ij. C. de iure doti. 7 in. l. que dotis. ff. solu. matrimonio. 7 institu. de donation. in ꝓncipio. sed in dicta donatione fit mentio de morte: animo expresse dictus pater in donatione expressit velle dictam donationem valere immediate post mortem igitur 7c. tamen supradicts iuribus non obstantibus contrarium potest de iure in supradicto casu responderi 7 dici dictam donationem esse inter viuos. vt ex infrascriptis apparebit. ¶ Primo ꝓpter illa verba inter viuos mere pure 7 simpliciter in dicta donatione ꝓpter que verba sumus in casu certo 7 claro. scilicet q̃ pater donãs voluit donare inter viuos vt verba sonant 7 dicunt. l. non aliter. ff. de lega. iij. 7. l. labeo. ff. de supelle. lega. vnde dicit Cynus in. l. ij. C. de iur. doti. 7 Bar. in. d. l. que dotis circa primã col. dum opo. dele. cum maritus. in fine. ff. de pactis dota. q̃ illud quod dicitur donationem esse causa mortis quando est facta mentio de morte ẽ quãdo sum⁹ in dubio: sed quando apparet q̃ animo donãdi simpliciter seu inter viuos facta est donatio tunc non curamus an sit facta mentio mortis vel non 7 erit donatio irreuocabilis. l. perfecta. C. de dona. que sub mo. facit ꝓ hac cõclusione illud q̃ in fortiorib⁹ terminis consuluit Oldra. in consilio. v. incipienti. Ticius dedit duobus coniugibus 7c. Vbi siquis dedit duob⁹ coniugibus omnia bona sua retento sibi vsũfructu ꝓ hec verba ratione matrimonij inter vos contrati cõscius 7 attendẽs. q̃ vos coniuges multa grata mihi fecistis. 7 etiam de die in diem impendetis volens vos remunerare: saltem in parte ex certa scientia ac spontanea voluntate ac etiam libere ꝓprio iure donaui dediz tradidi pure libere 7 simpliciter inẽ viuos 7 irreuocabiliter talia bona nec dictam donationem in gratitudinis causa vel alia qualibet reuocare volo. 7 renuncians super hoc ex certa scientia iuribus dicentibus q̃ donatio poterit propter ingratitudinẽ 7c querebatur an donatio dicatur ob causam. an vero pura libera 7 simplex 7 concludit q̃ est simplex donatio 7 non ob causam. 7 hoc ꝓpter illa verba pure 7 libere 7 simpliciter. allegat. l. finalem. C. de donante. nupti. ibi dum dicit. Quasi antipherna possint intelligi 7 non simplex donatio mouetur etiam per. l. j. cum ibi notatis. ff. de donatio. Nec obstat ꝑm cuz causa matrimonij expressa in ꝓncipio donationis quia adiectio talis videtur in dubio causa impulsiua 7 non finalis. l. ticio centum in ꝑn. ff. de condictio. 7 demonstratio. 7. l. ij. ℌ. finali. ff. de donatio. 7. l. lz 7 si mors in fine. ff. de donatio. inter virum 7 vxorem. 7. l. si mulier. 7 ibi no. C. de iure do. 7 ibi descendit ad spe

Universidad de Deusto
Biblioteca

cie meritoriz multo magis in nostro casu operantur illa verba. q̄ ita sit donatio int̄ vivos q̄us sit collata in tempus mortis. l. j. C. vt actio ab here. z contra here. deu. l. hereditatis. ff. ō bonis auct. iudi. possi. l. fin. ali. C. de contraben. z cōm. stipula. z expressius ina. nam si cum moriar. ff. de condi. inde. cum ibi notatis. per Bar. in vltima oppo. facit qō dicit Bar. in. l. stipulatio hoc modo concepta. ver. quero aligs vult petere. ff. de verbo. obliga. z in. l. fina. ver. qd si promitto tibi centum. C. ō pactis. q̄ si dono tibi post mortem q̄us in dubio dicat donatio causa mortis tamen facit nisi sit dictum q̄ sit inter vivos. l. cur maritus. ℌ. fin. ali. fm vnum intellectum ibi positum per glo. cōmunt̄ approbataz. ff. de pactis docta. ō quo intellectu per doctores in dicta. l. que dotis. et quibus verbis noster casus clare decidit̄ predictus enim pater promisit in dicta donatione non contravenire dato: ergo q̄ esset facta mentio mortis vel collatam tēp⁹ mortis trāsit tamē in donationē int̄ vivos. l. vbi ita donatur. z. l. sē nat⁹. ℌ. mortis cā. ff. de dona. facit etiam p corroboratiōe supradicte cōclusiōis: quia in dicta donatiōe sunt expresse adiecta hec verba revocabiliter. ita q̄ nulla ingratitudinis causa vel offensa vel odio quoquo modo revocare possit p que verba apparet q̄ donās voluit istam donationem esse fortiorem quam de sui natura sit etiam mea donatio inter vivos que ex talis causib⁹ regulariter potest revocari. l. fināli. C. de revo. dona. c. finali. de donat. Facit etiam p hoc illud quod no. Bal. in. l. ij. C. de iure dot. vbi voluit q̄ quādo in donatiōe ē facta mētio mortis per modum dilatiōis tātū. nō intelligitur esse donatio causa mortis: sed inter vivos. ita dicit velle Dy. in. d. l. seya. ℌ. finali. z potest intelligi ex causa dilatiōis factam esse mentionem mortis quādo in verbis importātibus executionem facta ē mentio mortis z nō in verbis importantibus substātiam donationis. ita dicit notanter Bal. in additiōe ad Specu. in titulo de instrumen. edi. in vltimo collum. ver. siquis donat proprietatem. z ita dicit eē de mente Specul. in dicto titulo. ℌ. porro. ver. donatio sutē. z ita in nostro casu debet intelligi factam eē mētionem mortis causa dilationis etiam in executione: quia in illis verbis dedit z donavit adiecit verbuz inter vivos. alias pater donans esset sibi contrarius q̄ euitari debet. ℌ. quibus. in prima cōsti. C. in. c. cū tu. de testi. l. j. C. de feu. z no. Ey. in. l. inexercendis. in. j. questione. C. de fide instrumē. z Bar. in. l. scripture. eodem titulo. facit etiam p̄ supradicta cōclusione: quia in dicta donatiōe fuit facta reservatio vsus fructus in vita ip̄ius patris donantis. que quidez reservatio starenon posset si diceremus substātiam donationis esse collataz in tempus mortis z prius non intelligi esse donatum per quam conservationē vsus fructus pater donās videtur dedisse filio donatario dictum tertium z quintum donatum. l. siquis argentum. ℌ. sed z siquis. z. l. quisquis. C. de donatio. z per vltima verba declarātur precedētia. l. si servus plurium. ℌ. finali. z. l. qui filiabus. in principio. ff. de leg. j. faciat etiam p̄ hoc auctoritas Ange. in consilio. clxxix. incipienti. Visis predictis instrumentis. in penultima collum. ver. ex hoc sequitur ōclusio. z Pau. de ca. in consilio. xcvij. incipienti. Notandum ē primo. z dominus Alexan. in primo volumine consilio xiiij. incipienti. Circa primum dubium quo queritur. in primo dubio. z an mulier hoc possit donare causa mortis sine cōsensu mariti. Vide Pe. de ancha. in consilio. cclxxxiij. incipienti. Dubium in ista questione faciat. ¶ Sequitur in tex. vxoi. z in hoc verbo dic per omnia. vt dixi in verbo. si vir. ¶ Sequitur in tex. possessionem. z hec littera potest exponi vno de duobus modis. vt dicamus possessionem scilicet nudam a proprietate. quasi dicat. q̄ hec res que fuit donata a marito vxori nō erat mariti: sed aliena. z ideo verum est q̄ transferatur possessio. z hec expositio videtur necessaria vt tollatur contrarius q̄ sit ad hunc tex. de tex. in. l. cuz qui. la vltima. ff. de donatio. inter virum z vxo. vbi mulier rem sibi traditaz a marito ex donatiōe facta constante mat. inomo nō dicitur possidere. vt dicta. l. cuz qui. intelligatur quādo maritus erat domin⁹ rei donate quo casu quia maritus non efficitur pauperior ex tali donatione. valet per tex. in. l. si vir. vbi Bar. ff. de vsuca. p̄ dona. z argumento tex. in. l. j. ff. de donatio. inter virū z vxo. que ratio cessat quando maritus donavit solam possessionem. z per consequens rem alienaz. z propterea transfertur in vxorem possessio. z hanc expositionem patitur glo. quam sic intelligit Bar. z doctores in glo. j. vt quātū dicit. Nudaz cum forte alterius erat proprietas. sed ista solutio z expositio cōmuniter dānatur per doctores quia si in casu nostri. ℌ. donaretur nuda possessio non eēt dubiū q̄ talis donatio valeret fm Bar. in dicta. l. si vir. cū hoc casu maritus non efficeretur pauperior nec mulier ditior. vñ cessat ratio propter quam poterat induci dubitatio in nō ℌ. z per cōsequēs ratio. d. l. j. ff. de dona. inter virum z vxo. quia donās si cepit a traditione non tenet ō euictione. l. aristo. ℌ. labeo. ff. de dona. l. ij. C. de euictio. l. j. C. de iure dot. vnde nō videtur effici pauperior: quia domin⁹ rei potest rei vēdicare. z marit⁹ nō tenet de euictiōe vnde talis donatio non improbata.

z sic hic intellectus nō cōvenit littere nostre: quia non est improbatus a iure hic cōtractus. vt supra dictuz est. tamē hic tex. dicit q̄us sit improbatus ꝛc. z p cōsequēs nō esset opus q̄ in trāslatiōe possessionis ad ip̄az vxoreꝫ iuris cōsultus verteretur ratiōibus. in hoc ℌ. scriptis quia sufficiebat dicere z illa erat ratio directa. q̄ possessio trāsfertur in vxorem: quia maritus licite eam donat. z nō obstat tex. in dicta. l. cum qui. q̄ verum est q̄ mulier donataria nō dicitur possidere inspecto exitu z effectu. nam cuz maritus possit revocare donationem z repetere rem donatam ea nō dicitur possideri a muliere sicut dicitur: qui actionem habet ad rem. rez habere videt. l. rem in bonis. ff. de acquirē. re. domi. l. qui actionē. ff. de regu. iuris. z. l. nō videbatur. ff. de acqui. posse. sed in hoc. ℌ. loquitur iuris cōsultus nō habito respectu ad exitum: sed habito respectu ad presentem statum. z hanc solutionem z cōcordiam ponit glo. in dicta. l. cum qui. in vltima opinione que ibi z in nostro. ℌ. communiter tenetur. quapropter poterit noster tex. exponi aliter. z secūdo ibi dum dicit. Possessionem. l. rem possessam: quia sepe fundus possessus dicitur possessio. l. quoties. vbi no. C. de rei vēdi. l. ij. C. de proba. z. l. interdum. ff. de verbo. signi. l. initio. in p̄n. C. de pactis. inter emptio. z vēdi. l. siquidem. C. de dona. inter vi. z vxo. l. si de vi. ff. de iudi. l. cum mortis causa. ff. de condi. ob causam. l. j. ℌ. scevola. ff. siquis testa. li. esse iussit. fue. l. iij. C. ne vxor pro ma. l. si dominū. C. ō pigno. l. iiij. C. de euic. z. l. si controversia. C. de omni agro. deser. libro. xj. ¶ Ex hoc posset inferri. q̄ si ego dico dono ticio quintam partem proprietatis possessionum mearum. q̄ perinde est. ac si dicerem. Dono quintam partem bonorum meorū. z hoc p supradicto. p quo facit tex. z ibi hoc notat Bar. z Jo. ō pla. in. l. locorum. C. de omni agro. deserto. lib. xj. vbi ipi dicūt. q̄ tm̄ est dicere. p proprietas quantum dominium rei. z allegat tex. in. l. cum satis. de agri. z cēsi. eodem libro. qō dicūt eē vtile ad statutuz dicēs. q̄ domini possessiōis possint talia facere: quia non refertur solum ad dominos possidētes sz ad dominos rei. ¶ Ex hoc etiam potest inferri. q̄ si pater ita dicat filium meum Johannē meliorō in tertia z quinta parte proprietatis possessionū mearum vel in tertia tātū. vel in quinta solum. q̄ perinde sit talis filius melioratus. ac si diriget in tertia z quinta parte bonorum meorum. facit qō dicitur fm communem vsuz loquēdi. Titius habet tot possessiones fm quem cōmunem vsum ioquendi tale nomen possessiones accipit̄ p proprietate qui communis vsus loquēdi debet preferri propie rei significationi. l. liber. ff. de supp
pel. lega. l. cum declaratio. ℌ. asinam molēdinariaz. ff. de fun. instru. z. l. liberorum. ℌ. q̄ tamē cassius. ff. de lega. iij. facūt no. p Bar. z modernos in. l. generali. ℌ. vxori. ff. de vsu. lega. z per Bal. in. l. fin. in fine. C. ō compēssa. vbi ipi dicūt. q̄ legās possessiones videtur legare omnia bona excepta pecunia z bijs bonis que sunt alienationi parate facit qō dicit Bal. in. l. j. ff. de statu homi. q̄ siquis donet omnes possessiones suas. omnia bona videtur legare exceptis iurib⁹ z actiōibus per rationem. de qua ibi p euz facit etiam glo. z q̄ ibi dicit Bar. z Bal. in. l. ij. ff. de origi. iuris. vbi dicit notanter p̄o rusticis. q̄ dicūt iste campus est meus: quia colūt ip̄m tantum. facit etiam illud quod dictum fuit in. l. j. in principio. ff. de acquiren. posse. vbi fuit conclusuz. q̄ si aliquis legat possessiones suas: nō solum videtur legare bona immobilia. verum etiam mobilia. vt ibi satis dictuz fuit per modernos. Unum tamen est. q̄ ꝛs donatio inter virum z vxorem nō valeat per nostrū tex. z per totuz titulū. C. z. ff. de dona. inter virū z vxo. immo maritus talem donationem poterit ad libitum quādo voluerit revocare. fruct⁹ tamē industriales quos vxor donataria percepit etiam constāte matrimonio faciet suos propter bonam fidem quam habuit credendo talem donationez valere tex. est in. l. de fructibus. ff. de donatio. inter virū z vxo. z in. l. fructus percipiendo. ff. de vsu. ¶ Ex supradictis potest inferriz scriptum nō reperiam. q̄ si ego pater melioraui filiū meum quem in potestate habebam in tertio z in quinto bonorum meorum quā donationez aut meliorationē ei cōtuli donās sibi inter vivos. z eādem donationem assignaui in vno fundo q̄ facere possum ex facultate l. ccxiij. in libro declarationū iūcta doctrina no. Bal. in rubrica. ff. de re. dīui. in fine. j. collum. z in. l. nō amplius. ℌ. finali. vbi. d. Alexā. ff. de lega. j. z postea penitētia ductus revocem dictam donationem q̄ facere possum cum talis donatio non valet. l. ij. C. de inoffi. dona. l. donationes. C. de donatio. inter virum z vxo. cum similibus. q̄ fructus industriales quos ipe filius percepit ex industria sua z negociatiōe faciat suos z nō veniāt in revocatiōe donatiōis. Q̄ō poterit primo fundari per supradicta. Secūdo q̄ donatio facta filiofamilias equiparatur donatiōi facte inter coniuges dicta. l. douationes. sed dicta donatio facta inter coniuges non est revocabilis respectu fructuū industrialium dicta. l. de fructibus. z dicta. l. fructus. ergo idem erit in donatione facta inter patrem z filium per argumētū a simili. l. nō possunt. ff. de legi. z q̄ valeat argumētū de donatiōe facta p virum vxori ad donationē factaz per patrez filiofami-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tias tenet expresse Ludoui. roma i consilio. cclxxvij. incipienti. Non ē dubiuz. z Jason in. l. si pacto quo. in. ij. collum. C. de pactis. hinc venit q quemadmodum donatio facta a marito vxori nō valet in contīnēti: sed morte confirmatur dicta. l. donationes. duz tamē interueniat traditio. l. papinianus. vbi glo. ff. de donatio. inter virum z vxo. vel aliud q habeatur loco traditiōis. l. ij. vbi Bal. z Sali. C. de dote cau. nō nu. Jta etiam donatio facta a patre filio quē habet in potestate nō valet in cōtinēti sed morte patris confirmatur dicta. l. donationes. duz tamen interueniat etiam traditio rei donate. fm Bal. in. l. ij. C. ō inoffi. dona. z Ange. in. l. ij. ff. pro dona. z pro hoc allegant dicti domini. glo. in dicta. l. papinianus. fz certe dicta glo. in dicta. l. papinianus. tantū loquitur de donatione facta inter virum z vxorem. nō autem de illa que facta est inter patrem z filium fz ego allego pro hoc text. quem ibi notat Bal. z Salic. in. l. ij. C. siquis alteri vel sibi. z text. in. l. siue emancipatis. quez sic notat Bal. z Ange. C. de donatio. z in. l. donationes. ℌ. pater. quem ibi ad hoc notat Jmo. ff. de donatio. quibus cauetur q ad hoc vt donatio facta filiofamilias confirmatur emancipatione per dictam l. siue emancipatis. z dicto. ℌ. pater. est necesse q tēpore emancipatiōis interueniat traditio alis non confirmabitur talis donatio emancipatione. sed sic est q sicut mortem donātis cōfirmat donatio facta filiofamilias dicta. l. donationes. ita etiam confirmat emācipatione ipius filij. dicto. ℌ. pater. z dicta. l. siue emācipatis. ergo idem debemus dicere. q sicut emancipatione confirmatur donatio. dum tamen tempore emancipationis sit ūlius emancipatus in possessione rei donate. Jta etiam dicamus q morte patris donantis confirmatur donatio. duz tamen tēpore mortis patris sit facta filio traditio rei donate. ¶ Hinc etiam venit q sicut donatio inter virum z vxorez firmatur iuramento. vt tenet Bar. in. l. seyus z augerius. ff. ad legem falci. z in. l. siquis pro eo. ad finem principij. ff. de ādemisso. z Alberi. de rosa. in. l. sed z si possessori. ℌ. item si iuramēto. ff. de iureiurā. z Federi. de senis in consilio. crl. incipiens. ℙDuctus questionis talis est constāte matrimonio inter cōiuges. z Bal. inre petitio. l. ij. in. v. col. carta. ff. de iureran. Ange. in. l. penul. ℌ. mulier. ff. solu. matri. late Jmo. i. c. cum contingat. in. x. membro. z ibi. d. Abbas in. lx. casu de iureuran. z dñs Abbas in consilio Jmo. z moderni in. l. siquis in limos. ℌ. finali. ff. ōlega. j. ℙDau. ō ca. in. l. pacta que cōtra. C. de pactis. z in cōsilio. cj. incipiēti. ℙNotādū ē. Ludo. in consilio xliij. incipiēti. Ex supra narrato themate. z in consilio. cexciij. incipiē. ℙPresupposito q dictū legatum. d. Alexan. in secūdo volumine cōsilio. viij. incipiēti. Visis z cōsideratis bijs que in themate continent. z in eodem secūdo volumine cōsilio. clvij. incipiē. Viso instrumēto donatiōis. Frācis. de areuo. in consilio lxxiij. incipi. ℙDiligenter z mature cōsideratis. z Jason in dicta. l. pacta que cōtra. in. ij. collum. C. de pactis. ita etiam donatio inter patrem z filium in potestate q̄uis ꝓhibiti a iure ciuili firmatur iuramento fm Bal. in. l. ij. in vltima questiōe. C. de vsuca. pro dona. z in repetitiōe. l. ij. in. xxj. carta. ff. de iureiurā. z notat Bal. in tertio volumine cōsilio. cclxij. incipi. ℙPremittēdū ē ad euidētiā. d. Abbas. in dicto. c. cū cōtingat. in vltima col. idē tenet. d. Alex. in l. si donatiōe. C. de colla. Ludo. in. l. placet. ff. de acq rē. here. z in. l. donatiōes. ℌ. pater. ff. de donatidem ē de mēte Bar. in. l. tricia. la. ij. ℌ. imperator. ff. deleg. ij. hoc idē tenet Jason in. d. l. pacta que cōtra. z in. l. frater a fratre. ff. de condi. indebi. ¶ Tertio facit text. singularis in. l. cū oportet. ℌ. sin aūt. q nō ē alibi. fm Bal. ibi. z. d. Alex. in ad Bar. ibi. C. ō bonisqz libē. vbi dicit text. q si pē donauit filio quē habz i potestate vsufructum bonoz aduēticioz q ad patrem ptinebat ratiōe legitime administratiōis. d. l. cū oportet. in pn. l. fi. in prin. eo. ti. z. l. j. C. de bonis mater. q talis donatio statim valet tempore donatiōis facte nec eget cōfirmatiōe p mortē patris donātis. z sic posito q pater si donaret proprietatem rei siue talis donatio nō valeret p superius allegata tñ donatio vsus fructꝰ bene valet sic igit videt in nostro casu. q lz donatio facta per patrē nō valuit irreuocabiliter respectu proprietatis q̄ penitētia ductus potuit reuocare tñ respectu fructꝰ saltē industrialis fuit. d. donatio irreuocabilꝭ cū valuit icōtinēti p. d. ℌ. sin aūt. nec obstat q possit dici q. d. ℌ. sint aūt. nichil facit p hac cōclusione: qz logē quādo fuit facta donatio fructuū rerū aduēticioū. z p cōsequēs ad filiū pertinētiū quo quidē casu nō ē mirū q valeat donatio ex eo: quia in. d. ℌ. sin aūt. nō fuit ꝓpria donatio fz potiꝰ quedā remissio vsu fructꝰ que remissio bene valet q pater nil de suo donare videtur: fz nō capit lucrū scilicet recipiendo vsū fructū. ergo ipz remittere videt. secus tñ ē in nostro casu vbi pr si potuisset donare tales fructus industriales videtur de suo donare cū dictꝰ fructus sint ipsiꝰ prīs datis z p cōsequēs videt suꝰ per text. in l solū. ℌ. mūi. ff. rei vēdi. z i. l. dco. ℌ si qs. ff. ad exhibē. z in. l. ij. ℌ. j. ff. de religi. z sumpti. fune. z sic nō videt valere dicta donatio p iura superiꝰ allegata. ꝓterea i. d. ℌ. sin aūt. iō valet donatio q ibi donās nihil prīmonio suo diminuit z illō nō augētet per textū singula

rem in. l. patres. ff. de bijs qui in frau. credito. quem text. in suo casu reputat vnicum z singularem. Bal. in rubrica. C. de bijs que in frau. credi. in penultima collum. melius facit text. in. l. qui autem. in principio. ff. de bijs qui in frau. credi. vbi dicit textꝰ notanter. q si debitor sit heres instītutus: vel sibi sit relictum legatuz potest legatū siue hereditatē repudiare nec ꝓpterea dicitur creditores defraudare. z ponitur ibi in text. ratio quia patrimonium suum non diminuit qui nolnit acquirere. vt etiam alibi inquit iuris cōsultus in. l. alienationis verbum. ℌ. j. ff. de verbo. significa. q qui occasione acquirendi nō vtitur nō intelligitur alienare. hinc dicit text. singularis in. l. precia rerum. ff. ad legē fal.. q ius adeundi non est in bonis heredis: nec qz in eo dē locupletior. z ille text. nō ē alibi fm Bal. in. l. ij. ad finem. C. de iuris z facti igno. d. Alexā. in dicta. l. precia rerum. in. j. collū. z Jason in. l. ij. in. ij. collū. C. de fideicō. z sic cuz dicta donatio de qua in dicto. ℌ. sin autem. non diminuat patrimoniū patris valuit. nuz talis donatio facta etiam intra ꝓhibitos valet ab initio. l. si spōsus. ℌ. siquis rogatus. ff. de dona. inter virū z vxo. secus in nostro casu iniquo cum dicti fructus sint percepti ex re ipius patris donātis videtur esse eodem modo patris. per dictū. ℌ. meuz. cum alijs superius allegatis. z per consequēs si talis donatio ab initio nō valeret intelligeretur patrimoniuz patris minutum. z sic nō valeret cum sit facta inter ꝓhibitas personas per dictum. ℌ. siquis rogatus. preterea huic fundamēto tertio obstat text. in. l. si fructus. C. de donatio. inter virū z vxo. vbi illud indicatur de fructibus q de ꝓprietate. i. sicut donatio facta per maritum vxori de ꝓprietate nō valet icōtinēti. ita etiam si fiat de fructibus. sed subsistentando istud tertium fundamentum dico q omnia que supra dicta sunt ad impugnationem huius fundamēti faciūt ad eius corroborationem. quia quemadmodum in dicto. ℌ. sin autem. valuit donatio ex eo q ibi nō est ꝓpria donatio. ita etiam in nostro casu non est ꝓpria donatio: quia cū tales fructus industriales potius descendūt ex opera z industria filij q̄ ex natura rei. vt in. ℌ. siquis a nō dño. institu. de re. diui. z in. l. si eius fundi. ff. de rei vendi. glo. ordinaria z omnes in l. ex dño. z. ff. codē ti. Ange. in. l. item venūt. ℌ. fructus. ff. de peti. here. Bal. in. l. j. C. de vsu z fru. lega. z in. l. ancille. in. v. collū. C. de fur. cano. in. c. grauis. de restitu. spolia. Specu. z Jo. an. in additione ti. de fru. z inte. ℌ. j. circa principiū. debent indicari z censeri venire ex opera z industria filij. z nō ex re patris. arg. text. in. l. cum queritur. ff. de statu homi. Jtē quia debet attendi illud quod principaliter fit. l. sigs. nec causam. ff. si cer. peta. l. j. in prin. ff. de auto. tuto. l. nauis aduersa. ff. ad legē rodi. de iactu. l. verum. la ij. z. l. inuric. ff. de furtis. z sic nō est in nostro casu. ꝓpria donatio. cum donatio est mera liberalitas q̄ nullo iure agente fit. l. j. in prin. z. l. donari. ff. de donat z l. donari. ff. de regu. iuris. z no. Boffre. in summa. extra de donatio. Item per talez perceptionez fructuū industrialiuz nō diminuitur patrimonium patris cū ipe pat nil ponat de opa neqz industria sua nec defacultatibus suis aliquid expēdat. p fructibus illis procreandis. igitur valebit talis donatio fructuū. z sic dictus. ℌ. sin autem. z omnes rationes ipius faciūt pro hac conclusiōe. ¶ Quarto facit text. nota. in. l. si mulier. ℌ. sed si habētē. ff. de leg. iij. vbi dicit text. q si habēti, ꝓprietatē fundi ticiani ego habens usufē fundi usufructuz donauit talem usufructum z cum onere fideicommissi grauo q iste donatarius causa mortis statim z ante mortez mei donatis lucretur fructus. z hoc ꝓpter onus fideicommissi: quia alis donatarius causa mortis nō lucratur fructus incōtinēti sed post mortem donantis. l. cuz quis. ff. de condi. ob cau. sic igitur dicamus in nostro casu. q lz alis quotiēs donatio est prohibita seu reuocabilis donatarius nō lucretur fructus. per dictam. l. si fructus. C. de donatio. inter virū z vxo. z per dictam. l. cum quis. tamen in nostro casu cuz filius habeat dictos industriales cū onere. scilicet propter culturaz z curam. d. ℌ. siquis a nō dño. q eos incōtinēti lucretur z sic q nō indigeāt cō firmatione per mortem. z per consequens q pater reuocās donationē nō possit reuocare tales fructus. ¶ Quinto facit q tenet Bal. quem ibi refert z sequtur ℙDbili. cor. iu. l. finali. C. de vsu z fru. lega. iuncto eo q dicit Bar. in. l. legatum. la. j. ff. de lega. ij. quem refert z sequitur ℙDau. de ca. in. l. lucius titiꝰ. ff. codē titulo. nam dicit Bal. z ibi etiam ℙDbili. in dicta. l. si. q si testator legauit titio fundum. z cuz fundat tradat i vita sua legatario q talis legatarius cō sequitur fructus talis fundi adie traditionis z eos ab illo tempore lucratur sicut eos lucrarctur post mortem testatoris z post litem contestatam per dictam. l. finalem. dicit notanter, Bart. in dicta. l. legatum. z ℙDau. de castro in dicta. l. lucius titius. q lz testator rem legatam tradat legatario in vita q nihilominus poterit tale legatum reuocare. ecce igitur ibi casus si alicui fiat cōcessio alicuius rei. que gdē cōcessio ē reuocabilis ad libitū cōcedētis. tñ ille cui facta ē cōcessio lucrabit fructus interim per cuz perceptos. sic igitur dicimus in nostro casu. q lz pater qui donauit filiofamilias. rem possit eam ad libitum reuocare. tamē filius possit lucri facere fructus per cuz peceptos.

¶ Sexto facit tex. no. in. l. bone fidei. in. princi. ff. de acqui. re. domi. vbi loquitur tex. an re ꝓhibita alienari. & sic quādo cōtractus ē nullus. & tū dicit ibi tex. q̄ bone fidei possessor lucrat fructus. ita videt dicēdus in p̄senti. q̄ ꝛs iste cōtractus donationis inter patrē & filiā in potestate cōstitutus sit ꝓhibitus. & p cōsequēs sit nullus attamē filius lucret fructus interim p eus ꝓceptos cū sit bone fidei p̄maxime cuꝫ tales fructꝰ sint industriales. ¶ Septimo facit: q̄ cū tales fructꝰ industriales veniāt ꝓpt̄ culturā & curaꝫ. vt. d. ff. siquis a nō dño. & per consequēs nō dicunt venire ex substātia rei paternę: sed ex laboribus filij. censent tales fructus ex causa aduēticta venire. l. cum oportet. in p̄n. vbi Bar. Bal. & alij. C. ō bonisq̄ libe. debēt ad filiū ptinere p eādē. l. cuꝫ oportet. & l. si. co. ti. & l. j. C. de bonis mater. facūt ea q̄ dixi in tertio fundamēto supra. ¶ Octauo facit dictū Bar. in. d. l. cum oportet. in p̄n. vbi dicit ipe. pone q̄ pr̄ dꝫ filio fundū vt inde se alceret ipe ex fructibus fundi lucrat' est. an istud dicat ꝓfecticiū. & ibi ipe dicit q̄ erit aduēticiuꝫ q̄ cū filiꝰ ipe iuris manibꝰ colat parēs quā lucrabit ex fructibus vt ex opa sua erit aduēticia. p. d. l. cuꝫ oportet. in p̄n. ¶ Nono facit. pone q̄ pr̄ dedit vni filiorꝫ pecuniā admercan. & talis filius mercator pecuniaꝫ patris exercuit i mercātias & multa suplucratꝰ ē nūquid teneat cōferre fratribꝰ. & quātū ad pecuniā habitā a patre nō ē dubiū: q̄ ē peculiū. ꝓfecticiū q̄ semper remānsit in dominio patris. & p cōsequēs mortuo pr̄e ē dividendū inter fratres. l. certuꝫ. C. fami. her. dubiā ē ergo de lucro inde acquisito an illud etiā cēseat ꝓfecticiū vt sic dividi debeat inter fratres: an vero cēsear aduēticiū tanq̄ acquisitū aliūde q̄ immediate ex pecunia patris sed ex industria & exercitio filij. & sic q̄ nō conferat p iura hodierna. vt in. l. si. C. de collā. & cōmunis opinio ē q̄ faciam⁹ tres casus. Primo: q̄ aut iumus in casu claro. s. q̄ filius acquisiuit absq̄ opera sua & absq̄ labore psone: puta quia pecuniā locaret apud cāpsores. & tūc illud lucrū censet ꝓfecticiū. Secūdo casu q̄ cōstat q̄ filius totum lucrū facit ex solo labore psone. & tūc totū ē aduēticium. Tertio casu q̄ sumus in dubio. & hic ē aduertēdā q̄ q̄ēadmodū in societate medietas lucri attribuit pecunie. & alia industrie persone. vt ē glo. in. l. j. C. p socio. iuncto tex. in. §. q̄ aūt. insti. per quas psonas no. acq. ibi neq̄ ex laboribus vel ꝓspera fortuna. & in. d. l. cuꝫ oportet. in p̄n. ibi filij nō lugebūt que ex suis laboribus acquierint. & ē tex. in. l. societates. §. societas. & in. l. si non fuerit. ff. pro socio. & in. §. ..ō illa sane isti. eo. idē erit i isto lucro nā dimidiū attribuit pecunie & erit ꝓfecticiū. & p cōsequēs inter fratres dividēdū aliō dimidiū psone filij. & erit aduenticiū. & sic minime cōferēdū. d. l. si. ita cōcludit Bar. in. d. l. si. & in. l. j. §. nec castrēse. in. ij. col. ff. de collā. bono. & in. d. l. cū oportet. in p̄n. & in. l. si tibi. §. si pactus. ff. de pactis. & in tractatu de duobꝰ fratribꝰ. in. j. & ij. col. & etiā in. ij. q. p̄n. & in cōsilio. clxxxvj. incipiēti. cruciarel⁹ idē tenet Pau. de ca. in. d. l. si. idem tenet Ange. in cōsilio. clxxv. incipiēsi. Pater habens plures filios ad mercaturā. in vltima col. Auge. & Pau. de ca. in. d. l. cū oportet. in p̄n. d. Abb. in cōsilio. cxlij. idez ꝛs Ludo. roma. cō. cccclxij. incipi. quo ad p̄mū. ꝓposite cōsultatiōis articulum. Ecce qualiter fructus quos cōstat filiū acquirere ex sua opera labore solicitudine & industria ptinēt ad filium. put sunt fructus industriales. ¶ Decimo facit dictuꝫ no. Inno. in. c. ad nostrā. de reb' eccle. nō alle. vbi dicit q̄ de iure cōmuni ꝛs contractus sit nullus tū si ꝓcipiēs fructꝰ sit in bona fide illos lucrabit. allegat tex. i. l. sed si lege. §. scire. vbi etiā hoc tenet Ange. ff. de peti. here. & refert & sequitur Jo. de imo. in dicto. c. ad nostram. cuꝫ ergo in casu nostro iste filius sit in bona fide que in dubio p̄sumit. glo. & ibi. d. Abb. in. c. sanctoꝝ. & in. c. si diligēti. de ꝓscrip. & in. c. auditis. & in. c. fi. eo. titu. glo. in. l. penul. C. de euictio. glo. in. c. cuꝫ ecclesia. de causa posse. & ppt. glo. in. c. ꝛs. xvj. q. iij. Bar. i. l. celsus. ff. de vsuca. etiaꝫ si nullus titulus appareat. glo. in. l. siquis emptiōis. in verbo tenuerūt. C. de ꝓscri. xxx. vl. xl. annoꝝ. quā sequit Bar. in. d. l. celsus. Ange in. l. sup lōgi. C. de ꝓscrip. lōgi tempo. Bal. in repetitiōe. l. j. in. iiij. col. C. vnde vi. d. Alex. in consi. cxlij. in p̄mo volumine posito q̄ ista donatio nō vale at patria potestate impediēte tū filiꝰ in bona fide constitutus que in dubio vt dixi p̄sumit ꝛs titulus sit nullus lucrabit fructus. ¶ Undecimo facit dictū Anto. in. c. diuersis fallatijs. de cleri. coniuga. vbi dicit q̄ decretū nullū ꝓstat colorez vt quis lucret fructꝰ ita in ꝓposito nostro: ꝛs ista donatio nō tenuerit tamē ꝓstat iusti colorē lucrādi fructus. bene facit qō notat Inno. & Anto. in. c. cōsultatiōibus. de iurepatro. ¶ Duodecimo facit illud qō ponit Bald. in. d. §. scire. & Ludo. roma. in. l. q̄ vtor. ff. de acquirē. posse. vbi ipe dicit. q̄ q̄ habet fructus industriales i re aliena cuꝫ sit in bona fide cōstitutus nō dicat eos habere ex causa lucrativa: sed ex cultura & cura. d. §. siquis a nō dño. q̄ istud lucrari fructus ē p quādā recōpensationē culture & cure. d. §. siquis a non dño. & ideo p istā recōpēsationē cēset ēt filius potiꝰ habere dictos fructus ex causa onerosa q̄ ex lucrativa. argu. tex. in. l. j. ff. de cōpēsa. & ppterea illos pr̄e revocāte donatione dicte melioratiōis nō tenet restituere cū sit regu-

la iuris q̄ fm naturam est commoda cuiuslibet rei. eos sequi quem sequuntur incommoda. l. fm naturam. cum concordātijs. ff. de regu. iuris. & qui in vno gratiatur in alio debet reciuari. l. cum qui. in p̄n. cū cōor. ibi per glo. ff. de iureiuran. quia contrariorum eadem est disciplina. l. j. ff. ō bijs qui sunt sui vel alieni iuris. vnde illud onus vult honorē. & econtra. l. amicissimos. ff. de excusati. tu. vel cu. ¶ Decimotertio facit glo. singularis in. l. generaliter. §. plane in ver. ex aliqua causa. in fine. ff. de fideicōmiss. liber. que singulariter & indistincte dicit q̄ quando res donata ꝛ revocatur nō revocātur fructus. cuius glo. verba formalia sunt hec. Nam fructus nō augent rem donatam vt cum ea revocentur. ex qua quidem glosa. ego infero sequentes conclusiones. Prima. q̄ ꝛs donatio inter vitos revocetur ex causis positis in. l. finali. C. de revocādis dona. & in. c. finali. de dona. scilicet propter ingratitudinem. tamen fructus interim percepti per donatarium non revocantur per donatorem. ita tenet dñs Alexan. in. l. fi. in adictionibus ad Bar. & Jason. vbi dicta glo. reputat singularez in. l. si quis. ff. de conditio. ob cau. qō est notandum. ¶ Secunda erit conclusio que ex superiori infertur q̄ si ego pater volēs vnum de filijs meis in vita meliorare sibi donaui vnum fundum cōtinētez tertium & quintū bonorꝝ meorꝝ cum ꝓus eum emācipaueraz quo casu valet donatio. l. ij. C. de inoffi. donatio. l. si. emācipatus. C. de dona. & late no. p moder. in. l. fratre. ff. de cōdi. inde. & eidē donatiōi apposui aliquē modū vel cōditionē quibꝰ nō adiplctis venit revocāda donatio. l. si. C. de revo. dona. p quā. hoc tenet gl. & docto. in. c. fi. de dona. q̄ hoc casu fructꝰ ꝓcepti p hūc filiū nō veniēt cū ipa donatiōe revocādi. & hoc p dictā glo. singularē in. d. §. plane. q̄ etiā ꝓz. q̄ cū talis donatio fuit facta filio emācipato. & p consequēs valuit ipe filiꝰ fuit dñs factꝰ p traditionē. l. traditioni bꝰ. C. de pactis. & sic tanq̄ dñs fecit fructus suos. d. l. bone fidei. in p̄n. ff. de acq. re. domi. & no. in. l. iij. §. ex cōtrario. ff. de acq. posse. ¶ Sed posset dicere aliqs q̄ in hoc casu ꝛs possit poni modꝰ vl cōditio in qnto ex eo q̄ filiꝰ fuit in eo honorat⁹. & p cōsequēs iuste potuit grauari vulgata. l. ab eo. C. de fideicō. non tū hoc pōt ꝓcedere in tertio. cū tertiū ē legittima illiꝰ cui assignata ē. vt habet & ꝓbat foro legū. lib. iij. ti. ō las mādas. l. ix. in p̄n. vel ē ps legittime. & p consequēs erit legittima cū illud qō disponit de toto disponitur de eiꝰ pte. l. q̄ de tota. cū silibꝰ. ff. de rei vēdi. & cuꝫ tur pis ē pars que non correspōdet vniuerso. c. fi. ō spō. duoꝝ. & c. cōtra maiorē. c. distin. & sic cū sit legittima nulla potuit apponi cōditio modꝰ vl grauamē. l. q̄ñ in ꝓxb⁹. C. de inoffi. testa. q̄ poterit ad hoc rūderi q̄ quēadmodū filiꝰ ē honorat⁹ in qnto. ita etiā in nostro casu est honorat⁹ in tertio. qō ꝓz. q̄ ꝛs tertiū sit legittima illud cēt verū qñ tale tertiū reliquerēt in vltima volūtate quo qdē tpe debet legittima. l. cū querit. auc. nouissima. C. de inoffi. testa. ꝛs Bal. in. l. si q̄ pena. in p̄ma lectura. ff. de hijs q̄ sunt sui vel alie. iuris. & ē tex. in. l. etiā. §. fi. & l. si patronū. §. si. vbi ē no. tex. ff. de bonis liber. & in. l. si. ff. si qd in fraud. patro. ꝛs in casu nr̄o legittima fuit assignata in vita: quo casu non pōt dici ꝓpte legittima cum pr̄ in vita nō tenet dare filio legittimā. tex. ē no. in. l. j. §. si impubere. ff. ō colla. bono. ita determinat Bar. in auc. ii q̄ mulier. circa fi. C. ō sacro san. eccl'. Bal. i. l. q̄ q̄. C. ad legē fal. & bal. Ange. & alij. i. l. lex cornelia. ff. ō vulg & pup. sub. Albe. ō ro. i. l. ienones. C. ō epi. audi. si q̄ tale tertiū pr̄ dedit i vita videt filiū honorare ꝓpt̄ cōmodū repsentatiōis. & rōne tal' repsentatiōis bñ potuit eū onerare. l. si creditor. cū. ll. ff. q. ff. ō leg. j. l. debitor. ff. ō leg. ij. & l. si ōportati. §. fi. ff. ō le. iij. ¶ Tertia erit cōclō. q̄ si ego pr̄ bñs plures filios vni ipoꝝ oia bona mea donaui. q̄ q̄dē donatio valet dū tū nō veniāt futura ꝛs tm̄ pūtia. vt trahit bar. & moder. i. l. stipulatio hoc mō cōcepta. ff. ō vbo. obl. & i. l. si. C. ō pactis. & postea alij filij revocauerūt hāc donationē tāq̄ iofficiosaz p ti. ō ioffi. dona. quo casu penes hūc si liū remanebūt sua legittima & tertiū & qntuꝫ bonorꝝ meorꝝ. & q̄ vltra hoc fuerit aduocabit ab eo p alios frēs p tex. i aut. vñ & si parēs. C. de ioffi. testō. & i. l. si totū. C. ō ioffi. dona. q̄ hoc casu fructꝰ quos pecpit filiꝰ donatariꝰ respectu illiꝰ ptis q̄ ei auferet p alios frēs nō tenebit restituere: q̄ fructꝰ rei donate nō augēt rē donatā vt ea revocata veniāt etiā fructꝰ p eosdē frēs revocādi p. d. glo. i. d. §. plane. qō ē notāduꝫ. facit p hoc tex. i. l. ea demū. C. ō colla. ¶ Quarta erit cōclusio q̄ inferet ex supdictis. q̄ si bñs vnuꝫ tātūmodo filiū cui dia bona donauit vt nunc ꝓxime dixi. & postea nascent mihi alij filij quoruꝫ natiuitate revocat donatio vsq̄ ad ipoꝝ legittimā. l. si vnꝰ. C. de revo. dona. & no. in. l. j. & in. l. si totas. C. de revo. dona. i. c. finali. de dona. q̄ fructus percepti per filium donatarium ratione partis revocate pertinebūt ad eum. & non venient in revocationem partis donate. ¶ Ex quo etiam infero ad intellectum. l. foro legum. libro iij. titulo de las dona. l. iij. vbi habetur. q̄ maritꝰ nullos habēs liberos si donauit vxori omnia bona sua. & postea nascantur ei filij q̄ per natiuitatem filiorꝝ revocatur donatio excepta quinta ꝑte que remanebit penes vxorem. q̄ fructus illoꝝ bonorꝝ revocatorꝝ ꝓpter filiorꝝ natiuitatē nō veniēt in dicta revocatione.

Universidad de Deusto
Biblioteca

qō est notādum pro intellectu. d. l. iij. ⁊ sic dicta. l. iij. non habebit locum in fructibus rerum donatarum. ¶ Addatus aliud dicte. l. iij. vt non habeat locuz in filijs naturalib⁹ legittimatis. vt si maritus nullos habens filios legittimos ⁊ naturales sed tantum naturales donauit omnia bona sua presentia vtpote. que quidem donatio valet si a tēpore donationis erat annus translatus a tempore contracti matrimonij per dispositionem dicte. l. iij. hodie. ⁊ postea maritus fecit legittimari filios naturales per legittimatiōez talium filiorum naturalium in nullo reuocabitur dicta donatio. ⁊ sic etiam limitatur dicta. l. si vnq̄. ita tenet Bal. in. l. j. in penultima collum. C. de inoffi. donatio ⁊ in. l. finali. circa finem. C. si quid in fra. patro. ⁊ Salice. in dicta. l. si totas. C. de inoffici. donatio. ⁊ Jason in rubrica. C. de postu. here. ⁊ nisi. rationem dubitandi. ad istud nota. dictum videbitis infra. ¶ Ex hoc infertur. q̄ ꝛz per ingressum monasterij filius naturalis tantum legittimetur. vt dicit singulariter Guill. in. l. j. C. ō sacro san. eccle. vbi refert ⁊ sequitur Bal. in. v. collum. ad similitudinem corum q̄ olim dabantur curie. vt est glo. instituta. de heredi. que ab intesta. diffe. in verbo curijs. ⁊ sequitur Jason in auc̄. non licet. in fine. in. j. collum. C. de liber. preteri. vel exhereda. quper talem ingressum nō revocabitur donatio antea facta. quod est notandum. ¶ Adde aliud q̄ ꝛz fili⁹ legittim⁹ a pr̄e p̄terit⁹ possit dicere test. nullū vt. pbat tex. in. §. generaliter. in auc̄. q̄ b⁹mo. natu. effi. sin. col. iuncta. l. filius a patre. §. j. ⁊ ibi notat Bal. ff. de libe. ⁊ postu. ⁊ Bal. in. l. cum in adoptiuis. C. de adopti. Salice. in auc̄. item siquis. C. de natura. libe. dñs Abbas in consilio. lxxxvj. incipienti. Super eo q̄ primo loco queritur. Pau. ō ca. in consilio. ccxxj. incipiēti. Super p̄cto isto. dñs Alexan. in consilio. cxxxix. incipi. Eleganter fuit consultum. hoc idem tenet bal. in additiōe ad Specul. §. ad finem. Tamen istud est verum quando filius fuit legittimatus simpliciter vt quo ad omnia vniuersaliter. Secus tamen est quādo fuit legittimatus tā tum vt succedat in ea parte quam pater voluerit sibi relinquere: quia hoc casu nō rumperet testamentum vel illud deceret nullum. ita tenet dñs Alexan. in gito volumine consiliorum consilio vltimo ad finem. ⁊ in quarto volumine cōsilio. xxx. in fi. incipiēti. Juxta ea que alīs consulendo. facit pro hoc quia qui habet ius succedendi in eo q̄ pater sibi reliquerit. tñ contra voluntatem nil vnq̄ cōsequentur ideoq̄ preteriti non contra tabulā testamētum paternum glo. est singularis in. l. j. in prin. in verbo. naturales. ff. de cōtratabu. que glo. est singularis ꝑm bal. in. l. j. C. quoz bono. ⁊ in. c. innotuit. in. ij. col. decleet. istā glo. etiā pro elegāti sequitur bal. in. c. j. in. vij. collū. de cōsti. idem tenet Bal. in. l. fi. in. iiij. col. C. vnde legi. ⁊ probatur optime in. l. fi. ⁊ ibi ad hoc notat bal. C. de natu. libe. ⁊ illam glo reputat singularem. d. Alex. in secūdo volumine cōsilio. lxxiij. incipiēti. viso processu. cause vertentis. ꝛc. circa fi. eam sequitur Ludo. roma. in cōsi. xxx. incipi. Lz naturalis filius. sed sic est q̄ dictus filius legittimatus nō pōt succedere nisi in eo q̄ pater voluerit sibi relinquere ergo nō pōt succedere cōtra voluntatem patris. ⁊ per cōsequēs eius testamentū dicerz nullum. ¶ Hinc veniet q̄ si pater habēs talem filium legittimum abintestato decederet q̄ talis filius legittimatus nō succederet ꝑm Jo. andre. in additione ad Specu. in ti. de succes. abintestato. §. fi. in additiōe magnaante pe. incipiēti. go. vbi hoc dixit. Bo. ⁊ Fran. curcij in cōsilio. lxxij. incipi. Sup memorata. in. vij. collum. in fi. Istud videtur comprobare illud q̄ dictū ē. s. q̄ filius legittimat⁹ de quo supra nō possit dicere nullū vel cōtratabulare testamētū pater nū: quia cū iste filius nō succedat abintestato non cōpetit sibi ex testamēto ius cōtratabulādi vel dicendi nullū: quia ista sunt correlatiua ⁊ econtra. per text. in l. nō putauit. in pri. ff. de cōtratab. ⁊ i. l. fi. in p̄n. ff. de lega. p̄stā. melior tex. ē ad hoc de iure i. §. etiā adoptiuos insti. de here. que ab in testa. deffe qui fortius dicit repellitur ab intestato: ergo fortius repellitur acōtratabulādo quasi primum fauorabilius sit secūdo: sic ergo repellit a primo q̄ est magis fauorabile quā to magis a scōo ⁊ p̄ hoc pōt illatari illō q̄ō. d. bal. vbi moder. i. l. si te. C. ō legi. be. vbi ipe dicit. q̄ legittimat⁹ succedit cū legittimis ab itestato p cāde. l. si te. q̄ illō sit verum q̄n legittimatio fit simpliciter vt ad omnia sec⁹ tamen quando fit vt tantuz succedat in eo q̄ pater sibi voluerit relinq̄re: q̄ tūc nō succedit abintestato. q̄ō ē notādū. Et q̄ legittimatio ymo ver⁹ dispēsatio nō supradicto. s. quo ad quedāzad quedā nōz p cō sequens q̄ legittimetur filius vt patri succedat in ea parte quam sibi pater relinquere voluerit vꝫz Pa de cast. in. l. sed si hac. §. patronū. vbi etiam Jason. ⁊ moder. ff. de in ius vocan. Pau. in cōsilio. ccxxj. incipi. super presente isto. ⁊ in rubrica. C. de iure au. anu. ⁊ in. l. si ab eo vbi ante eum Ange. C. de. legi. here. ⁊ in. l. solet. ff. de iuris omi. iudi. ⁊ in. l. tale. pactum. C. de colla. vbi etiam. d. Alex. ⁊ Alex. in. l. j. §. in filij. ff. ad trebel. ⁊ in cōsili. xxv. incipi. circa primum dubiuz in. j. volu. melius in cōsilio. xxx. incipi. iuxta. ea q̄ alīs consulendo scripsi in quarto volumine ⁊ in vltimo cōsilio. ꝛc. volu. Pe. de an. in cō. ccxlj. incipi. Ex tenore p̄uil. ⁊ melius in cōsi. ccc. xxvij. incipi circa p̄mū q̄situ. j.

col. ⁊ Fran. curcij. in cōsilio. lxxiij. incipi sup memorata facti narratione. ¶ Sz cōtra dicas sionez primo palē supra formataz. s. q̄ dic⁹ filius a patre melioratus facta reuocatione per cūdē patrē dicte donationis durāte patria potestate nō lucretur fruct⁹ quos ex dicta donatiōe p̄cepit factū sequentia. ¶ Primo. tex. no. in. l. filio. §. cōtra tabula. ff. de inoffi. testa. vbi decreto seu sentētia deducta adirritū possessor q̄ vigore ōcreti seu sentētie possidebat tñet ad restitutionez fructuū quasi titul⁹ decreti seu sentētie nō operet bonā fidez neq̄ acq̄sitionē fructuū ex quo fuit declaratus inirritum ⁊ declarat⁹ fuit null⁹ ita etiā in nostro proposito cum titulus donationis inter patrem ⁊ filiū in potestate cōstitutū fuit nullus videt q̄ talis fili⁹ iudicet in mala fide cōstitut⁹ ⁊ p cōsequēs nō lucret fructus per eū p̄ceptos. ¶ Secūdo. p tex. in. c. siqs. presoiteroz. cū. glo. vbi etiā doctores de reb⁹. eccle. nō alie vbi re ecclesie min⁹ legittīe alienata nō ꝺuata forma iuris tenet emptor restituere rez cū fructib⁹ ex eo q̄ titulus fuit nullus sic etiaz in nostro casu in quo pater donādo fecit alienationē. l. cū res. C. de rei vēdi. min⁹ legittime nō seruata forma iuris que erat vt prius filius emāciparet. l. siue emācipatis. cūi. C. de dona. vt teneatur ipse filius ad restitutionē dictoz fructuū ex eo q̄ titulus donationis fuit null⁹. ¶ Tertio facit tex. in. l. quēadmodū in fi. C. de agri. ⁊ censi. li. xj. vbi emēs cōtra interdicta legū tenet ad restitutionē fructuū tam p̄cipiēdoruz quā perceptoruz q̄ cēsetur male fidei possessor idē ꝓbat tex. no. in. l. j. C. de fi de. instrum. ⁊ iur. hast. fisca. lj. x. vbi emēs illicite ⁊ nō soleniter a fisco tenet restituere rē cū fructib⁹ p̄ceptis ⁊ p̄cipiēdis q̄ titulus cōtra ꝓhibitionē legis habet p nō titulo. l. nec vllam. §. j. ff. de peti. here. fuit etiaz tex. in. l. j. C. de p̄dijs curi. li. x. vbi ex contractu nullo ⁊ a lege reprobato seu interdicto emptor possidēs non lucratur fruct⁹ immo perdit p̄ciū ita videt in ꝓposito q̄ cum iste fili⁹ fuit a p̄re cōsecut⁹ donationē cōtra interdicta legū. l. donationes. C. de dona inter virū ⁊ vxorē ⁊. l. ij. C. de inoffi. do. ⁊ per cōsequēs nō emit licite immo nō solēmniter. s. precedēde emācipatione ⁊ sic fuit cōtract⁹ donationis null⁹ ⁊ a lege inter dict⁹ nō lucret dictos fruct⁹ immo q̄ teneat ad eos oēs restituēdos p̄ri suo bene facit etiā p cōfirmatione sup̄ dicti fundamēti tex. in. l. cōtra amplissimoz dinis decretū. C. si qs igno. rem. mi. esse sine decreto cōpara. vbi titul⁹ redact⁹ ad nō titulū vel babēs oztum a causa irrita nō operat acquisitionē fructuuz. ¶ Quarto facit cōtra supradictā cōclusionē q̄ prescriptioz fructuū acq̄sitio api ꝓcedit. l. si ego. §. par tus. ff. de publi. vbipz. q̄ sicut ciullis possessio causat prescriptionē ita etiaz fructuū acq̄sitionez glo. singularis in. l. iij. §. ex cōtrario in glo. j. magna ante fi. ff. de acq. posse. sed sic ē q̄ errās in iure nō prescribit. l. si fur. §. j. ⁊. ibi glo. ⁊ Bar. ⁊ oēs i ỹ. errā. ⁊ in. l. nūq̄ ff. de vsuca Bar. in. l. sed si lege. §. scire. ff. de peti. here. gl. in. c. vlterane. xij. q. ij. d. Abb. post. glo. i. c. ō q̄r ta. in. iij. col. de prescrip. ergo codē modo errans in iure nō acq̄rit fruct⁹ immo teneē eos restituere ⁊ q̄ iste fil⁹ cui fuit facta dicta donatio errās i iure p̄sūmat esse in mala fide pz q̄ qlibet tenet scire intra. l. leges C. de legi. no. in. l. late culpe. ff. de ver. signi. Bar. i l. q̄ nerua. ff. de possi. ⁊ ideo dicim⁹ q̄ ignorācia iuris non p̄sumit. l. regula. in p̄n. ff. de iuris ⁊ facti igno. c. ignorancia de regu. iuris. li. vj. ⁊ propterea allegāti errorē iuris incūbit on⁹ ꝓbandi bar. in. d. §. scire ⁊ ideo oportet q̄ error ꝓbetur ex cōiecturis vel ex q̄litate persone ar. l. cū de indebito. ff. de probatio. ⁊ ideo videmus q̄ facilius in rustico minore milite ⁊ muliere p̄sumitur ignorācia iuris q̄ in alijs gl no. in auc̄. de in testi. nupti. in prin. ver. sciens. i⁹ fi. in p̄n. ibi arma ⁊ enigmagis q̄ iura scire milites ꝛc. C. de iure deli. ⁊. d. l. regula. ⁊ p istud fundamētū videtur tenere. Bal. in. iij. volu⁹ cōsi. cōsilio. lxxx. incipien illud referam in mediuz q̄ fil⁹ cui fuit facta donatio nō lucret fructus si. d. donatio fuerit q̄ penitentiā patris reuocata. ¶ Quinto facit tex. in. l. cū quis. ff. de cōdi. ob causam. vbi dicit tex. q̄ si fuit facta alicui donatio causa mortis ⁊ postea recōualuit donator q̄ talis donatio reuocatur cū fructibus vnde dicunt ibi Angel. ⁊ Alexand. per illum tex. q̄ titulus reuocabilis non p̄stat acquisitionem fructuū sic igit vt in p̄ti q̄ cū iste titul⁹ donatiōis q̄ fili⁹ possidet res sibi datas sit reuocabilis dicta. l. donationes. C. de donatio inter vir. ⁊ vxor q̄ non p̄stat eidem filio fructuū acquisitionem per dicta. l. cum quis. ¶ Sexto facit q̄ si dicta donatio respectu fructuū valeret esset frustratoria quia dominium ipsoz fructuū transiret in filium ⁊ eo instanti rediret ad patrem sub cuius est potestate cum quicquid acquireret filius acquirat patri iure. ffoz. nec momento remanet apō eū argumēto tex. in. l. placet. ff. de acgre heredita. l. quis sit. ff. de solu. facit. l. si quis pro eo. ff. de fideiusso. ⁊ lz hodie acquirat sibi ⁊ non patri adventicia. l. j. C. de bonis mater. ⁊. l. cum oportet in p̄n ⁊. l. fi. C. de bonis q̄z liber. profecticia tamen acquirit patri hodie sicut olim quia in hoc iura antiqua remanent in correcta glosa Bartu. ⁊ moderni in. l. j. C. qui admi glosa Bar. ⁊ docto. in. l. si quis mihi bona

Universidad de Deusto
Biblioteca

§. iussus. ff. de acquiren. here. z in. l. is qui. heres. §. finali. ff. eodem titulo. glo. in. l. ñ. ff. quis ordo. in bono. posse. ser. z glo. in. l. ij. C. de repudi. bono. possess. vt sunt illa que contemplatione patris filio relinquũtur vel ad eum peruenerunt. l. sed si plures. § . in arrogato. ff. de vulga. z pupill. substitutio. nil aũt magis potest dici profecticium quam illud quod ab ipo patre procedit vnde si valeret dicta donatio fructuum idem esset hodie q olim quia statim res acquireretur ipi patri q vt dixi esset frustratorũ premaxime: quia inter donantem z donatarium debet esse aliqua distinctio personarum: sicut dicimus inter dantem z accipientem. l. ij. ff. de stipulatio. seruo in. l. si mãdanerotibi. §. si tibi. ff. mandati. z in. c. fina. de insti. sicut debetesse differentia inter legatariũ z rẽ legatam. l. cetera. §. qui absolutibus. ff. de lega. j. quẽ admodum debet esse differẽtia inter testatorem z heredẽ Bal. in. l. humanitatis in. rij. ver. col. ¶ Tertio q̃ro numquid pater possit substituere sẽ ipsum. C. de ĩ puberi. z alijs substi. sic debet esse differentia inter baptizantẽ z baptizatũ. e. debitum de babti. sic etiã debet esse differentia inter presentantẽ z presentatum. c. per vestras de iurepatro. z. c. fi. de insti z per hoc dic alias q si aliqs nollẽs vel non potẽs cõficere testamentum dederit alicui potestatem illud cõficiẽdi ex dispositione. l. foro. ic. li. ij. ti. de las. mã. l. vj. q talis comissarius nõ poterit sibi aliqd relinquere p fundamẽta supradicta z soleo allegare etiam ad hoc tex. in l. ex facto in prin. ff. de vulga. z pupil. substi. z. l. humanitatis iuncto q ibi dicit Bal. in. d. ver. tertio. q̃ro nã dicitur in dictis legibus q si filius nõ possit cõdere testamẽtũ ppt furorẽ q lex dat pri potestatẽ cõficiendi tale testamentũ pro filio dubitauit Bal. in. dicta. l. humanitatis in loco allegato numquid pater seipsum possit exemplariter substituere z ibi dicit q non per aliqua fundameta de qbus supra facit illud q dicit Jason. in. l. j. in. j. col. in fi. cũse. C. de seruisfugi. redeũdo igitur ad nostrum fundamentum principale cũ inter patrem z filium nulla videatur esse differentia cum ex eo quia iuris ciuilis ꝓsumptione reputantur vna z eadẽ persona. l. fi. C. de impube. z alijs substi. z sint vna caro. c. contradicimus. §. hac aucto. xxxv. q. iij. z ideo vor patris censetur vor filij z econtra. §. ei. qui insti. de inucti. stipu. ff. de verbo. obli. l. stipulatio ista. §. ei qui z sic videtur q talis donatio fructuum non potuit sortiri effectum z per consequens q dictus filius nõ solum teneatur ad restitutionem rerum donatarum sed etiam ad fructus ipsarum. ¶ Sed supradictis non obstantib⁹ teneo primã q/ tem immo q dictus filiusfamilias meliorat⁹ lucretur dictos fructus industriales q vltra. d. superi⁹ fundo sic iste fili⁹ vt dixi presupponitur q fuit in bona fideq̃ in dubio ꝓsumitur glo. z ibi dominus Abbas. in. c. sanctorum z in. c. si diligenti. de prescrip. z in. c. auditis z in. c. fi. eo. titulo glosa in. c. cum ecclesia de causa pos. z ppi. z glo. in. l. pe. C. de euicti. igitur lucratur fructus quia quilibet bone fidei possessor siue cum titu. siue sine ti. lucratur fructus ꝓ cultura z cura. d. §. si quis a nõ domino insti. ō re diui. vbi glo. z docto res gl. Bar. z omnes in. l. ex diuerso. ff. de rei vendi. specu. Jo. an. in additione. z Bal. in ti. de fruti. z intere. §. j. glo. z omnes insti. de officio. iudi. in princip. adeo q non solum possessor rex temporaliũ qui ẽ in bona fide non tenetur ad restitutionẽ fructũ veruz etiam neqz in beneficialibus quidem ita tenet dominus Abbas. in. c. dilecto in. iij. col. per illuz tex. de pr ben. z in. c. ilitteris in. viij. col. ver. pone ergo clericus de resti. spoli vbi alle. dominos de rota in suis decisionibus z est gl. vbi etiã doctores in. c. cũ super de can. posse. z ppi. z hoc maxime erit si transiuit triennium a tempore quo dictos fructus filius ꝓcepit quia non solum fructus naturales qui facilius corũpunt ẽmo etiã industriales ꝓsumuntur de iure nõ durare vltra triennium glo. ẽ no. quã ibi comẽdat bal. z alij. in. l. j. C. si aduer. vsuca. quia proprie fruct⁹ visqz ad triennium seruari possunt z nõ vltra Angel. signanter in. l. j. §. quesitum. ff. ad trebel. per prealleganatam glo. idẽ voluit glo. quã ibi ponderant Ange. z imo. z moder. in. l. diuortio. §. interdũ. ff. solu. matri. hoc idẽ voluit glosa quam nullus ponderat in. l. fi. in ver. querere ibi quia non tantũ possunt seruari. C. in quib⁹ casi. in integ. resti. nõ est necessa. idem voluit Angel. in. l. ꝓ curator totorũ. ff. de procura. Angel. de are. in. d. §. si quis a nõ domino in vltima col. vbi plus vult q etiam consumptis fructib⁹ non teneat̃ ad stimationem quanti plurimi facit q signãter voluit Bal. z ibi sequitur Salice. in. l. ij. z vltima. q. C. de fructz insexpensũ z ideo dicit Bal. in. l. singularia in vltima collum. sub dubio forte q iz adultus possit alienare pecuniã numeratam quia dicitur de rebus que seruando seruari non possunt ꝑm glo. nota. vbi omnes notant in dicto. §. quesitum. q etiam procedat in omnib⁹ rebus q̃ cursu tpis dꝫ nozes efficiunturvt i frumẽto z referũt moderni in. d. §. quesitum hinc venit q si quis iusto titulo z bona fide fructus alicuius possederit triennio dicitur per vsu capionem eos acquirere etiam si non sunt consumpti sed extantes. ita Bartu. z omnes per tex. ibi cum sua glo. in. l. sequitur. §. fru-

ctus. vbi dicit Pau. de ca. illam singularem. ff. de vsuca. per quod limitantur omnes leges dicẽtes bone fidei possessorem teneri restituere fructus extãtes q intelligantur nisi per triennũ possideret. z hoc tenet ibi Ange. Imo. z Pau. de cast. dicẽs prescribius aduocandi fructus quatenus extarent vel quatenus percipiẽs ex eis factus esset locupletior hanc etiam doctrinã segũt Ange. d. Are. in dicto. §. sigs a nõ domino. z d. Abbas in. c. grauis. i. vj. col. z in. c. ögr ta. in penul. col. ver. dico tamẽ. ō prescrip. ¶ Plus volunt Bal. in. l. j. in. ij. collum. ver no. q ex priuilegio. C. de vsuris. z fructi. lega. q priuilgiuz bone fidei possessoris est in prescribendis fructibus extanti/ bus separatis a solo sine alio titulo speciali: quia in accessorijs prescribendis sufficit generalis titulus pro suo. vt ibi pulchre per euz. z credo q illud dictuz nõ sit alibi.. ¶ Restat nunc respondere ad fundamenta que supra pro contraria parte negatiua adduxi. z primo ad primum. scilicet ad tex. in. l. filio. §. contra tabulas. ff. de inoffi. testamẽ. vbi possessor qui fructus percepit vigore tituli ad irritum deducti tenetur ad restitutionem fructuum. vt latius dictum est in dicto fundamento primo: quia respondeo per doctrinam nota. traditam per Bar. in dicta. l. sed z si lege. §. scire. ff. de peti. here. vbi ipe sic dicit. Quedam sunt iura interdictoria seu prohibitoria aliquoz actuũ. z tunc qui facit cõtra illa iura potest habere malam fidem. vt in. l. quemadmodum. ibi. Qui enim contra interdicta. l. de agri. z censi. z est tex. in. c. qui contra iura. ibi. Neqz etiam bone fidei. de regu. iuris. libro vj. Quedam sunt iura que non prohibent sed actui non assistunt. z qui facit contra ista iura non presumitur male fidei. vt dicto. §. scire. neqz bone fidei dicto c. qui contra. est enim medium inter bonam fidem z malam. vt notatur in. l. j. C. de acquiren. possessio. z in. l. iij. §. finali. ff. de acquiren. posse. z istam doctrinam sequitur dñs Abbas in. c. dilecto. in. iij. collũ. de preben. vbi voluit q possidens beneficiũ iure non assistente non teneatur ad restitutionem fructuuz. tamen secus erit si iure resistente expresse: quia non faci et fructus suos: quia est male fidei possessor. idem tenet Abbas in. c. penul. in fine. de rebus eccle. nõ ali. z clarius in dicto. c. grauis. in penul. collum. ver. itez dubitatur an errãs in iure. de restitutio. spolia. z in dicto. c. dilecto. in. iij. collũ. z voluit Dy. in. c. ij. in ver. item queri potest si errat in iure. z ibi Jo. andreas in mercurialibus. de regu. iuris. libro. vj. z hanc doctrinam Bar. in dicto. §. scire. diligenter notandam exclamat dñs Abbas in dicto. c. grauis. quia per eam declarantur z limitantur multa iura in materia loquentia. si igitur iste filius errauit in iure non est ꝑdo vt dicit tex. in dicto. §. scire. per consequens nõ videtur esse in mala fide. z illud est qõ voluit Bar. ibi ĩ dicto. §. scire. dum dicit. q non est bone fidei per regulam. d. c. qui contra. z dicit q non presumitur bone fidei z tamẽ quia caret dolo non erat ꝑmale fidei. z ideo intelligit Bar. cuz suis sequacibus in primo membro siue distinctionis posite in dicto. §. scire. duz loquitur de iure expresse prohibente z resistẽte. videlic quando res est facta inalienabilis. vt in casu dicte l. quemadmodum. per eum allegate. vbi prohibet z interdicit agricolam z censitum non posse in alium transferri. secus si simpliciter aliquid ꝓhibet nõ assistendo. vt poterit exemplificarin donatione facta inter virum z vxorem. z per consequens in donatione facta inter patrem z filium in potestate: quia hoc casu lz non sit in bona fide: non propterea erit in mala fide. vt soleniter declarat Fran. de aretio in. l. quod vxor. vbi refert istuz fuisse verum sensum z mentem Bar. ff. de acquiren. possessio. ista solutio probatur per tex. cum glo. pulchra commendatam a Bal. z Salice. ibi in. l. ij. C. siquis igno. rem. mi. esse sine de cre. compara. vbi dicit errantem in iure z putantem solẽnitatem interuenisse facere fructus suos dummodo absit vicium rei puta furtiuitatis z invasiõis. z ratio illius decisionis vera z communis nulla alia poterit assignari nisi quia res minorum non sunt omnino inalienabiles. ꝓvt sunt res ecclesie in quib⁹ ius expresse mandat alienatam rem ecclesie restitui cũ fructibus. l. iubemus nulli. C. ō sacro san. eccle. dicto. c. siquis presbyterorum. z in alijs superius allegatis. z sic per hoc apparet non obstare tex. in dicto. §. contra tabulas. quia ibi fuit facta alienatio: rei per decretum nullum vel ad irritum redactũ in casu in quo ius nõ ita assistebat sicut in casu nostre conclusionis. z q ita intelligatur dictus. §. contra tabulas. tenet Franci. cur. in consilio. lxxj. incipien. Princeps defunctus. in fine. ix. collum. Et per hanc doctrinam Bar. supra relatum patet non obstare tex. in secundo fundamento supra allegatus. scilicet in dicto. c. siquis presbyterorum. neqz tex. in dicta. l. quemadmodum. de agrico. z censi. z in dicta. l. prima. de fide instrumẽto. z iure haste. fisca. z in dicta. l. j. de predi. curia. libro. x. qui fuerunt allegati in tertio fundamẽto: quia in omnibus istis iuribus iura expresse prohibebant actum alienandi. z illum interdicebat z eidem expresse resistebant. vt in omnibus casibus ipsorum iurium patet z propterea nimirum si veniens contra dispositio

Universidad de Deusto
Biblioteca

nem dictorum iurium. ⁊ sic exercens actum a lege prohibitum vel interdictum teneatur ad fructuū restitutionem. q̄ secus est in casu nostro vbi iura non resistunt huic donationi quam pater facit filio quem in potestate habebat lz eidem non assistat. vt per Franc. de aretio in dicta. l. q̄ vxor ueqz obstat q̄ iste titulus scilicet donationis ex quo filius percepit fructus fuit nullus dicta. l. ij. C. de inoffic. donatio. ⁊ dicta. l. donationes. C. de donatio. inter virum ⁊ vxo. quia bone fidei possessor addeo facit fructus suos etiam si p̄tendat titulum nullū. glo. est nota. in. l. siquis. in ver. tenuerint. C. de prescriptio. xxx. vel. xl. anno. quem sequitur Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. Ange. in. l. super longi. C. de longi. tempo. prescrip. Bal. in repetitiōe. l. j. in. iiij. collum. C. vnde vi. tenet etiaz Bar. in dicto. ℌ. scire. ⁊. d. Alexan. in cōsilio. cxlij. in primo volumine. quia quilibet bone fidei possessor siue cum titulo siue sine titulo facit fructus suos. ¶ Neqz etiam obstat q̄ dicit in quarto fundamēto supra adducto. scilicet q̄ prescriptio ⁊ fructuū acquisitio equiparantur. dicta. l. si ego. ℌ. partus. ff. de publicia. ⁊ alijs in dicto fundamēto allegatis: quia possumus respōdere q̄ inter vsucapionem ⁊ fructuum acquisitionez est differētia: quia error iuris etiam cum titulo nocet ad vsucapionem dicta. l. nunq̄. secus tamē est in fructuū acquisitiōe vbi titulus cum errore iuris prodest ad acquisitionez fructuū. glo. no. Bar. Ange. Jmo. ⁊ omnes in. l. si fur. ℌ. j. ff. de vsuca. Pau. de ca. in l. celsus. eodem titulo. Ludo. roma. dñs Alexan. ⁊ moder. in dicta. l. q̄ vxor. ff. de acquiren. posse. ⁊ est tex. cum glo. in. l. de fructibus. ff. de dona. inter virū ⁊ vxorez. vbi habetur q̄ lz vxor putauerit donationē sibi factam a marito constāte matrimonio valere. ⁊ sic errat in iure: quia donatio facta per maritum vxori non valet. toto titulo. ff. ⁊. C. de donatio. inter virum ⁊ vxorem. tamen habebitur pro iusto possessore quo ad fructus perceptos nō restituendos: quia magna est differentia quo ad vsucapiendum dominiū ⁊ ad acquisitionem fructuum: quia ad vsucapionez requiritur titulus verus vel putatiuus iusto errore qui non cadit vbi erratur in iure. l. leges sacratissime. C. de legi. ⁊. l. late culpe. ff. de verbo. significatio. tamen ad faciendum fructus suos. ⁊ sic ad acquisitionem fructuū sufficit q̄ careat mala fide textus in dicta. l. sed ⁊ si lege. ℌ. scire. ibi. Non puto hunc prędonem quidolo caret lz erret in iure. ff. de petitio. heredi. ⁊ ibi Bar. Bald. ⁊ Pau. de castro. dicunt q̄ error iuris non nocet in acquisitione fructuum cum pro bone fidei possessore habeatur premaxime in casu nostro ℌm Bal. in dcto. ℌ. vbi dicit q̄ error iuris inducit bonam fidem quantum ad acquisitionem fructū industrialium: quia non videntur haberi ex causa lucratiua: sed ex causa onerosa propter culturam ⁊ curam dicto. ℌ. siquis a non domino. instituta. de rerum diuisio. Et poterit esse ratio inter vsucapionem ⁊ fructuū acquisitionem: quia lucrum ex prescriptione est odiosum. ⁊ contra naturam equitatis. l. nam hoc natura. ff. de conditio. indebi. tex. nota. in auē. vt eccles. roma. cen. anno. prescrip. de quo sepe meminit Angelus in. l. sequitur. ℌ. si viam. ff. de vsucapi. est enim lucrum perscriptionis cum iniuria alterius cuius non habetur tanta ratio sicut aliorum lucrorum. neqz ei tantum iura fauent. l. si ls commodata re. in fi. ff. de fur. merito errans iuure non prescribat dicta. l. si fur. ℌ. j. sed in acquisitione fructuum nō est sic: quia ibi agitur de minori preiudicio. vt patet ad sensum. vide glo. nota. ⁊ ibi Bald. ⁊ Salic. in. l. ij. C. si minor. se maio. dixe. ex supradictis inferē q̄ facilior ē acquisitio fructuū q̄ acquisitio dominij per vsucapionem: quia primo casu etiam per ignorantiam iuris fit acquisitio. Secundo vero casu non ex hoc infertur ratio decidendi ad id quod sequitur: quia ad prescriptionem sufficit de iure ciuili ab initio bona fides ⁊ mala fides. postea superueniens ¶non impedit prescriptionem. l. vnica. C. de vsucapio. transfor. ⁊ tamen in fructibus mala fides superueniens si ue veniens a p̄incipio impedit acquisitionem fructuū textus est in. l. sed ⁊ si lege. ℌ. de eo autem. ff. de petitio. hereditа. ⁊ ibi bar. dubitauit de ratione diuersitatis ⁊ relinquit cogitandū posses dicere q̄ rō diuersitatis sit: quia solum bona fides est que causat acquisitionem fructuū q̄uis nullum tulum habeat. immo sufficit q̄ non sit in mala fide. dato etiam q̄ non sit in bona. vt declarat bar. in dicto. ℌ. scire. habet ergo debilius ius q̄ prescribens qui necessario debet habere titulum ⁊ bonam fidem vnde nimirum si mala fides superueniens impedit acquisitionez fructuū sed non prescriptionem. ¶ Neqz obstat similiter textus in dicta. l. cum quis. ff. de conditio. ob causaz. vbi patet q̄ reconualente donatore reuocatur donatio causa mortis cum fructibus. ⁊ q̄ ibi notat Ange. ⁊ Alexan. q̄ titulus reuocabilis nō prestat acq̄sitionē fructuū: quia ibi loquitur de donatione causa mortis in q̄ non videt velle abdicare ab se ea bona q̄ donauit pure simpliciter ⁊ absolute: sed sub quadam tacita conditione. vt patet instituta. de donatio. ℌ. j. ibi. Ut si quid humanitus contigisset haberet is q̄ accepit sinaūt supuixisz is q̄ dōauit acciperet

que quidem tacita conditio habet eundem effectum quem habet expressa. l. cum quidem. ff. si cer. peta. facit quia quemadmodum expressa conditio impedit natiuitatē actionis ⁊ obligationis. l. cedere diem. ff. ō verbo. signi. ita etiam conditio tacita impedit ortūm actionis ⁊ obligationis ista est glosa singularis ℌm Alb. de ro. ⁊ dominuz Alex. in. l. Item quia in verbo. male petitur. ff. de pactis eam reputant singularē Bal. in. c. significasti de electi. Jmo. ⁊ Alex. in. l. ij. ff. dele ga. j. sed reperies aliam in. l. ij. ℌ. creditum in verbo. post nuptias quā ibi ad hoc not. Ange. Ludo. roma ⁊ Jason. ff. si cer. peta. ⁊ Jason. in. d. l. item quia in fi. neqz mirum igitur q̄ dicta don. reuocata inducat etiam fructū reuocationez secus in nostro casu in quo non fuit facta donatio sub conditione mortis tacita vel expressa sed pure simpliciter absolute ⁊ inter vuos ⁊ per consequens donans pater vissus est velle abdicare a se rem quam donauit ⁊ in continenti. in filium transferre ⁊ propterea ne mirum q̄ si in hoc casu fiat reuocatio a patre q̄ solum fiat in re donata non ante in fructibus rei donate ⁊ hanc differentiam visus est facere Jason. in. d. l. cum quis. facit. d. glosa singularis in dicta. l. generaliter. ℌ. plane. ff. de fideicomi. liber. ¶ Neqz obstat q̄ posset dici q̄ sicut in donatione causa mortis intelligitur illa tacita conditio. s. nisi donator reuocauerit. ℌ. j. insti. de do. ita etiā i donatiōe facta inter patrē ⁊ filiū intelligitur eadem cōditio scilicet nisi p̄ reuocauerit dicta. l. donationes. C. de dona. inter vir ⁊ vxor quia respondeo quia primo casu intelligitur dicta conditio ex tacita voluntate donatoris qui videtur donare cum illa conditione scilicet nisi ipse reconualescat dicto. ℌ. j. ⁊ per consequens est conditio tacite apposita ab homine sed in secundo casu dicta conditio non intelligitur descendere ex tacita hominis voluntate cum vt dixi pure ⁊ simpliciter fuit facta sed subintelligitur a lege patria potestate impediente ⁊ micius agitur cum lege quam cum ministro legis. l. celsus. ff. de arbi. ¶ Neqz etiam obstat q̄ fuit dictum in sexto fundamento contrario scilicet q̄ si dicta donatio fructuū valuisset esset frustratoria quia dominum ipsorum fructuum transiret in filiuz ⁊ eo instanti retransiret in patrem sub cuius est potestate vt lacius fuit dictum in dicto sexto fundamento quia respondeo ⁊ dico q̄ illud haberet verum in ipsa re donata q̄ dī ꝑfecticia. l. ꝑfecti. ff. ō iure do. ⁊ i. d. l. sed si plures. ℌ. in arrogato. ff. de vulga. substitutio. sed vt supra fuit dictuz dicti fructus cum descendant ex labore ⁊ industria filij dicuntur aduenticij. vt not. in dicta. l. cum oportet quorum aduenticiorum filius est capax vt ibidem dicitur hodie ⁊ sic remansissent in dominio filij ⁊ per consequens non retranferrentur in dominium patris ⁊ sic non esset dicta donatio frustratoria respectu fructuū lz respectu rei donate sic facit p̄o hoc quia lz inter patrem ⁊ filium non dar̄ ciuilis obligatio in prosecticijs propter rationem iam dictam tamen bene caderet in aduenticijs ex eo q̄ cessat dicta ratio glosa est in. l. frater a fratre in glosa prima magna in quarta ⁊ vltima conclusione. ff. de conditio. inde. glosa iu. l. si quis p̄o eo in principio. ff. de fideiusso. glosa in auē. vnde ⁊ si parēs. C. de inofficio. testamen. glosa in. l. pactum. C. de pactis conuentis. Bar. bald. ⁊ alij in dicta. l. frater a fratre. Bart. ⁊ alij in. l. iubemus. ℌ. j. C. ad trebellianum. Bar. in. l. actiones. ff. de actio. ⁊ obligatio. bald. in. l. l. cum oportet in. ℌ. non autem in fi. C. de bonisq̄ lib. ¶ Sequitur in tex. causa donationis. Sed alij contractus onerosi inter virum ⁊ vxorem celebrati bene tenent ⁊ valent. l. si sponsus. ℌ. circa venditionem. l. q̄ autē. ℌ. si vxor a marito. ⁊. l. sed si vir ex lana. ℌ. si duo mancipia vbi glosa. ⁊ doctores. ff. de donatio. inter virum ⁊ vxorem itaqz vir ab vxore ⁊ econtra potest emere bona fide dummodo non interueniat donat io vt in dictis legibus trahitur. ⁊ hoc casu lz res mariti empta ab vxore sit ipius vxoris ⁊ econtra. attamen fructus ipsius. rei crūt communes foro legum. lib. iij. ti. de las ganan. l. fina. ¶ Sed cum vxor hodie non possit contrahere sine licentia viri vt habetur foro leguz libro. j. titulo. xj. l. finali. ⁊ eodem foro. libro. iij. titulo de las deudas. ⁊ de las pag. l. xij. ⁊ in libr. de cla. l. cxliiij. quomodo poterit emere vxor a marito suo vl econtra ipso marito auctorante in causa propria que auctoritas vel licentia non valet. l. j. in principio. ff. de aucto. tuto. ⁊. l. pupillus in principio eodem titulo cum alijs similibus ⁊ q̄ vxor non possit contrahere cum viro ipō viro auctorante vel licentiam prestante facit glosa reputata singularis in dicta. l. j. in glo. penul. ff. de aucto. tuto. que singulariter tenet q̄ si filiusfamilias donauerit causa mortis ipsi patri ipōpatre auctoritatem prestante q̄ talis actus donādi nō valuit. ⁊ illam glo. sequitur ibi bar. ⁊ in. l. frater a fratre. in vltima carta. ff. de conditio. idebi. ⁊ bal. ip. l. bonorum.. ad finem. C. qui admit. ⁊ in. l. vxorem. in. j. col. C. de condi. insertis. Jmo. in. l. in edibus. ℌ. q̄ filius. ff. de donatio. ⁊ in. l. j. ℌ. quesitum vbi etiam dominus Alexander. ff. ad trebellianum. illā gl. reḍit singularem. Jo. de imola in dicto. ℌ. q̄ filius ⁊ Ludouicus romanus. in. l. ij. in principio. ff. de donatio ⁊ p̄o hoc facit magis in specie q̄ dicit bar. in. d. l. j. ff

de aucto. tuto. q̃ si statuto caucatur q̃ mulier nõ possit contrahere sine cõsensu propinquorum q̃ ipse propinquus non possit consentire contractui ex quo odire ei aliqd acquiritur. facit etiã q̃ melius ꝛ clarius ꝛ magis ad propositum dicit Angelꝰ. in. §. yconomus in auc. ō aliena. ꝛ empbi. col. viii q̃ si statuto cauetur q̃ mulier non possit testari sine licẽtia viri q̃ non possit instituere ipsum virum presentem vel consanguineum viri vel alium recipientem pro viro presente facit ꝛ multo melius illō q̃ in terminis nostre. q. ponit in induiduo. ℙDan. de cast. in. l. fenium. C. qui testamen. fa. pos. q̃ tante statuto q̃ mulier nõ possit contrahere sine licentia viri pro vt est hodie ex dispositione regni nostri per iura superius allegata q̃ non potest contrahere cum ipso viro prestante eidem vxori licentiam secum contrahendi q̃ est notandum ꝛ ẽ ratio ꝑm. ℙDan. ibi. quia statutum requirens licentiam prestandam per maritum ipsi vxori requirit illaꝫ ad reintegrandam personam ipsius vxoris ne decipiatur. l. ij. §. verba. ff. ad velle. hanc etiam rationem. ponunt ℙBar. ℙBal. Alexan. ꝛ Jason. in. l. transactionem. C. de transa. ℙBal. in. l. pactum in pen. q. C. de colla. ꝛ in. l. ij. C. de adopti. Ludo. roma. in. l. j. in. pe. collum. C. vnde vir ꝛ vxor. Jmo. ꝛ Alex. in. d. §. quesitum. ꝛ Alex. in. d. l. j. ff. de aucto tuto. vnde dicitur. ℙBal. in. l. ij. in. ir. q. C. de rescin. vendi. q̃ mulieres ꝛ minores facile seducuntur qñq̃ minis qñq̃ blanditijs ideo equissima sunt statuta que in eorum contractibus exigunt consensum consanguineorum refert Jason. in dicta. l. transationem cum igitur leges nostri regni exigunt licentiam viri ad reintegrandã personam vxoris ne ipsa vxor decipiaꝫ nõ poterit maritus ad vtilitatem propriã q̃ ex contractu cum sua vxore celebrato consequitur consentire per ea que supradicta sunt sicut dicimus in auctoritate tutorum que requiritur ad reintegrandam personam pupilli dicto. §. quesitam ꝛ dicta. l. j. Sed forte posset dici q̃ ls supradicta sint vera atento iure cõmuni quo ex cõtractu vxoris non tenebatur vir vel econtra toto titu. C. ne vxor pro ma. quo casu videtur q̃ statutũ requires talẽ licentiam viri in contractu vxoris eam requirat ad reintegrandam personam ipsius q̃ atento hodie iure regni quo ex contractu vxoris tenetur ipse vir vel econtra vt habetur fo. o. le. l. iij. ti. delas deub. ꝛ ō las pag. l. xiij. ꝛ in. li. declara. l. cc. vj. quo quidem casu videtur lex. regni requirere dictam licentiam potius in fauorem viri ne eidem aliquod damnum cõtingat ex contractu vxoris sue quaꝫ ad reintegrandam ipsius personam ne decipetur q̃ ipsa vxor possit contrahere cum ipso marito ꝛ q̃ in hoc casu sufficiat ipꝫ maritum consentire vt secum contrahat vxor quia als talis licentia a lege regia requisita in fauorem ipsius mariti consentire debẽtis redũdaret in ipsius odium q̃ esse non debet. l. q̃ fauore. C. de legi. pro quo facit quia inducta ad augmentum non debent operari diminutionem ꝛ sic contrarium vel aliũ diuersum effectum. l. legata inutiliter. ff. de lega. j. ꝛ l. legata inutiliter. ff. de adimẽ. ꝛ transi. ie. cum actus agentium non debeãt operari vltra intentionem eorum. l. non omne cum concor. ff. si cer. peta. ꝛ q̃ talis licentia videatur introducta in fauorem viri ꝛ per consequens q̃ ipse vir possit eam prestare ad vtilitatem suaꝫ tenet ℙBal in. l. si quando. §. j. C. de in officio. testamen. vbi ipse dicit qd si dicit statutuꝫ q̃ filius nõ possit contrahere vl renũciare sine licẽtia vl cõsẽsu pris: pr̃ põt dare licẽcia q̃ renũciet sibi pr̃i. d. bar. q̃ nõ. l. j. ff. de auctori. tuto. p glo. ibi posità michivſ q̃ satis factũ sit statuto quia statutum non requirit auctoritatem: sed simplicem licentiam seu volũtatem que in re propria interuenire potest. est enim differentiaiñ auctoritatẽ ꝛ cõsensum. vt notat Jmo. in. c. ducum. de rebus eccle. non alienan. hec sunt verba formalia ℙBal. in dicto §. j. hoc idem tenent Salice. ꝛ Ludo. roma. in dicta l. j. C. vnde vir ꝛ vxor. in casu statuti requirentis consensum viri. scilicet q̃ videtur talis consensus requiri in fauorem viri. ꝛ per consequens vir possit in sui fauorem consentire. hoc etiam tenet dñs Alexan. in dicta. l. j. ff. de aucto. tuto. ꝛ in dicto §. quesitum. scilicet q̃ cõcesso q̃ talis licentia sit i fauorẽ viri q̃ bene potest vir consentire vxori secum contrahenti. cũ igitur dicte leges regie non requirunt auctoritatem viri in contratu vxoris: sed tantum consensũ vel licentiaꝫ vt patet in dictis legibus que potest in re propria interuenire. vt dicit ℙBald. in dicta. l. si quando. §. j. ne miruꝫ q̃ ipe vir possit consentire vxori secuꝫ ꝛ ad sui mariti cõmodum contrahenti. ꝛ hoc crederem verꝰ in nostro casu de iurels hoc reddatur dubium ꝓpter ea que diri supra ꝛ propter auctoritatem glo. in dicta l. j. ꝛ doctores maxime ℙDan. qui loquitur in induiduo. in dicta. l. senium. ¶ Et habito ꝑ vero q̃ maritus nõ possit consentire vxori vt secum contrahat. potest tamen hoc fallere in quattuor casibꝰ. ¶ ℙPrimo fallit supradicta regula nisi maritus renũciet illi facultati prestandi consensum sibi date a lege regia. q̃ quidez facere potest. l. siquis in conscribendo. C. de pactis. l. pactum inter heredem. eodem titulo. ꝛ hoc modo poterit maritus cuꝫ vxore contrahere. ita tenet ℙBald. in dicta. l. j. C. vnde vir ꝛ vxor. vbi ipse

querit statuto cauetur. q̃ mulier non possit testari sine consensu mariti quid si vult testari ꝛ instituere maritum dicit ℙBal. se dubitare finaliter concludit. q̃ si maritus renũciet illi facultati prestandi cõsensum sibi date ab statuto. q̃ quidez facere potest per iura superius allegata. q̃ potent marit⁹ supradicto modo instituꝰ. l. si pater. ff. de manu. vindi. ꝛ. l. quidam. cuꝫ similib⁹. ff. de verbo. obli. ꝛ ista est bona cautela quã maritus debet adhibere quando cum vxore vult cõtrahere. scilicet vt renũciet dictis legibus regni introducẽtibus. ꝛ requirẽtib⁹ dictã licẽtiam sed certe hec fallentia vl cautela respiceret illud scilicet si tenemus q̃ dicta licentia fuit introducta in fauorem viri cui fauori potuit ipe vir renũciare per dictam. l. siquis in cõscribẽdo. sed tenẽdo aliud. scilicet q̃ dicta licẽtia fuit introducta ad reintegrãdam peridnam. mulieris dubitabilis erit ista cautela. ¶ Secũdo fallit dicta regula quando in dicto contractu inter virum ꝛ vxorem celebrato interuenit auctoritas seu decretum iudicis: quia hec auctoritas indicis supplebit cõsensuꝫ ꝛ licentiam mariti. ꝛ per illa reintegrabitur persona mulieruꝫ. argumẽ. tex. in. l. bonorum. in fi. C. qui ad mit. vbi iudex supplet defectum tutoris. facit dictuꝫ singula. ℙBal. in. l. si furiosi. in fi. C. de nuptijs. vbi dicit ℙBal. q̃ ls donatio causa mortis facta per filium patri cõsenciẽte ipo patre nõ valeat q̃ cautela erit q̃ filius cum auctoritate iudicis donet patri suo. ꝛ talis donatio valebit per glo. positam in dicta. l. si furiosi. ꝛ illud dictum ℙBal. in dicta. l. si furiosi. redit singulare Ludo. roma. in. l. ij. in ꝑn. in. ij. collum. ff. ō dona. ꝛ. d. Alexan. in dicto §. quesitum. in. iij. col. ꝛ in. l. j. in. iij. collum. ff. de aucto. tu. facit in simili: quia si vxor voluisset cõtrahere cuꝫ aliquo extraneo in casu sibi necessario. ꝛ vxor requirat maritum vt eidem prester licentiam cõtrahẽdi. ꝛ maritus requisitus noluerit iõ sentire: tũc ad iudicis officiũ expectat examinare causam cõtradictiõis. ꝛ siquidem est iusta bene quidẽ als iudex permittet mulieri cõtrahere. ꝛ est ratio quia cõtradictio sine causa habeẽ ꝑ nõ cõtradictiõe. l. si cum dotẽ. §. eoaũt tempore. ff. solu. matri. l. dotem. eo. ti. ꝛ c. j. de bijs que siũt ama. parte capituli. hoc tz ℙBar. in simili questiõe in dicto §. eo autẽ tempore. scilicet i statuto dictãte q̃ mulier nõ possit cõtrahere sine consensu propinquorum ꝛ ꝓpinqui requisiti noluerit cõsentire q̃ ad iudicis officium pertinebit examinare causam contradictionis. ꝛ siquidem est iusta bene quidem als iudex permittet mulieri contrahere. hoc idem tenet ℙBal. in. c. j. in. iij. collum. de consu. recti. feu. ꝛ in. l. j. per illum tex. C. de nuptijs. ꝛ in. l. j. C. q̃ admit. ꝛ in. l. coniũctione. ꝛ in. l. vidue. C. de nuptijs. ꝛ sequitur. d. Alexan. in dicto §. eo autem tempore. in vltima collũ. facit in simili q̃ dicit D dosre. ꝛ Ange. in lectura florẽtina in. l. bonorum. C. qui. admit. q̃ si pupillus habuerit tutorez ꝛ sine causa recuset cõsentire pupillo circa agnitionem bonoꝝ possessionis q̃ tũc iudex poterit supplere. credo tamẽ q̃ iudex ꝑ⁹ in casu supradicto quãdo reperiret nullam in marito esse iustam causam cõtradictiõis debet cõpellere ipm maritum cõsentire. ꝛ si maritus potius patiatur se excoriari q̃m cõsentire: tũc iudex deuenet ad vltimum subsidium. scilicet q̃ permittat mulieri cõtrahere. ita no. dicit ℙBal. in dicta. l. j. ad finez. C. de nuptijs. Addatis vnum q̃ si vxori fuerit vtile cõtrahere ꝛ maritus est absens sed in breui est rediturus debet exspectari q̃ redeat neqz debet tũc iudex adhiberi. sed si diu est affuturus vel si eẽt periculuz in mora: tũc secus ꝑm ℙBal. in. l. cuz sentẽtiã. ad finem. C. de senten. ꝛ melius per ℙDan. de ea. in. l. cũ antiquitas. C. de testa. per eundẽ tex. bonus tex. in. §. si vo absit. in auc. de here. ꝛ fal. colla. j. ꝛ an istud tempus absentie sit breue vel lõgũ cũ nõ sit a iure determinatuz debet relinqui arbitrio iudicis. l. j. §. j. ff. de iure. delibe. ꝛ. l. ij. ff. de effracto. ꝛ expila. quiiudex debet arbitrari qualitatem temporis ꝛ distantiam loci ꝛ etiaꝫ qualitatẽ mariti. l. cõtum⁹. §. cũ ita vbi moderni. ff. de verbo. oblig. ꝛ q̃ quãdo marit⁹ ẽ absens possit tũc iudex supplere. facit tex. iij. parti titu. viij. l. si. ibi. ꝛ si no cõotorgamiẽto del juzgador. ¶ Tertio fallit regula supradicta. quando cõtractus inter virum ꝛ vxorem esset factus palaz ꝛ bona fide. ꝛ sic ꝑ iustoꝑcio cũ cõsensu dicti viri. per. l. cum ipe. C. de cõtra. emp. istud videtur sentire ℂy. in. d. l. senium. duz allegat dictaz l. si cum ipe. hoc sequitur. d. Alex. cũ verbo forte. in dicto §. quesitũ. in vltimis verbis faciũt ea q̃ plene tradit ℙBar. in. l. pupillus. §. si. ff. de aucto. tuto. naz q̃ fit palaz presumitur iuste fieri dicta. l. cum ipe. ꝛ. l. palam. ff. de ritu nupti. hinc est q̃ si relinquitur aliquid spurio palam tũc ad tale relictum admittũtur veniẽtes ab intestato. sed si clam tũc venit fiscus. vt tradit bar. vbi etiam Ange. Salice. ꝛ moderni in. l. heredi tas. C. de bijs qui. vt indig. bar. in. l. si. in. ij. col. ff. de bijs qui. vt indig. in. l. i. C. de natu. libe. ꝛ in. l. si totã. ff. de acqui. here. ꝛ in. l. si pater. ff. de heredi. instiu. in. l. etiam. C. ad legem falcidi. ꝛ late per eum in consilio cuꝝ incipienti. ℙDñs dominicus. facit. icõt. tex. in. §. i. insti. vi bono. rapto vbi est tex. q̃ plus delinquit q̃ palam facit quam qui clam quia qui palam delinquit dat alijs materiam delinquendi. sed ibi loquit̃ de delicto q̃ de suo genere ẽ malũ. nos vero logmur in cõtractu qui de suo genere ẽ bonꝰ ar. tex. in. c. cũ dilecti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vbi Abbas ꝛ moderni de accusatio. ¶ Quinto fallit dicta regula quando vxor est negociatrix de per se quo casu si cum marito contraheret valeret talis cō tractus. ꝛ hoc argumento tex. foro legum. libro. iij. titulo de ias deb. ꝛ del pag. l. xiij. que dicit ꝙ illud est verum. ꝙ in contractu celebrato cum vxore requiritur licentia mariti nisi ipa vxor sit negociatrix de per se. ne igitur maritus sit deterioris conditionis ꝙ extraneus possumus dicere. ꝙ sicut illo casu si vxor cōtraberet cum extraneo valeret contractus : licet nulla intercedat mariti licentia. ita eodem ꝛ a fortiori quando maritus contraxit cum vxore : quia dicto casu tam vir ꝛ vxor sunt redacti ad ius cōmune. vbi nulla mariti requirebatur licentia in contractu celebrato cum ipa vxore. ¶ Sed posset aliquis dicere. ꝙ istud non videtur bene dictum. ꝛ ꝙ dicta. l. xiij. loquens in casu quando vxor negociatrix cōtrahit cuꝫ extraneo non trahatur ad nostrum casum quādo cō trahit cum marito cum dicta. l. xiij. sit correctoria eius qō dixerat in principio. ꝛ iura correctoria non debent extendi nā etiā ex maioritate rationis neduꝫ ex identitate non est licita extensio. auc̄. quas actiones. vbi omnes maxime moderni. C. de sacro sanct. eccle. cum igitur dicta. l. xiij. loquitur in vno casu non debet extendi ad alium. ℙ Posset tamen huic difficultati responderi vno de duobus modis. ℙ Primo sic. ꝙ non est verum dicere ꝙ dicta. l. xiij. in fine est correctoria illius ꝙ dixerat in principio : immo est limitatoria regule quam regulam non corrigit : sed limitat vno casu quando vxor ē negociatrix. quo casu cessat regula illius legis. ꝛ in limitatiōib⁹ bene est licita exte sio ex identitate rationis ſm Bar. in. l. si constante. in pncipio. in. ix. q. j. partis principalis. ff. solu. matri. ꝛ est tex. valde nota. in. c. cum dilecta. in ver. nos igitur. ō confirma. vtili vel inuti. quem ibi ad hoc notant canoniste prelertim dūs Abba. ibi. ꝛ notabilius in. c. ad audientiam. in primo no. de cleri. nō resi. est bonus tex. in. c. postulationem. ℌ. ꝙ ꝙ. ꝛ ibi Bal. ad hoc notat de renū. Secundo modo poterit supradicte difficultati respōderi : quia lꝫ sit verum ꝙ dicta. l. xiij. sit correctoria illius ꝙ ipa dixerat in pncipio cum tamen dicta. l. in fi. corrigendo principium eiusdeꝫ legia reducat nos ad ius commune antiquum : tūc etiam in correctorijs licita est extensio : quia res de facili reuertitur ad suam naturam. l. si vnus. ℌ. pactus ne peterem. ff. de pactis. c. ab exordio. xxxv. distin. tuuc lꝫ sit materia correctoria tamen ita sit extensio sicut si essemus in materia fauorabili istam doctrinā tradit glo. singularis in. c. statutum. in verbo numerum. de preben. lib. vj. d. Anto. in. c. olim. de verbo. significa. quam etiam multum commendat dūs Alexan. in. l. si constante. in princi. in. iij. collum. ff. solu. matri. ꝛ cā reditus singularem Jason in auc̄. quas actiones. in. v. collum. C. de sacro san. eccle. sed sic est ꝙ de iure cōmuni vxor poterat contrahere. ꝛ contrahendo se obligare sine consensu viri. l. debitores. in princi. ff. ad velleya. l. ij. C. eodem titulo. ergo dicta. l. xiij. in fine. hoc idem dicens corrigendo principium eiusdem legis que contrarium dicebat ponendo regulam generalem reducit nos ad ius commune. ꝛ per cōsequēs lꝫ loquatur de vno casu. scilicet quando negociatrix contrahit cum extraneo quo casu non requiritur licentia seu consensus mariti extendetur tanꝫ fauorabilis : lꝫ sit correctoria ad alium casum. videlicet quā do dicta vxor negociatrix contraxerit cū marito. quo quidem casu etiaꝫ nō requireretur dicta licentia. ꝛ lꝫ ista rēspōsio sit bona. magis tamen mihi placet prima. ꝛ sic ꝙ dicta. l. xiij. inſ̄ sit limitatoria regule precedentis : nō tamen correctoria. ¶ Quinto fallit dicta regula quando ex contractu celebrato inter virū ꝛ vxorem seqr̄ aliquod cōmodum vxori veluti ꝙ maritus mutuauit vxori centuꝫ. ꝛ sic facta ē locuplc tior. vel eidem vxori vendidit maritus aliquam rem ꝛ ex tali contractu vxor consequeretur vtilitatem. naꝫ hijs casibus ꝛ similibus valeret dictus contractus. ꝛ hoc per tex. lib. decla. l. ccxliij. incipiēti. ℚ Trosi enel titulo delas debdas ꝛ delas pagas. iunctis hijs que dixi in quarta limitatiōe supra proxima facit pro hoc ꝙ cum ista vxor est facta locupletior cum re vſ pecunia mariti nō debet cum mariti iactura locupleta. l. nam hoc natura. ff. de condi. inde. l. iure naturali. ff. de regu. iuris. ꝛ regula locupletari. de regu. iuris. libro. vj. facit quia lꝫ cōtrahens cum pupillo sine tutoris auctoritate obliget eūdē pupillum tantūnaturaliter. l. j. in fine. vbi glo. ꝛ docto. ff. de noua. cum si. tamen si ex dicto cōtractu pupillus est factus locupletior teneť naturaliter ꝛ ciuiliť. l. iij. in prin. ff. como. ꝛ. l. pupillus. ℌ. j. ff. de aucto. tu. ꝛ dicta. l. ccxliij. in fi. facit illud quod tenet Ey. in. l. fi. C. de negoc. gestis. ꝛ sequuntur Ange. ꝛ moderni in dicta. l. nam hoc natura. ꝙ si mādaui alicui ꝙ mihi emeret rem certo pcio ꝛ emit maiori precio ꝙ mandauerim cum minore habere non possit ꝛ sic non fuit in culpa : lꝫ illud plꝰ repetere nō possit per viā agendi tamen poterit per viam excipiendi per equitatem huius dicte. l. nā hoc natur. facit etiam tex. singularis in. l. si me ꝛ ticiuꝫ. ff. sic er. peta. vbi si res mea vel mihi debita ad te pereneritꝫ non sub ē causa quare apud te remanere debeat possiuꝫ ex equitate dicte. l. si me ꝛ ticium a te cō dicere q̄uis negotium vere inter nos gestum non sit

ita etiam dicamus in presenti ꝙ lꝫ inter virum ꝛ vxorem nō interuenit contractus ex quo vxor possit viro obligari ex eo quia vir in sua causa nō potuit licētiaꝫ seu consensum prestare. tamē quia res mariti peruenit ad vxorem. ꝛ nō subest causa quare apud eam remanere debeat potest vir ex equitate dicte. l. si me ꝛ ticium. ꝙ sibi ex eodem contractu debetur consequi. ¶ Unum etiam addatis supradicte ꝓme limitationi. ꝙ eo casu quo vxor est negociatrix marito dāte sibi licentiā vt negocieť ꝙ adeo ex tali contractu celebrato inter vxorem ꝛ extraneū tenebitur vir ꝓ sua me dictate debiti dicta. l. xiij. etiam si vir prohibeat aliquē volentem contrahere cum vxore sua ne cū ea cōtrahat ex eo quia ab initio eidem vxori permisit negociari ꝛ nō reuocauit potestatez negociādi. hoc potest probari ar. tex no. in. l. siquis scrupum. ℌ. si. ff. ō peculio vbi dicit tex. ꝙ adeo dominus tenetur de cōtractu celebrato cū seruo suo habēte peculiū actiōe ō peculio etiam si prohibeat cōtrahēte cū seruo ne cum eo cō trahant ꝙ nō est ex alio nisi ex eo quia dictus seruus cui peculium a dño fuit concessuꝫ videtur habere potestatem ꝛ mandatum a dño contrahendi ꝛ negociandi. l. j. ℌ. item acquiri mus. ff. de acqui. posse. eū simili⁹. ¶ Facit in simili tex. in. l. at siquis. ℌ. idē labeo. ꝛ. l. neracius. in pn. ff. de religi. ꝛ sumpti. func. vbi habetur ꝙ siquis funerauerit testatorem herede prohibente nihilominus habet actionem funerariā ad petendos sumptus factos in funere testatoris. ¶ Facit etiam in simili ꝙ si qs soluit ꝓ redemptione alicuius persone cōtra prohibitionē eius pōt repetere ꝙ ita soluit ſm Joan. an. in. c. cū. c. laicus de foro compe. in. vj. in. nouella bene facit ꝙ singulariť no. Bar in. l. stichus. in prin. ff. de pecu. lega. facit qꝛ si medicus aliqd impendit pro sanādo infirmo contra prohibitionē eius pōt a bin firmo repetere glosa ē valde no. lxxxiij. dis. in ſūma alb⁹ est in. c. j. ꝛ no. Spec. in ti. de salarijs. ℌ. si. ver. Sed qd si infirmus. Sed pōt dici ꝙ in omnibus casibus supradictis ideo disponitur ita cōtra prohibitionē competere repetitionē quia in eis vertitur fauor publicus. ſ. ne corpora remaneāt insepulta. d. l. neracius in pn. ꝛ quia inter est rei publice homines viuentes cōseruari ꝙ mortuos tumulari ar. l. cū ratio ante si. ff. de bonis dap. ſm Bald. Sali. ꝛ d. Ale. i. l. fi. C. de nego. gest. ¶ Facit etiā quia si aliqs mutuauerit filio alicuiꝰ studenti potest repetere a patre etiā ꝓhibēte mutuāti ne filio mutuet cum mutuū tale vertatur in vtilitatē ꝛ cāz studij gl. ē no. in. l. sed iulianꝰ. ℌ. ꝙ dicitur. ff. ad macedo. illō tamē ꝙ sudradixi. ſ. ꝙ eo ipso ꝙ maritus consentit ꝙ vxor sua negocietur teneť ex cōtractu cū ea celebrato ex eo ꝙ eidem permisit negociari etiā si expresse ꝓhibeat ne cum ea cōtrahať credereť verū ꝛ limitareť qū merces talis negotiationis per vxorē cōtracte essent sufficiētes ad soluēdū. d. debirū tūc verū sit ꝙ de dictis mercib⁹ satis fiet creditoribꝫ vxoris cū ea contrahentib⁹ etiā cōtrahentib⁹ contra prohibitionem mariti secus tamē ē si dicte merces ꝛ patrimoniū vxoris ꝙ habet in dicta negotiatione nō sufficerent ad dicta debita soluēda quia tūc nō reneretur maritꝰ vltra vires illarū mercīū ꝛ hoc per. d. ℌ. si. d. l. si quis seruū vbi contrahens cum seruo habenti peculiuꝫ obligat dominum prohibentem. ſ. catenus q̄tenus est in peculio ꝛ nō vltra facit tex. expresſ' vbi i hoc casu nō teneť dūs. nisi q̄tenꝰ ad cū pucnit tex. i. l. siqs mācipijs ℌ. proculus. ff. ō instit. ꝙ tex. ē multū notabilis ad hoc ¶ Sexto fallit. d. regula in foro conscientie vbi agitur solum de salute anime nam tunc licet in hoc contractu non interueniat cōsensus. a. lege regia requisitus ꝛ per cōsequēs in foro iudiciali nō valeret talis cōtractus valebit tamē in foro cōscientie cū interueniat consensus tam viri q̄ vxoris dum tamē in rei veritate nulla interueniat fraus ꝛ hoc potest fundari p sequentia primo p id ꝙ dicit Jnno. in. c. quia propť de electi vbi dixit ꝙ q̄uis in electione nō fuerit seruata forma data a canonibus dūmodo interueniat pius consensus eligentiū tenet in foro conscientie de quo dicto facit magnuꝫ festū. d. Ab. in. c. j. in fi. de inuite. resti. ꝙ vꝫ in omni actu in quo est pretermissa solemnitas iuris possiui vt in foro anime nunq̄ teneať qs ibi de hoc facere conscientiā ex quonō interuenit alia deceptio ꝛ affuit cōsensus habentiū actum explicare de iure naturali ꝛ idem de electio repetit Jnno. in. c. si celebrat decleri. ex ꝛ sequitur domi. in. c. j. in pn de spon. li. vj. per illū tex. probantē ꝙ actus pōt eē. nullus de iure positiuo sed nō de iure naturali ꝛ idē eleganter de electione no. ℙ De. de ancha. in regula beneficiū in. vij. q. de reg. in. bene faciūt examinata ꝓ ipsum in regula possessor in. i. q. co. titu. ꝛ li. de herede ex testamento carente solemnitatibus iuris ꝛ habente cōsensuꝫ purum testatoris an licite teneat in cōsciētia ꝛ concludit ꝙ sic cessante fraude secundo facit ꝓ hoc dictū no. ꝛ expressum. d. Abba. in. c. relatū. el. j. i vj. col. de testa. ꝙ contract⁹ mulieris factus sine fraude valet in foro cōscientie etiā nō seruata forma statuti loquentis de consensu ꝓpinquorum idem. d. Ab. in. c. porrectum in. ij. col. de regula dixit propter glo. ij. ibi. ꝙ ꝓfessio facta omissa forma. que trahiť i regula ligat quo ad deum facit qꝛ vbi canō vel lex fundatur super presumptione si in foro anime certum sit ꝓsumptionem illam non esse veram preualet ibi veri-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tas etiam qñ lex inducerẽt p̃sumptiõẽ iuris ꝛ deiure ꝑm Joa. an. in proposito in. c. isqui de spõsa ex cui⁹ verbis hanc doctrinaꝫ firmat. d. Ab. ibi ℙc. de au in. d. regula possessor in. xj. col. ver. adducit suũ ꝛ bal. elegãter in. l. cũ. qsi. i. ix. col. vc. adducit simile ꝛ bal. elegan. i. l. cũ qs i. xj. collũ. ver. q̃ritur an lex positiua C. de iuris ꝛ facti igno. ꝛ Jo. de an. in. c. i litteris in. x. col. de rapto. ꝛ in. c. in ciuitate in. viij. col. de vsuris. d. Abbas. in. c. j. de constitu. ẽ tex. nota. in. c. inquisitiõi de sen. excẽ. ꝛ ibi. d. Anto. est tex. in. c. tua. de sponsa facit etiã p̃ hac limitatione q̃ ex condẽpnatio iniusta nõ suspensa p̃ appellationẽ ligetꝫ in foro contentioso in quo lex p̃simit ꝑ sẽtẽtia. nõ tñ semper in foro cõscientie. vt no. d. ant. in. c. sicut. in penul. col. ver. dic. iij. de elec. hoc idẽ in nr̃o individuo tenet Jason in. l. si post diuisionẽ. in vltima col. C. de iuris ꝛ facti igno. sequẽs. d. Abba in. d. c. relatũ. ꝛ ℙbilin. in. d. c. j. in. xj. col. de consti. ¶ Adde etiã ꝑ expeditione huius particule. Ex causa donatiõis que fuit premissus apostillata duo vel tria. ℙrimus est. q̃ ex donatio facta vxori per maritum constante matrimonio q̃ a ꝓncipio nõ valet ꝛ morte cõfirmat. d. l. donatiões. tñ maritus donat vxori ex frequẽti mulieris sue petitiõe talis donatio nõ cõfirmabitur morte mariti donantis: quia quodam calore iracũdie est facta. secus si blandicijs vir inductus fuisset ad donandum. arg. ter. in. l. nõ enim. ff. de inoffi. testa. ꝛ. l. fi. C. siquis aliquẽ testa. ꝑhi. ita singulariter notat Bal. in. l. j. post medium. C. de pet. bono. subla. q̃ dictum reputat singulare Jason in hoc. ℌ. si vir. in. iij. col. in vltimo no. ℙro quo facit tex. iũcta glo. super verbo Et nõ perme. in. c. audacter vi. q. j. Facit in simili q̃ sicut soluẽs indebitum per errorem potest repete. l. j. ꝛ per totũ. ꝛ. ff. ꝛ. C. de cõdi. inde. ita etiam quãdo psuasionibus aduersarij vel eius dolo inductus ẽ ad soluẽdũ repetit. ita ꝑbatur in. l. j. in glo. in verbo. Extorta. iũcta glo. sequẽti. C. ne filius ꝓprie q̃ Bald. ibi reputat. nota dignum facit etiam in simili illud q̃ notat Bar. in. l. error. in. ij. col. C. de iuris ꝛ facti igno. ꝛ in. l. nõ fatetur. in. vj. coll. post glo. ibi. ff. de cõfessis. in quibus locis vide Bar. q̃ ex erronea confessio nõ possit reuocari nisi vsq; ad conclusionem in causa fallit nisi talis cõfessio ꝓcesserit sua psonibus aduersarijs: q̃ tũc potest reuocari etiã post cõclusionẽ in causa refert ꝛ sequitur Jason in. l. j. in ꝓmo nota. ff. de cõdi. inde. ¶ Ex hoc põt inferri vna no. limitatio ad. d. l. fi. C. siqs aliquẽ testa. ꝑhi. vbi habẽt q̃ vxor potest induce re blãdicijs viꝝ suũ vt aliqd sibi i testõ relinq̃t q̃ illud nõ habebit locũ qñ marit⁹ ex assidua vxoris petitiõe aliqd sibi relinqt qõ ẽ notãdũ. ita etiã potest limitari tex. fo. ro lege iũ. li. iij. ti. õlas mã. h. ix. ꝛ co. fo. ꝛ li. ti. õlas dona. l. ij. ¶ Ex hoc etiã potest inferri no. q̃ si pr̃ i vita vni filiox quẽ in potestate habebat donauerit quãtã partẽ bonox qõ põt fore legũ. iib. iij. ti. de las dona. l. vij. nõ tñ ex sua ꝓpria ꝛ spõtan ea volũtate vel blãdicijs ipius filij. sed ex eius filij assidua petitiõe q̃ talis donatio nõ cõfirmabit morte patris cuiꝫ talis donatio videat fieri ex quodã calore iracũdie. ꝛ hoc arg. tex. in. d. l. donatiões. vbi equiparatur donatio facta inter virũ ꝛ vxorẽ ꝛ facta inter patrẽ ꝛ filiuꝫ in potestate constitutũ. ¶ Ex hoc etiã inferr̃ nota. q̃ si ego pater habẽs plures filios in meo testõ. vnuꝫ. s. Johannẽ meliorauit. ꝛ post ea alij filij tñ psuaserunt dicẽtes. q̃ erat malefactũ meliorare talem filiũ. immo q̃ melius cẽt ymeliorarẽ ꝛ iuto. ꝛ ita ego pater fea suasionibus aliox filiox vel illius qui postea fuit melioratus q̃ talis melioratio erit aduocãda. illi qui postea fuit melioratus ꝛ applicabit illi q̃ primo fuit a me patre melioratus. q̃ ꝑbo vltra predicta per se quẽtia. ℙrimo per illud qõ tenet Sali. in. l. qeqd. limitãdo glo. ꝛ Bal. ibi. C. arbi. tu. vbi dicit glo. q̃ si aliquis volebat aliquid relinquere pupillo ꝛ tutor facit q̃ sibi relinqueretur q̃ tutor nõ tenetur pupillo q̃ intelligit ibi Salice. esse verum quando tutor blãdo sermone induxit testatorẽꝫ ad sibi relinquendum als si fraude ꝛ dolo dictum testatorẽꝫ induxerit tutor vt sibi relinquat tenebitur eidem pupillo ad interesse. ꝛ ita intelligitur similis glo. in. l. ticio. in verbo incidisset. ff. ad municipa. facit glo. no. in. c. quicũq;. in verbo aut neglectum. xij. q. iij. que vult q̃ prelatus qui potest acquirere ecclesie ꝛ illud neglexerit. ꝛ potius procurauit sibi acquirere q̃ tenebit ecclesie. Facit etiaꝫ tex. singularis iclementi. j. ꝛ primi. puniens pena excõmunicatiõis prelatum vel sacerdotem volentem relinquere alteri ecclesie puta cathedrali. ꝛ ille ꝓlatus tantũ fecit verbis suis q̃ fecit reliqui sue ecclesie. Facit etiam tex. in. c. fraternitateꝫ. cuiꝫ glo. super verbo. Ad noua. ibi. Cũ illectus fuit. de sepul. Facit tex. singularis ꝑm ℙau. Ludo. d. Alexã. ꝛ Jaso. in. l. dedi. ℌ. q̃ q̃. ff. de condi. ob cau. per quez ipi dicũt. q̃ si tu impedis me ne aliquam cõmoditatem consequar etiam si ad illa non competebat mihi ius agẽdi teneris mihi ad omne interesse. facit expressa determinatio no. Ange. in. l. nõ enim. per illum tex. ff. de inoffi. testamẽ. vbi per illuꝫ tex. cũ glo. dicit sẽsmel obtinuisse quãdã magnã hereditatẽ in fauorem quorũdaꝫ fratrũ pauperũ quibus testator in testamẽto hereditatem relinquerat ꝛ agnati qui illud intellexerũt tñ molestarũt testatorẽ ei persuadendo q̃ male faciebat relinquere bona sua talibus fratribus qui

nichil boni vnq̃ facerent ꝓ anima sua ꝛ tantum fecerunt q̃ mutauit testamentum ꝛ illos agnatos heredes instituit aduocãda fuit hereditas ab illis agnatis de quorum dolosa persuassione apparet ꝛ ita dicit fuisse aduocatum per dicta. l. non enim idem tenet. Angel. in. l. j. in fi. C. siquis ali. testa. ꝓhi. vbi dicit q̃ questio superius relata fuit de facto pervsiꝫ q̃ ita fuit iudicatũ eo tunc existente vicario domini episcopi refert ꝛ sequitur ibi Jason ꝛ melius ꝛ latius no. dicta l. dedi. in. dicto. ℌ. q̃ q̃. in. j. collium. facit etiam tex. in l. lucius. ℌ. sempronia cum glosa in verbo actionem ff. delega. ij. facit q̃ dicit Anto. de butrio in consilio lxxviij. in quantum ibi ipse trahit qualiter contra ꝓhibentem testari datur actio de dolo ad interesse quẽ ibi videas. Item adde q̃ quando iudex videret aliquem ꝓpter metum non audere testari posset ex officio suo accedere ad infimum ad hocvt libere testetur ꝛ ducere testes ꝛ notarium vt illi non tollatur libera testandi facultas casus est singularis ꝑm intellectum odofredi ibi in. l. curent. ff. de testi. cum versetur fauor publicus vt testamenta fiant ꝛ suum possint habere exitum. l. iij. ff. de testa. ꝛ. l. vel negare. ff quẽ ad testa. aperi quẽ tex. reputat quo ad hoc singularem Bal. nouell in tractatu dotium in. vj. parte. in. xviij. ꝓuillegio in fi. q̃ est notandum quia multocies aliquis vult facere testamentum tamen non audet ꝑpt timorẽ ꝓximoꝝ cõsanguineoꝝ q̃ ipsuꝫ i pediũt forte egrotantem ꝛ timentem accelerationem mortis nam potest tunc iudex ex officio suo vt dixi accedere ad talem infirmum ꝛ testes adibere ꝛ notarium vt illi supradicto modo non tollatur libera testandi facultas per dictã. l. curent sicut dicimus in simili quando filia ẽ in potestate patris ꝛ a patre rubore virginali non audet petere se maritari ꝛ dotari ꝛ pater est negligens. vel forte expresse renitens vt aliquando solet contingere. ꝛ nec forte habet cognatos qui velint hoc onus adeundi iudicem susipere. ꝛ ipa forte est viro matura tunc iudex ex officio suo debet impartiri officium suum etiam filia non petẽte in cogendo talem patrem constituere dotem congruaꝫ. textus est notabilis in. l. iij. post principium. ff. de iure dotium vt trahit Baldu. nouellus in dicto contractu doti. in dicto ꝓuilegio. xviij. in principio. quod est bene notandum ꝛ ex hijs poterit dari limitatio ad tex. in. l. iij. ℌ. hoc autez iudicium ff. de damno infec. ꝛ ad tex. in. l. j. seu vnica. C. vtque des aduoca. quibus cauetur q̃ iudex non potest suplere ex officio suo sed suum officium debet impartiri ꝑte petente. nam hoc fallit fauore dotis ꝛ fauore testamenti. in quibus vertitur fauor publicus. l. j. ff. soluto. matrimo. ꝛ dicta. l. vel negare. quia dicta regula fallit vbicũq; vertitur fauor publicus ꝑm Innocẽ. in. c. ad nostram el ij. vbi etiam moderni de iureiuran. ꝛ hos casus nota ꝛ adde ad illos quos ponit dominus Alex. iu dicto. ℌ hoc autem iudicium ꝛ in dicta. l. vnica. vbi is plenissime locutus est in isto articulo. scilicet in quibus casibus iudex impartitur officium suum parte non petẽte. non tamen posuit istos duos. scilicet de dote ꝛ testamento. ¶ Scõm adde. habemus hodie de iure nostri regni q̃ nullus se submittat iurisdictioni ecclesiastice: neq; faciat obligationem cum iuramento iunctim vel separatim ꝛ si talis obligatio cum iuramento fuerit celebrata non valeat: neq; aliquaꝫ possit facere fidem: neq; ꝓbationem: neq; iudices tales obligationem mandent executioni. ꝛ q̃ nullus tabellio talem recipiat obligationem cum iuramento modo iũctim cum contractu modo fiat separatim dictum iuramentum a contractu sub tali pena. q̃ si talis tabellio signauerit talem obligationem iuratam perdat officium tabellionatus. ꝛ insuper scripture sue de cetero non faciant fidem neq; ꝓbationem ꝛ perdat medietatem bonorum ꝛc. prout trahitur in libro ordinamẽ. lib. iij. titulo. j. l. vj. incipiendi. ℙorque somos informados ꝛc. istam. l. semper intelligi in contractibus qui de per se possint sine iuramento valere. vt in talibus contractibus si apponatur iuramentum vendicent sibi locum pene per dictam. l. vj. statute. secus tamen est in contractibus qui sine iuramento non possint vale. vt est contractus minorum auten. sacramenta puberum. C. si aduersus vendi. iũcta. l. j. eodem titulo ꝛ in contractibus factis super alienatione. rerum dotalium qui non valent sine iuramento. l. vnica. ℌ. sed cum lex. C. de rei vxoractio. l. q̃uis. ff. solu. matrimo. ꝛ per totum titulum de fundo dota. ꝛ insti. qtibus aliena. liz. vel no. in ꝓin. ꝛ. c. cum contingat de iureiuran. ꝛ in promissione arrarum. que non valet si fuerint promisse vltra decimam partem bonorum promittentis non valent vltra dictam decimam. vt habetur fozo legum. libro. iij. titulo. ij. l. ij. nisi interueniat iuramentum. ꝑm Joan. andre. in additioni ad Speculã. in titulo. de senten. ℌ. vt auc̃. in additione incipi ad hec. vt etiam trahitur per dñm Alexan. in primo volumine consiliorum consilio. xxvij. incipienti. Visis libello producto per procuratorem petri. ꝛ donatio facta per patrem filiofamilias que non valeat in contineti. l. ij. C. de i offi. donatiõib. ꝛ. l. do. C. de dona. inter virum ꝛ vxorem. tamen firmatur iuramento. ꝑm Bal. in. l. iij. in vltima questio. ꝛ. C. de vsuca. pro

empto. z in repetitione. l. ij. in. xvj. carta. z in volumine consiliorum consilio. cccixij. z dominus abbas in dicto. c. cum contigat in vl. collum. idem tenet dominus Alex. in. l. si donatione. C. de colla. z Jason. vbi ponit ꝙ plures alias concordancias in. l. frater a fratrem in penul. collum. ff. ōdondi. ūde. similiter donatio inter virum z vxorem que non valet si fuerit facta constante matrimonio toto titulo. ff. z. C. de dona. inter virum z vxorem tamen si fuerit iurata firmabitur iuramento ſm Bar. in. l. seius z augerius. ff. ad legem falcidiam z in. l. si quis pro eo ad finem p̄in. ff. de fideiusso. Angel. in. l. penul. §. mulier. ff. solu. matrimo. Imo. in. l. siquis inquilinos. §. fi. vbi moderni ff. delega. j. cum multis alijs concordancijs quas late ponit Ja. qui etiaz hāc tenuit opinionez tanꝙ magis communem in. l. pacta que contra in. ij. collum. C. de pactis z in pacto de futura successione ꝙ non valet. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verborū obligatio. z. l. fina. C. de pactis z. l. pactum. C. de cola. nisi iuramento firmatur. c. ij. de pactis. li. vj. nam tales contractus z similes qñcūqz sunt. iurati dico ꝙ nihilominus valebunt z de talibus obligationibus etiam iuratis non intelligitur dicta. l. vj. z vt opposita iuxta se opposita clarius illuscescant. l. munerum §. mixta. ff. de mune. z bono. adduco. primo fundamenta que faciunt pro contraria parte. Et dico primo ꝙ dicta. l. vj. videtur ꝙ non solum habeat locuz in contractibus sine iuramento valituris verum etiam in illis qui non valent sine iuramēto vt in casibus superius relatis z eis similibus probatur quia. l. vj. loquitur in distincte ergo indistincte est intelligēda vulgata. l. de precio. ff. de publici. l. j. §. z generaliter. ff. delega. prestan. glo. in. l. iij. ff. de offi. presi. hinc dicit. Bal. in. l. in fraudem. §. fi. per illum tex. z gl. ff. ōtest. mili. ꝙ vbi statutum nullum casum excipit. non debet iudex excipere idem Bal. in. l. cum ancillis in vltim. collum. C. de incest. nup. no. argu. glo. ibi ꝙ vbi. statutum non determinat neqz ego de termino z sic lex vel statutum est seruandum prout iacet z idez Bal. in. l. si furiosi. per illum tex. in ver. non loquitur. C. de nuptis. z in. l. testamentum non ideo in fi. C. de testa. facit. l. si seruum non dixit pretor. ff. de acqui. here. cuz igitur dicta. l. vj. loquatur indistincte. z nullum casū excipiat neqz hoc determinet neqz per consequens dicat indistincte est intelligenda z nos determinare hec non debemus neqz dicere possumus scilicet vtdicta. l. vj. solum intelligatur in contractibus per se valituris sine iuramento z non in contractibus que alsīne iuramēto effectum habent. ¶ Secundo facit qꝛ dicta. l. vj. loquitur indiffinite per verbum nūgum lego. z per verbum non faga obligation. ibi nūgum lego. z ibi non faga obligation. que verba tanꝙ indiffinita equippollent vniuersali. l. si pluribus vbi Bar. z moderni. ff. delega. ij. z sic perinde est dicere nūgū lego. ac si diſisset oza sea valedera o non valedera. sin iuramento. ¶ Tertio facit quia stante ratione legis debet stare eius dispositio. l. adigere. §. ꝙnis. ff. de iure. patro. c. z si xp̄s de iureiurando. cuz ratio. legis sit anima legis. l. cumpater. §. dulcissimis. ff. delega. ij. l. militis agrum. ff. de re. mili. Sed sic est. ꝙ ratio dicte. l. vj. probibentis in contractu addiberi iuramentum ē ne cause seculares trabantur ad forum ecclesiasticuz c. nouit ver. postremo. de iudi. c. per venerabilem de de electio. z. c. fi. de foro compe. li. vj. z trahit Bal. in l. liberti in vltima collum. C. de opis liber in. l. ordinarij. C. de rei vendi. in. l. j. in vltima collum. C. de re. credit. z in au. sacramenta puberum in. iij. collum. de pace. iura firma. z in addi. specu. in. ti. de competeri iudi. adi. ver. iuramentum. z ꝙ ista ſtratio. dicte. l. vj probant. verba ipsius legis ibi. Et la nuestra iurisdicion real a causa desto recibe de tirmēto z c. ergo oz habere locum dispositio. d. l. vj. in casu in quo contract⁹ non valet nisi mediante iuramento cum etiam dicto casu. causa minoris trahatur ad forum iudicis ecclesiastici. ¶ Quarto facit quia si principes nostri illius vj. legis conditores voluissent istum casum excipere hoc in eadem. l. expressissent. l. vnica. §. fi. C. de caduc tolle. z. c. ad audientiā. de decimis. vt fecerunt in alio casu posito in fi. eiusdem legis vbi dixerunt ꝙ respectu reditū ecclesiasticorum valeant clerici z prelati apponere iuramentū in suis contractibus. ¶ Quinto facit quia exceptio firmat regulam in contrarium. l. j. vbi gl. ff. de reg. iuris. z in rubrica. de reg. iuris. li. vj. per glo. z doctores sed sic est ꝙ dicta. l. vj. excepit vnum tantum casum quem nunc de proximo dixim quarto fundamēto supiori: ergo regula illius legis remanet firma in alijs. ¶ Sexto a verbis z mēte legis quibus stare conuenit non est recedendum. l. non aliter. ff. delega. iij. z. l. j. §. is qui nauem. ff. de exerci. ſ verba z mens dicte. l. vj. sunt ne cause seculares trahantur ad forum ecclesiasticuz vt patet in probemio eiusdem legis pro vt supra narraui. ergo sequitur ꝙ dicta. l. vj. non solum habeat locum in contractibus qui poterāt effectualiter valere sine iuramēto. verum etiam in cōtractibus qui nō possunt in effectu sine iuramēto valere cum vtroqz casu cause seculares trahantur ad iudicem ecclesiasticum. ¶ Septimo in generali probibitione non videtur quis ea excipere que verisimiliter non esset excepturus argumen. l. generali. ff. de pigno. z. l. j. C. que res pig. obli. pos. ſz sic est ꝙ ex prestatione iuramenti huius causa trahetur. ad iudicem ecclesiasticum ꝙ non est credendū principem excepisse ergo non venit talis exceptio adaptanda. dicte. l. vj. ¶ Octauo a forma legis non est recedendum. l. nemo potest. ff. de leg. j. l. certa forma. C. de iure fisci. li. x. l. ꝙ ait. ff. de adui. l. itaqz ad legē acqui. z. l. furē. ff. ad. l. corne ō sica. sed sic ē ꝙ in. d. l. vj. ponitur pro forma ꝙ ad hoc ꝙ valeat contract⁹ non debet continere iuramentum alsi contract⁹ erit nullus quia non est in eo seruata forma ipsius legis que debet etiam a minoribus sicut a maioribus seruari z a quacunqz persona vt dictis legibus trabiter go contractus a minore etiam factus valebit sine iuramēto vl cū iuramē. ¶ Sz supradictis nō obstātib⁹ cōtrarū vt credo est verius imo. ꝙ dicta. l. vj. solum habeat locum in casibus in qb⁹ contractus alsi iuramento valerent nonaūt econtra ꝙ patet per sequētia. ¶ Primo qꝛ qñ contractus potest sine iuramē te valere tunc addi iuramentū tūc tale iuramētū venit in consideration ex eo quia ad nil aliud videt apponi nisi ad hoc vt causa possit trahi ad iudicem ecclesiasticum z non ad alīū effectum cum contractus de per se valebat neqz indigebat iuramenti adiutorio z propterea tale vt dico iuramentuz attenditur in consideratione sed quando contractus non potest valere in effectu sine iuramēto: tūc nō attenditur ipm iuramēntum ꝙ sit. sed cōtractus propter quem sit ex eo ꝙ tale iuramentum nō sit ad alīū finem nisi ad hoc vt cōtractus valeat. z nō ad hoc vt causa trahat ad iudicem ecclesiasticū. z qcquid agāt hoies finis ē attēdēdus. i. nō omnes. ff. ii cer. peta. z ꝙ hoc sit verū ꝙ nō cōsideratur illud qō sit. i. iuramētū: sed illud ꝓpter qō sit. i. cōtractus cui adūgit ē tex. in. l. illud. ff. ad legē aquil. z in. l. verū cū similibus. ff. de fur. facit ad idē tex. in. l. cū aurū. §. pueniamus. ff. de au. z argē. lega. vbi habet ꝙ cū quid ē ꝓpter aliud cōsideraf id ꝓpter qō ē. z sic cuz iuramētū in dictis contractibus qui sine eo nō valēt fiat ꝓpter dictos cōtractus nō debet tale iuramētū cōsideran ac si positum nō fuisset ſz tm̄ cōtractus quib⁹ adūgit. ¶ Sexto facit qꝛ tale iuramētum in dictis cōtractibus adiunctū ē necessarū ad ipoz validitatē. d. aut̄. sacramēta puber. z. d. c. cū cōtingat. ergo dicta. l. vj. non habet locū cū necessitas nō habet legē. l. j. ff. de offi. cōsu. z. l. j. C. de opis liber. ¶ Tertio facit lex larga z generaliter loquēs oz intelligi indubio vt minus lex dat z cognigat ius cōmune. l. si quando. C. de ioffi. resta. cū similib⁹. ergo ꝓhibito dicte. l. vj. oz intelligi. saluis bijs cōtractibus qui sine tali iuramēto nō pnt valere cū possit in alijs cōtractibus verificari alsi in dubio dicta. l. vj. indistincte lederet z corrigeret ius cōmune qō ē nō oz. d. l. si qñ. ¶ Quarto cuz qꝛ ꝓmittit omnia videtur ꝓmissa sine quib⁹ illud no pot fieri. l. illud. z. l. nec bijs. ff. de acqui. here. l. ad rē mobilē. ff. de ꝓcura. sed sic ē ꝙ multores ꝓmittūt contra here toto titulo. ff. de mino. ergo videt sibi ꝓmissum iuramētū sine quo in effectu nō valeret cōtract⁹. q̄ rō videt cessare in illis cōtractib⁹ q sine tali iuramento valēt. ꝓ quo facit: qꝛ ad cōcessionē generis videt cō cessa quelibet eius species. l. si fundi. ff. de fu. instru. z l. iij. C. ne fil. rem. quā vend. eu. ¶ Quinto verba debent intelligi in potiori z validiori significato. l. j. §. q in ꝓpetuū. ff. si ager. vectig. vel emphi. vēdi. sed sic ē ꝙ in dicta. l. vj. ponit istud verbū obligatio q̄ nō potest fieri cū iuramento. vt dicit ibi ter. Loslegos q se obligan cō iuramēto. z ibi. No faga obligació. z ibi Ni faga iuramēto por la tal obligació. z ibi. No la reciba ni faga la tal obligació cō juramēto. z ibi Si signare el tal scriuano obligació. ergo intelligitur de obligatiōe que sumit in potiori significato. z ꝓ consequens de illa que per se valebat sine iuramento. quia ē potior altera que fit cum iuramento. z sic de tali obligatiōe que non valeret de per se sine adiutorio iuramēti nō intelligeā. d. l. vj. cū in ea sit debilius significatū z fragilior effect⁹. ¶ Sexto: qꝛ cū. d. l. vj. loquatur de obligatiōe. oz intelligi de illa q̄ ē efficax z effectualis z q̄ nullā patiet exceptionē. vt sunt obligationes facte a maiorib⁹. z sup reb⁹ dgb⁹ sine iuramēto ꝓmissa ē alienatio. nā obligatio ē iuris vinculū quo necessitate astringimur alicui⁹ soluende rei ſm nre ciuitatis iura. §. j. insti. de oblig. z. l. creditores. cū legib⁹ se. ff. de vb. sig. z. l. nō videt cepisse. ff. de reg. iur. igit nō oz. d. l. vj. intelligi de obligationib⁹ q̄ ꝓ se nō sunt efficaces sine iuramēto. qꝛ tūc in talib⁹ obligationib⁹ nō caderet diffinitio obligatiōis q̄ debet attendi ſm Bar. in. l. j. ff. de tex in. l. j. §. iff. de tute. z Paul. de ca. in. l. j. in ꝓn. ff. de iusti. z iur. z sic sumpto argumēto a diffinitiōe qō ē validū in iure. l. fitū. ff. de bijs q sunt sui vl alic. iur. d. l. vj. oz intelligi ō illis obligatiōi b⁹ qb⁹ cōuenit. d. diffinitio. z ꝓ cōsequēs ō obligatiōi b⁹ qb⁹ obligātes distringuūtur sine iuramēto: nō de illis q̄ nō inducunt necessitatē sine eo. ¶ Septimo vba sunt cū effectu ītelligēda. l. j. §. hec aūt vba. ff. ꝙ qsqz iuris. l. pe. §. pe. ff. ne qs cuz q. l. quotiēs. ff. q sa tisda. cog. l. aliud ē capē. ff. de vb. sig. l. si ts q rem pignori. ij. ff. de fur. z. c. ū. cū sua glo. de spōsa. z. c. reia-

tū. cū glo. de cleri. nō resi. z in. c. qualit. de pactis. cuz igit. d. l. vj. dicit z logt in plurib⁹ ptib⁹ de obligatiōe vt dixi supra in sexto fundamēto p hac pte scōa adducto dz intelligi de ea obligatiōe q̄ p se in effectu valeret z non de alia que in effectu non fuisset efficax. ¶ Octauo q̄ si. d. l. vj. intelligeret de contractibus nullis p indirectū tollerēt pncipes nr̄i facultatem cōtrahēdi in castlis⁹ superioribus⁹ qō nō ē cōcedēdū q̄ patet. q̄ dicti cōtract⁹ quos supra in pncipio explicauimus de iure cōmuni nō valerēt sine iuramēto p iura superi⁹ allegata z cū iuramēto etiā nō valerēt ex dispositiōe. d. l. vj. z sic nullo mō supradicte pſone possent cōtrahere. z per cōsequēs pncipes vt dixi tollerēt facultatē cōtrahēdi q̄ fieri nō posset cū cōtract⁹ sint de iure gentiū. l. ex hoc iure. ff. de iusti. z iure. z. ℌ. ex hoc iure. insti. de iure natu. z hoc iuxta nota. p glo. z modernos in. l. fi. C. si cōtra ius vel vtil. publi. z iu. l. fi. de cōsti. pn. glo. z docto. in. c. que in ecclesiar. de constit. trahit. d. Alex. in. l. heredes. in pn. ff. de acquirē. posse. z si hoc non pmittit pncipi directo: ergo neqz p indirectū. l. si is q. ff. de vulga. z pupilla. subst. l. pupillus. ℌ. j. ff. de aucto. tuto. z. l. j. C. de natu. liber. z q̄ via via ꝓhibet alia cōcedi non dz regula cū qd de regu. iur. lib. vj. ¶ Nono nemo pſumit velle in uenire viā cōtra se z suā vtilitatē ad dānū z detrimētū suū. l. cū de indebito. in pn. ff. de. pbat. sed ūc ē q si. d. l. vj. intelligeret de oīmod⁹ obligatiōib⁹ indistincte tñ. d. l. vj. redundaret in dānū z detrimētū cōdēptū: ergo ꝛc. q̄ ꝓbat: q̄ si dicti cōtractus de quib⁹ supra fuissent nulli sine iuramēto ō iure cōmuni z cū iuramēto de iure regni ex talib⁹ cōtractib⁹ non solueret gabella. cū ex cōtractu nullo nō dz solui gabella ꝑm Bar. in. l. fi. ℌ. fi. C. cōmunia. deleg. z Bal. in cād. l. fi. ℌ. fi. vbi etiā Jason Bal. in. l. nō dubium in. ij. nota. vbi etiā Pau. z Jason. C. de legi. Ange. in. l. marcell⁹. ℌ. res q̄. ff. ad trebel. z ē tex. no. vbi hoc notat Bal. z Sali. in. l. ij. C. ō eunuchis. adde q̄ dixit Jason in. d. l. nō dubiū. in. iij. col. q̄ ex cōtractu nō sorciente effectū non dz solui gabella. q̄ ratio cessat in cōtractib⁹ z obligatiōibus q̄ valēt sine iuramēto ex q̄b⁹ debeꝝ gabella. z sic nō ē credēdū q̄ pncipes de talib⁹ cōtractib⁹ intelligerēt qō etiā pz: q̄ in tētio illi⁹. l. vj. ē augmētare. vt pz in pncipio illius legis. ibi dum dicit. Et la nr̄a iurisdicion real a causa dello recibe detrimēto. z si. d. l. vj. intelligeret de contractib⁹ inutilib⁹. tūc diminueret patrimoniū regale z sic inducta ad augmētū operaret diminutionē cōtra tex. in. l. legata inutiliter. ff. de lega. j. z inducta in fauorē retorquerent in dānū cōtra. l. q̄ fauore. C. de legi. z p cōsequēs act⁹ agētiū oparet cōtra intētionem ipor. l. nō oēs. ff. si cer. pcta. z. l. obligatiōis substantia. ℌ. fi. ff. de actio. z oblig. ¶ Decimo facit q̄ cū cōcedit ius nouū. vt ē. d. l. vj. q̄ē noua semper dz restringi vt min⁹ ledat ius cōmune q̄ sit possibile postq̄ satis operat cōcedēdo de nouo. d. l. si q̄n. cum glo. C. de inoffi. testa. c. cū dilect⁹. cū similib⁹. de cōsuetu. ergo cū satis operet. d. l. vj. circa obligatiōes que sine iuramēto valent in q̄bus ledit z cozrigit ius cōmune dz restringi vt nō extēdat ad cōtractus vel obligationes inualidas sine iuramēto. ꝓ quo facit tex. in. l. instrumēta. in verbo q̄busc̄uq̄z. iūcta glo. q̄ addit. s. idoneis. C. de fide instru. z iure baste fisca. libro. x. z ibi ba. q̄ illa gl. ē no. ad statuta z similia ad idē simil⁹ gl. in. l. j. C. de fide instru. ꝓ quaz no. ibi bal. q̄ si lex vel statutū disponat q̄ sufficiat quelibet ꝓbatio vel qualiscūq̄z ꝓbatio. intelligit dū modo sit idonea vt legitima. alibi notat bal. in. l. ij. in verbo si filij. ꝓ illum tex. cū glo. ff. q̄ satisda. cogū. q̄ si statutū disponat q̄ cōtra magnates sufficiat qualiscūq̄z ꝓbatio. tñ dz intelligi esse talis q̄ de iure valeat. facit etiā q̄ dicit gla. in ℌ. sed z solēnia. in verbo quibuscūq̄z. insti. de verbo. obli. z glo. in. l. qui autez. ℌ. fi. in verbo quibuscūq̄z. ff. de cōsti. pecu. z glo. in. l. pe. in verbo. quācūq̄z. vbi glo. dicit. s. iustā. C. qui admit. z glo. in. l. fi. z ibi bal. C. sine censu. vel reliqui. z glo. in. l. j. C. q̄ legi. personā ad idē q̄ tenet Jo. an. in additiōe Specu. in ti. ō sentēn. ℌ. vt aūt. circa pn. vbi tenet q̄ si statutū disponat q̄ cōtra instrumētū cōfessionatū nulla possit opponi exceptio. semp tñ pōt opponi exceptio resultans ex inabilitate pſone cōtente in instrumēto. ꝓ q̄ decisiōe z nr̄a. facit bonus tex. in. l. tutor. ℌ. pdigus. z ibi moder. ff. de iureiurā. facit etiā tex. in. l. ij. ℌ. q̄ ait pretor. cū glo. ff. q̄ satisd. cog. z q̄ ibi bar. z docto. dicunt vbi habeꝝ q̄ lz verba geminata qualiscūq̄z vel q̄cūq̄z alias soleāt multū importare plusq̄ verba simplicia. l. balista. cuz similib⁹. ff. ad trebel. tñ restringunt ad personas abiles q̄ alis possent se obligare. z ideo nō cōprehēdunt furiosi vl' ꝓdigi. vñ dicūt bar. bal. z alij. ibi. q̄ stāte statuto q̄ sentētia arbitri qualiscūq̄z māderet execuōi intelligit dūmodo sit lata a pſona q̄ potuit esse arbiter ex quo dat intellectus ad tex. in. l. fi. circa pn. in ver. sentētia qualiscūq̄z. C. de appella. Ex hoc etiā infert ad declarationē cuiusdā legis regie q̄ facta fuit madrit. anno millesimo quadragētesimo nonagesimonono. z ē. l. fi. in ordine. que incipit. O trosi porque acaesce que las partes por bie ō paz z cōcordia.. q̄ disponit q̄ sentētia arbitroꝝ dz madari executioni. ꝓ vt lati⁹ trabit in. d. l. fi. debet intelligi dum tñ persona que talē tulit sentētiā potuit esse arbiter. facit etiā q̄ nota. voluit bal. in rubrica. C. qui ac-

cusa. nō pos. in penul. z vlti. collū. q̄ si statutuz dicat q̄ de homicidio quilibet volēs accusare admittatur nō tñ intelligit q̄ essent minus legittimi. puta furiosi dementes aut excōmunicati. facit etiā glo. nota. in. l. j. in ver. vtilem. z ibi bar. z docto. ff. de co. q̄ certo loco, quē tex. dicētē quolibz loco intelligit idoneo z abili. ad idē facit q̄ vult no. bal. in. l. cuz virū. in vltima col. C. de fideicōmi. q̄ si aliquis acquisiuit feudum ꝓ se z heredibus quibuscūq̄z referē ad abiles tñ. z sic nō veniēt heredes extranei. z sic ꝑ ꝓdicta patet q̄ lz d. l. vj. loquatur generaliter vel indifferēte de obligatione debet tñ restringi ad obligationē abilē z efficacē. ¶ Undecimo facit q̄ bonum ē arg. de vltimis voluntatibus ad cōtractus. l. que delegato. ff. de leg. j. l. ita stipulatus magna. ver. idēq̄z defendebat. z. l. dotio. ff. de verbo. obli. z. l. j. ff. verbo. obl. z. l. j. ℌ. veteres. ff. de acqui. posse. sed sic ē q̄ in vltimis voluntatibus habemus. q̄ si testator legat vxori bona que haber in domo. q̄ in tali legato nō venit iumētū vehemale q̄ testator in domo habebat: q̄ illud qō est vehemale nō censeꝝ esse in domo. tex. ē no. in. l. generali. ℌ. vxori. quē ad hoc no. ibi bar. ff. de vsufru. leg. z sequitur bal. in rubrica. C. de verbo. signi. in. iiij. q. z Jason i l. j. in pmo no. co. tu. z ē tex. in. l. suos. ℌ. fi. ff. de leg. iij. z in. l. cū tabernā. in pn. vbi etiam bar. ff. de pigno. tñ illud ē limitādū ꝓcedere q̄n testator habebat alias res quā venales in quibus poterit verificari legatuz ad hoc q̄ fieret vtile z sorturet suū effectū. sed si habebat tm̄ res venales sine q̄b⁹ legatū de p se cēt inutile z nō valeret sine istis rebus venalibus. tūc bene venirēt res venales in legato. ita ꝓbat tex. no. in. l. fundus qui locatus. de fundo instru. z in. l. pediculis. ℌ. ite cū queri⁹. z ibi est glo. valde nota. quam multum signat bar. ff. de auro z argē. lega. z bal. in dicta rubrica. z in. d. iiij. q. Pau. z Jaso. in. d. l. j. sic igit dicam⁹ in pn̄ti. q. d. l. vj. dicēs q̄ obligatio q̄ continet iuramētū nō valeat. intelligat q̄n erat talis obligatio que de p se poterat valere sine iuramento. secus si erat talis q̄ de p se nō poterat valere sine iuramento tūc ne tal obligatio efficiat inutilis z vt aliqd oparet valebit qō ē notādum. ¶ Duodecimo facit illō qō no. dicit bal. i. c. j. ℌ. sacramēta pubex. in. ij. col. ver. tertio ꝓmitte. de pace iur. firma. vbi ipe dicit. ꝓmitte q̄ tic q̄ nō obedit legi videt facere cōtra bonos mores. z ide nō valet iuramētū tēdēs ad cōtēptū humane legis. fallit i bijs q̄ sūt ō iure spāliter: q̄ ista iura specialia facil⁹ tollunt. sic igit dicim⁹ in ꝓsenti. q̄ lz iuramētū positū i cōtractib⁹ nō valeat p. d. l. vj. ex eo q̄ tēdit i cōtēptuz. d. l. vj. tñ hoc sit vez i obligatiōib⁹ inris cōis sine iuramēto. fec⁹ tñ sit in bijs obligationib⁹ q̄ sunt speciales z iure speciali ꝓmittunt valere vt sint oēs obligatiōes q̄ mediāte iuramēto valēt: q̄ tūc tale iuramētū nō videt tēdere i cōtēptū. d. l. vj. z ꝓpter ea valebit. ¶ Tertiodecimo facit illud qō no. dicit Velus ō scō geminando i tractatu bannoz. i. ij. pte scōi tpis. in. xiij. q. incipi. Sz z circa idē tertiodecimo q̄ro. vbi q̄rit q̄dā volēs occidere quēdā bānitū existētē i quodā castro trāsceūdit p muruz illi⁹ castri z illū occidit an puniat pena capitis q̄: trāsiuit muros. z videbat q̄ sic p tex. i. l. fi. ff. ō rer. diui. z arguit ad ptes z finaliter determinat q̄ nō ꝑ mitti⁹ punit arbitrio iudicis. arg. l. si aduleriū cū iccstu. ℌ. fi. ff. ō adul. z tñ det. d. l. fi. dicēs. q̄. d. l. bēat locū nisi ingredēti ꝑ muros aliqd licituz ꝓmitteret q̄ nō poterat aliē fieri nisi ipos muros trāscūdo: q̄ tūc pena. d. l. fi. nō bēbit. z illā occasionē tāq̄ no. segē Ja. i. l. siqs nec can. ī. uj. col. i fi. ff. si cer. pcta. sic igit dicam⁹ i pūti q̄ pena. d. l. vj. inducta ꝓpter sacramētū habeat locū qn̄ talis obligatio poterat fieri sine iuramēto. ꝑ qñ fit qñ talis qd q̄ēt licitū vt cōtrahere nō pōt aliē fieri. quā sine illo iuramēto nō bēat locū pena illi⁹. d. l. vj. ¶ Multo decimo facit tex. no. in. l. optimā. C. de cōtrahē. z cōmittē. stipu. ūcto tex. i. l. ex bijs vbis. C. ō testa. mili. dē. l. d. l. ex bijs vbis. q̄ vba cnūciatiua ꝓncipalit ꝓpt aliud, plata nō disponunt z nil opant boc tñ limitat q̄n sunt vba cnūciatiua q̄ regrūt ad validitatē. z substātiaz act⁹ q̄ gerit. nā ē regulare q̄ nemo pōt alteri stipulari nisi sit seru⁹. l. stipulatio ista. ℌ. alteri. ff. ō vbo. obli. z i. l. alteri. insti. de inutili stipu. pone q̄ i instrumēto stipulatiōis cnūciatiue dicat tici⁹ seru⁹ sempronij stipulat. certe ista vba cnūciatiua ꝓbāt istum seruū sempronij ḡntū ad validādū istū actū. z plene ꝓbāt nū aduersarius cōtrarij ostēdat istā doctrinā tradit. d. Anto. in. c. illud. de ꝓsūpti. quā segit. d. matha. in nota. suis. lxxx. z Bal. in. l. ad ꝓbationē. i. vltima col. ver. quero si instrumētū dicit. C. de loca. z cōdu. z idē Bal. in. c. series. in. j. col. de testi. vbi dicit q̄. d. l. optimā. ē ad hoc singularis. Ange. in. l. iuris gētū. ℌ. q̄ si fere. ff. ō pactis. d. Alex. in cō si. cxxxvj. i ciplē. Uiso z examinato, ꝓcessu. z in cōsilio. cccxliij. incipi. Sup cā. z boc. ij. col. sic igit dicam⁹ in ꝓsenti. q̄ lz per dictam. l. vj. verba iuramēti adiuncti inobligationem nil operentur: immo vicient contractum cui adūgit. tñ istud intelligit vez nisi qñ tale iuramētū interponit ad valorē z substātiā act⁹ q̄ gerit. vt ē in omnibus obligatiōib⁹ q̄ sine tali iuramēto nil valent. z per consequens requiritur ad valorem z substātiā validitatis obligationis inb⁹ superi⁹ allegatis. ¶ Decimoquinto facit quia quilibet in dubio videtur velle agere actum qui de iure valeat. l. ij. ff. de

Universidad de Deusto
Biblioteca

testamen. militi. sed sic est. q̄ si dicta. l. vj. intelligere tur in istis obligationibus de quibus supra. scilicet in contractib⁹ rei dotal. z i renūciatiōe future successio nis vel ſimilibus talis lex non valeret ſm Bar. in. l. omnes populi. in secunda questiōe. iij. q. principalis ff. de iusti. z iure. z dñs Abbas in cōsilio. lxxij. incipi ent. Quinq; dubia. Ludo. roma. consilio. xj. incipi ent. Visō facto proposito. dñs Alexand. in consilio lix. incipienti. Visō instrumento questionis. z in con silio. cccxxx. incipiēti. Visa petitiōe Antonij ō roma in. v. collum. z in consilio. cccxxiij. incipienti. Visō statuto z themate. z late per dñm Abbatem in. c. cū contingat. in. ix. collum. de iureiurā. z per Jasonem in auē. sacramenta puberum. in vltima collum. C. si aduersus vēdi. vbi dicit hanc esse communem opi nionem: ergo nō est credēdū p̄cipē de talibus obli gatiōibus cogitasse cum tūc respectu earū sua dispo sitio nō valeret. ¶ Decimosexto hoc probatur pri mo ex verbis dicte. l. vj. a quibus in dubio non est re cedendum. l. j. ℌ. in reigitur dubia. ff. de exerci. l. non aliter. ff. delega. iij. l. prospexit qui z a quibus. ff. z. l. ea que in partem. ff. de regu. iuris. z hoc per verba posita in dicta. l. vj. ibi. E la nuestra iurisdicion re al a causa dello reciba detrimēto. z ibi. Vi se some tan ala iurisdicion ecclesiastica. per que verba appa ret q̄ ītētio p̄ncipū fuit obuiare cōtractib⁹ z obliga tionibus iuratis que fiunt ad hunc finem princi paliter. scilicet ne causa ducatur ad forum eccleſia sticum q̄ verificatur in obligationibus que poterunt valere sine iuramento. z per consequens videtur in tentio p̄ncipalis esse illius qui tale apponūt iuramē tum. vt causa secularis efficiat de foro eccleſiastico p̄ter dictum iuramentum cum sine eo valebat obli gatio z sic partes nō videtur apponere tale iuramen tum niſi ad offendēdam dictā. l. vj. z propterea erit contractus nullus. dicta. l. vj. iūcta. l. nō dubium. C. de legi. sed quando obligatio non poterat alīs sine iu ramēto valere. tūc intētio p̄ncipalis contrabētium videtur esse vt si apponūt iuramētū illud apponant ad cōualidādum cōtractū lz incidēter per illud tra batur causa ad forum ecclesiasticum. z debet attēdi illud q̄ p̄ncipaliter fit. l. siquis ne causam. ff. si cer. peta. l. j. in p̄n. ff. ō aucto. tuto. z est tex. no. in. l. nauis aduersa. ff. ad le. rodi. de iactu. z q̄ ista fuerit intētio p̄ncipalis illius legis. vj. scilicet solū reprobare illos cōtractus iuratos qui sine iuramento valerēt de q̄ se ppter dictam rationem: patet quia dicta. l. vj. refert se ad omnes alias leges antecedētes que loquuntur circa cōseruationez iurisdictiōis z ponūt penas illis qui volūt diminuere iurisditionem regalem. quc ra tio cessat in istis cōtractibus qui nō poterūt sine iura mēto valere vbi intētio cōtrabentium nō est trabere causam secularem ad forum ecclesiasticum sed tātuz validare suos cōtractus. vt supradictum est. cum igi tur dicta. l. vj. refert se ad alias leges antecedentes debet intelligi ſm dispositionem ip̄arum. auē. siquis in aliquo fundamēto. C. de cdēdo. z sic mēs z verba dicte. l. vj. hoc videtur probare: ergo eidem. l. vj. nō est dandus alius intellectus. tunc quia vt sapra dixi nō est a verbis legis recedēduziturbus superi⁹ allega tis. tūc etiam quia vbi nō adaptant verba legis non habet locum ei⁹ dispositio. in. c. si quādo. de vita z ho nesta. cleri. glo. magna in clemē. j. in fi. ō sentē. excō. c. in nostra. de iureiurā. c. maiores. ℌ. ceterū. z. c. debi tum. de bapti. z si pater. ō testa. libro. vj. premaxime quia vt dixi. hoc etiam videtur velle mēs dicte. l. vj. q̄ lz repugnarēt verba magis esset q̄ verba attēdēda l. q̄uis. ℌ. adige. ff. de iure patro. glo. in. l. generali. C. de non nu. pe. z in. c. intelligentia. de verborum ſigni. ¶ Decimoseptimo p̄bat hec cōclusio z sic p alia verba eiusdem. l. vj. ibi duz dicit. Que la obliga cion no vala ni faga se ni prueua. z ibi. Que no la ex ecutē ni mādē ni fagā pagar. z sic dicta. l. vj. videtur intelligere de obligatiōe que fiunc iuramēto valet. in quātū dicit. q̄ obligatio iurata nō valeat q̄ supponit q̄ ante valebat: quia si ante nulla erat nō erat eidez l. vj. necesse eam anullare cuz p̄batio p̄supponat ha bitum. vulgata. l. decem. ff. de verbo. obliga. l. manu missiōes. ff. de iusti. z iure. l. remittit. in fi. ff. de iureiu rā. z. l. j. in p̄n. ff. qui. mo. vsu. amit. z per cōsequēs p̄ supponit q̄ sit talis obligatio que faciat fidez z possit executiōi mādari z per eam debitum exigi. que om nia non possunt habere locum in obligatiōibus nul lis cum ex nihilo nihil fiat ſm Philosō. z est tex. in l. ea quidem. vbi hoc no. Bal. C. si mācipi. ita fueri. alie. ne manu. Facit etiam. xviij. tex. in legibus qua ter ni. l. lxj. incipi. O trosi por quāto algunos vienē a arrēdar. ¶ Sed restat nūc respōdere ad fundamē ta p̄o p̄ima parte aducta. z primo ad p̄imum. vbi fuit dictuz. q̄ cum dicta. l. vj. loquatur indistincte q̄ indistincte erat intelligenda dicta. l. de precio. cum alijs superius in dicto p̄mo fundamēto allegatis. q̄ respondeo q̄ verum est q̄ lex indistincte loquens est indistincte intelligenda. tamen possumus eam distin guere per vrgentem causam vel rationem seu trahi ad idem q̄ rationis est. ita dicit Baldus in auē. in gressi. in. j. collum. C. de sacro sanc. eccle. idem di cit Bal. in. c. j. in. iiij. collum. de constitutio. q̄ statu ta recipiunt interpretationez per p̄ctū ratiōis. hinc ē q̄ sufficit allegare rōnē vbi legē non habemus. ita

glo. in. c. ex eo. in verbo rationes. de electio. in. vj. fa cit q̄ vult dñs Abbas in. c. proposuit. z in. c. sugge stum. de appellatio. q̄ lex siue statutuz generaliter lo quēs potest restringi per rationem naturalez que ha bet vim legis. l. scire oportet. ℌ. sufficit. z Bal. ibi ad hoc notat. ff. de excusatio. tuto facit quia rationale di ctuz ita habet mouere iudicem sicut lex scripta. ita dicit Andre. de yser. in prohemio seu in vltima col lum. z sic posito q̄ dicta. l. vj. loquitur indistincte. ta men potest distingui per omnes illas rationes quas traxi in supradictis. xvij. fundamentis. z per conse quens dicimus q̄ dicta. l. vj. distinguitur per alias leges quod est permissum. vt dicit glo. in dicta. l. de precio. facit pro hoc illud quod notabiliē vult Bal. in. l. omnes populi. in. ij. collum. ff. ō iusti. z iure. q̄ si statuto caueatur q̄ statuta nō possint interpretari vl glosari: sed precise seruētur. debet intelligi. d. glosis hominis z nō legis. Ratio est: quia interpretatio le gis est necessaria: ergo nō potest per statutū tolli ſm Bal. in. l. finali. ff. de origi. iuris. hinc dicit Bal. no tāter in. c. post trāslationem. in primo nota. per illuz tex. de renū. q̄ sacra cōsilia lz sint tanq̄ euāgelia. cu stodēda tamē ip̄a recipiūt etiam interpretationem. facit etiam illud quod dicit Bal. in. l. j. in penul. car. C. qui accusa. nō pos. vbi notat q̄ verba precisa reci piūt interpretationem probabiliorē z necessariā. z q̄ verbum precisum recipiat interpretationē notat bar. in. l. stipulatus sum dāna. ff. de verbo. obligatio. glo. i. l. filiusfamilias. ℌ. finali. in verbo cogā. z ibi Bar. z Bal. z Ange. ff. de procura. Bal. in. l. super re bus. in. j. collum. C. de cōtrahē. emptio. in. c. ij. ad fi nem. vbi etiam. d. cano. de rescrip. facit q̄ notat idez bal. in. c. cum in ferrariensis. in. v. collum. de cōsti. q̄ verba pape etiam precisa recipiūt tamē interpretati onem z tacitam conditionem. facit glo. in. c. lz de cui tāda. in verbo exceptiōe. de electio. que vult q̄ si pa pa precise scribat tamē legittime exceptiōes sunt ad mittende. facit etiam nam iuramētum habet vim p̄ cisam. vt ē glo. singularis in. l. si pecuniam. in princi. in glo. parua. in verbo. necesse habeas. ff. de cōdi. ob eau. tamē recipit interpretationem z modificationez. c. quemadmodum. de iureiurā. l. finali. ff. qui satisd. cogū. bal. z Salice. in. l. finali. per illū tex. C. de nō numme. pecu. ¶ Et per supradicta patet nō obstare ſm fundamētum. vbi fuit dictuz q̄ dicta. l. vj. loque batur indifinite. z per consequēs vniuersaliter dicta l. si pluribus. ff. delega. ij. quia per superiora patet re spōsio. ¶ Tertio dico nō obstare ea que dicta fuerūt in dicto tertio fundamēto. scilicet q̄ extante ratione dicte. l. vj. debz extare eius dispositio. d. q̄uis. z q̄ ra tio dicte. l. vj. fuit ne cause seculares traherētur ad fo rum ecclesiasticum. que ratio vendicat sibi locum et iam in cōtractibus minorum z aliorum qui sine iura mēto nō valēt. dicto. c. finali. de foro competē. libro vj. cum alijs in dicto tertio fundamēto allegatis. q̄ dico q̄ verum est q̄ illa fuit ratio dicte. l. vj. z sua in tentio fuit punire illos qui principaliter mouebantur ad hoc. scilicet vt causa secularis traheretur ad forum ecclesiasticum. nō tamē quādo intentio princi palis cōtrabētium fuit validare contractum lz incon sequentiā sequatur q̄ dicta causa trabatur ad iudicē ecclesiasticum virtute iuramenti. prout dixi in. xvj. fū damento supra. z q̄ illud quod venit non principa liter nō est attēdum. probo tale per egregiam doctri nam Ange. post Jaco. butrig. in. l. lucius. ff. de bijs qui no. infami. ℌ. j. vbi ipe dicit. q̄ si testis dicat fal suz sup facto p̄ncipali tūc bene dz puniri de p̄iurio z falsitate. sec⁹ si dicat falsuz sup apēdicijs puta sine gauit se esse cōiunctum p̄tis eum producentis cum ei attineret tunc non incurrit falsum lz mentiatur z nō punitur niſi crimine stellionatus. quod reputat Ange. mirabile z nota. dignum. idem tenet dñs Jason in. l. siquis ne causaz. in. iiij. collum. vbi multa facien tia ad corroborationem huius respōsionis poteris vi dere. ff. si certum peta. ¶ Nō obstat etiam quartuz fundamentum supra adductum. vbi fuit dictum. q̄ si p̄incipes illius. l. vj. conditores voluissent istuz ca sum excipere illum expressissent dicto. ℌ. finali. l. vni ce. C. de cadu. tollen. z dicto. c. ad audientiam. de de cimi. quia ad hoc respondeo. q̄ lz non apparet ex pressa exceptio dicti casus. potest tamen capi coniec tura. de qua coniectura dictum fuit supra in nono fundamento. nam illud habetur p̄o dispōsito q̄ ve risimiliter fuisset statutū. vt est glo. optima ſm Bal. in. l. tale pactum. ℌ. finali. ff. de pactis. quaz redit sin gularem Jason in. l. barbarius. in. ij. collum. ff. de offi. preto. z Ludo. in consilio. cv. incipienti. Visō the mate. sed tamen adde aliaz simi. in. l. sed z si quis. ℌ. quesituz. in verbo specialiter. ff. siquis cau. aliā. in cle/ men. abbates. de rescrip.. alia in. c. ij. de confessis. li/ bro. vj. alia in. c. diaconi. xxvj. distin. z glo. i. l. vnica. C. de rap. virgi. z glo. in auē. cassa. C. de sacro sanc. eccle. z in. l. j. C. de bijs qui. ad eccle. confu. z alia in c. vno. de rerum permutatio. libro. vj. hoc idem tenet Bal. in. l. j. C. que res pigno. obliga. possint. Fa cit textus in. l. barbarius. in ver. sed z sic scisset. z ibi Baldus primo notabil. ff. de officio preto. Facit textus in. l. finali. ſm intellectum. Bar. z Alexan.

Universidad de Deusto
Biblioteca

C. de postu. here. instit. z textus in. l. ticius. ℌ. lucius. ff. de libe. z postu. de quo videas per Jasonem in dicta. l. barbarius. i. ij. nota. z i. d. ℌ. fi. i fi. d. l. tale pactuz. ¶ Et p hoc etiã apparet nõ obstare gntũ fundamẽtũ. s. qꝝ exceptio firmat regulã in cõtrariũ. z cũ excepit. d. l. vnũ casum facile fuisset sibi aliud excipe si illum voluisset esse excipiendum: quia ex supradicta proxima responsione patet solutio. ¶ Sexto nõ obstat sextum fundamentum vbi fuit dictuz qꝝ a mẽte z verbis legis non erat recedendum dicta. l. nõ aliter. de lega. iij. cum alijs in eodem fundamento allegatis: quia immo dico qꝝ ex mente z verbis dicte. l. vj. constat contrarium. vt probaui in. xvj. fundamento z ad ea que ibi dixi me remitto. ¶ Septimo similiter non obstat septimum fundamentum vbi fuit dictum qꝝ in generali prohibitione nõ videtur quis ea excipere q̃ verisimiliter non esset exceptur⁹ dicta. l. generali. ff. de pigno. quia dico qꝝ immo hoc esset verisimiliter princeps excepturus: quia si de hoc ꝓnceps interrogaretur an vellet talem casum excipere presumendum est qꝝ respondisset qꝝ sic per ea que dixi in nono fundamento: ergo habetur pro disposito. vt dixi supra in responsione quam dedi ad quartum fundamentum. ¶ Neqz obstat similiter octauum fundamentum. vbi fuit dictum qꝝ a forma legis non ẽt recedendum dicta. l. certa forma. C. de iure fisci. libro x. quia respondeo qꝝ confiteor qꝝ hec forma traditur in cõtractibus qui alis valebãt sine iuramento. vt patet per fundamenta superius tradita. non autem in contractibus qui per iuramentum firmãtur. concludo igitur qꝝ dicta. l. vj. que dicit. qꝝ contractus iuratus non valet: neqz debet executioni mandari: neqz ex eo aliquod debitum potest exigi. z qꝝ tabelliones illud iuramentum non debẽt apponere in contractu signato. alis puniuntur pena de qua ibi debet intelligi in cõtractibus: qui per se erant valituri alis sine adminiculo iuramenti. non autem in contractibus qui sine tali iuramento nõ poterãt valere vt exẽplificaui in principio huius questionis.

¶ Finis.

¶ Et sic finez facio in hac repetitione huius presentis anni pro istius. ℌ. cõmento. vosqz auditores solertissimi cõmẽdate multum q̃ dixi. sunt enim singularia valde. Valete.

¶ Subtilis z i materia possessionũ summe z ad modũ necessaria repetitio. l. quẽadmodũ ff. de acquiren. possessi. eiusdem acutissimi doctoris Didaci de segura feliciter incipit.

Equit. l. quẽ admodũ. ff. de acqui. posse. quã repetendã dũ creui. z i hac mea repetitiõe hũc ordinẽ habebo: quia primo rationes que me ad hãc legẽ repetẽdã mouerũt assignabo. Secũdo cõtinuationẽ rubrice. p vt moris ẽ situabo. Tertio casus positionẽ specifice figurabo. Quarto expositionẽ textualẽ declarabo. Quinto tres regulas i hac lege positas cũ suis ratiõib⁹ dubitãdi: neqz nõ ocidẽ di cũ sua ꝓsũda mã plenissime examinabo. Sexto cõclusiões meas i quãtũ potero sustẽtabo.

¶ Venio igit ad primũ z dico qꝝ due sunt rationes motue. Prima qꝝ hec lex est clauis totius materie vt in ꝓposito ipius apparebit. vt in simili volunt sentire Bar. in. l. in suis. ff. de libe. z postu. vbiꝰ sic obiect bis audiui istũ librum sine intermissione. z nunqꝝ audiui hãc legẽ q̃ est clauis totius materie z hui⁹ tituli. Secundo fuit motiua ratio: qꝝ lex nostra pcedit p modũ regule. vt infer⁹ apparebit. z regula est que dã declaratio generalis que ex ipo iure speciali, pcedit p ipius intelligentia euidentiori. vt ẽ tex. z ibi gl. in. l. j. ff. de regu. iur. z est glo. in rubrica. extra de regu. iur. lib. vj. z declaratio nihil aliud est qꝝ quoddaz ꝓncipiũ rei. vt de se patet a quo qdez ꝓncipio in quo libet arduo negotio est incipiendum. vt est tex. z ibi Bald. in. l. j. ff. de origi. iur. ex qua dicit ibi Bal. qꝝ nõ intelligit ꝓncipiũ casus nõ põt intelligerꝯ casuz z sic sum⁹ expediti ꝑ ꝓmo. s. cõ rõmbus motiuis.

¶ Venio ad secũdũ. s. ad rubrice cõtinuationem. z hec rubrica continuat ad precedentia z ad sequentia ordine istõsuꝑdirit in titulo de acquirẽdo rer. dominio. qualiter acquirat dominũ de iure gentiũ nũc restabat videre qualiter esset acquirendũ de iure ciuili. i. p vsucapionẽ que nõ põt esse sine possessiõe. vt in. l. sine possessiõe. ff. de vsuca. z in. c. sine possessiõe. de regu. iur. lib. vj. ideo dica. ꝓmittit hãc cõtinuationem. ponit glo. in rubrica huius tituli. z eam sequit ibi Bar. z docto. Sed gr̃a dilucidioris declarationis circa istã cõtinuationẽ quẽ habet aliqd difficultatis ẽ inãstẽdũ z cõtra eã sic oppponi ẽqz sicut ad acquisitionẽ dominij ꝺ iure ciuili. i. mediãte vsu capiõe req̃rit possessio in. dicta. l. z. c. sine possessiõe ita etiã ad acquisitionem dominij q̃ãt de iure gẽtiũ req̃rit possessio qꝝ p traditionẽ acq̃rit possessio vel p occupationẽ z in amboꝝ casib⁹ acq̃rit dominiuz p possessionẽ ꝓmũ. pbatur p. l. traditio in fi. ff. de acq. re domi. Secũdũ. pbat p. tex. in. l. j. in ꝓn. Supra isto titulo vnde eadẽ ratione hic titulus dz ꝓmitti titulo de acq. re domi. q̃ ꝓmittit titulo de vsuca pionibus. Sed supradictã cõtinuationẽ possum⁹ saluare z dicere dupliciter primo qꝝ ad esse trãsationis dominij nõ ita requiritur acqsitio possessionis sicut ad esse vsucapiones nã extractione repit trãsferri dominiũ sine possessione q̃ tradẽs nõ possidet ipse sz alter vt ẽ casus singularis in. l. si fundũ. ff. de fundo dota. Sz nunqꝝ repit qꝝ cõpetat vsu capionis cõditio sine possessione vera vt ficta vt trahũt docto. in. l. j. ℌ. hec q̃ desernis reprehẽdo ibi Ange. isto ti. supra. vel põt dici z. ij. qꝝ ideo ꝓmittitur titul⁹ acquisitionis dominij de iure gentiũ qz reperit esse equalitas inter ista duo in origine acqsitionis que simul fuit inducta in dominio z possessione. Sz reperitur inequalitas in qualitate iuris quesiti qz dominiũ ẽ longe nobili⁹ possessione. vt in. l. i. ibi nota. C. si. de mome. posse. fue. appe. vnde qz in modo acquirendi est partas z in iure quesito nobilius est dominiuz ideo debet ꝓmitti tractat⁹ de acq. re. domi. qz qꝝ ẽ dignius dz ꝓcedere semꝑ vt in. l. j. z. ij. ff. de alboscri. z in. l. spurij. ℌ. fina. ff. de decu. in acqsitione aũt dominij quiliterꝑ vsucapionis acqsitionẽ. ideo fit totũ ecõtra qz q̃uis ins dominij q̃sitũ iure ciuili sit nobili⁹ possessiõe. mod⁹ tñ acq̃rẽdi possessionẽ ẽ vetustior z qz hic tractat ꝓncipaliter de modo q̃rẽdi possessionem magis dz attẽdi nobilitas modi q̃ ins qꝝ q̃rit vt qõ ẽ vetestius ꝓcedat. vt in. l. prima in fine. ff. de acq̃. re. domi. z insti. de re. diui. ℌ. singulorũ. vtraqz solũtio põt defendi hãc practicaz. circa istã cõtinuationẽ ponit Fran. de are. circa hãc rubricã i rubrica. s. isto ti. q̃ nota quia subtiliter loquitur ipse.

¶ Venio nũc ad tertiũ scilicet ad casus positionẽ z hec lex diuidit ꝓncipaliter in duas ptes. secũda ibi ita nulla. ꝛc. ¶ Casus cuz in hoc ti. tractat de acq̃rẽda possessione erat dubitatio quot instrumẽta sint necessaria z sufficiãt ad eã acq̃rendã. z ad hoc rñdet cõsultus Paulus qꝝ duo istrumẽta sufficiũt z sunt necessaria scilicet corꝑ z animꝰ. z eodẽ modo in eapdẽda regrũt ista duo instrumẽta z sic q̃stio posita i rubrica supra. s. de acquirenda z amittẽda possessione hic determinat z sit hec lex cõnñdet rubrice eã declarando z hec fuit tertia rõ quare volui hanc legem repetere Et iz hec lex satis se sumet põt breuiorꝫbus verbis

Universidad de Deusto
Biblioteca

sumari hoc modo animo ⁊ corpore acquiritur ⁊ perditur possessio hoc dicit in summa.

¶ Uenio ad quartū. ⁊ ad expositionē textualē dicit igit̄ tex. quēadmodū ⁊ dico q̄ hec dictio quēadmodū pōt in iure nr̄o accipi septē modis primo interrogatiue ita tenet glo. ⁊ ibi Bar. ⁊ Auge. in rubrica. ff. solu. matri. in quātū dicit ibi rubrica solu. ma. quēadmodū dos petat̄ q̄rit ibi p quos ⁊ a qb⁹ ⁊ in quātū ⁊ q̄n dos petat̄. Sic etiā ponit̄ in rubrica. ff. quēadmodo serui. ami. ⁊ quēadmo. testa. aperi. ff. ⁊ p hoc ē tex. in l. sil̄r̄. §. j. ff. de pac. docta. Secūdo mō ponit̄ determinatiue vt in dictis rubricis ſm̄ modernos i rubrica. ff. solu. ma. tertio mō ponit̄ ꝓ diminutione seu nota i ꝓprietatis. ⁊ tm̄ sonat quātū hec dictio q̄ ita dicit Bal. in. l. in suis. ff. de libe. ⁊ postu. Quarto mō ponit̄ explicatiue vt in. l. ſ ū lege. §. j. ff. de peti. here. Quinto mō ponit̄ modificatiue vt est tex. in. l. j. C. de edendo. Sexto mō ponit̄ districtiue. ſ. q̄n sermo in aliū nō dirigit̄ vt dictis rubricis. ff. quez ad serui. ami. ⁊ solu. ma. Septimo ponit̄ cōpatiue seu similitudinarie vt in. l. ij. §. si duob⁹ ⁊ ibi glo. in ver. vtra / qz. ff. de admit. lega. ⁊ in. l. quēadmodū. C. de agri. ⁊ cēsu. li. xj. ⁊ in. l. cum oportet. C. ō bonisqz libe. ⁊ ta ponit̄ in. l. nr̄a faciēdo cōpationē seu similitudinē inē possessionē acgrēdā et eādē pdēdā. et in qb⁹ regrūtur duo instrumēta. ſ. anim⁹ et corp⁹. et pōt etiā poni alijs duobus modis quēadmodū. i. qualiter vt in l. ij. §. vtilitas. ff. de itine. actuqz prima. Aliqñ ponit̄ ꝓ sicut vt in. l. cū post. in glo. j. ff. qñ actio de peculio ē annal̄. vltra supradicta de hac dictiōe quemadmodū. vide tex. in. c. epi. xxiij. distin. ¶ Dī ulterius in tex. nulla: hec dictio null⁹ nulla nullū ē negatiuū vt̄ vt no. in. l. j. ff. qb⁹ ex cau. ma. in pn. et. l. ne qcq̄. ff. ō offi. proconsu. et legati. et in. c. solite. extra de maio. et obe. et sic hz quātitatē qr vlt̄. hz etiā qualitatem: qr negatiuū vt est glo in clemen. ij. sup parte nullo modo de etate et quali. et sic nō predicatur de vno tm̄: imo est verbū distributiuū ptinens ad plura vt ō verbis distributuis latissime trahitur p Bar. in. l. hoc articulo. ff. de here. instit. ⁊ peūdē. in. l. j. ff. cōdi. ⁊ demōstra. et in. l. balista. ff. ad trebel. ¶ Ex hoc significato huj⁹ verbi nulla inferunt̄ sequētes cōclusiones ꝓma ꝓ opinone. io. tenētis nō esse vnā possessionē immo duas vna naturalis altera ciuilis nā eo ipso q̄ dicit nulla q̄ verbū vt dixi pōdicat̄ de pluribus ē vltra vnā possessionē ꝓbat ⁊ sic q̄ sunt due. ⁊ ad hoc iste tenet solet cotidie allegari ⁊ ꝓ hac opinione facit tex. dū dicit dupliciē rationē possessionis in. l. nemo. C. de acq. posse. ⁊ in. l. iij. in pn. ff. de acq. posse. ⁊ in. l. clam possidere. §. q ad nūdinas. co. ti. facit etiaz tex. in. l. hz. C. co. ⁊ in. l. iij. §. verbasili⁹. ff. co. facit etiā tex. ⁊ expſſus singularis in. l. ij. §. j. ꝓbere. tex. ē etiā in. l. j. §. deiciturus. ff. de. vi. ⁊ vi arma. sil̄r̄ tex. i. l. iij. §. fi. ff. adexi. Hz inf̄ ceteros. tex. nulli⁹ ita clari⁹ ⁊ magis ꝓbās hāc opinonez. quā tex. in. d. l. ij. §. j. ff. ꝓ here. ⁊ ille nō ē alibi fz Ange. ibi quē refert ⁊ segt̄ ibi. Pau. de cast. in hoc q̄ hz cetera iura superi⁹ allegata ꝓbēt hāc opi. loquūtur ꝓ aduerbiū ciuiliter ⁊ naturaliter ille tñ sol⁹ tex. in d. §. j. loquit̄ ꝓ hec verba. ſ. ciuilis ⁊ naturalis in hoc tñ nō insisto q̄ iste articul⁹ satis plene discutit̄ p. di. in c. sine possessione de reg. in. li. vj. ⁊ p Bal. ⁊ mo. vbi plene examinaui in. l. j. in ꝓn. vbi glo. ff. de acquirē. posse. immoē cōmunis omniūientētia q̄ duc sunt tm̄ posse. ſ. ciuilis que in animo consistit ⁊ naturalis que corpore retinet. ¶ Reperimus tñ quādā possessionē que ciuilissima appellat̄ de q̄ facit mentionē Ba. in. l. fi. in. iij. col. C. ō sacro san. eccl. ⁊ in rubrica de cōten. inter me. ⁊ domi. in vsu seu. quod est quando ex dispositiōe legis vl̄ cōsuetudinis absqz actu corporeo ē inductū possessionē trāfferri ⁊ ꝓ hoc allegat tex. in c. ex pteō cōs. fz ille tex. nihil facit voluit alle. tex. in. c. ex lris. extra de cōsue. vbi cōsuetudo pōt trāsferre possessionē sine actu corporeo: sed certe in. d. c. ex lris. interuenit act⁹ corpore⁹ ponendo modicū terre ad altare q̄ casu tota possessio ē in eccliaz trāslata fz ꝓ hac determinatiōe pōt allegari tex. in. l. raptores. in ver. plenissima possessio. ⁊ ibi Bar. C. de epis ⁊ cle. vbi ipe no. q̄ ex iuris dispositione sine aliquo actu corporeo pōt possessio in alū trāsferri. ꝓ quo ipe Bar. allegat. l. gsqs. C. de dona. et. l. sigs argētū. §. ⁊ sigdē. co. tit. vbi recento vsufructu trāsferr̄ in. ꝓprietariū possessio ciuilis/ed certe nā ibi act⁹ interuenit corporeus vñ melius facit tex. in. d. l. raptores. q nō ē allibi. Hz vi de socius in. l. cū heredes. §. j. ⁊ ibi Fran. de arc. ff. de acqui. pos. ſm̄ Bar. ibidē: et cuz hac opinōe Bal. in. d. l. fi. et in. d. rubrica cōcordat Ange in. l. j. ō dist. pigno. vbi allegat dictam. l. raptores. et etiaz. d. c. ex pte. sed voluit allegare. d. c. ex litteris. vt supra dixi. ⁊ de hac possessione ciuilissima facit mētionē Bald. in. l. j. iij. col. C. si plures vna sentētia ⁊ in. l. hz. j. col. ⁊ ibi Ange. C. de acqui. posse. ⁊ Ly. in. l. ea. lege. C. de cōditio ob ca. dato ⁊ in. l. traditio. C. ō pac. Pau. de cast. in. l. seruus. ff. de rei. vendi. in. l. sozon. C. de iure deliberā. vnū tñ ē circa hoc notandū q̄ ista possessio ciuilissima inducta ex lege vel statuto cuz sit facti nō tribuit interdictum. vnde. vj. ita tenet Bal. in auē. differūt in. ij. col. in fi. ver. nō tñ credas. C. ad tercu. Unū tñ ē q̄ hec ciuilissima possessio nō facit tertiam speciē de p se vt dicam⁹ tres sunt spēs possessionis. ſ. vna ciuilis et alia naturalis et tertia ciuilissima. nam hz huiōi possessio. alio mō acgrar̄ nō ē diuersa spēs ab alijs q̄ cognoscunt̄ ꝓpt̄ dīas speciez ⁊ fm̄ qō no. Bal. in. l. j. in. iij. collū. C. si plu. vna seu. ⁊ reperio q̄ hec ciuilissima possessio appellat̄ artificialis p bal. in rubrica extra de causa pos. ⁊ ꝓ qz artificio iuris ciuilis fit vt si statuto caueat̄ q̄ in heredē cōmunē posse sio ex supradictis satis videt̄ inferri q̄ cōsuetudine vl̄ statuto pōt induci q̄ trāsferat̄ possessio sine actu corporeo ꝓ. d. l. raptores. ⁊ hoc in expresso tenet Angel. in. l. vniuersas in. §. j. ver. itē q̄ in man. ff. de acq. pos. se. ⁊ ē de mēte Ly. ⁊ bal. in. l. ea lege. C. de condi. ob cau. ⁊ tenet bal. in. l. traditionib⁹. C. de pactis hz ipe/met bal. fuit sibi ipi cōtrari⁹ in. l. j. in pn. C. cōmu. de le. hz pma opinio ꝓ docto. cōmunē tenet ꝓ. d. l. raptores. Sed ꝓ intellectu ⁊ cōcordātia preditoz pōt sic dici q̄ aut statutū simplicit̄ dicit q̄ possessio intelligatur trāslatain heredē ipso iure. ⁊ hoc statutū pōt tollerari ⁊ valet qz ꝓ hec verba nō excludit̄ qui videat trāsferri possessio ꝓ actū fictū. i. per ficta⁊ apprehensionē seu traditionē nā statutū ita disponēdo videt̄ inducere ⁊ ita tenet expſſe Ly. ⁊ bal. in. d. l. ea lege dū dicūt q̄ ū possessio trāsferr̄ in heredē ex forma statuti ipso iure intelligit̄ trāsferri perfectā traditionē ex quo verba nō repugnāt. sin aūt expſſe statutū dispoueret q̄ trāsferat possessio nec acgrar̄ nullo actu vero vel ficto mediāte tale statutum nō valeret qr acqsitio possessionis est de iure gētiū ex quo ē inductū q̄ ipa possessio fit ꝓ actū naturalē vt ē tex. in. l. j. in ꝓn. ⁊ in. l. iij. in ꝓn ff. de acq. posse. ⁊ ē tex. no. in. l. ea q̄ciuilit̄. ff. de acq. re domi. Sed cōtra ius gentiū etiā ꝓncipes nō dispouūt sine causa. vt plene p bar. in. l. j. in ꝓn. ff. de consti. ꝓnci. ⁊ no. bar. in. l. oēs populi in. iij. q. ꝓn. ff. de insti. ⁊ iure ergo min⁹ pōt hoc statutū ⁊ cōsuetudo etiā min⁹ hoc posset q̄ dī irrationabil̄ ⁊ nō valet si disponit aliqd cōtra substātiā act⁹ vt in. c. ij. de cōsue. nec videt̄ q̄ posset sub eē causa hoc disponēdi cū lex fingēdo apprehēsionē eē factā id possit inducere neqz obstat lex raptores nā ibinō dī q̄ possessio acgrar̄ ipo iure imo poci⁹ cōtrariū vt pz in verbo assignet̄ ibi positum q̄ verbū ē futuri tēporis ⁊ significat traditionē actualē per quā hz causaz traditiōis aliqñ acgrit̄ possessio aliqñ de tēpore vt plene per bar. in. l. si cōstante in pn. ff. solu. ma. ⁊ in. l. cū pater. §. pr̄. ff. dele. ij. q̄ autez ibi dicit̄ q̄ ecclesia habet plenā possessionez ⁊ dominiuz ex beneficio ꝓncipis: per beneficium ꝓncipis intelligitur dispositio quā facit in dicta. l. j. ꝓ quā cōstituit q̄ bona raptoris debēt assignari ecclesie: nam dictio ex ibi posita nō significat semper causam immediatam hz ꝓpie significet vt no. in. l. nō dubiū. C. de legi. et ff. l. j. §. ex incendio. ff. de me. rui nau. ¶ Circa hoc etiā notandū q̄ possessio tripliciter pōt dīuidi. ſ. in. corporalē. ⁊ in incorporalē ⁊ incorporalissimā corporalis iē reb⁹ corporalib⁹ incorporalis ē vt q̄ſi possessio iuriuz adherenciū reb⁹ corporalib⁹ vtiſ⁹ iuius alt⁹ tolēdi aque ducē⁹ ⁊ similes que coherēt reb⁹ corporalib⁹ incorporalissima dī q̄ cōpetit ꝓ iure nō coherēti rei corporali vnde credito: large dī possidere credituum suum in debitore nā quia ē circa rē incorporalē vt nomē debitoris seu actionē appellat̄ quasi possessio incorporalissima hanc practicā ponit no. bal. in. l. regulariter iuncta glo. ibi. ff. ō peti. here. ⁊ hoc quo ad hāc primā cōclusionē que ex verbo posito in nr̄a lege super parte nulla extrahit̄. ¶ Infert ⁊ secūdo ex hoc verbo nulla q̄ vna possessio pōt ſne alia acqui. videlicet ciuilis siue naturali ⁊ hoc facit cōtra bar. cōtrarū tenētē in. l. clam possidet. §. qui ad nūdinas. ff. de acq. posse. vbi ipe dicit q̄ cū ciuilis possessio acgrar̄ ꝓ medū naturalis iuxta nō in. l. iij. in ꝓn. ff. de acqui. pos. nō pōt acquiri ciuilis siue naturali. Sed cōtra bar. facit tex. noster in quātū dicit nulla glo. in ꝓmti exponit nulla. i. neqz ciuilis vel naturalis vel vtraqz simul facit etiā ꝓ hoc glo. singularis in. d. §. q ad nūdinas sup parte possessionē ver. q̄ ratio nō valet que glosa vult singulariē q̄ hz ꝓ ingressuz rei nō possit acgri naturalis nihilomin⁹ pōt acgri ciuilis nā ibi naturalis nō poterat acgri qz ali⁹ tenebat eam. ſ. ille grem̄serat in fundo ꝓ dño. Sz in ciuili cessabat ista ratio qz erat vacans ſm̄ opinionē. Roge. qui volebat duas eē possessiones ciuiles vnā q̄ retinebat animo ab absente altera q̄ acgrebat̄ per ingredientē facit etiā ꝓ hac opinone cōtra bar. qz nos videmus q̄ si vn⁹ habet possessionē in re. naturalē tanq̄ vsufructuari⁹ ⁊ alius ciuilē in eadē re tanq̄ ꝓprietari⁹ q̄ ꝓprietarius potest trāsfere dominiū ⁊ possessionē ciuilē quest̄ bi cōpetit saluo iure vsufruct⁹ vt pz in. l. locū. §. pe. ff. de vsufru. tamē qui habet solū ꝓprietatē nō possidet nisi ciuiliter vt in. l. sciēdū in ꝓn. ff. qui satisf. cogū. attamē in. d. §. pe. trāsfertur sola ciuilis sine natura. Sed si vellimus tenere opinionē bar. possum⁹ ad. d. §. pe. respōdere q̄ sola ciuil̄ possessio bene pōt sine naturali transferri ex volūtate tradētis qui eā habet penes se ⁊ q̄ ita loquat̄. d. §. pe. fz segret̄ ergo potest adquiri per occupationē certe nō segt̄ quia facilius q̄rit̄ possessio vbi cōcurrit volūtas tradētis q̄ vbi nō concōcurrit vt plene trahit̄ in. l. j. in prin. iuncta glo. sup verbo. prima. ff. de acq. posse. vbi cōcludit ⁊ ē cōmunis opinio q̄ ꝓ aspectū rei seu ꝓsentiam nō q̄rit̄ possessio ocupāti tamē q̄rit̄ cōcurrēte volūtate tradentis vt in. l. q̄ meo. §. si per venditorē. ff. de acq. poss. Sz quia ad nostrum text. iuncta sua glosa nō pōt cōgrua

Universidad de Deusto
Biblioteca

dari reipō̄sio tenenda erit supradicta cōclusio contra bar.pro qua vltra p̄dicta facit tex.in simili in.l.si homo liber.§.qcqd.ff.de acqui.rer.domi.vbi ꝓbaī ꝙ lz regulariť acquisitio domiuij causeī ordine intellectus a possessione nihilomin⁹ vbi nō pōt acqri possessio:quia homo liber possidetur ab altero vel quia est seruus alicuius acgritur dominiū:cū tex.in.d.§.qcquid simpliciter dicat ꝙ seruus non potest acquirere possessionem dño nihilominus acquirit dominiuz intelligitur simpliciter siue res tradatur sibi ab altero siue eam occupet ꝓpria auctoritate similiter:ergo potest dici de ciuili possessione ꝙ vbi impedimētum ꝙ subest in acquisitiōe possessionis naturalis non est in acquisitinoe ciuilis possit acquiri hoc casu ciuilis sine naturali. ¶ Facit etiam ꝓ hac cōclusiōe ꝙ ponit bal. in.l.ij.in p̄ma questiōe p̄ncipali.C.vbi in rē acti. vbi expresse tenet ꝙ iudex inducēdo aliquem in rē possit trāferre ciuilē sine uaturali.banc opinionē tenet Ange.in p̄ti indistincte:imo ꝙ in omni casu possit sola ciuilis acquiri sine naturali.z illud qō̄ Bar.pro sua opiniōe dicit.ꝙ ciuilis acquiriť ꝑ medium naturalis nō videť dicēdū:qz cū ciuilis possessio cōsistat in animo qui cōcurrat vna cū actu corporis dicemus.ꝙ si interueniat actus naturalis.i. apprehēsio cōcurrente animo ciuilis nō causaī ex naturali sed actu naturali hoc ē ex apprehēsiōe z animo vtraqz possessio simul causaī.z hoc ē ꝙ vult dicere tex.in.l.ij. in p̄nci. ff.de acqui.posse.z nō illud ad qō̄ eaz allegat Bar. z ꝓbat hoc hoc nil ꝓbibet si ꝑ actū naturalē nō potest acquiri vna species possessionis acquiratur alia in q̄ nō est id impedimētum.z sic videť cōcludēduz.ꝙ p ingressum rei possit acquiri possessio ciuilis sola sine naturali. z circa būc articulū videas Ange. in p̄ti z Frā.de are.q: circa hoc nolo insistere:qz ē sup littera exponēda. ¶ Infero z tertio ex hoc tex.ꝙ quēadmodū in acquirēda possessiōe requiriť anim⁹ in actu naturali:ita eodē mō in acquirenda ciuili sola est necesse vtrūqz interuenire.ita ꝓbat hic tex. iuncta glo. Pro quo ego allego tex.nota.in.l.ij.§. neraci⁹. ibi solo animo non posse iunctis verbis inferioribus ibi. Si nō aī cedat naturalis possessio. nā videbaī contrariū:imo ꝙ actus corporeus causet naturalē z animus causet ciuilez.z hoc ꝑ tex.in.l.nemo.C. de acq. posse.vbi dicit tex.nemo ambigit duplicem esse causam possessiōis.vnā que de iure cōsistit. aliam que in corpore.incōtrariū tū ē vez tam ꝑ legē nostraz q̄m ꝑ tex.in.l.ij.in p̄in.qui indistincte loquitur quam etiam z meliusːeo quia clarius per dictum.§. ucrati⁹. neqz obstat tex.in.d.l.nemo.quia illa lex debet itelligi inquātū vult ꝓbare ꝙ in animo tm̄ cōsistit possessio ciuilis.z sic ꝙ non sit necessari⁹ act⁹ naturalis respectu retētiōis: qz lz nō possit acgri nisi vtroqz instrumēto bene tū pōt retineri solo animo tū z ita intelligiť etiā. tex:in.l.lz.C.co.ti.que eodē mō videbaī obstare z ē ratio supradictoz quia faciliⁿ aliqd retineť quā de nouo acgriť vt in.l.j.§.ꝙ autē ait p̄tor.ff.de supficie. z in specie ꝓbaī etiā in.l.iij.in p̄n.iuncta.l.clam.possidere cū similibus.ff.de acqui.posse. ¶ Infero z ꝺrto ꝙ quēadmodū res in mobilis ꝓprie dicť possideť ita etiā res mobilis nā cū dicat nulla possessio intelligitur de oi z nomē possessio simpliciter ꝓlatuz ꝺz accipi ꝓprie vt dicimus de dominio ꝙ simpliciter ꝓlatū intelligiť de directo vt.in.l.j.§.fi.ff.si ager. vel vecti. vel emphi.ven.z hoc facit cōtra glo.in.l.j.in p̄n. ff.de acq.posse.z in.l.vnica.ff.vtrobi.vbi dicūt glose ꝙ res mobiles in ꝓprie possidenť res tū immobiles ꝓprie fundant se ꝑ tex.in.d.l.j.in p̄n.vbi dicit tex. ꝙ possessio ďr pedū positio sz ista alusio vocabuli non cōuenit rei mobili sicut mobiliaq̄ alusiōe vocabuli bonū ē ar.vt trahiť plene per do.i.l.iij.§.ap.ff.si cer.pe ta.z in.l.j.ff.de testa.z in.l.j.ff.de fur.insti.de testa.in p̄in. Sed cōtra supradictas glosa.vt ditfacit tex.no ster.z tex.in.l.j.§.per seruum qui in fuga.ff.de acqui. posse.z tex.in.l.iij.§.nerua.filius eo.ti. vbi diffinitio naturalis z ciuilis possessionis cadit ita bene i rebus mobilib⁹ sicut in reb⁹ immobilibus qne cōclusio cōfirmatur per tex.in.l.rem que nobis z in.l.rē mobilē.ff. de acq.posse.vbi possessio ita cadit in reb⁹ mobilib⁹ sicut in immobilib⁹ z ꝑ hoc pōt adduci tex.in.l.j. in p̄n.s.eo.dū dicit ꝙ naturaliter tenet qui satis bene videtur ꝓbare quia hoc dictū ē vniuersale z aptū cōprehēdere eaz qui rē mobilē sicut immobilē detinet pro quo etiā facit tex.in.l.j.ibi in manibus ponit ꝛc. vbi ille qui habet sensum animū z intellectū possidēdi accipit rē in manib⁹ animo possidēdi dicit possidere ad idē facte in.d.l.j.in p̄n.duz dicit celo maricapiuntur hāc opinionē tenēt omnes docto.in.d.l.j.reprobādo dictas glo.lz nō allegāt tex.nostruz qui optime ꝓbat opinionē ipsorum ꝑ finali tū corroboratione doctores adducūt vnū fundamētū sic dicēdo vsucapio nō ꝓcedit sine possessione vt in.l.sine possessione.ff.de vsuca z in.c.siue possessione de re.in.libro. vj.z res mobiles vsucapiuntur vt in.l.ij.C.in qui.ca. cessat longi facit etiam tex. in.l. vnica. ff. vtrobi. vbi interdictum vtrobi.ꝙ habet locum in eo ꝙ turbatur in possessione habet locū in reb⁹ mobilib⁹ sicut interdictum vtipossidetis in reb⁹ immobilib⁹ sed volēdo dictas glo.subsistēre hoc vltimuz fundamētū nō multū obstat qz interdictū possessorium retinendi vt ē vti.possidatur ei q̄ turbatur in quasi possessione rerum incorporaliū vt in.l.quocies.la vltima.ff.de serui tū res incorporales in ꝓprie possidenť vt in.l.seruus.§. uicor porales.ff.de acqui.re.domi.z in.l.segtur.§.viaz publicā.ff.de vsuca. Neqz obstat fundāmētu Bar.in ꝓa relatū dū dicitur ꝙ allusio vocabuli de q̄ in.d.l. j.nō videť conuenire reb⁹ mobilibus cum pedū positio in eis nō cadit:quia ad hoc respōdetur:quia talis argumētatio sumi nō debet vbi repugnat diffinitio alluūoni vocabuli:quia tūc allusio nō ostendit nobis ꝓpriam signiſicationem:sed debet attēdi diffinitio z nō allusio.vt in.l.j.ff.de test.ūcto tex.i.l.si idez.C. de codicil.de quo latissime ꝑ docto. in.d.l.j.z insti. de test.in p̄n. ¶ Et supradicta inducūtur per docto.ad questionē de testatore legāte possessiones suas ticio vel possessiones rex suaz an videat etiam fenture de rebus mobilibus. z ꝑ ꝓdicta videť cōcludēdū ꝙ sic quia cadit possessio in rebus mobilibus. in cōtrariuz tū videťquia vna queqz dispositio vltime voluntatis debet interpretari ſm cōmunē vsum loquēdi.vt in.l. libroz.ver.ꝙ tū casus.ff.delega.iij.z in.l. cū octauius.§.asinā molēdinariā.ff.de su. instru.z ideo intelligitur legatum de rebus immobilibus z nō de mobilibus cū ꝓprius vsus loquēdi nō cadit in reb⁹ mobilib⁹ z hac occasiōe Ly.post pc.in.l.fi.z ibi bal.C. de compe.z bal.in.l.j.fi.de statuboni z bar.in.l.vroré.§.legauerat.ff.delega.iij.in fi.tenēt ꝙ in tali legato possessionum nō continenť res mobiles. facit in simili ꝙ uo.bar.in.l.diuusin vltimo nota.ff. de bonis dāna. ꝙ lz appellatio vestis sit largior ꝙ appellatio pānoz vt in.l⁹ vestes.ff.de auro z argē.leg.z.l. victo⁹ cuz duab⁹ legib⁹ sequēt⁹.ff.de verbo.signi.z in.d.l. diuus.tamē quia cōmunis vsus loquēdi aliter se habet si testator legasset alicui omnes pānos suos lini z lane in hoc legato venūt etiā omnes species pānoz etiam nō apte ad vsuz hominis.de qua.q. vide ibi Bar.in.l.diuus.qz etiā habuit de facto.(vt ipe refert) Unū tū est notādū circa hoc ꝙ si testator legat alicui res quas hz in domo lz res mobiles in hoc legato cōtineanť.nō tū venūt ea q̄ sunt alienatōi parate vt sunt merces vt frumētū z cetera venalia. tex. ē no.in.l.generali.§.vroz.ff.de vsufru.lega.z ibi notat Bar.z ē tex.in.l.pediculis.§.itē cuz queritur.ff. de auro z argē.lega.z trahiť in.l.p̄dia.ff.de fun.instru.z supradictoꝝ extat clara rō ſm Bar. in.d.§. vroz.qz illa vba quas hz in domo limitāt p̄mū legatū generale.vt in.l.ea tū.ff.deleg.iij.. vt referāntur ad ea q̄ ꝓpetuo ibi sūt nō tñad alia q̄ ad tēp⁹ vt sūt venalia q̄ nō cēsenť ibi.vt in.l.j.C.de vbo.sig.z in.l.j.C. de rer ꝑmu. Istud tū fallit in trib⁹ casib⁹. Prima fallētia ē qñ testator in legato adiecit signū vle.vt ut hoc erēplo lego oēs reemeas ēs habeo.nā lz veniat in hoc legato illud relatiuum ēs.tū illud signū vle.l. oēs.facit ꝙ dictū legatū neqz limitaťnec restringaī ad res tātūmodo nō venales:imo ad oēs venales z nō venales.iste ē tex.no.in.l.pediculis.§.labeo.ff.de auro z argē.lega.z in.l.iulian⁹.in p̄n.ff.delega.iij.z tenet Bar.in.d.§.vroz.illū hoc mō limitādo. Secūda fallētia ē qñ testator dixit in suo testamēto ꝙ legabat res ēs i sua domo venales z nō venales habebat hāc limitationē ꝑ cautela ponit Bar.in.l. nam qō.in p̄n.ff.de penu.lega. Tertia fallētia ē qñ dictuz legatum ad aliō refferriť nō pōt.vtqz nulla alia bona erāt in domo testatoris nisi venalia vt verba testatoris aliqd operenť.vt in.l.si qñ.ff.deleg.j. z in.l.si qñ. in p̄n.C.de inoffi.testa.istā fallētiā ponit glo.quā ibi segť Bar.in.d.§.itē cū queriť.z lz Bal. in rubrica C.de verbo.signi.bñ facit tex.in.l.fund⁹ q.locatus. §.de fundo instru.de qb⁹ limitatiōib⁹ vide ꝑ.do. Jason.in.l.j.in p̄mo no.C. ō vbo.signi. Ex supradictis dicebat Jaco.ō arē.quē ibi refert Bar.in.d.§. vroz. ꝙ si qs obligat bona sua qō nō videť obligare bona parata alienatōi. lz cōtr.tz ibi Bar. z bñ ō q̄ ē tex.no.z ibi Bar.q dicit illū eē mēte tenēdū in.l. cū taberna.in p̄n.z ibi etiā Ange.no.loquiť.ff.ō pigno. z hypo. Ex supradictis etiā inferť. ꝙ cuz pecunia sit parata alienatōi ꝙ nō venit in legato supradicto:vt si dicat lego vroz mee res meas q̄s in domo habeo. nā in hoc legato non cōprehēdiť pecunia.tex ē no.in l.vroz.§.legauerat.ff.deleg.iij.z in.l.choz⁹.§.j. coti.z in.l.si fundus.co.ti.z tz Bald.in.l.fi.in fi.C. de compēsa.z in.l.certi iuris.vij.q.C. loca. quē ibi vide omnimodo ꝑ declarādo.d.l.cū taberna. q̄ contradicit.l.debitor.de pigno.ff.z.l.gayus.ff.dele.ij.z.d.§. vroz. naz ꝑ notata ibi ꝑ Bal. daī vna limitatio ad §.fi.d.l.cū tabernas.q dicit ꝙ in obligatiōe generali bonoz venit pecunia.ꝙ illud sit vez in obligatiōe expressa.sec⁹ ē in tacita vt ibi.vt dixi ꝑ Bal. z ꝑ Alex. de iuno.vt.d.§.fi. ¶ Unū tū circa hoc ē videndū.pona⁹ ꝙ ego dico sic.dono tibi oēs res meas nūqd vt deor tibi donare noīa debitoz meoz. z bal. in.l.j.ff. de statu homi.determinat ꝙ non fundans se tali ratiōe illō ē meū ꝙ vēdicare possim.vt in.l.ciuitas.§. argento.ff.de auro z argen.lega. Sed nomen vendicare nō possum:qz personalis actio z realis distinguuntur vt species quasi oppositę. vt in.§.j.. instituta de actio.. Itez quia hoc pronomē meus ē pronomē possessiuum:sed iura personalia non possidentur. vt in.l.finalt.ff.quoz⁹ bono. ergo in tali donatione non includuntur. Sin autem dixissem res ad me pertinentes tibi dono. tunc nomina debitorum bene in-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cludereꝫtur:quia verbum rei est generale. vt in.l.j. ff.ſi cer.peta.z verbum pertinere eodem modo.vt in l.verbum pertinere.ff.de verbo.ſignī.ergo ꝛc.z idez dicendus est in verbo habere. vt dono tibi omnia bona mea que habeo.nam habere dicimur ea que in credito habemus.vt in.l.qui actionez.ff. de regu.iuris.z in.l.rem in bonis.ff.de acquiren.rerum domi. Sed circa ea que Bal.in dicta.l.j.dicit q̄ quando. dono res meas non veniunt nomina debitorum propter rationem suam supradictam.contrariū videtur veri? ſm q̄ ibi tenet Ange.z est ratio:quia etiā actiones quas habemus nostre sunt z nos dicimur ipārū actionum domini.vt in.l.j.in prin.ff.de procura.z in l.dominus litis.C. ō appella.vnde dato q̄ sub ista donatione non veniant res debite.tamē veniūt actiones ipe per quas potest peti debitum.z p hoc allegat Ange.in dicta.l.j.tex.in.l. quā tuberonis.§. i pe culio.ff.de pecu.z per id qō notatur in.l. mouchum. ff.de verbo.ſignī.z in.l.princeps bona.eodem titulo z per.l.vxor mee.ff.de leg.iij.z per.l. cum pupillus. ff.rem pu.ſal.fo.per.l.locus.ff. de admī.tuto. ¶Pro quo ē tex.expreſſus ſm ipm in.l.j.C.de vſufru.z q̄ ista non est materia nostra remitto vos quo ad hec z alia multa notabilia z singularia que ponit Bal. in dicta.l.j.que omnino ibi videatis.z hec ſufficiant respectu huius verbi nulla. ¶Sequitur in littera poſſeſſio.z circa hoc dico q̄ istud nomen ſimiliter pōla lum puta.poſſeſſio videtur consistere in facto.z p̄mo per tex.in.l.j.§.ſi vir.ff.de acquiren.posſe.ibi dnz dicit.q̄m res facti est.Secūdo est tex.in.l.j.§. ceuola. ibi que facti est z animi.ff.ſiquis testa.lib.cē ius fue. Tertio facit tex.in.l.poſſeſſionem pupillus.ff.de acquiren.posſe.ſuper verbo facti.Quarto videtur tex. in.l.in bone fidei.§.j.ff.de re.domi.vbi videtur q̄ ille qui possidet habet id quod facti est.z potest p hac opinione allegari ratio: quia omnia que intercueniūt in ipa poſſeſſione capienda sunt facti ſcilicet corpus vt de ſe patet z animus. vt est tex.in dicto.§.j. ergo quicquid ſequitur ex eo erit facti.z propter predicta iura z rationem.Ludouī.roma.in.l.j.in p̄n.ff.de acquiren.posſe.indistincte tenuit poſſeſſionem cē facti z nō iuris. Sed Bar. z omnes scribentes tenēt contra in dicta.l.j.immo q̄ poſſ.sit ius.z p̄o hoc allegaē tex.expreſſus in.l.pegre.in princi.ibi. Jus poſſeſſionis.ff.de acquiren.posſe.z est tex.in.l.nemo.ibi Que de iure cōſiſtit.C.co.ti.z in.l.nō ideo.ibi.in cōcuſſum ius poſſeſſionis ꝛc.C.de libe.cau. Facit etiā p̄o hoc textus.in.l.ſi ea res.§.finali.verſu.q̄ ius est. ff.de actio.empti.z in.l.homo liber.§.finali.ff.de acquiren.re.domi.z ad iura incontrarium allegata reſpondetur.q̄ illa intelligantur p̄ vt est ipa poſſeſſio in fieri.z vbi factuz.i.apprehenſio requiratur.dicitur poſſeſſio quid facti. ſed postq̄ est apprehēſio dicitur ius. Facit p̄o hac concordia:quia cōtractus sunt facti.vt in.l.conſilio.in fine.ff.de cura.furi. z producūt obligationem ex qua oritur ius.vt inſti.de obliga.in p̄n.z ti.l.licet.§. ea obligatio.ff.de procura.ſic dicamus in p̄senti.iz actus apprehendendi vel transferendi sunt facti. ipsa tamen poſſeſſio apprehenſa vel translata est ius.z per predicta videt ſatis reſponsum ad rationem in contrarium adductam.ſcilicet q̄ ea quibus poſſeſſio apprehenditur sunt facti:ergo z ipa poſſeſſio per dictam.l.in bone fidei.d.§.j.quamon ſequitur apprehēſio cōſiſtit in facto:ergo z q̄ ex ea ſequitur est factum.nam contrarium ſupra fuit clare probatum.ſcilicet in cōtractu qui est facti tamē ex eo oriturius.ſcilicet obligatio neqz tex. in dicto.§.j. p̄bat q̄ poſſeſſio ſit facti. Dz q̄ poſſidere bona fidē vl mala fide est quid facti:quia bona fides vel mala dependet ab animo.z animus est quid facti z hoc dicit tex. in dicto.§.j.z ita declarat bar.in.l.ſi is qui p̄o tempore.x.collum.ff.de vſuca.z est tex.in.l.j.§.j.ff. de acquiren.poſſe.z iſtud nomē poſſeſſio aliquando ponitur p̄ de tentatione z tunc non significat ius ſed factum vt est tex.iuncta glo.in.l.q̄ ſeruus.ff. de acqui. poſſe.vnde appellatione poſſeſſionis venit tantummodo naturalis ideſt detentatio quādo nō p̄t venire ciuilis propter incapacitatem detētantis. vt ē tex. in.l.ſtipulatio iſta.§.hijqui.ff. de verbo. obli.z dicta l.q̄ ſeruus.z circa hoc est vnum bene notanduz certe ſubtile est q̄ quando poſſeſſio apprehenditur z q̄ venit apprehēſio cum animo.z ſic p̄ vt ē poſſeſſio in fieri tunc ſola causatur naturalis ſine ciuili z postq̄ poſſeſſio est apprehēſa.z ſic p̄ vt conſiſtit in iure iam est ciuilis cum naturali iſte est tex.in.l.iij.§.neractus. ibi ſunō quecedat naturalis poſſeſſio iunctis verbis ſupertoribus.z ibi hoc notat Fran.de arc.ff.de acqui poſſe. ¶Iſta tamē poſſeſſio aliquādo ponitur p̄o quaſi poſſeſſione vnde p̄o iſta quaſi poſſeſſione datur interdictum.vt in.l.quotiēs.la.ij.ff.de ſerui. nam cum ſint incorporalia non possidentur. vt in.l.ſi ſeruus.§.incorporales.ff.de acqui.re.domi.z est tex. in ſeruitute ſpecifice in.l.ſi cedes.§.libertas.ff.de ſerui.verba p̄e. ¶Circa hoc tamē est aduertenduz. q̄ quemadmodum est dare duas poſſeſſiones vnam ciuilem z alteram naturalem.vt ſupra dictum est ita est dare duas quaſi poſſeſſiones.ſcilicet ciuilem z naturalem.z ſic qui habet ſeruitutem illud ius vtendi z fruendi dicitur possidere:z nō ſolum naturaliter: ſed etiam ciuiliter in p̄opriis tamen z ſic quaſi possidet. z

hoc clare ꝓbatur ſic ea que p̄ſcribi debent possidētur ciuiliter.vt in.l.j.§.q̄ ſeruus qui in fuga.ff. ō acquirē.poſ.z latissime trahit Dy. in.c.ſine poſſeſſione.de regu.iuris.lib.vj.z doctores in dicta.l.j.in p̄n. Sed ſic est q̄ ſeruitutes ſaltum cōtinuā causam habentes p̄ſcribunt.vt in.l.ſeruitutes.la vltima.ff.de ſerui.z iu.l.j.z.ij.,C. co.ti.ergo ꝛc.z hoc cōſirmatur quia quaſi poſſeſſio que parit retentionē que p̄acquisitionem corporalē facto nostro inducitur dicitur ciuilis quaſi poſſeſſio.vt in.l.qui fundum.ff.quē ad ſeruit.amit. z in.l.j.§.queſituz.ff.de aqua quotti.z est. vbi fund? retinet vsum seruitutis p ſe absq̄ facto hominis. vnde ſi hoc anno duxi aquam deinde fluit p ſe tamē eam retineo z nō dicit amiſſa tanḡ nō vſus longo tempore z hec q̄ſi poſſeſſio que retinetur per ipſummet fundum absq̄ facto hominis dicitur naturalis quaſi ciuilem autem appellamus illaz que causat p̄ſcriptionem vt dixi. z fundus hoc caſu dicitur p̄ſcribere:quia fundo acquiritur ſeruitus z non homini.vt in.l. qui aliena.§.ſi.ff. de nego. geſtis.z in.l. vna.§. ſi fundus.ff. de ſerui.ruſti. p̄edi. verum qui vult acquirere ſeruitutem per ipſum fundum requiritur q̄ faciat animo acquirendi z vtatur iure ſuo non alieno.vt in.l.ſi.ff.quemad.ſerui.amit.alis nō p̄ſcribit.vt in.l.ij.§.illiō.ff.de aqua quotti.z efti.vñ vnius est dare quaſi poſſeſſionem ciuilem que animo retinetur:quia bona fide iure ſuo vtitur. de quo tamen remitto vos ad notata per Bal.in.l.j.z.ij.C.ō ſerui. z aqua.z per Bal. z Ange.in.l.ſeruitutes. la.ij.de ſeruitu.ff.in generali. Sed cōtra videbaē imo.q̄ in bijs ſeruitutibus nō ſit dare quaſi poſ.ciuile.n.lz dicitur quaſi naturalis.. Primo quia quaſi poſſeſſio q̄ cōſiſtit in ſeruitutibus cōſiſtit in facto.vt in.l.ſeruitutes.in p̄n.in verbo facto.ff. de ſerui. vrba. p̄edio. z poſſe.ciuilis est ius vt ſupra probatum est. Secūdo videtur facere cōtra ſupradictā cōcluſionē:quia quaſi ciuilis retinetur in animo z ſic poſſit cē cōtinua. ſed ſi diceremus in dictis iuribus quaſi poſſeſſionem dari ſequeretur quaſi poſſeſſionem cē cōtinuam. z per cōſequēs nullum cē ius incorporale vel ſeruitus qō p̄ſcribi poſſet:quia lz ſeruitus cōtinua p̄ſcribatur longo tempore.vt in dicta.l.ſeruitutes.z in.l.j.z in.l. ij.C.de ſerui.z aqua ſeruitus.tamē diſcōtinua etiaz longiſſimo tempore nō p̄ſcribitur vt dictis iuribus trahitur.z in.l.hoc iure.§.ductus aque.ff. ō aqua coti.z efti.z ſic ſi in iſtis ſeruitutibus daretur quaſi ciuilis poſſeſſio cum in animo illa ſemper retineretur z eēt cōtinua ſeruitus est continua. z ſic nulla cēt ſeruitus que non p̄ſcribere. ſed cōmunis opinio est illa de qua ſupra dixi. z q̄ ſit in bijs iuribus dare quaſ poſſeſſionem ciuilem est glo.in.l.ait p̄tor.§.item ei. ff.qui ex ea.nia.quam Dy.in.l.vnica.C.vti.poſſi.dixit non eſſe alibi ſed alias duas reperitis vnaz in.l. ſi plures.§.videctum.ff.de vi z vi arma. z alia est in l. finali.ff. vti poſſi. ¶Et quemadmodum reperimus poſſeſſionē z quaſi poſſeſſionē ita etiam reperimus dominum z quaſi dominium de dominio iura iura ſunt vulgaria de quaſi domīio. hoc est de bona fidei poſſeſſore qui loco domini habetur est tex.in l.quotiens.§.j.ff. de noxa. z in.l.magis puto.§.j.ff. de rebus co.z in.l.ſiquis ſeruus.ff.delega.iij. z in.l. apud antiquos.C.de fur.z trahitur per glo. z doctores in.l.qui bona.in principio.ff. de damno infecto. z late per Bar.in.l.j.ff.ad ſilleya. Eodem modo reperimus proprietatem z quaſi proprietatem.glo. est in.l.ij.§.quedam.ff.de interdi.z illam glo.ad hoc reputat ſingularem Bald.in.c.j.§.j. de inueſti.de re. alie.facta.z est tex.nota.in.c.finali.extra de iudi.z circa iſtud q̄ dixi ō dominio. Dico q̄ est reperti dominū. duplex dominū.ſ.ſuperius quod appellatur proprietas.z inferius ſeu ſubalternatuz quod appellatur.iudū dominuz vt patet in emphiteoſi z in feudo.de quibus in.l.ij.§.econtrario.ff.de acqui.poſſe. ¶Ex quibus verbis colligitur differētia inter ꝓpietatem z dominium. z q̄ ſit differētia patet ex tex. in l.ſi procurator.la.j..in verbo ꝓprietates z dominū. ff.de acqui.re.domi. nam copula z cadit inter diuerſa.vt est glo.in rubrica.ff.de iuris z fac.igno.z in rubrica trahit extra de ſponſa.z matri. z iſta reperitur differentia.nam dominium est terminus magis latus z comprehendit interdum dominium ſine ſit directum ſiue vtile.nam z vſufructuari? dicitur habere dominium in.l.ij.§.j.ff.de vſufru. Dz p̄prietas nisi q̄ cadit niſi ſolum p̄o directo z vero dominio ſm q̄ oſtendit etimologia vocabuli. nam dicitur proprietas quaſi ꝓpietuum. Ex hoc infert Bal. in.l.cum res.in ſi.C.de proba. q̄ iſtud nomen ꝓprietas ē nomē directum z non obliquatur:z nunq̄ ponit p̄ vtili dominio.z q̄ appellatione ꝓprietatis ſemper intelligatur de directa.tenet Bal. in.l. penul.in.ij.col.C. ſi a nō compe.iudi.z alibi dicit Bal.in.c.j.§.j.de inueſti.de re.alie.fac.q̄ ſignificatio p̄oprietatis ē magis ſtricta z nuda q̄ ſignificatio dominij. circa q̄ videatis Bar.in.l.locoruz.C. de omni.agro.deſer. libro.xj.in verbo ꝓprietas poſſeſſiōis. ¶Ex ſupradictis etiā infert Bal.in.l.ij.ff.decō diu.inſti.q̄ ſi in libello quis diceret ꝓprietatē ad ſe ſpectare vel ſe cē p prietarium.z postea in ꝓceſſu ꝓbet de vtili domīno puta q̄ eēt emphiteota vel vaſſallus deberet ſuccūbere. Secꝰ ſi dixit ſe dominū quia dominū begnine

Universidad de Deusto
Biblioteca

potest intelligi de vtili.z hoc mõ limitat q dicit bar. in.l.fz z si possessorẽ.ℌ.itẽ si iurauero.ff.de iureiurã.z circa p̃dicta videatis tex.in.l.ꝑprietatis.C.de,pba. in verbo ,ꝑprietas domin̄ũ. ¶Nota tex. in.l.femine. ℌ.illud.qui declarat que dicatur plena ,ꝑprietas.z q̃ nuda.dicit ibi bal. q nõ ẽ tex. in iure qui ita plene ,p bet.¶Et supradictis addatis.q interdum reperimus locũ plenum.vt qui possidetur interdum semiplenuz vt ille in quo aliquis est causa legatorum vel rei seruande.interdũ vacantem. qõ potest contingere tribus modis.scilicet ,ppter absentiaz aut negligẽtiam domini aut quia sine successore decessit. ista ẽ glo. q̃ ponit istam practicam in.ℌ.q aũt.in verbo vacãtis. insti.de vsuca.z ista glo.nõ est alibi ſm Ange.in,l.si me inuaciaz.in p̃n.ff.de acquirẽ.posse.z refert z sequitur Alexan.de imo.in.l.fundi venditor.in fi.ff.eo dem titulo.circa hoc põdera tex.in.l.iuhanus. in fi. quiest vnic? ſm Frã.de are.in.l.nõ videtur.ff.de ac quirẽ.posse.z in dicta.l.iulianus ẽ.ff. õ rei vẽdi.z ali q̃ possessio ponit ,p ,ꝑprietate.vt in.l.ij.C.de ,pba. z in.l.interdũ.ff.de verbo.signi.hinc infert glo.quaz ibi sequit bar.in.l.ij.C.õ acqui.posse.q possessionis act? p̃sumit fieri tanq̃ a dño ſm practicã.o.l.ij.hinc etiã dicit tex. in.o.l.interdũ. q si testator legat alicui possessiones suas q eodem mõ videt legasse,ꝑprieta tẽ cõtra dominiũ ,p possessiõẽ ponit.vt dicit tex.in.l. quotiens.C.de rei vendi.ex suprodictis infert. z no. Bal.in.l.ij.C.ne vxo.pro ma.q ille qui consignat alicui possessionez intelligitur assignare rem possessam per illum tex.in dicta.l.ij. ¶Hinc etiaz dicit bal. in.l.j.circa p̃n.C.si,pign? pigno.datu.sit. q possessio ne pignorata intelligitur res pleno iure pignorata. Attẽde q possessio longa habetur pro veritate.tex. est in.l.j.C.õ serui.z aqua.z tenet Bal.in.l.j.in.vj. q.C.de testa.¶Circa hoc est attendẽdũ.q lz possessio dicatur longa illa que est.x.vel.xx.annorum.vt in.l. vnica.C.de vsu.transfor.z per totum titulum.C.de prescrip.xxx.vel.xl.annorum.attamẽ in feudis lõga possessio ẽ vnius anni.iste ẽ tex. z ibi hoc not. Bal. in.c.j.ſi.de cõsuetu.re.feu. qõ videt cõtra tex. in.o.l. vnica.z cõtra tex.iusti.de vsu. in p̃n. quibus iuribus cauet.q nõ solũ possessio vnius anni nõ dicit longa sed etiam possessio,duorum annorum. Sed dicas q speciale est in feudo.vt dicit Bal. in dicto.ℌ.fi. z ali ud est possidere.aliud est in possessione esse.vt in.l. si quis autẽ.ff.de acqui.posse. vnde missus ex primo de creto dicit eẽ in possessione missus aũt ex secundo de creto dicitur possidere.z sic primus detentat.secũdus possidet.vt victis declaratũ in.l.iij.ℌ.genera.ff.de acqui.posse.z que aũt possessio contineat appellatio ne simpliciter ,plata an ciuilis vel naturalis. Et circa hoc videatis Bal. in.l.j.C. cõmunia.de vsuca. elegãter loquẽtẽ. vbi ipe dicit.q ſm subiectam ma/ teriam fiat interpretatio. nã aliquãdo possidẽs natu raliter nõ dicitur possidere.vt in.l. acquiritur.ℌ.fi.ff. de acqui.re.domi. Aliquãdo dicitur possidere.vt in l.z habet.ℌ.cum qui.ff.õ preca.z in.l.naturaliter. in p̃n.ff.de acquiren.posse.z circa istum passum videa tis omnimodo Frã. de are. qui latissime discutit de clarãdo istum passum z addendo dictis Bal. in ru brica.ff. de acqui.posse.z ad ea que ipe ibi dicit.vos remitto. ¶Sequitur in littera.acquiri.istud verbuz aliquãdo refertur ad dominiũ vt per dictũ tituli.ff. de acqui.re.domi.. Aliquando refertur ad possessio nem.vt in toto titulo.C.z.ff. de acqui.posse. Aliquã do refertur ad res corporales.vt in dicto ti. õ acqui. re.domi. Aliquãdo ad res incorporales. vt dictis ti. de acqui posse. de quo videatis usti. p quas psonas ius acqui.z.C.eo.ti. ¶Sequitur in tex.nisi z hoc di cio nisi ponit multis modis in iure nro. nã vno mõ ponit positiue:q ponit hoc ẽ qñ candẽ dictionẽ nisi pcessit.aliqua negatio.tex.ẽ in.l.actiõe.in primo re. z ibi docto.C.de trãsac.z ita ponit in p̃nti nam alue q̃.hic cõsul? p̃uisset hãc dictionem nisi posuit ne gationẽ.ibi dũ dicit.nulla possessio ꝛc. Interdũ po nit negatiue:q ꝑuat seu negat z hoc ẽ qñ pcessitorio affirmatiua.tex.ẽ.z ibi docto.maxime Bar. in.o.l. actiõe in.ij.respon. z de hoc significato.s.qñ ponit.vt qñ negat videatis in regula peccatũ.õ reg.iur.li.vj. z in.l.extraneo.ff.de vẽ.in posse.mit.z in.l. si fenatis. ff.de fer.z i.l.sticbũ.ℌ.ticia.ff.de adim.lega. qb? in rib? trahit qñ hec dictio nisi affirmat seu ꝑuat p̃ pre cessit negatio.z vide tex.in.l.in accessiõib?.ℌ.j.ff.õ di uer.z tẽpo. p̃scri.z in.l.ita.ℌ.j.ff.ad turpel. z in.l.iij. ℌ.multaz.ff.de iura.fis. qb? cauet qñ hãc dictionem nisi pcessit ofo affirmatiua an. tũc ꝑuet vl neget. In terdũ hec dictio nisi ponit expositiue. vt ẽ glo. in.l.ij. in penul.glo.C.q accusa.nõ p̃sit. Interdũ ponit ,p si.glo.ẽ in.l.si patre.z est glo.finalt.ff.de in rẽ ver.z in l.femina.z ẽ glo.ij.ff.de cena.hinc ẽ q dicit Bar.in l.j.ff.de cõdi.z demonst.q hec dictio nisi facit condi tionẽ. hec tñ dictio nisi oz referri ad ola supradicta si põt.glo.est in.l.corruptionẽ.C.de vsufru..z volen tes videre materiã seu ſignificationẽ hui? dictiõis ni si.videant Bar..n.l.ticia.ℌ.luci?.ff. de manu testa. z in.l.j.ff.de pigno.actio.z in.l.actiões.C.de trãsac. z in.l.si cum.ℌ.qui inuria.ff.ſigs cau.z in.l.nã q liquide.ℌ.vitra.ff.de penu lega.notat in.c. ex pte. ex tra de spon.z in.c.cuz venerabiles.de censi.xuij.q.ij. c.ebron.z in.c.portio.xxxv.q.iij.z p glo.in.c.j.de con

sti.lib.vj.z vide Bar. in.l.sepo.ℌ.vxor.ff. de annu. lega.z docto.in.c.preterea.de appella. ¶Sequit̃ i littera animo.z circa hoc ẽ dicendũ. q iste terminus animus ẽ multipliciter iniure nro reperiẽdus. Uno modo ponit ,p vno instrumento quo mediãte simul interueniente actu naturali.hoc est apprehensiõe ac quiritur possessio tam ciuilis per se q̃ naturalis. vel vtraq̃z simul iuncta.z de hoc animo tanq̃ de instru mento loquitur tex.in.l.iij.ℌ.in amittenda.z .z principium ipius legis.ff.de acquiren.posse. z est text? in l.nemo.C.eodem titulo.z tex.noster in presenti.z re perio q iste animus,pbatur ex facto. tex.est in.l. an cillam. que in sua distinctione.in p̃ncipio non ẽ alibi ſm Bar.ibi.ff.ꝑo suo.z est tex.in.l.si preteritus.ff.õ contra tab. ¶Ex hoc infert Bald.in.l. vt debituz.in prima oppo.C. de here.actio.q per protestationem ostenditur anim? cũ protestatio si qd facti. ¶Pro quo est tex.in.l.at siquis.ℌ.plerũq;z ibi Bar.ff.õ relig. z sump.fu. ¶Similiter reperitur q animus presu mitur ex bijs que quisquis dixit extra iudiciuz parte absente,glo.est z ibi Bar.in.l.fulcin'.ℌ. quid autẽ. ver.querit glo.ff.quibus ex cau.in pos.ea.circa quaz glo.vide Bal.in.l.penul.C.de bonis.aucto. iudicis possi. ¶Ex supradictis infertur q cũ consuetudo sit facti.vt tenet Bal.in.l.si.in fi.C.de cõpẽsa. z ẽ tex. in.c.j.de consti.lib.vj.ex tali cõsuetudine p̃sumit̃ ani mus.ita tenet Bal. quez ibi sequit Salice. in.l.ma cedoniani.ſm fi.C.ad macedo. ¶Ex hoc infert ibi no/ tabiliter Bal. z sequit̃ Salice. q si mercator mutu am pecuniã ab aliquo accepit q in dubio presumit̃ illam pecuniam consumpsisse z vertisse in comodum suum seu in suas mercãtias. lz nõ possit proba re an ex tali pecunia sit factus locupletior. nã presu mitur ex cõsuetudine negociandi. z pro hoc allegat ipe tex.expressum in.ar.in.l.fi.in fi.C.ad maced. qui ẽ nota.ad hoc. z istam coniecturam qua presumitur versa pecunia in vtilitatem accipiẽtis no.multuz. nã per eam possimus determinare questionem quotidi anam quam quotidie habeo de facto.vt scitis.cũ ali quis committit crimẽ heresis incontinenti ei? bona ipo iure sunt confiscata.vt.c.cum ſm leges. õ hereti.lib. vj.taliter q amplius illa bona nõ potest alienare cũ eorum bonoruz crimine cõmisso desinat esse domi nus.vt est tex.in dicto.c.cũ ſm leges. z in.l.fi,C. ad legem iuli.maie.z tũc iudex inter fiscum z priuatum potest ab emptorib? illa bona alienata reuocare sine precij restitutione.vt tenet Ba.in.l.chirographarijs. in fi.verbis.ff.de admi. tuto. z cura.z in.l.si debitor. ff.de bijs qui in frau.credi.z Bal. in.l.fi.ℌ.fi.C. cõ munia delega.z docto.in dicto.c. cã ſm leges. qõ ẽ verum nisi preciuz sit conuersum in vtilitatem bono rum heretici nec fiscus habeat vtrũq;z tam preciũ q̃ rem.vt tenet Bar. in dicta.l.si debitor.per tex. in.l. emptor.ff.de rei vendi. ¶Pro quo potest etiaz addu ci tex.in.l.si precium.z ibi ¶Dan.de ca.C. de procu ra. An in dubio presumitur illud precium cõuersuz in vtilitatem heretici.z per supradicta videtur q sic z sic q iudex perdictus ꝺbeat mandare receptori di ctorum bonorum vt emptori restituat precii. ¶Pro quo põt adduci vna glo.notabilis.in.l.vtrum. in p̃n. z est prima in ordine.z ibi Ange.ff.de peti.here.per quam dicit ibi Ange.istam doctrinã q ille ad quem pertinet res semper intelligitur eẽ locupletior nisi eaz in malam partem cõsumat vnde bone fidei possessor qui fructus consumptos non tenetur restituere nisi q̃ tenus locupletior factus sit. vt traditur in.l. fructus. ff.de peti:here.ad hoc vt non condemnetur inrestitutione fructuũ debet probare se cõsupposse in malaz partem q̃ tenetur̃ dicit ibi Ange.ex eo q habebis magnum honorem ſm eum ibi. ¶Pro quo videtur facere quedam notabilis doctrina. Bar.in.l.predio rum.C.de predijs.mi. vbi dicit q quando contract? est rescindendus per minorem. tunc aduersarius qui vult vt sibi restituatur precium cum ipe p senten tiã iudicis restituit rẽ nõ cogitur ꝑbare precium esse versum in vtilitatem ipius minoris:immo ipe minor tenetur se probrare perdidisse precium.alis presumi tur locupletior. sic ergo in presenti q talia alienata reuocentur super iudicem rescindantur ad instan tiam dicti receptoris agentis nomine fisci videtur q ipe hereticus sit factus z presumatur locupletior. z per consequens fiscus qui in ius eius cum omnibus qualitatibus succedit.vt in.l.fiscus.in p̃n.ff.de iure fi sci.z in.l'tutoris.C.ad legem iuli.de.vj.pu.vel pri. z trahitur in.l.inter eos.in.ℌ.fi.ff. de fideiusso. Sed supradictis non obstantibus incontrarium potest fũdari.z ita practicatur tam in curia regis q̃ in toto re gno castelle.qõ probatur primo per id q dixit Bar. in.l.o.predioꝝ q quando contractus ẽ nullus.vt fuit in.o.l. predioꝝ. qz ibi res minoris fuit vẽdita sine sua solẽnitate hoc ẽsine decreto presidis.tunc mi nor potest intentare rei vendicationez contra empto rem.z ipe emptor si vult recuperare precium q̃ de dit ,p illa re debet ,ꝑare esse versum in vtilitatẽ ven ditoris. hoc est minoris dicam? ergo sic in presenti q eoipo q contractus factus inẽ hereticũ z emptorem est inuisipo iure.q probatur nouo fundamẽto cer tum est q post̃ hereticus commisit hereſim lz bo na sua sunt fiscalia.vt supradictum est. z bona fiscalia debent vendi cum quadam solẽnitate.de qua per

Universidad de Deusto
Biblioteca

ter.z glo.in.l.j.C.de fide instrumen.z iure baste fisca.libro.x.qua solēnitate deficiente contractus ē nullus.vt dicta.l.j.premaxime q̄ minor z fiscus equiparantur.vt in.l.j.C.de sentē.aduer.fi.latis.cuziste cōtractus sit nullus ratione iam dicta qui petit precium debet illud probare eē versum in vtilitatem heretici venditoris.z credo q̄ iste ter. in dicta.l. predioꝝ.nunctis bijs que ibi dicit Bar.determinet istam questionem.Secūdo fundatur ratione:quia vnusquisq; debet probare illud quod est causa sue intentionis.actor illud quod est causa actiōis reus illud qō ē causa exceptionis.vt in.l.si minor.C.de in inte.resti.mi.z in.l.j.ff.de probati.modo ad propositum receptor bonorum heretici ad hoc q̄ intētando contra emptorem possessorem rei vendicationem obtineat ad fundandum debet probare. Primo q̄ dicta res quam vendicat pertinebat ad hereticum alienātem antēq̄ alienaret iure dominij vl quasi.vt traditur in.l.j.per glo.z doctores.ff.de publi.z in.§.alic.insti.de actio. Secundo q̄ illa res fuit alienata post delictū comissuz.vt in dicto.c.cum sīm leges.z q̄ emptor aduersarius possidet.vt in.l.vnica.C.de aliena.iudi.mu.causa fa.z in bijstrib⁹ probatis dī.pbata intētio fisci q̄b⁹ probatis iudex dictoꝝ bonorum habebit.pnūciare fiscum esse dominū z dictum receptorem nomine suo eo q̄ dicta bona fuerunt post dictum crimen alienata z etiam debebit pronunciare z compellere dictum emptorem possessorem restituere dicta bona dicto receptori nomine fisci.z sic videtur q̄ non tenetur nisi illud quod est causa sue actionis intentās pbare inter que probāda non venit probatio precij de perditi seu non conuersi in vtilitatem ipius heretici.z per consequens fisci.reus tamen cōuentus dictarei vendicatiōe tenetur probare illud quod est causa sue exceptionis naz nullam aliam exceptionem habet p retinenda re nisi quia precium q̄ dedit fuit conuersum in vtilitatem huius heretici.illud ergo tenetur pbare.scilicet eē versum in vtilitatem ipius fisci.alis nō obtinebit reus in sua exceptiōe cum eam no pbauit de quo videatis bal.bar.z Salice.in.l.j.C.si aduersus credi.Tertio facit pro hoc ter.in.l.ciuitas.z que ibi notāt doctores.ff.si cer.peta.vbj ille qui agit contra ciuitatem ratiōe mutui facti; administratori ipius ciuitatis vt obtineat est necesse q̄ pbet pecuniaz mutuam eē versam in vtilitatem ipi⁹ ciuitatis.alis nō obtinebit cum fiscus magis est priuilegiatus q̄ ciuitas vt dicit Pau.de ca.in q̄ē.hoc ius porrectum.in finalib⁹ verbis.C.de sacro sanc.eccle.z q̄ fisc⁹ z res publica sint.idē ē ter.in.l.in fraudem.§.nec̄ideo notatur.ff.de iure fisci.z no.in.l.nō est ambiguū.ff.de bono.pos.z in.l.properandum.in pn.C.de iudi.z in.l. siquis seruū.z in.l.mancipia.C.de serui.fugi.Quarto pro hoc ego allego ter.nota.z q̄ ibi notat Pau. de ca.in.l.q̄ si seruus §.penul.in ver. curiosus igit̄ ꝛc. ff.de in rem verso.vbi dicit ter.q̄ quādo aliquis habet cōtra aliquez aliquo d iūs ex eo q̄ pecunia ē versa in vtilitatem sui aduersarij debet eē curiosus talis creditor ad hoc vt dicta pecunia cōuertatur in vtilitatem sui aduersarij sic enim dicamus in presenti.q̄ eoīpo q̄ iste emptor cōtra quem receptor dictoꝝ bonoꝝ tētat reuēditionē ex eo habet ius retentionis.q̄ pecunia est versa in vtilitatem heretici vēditoris.z p cōsequēs fisci debet talem pecuniam eē versa in vtilitatem ipius fisci z in hoc debet eē curiosus q̄ dicta pecunia cōuertatur in rem heretici.alis etiam pecunia nō pbata cōuersa in vtilitatē ipius vēditoris emptor nō obtinebit. Quinto facit q̄ te.Alex.ō imo. super bar.in.l.si cū dotē.in.§.j.in fi. naz dicit ibi ter. q̄ quotiēs maritus soluat dotem vxori illico perditure q̄ maritus nō liberat̄ a socero nisi ex iustis causis soluat.querit ibi bar.quis teneatur pbare an maritus q̄ talis dos fuit cōuersa in vtiliratem vxoris.an vero socer q̄ filia sua dotē perdidit.z dicit ibi.d.Alexan.de imo.q̄ maritus debet pbare vxorem eē locupletiorē nō aūt pat.z reddit ipe rōnē q̄ p hz tā fundata suā intentionem.s.q̄ dotem dedit genero.z gener nō hz aliud fundamētū ad se defendēdū aduersus socerum agētē nisi q̄ dos fuit cōuersa in vtilitatē vxoris:ergo hoc dz pbare excipiens cuz hoc allegat ergo sic dicim⁹ in pūcti cū enim fisc⁹ hz intētionē suam fundatā sīm q̄ supra⁹ dictū ē z conuenit⁹ habeat p sua defensiōe.q̄ pcū sit cōuersus in vtilitatē vēditoris:ergo hoc dz pbare. Sexto do tibi expressaz determinationē Ange.in cōsilio suo incipiēte. Dona catherina adulta ꝛc.in fi.z ē in ordine cōsiliorꝝ.clx.z in cōsilio.cxxxiij. incipiēti. Sup primo pūcto dico de iure..in.ij.col.quē refert Alexā.de imo.in.l. mulier.§. cū pponeret.in fi.ff.ad trebel. Septimo facit p hoc quotiēs agit̄ de tertio obligando ex eo q̄ pecunia est versa in vtilitatē suā nunq̄ p̄sumit̄ pecunia versa nisi pbet.iste est ter.nota.in materia in.l.iij.§.sed si sic. ff.de in rē verso.quē ita intelligit Ange.in.l.fi. quasi ad finē.C.ad macedo.hz sic est q̄ in casu nro agit̄ de tertio obligādo.s.de fisco.ergo soluens pcū hoc dz pbare. Negz obstat q̄ dicit bal.z sequit̄ Sali.in.d.l. macedoniani.de mercatore recipiēti.mutuū q̄ presumitur conuertisse dictum mutuum in mercantias ergo sic in nostro casu: quia ad hoc potest dupliciter responderi. Primo: q̄ illud ē ex quadā p̄sumptiōe z cōiectura que desciēdit ex cōsuetudine negociādi vt

supradictum ē ex quo posset nota. inferri q̄ si hereticus.fuisset mercator z post heresim vendidit rez ad fiscū pertinentē q̄ nihilomin⁹ fiscus teneatur ad precij restitutionē quasi sit presumptio q̄ dictus hereticus factus ē locupletior cū in dictas mercancias augmētandas expēdidit dictas pecunias q̄ ē notādū nā ex cōiectura pbatur vere pecunia versa in vtilitatē alicuius.vt ē glo.in auē.hoc ius porrectū.C.ō sacro.san.eccle.hinc etiā dicit bar.in.l.si vētri.§.fi.in fin.q̄ si aliquis accipit pecuniam mutuam z postea fecit aliquā expensam in sui vel suoꝝ vtilitatē presumitur fecisse de mutua pecunia secus si fecit expensaz in vtilitatē extraneoruz.p quo allegat ipse ter.no.in l.fi.C.de pigno.q̄ tenēt etiā Sal.in.d.auē.hoc ius porrectū de quo etiā videatis bar.in.l.fi.§.sed si presactā.C.de iure.deli.z p docto.in.d.auē.hoc ius porrectū. Secūdo modo pōt respōderi quia p̄mo nō videtur satis responsum cū habem⁹ glosaz dicentē q̄ nō per cōiecturas sed per veras pbationes sit pbāndū versum in vtilitatē vt est glosa in auē.de nō alienā.aut p mu.§.nos igit̄ col.ij.z q̄ dicamus q̄ dictū bal.z Sali.in.d.l.macedoniani habeat locum quādo agit̄ de preiudicio generādo inter ipsos cōtrahentes secus cū sit quādo agitur de tertio.s. de fisco.obligando per ea q̄ supradicti allegando Ang.in.l.fi.C. ad macedo.z p predicta datur vna respōsio ad glo nō allegatā p cōtraria parte z q̄ ibi not.Angel.in dicta.l.vtruz.vbi habet̄ q̄ quotiēs pbatur pecunia ad manus alicuius puenisse p̄sumitur locupletari q̄ illud sit verū quādo erat cōtentio inter ipsos cōtrahentes secus cū est quando erat cōtentio inter fiscū z vnū cōtrahentē cum heretico. Secūdo modo respondet d.glose q̄ ibi loquitur glosa quotiēs agebat̄ petitōe hereditatis vbi nō fiebat mencio de primo sed tātū de hereditate z propterea agens nō tenetur pbare eē illud nō alleget in.l.actor.C.de proba. Sed in casu nostro loquimur quotiēs excipiebat̄ vbi fiebat mētio de precio in quo fundabat intentionē suam argumēto ter.in.l.colon⁹ in fi.ff.de vi.z vi.arma.z sic tenetur pbare per.d.l.actor tertio dico q̄ glosa predicta habeat locū in suo casu nā ibi loquatur de petitione hereditatis in qua precium succedit loco rei vt in.l.hz rē.ff.de peti.here.nisi nitū q̄ cū possidēs pro here.vt p possessore teneret̄ ad rem hereditariā eo ipo q̄ ad eū peruenit hz eā vendiderit vt in.l.q̄ si in diē.§.i dē iulian⁹.ff.de peti.her.quia presumitur eā habere ita cōdē modo dicamus ad precium eū teneri eo ipo q̄ ad eum peruenit z q̄ ex eo presumatur locupletior nō autē loqui in alio casu quādo agebatur actione singulari iū qua nō succedit p̄cium loco rei vt dicit glosa in dicta.l.si rem. Quarto pōt respōderi q̄ ibi pecunia fuit soluta bonefidei possessori qui illud in quo presumitur tantum locupletior lucratur.z sic presumit cō seruare cū sit pro scipso z propterea presumitur locupletior nos vero loquimur quando pecunia fuit soluta heretico malefidei possessori quo casu illud in quo fuisset fact⁹ locupletior nō esset lucraturus cū illud veniebat fisco aplicandū z ideo nō p̄sumitur conseruare in animo pocius destruere crimine comissō in fraudē fisci vt no.latissime bar.in.l.post cōtractū.ff.de dona z no.doctor.in.l.siquis post hac. C.de bonis dāna.z propterea nō presumitur locupletior z sic emptor cum allegans locupletiorē debet hoc pbare de hac tamē materia quādo aliquis presumatur locupletior vel quis teneatur probare versionē pecunie inter ceteros videatis Cy.in.l.fi.C.de immt.resututo.z doctor.in l.ciuitas.ff.si cer.peta.z in.d.auē.hoc ius porrectuz Ex supradictis in quātū in ꝓposito principalit diriq̄ animus p̄sumebatur ex facto infertur q̄ ex cuētu.q̄ in facto cōsistit presumitur animus ita tenet bar.in.l. si cōcubina.§.j.per cūdē ter.ff.de verū amo.actio.p quo allegat ipse etiā ter.in.l.iulianus.§.amplius.ff. ad macedo.quē declara.vt perbar in.d.§.j.inferī etiam q̄ ex bijs que quis fecit presumatur p̄digus ita di. ter.z ibi Bar.z bal.in.l.siqui.§.diuus.ff.de tuto z cura.ab bijs per quē ter.inferunt ibi predicti docto q̄ q̄ctunq̄z de aliqua qualitate animi queritur testis debet testificari per act⁹ exteriores quos facit pro quo facit ter.z q̄ ibi dicit bar.in.l.j.in fi.C.de predijs.rusticlarium li.xj. Ex supradictis etiā venit q̄ cū iuramentum sit actus exterior q̄ p iuramentū pbatur animus cum in bijs que dependēt ab animo fletur iuramento alicuius vt dicit glo.in.l.atqui.naturā.§. cū me.ff.de nego.gestis.z in.l.j.§.j.ff.de itine.actu. priua.z in.§.alie.insti ituta.de actio.i n glo.magna. z est glosa.in.l.si cum.§. bijs.ff. de accusa.pro qua est textus in .c.si vero.de sententia excommunni. z notatur in.c.significasti de homi.z vide glosaz quaz multū no.Bar.in.l.apud celsum in pri.ff.de dolier cepti.q̄ vult q̄ quo ad probandū animum an gs cēt aliter faccurus vel nō sufficit .pbare iudicia z ꝓparamēta z qualiter probetur animus vide glo.z Bal. in.l.cum proponas.C.de bom.aucto.iudi.possid.z bar.in.l.demōstratio.§.j.ff.de condi.z demō.z bal. oīno in.l.pro herede.ff.de acqui.here.z ad probandum animuz iudicis vide bar.in.l.de pupilo.§.siqs ipsi de no.operis nū.z vide glo.in.l.si pretor.§. marcellus super parte a probatū.ff.de iudi.q̄ vult aīuz iudicis pbari per testes z ibi Ange.clarius.z idē Angel.in.l.cum quē temerein pun.de iudi.z an. anim⁹

alicuius potest p̄bari per instrumentum vide bal. in auc. habita in.q.qualiter probetur q̄ pater z ma/ ter venerunt ad ciuitatē vbi filius stat in studio z qualiter p̄bet̄ animus q̄ quis sciuerit aliq̄d vel ignorauerit vt. C. ne filius p̄patre z vide bar. in.l. is pōt ff. de acq. here. z Bal. in.l. ea que in p̄ma col. C. q̄o z q̄n idē z istis adde glo. i.l. si margaritā. ff. p̄ socio.

¶ Ex supradictis potest inferri. q̄ si aliquis ingreditur possessionem rei quam emit q̄ ly expresse non appareat de animo per illum actum exteriorem p̄sumitur animus cum exteriora inducant animi secreta interiora. vt dicit glo. in.l. is qui. §. diuus. ff. de tuto. z curato. da. ab. z in. §. ceruos. instituta. de rerū diui. z sic possumus dicere. q̄ ly si incipiamus ab animo non acquiramus possessionem nisi z corporeus actus interueniat. vt in.l. iij. §. in amittenda. ff. de acquiren. posse. attamen si incipimus a corpore p̄sumitur z animus interuenire. cum animus per exteriora non autem contrarium p̄bet̄ vt dixi. secus tamen est in ea perdenda. nam si incipimus a corpore non perditur possessio nisi z animus interueniat. vt. in.l. uostra. secus tamen est si incipimus ab animo. vt in dicto. §. in amittenda. z est ratio quia solo animo retinetur possessio. vt in.l. licet. C. de acquiren. posse. que solo animo non acquiritur. vt in p̄ncipio.

¶ Ānū tñ ē notādū circa supradicta. q̄ animꝰ retinendo possessiōis inducit aliq̄n acquisitionez possessionis. ita notat Bar. in.l. q̄ vulgo. ff. p̄o empto. Et notat Bar. in.l. sequitur. §. item labeo. z. §. de illo. ff. de vsucapio. z Angelus in dicta .l. q̄ vulgo z Bar. z alij in.l. iij. in principio. reprobata glasa ibi. ff. de acqui. pos. z in.l. gerit penul. col. ff. de acqui. he re. z p̄ hoc ē tex. z ibi hoc notat Angel. in.l. siquis duas. §. si inuendītione. ff. communia p̄edica. reprehē dēdo glosaz in. d.l. iij. p̄o quo facit quia ea que fiat ad conseruandum inducunt acquisitionem de nouo vt in.l. postumus. §. finali. ff. de iniusto testo z in.l. q l. qui ex libris. §. testamento. ff. de bono. posse. Extab.

¶ Sequitur in littera Et corpore. z istud nomē corpus sumitur multis modis in iure nr̄o. Uno modo dicitur corpus omnes fideles siue vna ecclesia per fidez z charitatem siue p̄ perfectionē gratie. vt in.c. ij. extra de summa trini. z fide catholi. cuius caput est christus. vt in.c. engel trudā. iij. questione. iiij. Secūdo modo collegium siue vniuersitas dicitur vnuz corpus cuius p̄lat⁹ dicitur caput. vt in.c. nouit. de bijs que fi. a p̄re. sine con. ea. Tertio modo dicitur corpus q̄ vno spiritu clauditur vt homo. Quarto modo dicitur corpus q̄ habet partes integrales seu coherentes vt domus. vt in.l. rerum mixturam. ff. de vsuca. Quinto modo dicitur corpus illud q̄ habet partes distantes. vt grex populus collegium. vt dicta.l. rerum mixturam. z in.l. cum q̄ edes. ff. de vsucapio. Sexto modo dicitur corpus cp̄s cum capitulo suo cuius est ipe caput. ¶ Uijs sex modis corpꝰ ponit glo. in.c. dilecta. extra de excess. p̄la. Septimo modo dicitur corpus p̄ articulis iuris. tex. z glo. ē z ibi Bar. in.l. vnica. in p̄n. C. de rei vxor. actio. Octauo modo dicitur corpus res que tangi possunt. vt in.l. j. ff. ō rerū diui. z instī. de rebus cor. z incorper totuz. Nono dicitur corpus xp̄i. i. humanitas xp̄i iuxta illud Hoc est enim corpus meum &c. z circa hoc est notandum q̄ quemadmodum fugiens ad ecclesiaz debet gaudere īmunitate. vt in. c. inter alia. de immu. eccles. ita eo modo confugiens ad corpus xp̄i. ita tenet Archidi. in.c. questū. xiij. questiōe. ij z tenet dñs An. Dosten. z Jo. andr. in.c. sane. de celebra. mis. z per hoc reprobatur. glo. q̄ contrarium tenet in dicto. c. questum. sed illa glo. est vera in casu in quo loquitur. scilicet quando quis accepit corpꝰ xp̄i. nam talis nō gaudet īmunitate: quia corpus xp̄i est cibus anime nō autē corporis. vt ibi clare dicit glo. quam ibi hoc modo intelligit Archi. Ex supradictis infertur q̄ damnatis ad mortem bene potest dari corpus xp̄i. ita etiam notat Joa. an. z docto. in.c. sup eo. de hereti. li. vj. p̄ hoc inenies tex. l cl. j. iūcta gl. sup ptē penitētie ō pen. z remiss. valde tñ bone seruē q̄ illa die vltimo supplicio nō afficiant. z ly possint isti ad mortē dāmati vt dictū ē accipe corpꝰ xp̄i. non tñ sibi ē dāda extrema vnctio. vt dicit p̄dicti docto. i. d. c. sane. adde q̄ notorie delinquēti nō ē dandū corpꝰ xp̄i z idē in eo q̄ extat i pctō mortali. vt ē glo. in.c. antepenul. de cōsecra. dist. iij. z circa hoc vide q̄ no. Bal. in.l. additos. C. de appel. vbi ipe dicit q̄ cardinales bñt ex cōsuetudine q̄ fugiētes ad eos p̄nt a morte liberari. ¶ Decimo mō dicim⁹ q̄ corpꝰ ponit p̄ instrumēto quo acq̄rit possessio vt hic. z sic habem⁹ duo instrumēta q̄b⁹ acq̄rim⁹ possessionē. s. animū z corpꝰ. Tertiū ē instrumētū quo acq̄rit possessio. s. man⁹. de quo in.l. j. §. j. ff. de acq. posse. Quartū ē instrumētū. s. visus z aspect⁹. z tale instrumētū ly sit corporale. nō tñ sic sufficit ad acq̄sitionē possessiōis indistincte sine instrumēto corporali nisi in re p̄ alīū possessa z interuenīēte voluntate possessoris tenētis. vt l. q̄ meo. §. si p̄cātorē. ff. de acq. posse. ly in reb⁹ p̄ neminē possessis nō sufficit aspect⁹ etiam cum volūtate acquirendi possessionem nisi interueniat actus corporalis. scilicet manuū aut pedum. vt tenet glo. in.l. j. in p̄n. in glo. super verba p̄mi. Sed ad retinēdū possessionē tam questam bene sufficit sol⁹ aspect⁹ vt trahit p̄ glo. in. d.l. j. in p̄n.

¶ Sequitur in tex. potest. z in hoc dico q̄ istud verbum aliquando importat voluntatez. vt in.l. nostra. vbi siquis vult adipisci possessionem potest z tūc est necesse q̄ seruetur forma de qua in p̄senti z si non vult nō compellitur. Aliquādo significat necessitatē tex. est in.l. qui bona. §. de illo. ff. de dāno infecto. z ē tex. iūcta glo. in.l. placet. ff. ō libe. z postu. z istud verbum potest relatum ad futurum intelligitur ex causa de p̄senti. glo. est z ibi Bar. in.l. q̄ seruus. ff. de cōdi. ob causam. per quaz bar. ibi. infert q̄ ligs renūciat iuri q̄ habet vel habere posset q̄ nō comprehēdatur nisi ius q̄ habet ex causa de p̄senti re vel spe tempore renūciatiōis. z est ratio: quia ista renunciatio nō debet trahi ad ius de futuro nō cognituz. tex. est in.l. qui cuz tutoribus. in p̄n. z §. si. z in.l. cū aquiliana. ff. de transa. ita etiam notat Bar. in.l. qui rome. §. diui fratres. in. vj. q. ff. de verbo. obli. z in.l. si vxor. §. diuus. ff. de adulte. z per Bar. in.l. heredez. ff. mādā. per bal. in.l. si. in. ij. col. C. de pactis. z in.l. spem. C. de transac. faciunt etiam notata per bar. in auc. hoc amplius. in fine. C. de fideicommi. de natura istius verbi potest quot modis sumatur, videatis Bart. in dicta.l. q̄ seruus. z in.l. j. ff. de iniusto. rupt. z in.l. gallus. in principio. ff. de liber. z postu. z glo. in regula. j. de regu. iuris. libro. vj. z in.l. siquis apud. §. si reus. ff. iudi. solui. z in.l. statu liberos. §. siquis. ff. de stat. lib. ¶ Sequitur in tex. Ita. ista dictio ita solet poni similitudinarie. tex. est in.l. j. §. item ff̄re. ff. de aqua coti. z estiua. z ita ponitur in p̄senti iūcto p̄n. tex. nam quēadmodū acquirit ita perditur naz quemadmodum acquisitio requirit ista duo instrumēta tam dicta. ita perditio requirit cadē instrumenta. facit in simili: quia quemadmoduz cōtrahēs ratione cōtractus sortit fox. vt in.l. heres absens. §. j. z in.l. omne. ff. de iudi. z in.c. finali. extra de foro cōpe. ita p̄distractū distrahens. sortitur forum vt in.l. q certo ioco. §m vnam lecturam. ff. de condi. inde. ita tenet Ange. in.l. pomponius. §. preterea p̄ cū. §. ff. ō de acquirē. posse. ō quo tamē remitto vos ad notata in.l. exigere dotem. vbi etiam Ange. ff. de iudi. Ex quo etiam infertur q̄ quemadmodum per.c. sacramenta puberum. C. si aduer. vendi. est inductum q̄ per iuramentum inductum a minore super cōtractu non interueniente solēnitatate decreti iudicis z auctoritate curatoris firmatur contractus. ita per huiusmodi iuramentuz si apponit super distractu firmatur distractus. ¶ Pro quo est glo. no. in.l. iij. §. j. de cōtra. iudi. tute. quādicit esse singulerem Jo. de imo. in dicta.l. papinianus. §. si is qui precario. contra hanc tamē sententiam facit: quia appellatione contractus nō venit distractus vt p̄batur in.l. si. C. si tutor vel cura. inter. vbi cōtrahere z distrahere tanq̄ cōtraria ponuntur ex quo infert bar. in.l. ab emptione. in vltima colūm. ff. de pactis. q̄ si ō contractu debet solui gabella non erit soluenda ex distractu. vt no. etiam bal. in.l. tres fratres. ff. de pactis. z per eundem in.l. cum donationis. C. q̄ metus causa. z aliquid p̄ eū in.l. siue apud acta. in penultima colū. C. de trāsact. z hac ratione ductus Ly. in dicta auc. sacramenta puberum: tenuit q̄ tm̄ habeat locū dispositio. d. au ctentice in contractu z nō in distractu. Sed communis conclusio est omniū doctoz in dicta auc. q̄ non solum habeat locum in cōtractu sed etiam in distractu quam cōclusionem tenuit etiam bal. in.l. pactuz. q̄ do tali in. xj. q. C. de col. z in rubrica. C. de pactis. vbi dicit q̄ quādo etiam fieret liberato per pactum valatū iuramento a minore habet locum dicta auctē tica ex eo q̄ omne pactum potest dici cōtractus z allegat glo. no. in.l. j. in p̄n. in verbo figuras. ad fi. glo. magne. ff. de actio. z oblig. vbi dicit glo. q̄ omne pactum potest dici contractus. idem tenet bal. post antiquos in dicta.l. iij. §. j z in.c. j. §. item sacramēta puberum. de pace iura. firma. p̄ quo reperies glo. in dicto. §. item sacramenta puberuz. vt dicit Bal. qui hanc partem tenuit in dicta auc. sacramenta puberum. vbi dictam glo. allegat in dicto. §. item sacramenta. puberum z ad argumenta in contrarium ad ducta potest responderi. q̄ ly regulariter in materia exorbitanti vel correctoria non debeat fieri extensio de vno casu ad alium. vt in.l. si vero. §. de vxo. ff. solu. matrimo. z in.l. precipimus in fine. C. de appellatio. fallit vbi sumus in materia fauorabili ratiōe anime. z sic vbi agitur de peccato: quia tunc etiam fit extensio in materia exorbitanti vel correctoria ex identitate rationis hoc colligitur notāter ex notatis per glo. z bar. in dicta auc. sacramenta puberum. vbi dicunt glo. z doctores q̄ dicta auc. sacramenta. que loquitur in contractu habeat locum etiam in contractibus impropr̄ijs vt in contractibus qui nō sunt vltro citroq̄z obligatorij qui non dicuntur p̄prie cōtract⁹ vt in.l. labeo. §. contractum. ff. de verbo. signi. vt est donatio vel stipulatio. tamē habet locum dicta auc. sacramenta. quia reputatur fauorabilis: quia datur occasio z materia q̄ non fiat contra iuramentū. z sic non dicitur quis peccare. z sic non aperitur via periurijs. facit in simili: quia ferie concesse in apostolorum reuerentiā intelliguntur etiam habere locum in diebus quibus deferī ab reuerētiā marie virginis. ita tenet Anto. de bu. in.c. finali. extra de consū. in p̄ma fallētia quam ibi ponit. z p̄o hoc ibi allegat nota. p

Universidad de Deusto
Biblioteca

glo.in.l.oēs.in ver.apostolice passionis.C.de feriis. z p hoc pōt allegari glo.in clemē.j. de re.pmu. hoc idē tenet domi.in.c.j.de tempo. ordi.lib.vj. z Jmo. in.c.ḡuis pactus.de pactis in.vj. z sic tam Anto.in d.c.ſi quā Jmo in.d.c.ḡuis pactus. quā etiā Do/ mi.in.d.c.j'tenet q dicta auē. sacramēta puberum. habeat locū indistractu. Ex isto etiam tex.ūctis istis dictiōibus quēadmodū. z ita que inducūt similitudi nē inferē q si statutū dicit q testamētū pōt ꝓbari p duos testes: pōt similiter reuocari coꝛā duobus testi bus tale testamētū .hoc verbū no. tenuit Bal. in.l. ſi.circa.iiij.col.C.ō fideicō. pro quo pōt allegari ter. in.l.nihil tam naturale.ff.de regu.iur. z ter.in.l.cum quis.ff.de solu.hāc etiā cōclusionem tenuit bal. in.l. erroꝛe.C.de testamen. z in.l.ij.C.de bono.posse.fm tab. z in.l.ſi.in penul.col.C. ō edendo. p quo potest adduci glo.singularis in.l.cū ꝓponebaꝫ.ff.de leg.ij. quę dicit q tot testes requirunē ad ꝓbationē erroꝛis testamenti quot requirunē in ipo testamēto : z illam glo.reddit singularē bal.in.l.siquis fundum.ſi de in uesti.inter domi. z vassal.lis oziē. z in.c.cū Johānes heremita.in.iij.col.de fide instru.quam cōclusionem ꝓmo limito verā quādo agit de ꝓbāda substātia te statoꝛis omissa a tabellione. nam tunc in testamento septē testes z in codicillis quinq requirunē. z ita ꝓce dit dicta glo.in.d.l.cū ꝓponebaꝫ.in verbo scriptura. z est ratio quia nō potest ꝓbari iste erroꝛ notarij qn ꝓbetur voluntas testatoꝛis. et sic substātia ipius testa menti immo plus ē q nō sufficeret simpliciter septez vel quinq testes interuenire : immo oporteret illos esse rogatos.ita tenet bal.in.d.l.cuz ꝓponebatur.in ij.collum.quem in hoc sequitur ibi Jo.de imo. z bal. in.c.j.Ḡ.item ſi vassallus.in.iij.collum.de concoꝛ.in= uesti. vbi dicit q tales testes sunt substantiales: ergo debēt esse rogati. facit q dicit bal. in.l.ij.ad finez. C. de bono.posse.fm tabu. secus tamen ē quando agit de probanda aliqua qualitate . nam tunc duo testes sufficiunt. glo.est notabilis in.l.heredes palaz.Ḡ. qd si post.in ver.posse. z ibi bar.ff. ō testamen. z ita tenet bar.in dicta.l.cum ꝓponebatur. z sequitur Bal. z Ange. z Jmo.in.l. quotiens.Ḡ.j.ff. de bere. institu. Secundo modo limitatur dicta glo.in dicta.l.cuz p ponebatur.quando illud substantiale q venit ꝓban dum consistit in voluntate testatoꝛis: sin autem ē alī ud substantiale. tunc secus est. hinc est q cum in te stamento ꝓ forma z substantia testamenti requirā tur vij. testes. sed istud non dependet a voluntate te statoꝛis : ponamus q notarius erroꝛe non appo suit nisi sex certe iste erroꝛ potest probari per duos te stes tantū z sic sufficiunt. ita videtur sentire Angel⁹ in.l.ambiguitas.C. de testamen. Ex hoc etiam in fertur q si testatoꝛ dixit instituo Ticium filiū meum necesse est probare q Ticius sit filius testatoꝛis: alis institutio non valeret. vt in.l.neqz profitio.C. de te stamen. certe istud substātiale potest per duos testes tantum probari. ita tenet Pau. de castro in dicta l.cum ꝓponebatur. z in.l.erroꝛ.C. de testamen. fa cit in simili glo.in.l.finali.C. de fideicōmissis. de isto tamē bocardico videatis per Dy. in regula qui sen tit de regu.iuris.libro.vj. z per Bar.in.l.inter stipu lantem.Ḡ.sacram.ff.de verbo.obligatio. z in.l.in fun di.ff.de rei venditi. z aliquid per Bal. in.l.finali.cir ca.iiij.vel.v.col.C. de fideicō. z vide omnino Frā.ō are.in rubrica.ff.de acqui.possē. vbi late z subtiliter loquitur. De significato tamē huius dictiōis ita no tat glo.in.c.finali.de officio archipreſboy. z in.c.iuq/ sitionis.de accusa. z in.l.ſi vnus.Ḡ.j.ff.pro socio. z in l.ſi fundi.ff.de contrahen. emptio. z in.Ḡ. preterea.in ſti.quibus mo.tollitur obligatio. ¶ Sequitur vlte= rius in ter. Nulla. z de hac dictione iam supra dictū est. ¶ Sequitur in littera Amittitur. z circa hoc dī co q ea que requeruntur in acquirendo requiruntur in amittendo vt inferius latius apparebit: z sic ista di ctio amitto habet contrarium significatum huius di ctionis acquiro. vt textus noster probat ibi in contra rium. z istud verbum amitto aliquando transfertur ad ius . vnde amissio iuris non semper est pena fm Bal.in.l. finali.ver. que sua iura.C. de bonis liber. Aliquando refertur ad ꝓtocollū. vnde amissio in= strumenti vel protocolli debet probari per illum q illud tenebat. vt tenet Bal.in.l.publicati.in.j.collū. C. de testamen. z in.l.testium.vij.no.C. de testi. Ali quādo referē ad testamentum. vnde illud an amissio testamenti noceat heredi. de quo per glo. z docto. in l.cum instrumentis.C. de fide instrumen. Aliquan do inferur ad possessionem vt in presenti: ad multa alia possit referri ista dictio amitto q longū esset hic explicare. ¶ Sequitur in ter. Nisi. z de hoc iam su pra dictum fuit. ¶ Sequitur ibi Jn . z ista dictio in ponitur multis modis de quibus per doctoꝛes in.l. gallus.Ḡ.ille casus indifficilis.ff. de liber. z postu. z per bar.in.l.j.Ḡ. in flumine.ff. de flumini. z in.l.j.Ḡ. hoc interdictum.ff.de dona. z in.l.quibus.Ḡ.termi nus.ff.de conditio. z demonstra. z vide glosam in cle men.ꝑma.de preben.et glo.in.l.j.Ḡ. ita tamē in par te in ōfenso.C. de nouo eo.comp. z dico q ista dictio in habet viginti significationes. Prima est quia ali qñ ponitur pro cum.ter.ē in.l. tutoꝛib⁹.Ḡ. heredib⁹. ff.de admi.tu. z in auē.de manda.ꝑn.Ḡ.finali.colla. iij. Secundo modo ponitur ꝓ non.ter. est in.l. ſi fi-

lio.Ḡ.j.ff.solu.mat. z in.l.ij.ff.de dāno.infec. Tertio mō ponit ꝓ ante ter.ē in.l. de pupillo.Ḡ.nūciatio.ff. de noui opis nū. Quarto mō ponit ꝓ ex ter.ē in.l.j. in ꝑn. et iūcta glo.j.ff.de excusa.tuto. z in.l.ſi patro= ni.Ḡ. impato.ff.ad treb. Quinto mō hec dictio iun cta cū ablatiuo significat intrinsicitē text.est in.l.j.Ḡ. hoc aūt interdictū.ff.de noui opis nū. z i.l.j.Ḡ. in flu mine.ff.de flumi. Sexto mō ponit ꝓ vsqz. ter.est in l.ſi pr̄.C.de vsufru. Septimo mō accipit ꝓ ut⁹. ter. ē in.l.itē qr.ff.de pactis. Octauo mō ponit ꝓ valde ter.ē in.l.loci corp⁹.Ḡ.siqs.ff.ſi serui.vēdi. z in.l. cuz duob⁹.Ḡ.dāna.ff.ꝓ socio. z in.l.j.Ḡ.in ſūma.ff. ō aq̄ plu.ar. z in.l.q̄situm..Ḡ.ſz ſi fundus.ff.de fun.instru. Nono mō ponit ꝓ intra.ter.ē in.l.ſi duos.ff.ō cōdi. z demō. z in.l.j.Ḡ.in flumine.ff. de flumi. z in.l.cum antea.in fi.ff.de succesſo.edicto. z in.l.j.Ḡ.ſin aūt.C. cōi seruo mſſnu. Decimo mō ponit in idest semp. vt in.l.ſi decipiēdi.in ꝑn.ff.ad velleya. z in.Ḡ.ſi.mūl.de noxa. Undecimo ponit in.l.ꝓ.ter est in.l.in re.ff. de cōdi.furti. Duodecimo ponit i ꝓ neqz. vt in.l. ea q̄. ff.de precā. Terdecimo ponit in ꝓ vel. z sic habet viz alterua tiuā. ter.ē notādus fm vnuz intellectū in.l.ſi qs stipulat⁹.ff. de solu. Quattuoꝛdecimo mō ponit ꝓ cōtra.in.l.saluoſi.in fi.ff.ad.l.iuliaz maiestā. z in.l. raptoꝛes.C.de epi. z cleri. z in.l.manichēos.C. ō he re. z in.l.ſi.C.de fide instru. z in.l.ij.C. ō fide instru. z iure aste.fisca. lib.x. Quintodecimo ponit ꝓ iuxta vt in.l.ſi statua.ff. de iniurijs. z in.l.fundi.Ḡ. ntēqz.ff. de actio.empt. Decimosextosignificat intrinsicitatez qñ iūgit cū accusatiuo. vt in.l.aliquo.ff.de oſſ. ꝓcon ſu. Decimoseptimo significat negationez. vt in.l.u ris gentiū.Ḡ.adeo.ff.de pactis. z aliqñ opaē plus q̄ dictio nō. vt in.l.itē sīynus.Ḡ.ꝑncipaliter.ff. de arbi. Decimooctauo ponit inclusiue . vt in.l.j.Ḡ.j.ff. de vsur. Decimonono ponit augmētatiue qñ cōponit. vt in.l.j.Ḡ.in ſumma.ff.de aqua plu.ar. z in clemen. pastoralis.in verbo inuigilare.de re iudi. Uicesimo mō ponit ꝓnatiue. vt in.l. ex imperfecto.ff. delegat.iij. ¶ Seqt in ter.qua z de isto nomine qs vel q qualī ter ponatur videatis ter.in.l.qui liberis. in ꝑnc. z ibi Bar.ff.de vulga. z pupil.substi. z in.l.j.in ver.quin to ꝑncipaliē q̄ro..de cōdi. z demō..z in.l. ſticbuz q me⁹erit.ff.delega.j..z in.l.hoc articulo.ff.de bere.in ſti. z i.l.ſi necessarias.Ḡ.ſi annuaff.de pigno.actio..z vide Bal.in.l.fi.j.col.ver.quedā.vō sunt.C. de im pu. z alijs substi. z Bar.in.l.ex duobus.Ḡ.ſili⁹.ff.de vulga. z pupil.substi. ¶ Seqt in lra Utrūqz. z de hac dictiōe qñ ponitur collectiue vide.l.penul.C. de de impube. z alijs substi. z qñ distributiue vide in.l.ſi apud vtrūqz.C.de appel. z glo.ꝑmaz . z docto.ibi z Bald.in.l.ſi duos. ff.de excusatio.tuto. z vide glo. in.l.quidam cū filium.in ver.vtrūqz. cū similib⁹.ff. de verbo.obli. z.l.credito:.Ḡ.duob⁹.ff.māda. z bal. in.l.ancille.in.iiij.nota .C.de fur. ¶ Segtur vlteri us in ter.Cōtrariuz.qr de dictiōe in supradictū ēt in hoc nō insisto. imo breuit dico q̄ contraria sunt dire cte in affirmatiua z negatiua. vt not.in regula null⁹ plurib⁹.de regu.iur.lib.vj. z ita tenit in ꝑsenti cum acquisitio possessionis cōsistat in affirmatiua z ciusdē possessiōis ꝓditio in negatiua qñ cōtrarioꝛ eadez sit disciplina. vide ter.in.l.j..ff.de bijs q sunt sui vl alie. tur. z vide glo.ſi.in.l.sciendū.Ḡ.ſi.ff.qui satisdā.co. z in.l.pomponi⁹.Ḡ.ſi.in glo.ff. de ꝓcura. z vide no. in l.siquis negatiua.ff.de nego.gest. z Bar. in.l. inter stipulātē.Ḡ.sacraz.ff.de verbo.obli. z in.l.ꝓdia.ff.de actio.emp. z z vēdi. z ter.instit. de bijs q sunt sui vel alie.iur.in ꝑn. z in.l.cū quo.in ver. ego dubito. iūcto ver.aliqs dicet.ff.ad legē fal. z circa hoc vide etiam Cy.in.l.vnica.Ḡ.ꝓ scō.vj.oppo.C.de cadu.tol. z ibi Bal. z Bar.in.d.Ḡ.sacrā. vt dixi. z ſi in vno vo lumine reperiant duo statuta cōtraria cui stādū sit. vi de Cy.in.l.ij.C.de testa.tu. z Bar.in.l.ſi certaz.Ḡ. ſi codē.ff.de testa.milit. in.l.galli⁹.Ḡ. quidā recte.ff. ō liber. z postu. z in.l. oēs ppli.ff. de iusti. z iure. z vide Bal.in ꝑma cōstitutiōe.C. in.Ḡ.gb⁹ z qñ reperiun tur duo testamēta eodē tpe cōfecta z non apparet q ē ꝑmū vel secūdū cui sit standū. vide glo. z docto. in l.ñ.C.de edicto diui adrin. tollē. z glo. z ibi latissime Bar. distinguēti in.l.j.Ḡ.nō aūt.ff.de bono.posſeſſ. fm tab. ¶ Sequit viteri⁹ in ter. Factū. z circa hoc dico breuiterponit multis modis. Uno mō ponit ꝓ acqrere. alio ꝓ pdere ita sumit in ꝑsenti. z sic idē ver bū cōtrariū sortitur effectū fm rēcui adūgit..nā ser mones iuxta materiā sūt intelligendi. vt in.l.ſi vno. ff.loca. z in.l.legati.ff. de liber lega. z in.l.impera= toꝛ.ff.de indiem adie. z in.l.ij.ff.de sta.homi. nā ver bū facere generale est ter. in lege vt in.l.faciēdi. et in l.verbū facere.ff. ō vbo.obli. et qñ istō vbū facere re ferē ad iuris ordinem significat ius et factū ō facto ē q̄ sit manu regia. vt nota.in.l.ij.ff.de origi.iur. vn de illō ex facto oritur ius. vt in.l.ex plagis.Ḡ.i clino. ff. ad legē acquil. z in.l. vt responsum.C. de trāsatio. z i.l.precib⁹.C. de impub. z alijs substi. z in.c.dem uliere de ſponsa. z in.c. ōsi monace de sūmo. z qñqzpl⁹ cōsideraē factū q̄ ius vt in.c.litteras . z in.c.cū no stris de cōce.prebē.repim⁹ etiā q facta nō ꝑsumunt vt in.l.j.C. de proba. z q̄ in facto cōsistunt etiā prudē tissimos fallūt vt in.l.ij.ff. de iuris z facti igno. z non videt factū cū aliqd remanet faciēdū vt in.l. cū fille mianū. C. ō bijs qui vt indig. illa q̄ sunt facta nō pol=

Universidad de Deusto
Biblioteca

sunt haberi ꝑ in factis vt in.l. in bello.§. facte.ff. de capti. z post li.reuer. z in.l.j.§.si vir.ff.de acq.posse. q tñ ē verū respectu facti. Secꝰ tñ ē respectu iuris vt no.in auē.de nō alienā.aut ꝑ mu.§.si vero in glo. facta vnū tñ ē q nō facere aliquādo ē facere vt in.l. itē.§.fi.z in.l.ait prętor.ff.qui.ex cau.ma.alio mō fu mꝫ factū ꝑ volūtate faciendi vt in.l.si stipulatus fuī dā nam.aliqñ facere pomꝫ ꝑ procurare vt in.l. cū sa tis in pn.C.de agri.z cēsi.li.xj.aliqñ pomꝫ ꝑ concedere vt in.l. imunitatē eo.ti.aliqñ pomꝫ ꝑ derogare vt in.l.j.C.de nego.gestis. ¶ Segꝫ in littera ē. z finaliter circa hoc breuiter dico q istud verbū sumes ē significat originē iste ē tex.in.l.testamēto ibi vnde ē C.de excusa.tuto.quē ad hoc allegat Bal.in addi. ad specul.in ti.de legato in v. verbū es ē z sic sum ex pedit⁹ de q̄rto ar.principali.s.de expositiōe litterali.

¶ Uemo igit ad quē.s.ad tres regulas q̄ in mate ria possessiōis hic ponūt. ¶ Prima igit regula ē in acgrēda.possessione regrunt duo instrumēta.s.ains zcorp⁹ tex.habem⁹ in p̄senti z in.l.iij.in pr̄in.z i.§.in amittēda eiusdē legis.ff.de acqui. posse.z in.l.nemo ambigit.C.eo.ti.z primo circa hāc primā regula q̄ ro de rōne dubitādinecnō decidēdi cū nulla sit cēsen da lex nū ea q̄ nobis deseruit de dubio. vt ē tex.in.l. q̄ labeo.ff.de carbo.edic.z in.l.ancille.C.de fur.z ē tex.z glo.in.c.j.sup vbo.idonei.xxiij.q.iij. z in.c.cri minatiōes.ij.q.vij. vbi dī q̄ nō sufficit aliqd dicere nisi rō allegeꝫ.z rō hui⁹ ē q̄ rō legis ē anima legis vt in.l.cū pr̄.§.dulcissimis.ff.de leg.ij.z in.l. addige re.§.ꝑius.ff.de iure patro.z in.l.milites agrū.ff.de re mili.cū rō legis sit idē q̄ mēs legis. vt trahit bar. in.l.cum mulier.in pn.ff.solu.ma.z Bal.in.l.maxi mū vicū.in ver.§ Jacō.de are.C.de libe.ꝑ.z ex here re.hinc dicit archi.in.c.cōstitutionē.xxij.dist.q̄ rō alicui⁹ rei ē ꝓpositio icōuincibilis.z ꝓpterea dicit tex. in.l.j.ff.de offi.ꝓco.cessa.q̄ rō nō dz eē cōtraria dis positiōi.hinc etiā dicit tex. in.l.hec actio.ff. de nego. gestis q̄ rō restringit legē hinc etiā venit q̄ rōne le gis correcta tex.etiā dī correct⁹ vt not.glosa in.l.j. in ver.prudētia.ff.de legitti.tute.z no.Bal.in.l.j.C.q admi.z in.l.generaliter.C.de episco.z cleri. ex supra dictis etiā venit q̄ rō naturalis sufficit ꝑ lege vt i.l.sci re.§.sufficit.ff.de excusa.tu.vel cura.z in.l.cū rō. ff de bonis dāna maxime vbi lex defecit ꝑ tex.not. Fm Ange.ibi in.l.si idēcū codē.ff.de iuris om.iudi.hinc etiā venit q̄ ratio naturalis pōt licite allegari in dicti onib⁹ causarū vt no.in.c.secūdo regris de appella. vt pōt ꝓbari ꝑ tex.in.c.si.de trālatio hinc etiam dicit gl.i.c.cōsuetudo.i.diſq̄ vbi defficit lex ſufficit argue re ex rōne alterius legis z circa hoc vide glosaz in.c. for⁹.in ver.argumēt.de vbo. signi.z ē tex.in clemē. pastoral⁹.de re iudi.z in.c.qñ in plerisq̄. ō offi.ordi. z in.cle.j.de censi. q̄ rō legis naturalis facit fidē in iudicio.hz cōtra p̄dicta videaꝫ facere tex.in.l. nō om nū.ff.de legib⁹. vbi dicit tex.nō omnū coz q̄ a ma joribus nr̄is instituta sunt rō reddi pōt: q̄ vt ibi dicit Bal.illud intelligit certificc in bijs q̄ placuerunt le gislatori cū ꝑ rōne sufficiat legislatoris opinio. vt in l.pspexit.ff.q̄ z a qb⁹.z in.§.furtiue.ff.de vsuca.sed in bijs qb⁹ certa reddi pōt rō reddēda ē. vt ibi tenet Ange.z ita supiora intelligunt. Unū tñ circa hoc ē notādū q̄ rō legis seu iuris hz triplicem effectū.s.de clarare. artare.z ampliare.vt in.l.j.§. hui⁹ forme. ff.de tuto.z cura.da.ab hijs. z in.l. fi.C. de indicta vidu.tol.z in.l.hijs verbis.C. de reuo.dona. z circa hoc de rōne z dicto vide Jason.in.l.j.ff.de offi.pcu ra.cesaris. Dico igit q̄ rō dubitādi ad nr̄az legem circa hāc p̄mā regulā potuit eē de tex.in.l.q̄ rōne.§. itē sigs.ff.de acq.re.domi. vbi dicit tex. q̄ si mihi vē dita ē dom⁹ cū aliqb⁹ mercib⁹. z vēditor eiusdē dom⁹ claues tradiderit hz dom⁹ nō apiaꝫ: neq; eadē do mus mihi tradaꝫ nihilomin⁹ ei⁹ dom⁹ atq; etiā mer cīū in domo cōditarū acquirit mihi dominiū z posset sio. z sic ibi ē casus in quo acquirit possessio sine corpo reo actu. ad idē meli⁹ ē in tex.in.l.clauib⁹.ff.de cōtra hē.empto. z in dicta.l.clauib⁹. addat.d.§. itē sigs. infra dicam.

¶ De hac repetitione nō reperit plus in originali z credendum est eius immaturo funere z partu sue vroris eodem momento concurrente alia fuisse q̄ hic z in alijs repetitiōib⁹ desunt furto amissa.

¶ Incipit solēnis z ꝑfundissi ma repetitio eiusdem acutissimi Didaci de Segu ra doctoris eminentissimi in subtili z practicabili.l si ex legati causa.ff. de verbo.obligatio.que est in pra ctica summe vtilis.

Olēt iurisco sulti cuz materia vtilis z quotidiana in medi um practicāda ꝓponi tur ip̄az cōmendare z verbis extollere. vt in l.j.ti. generali.ff.de in integ.restitu. ibi vbi di cit. Utilitas istius titu li nō eget cōmendatiōe. ipa enim se ostendit. z in.l.j. in pn.ff.q̄ q̄sq; iuris. ibi dū dicit. Hoc edictū summaz habet equitatē. z in.l.j.in pn.ff.de pactis. ibi dū dicit Unusmodi edicti equitas naturalis ē. z in.l.j.in pn ff.de post. huic titulū ꝑtor ꝓposuit habēderōnis cau sa suaq; dignitatis z tuēdi decoris sui causa ne sine delectu ꝑsone passim apud se postulēt. z in.l.j.in pn. ff.de minō. ibi hoc edictū ꝑtor naturalē equitatē secu tus proponit. z in.l.j.in pnci.ff. ex qui.ca.maiores. ibi Huius edicti causaz nemo nō iustissimaz esse cōfite bitur. z in.l.j.in pn.ff.si cer.pecta. ibi. Bene ē prinsq̄ ad interpretationē verbo⁹ q̄ pueniamus pauca de sī ginificatiōe istius tituli referre. z in.l.j.in pn.ff.de con sti.pe. ibi. Hoc edicto prętor sauet naturali equitati z l.l.j.i pn.ff.de exercito. actio. ibi. Utilitatē hui⁹ edi cti patere nemo ē q̄ ignorat. z tex. vulgaris in.l. lega tū.ff.de libe.lega. ibi. Et plenius rogo q̄ ad hec spe ctāt attingas quotidiana enī sunt. z ideo q̄ quotidia na sunt plenius attingēdaz subtilius aduertencia. vt in.l.iusto.ff.de vsucapi. Cū igit lex ista nostra si ex le gati causa talis sit. ideo ad ei⁹ interptationē z repeti tionē accedere decreui. ꝑmaxime cū ei⁹ materia fre quētissima sit sic pz i multis iurib⁹ situatis i corpore arg.tex.i.l.j.i pn.ff.de i offi.testa. ibi. Sciēdū ē i offi cio si testamēti quelas frequētes esse. z in.l.j. in pn.ff. de ppetuis z temp. prescri. ibi. q̄ tractatus de vtilib⁹ dieb⁹ frequens est. z in.l.j.ff.de appel. ibi. Appellan divsus quā sit verus frequēs quāq; necessari⁹ nemo ēqui ignorat. z ego valde admiror q̄ doctores q̄ aliā elegāti stilo cōmētarūt ꝓpriam tñ materiā legis ie iune ad modū trāsierūt. z maxime dissertissim⁹ z ele gātissimus vir Tulpianus qui solet legū materias diffundere. hāc tñ elegāter nō attingit alicubi qua rē cū in hoc titulo nulla lerytiōr nulla cōmuniōr nul la deniq; frequētior. reperiaꝫ ideo in hoc anno mille simo qngētesimo. in quo iste titulus de verbo. obliga tio. mihi legend⁹ fuit assignatus cā repetere decre ui. ideoq; cā ggredior iunctim cū lege sequēti ꝓpter dependentiā quā habet ab ea. qō licet videre ex su mario Francisci de arctio. z ex summario bar. z ali oꝝ z eorum diuisione ꝓtermissa dūdo cā in tres par tes. In prima ponā quoddā dictū. In secūda vero ponā huius dicti exemplū. In tertia vero ponā ei⁹ modificatio. ꝑma ē in ꝓncipio. secunda ibi. qō ita fit. tertia ibi. sed si ex stipulatu. vbi sic casū in genere ad speciē cōdescendēdo casus sic poterit figurari. Quidā ꝑ solēnē stipulationē hominē certus ꝓmisit puta sticho. vel mihi in testamēto legatus ē hic seru⁹ mor tuus ē qui mihi ex stipulatu vel legato debebatur. est nūc dubitatio an possum cōuenire ꝓmissorē vel he redē ad dandū mihi sticho vel eius estimationē re ꝓmissa vel legata sic pempta ad qō cōsultus Ul pianus respondēs ait. q̄ si ꝑ ꝓmissorē vel heredē sic terit quominus cum hominez mihi daret. tenebitur mihi etiā homine mortuo vlterius erat dubitatio. z sic sequit secūda pars ibi. qō ita sic poterat aliqs di cere quomodo intelligit ꝑ debitorē vel heredez stare quominus mihi deē homo debit⁹ vel legatus. ad qō consultus respondit. q̄ tunc dicit stare per debitorez qñ interpellat⁹ nō dat ē in mora cōstitutus. z sic q̄ per eū stare videt ad qō respondet ꝑ consultū hoc esse verū preterq̄ i pupillo ex cōtractu debitore qui hz sit ꝑ creditorē interpellat⁹. tñ illa interpellatio cū nō cōstituit in mora q̄ ad hoc vt mortuo homine post interpella tionē ꝑ talē interpellationē sit in mora constitutus. z sic efficaciter teneaꝫ z post morā teneaꝫ creditori. re grit q̄ vl'tutore auctore iterpelleꝫ pupill⁹ vl'q̄ ipe tu tor solus interpelleꝫ iste ē casus i bis ābab⁹ legib⁹.

¶ Que quidē leges in summa hoc intendūt. De bitor specieī eius interitu liberaꝫ ante moram q̄ inter pellatio contrahitur si fiat matori vel tutori pupilli. hoc dicit fm Bar. Ja. de imo. Ludo. ro. z hz istud summariū cōprehēdat casuz. z cōprehēdat oēs pti culas tam legis si ex legati q̄ sequētis tamē ē verus q̄ nō cōprehēdat oīmodo clare. Nā nō cōprehen dit illa verba q̄ sunt in tex. ibi. Aut occidisti eū. Nā in toto summario Bar. supradicto de dicta partic la nulla fit mētio. pari etiā modo in eo nō cōprehēdi tur alia particula que est in.l.sed si ex stipulatu. ibi. ni si tutore auctore. sed tñ bene comprehendit illud aut sol⁹ tutor interpelleꝫ z hz possit saluari istud summa-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rium Bar.a predicta diminutione vt infra scribitur tamen potest alio modo clarius ⁊ copiosius summa ri ꝑm Fran.de arctio.⁊ sic per interitum speciei libe ratur debitor ante moram:sed post moram non que cõtrahit interpellatiõe.vel si res debita occidatur.⁊ pupillo debet fieri tal interpellatio tutore auctore vel soli tutori.⁊ istud summarium magis mihi placet q̃ summariũ Bar.eo q̃ magis clarum ⁊ copiosum ẽ. Uel potest alio ⁊ tertio modo ꝓz Pau.de cast. suri debitor speciei per eius interitũ liberatur si prius non fuit in mora neq; in culpa neq; eo facto periit ⁊ mo ra contrahit per interpellationem que potest fieri pu pillo cũ tutoris auctoritate. sed ad hoc istud summa riũ ẽ eodẽ modo defectiuũ:quia in eo deficit illa par ticula.ter.ibi. Aut solus tutor interpelletur.vt potest alio modo ꝑm dñm Aleran.sic summari debitor spe ciei per interitum eius liberatur si prius in mora vel in culpa non fuit.⁊ mora contrahitur per interpella tionem que tutori vel pupillo cum tutoris auctori te fieri potest.⁊ istud summarium etiam mihi placet tũ q̃ breue tum etiam quia magis comprehensiuũ. possit tamen saluari summarium Bar. supra rela / tum a dicta diminutione.vt supra dixi. naz posito q̃ Bar.sumendo nõ facit mentionẽ. de illa particula que est in hac.l.si ex legati cau.ibi.aut occidit eum. eo ipso q̃ ipe dixit.q̃ debitor liberat ante morã vult cõprehẽdere tacite ambos casus.scilicet per interpel lationem ⁊ per occisionem. Nam quemadmodum quis constituitur in mora per interpellationem.vt in fra latius apparebit.ita constituitur per occisionẽ. vt probat iste tex.vbi comparauit interpellationẽ ⁊ occi sionẽ.⁊ probatur in.l.si seruũ.in prin.j.isto titulo.⁊ ꝛz etiã nõ fecit mentionẽ de alia particula que est in.l. sed si ex stipulatu expresse ibi duz dicit. Aut solꝰ tu tor tũ inquantũ dixit. Si interpellatio fiat maiori cõ prehendit etiam tacite casum quãdo fit minori.scili cet pupillo.sed cuz auctoritate tutoris quo casu talis pupillus tutore auctore equiparatur maiori vt ꝓbat iste tex.qui ad hoc potest allegari.ꝛz ad istũ ꝓposituz doctores cum non ponderant.⁊ trahitur in.l.si cura torẽ habens.C.de in integ.restitu.⁊ in.l. bonorũ.C. qui admi.⁊ in.l.si infanti.C.de iure delibe.⁊ in.ℌ.j.in isti.de aucto.tuto. ⁊ sic possum⁹ dicere q̃ summariuz Bar.tacite cõprehendit omues particulas vtriusq; legis.(sed vt dixi) magis mihi placet summarium Frã.de are.⁊.d.Alexã.cum nulla egeant suppletio ne.sed certe breuius potest iste tex.summari.hoc mo do debitor speciei eius interitu liberat. nisi legittime interpellatur.nam inquantum dico de legittima in terpellatiõe cõprehẽdo vtrãq; interpellationez.non solũ illã que fit ex dispositiõe hominis.i. creditoris in terpellantis debitorẽ.sed etiã illã que fit ex dispositio ne legis que fit per occasionem ipius debitoris seruũ debitum occidentis. naz sine aliq̃ creditoris interpel latione ex ipa iuris dispositione est debitor interpella tus occidens seruum debitum ⁊ ꝓmissum. vt in.l. si seruũ.in ꝑn.infra isto titulo.facit in simili q̃ dicimus de interpellatione que fit per dici appositionem.de q̃ loquitur tex.in.l.magnam.C.de contraben.⁊ cõmi. ssip.in.l.ij.C.de inrecemphi.⁊ in.l.traiecticie.ℌ. de il lo.ff.de actio.⁊ obliga.⁊ in.c.potuit.de loca. que qui dem interpellatio dicitur legittima ꝑm Ange.in pre senti.⁊ per id q̃ in meo summario dico de legitti ma interpellatione.cõprehendo etiam id qõ dicitur in.l.sed si ex stipulatu.vbi dicitur.q̃ quãdo pupillus est debitor speciei debet fieri interpellatio aut ipi soli tutori aut pupillo cuz tutoris auctoritate. que quidez interpellatio est legittima cum fiat sic ꝑm dispositio / nes legis corroborantis ⁊ validantis talem interpel / lationez.arg.tex.in.l.legittima.ff. de pactis. ⁊ sic per d.breuia verba potest tota mes vtriusq; legis comꝑ hendi.⁊ hoc sumariũ magis mihi placet.eo q̃ ceteris breuius ẽ cũ gaudeant breuitate moderni. vt in l.gallus.ℌ.quidam recte.ff.de liber. ⁊ postu. nã frustra fit per plura q̃ potest fieri per pauciora.vt in.l.j. ff.q̃ met⁹ cau.⁊ in legibus nõ debet apponi etiã syl laba superflua.vt ibi no.ex illo tex.Bal.quanto ma gis in summario q̃ magis summaria ⁊ breuia ver / ba debet quã lex continere. vt nomina sint cõsona re bus.vt in.l.fi.C.de donatio.ante nup.⁊ in.ℌ.ẽ ⁊ alius.insti.de dena.⁊ ꝓpterea dicit Bal.in.l. ampliorem.ℌ.in refutatoriis.C. de appellatio. caueant ver bositate moderni. ⁊ vnusquisq; se abstinere debet a superfluis.vt in.l.breuiter.ff.de offi. prefe. preto.⁊ in l.instrumentorum.C.de preci.impera.offe.⁊ in.l.pe diculis.ℌ.labeo.ff. de auro ⁊ argen. lega. ⁊ in.l. is a quo.ℌ.finali.ff.vt in posse.lega. facit tex.⁊ ibi Bar. in.l.j.in principio.ff. de origi.iuris.nam multiloquio subditus ex eo se inquinat. vt in.c.sit rector.xlij. dist. nam ⁊ breuitas locutiõis gratiam parit.vt in.c. dist nimus.xviij. questione.ij. prolixe tenum prefationes confusionem inducunt ⁊ tediuz generant animis au ditorum.vt extra in prohemio decreta.ℌ.sane.⁊.C.õ no.codi.compo.ℌ. quibus.neq; aliquod suffragiuz cõferũt.vt.C. de emẽda.insti.codi.⁊ pene nil immẽ / suz bonũ.vt I auẽ.vt determi.sit nu.cleri.i ꝑn.colla.j. gaudẽt igit repetita vice breuitate moderni.

¶ Nota primo ex hoc tex. q̃ bonum est argumen tum de vltima voluntate ad contrapt⁹ ⁊ econtra.cõ currente demptitate rationis. facit.l. seruum filij.ℌ.

cum qui cyrographum.⁊.l.que delegato.ff.delega. j.⁊.l.ita stipulatus.la magna.ff. de verbo. obligati. i.finali.C.de lega.⁊.l.obligatorum fere.ℌ.placet.ff. de actio.⁊ obligatione.l.non est mirum.ff.de pigno. actio.ponit Bal.in.l.j.C.de ie.sui.cani.⁊ Ange. ð are.institu.eodem titulo.⁊ Barba.in.l.diuortio.supra isto titulo.⁊ ad ibi per ipm dicta se refert in pre senti. ¶ Ex hoc infertur q̃ quemadmodum testa tor potest in testamento remittere satisdationez lega torũz per heredem prestandorum cum sit in eius fa uorem inducta.vt jn.l.ij. ⁊ in.l. scire debes.C. vt in posse.lega.⁊ in.l.anua.in fine.ff. de conditio.⁊ demõ. ⁊ no.in.l.j.C. de vsufru. ita etiam potest remitti per pactum legatarij vel fideicõmigarij.ter.est nota.in l.pactum inter heredem.ff de pactis.nam cũ possit d.satisdatio remitti in vitima voluntate.ita etiaz per contractum per nostram legẽ. Ex hoc infert Bal. in dicta.l.pactum inter heredem. quez ibi refert ⁊ se tur Pau.de ca.q̃ creditores vsurarum possunt re mittere vsurario cautionẽ.de qua in.c. quãqz.de vsu ris.libro.vj.ita q̃ ciustestamentum valebit ⁊ nõ ca rebit ecclesiastica sepultura.sed de hoc dicto ego du bitans quesiui ⁊ reperi Jason in.l. pactum inter he redem.in fine ꝑme collũ. facere mentionez de Bal. ⁊ Pau.de ca.⁊ contra eos tenere ⁊ bene mouet sc: quia illud quod est dispositiz per dictum.c.q̃q̃.po tius disponit odio vsurarij manifesti vt eius anima consulatur quã fauore creditorum. Dinc est ꝑm eũ q̃ in tali cautione non est necesse citari creditores ꝓz Bal.in.c.ij.in.ij.collum. de eo qui mittitur in possi sionem causa rei seruan. ⁊ istud ego puto verum. ꝑ quo facit in argumento vltra per ipsuz aliegata tex. in.l.sancimus.C.de sacro san.eccle.facit in simili te xtus in.l.qui exceptionem.in principio.ff. de condici. indebi. vbi dicit textus.q̃ ꝛz tutus exceptione perpe tua ⁊ fauorabiliquod cũq; errore solues repetit.secus si sit exceptio odiosa, vt est exceptio Macedoniani cõ petens siliofamilias que potius est inducta in odium creditoris mutuantis quaz in fauorem filijfamilias mutuum recipientis.vt in.l.j.in principio.ff. ad ma cedoniã.⁊ in.ℌ.finali.institu.q̃ cum eo.circa qõ non obliuiscaris illud dictum singulare Innocen. in.c. quia pleriq; circa finem.extra de immuni. eccles. q̃ si filiusfamilias accepit mutuam pecuniam quaz cõ sumpsit in bonos vsus.vel creditor re vera mutuauit in necessitatem filijfamilias. q̃ ꝛz habeat exceptionẽ Macedoniani.tamen si eam opponit peccat morta liter.⁊ refert⁊ sequitur Jason maym⁹ in dicta.l. qui exceptionem.in.ij. collum. ¶ Ultra tamen ea que circa istam equiparationem inter contractus ⁊ vlti mas voluntates ponent doctores in locis prealle gatis.no.tamen aliquas no.differentias ⁊ erit prima q̃ ꝛz adultus habens curatorem non possit in vita alie nare res immobiles sine auctoritate curatoris ⁊ de creto iudicis.vt in.l.lex que tutoris.C.de admi.tuto. ⁊ cura.⁊ in.l.magis puto.ff.de rebus eorum. tamen adultus in testamento potest dare licentiam executo ribus suis alienãdi res immobiles sine curatore ⁊ de creto iudicis.ita concludit mirabiliter Bal.in.l.pre dium.C. quãdo decre.opus non est. ⁊ ibi dicit hunc passum non esse ab alijs tactum. sed idem tenet no. Bal.in.l.j.in principio.ff. de rebus eo. quem refert ⁊ sequitur Jason in.l.si frater.in fine.C.qui testamẽ. facere possunt.tamen adde tex.⁊ q̃ ibi notat Bal.in l.finali.ff.de rebus eorum.⁊ est ratio huius no.decisionis. ⁊ quia per talem licẽtiam non potest dici mino: lesus cum potest tale testamentum revocare.⁊ ꝑ preterea nõ competit sibi in integruz restitutio ꝑm glo. in.l.aurelio.ℌ.gayus.ff.de libera.lega. ⁊ propterea talis licentia valebat ꝛz curator contradicat per ter. in.l.cum pater.ℌ.curatoris.ff. delegat.ij. ⁊ dicto.ℌ. gayus.ꝑm Bar.Ange.Salice.⁊ Pau.de ca.in dicta.l.si frater. Per predicta dabimus extensionẽ ad.l.vj.titulo.v.foro legum. que dicit q̃ quotiẽs qs non possit aut nolit suam voluntatez ordinare. q̃ po test alteri dare potestatem eam ordinandi. q̃ non so lum habeat locum in maiori: sed etiam in adulto. ⁊ non soluz in adulto curatorẽ non habenti:sed etiaz in iluz habente etiam si curator contradicat qõ ẽ notã dũ ꝑ extẽsione dicte legis cũ etiã loquat indistincte. ¶ Secunda differentia erit nota.inter contractus ⁊ vltimas volpntates:quia ꝛz adultus sine auctoritate curatoris ⁊ decreto iudicis non possit in ter vinos re / mittere onus reddende rationis tutori de admini stratione. preterita vt in.l.si curatorem habent. de in integrũ restitutio..tamen bene potest in testamen to talem liberationem tutori relinquere sine auctorita te curatoris ⁊ iudicis decreto.tex.est nota.⁊ ibi glo. ⁊ doctores maxime moderni in.l. cum necessitate.C. de fideicommissis. quod tamen est intelligendum q̃ tali potest remitti liberatio rationis reddende a tu tela.scilicet preteritatsed de futura non potest legari talis remissio quia talis liberatio supradicto modo li berando imitaret. tutorem seu curatorem ad de linquendum q̃ esse non debet. vt in.l.convenire.ff. de pactis docta. Pro quo facit in simili tex.in.l. cre ditor.ℌ.lucius.ff.manda. ⁊ q̃ singulariter dicit An ge.in.l.ſ filiꝰ.ff.de damno infe. vbi ipe dicit q̃ publi

catis bonis filij non publicatur peculium ,pfecticiz etiam si habuisset filius a patre expressam potestatē donādi; z dissipādi. nā non potest publicari etiaz ex potestate donādi:quia hec nō ē donatio neqz etiā ex potestate dissipandi: quia nō intelligitur cogitatum de delicto: ne detur materia delinquendi per dictaz l. cōuenire. cum quo dicto transit simpliciter Jo. de imo.in dicta.l.si filius. quem refert z sequitur Alex. de imo.in.l.si seruitus.§. si de vectigaubus.xxv. col. ver.item adde q publicatis bonis filij.ff.de damno infecto.vbi dicit hoc ibi sentire bar.vt ibi per eum qō dictum ego reputo singulare z menti tenendum ad hoc q̄ lz maritus de iure nostri regni possit lucra obtenta durante matrimonio alienare.,p vt voluerit. z a lege regia habet potestatem dicta lucra alienandi. nō propterea potest per delictum alienare immo per contractum q̄ facit:quia lz maritus cōmittat crimē heresis per quod alienat.vt in.c.cuz ꝑm leges.de hereticis.lib.vj.z in.l.quisquis.C. ad legē iuliaz maiestā.nō tamen possit dicta lucra quo ad partem vxoris alienare per tale delictum.vt plenissime disputatū i istam questionem.z in hoc finaliter concluſi z dedi.xxij.respōsiones ad dictam.l. regni.in vno tractatu quem circa hanc questionē feci. redeundo igitur ad propositum dico.q̄ facit in simili tertio qō no. bal. in.c.j.§.item sacramenta.in vltima collum.per illuz tex. ō pace iuramen.firma. q̄ si aliquis promittat se non denunciaturū maleficium z iurat non valet iuramentuz quia aperiret viaz iniquitatis ad delinquēdum.allegat Jmo. in.c. ad nostram. de iureiuran. ¶Quarto facit q̄ notant bar.bal.z alij.in.l.cū lex. per illum tex.ff. de legi. q̄ si fiat statutum q̄ quilibet exbānitus soluendo mille extrabatur de bando non habet locuz in eo qui fuerit exbannitus post statutū conditum.sed intelligitur de bānitis in preteritum .vt l.ij.z ibi Salice.C.de gene.aboli. quia si traberetur ad futura daretur materia delinquendi . idem tenet bar.in.l.omnes populi.in.vj. questiōe p̄cipali.ver. quid tempore.ff.de iusti.z iure. z in.l.ij. in fine.ff. de condi. z demonstra.bal.in.l. leges z constitutiones. z ibi Salice.C.de lgi. Jmo.in.l.cum tale.§. penul. ff.de condi.z demostra.ba .in.l.cum in secundo.ff.ō inuisto.rup.testamē. Abbas in.c.ij.de consti.anto.z Jmo.in.c.finali.codez titu. ¶Quinto facit q̄ vult Salice.in.l.castitati.in prima collum.C. de adulte. q̄ rescriptum dās remissionem pene infligende ante delictum commissum nō valet:quia inuitat ad delinquendum: sed penitere z operari simul stare non possunt ꝑm cuz ibi. z q̄ talis remissio rationis reddē de de tutela futura non valeat propter rationem iam dictam.tenet glosa prima in dicta.l.cum necessitate. quam ibi omnes sequūtur. ¶Limito tamen hoc eē verum.scilicet q̄ non valet remissio rationis reddende de futura tutela.scilicet dir cate. sed per indirectuz bene valet.puta si hoc mō. vt qtestator dicat in testamento se relinquere remissionem tutori reddende rationis.z si apparuerit aliquid in futurum sibi debere illud totum sibi legat per tex. in.l. siquis rationes.ff. ff.de libe.lega. Jta consuluit Dy.vt refert Salice. in dicta.l.cum necessitate.sed certe per supradicta cōlium Dy.non videtur bonum cum ratio supradicta ita vendicet sibi locum in hoc casu quemadmodū in superiori que est ne quia inuitetur ad delinquēdum per dictam.l.conuenire. z per dictum consiliuz fieret fraus legi. qō esse non debet.vt in.l.fraus.ff. ō legi. in.l. quidam testamento.ff. de probatio. z in.l. cum quis decedēs.§.ticia.ff.delega.ij.z in.l. no dubiuz.C. de legi.z regula finali.de regu.iuris.lib.vj. nam z quod directuz fieri prohibetur non debet per indirectum concedi.cum illud qō vna via prohibetur alia concedi non debet.vt in regula. cuz quid. de regu.iuris.libro.vj.z Salice.in dicta.l.cum necessitate.tenuit contra Dy.dicēdo. Illud consiliū Dy. esse contra text.in.l. quidam decedens. in ver. neqz eo nomine.ff.de administra.tuto. vel z contra glosa in.l.age.C.de transactio.z ibi dicit hanc partem contra Dy.fouere Jde.quam ipe putat veram. Jdzimo per rationez quam supra dixi.scilicet ne quis inuitetur ad delinquendum. Secundo ne tuto: fructuz sue malignitatis consequatur.vt in.l.penul.C.dele. Tertio:quia nō meretur qui dolum z fraudem committit.vt in.l.si legatarius.ff. de dolo. Quarto cum sit futurus debitor heredis non debet defunctus euz posse liberare sicut ne remittere satisdationem de vtēdo z fruendo arbitrio boni viri . vt in.l.ij. z in.l. scire oportet.C. vt in posse.lega. Quinto:quia relictuz videtur in penam non patientis se fraudari. igitur nō debet valere. vt in.l.j. in fine.C. de bijs que pe.nomi. Et ex bijs patet responsum ad dictam.l. siquis rationes.pro parte Dy. allegate : quia ibi in debito ipi defuncto in administratiōe preterita . vt pz ex p̄ncipio eius legis.ꝑm Salice.in dicta.l. cumnecessitate.quam decisionem no. quia non reperies ab alio tactū ꝑm Jaso. ibi. Quid igitur operetur illa remissio quam faciunt testatores vxoribus suis, de nō reddēda ratione tutele suorum filiorum infra latius dicāt. ¶Circa predicta non omittam vnum de quo ego vidi dubitari circa vnum testamentum mihi ostē-

sum z demonstratum in quo continebatur.q̄ quādo nobilis habens nobilem vxorem z pauperem. lz dotatam z filios tres ex ea condens testamentuz filios suos instituit heredes vxorem suam tutricē filijs suis dedit z adiecit.q̄ prefactam vxorem suam filioz suorum tutricem relaxabat ab omni confectione inuētarij z ob omni sue administrationis z gestionis ratiōe reddēda z ab omni lege tutele eam liberam eē volebat.z hoc ex tūc : ,p vt ex nūc.z ex tūc ,p vt ex nūc approbabat z cōfirmabat ex certa sciēcia z ex casu speciali qcqd p ipaz suā vxorem z filioz tutricē circa predicta actum fuerit . z ne aliquid a dicta matre tutrice per ipsos filios suos z heredes vnq̄ peteretur neqz eam exigerēt aliquo tempore ratione administratiōis ipoz tutele.z q̄ si dicta mater tutrix ex causa predicta:aut ratione tutele male geste omisse vl ne gligēte aut dolo culpa vel negligēcia in aliquo teneretur vel suis filijs existēqz pupillis condemnaretur id totum z quantumcūqz z quandocūqz z qualitercūqz fuerit de suo z bonis suis eidem matri z filioz tutrici z vxori sue ipse testator omnibus meliori via iure z forma z modo quo potuit legauit z relinquit. in quo quidē testamento dubitatur ō pluribꝰ. Jdzimo an testator potuit remittere confectionem inuentarij. Secūdo an predicta verba posita in testamento sint tāte virtutis z efficatie vt dicta mater nō teneatur reddere rationem tutele.z an potuit per testatorē remitti talis dolus. Tertio.posito q̄ predicta vxor teneatur reddere rationem de administratiōe male gesta per dolum z per filios sit condemnata an virtute legati supradicti poterit petere id in quo fuit condemnata. ¶Circa primum dubium.scilicet an testator potuit remittere confectionem inuentarij. videtur prima consideratione q̄ nō primo : quia testator hoc casu videtur derogare iuri publico q̄ facere nō potest. vt in.l.ius publicum.ff. de pactis. z in.l. quidam decedens.ff.de administra.tuto. iunctis bijs q̄ notantur in.l.iuris gentiū.§.pretor ait. z in.§. pacta que contra.ff.de pactis. ¶Secundo pro hac parte facit q̄ dicit Bal.in.l.finali. in principio.C. de iure deliberan. z in.l.finali.C.arbitri tute.vbi tenent cōmuniter doctores.q̄ confectio inuentarij non potest remitti heredi: sicut etiam dicitur de cautione prestāda de vtendo arbitrio boni viri . de qua plenissime.l. j.C. de vsufru. incontrarium videtur tex.in.l. finali. C.arbi.tute. vbi habemus expresse. q̄ testator potest remittere tutori confectionem inuentarij. Jdzo cui? tamen primi dubij declaratione a summo vnam doctrinaz docto.scilicet Ly.z Dy.quos refert z sequitur Bar.in dicta.l.finali. quam etiam reassumpsit. z sequitur Jo.andre.in additione ad Speculā.in titulo de tutore.vbi supradicti doctores concludunt dicendo. Qō aut remissio inuentarij respicit vtilitatē testatoris tantū.z tunc ista cautio pōt remitti:q̄ pōt quis proprie vtilitati renunciare.vt in.l.ij. z in.l.ici re debetis.C.vt in possessio.lega.z in dicta.l.j.C. de vsufru.aut respicit vtilitatem heredis tantum.z ista non potest remittere testator per nota.in dicta.l.j.C. de vsufru.z nota.per glo.in.c.finali.in glo.ij.extra ō pigno. ¶Tertio vero casu quādo dubitat an possit vel non possit esse damnosa heredi.vt puta in confectione inuentarij facienda per tutorem. tunc ista potest remitti per testatorem. per tex. expressiz in dicta l.finali.C.arbi.tute.z subijcit Jo.andre.in loco prealligato q̄ ex tali remissione seu omissione confectionis inuētarij pōt nasci duplex vtilitas pupillo. Jdzima ne inuidie submittantur pupilli diuicie. Secunda ne pupilli paupertas detegatur. que quidez paupertas respiceret etiaz verecundiam testatoris.arg. tex.in.l.ij.C. quādo z quibus quar.pars debe.lib.x. ergo in casu supradicti primi dubij. potuit testator remittere confectionem inuentarij vxori sue suorum filiorum tutrici. z q̄ tali possit remitti confectio inuentarij in hoc casu sequitur Bar. in.l. nemo potest. in ij.collum.ff. delega.j. subdens ibi. q̄ si ista remissio appareat esse contra vtilitatem pupilli iudex non debet voluntatem testatoris sequi contra vtilitatem pupilli. vt in.l.in confirmando.ff. de confir.tuto. z in.l. j.§.j.ff. vbi pupi.edu. debet als inuentarij remissioni statur. de quo etiaz per Bal.in dicta.l.in confirmando.z per Speculato. in titulo de tuto.§. generaliter. ver. z hoc vero respectu.z in titulo de instrumen.edicto.§.dicto.ver.tutor ante concludendum ē igitur circa istud primum dubium vt standum sit p̄cepto testatoris nisi vt dixi.iudex videat illud esse contra vtilitatem ipius pupilli. Et per decisionem huiꝰ primi dubij potest limitari lex.ij.titulo.vij. foro legū z glo.in.c.ex parte. extra de appellatio. vbi habetur q̄ mulier mortuo viro z nō contrahendo secundas nuptias remanet tutrix suorum filiorum debet tamen conficere inuentarium ꝑm solēnitatem dicte.l. iij.q̄ dicta.l.limitetur:nisi maritus in testamento remittat eidem vxori dictā confectionem inuētarij.qō est notandum pro limitatiōe dicte legis.z glo.in dicto.c. ex parte. ¶Circa secundum dubium in quo queritur an per verba in dicto testamento apposita teneatur mater tutrix administrare z reddere rationem circa cuius dubij tutele euidentiaz. Jdzimo vi

dendum est an testator potuerit remittere dolum.de quo in testamento habetur. Et primo videtur q̄ sic per ea que notat glo.ꝛ ly.in.l.actiõe.C.de trãsac. q̄ etiam sequitur Bar.in.l.aurelio.§.gayus seyus. ff.de libe.lega.vbi habetur.q̄ si tutoribus fiat liberatio ꝛ remissio generalis. q̄ etiaꝫ videntur remissa ea que per dolum erant extorta. Si ergo per verba generalia potest remitti dol⁹.vt ibi habetur multo magis erit in casu proposite secunde dubitationis.vbi testator loquitur per verba specialia. ¶ Secũdo pro hac parte.facit tex.in.l.sigs rationes.in fine.ff.de libera. lega. vbi dicit iurisc̃onsultus.q̄ si testator vult remittere tutori reliqua apud eum existentia vel etiam dolũ nõ debet loqui per verba generalia.vtputa veto a tutoribus exigi ratiões ꝛc. sed debet loqui p verba specialia.vtputa remitto reliqua ꝛ dolũ.sed in casu dicte secunde dubitationis testator remisit specialiter dolu:ergo ꝛc. ¶ Tertio facit pro hac parte allegata.tex.quem ad hoc singulariter potest põderq re in.l.aurelio.§.ticius testamento.ff.de libera.lega. vbi q̄us per hec verba testatoris dicitur ticũ liberatum esse volo ab actione tutele vt veto reddi ratiões a tutorib⁹ meis nõ videatur remissus dolus neq; reliqua. vt in.l.si seruus vetitus.ff.deleg.j.ꝛ in.l.sigs rationes.in prin.ꝛ in.l.aurelio.§.gayus seyus.ff. de libera.lega.ꝛ in.l.dñs sticho.§.seruus.ff.de pecu. lega.nihilominus tamen quando talia verba proferũtur a persona que habet naturalem affectum. tunc videtur omnia remissa.vt dolus ꝛ reliqua.per tex. in dicto.§.toci⁹ testamento.sed casu huius secũdi dubij ista vba sunt ,plata a pson̄a q̄ hz effectũ naturalẽ ad tutricem vt puta a marito:ergo ꝛc. Supradictis tamẽ fundamẽtis nõ obstãtibus que prima facie videtur vrgere cõtrariam partem verorem puto de iure immo q̄ testator nõ possit remittere tutori dolus. nõ solũ per verba generalia: immo etiam neq; per verba specialia.ꝛ pro hac parte allego tex.qui istud secũdũ dubiuꝫ videt decedere in.l.si vnus.§.illud.ff. de pactis.vbi dicit iuris cõsult⁹ illud nulla pactiõe effici potest ne dol⁹ prestet.ꝛ subijcit ibi glo.ne fiat.ꝛ sic ille tex.cũ glo.loquitur in futurum. quo casu ibi dicitur dolum futurus remitti nõ posse.ꝛ hanc secũdã ptez negatiuaz tacite sentit Bar. in.l. nemo potest. ff.deleg.j.vbi dicit. q̄ ea que statuunt propter falsitatem euitandam vel pericula non possunt remitti p testatorem.sz in casu nostri secũdi dubij possunt induci maxima pericula contra pupillum si dolus de futuro posset remitti:ergo illa verba quantumcũq; spẽcialia in testamento posita nil operabuntur respectu doli qui vt supra dixi.non potest remitti. ¶ Secũdo istud dubium pulchre declarauit Bar.in.l. quidaꝫ decedẽs.ff.de administra.tuto. vbi dixit Bar. q̄ si testator relinquit liberationem a reddẽdis rationib⁹ nihilominus tutor tenebitur de dolo:qui dolus non potest remitti ꝑm Bart. ibi. ꝛ ideo subiungit ibi Bar.q̄ aut loquimur in dolo de preterito. ꝛ iste potest remitti per tex.in.l.si quis rationes.§.finali.ff.de libera.lega.aut loquimur in dolo de futuro. ꝛ iste dolus nõ potest remitti per testatorem. vt in dicta.l. qui dã decedẽs.ꝛ ita ibi allegat Dy.ita tenẽt ergo cũ i casu huius secũdi dubij tractetur de dolo futuro. istẽ dolus nõ potest remitti per testatorem. ¶ Tertio p hac secũda parte allego Bar in.l.aurelio.§.gayus seyus.ff.de libe.lega. vbi in terminis formauit istud secundum dubium.ꝛ ibi concludit q̄ pro administratiõe futura nunq̄ videtur remissus dolus. etiam si testator vel cõtrahẽs exp̄sserit ipm dolum.ꝛ fundat se per.d.l. si vnus.§. illud.ff.de pactis. ꝛ allegat glo.ꝛ Dy.in dicta.l.quidam decedẽs.ff. de admini stra.tuto.ꝛ ideo dixit singulariꝫ Bar.in dicta.l.dñs sticho.§.seruus.ff.de pecu.lega. q̄ si statuto caueatur q̄ potestas vel officialis nõ possit sindicari. q̄ tamen si habeat in manibus aliquid de pecunia ciuitatis illam teneatur consignare ꝛ deponere ꝛ restituere quasi sentiat ibi Bar.q̄ dol⁹ unq̄ videt remissus. ¶ Restat nũc respõdere ad tria fundamẽta pro prima parte affirmatiua adducta. ꝛ primo ad glo.cum ibi notatis in dicta.l.actionẽ.C. de trãsac. ꝛ q̄ notat Bar.in dicta.l.aurelio.§.gayus seyus.ff.de libe.lega.quia potest respõderi. q̄ ibi loquitur de trãsac. ꝛ sic de cõtractu facto super dolo de preterito. qui quidẽ dolus potest remitti.vt supra dictuꝫ est. Ego autem loquor in dolo de futuro qui non potest remitti p d.§. illud.supra allegatũ cũ his que supra dicta sũt. ¶ Secũdo nõ obstat tex. in.l. siquis rationes.§.fi. ff.de libe.lega.quia q̄us tex. ille videatur loqui generaliter nihilominus cõmuniter intelligitur q̄ loq̃tur de dolo de preterito.qui vt supra pluries ẽ dictũ. nõ potest remitti. ꝛ ita intelligũt omnes doctores. ꝛ Bar.in dicta.l.aurelio.§.gayus seyus.casus tamẽ noster loquitur in dolo de futuro qui vt supra dictũ ẽ nõ potest remitti. ¶ Tertio nõ obstat tertiũ motiuũ ꝺ dicta.l.aurel⁹.§. tici⁹. ꝺ testi. q̄ respõdeo q̄ ibi nõ solum attenditur naturalis affectus: sed etiam attẽditur ibi quia tex.loquitur de dolo preterito:nõ autez de futuro.pro vt ibi clare patet.cõcluditur ergo q̄ si ,pbaret ipam mrez tutricẽ hr̃e reliqua in manib⁹ teneretur dicta reliqua consignare ꝛ filijs restituere.

¶ Similiter si probaretur fuisse in dolo teneretur p supradicta.quem tamen dolum tenẽtur probare ipꝫ allegantes.ꝛ sic filij per tex.in.l.quoticns.§. qui dolo.ff. de probatiõ.ꝛ ita sentiũt omnes ter.supra allegati. Et per supradicta deciditur tertium dubium. de quo supra videlicet.q̄ si condemnaretur occasione doli commissi ipa mater tutoris q̄ nõ posset cõsequi deductum in condemnatiõe iure legati.quia ficret ynus circuitus ꝛ fraus legi q̄ non procederet.vt in.l.fraus.ff. de legi. in.l.ij.C. cõmu.delega. ꝛ in.l. vsucapio.C.de pigno. ¶ Sed cõtra supradicta moueo difficultatem si dictum legatum relictum a marito vxori nõ valet neq; vxori per supradicta verba a testatore prolata videtur remissus dolus in administranda tutela filiorum suorum: ergo dicta verba a testatore prolata nihil operantur cõtra ter.in.l.si quãdo.ff.delega.j.tunc etiam quia verba sunt effectu in telligenda.vt in.l.j.§.finali.ff. q̄ quisq; iuris. ꝛ in.l. penul.§.penul.ff.ne quis euz qui in ius voca.facit.l. quoticns.ff.qui satisda.co gã.tex. in.d.c.fi. cum glo. de sponsa.ter.in.c.relatum.cum glo.de cle.nõ resi.in c.qualiter.de pactis.facit.l.aliud est caperc.ff. ꝺ verbo.signi.ꝛ in.l.si is qui rem pignori.secũdo.§. si tutricũ.ff. de fur. Hinc dicit no.Bar. in.l. sed si hoc.§. cuidam.ff.de condi.ꝛ demon.q̄ stante statuto q̄ de precio rei vẽdite soluatur tñ gabella. debet intelligi de precio q̄ in effectu remanet penes venditorem de ductis omnib⁹ expẽsis tam in subhastatiõibus quã in p sonectis limitando.vt ibi p eũ ꝛ Ange.ꝛ Imo. in.l.ciuitatibus.§.fi.ff.deleg.j.facit glo.no.in.l.p diuersas.in glo.fi.magna.circa mediũ.ꝛ ibi Bar.C. mãda.que no.dicit.q̄ precũ rei dicit deductis expẽsis ꝛ labore. Hinc ꝛ secũdo dicunt Bal.ꝛ Ange.in l.nõ amplius.in pn.per illum tex.ff.delega.j.q̄ stãte statuto q̄ de quolibet legato debeat solui tantum pro libra ratione gabelle certe debet solui pro eo q̄ in effectu supest de legato deducto omni onere per illum ter.vbi videas Imo. ꝛ alios modernos. Hinc ꝛ tertio dicit Bar.in.l.in lege falcidia.nõ habet per illum tex.ff.ad legẽ falci.q̄ stãte statuto q̄ de quolibet debito soluatur tñ pro qualibz libra pro gabella q̄ si debes mihi mille de quibus teneris soluere quinquaginta omni anno debet deduci interussurium medij temporis cum in effectu quantitas tota sit minor omni anno.decem p cẽtenario. Hinc ꝛ quarto dicit Bar.in.l.quotiens.ff.ad legẽ falci.per illuz ter.quẽ ad hoc reputat no.nam de iure cõmuni donatio que ẽ vltra quingẽtos auros absq; insinuatiõe nil valet.l. pe.ꝛ si.C.ꝺ dona. certe si detracta gabella in effectu nõ restant nisi quingẽti auri valebit donatio. Hinc ꝛ quinto dicit Bal. in.l.j.in.ij.col.ver. pone impe/ratui a papa.C. ꝺ fructi.ꝛ lites expẽs.q̄ si impetrauit a papa primum beneficium vacatuz in tali ecclesia valoris centũ florenoz de camera quolibet anno. si cõtingat vacare beneficiuz valoris florenoz.cxxx. tñ i effectu deductis expẽsis non restant nisi centuz florẽi potero illud obtinere. idẽ tenet Pau. de ca. lz de Bal.mentionem nõ faciat in dicta.l.nõ amplius.in pn.per illum ter. dixit tamen ibi Pau. de ca. q̄ forte romana curia illud nõ admitteret cum tales gratie sint odiose ꝛ consequẽter restringẽdo.c. q̄us pmo.de prebẽ.in.vj.de quo videatis Jo.and.in addiciõe ad Specula.in titu.de .cõce.prebẽ. super rubrica.in vltima questiõe. Redeundo igitr ad ꝓpositũ si dicta liberatio nõ valet neq; p cõsequẽs legatuz de quo supra verba testatoris nil oparent cõtra.d.l. si q̄.ꝛ esset sine effectu contra iura superi⁹ allegata. Ad hoc ẽ breuiter respõdẽdũ ꝛ pmo cõsiderãdũ. q̄ in dicta clausula in dicto testamento a testatore adiecta sunt duo verba.pmũ ꝛ vltimũ. Primũ verbũ ẽ illud inquãtũ testator liberauit ab omni suꝫ administrationis ꝛ gesthõis ratiõe reddẽda ipaz vxorẽ suaz mirez cãdẽz intricẽ filiorz suoz. Secũdũ verbũ ẽ illud q̄ si dicta mater tutrix ex causa p̃dictoz aut alicuj⁹ eoz aut dicte tutele male geste omisse vel negligẽte aut doli vl culpe aut negligẽtie in aliquo teneret vel dãnaret eisdez pupillis idẽ totũ eidẽ vxori legauit omni meliori mõ via iure ꝛ forma qua posset ꝛc. ¶ Circa pmã ptẽ dicte clausule testamenti dico ipi vxori tutrici videtur remissa scrupulosa in quisitio. ꝛ ideo sufficit ex bono.ꝛ equo ipi tutrici reliq̃ assignari. si q̄ ,pbarent apud cã eẽ licit si ,pbaret cã esse in dolo nõ excusaret.nõ enim subtilẽ ꝛ scrupulose debent filij sindicare matrẽ cum p illa verba testatoꝛ hoc iussisse intelligat p ter. no.in.l.si seruus vẽditus.ff. deleg.j. l.q plures.ꝛ l.qdã decedẽs.ff.de admini.tu.l.nõ solũ.la.ij.§.heres.ꝛ l.siquis rõnes. in pn. ꝛ l. aurelio. §.gayus seyus.ꝛ l.aurelius.§. meuia. ꝛ §.filios.ꝛ l.creditoꝛ.ff.de libera.lega.ita tenet Saliec.quez ibi sequuntur moderni.in.l.cum necessitate.C. de fideicom. Similiter aliud verbuz pm dicte clausule testamenti in quo cõtinebat. q̄ eidem vxori legabat omne illud in quo fuisset condemnata ratione male administrationis ꝛc. Dico q̄ debet intelligi q̄ q̄us huiusmodi legatum non valeat neq; teneat. si ipsa mat tutrix cõdẽnaret occasione doli. vt supra dictũ ẽ nihilominus tale legatum in si contigent ipa valet dãnari ratione leuis culpe aut negligentie. Ista fuit

Universidad de Deusto
Biblioteca

doctrina Juliani iuris consulti. iuncta ibi glo.j. in.l. quidaꝫ decedēs. ver. finali. ff. de admi.tuto. Et sic ꝓ supradicta videtur concludēdum. ꝙ si per ipius dānum cōtingēs dictam tutricem cōdēnari contigerit ratione alicuius negligentie. ꝙ ista condemnatio deberet compēsari i cum dicto legato per supradicta. secus tamen est si esset condemnata ratione dolix proposito: quia talis condemnatio nō debet cuꝫ dicto legato compensari cū totū legatum vires nō obtineat vt supra dictū est. ꝛ ideo pōderēt tabelliones dictam clausulam: quia est valde vtilis ꝛ solēnis matrib⁹ tutricibus. Ex supradictis ego infero vnā limitationē ad.l.ix. foro legū. titulo delas mādas. ꝛ ad.l.j. codeꝫ foro. titulo delas herēcias. in quibus habetur. ꝙ habēs filios potest cuicūqꝫ etiam extraneo relinquere libere quintam parteꝫ bonoꝝ. ꝛ tale legatum valet ꝙ istud sit verum: nisi per tale legatū eidem legatario daret materia delinquēdi: quia tunc neqꝫ ad huc dicta quintam partem bonoꝝ solam posset pater testator relinquere. vt ꝓ tex. in dicta.l. si vnus. §. illud. ff. de pactis. ꝛ tex. no. in.l. conuenire. ff. de pactis dota. qō ē notādū ꝓ limitatiōe dictaꝝ leguꝫ. Infero ꝛ scō ꝙ si sub spe talis legati legatari⁹ cōmittit doluꝫ ꝛ fraudē in rebus heredum. ꝛ propter hoc in aliquo condemnaret nō poterit dict⁹ legatari⁹ cōpēsare cō demnationē cū dicto legato quinte partis bonoruꝫ: immo soluet condemnationem ꝛ priuabitur legato. Infero ꝛ tertio generalem limitationē ad omnia iura loquentia de legatis validis que per supradicta veniūt limitāda ꝛ restringēda quādo per dicta legata legatari⁹ nō inuitaret ad delinquendū seu doluꝫ cōmittendū cōtra tertiū: quia legatum simpliciter factū intelligit cuꝫ clausula saluo iure tertij ſm Bal. in.l. predia. C. de fideicō. Infero fortius ꝛ quarto ꝙ nō solū quādo simpliciter tale legatū esset relictuꝫ sed etiā quando testator hoc expressit dicēdo. ꝙ ideo tale legatum sibi relinquebat. vt si ꝓpter dolū fraudem vel delictum fuisset in aliqno damnū passus vt alio modo condemnatus. nam ꝛ tunc non valet sua voluntas: quia lꝫ voluntas est tanꝙ regina seruāda vt in.l. in conditionibus primū locuꝫ. in ꝓn. cū similib⁹. ff. de condi. ꝛ demon. hoc est verum quādo talis volūtas est legibus subnixa. vt in.l. sigs ita. ꝛ in.l. cōditiones. ff. de condi. insti. Nam testator non potest facere ꝙ leges nō habeāt locuꝫ in suo testamēto vulgata. l. nemo potest. ff. de lega.j. Infero ꝛ quinto ꝙ adeo testator etiā si habeat filios. potest dictaꝫ partem quintā legare etiā extraneo etiaꝫ si per tale legatū daretur materia eidem legatario. vt per negligentiam vel leuē culpam aliqua bona heredū filioꝝ perderet. nā tunc si vitute talis culpe seu negligentie fuerit legatarius condēnatus poterit dictam cōdemnationem cum dicto legato compensare. ꝙ ē notanduꝫ ꝓ extēs. dict. legum. Infero ꝛ sexto aliā limitationē ad dictas leges. dicētes. ꝙ pater pōt vnuꝫ de suis filijs meliorare in tertia parte bonoꝝ. ꝙ istud est veruꝫ quādo per talē meliorationē nō daret filio sic meliorato materia delinquendi als talis melioratio nō valeret. ꝙ est etiam notandū ꝓ limitatiōe dictaꝝ legū. secus si negligēdo practicādo ꝛ declarando. vt superius dixi. naꝫ ex dolo seu delicto non debet quis cōsequi lucrū. vt.l.l. verū. ꝛ. hoc quoqꝫ. ff. ꝓ socio. gl. in.l. ticio. in ꝓn. ff. ad mum. Hinc venit ꝙ lꝫ ſm magis cōmunē opinionē si fili⁹ negociaret cuꝫ pecunia patris medietas lucri. applicet patri cuius est pecunia. ꝛ altera medietas applicet filio qui posuit operaꝫ. vt trahit Bar. in.l. illud. C. de colla. ꝛ in.l.j. §. nec castrense. in.ij. collū. ff. de colla. bono. ꝛ in.l. cum oportet. in ꝓn. C. de bonisꝫ libe. ꝛ in.l. si tibi. §. si pactus. ff. de pactis. in tractatu. ō duobus fra. in.j. ꝛ ij. col. ꝛ in.ij. q. ꝓn. ꝛ in cōsilio suo incipiē. Cruciareli⁹ in ordine. c.lxxxvj. ꝛ tenēt cōmuniter docto. in. d.l. illud. vt vbi ꝓ moder. tū qū lucrū ꝓcederet illicite. puta ex vsuris vel ex maleficio. tūc in nihilo querē pri. neqꝫ ē fratribus cōmunicādū. ita limitat Bar. in.l. ꝙ seruus. per illum textum. ff. de acq. posse. Ex hoc infertur ad practicā ꝙ lꝫ de iure nīi regni lucra obtēta cōstāte matrimonio sint inter virū ꝛ vxorē cōmunicāda. vt in foro legū. l.j. ti. delas ganācias. Si tū maritus aliqd illicite lucratus est ex questu vsurario. tūc hoc casu nil vxori erit de tali lucro applicādū. ꝛ ē ratio: qꝛ delictorum turpis atqꝫ fedā cōmunio est ꝓ tex. in.l. ꝙ aūt ex facto. ff. ꝓ socio. ꝛ arg. tex. in.l. certe. §.j. ff. familia hercis. ꝛ.l. si vero non remunerandi. §. rei turpis. ff. manda. qō est notandum pro practica hodierna. nam multi vt nūs videmus temporib⁹ nullam aliam exercent negociationem nisi in questu vsurario maxime isti qui nostro tempore nouiter sunt conuersa ad nostrā sanctā fidem catholicam. nā vxores ex tali questu seu lucro nō habebunt partem. qō est notandum: quia quottidianum. Pro expeditiōe huius secūde differentie duo vel tria sunt notanda. Primum est videre. ponamus ꝙ dicta mr̄ tutrix tempore acceptatiōis tutele erat pauper ꝛ inopia laborabat. tempore autem finite tutele est diues ꝛ multa apud eam reperiuntur quesita. vt puta emptiones fundorum vl'aliarum rerū nescitur ex quib⁹ bonis acquisierit an presumat ex bonis pupilloruꝫ

suorum acquisisse: an ex ꝓprijs ipsius tutoris olim pauperrime. ꝛ videtur primo dicendum. ꝙ ex bonis pupillorum per tex. in.l. quintus mutius. ff. de dona. inter virum ꝛ vxo. l. etiam. C. eodem titulo. ꝛ ꝙ notat Bar. in.l. si instrumenta. C. de fide instrumen. ꝛ iure ha. fil. lib. x. in quibus habetur. ꝙ si reperiantur bona apud vxorem quesita presumunt acquisita ex bonis mariti ꝛ non vxoris vt euitetur turpis questus ergo vt in casu nostro turpis quēstus euitetur. debemus dicere ꝙ dicta tutrix acquisierit de bonis pupillorum incōtrarium. tamen est veritas ꝙ immo dicta bona presumunt acquisita de bonis tutoꝝ. casus est clarus ꝛ apertus in.l. si defunctus. C. arbi. tute. ꝛ quia de casu legis non est disputandum. l. auctle. C. de furtis. in.l. illam. C. de colla. in hoc nō est insistendum: quia rei demonstrate frustra additur demonstratio. vt dicit iurisconsultus in.l.j. in fine. ff. de dote. prel. nō obstat tex. in dicta.l. quintus mutius. ꝛ in dicta.l. etiam. ꝛ ꝙ notat Bar. in dicta.l. instrumenta. quia illa iura loquūtur quando vxor pendente matrimonio acquisisset aliquid etiam cum illa iura sunt cōtra regulas iuris cōmunis nō sunt extra casum suum extendenda. ꝛ sic ad casum dissoluti matrimonij per tex. in.l. ꝙ vero. ff. de regu. iuris. l. ꝙ contra. ff. de legi. qō notāt cōmuniter doctores in.l. si vero. §. de vtro. ff. solut. matri. in auc. quas actiones. C. de sacro san. eccle. si igitur dicta.l. si defunctus. habet locuꝫ in extraneo tutore. multo fortius dicendum in matre ratione sanguinis cui sanguis multū iura fauēt. vt habetur in.l. si seruus cōmunis. que in secūdo nūro nō est alibi. ff. de dona. inter virum ꝛ vxo. ꝛ in.l. pcula. ff. de probatio. Secūdo est vna nota. q̄ ꝙ Rapha. ful. dicit se habuisse de facto in.l. sub pretextu. la scōa. vbi refert Jason. C. de transactio. que talis est quidaꝫ auunculus cuiusdam nepotis administrauerat eiusdem nepotis tutelam ꝛ successiue curā. quibus finitis iste nepos agit cum auunculo suo petens reddi generalem rationem de omnibus administratis tam ratione tutele q̄ cure pendente lite fecit transactionem generalem cum eius auunculo hoc modo: quia auunculus debet certam quantitatem pecunie. ꝛ nepos cum generaliter libraut. quibus pactis accidit ꝙ vxor huiꝰ auunculi veniens ad ecclesiam habebat quedam iocalia plerīqꝫ dixerunt huic nepoti. ꝙ ista iocalia erant matris sue. ꝛ ea portauit in dotem vel supra dotem. ꝛ ꝙ venerunt ad manus auunculi occasione tutele. vnde iste nepos intendēs ea vendicare nō obstāte trāsactione petit consilium a Rapha. fulgosio qui sibi consuluit ꝙ petere non poterat per eandem legem sub pretextu. ipse tamen aspnatus consilium fulgo petit in iudicio. ꝛ data ē sentētia contra eum per eandem.l. sub pretextu. sed certe male fuit consultum: ꝛ multum pius iudicatum. vt refert Jaso. in dicta.l. sub pretextu. primo per tex. in.l. tres fratres. ff. de pactis. vbi qui tacio generalis non extendit ad res occultatas dolo. ꝓ vt ꝓsumit in istis mobilibus preciosis que auunculus semper occulta uit nec eius vxor nunq̄ portauit nisi post factā trāsactionē. ꝛ hoc casu fallit regula. tex. in dicta.l. sub pretextu. ſm dñm Jaso. ibi. secōo mouetur ipe quia in generali transactione vel generali liberatione non venunt ea que possunt vēdicari ratione dominij: quia transactio generalis fit ab obligationibus personalibus contractis occasione administrationis tutele vl curę: ergo non extenditur ad actiones reales. de hoc est tex. in.l. aurelius. §. meuia. ꝛ ibi no. Bar. ff. de libe. lega. bar. in.l. non solum. §. finali. eodem titulo. bal. in.l. pactum. in xij. questione. C. de colla. quē. §. meuia. reputat ad hoc singularem bal. in.l. cum necessitate. C. de fideicom. Istud secundum fundamētum ponit Ange. in cōsilio. clxxv. incipienti. bal. melius notarius. ꝛ dñs Alexan. in prima parte consiliorū consilio. xlvj. incipienti. Visis ꝛ acute consideratis. iij. col. ver. ꝓ hoc etiam. Tertio cōfirmāt in ꝓadicta: ꝛ est idem in effectu cum precedenti: quia generalis remissio vel transactio facta super tutela lꝫ liberet quem a dolo vel culpa. non tamen liberat quē vt restituere non teneatur rem apud se consutuaꝫ. vt in.l. ei cui. ff. ō libe. lega. ſm bar. in.l. si vnus. §. illud. ff. de pactis. ꝛ in.l. tres fratres. eodem titulo. ꝛ bal. in dicta.l. sub pretextu. ſm Jaso. ibi. in principio. ij. collum. Tertio circa predicta est notandum. ꝙ liberatio reddītionis rationis tutele facta per testatorem vxori. de qua supra fuit dictum non porrigit effectuꝫ suuꝫ ad administrata per matrem tutricem finita tutela suorum filiorum. nam liberatio facta ad tempus non porrigit suum effectum post tempus. per. tex. in l. si vn⁹. §. si cum reo. ff. de pactis. cūm limitata ad certum tempus post tempus non producunt effectuꝫ. ita tenet ꝛ cōsuluit Petr⁹ ō ancha. in cōsilio. cxvij. in.ij. collum. ver. circa primum dubium. Pro quo facit tex. in.l. in agris. ff. de acqui. re. domi. vbi limitata dispositio limitatuꝫ producit effectū. facit tex. in.l. ij. §. corporis debilitas. ff. ō vaca. mu. vbi infirmitas corporis. prestat vacationē seu excusationeꝫ ab hijs muneribus publicis que corpore implenda sunt non que pecunia. facit tex. in.l. ante penulti. ff. ex cui. causa. l. cum duobus. §. cum duo. ff. pro socio. ꝛ.l. iij. §.

co modo.ff.nau.caupo.stabula.z idem tex. in.l. fina li.C.de iurisdictio.omnium iudi. per quem notat bal. in tertio notabili. z etiam antequi. z Ly. z Ange.ibi q consules mercatorum qui habēt cognoscere de cau sis mercatorum debet cognoscere de causis que sunt occasione mercancie. secus si.aliter z idem incon sulibus notariorum sm eos. facit quod dicit bal. in.l.ij.C.vbi de ratio.z in.l.obseruare.§.praficisci.in secunda questione.ff. de offi.proconsu. z lega.z in.l. ex hoc edicto.ff. nau.caupo. stabula. vbi ipe dicit. q sindici qui habent sindicare officialem non impedi unt sic de gestis extra illud officium. facit etiaz pro de cisione Petri de ancha. quod tenet Bar. in.l. ne quid.in principio.ff.de incen.rui.naufra.z in.l.j.§.fa milie.ff.de publica. vbi ipe dicit. q domini non tenē tur de delicto suorum officialium vel famulorz quan do delinquit extra ministeriuz quo dominus eis vte batur.qō sequitur dns Abbas in.c.j. in.ij. collum. de restitutio.spoliato.facit q dicit Ange. in.l.j.C. si rector pronin.q potestas non tenetur de malegestis per suos officiales extra coz officium.facit etiaz q di cit Bal.in.l.j.circa principium.ff.de magistra.con. q sidebens pro fidelitate seruanda a castellano alt cuius artis castri vel castelli non tenet de mādelita te vel delicto q commit extra custodiam artis vel ca stri. vt puta si exerceret robariā. facit etiam qō tenet Joan.andre.in additiōe ad Specula.in titulo de ci ta.§.j.in prin. vbi dicit q non creditur nuncio publi co.nisi circa officium suum. vnde si dicat citatum in talisse iniuriam ei non creditur sibi. Qō est notandū quia quottidie contingit incitatis qui iracūdia ducti asserunt iniuriam nūcijs publicis cos citantibus q/ bus non credetur in hoc eis cum sit extra suum offi cium. q sequitur.d.Abbas in.c.cū parati. in.iij.col. de appellatiot z omnia hec potest addere ad corrobo rationem dicti consilij Pe. de ancha. z multa alia similia que pulchre z ordinatim posuit Jason may. in.l.ij.C.de transac. ¶ Tertia differentia ē inter cō tractus z vltimas volūtates: quia lz de iure commu ni instrumenta publica confecta manu publici nota rij non habeant executionez paratam: sed requiritur solēnis libellus z alius ꝓcessus iudiciarius. vt ē tex. melior de iure sm Ange.in.l. si cuz dotē.§. eo aūt tē pore.ff.solut.matri. Ange. Imo. z moderni in.l.ait prator.§.j.ff.de re iudi. z habere executionem para tam.ē dicere q neqz requiratur libellus neqz litis cō testatio sm Bar.i.l. intra.ff.de re iudi.in.l.minor. xxv.annis cui fidecommissum.ff.de mino.in princi. in verbo.ad initium noue petitionis redegerat.ff.de mino. Pro quo facit tex.quē ibi ad hoc pōderat.d. Alexan.in.l.ait prator.§.j.ff.de re iudi. naz loquitur d.§.j.in instrumento.z tamen necesse erat ibi senten tiam ferri ad hoc vt possit fieri executio. tamen secus est in vltima voluntate.vbi instrumentum testamēti quādo ex eius ispectione nō apparet aliquod vicium habet executionem paratam.tex.est no. quem ibi ad hoc ponderat Bar. in prin.vj.collum. in.l.si.C. de edicto diui adria.tollen. Sequitur ibi Bal.in.iij.no. z dns Alex.ibi in.ij.nota.z Jason.in.v.nota.Adde tu circa hoc glo.nota.z singulariē in.l.sed z si possesso ri.§.si cum de hereditate.in verbo ,pbatum.ff. de in rerum.que dicit.q ex nullo genere probationis oriz tur actio ꝓterq ex cōfessiōe. Judiciali z iuramēto in diciali neqz ,pbatio habet executionē paratam nisi la ta sentētia. z ad hoc reputat.d.glo. singulariē.Bal. in.l.j.in prima collum.C. de execu.rei iudica. z in.c. j.in.iiij.collum.de litis cōtesta.z in.c. cuz dilectus.in vj.collum ad finem.de ordine cogn.in.c.cūqz.de te sti.in.c.tua nos.in penul.collū.de cohabi.cleri.z mu li.in.l.j.in.ij.ff.de cura.furi. Ange. in.l. is cui bonis. ff.de testamentis. Alexan.in dicta.l.ait prator.§.j.in pn.iiij.col.§.de re iudi.z Jason in dicto.§. cuz de he reditate.ij.collum.vbi ex dicta glo.notanē quinqz de quibus videatis ibi per eos. Alius z secūdus casus est in quo de iure communi instrumentum publicuz habet executionem paratā. scilicet in instrumento de positi.ita ,pbat tex.in.l.penul.in verbo illico.z in ver bo.modis omnibus.C.depositi.sm Bar.z Ange. ibi refert z sequitur dns Alexā. in dicta.l.finali.in.ij. nota.de edicto diui adria.tollen.z in dicta.l. ait ꝓtor. §.j.in.iiij.collum.ff.de re iudi.contrarium tenet bal. z Salice.in dicta.l.penul.C.de posi. quia ex quo in tentatur actiō dz libellus.dari iurta regulā legis pri me.ff.de eden.z in.l.edicta.C. eodez titulo. sequitur simpliciter Jason in dicta.l. finali.C. de edicto diui adria.tollen. Sed certe ego crederem opinionē bar. z sequatiū esse de iure veriorem.tuz propter auctori tatem Bar. Ange.z.d. Alexā. lz bal.sit magne au ctoritatis.q est verum quando non habet contradi ctorem. vt inquit Alexan.in.l.siquis.vj.§.differen tia.in.vj.col.ff.ō acqui.posse. z in.l. gallus.§. ille ca sus in difficilis.in.v.collum.ff.de liber.z postu. nam bar.semper dixit veritatem.vt ingt ipemet Jason in l.quotiēs.in.vj.col.C. de heredi.insti.tū etiā.qa tex. hoc bene ,pbat in dicta.l. penul.in dictis verbis illi co z omnibus modis que verba alis nil operarent cō tra tex.in.l.si quando.ff.delega.j. Neqz obstat q ex quo intentat actio debet dari libellus sm regulā.l.j.

ff.de edēdo. que etiā ꝓ legato z fidei cōmisso in testa mēto relicto datur actio.vt in.l.j.z.ij.C.cōmu.deleg. tamen quādo legatarius vel fideicōmissar agit cōtra heredē ꝓ legato vel fideicommisso sibi relicto tūc testamentum habet executionem paratam. vt ,pbat tex.in.§.illud.cum glo.in verbo decreto.z ibi no tat Ange.in auē. de here.z fal. refert z sequitur dns Alexan.in dicta.l.ait prator..§.j. z ipemet Jason in dicta.l.si.vbi dicit hunc casum esse bene notandū.q quottidianus est.neqz alibi in specie inuenies sm eū ibi.neqz etiaz obstat.q ꝓ tali deposito cōpetat actio: quia per hoc non negatur.q si voluerit agere depo nēs nō via ordinaria:immo via executiua vt audia tur:quia huic legatario potest competere duplex via Una ordinaria. Altera executiua . z de ista potest lo qui dicta.l.penul.facit in simile q dicit dns Alexan. in dicto.§.j.dicta.l.ait prator. vbi ipe dicit q contra d.§.illud.d.auē.de heredi.z fal.facit tex. in dicto.§. j.per quē videt fieri repugnātia.d.§.j. vbi sm Ange.testamentū quo ad legatarios z fideicōmissarios cōtra heredez habet executionē paratā.z incōtranū ,pbatur in dicta.l.ait prator.§.j. vbi testamētuz de p se nō habet executionez paratā.quia ibi videt ,pbari q est necesse sentētiā ferri. Dicit tamē ibidns Alex. q potest illi tex.in dicto.§.j. respōderi q duplex via potest legatario competere cōtra heredes vna ordi naria. z ita potest itelligi.d.§.j. z altera executiua. z ita potest intelligi dictus.§. illud. ita dicamus in pre senti q deponens ita habeat duas vias. Unam or dinariam. z tunc intelligatur dicta.l.penulti.iunctis notatis in dicta.l.j.ff. de edendo . z aliam executi uam. z ita intelligatur dicta.l. penultima. in verbo illico. z in vbo modis omnib' sm Bar.z Ange.ibi ¶ Item pro hoc facit q ipsemet Jason.tenet in.l.ij in.ij.collum.ff.de iureiuran. vbi ipse tenet cum Bar. ibi dicētes quod si instrumētū bz iuramētū talis cō tract' habet executionem paratā.z subdit ibi Jason nō obstare illud qō aliqui dicebant q cū ex iuramēto oriatur actio in factum.vt in.l.actori.C.de rebus cre di.z vbi intentat actio regrē libellus in.d.l.ij' cū glo ff.de edēdo.q non videt vadecissio Bar.ibi qz ad hoc ipse respondit q ex iuramēto sicut ex sentētia ori tur duplex remediū.l.actio.z si actio nō intētat nō re quiritur libellus item cōpetit officiū iudicis ꝓ execu tione z tūc pōt intētare officiū iudis per q cōtractus mandatur executioni z potest dimittere actionem z non compellat libelare litis contestare. Ex supradi ctis infertur alius z tertius casus in quo instrumētū habet de iure communi executionem paratam.scili cet quo ad legatarios z fideicōmissarios per dictum §.illud.z iam nō sunt multi dies.in qb' ego vidi istū casum defacto in hac ciuitate super quo ego fui con sultus a quodā auditore q facit ꝓ declaratiōe.l.j.fo ro legum.titulo delas herēcias.z eodem foro.l.ix. ti tulo delas mādas.in quibus cauetur q testator po test quintā partē bonorz suorz cu icūqz etiam penitus extraneo relinquere. q talis legatarius dicte quinte partis bonorum demonstrato testamēto iudici sine alī quo vicio idem iudex mandabit voluntatē testatoris executioni per dictum.§.illud.quod est notanduz.ꝓ declaratione dictarū legū quam quidem executionē non habebit ille cui dicta quinta in vita est donata.cū in solo contractu depositi hoc solum reperiatur: im mo talis donatar' aget via ordinaria intentādo sole nē libellum contra donantem: z sic fiet processus iu diciarius.z nō procedetur via executiua. ¶ Est alī us z quartus casus sm Bar. singulariter in.l.ij.ff. de iureiuran. scilicet qñ in instrumēto debiti seu cō tract' continetur q ,promissor deferebat iuramentum stipulatori.vt iuraret q esset ipse stipulator. creditor ipe vero promissor debitor quo casu iuramēto. susce pto tale iuramentū virtute dicti iuramēti delati apte parti habet executionem paratam per dictam.l.ij.ff. de iureiuran..in hoc tamen nōnulli discerpant tangi tur per Bal.in.l.j.C.de rebus credi. de quo remitto te ad plene dicta per dūm Alexan.z Jason.in dicta l.ij. ¶ Est alius z quintus casus quādo partes va dunt ad notarium.z vna pars confitet se debere.nā si notarius ,promissori volenti z consentienti faciat pre ceptum q infra tantuz tempus soluat tale instrumē tum continēs tale preceptum habet de iure cōmuni executionem sicut sententia sm Imo. Pau. de ca. z Alexan.in dicta.l.ait ꝓtor.§.j.ff.de re iudi. Pau. de ca.in.l.post rē.eodē titulo.z Alexan. in.l.ij.C. de edicto diui.adri.tollē.lz Jason ibi allegat Bal.con trarium tenentez in terminis.in.c.dudū.el.ij. in.vij. collū.de elect. vbi sm eū loquitur no. z Bal. in.l.ad optio.C.de adoptio. ¶ Sextus casus est.scilicet qñ quis ,duceret instrumentum vel scripturam vel ex ceptionem in iudicio z esset pena producenti talē scri pturam vel de iure cōmuni vel ab statuto.naz eo ipo q producit in iudicio sine alio processu debet de iure cōmuni fieri executio pene absqz libello vel alio pro cessu ita probat textus nota.in.l.ij. in verbo ,ptimus. C.vt lite pendēn.vbi Bal. notatin.ij.no. ¶ No ta vnum quod est pulchrum z quatidianum per q limitatur dicta.l.si.C. de edicto diui.adria.tollen. z illud qō legatario quinte partis bonorz supra dixi. nā in.d.l.si. dr q testamētū bz ō iure cōi executionē paratā si nō sit abolitū.neqz canclatū.neqz in aliqua

pte fuerit viciatum.pone tñ q̄ originale seu ptiocollū vt supra de facto solet cōtingere reperiē cancellatuz z habere inter lineationes vel additiones.vt ego audiui de quodā instrumento in nostra audientia scolastica.hoc anno p̄sentato an illud instrumētū testamē ti habeat executionē paratā.istum casum tangit singulariter bal in secūda pte cōsiliorz consilio in ordine xj.incipiēti.In xp̄i nomine p̄uctus sup quo cōsilium postulat talis ē.q̄ a nullo modernorum inuenio relatū p̄ter a Jasone in dicta.l.fi.in medio.iij.col.ver. sed audi circa hāc.l. Iz ibi ipe dicat q̄ incipit.In xp̄i nomine p̄uctus.in questio Laurentij. Iz certe incipit vt supra retuli.neq; ipe allegat partē consiliorū neq; numerū.z ꝓpterea maximo cū labore quesitui dictū consiliū z inueni.z ibi determinat bal. q̄ tale instrumentū nō habet executionē paratā per.d.l.fi.qñ p̄ thocollū vt dixi ē in aliqua parte suspectum.z ex solo cōspectu.qđ est notandū refert vt dixi. Jason in.d.l. fi.z ibi.sequit ad cuius corroboratiōem adducit ipe q̄ quotiēs reperit q̄ ptiocollum contradicit instrumento tradito z exemplato per notariū eundē statur potiꝰ ptiocollo tanq̄ originali q̄ instrumēto exemplato p notariū fm bar.in.l.sempronia.tal⁹.p gl.ibi ff.delega.ij.z in.l.siquis ex argētarijs.§.penul. cum cōcordātijs.ff.de edēdo.quā decisionē bal.intelligit domin⁹ Jaso.in.d.l.fi.cē verā qñ apparet cōtradictor.sed si nō eēt cōtradictor iudex cui p̄tat istrumētū nō viciatū dz illud exequi p.d.l.fi.absq; eo q̄ ingrat de ptiocollo.de quo ibi p Jaso.videatis. ¶ Et sic vltra dictos sex casus instrumēta de iure cōmuni nō habēt executionē paratam:sed agit via ordinaria vt supra dixi p.d.nota.l.minor.xxv.annis cui fideicō missuz. ¶ Hodie tñ de cōsuetudine nostri regni castelle omnia instrumēta sunt garēticiata.i.executionē parata habētia.ꝓpter illa verba que solēt apponi ante finē instrumenti.s. E damos poder alas justicias ꝛc. q̄ qdē cōsuetudo hodie ē in.l.ꝛ redacta. vt habeē in p̄ma legū copilatiōe.lib.iij.ti.viij.l.v. ¶ Circa q̄ qr ē quotidianū notate p̄mo qd significat istud verbuz seu nomē garenticium in quo sic dicatis instrumenti.i. garēticium a garentādo.nā garētare idez ē q̄ firmare.tex.ē in hoc nota.in.c.j.§.sin aūt inf pares. de lege cōrad in vsi.feu.z ibi bal. q̄ ex tex.no.z dicit guarētare ē vulgare tuscoꝝ q̄ appellant instrumētū guarētigie.i.firmitatis.z ꝓcessum cui ē omnimodo stādū.habes etiā duas glo. q̄ de isto verbo guarēta re fa. aūt mentionē vnā in.c.j.§.si duo.in verbo etiam z alia in.§.si tres vel plures.sup verbo diuersis eius c.j.de pace tenenda.z eius viola.z illuz tex. in.d.c.j. §. inter pares. reputat singularē Jason in.l. ezzor. in fi.iiij.col.C.de iuris z fac.igno.. ¶ Nō duos no. effectus quos habent instrumenta garentigia quos alia instrumēta nō habentia executionē paratam nō habēt. Primus ē.nā Iz habeam⁹ de iure cōmuni q̄ nullus creditor dz intrare domuz defuncti debitoris neq; molestare familiā eius vel facere signari res eiꝰ ob debitū suū:imo cōtrarij facientes cadunt a debito suo z paciunt alias penas de qb⁹ in.l.fi.cuz duabus auctēticis ibi positis.C.de sepul.viola.z habem⁹ hodie legē fori foro legū.lib.iiij.ti.xviij.l.fi. Tñ si aliqs ē debitor mediāte instrumēto executionē paratā habente nō gaudebit hoc priuilegio:imo tale instrumētum guarentigiū operat etiam ne cadauer defuncti debitoris humeē si creditor hoc ꝓtestet. Dictū ē no tandū z singulare Ang.in auē.vt defuncti seu funeo nō iniuri.a creditō.in prin.col.v. q̄ ē notādū maxime hodie p limitatiōe.d.l.fi. foro legū. Secūdus z no.effectus ē.nā habemus de iure cōmuni q̄ fideiussor anteq̄ soluat vel sit cōdēnatus ettā ū obligēt p publicū instrumentū nō pōt agere cōtra debitorem principalē vt sibi vel creditori soluat vl cū eximat ab obligatione fideiussoria vt plene trahit in.l.fideiussor pro venditore.ff.de fide iusso.cui.l.lucius.ff.manda. z in.l.si pro ea.C.mād.z habemus hodie.l.fori vt foro legum.lib.iij.ti.xix.l.viij.tamē hodie cuz omnia instrumenta sint guarētigiata si tale fuerat instrumentum quod contineat paratam executionem sicut sententia.quod talis fideiussor statim potest agere.its tenet no.bar.in.d.l.fideiussor pro venditore arg. illius tex.ff.de fideiusso.q̄ certe est bene notandum pro limitatione tam iuris regni q̄ iuris communis. reperio tamen q̄ angelus in.d.l.fideiussor.dicit se in hoc tenere contra bar.ea ratione qr intercessionis tēpore certum ē q̄ incipi ab executione pōt item fideiubendo promittit soluere z in fauorem debitoris intercedit omnimodo.vt in.l.indebitum.ff.de condi.indebi z in.l.tribus.ff.de vsufru.earū re.que vsu cōsu. qđo ergo aget fideiussor fm angelum in continenti contrarium cum ad huc effectum suum quodam modo non impleuerit:ergo ꝛc.vt in.l. incōmodato. §. sicut ff.commoda.decipereē enim reus beneficio amici sui fm Angel.in.d.l.fideiussor.pro venditore.facit pro. Angel.contra bar.quia cui mandatum est vt se obliget videtur mandatū vt soluat fm q̄ not. Doctor.i d.l.indebitum.facit etiam:quia heres grauatus a testatore vt pro aliquo fideiubeat.intelligitur etiam grauatus vt pro eo soluat.z isto casu singulari q̄ soluit nō repetitur.tex.est singularis in.d.l.tribus fm bald. ibi z Angel.z moder.in.d.l. indebitum limitando. vt per bal.in.l.vnica.§.ne autem.in.ij.q.C. de eadu.

tollen.z cum opinione Ange. in articulo principali. cōtra Bar.in dicta.l. fideiussor.trāsit simpliciter ibi Jo.de imo. nullo addito sed simpliciter referendo z sequēdo Ange.cōtra Bar. Ego tamen teneo cum Bar.i dicta.l.fideiussor. Imo.q̄ fideiussor sicut potest agere cōtra debitorem principalem sentētia contra eum lata ita potest agere.si sit obligatus in instrumēto guarēticio. Pro quo ego allego dictum Ly. in simili.in.l.certum* C.familie hercis.vbi dicit q̄ dicta.l. certum. z ea que ibi tradūtur per glo.facit ad questionē mercatorz socictatū qui cōtrahūt z obligātur.z volūt deducere anteq̄ restituant id in quo sunt obligati.nam videtur q̄ nō possint per nota. ibi per glo.sed q̄ eis sit cauēduz vt ibi tradit nū essent iaz condemnati.subdit ibi Ly.q̄ cuz hodie in italia fiāt instrumēta continēta guarētigias que habent paratam executionem posset dici idem.ac si iam condemnatus esset ille qui sic contraxit. z per ea que ibi dicit Ly.vf Bal.tenere ibi in.ij.col.cū Bar. hoc idē z cum bar.tenet.z expresse Bal. in.l. si pro ea.in.iij. collum.ver.quarto quero. C.mād.arg.eorum que dixit Ly.in dicta.l.certum. hoc idem z multum clare tenet Bal.in.l.luti⁹.in repetitis antiquis.ff. mād. vbi dicit Bal. q̄ fideiussor potide pōt agere contra debitorem.pro quo fideiussit quādo se obligauit in instrumēto habēti executionē paratam ac si fuisset condemnatus.allegat notata per Ly. in dicta.l. certū.z Bar.in dicta.l.fideiussor.z sic fideiussor in hoc dicto casu potest petere a debitore se liberari. neq; obstāt rationes Ange. quibus motus fuit cōtra Bar. in dicta.l.fideiussor z prima:quia fideiussor certus ē incipi ab executione:quia Iz hoc sit verum. tamē cuz vtroq; casu sit eadem ratio.scilicet quando condemnatur z quādo in instrumēto guarētigio obligatur: ergo idez ius. vt in.l.illud.cū vulgaribus.ff. ad legē aquili.p̄maxime cum fideiussor tractet de damno vitādo.ipe vero debitor de lucro captando. neq; etiaz obstat q̄ qui fideiubet videt ꝓmittere soluere z cui ē mandatum q̄ fideiubeat.videt etiā mādatū vt soluat:quia respōdeo illud eē verum quando ipe soluit anteq̄ condemnatur.nam si intelligeretur de solutione facta post condemnationem esset contra dictaz.l. si pro ea.cum alijs superius allegatis.cum igitur tale instrumentum guarēticiū habeat vim cōfessionis facte in iudicio.fm Bar.in.l.non factum. in fine.ff. de confess.z talis confessio iudicialis habet executionem paratam.tex.est in.l.j..z ibi Ly.z Bar.C. de confes.ergo ꝛc. Item habet vim sententie diffinitiue tale instrumentum.vt tenet Bar.in.l.j.§.in hac.penul.collum.ff.cōmo.z in.l. vnū. in antepenul.collū. ff.si cer.petat.cum concordan. ergo habet effectum diffinitiue.tam cōtra fideiussorem vt de bitor ꝓ condemnato habitus agat contra debitorem q̄ vt ipe fideiussor sine aliquo alio ꝓcessu patiat executionem. ꝓmaxime q̄ hodie omnia instrumenta habent vim sentētie diffinitiue ex cōuentiōe partium.vt clare apparet ex inspectiōe ipoz instrumentorum in quib⁹ ante finem dicitur.q̄ sit habitū dictū instrumētū tanq̄ sententia diffinitiua a qua nō fuisset appellatuz. z sic fuisset transacta in rem iudicatam. z talis cōtractus ex ipa. vt dixi partium conuentiōe legem assumpsit. vt in.l.j.§.si cōuenerit.ff.depositi. z q̄ dictus contractus habeat vim sentētie diffinitiue.clare probat dicta lex regni.in prima legum recopilatione.libro.iij. titulo.viij.l.v.ibi dū dicit.La cūplā z lleue a deuida execucion ꝛc. Neq; obstat tertia ratio Ange. in dicta.l.fideiussor.contra Bar.ibi.inquantū dicit. quo modo ergo aget fideiussor incontinēti contra reum. cum adhuc officium suum quodāmodo nō impleuerit:quia ad hoc potest responderi: quia tenendo cum Bar.potest dici.q̄ nō incontinēti debet agere fideiussor contra reum vt eum liberet ab dicta obligatione. immo post modicum tempus agere potent fm bal.in dicta.l.si pro ea. in.iij.questiōe.q̄ erit arbitrium cū nō sit a lege determinatū.in.l.j.§.j.ff.de iure delibe.cū similib⁹. Neq; obstat q̄ dicit bar.in dicta.l.fideiussor.q̄ statim debet agere:quia est intelligendum statim.i.post modicuz tempus arbitrio iudicis determinandum per tex.in.§. omnis.institu.de verbo.obliga. vbi dicit tex.q̄ debitor pure confessum potest erigi z exponit ibi glo.confestim.i.statim. tamen postea subdit. q̄ creditor Iz possit agere contra purum debitorem statim.nō tamē debet venire cuz sacco paratus in cōtinēti. immo post aliquod tēporis spacium iudicis arbitrio determinanduz.vt in.l. q̄ diximus.z in.l.ratuz.ff.de solu.z ideo dixit bar.in dicta.l.fideiussor.q̄ talis fideiussor sic obligatus statim potest agere ad differentiā alterius fideiussoris qui nō fuisset obligatus modo guarētigionato q̄ nō potest statim agere cōtra debitorem.immo debet stare talis fideiussor. de iure cōmuni diu in obligatione anteq̄ agat contra debitorem.vt no.in dicta.l.si pro ea.C.manda.z in dicta.l.lutius.ff.codez titulo. z in dicta.l.fideiussor.z in.§.non sum.ff.de fideiusso. vel debet dictus fideiussor simpliciter obligatus stare p annum anteq̄ agat cōtra debitorez. vt cum eximat ab obligatione fideiussoria. vt inquit dicta.l.viij. lib. iij.titulo.xviij.foro legū.tamē si talis fideiussor se obligauerit per instrumentū habēs executionē paratam potcrit agere contra suum debitorem ante.x.annos

Universidad de Deusto
Biblioteca

de iure communi. vel ante annum de iure regni post modicū temp⁹ arbitrio iudicis determinādū. z istud voluit sentire bal. in dicta.l.luci⁹. vbi allegauit bar. i dicta.l.fideiussor. iuncto eo q ipe bal. dixit in dicta.l.si pro ea. neqz finaliter vltima ratio Ange. in dicta.l.fi deiussor. inquantum dixit. Deciperet enim reus: beneficio amici sui. si in cōmenti ageret contra eum: qz satis est dum in paucis consulatur amico. vt in l.tutori. C. de nego. gest. nam satis fideiussor cōsulit reo quia si ipe non fideiuberet pro eo creditor sibi nō mutuasset vel alis secum nō contrahisset: ergo non debet prouidere reo taliter q sibi noceat. vt in.l.preses. cum similibus. C. de serui. z aqua. z sic teneo. vt dixi cum bar. in dicta.l. fideiussor. z cum bal. in dicta.l. certum. z in.l.si pro ea. z in dicta.l.tutius. intelligendo bar. vt supra intelligit. quod est notādū. p practica hodierna cū opinio bar. z bal. ex dispositione nostri regni inō ceteras obtineāt pncipatū ꝓ eas ē iudicādū cū nō sit cōiē reprobata. ¶ Adde tertiū effectū quem habet guarētigia posita in publico instrumento. nam lz de iure habeamus. q cōfessio extra iudicialis facta sine causa nō obliget confitentē cū dicatur indiscreta eo q nō habet causam specialem in.l. cuz de indebito. §. fi. ff. de probatio. glo. magistra i.l.j. in fine. ff. de interro. actio. Bar. z alij. in.l. generaliter. C. de nō nume. pecu. z in.l. cum falsa. in fine. vbi etiā alij. C. de iuris z fac. igno. tamen hoc intelligit singulariter verum nisi talis confessio fieret in instrumēto guarētigionato seu confessionato: quia idem operatur ac si esset expressa causa. ita tenet signāter Bal. i l. sicut. in.ij. nota. ibi inferendo ex illo tex. C. de repu. bere. illud idem tenet bal. in.l.ij. in vltima colū. C. ō executi. rei iudi. z ē ratio ꝑm bal. in.d.l. sicut. quia cōfessus in iudicio etiam sine causa seu informiter habet pro condemnato. vt in dicta.l. sicut. z not. glo. in.l.j. in fine. cū glo. ff. de interroga. actio. z in. §. lz. in anē. de testibus. ex quo in dicta.l. sicut. infert bald. q instrumentum guarētigiatū nō requirit causam: quia est ibi preceptum notarij qui est iudex cartulari⁹. vt notat glo. in.l.j. ff. de iudi. z in.l. rem nō nouam. C. ō iudi. z sic censetur factum in iudicio. vt notat ꝑ Ly. in.l.j. C. de cōfessis. in.ij. questiōe. z per bar. in.l. possessio quoqz. §. finali. ff. de acquirē. posse. z in.l. error. in.ij. collum. C. de iuris z fac. igno. z in.l. nō fatetur. in fine. ff. de confes. z expresse bal. in.l. nō aliter. ff. de adoptio. z Jo. de imo. in.l. ait pretor. in prin. ff. de re iudi. ergo contra tale instrumentum guarētigionatum nō potest opponi exceptio q nō habet cāz z q est informe. Contrarium tenet bal. in.l. si nō sortem. in. §.j. in.ij. collum. ver. sed an poterit opponi exceptio. ff. de condi. inde. possum⁹. tamē bal. sibi in hoc contrarium reducere ad concordiaz hoc modo: quia quando lex consuetudo vel statutū disponit cōtra instrumentum publicum non admitti exceptionem nisi solutionis. z tunc procedat dictum bal. positū in dicta.l.si nō sortem. §.j. z tunc dicta exceptio. s. licet q instrumentum publicum est sine causa. potest opponi ex quo ex thenore instrumēti notorie de illa iudici constat. z sic videtur q etiam ex officio suo possit repellere agentem qui videtur sine actione experiri. ex quo obligatio est inefficax. z notorie constat iudici ex thenore instrumēti z argamento eoz que habent in l. vbi pactum. C. de pactis. z in.l.si pupilli. §. videamus. ff. de nego. gest. z in.l.si vnus. §. pactus ne peterem. ff. de pactis. Pro quo facit quia nō est verisimile q lex consuetudo vel statutum voluerit repellere exceptionem. de qua notorie constat ex inspectiōe instrumenti. sed potius illam admittere arg. tex. in.l. fi. C. de edicto diui adria. tollen. Sed vbi statutum disponeret. q contra instrumentum guarētigie seu confessionatum nō possit opponi exceptio nisi solutionis tūc videtur posse procedere dictum bal. ꝑ positum in dicta.l.sicut. C. de repu. hered. z in dicta.l.ij. C. de executio. rei iudi. nam cum in tali instrumento confiteatur pars coram notario qui est iudex ordinarius. lz nō habeat iurisdictionez contentiosaz sed voluntariaz. vt supra dixi. z etiā no. in.l. finali. C. vbi z apud quez talis confessio velut facta coram iudice videtur habere vim confessionis iudicialis per ea que supra dixi. z similiter preceptum factum ipi parti de soluēdo periꝝm notarium videtur inducere actionem in factū velut factū a iudi. facit q habē i.l.fi. §. necessitatem. C. de bonis qz liber. ideo videtur q hoc casu lz appareat in instrumēto stipulationē fuisse seu aliū contractum sine causa. tamē quia cōfessus est cōtēta in instrumento vera esse z sic se promisisse. z talis cōfessio habeat vim cōfessionis iudicialis. vt dictum ē. que valet etiam sine causa z consequenter probatur obligatio. lz non appareat de causa per nota. in dicta.l.j. de interroga. actio. ideo videtur q tunc dicta exceptio cause difficilentis non admittatur. z hoc modo videtur q possint dicta bal. reduci ad concordiā. Istam concordiaz reperio in bijs terminis posuisse. Jo. de imo. in.l.fi. in. viij. collum. ver. possumus reducere ipm ad concordiaz. ff. a quibus appel. nō lz quam videtur sequi dns Alexan. in.l. finali. §. in cōputatione. in. vij. collum. C. de iure delibe. z Jason maynus in dicta.l.fi. in.ij. collum. ver. quarto no. C. de repudi. heredi. ¶ Ex supradictis infero primo limitationem ad.l.ij. §. circa. ff. de exceptiōe rei iudi. z

ad ea que notant in dicta.l. generaliter. in quib⁹ habetur q stipulatio informis z sine causa patitur exceptionem talis cause deficientis. q illud est verū quā do instrumentum publicum nō habet guarētigiam seu executionem paratam. alis nō poterat opponi dicta exceptio. Secundo infero limitationem ad ter. in dicta.l. cum de indebito. §. finali. ff. de probati. que loquitur generaliter dicendo. q omnis cautio informis z indistincta nō cōtinet efficacem obligationē q illud limitatur nisi talis cautio habeat executionez paratam. nam tunc pinde habē ac si causam contineret. ¶ Tertio infero ad practicam nostri regni in quo de vsu z consuetudine omnia instrumēta sunt in guarentigiata z executionem paratam habentia q vsus z consuetudo est approbatus per dictam lgez regni. vt habetur in prima legum copilatione. libro ij. titulo. l. v. q adeo instrumen sunt mandanda executione. nō solum quando continēt causaz obligationis: sed etiam si sunt informia z indiscreta. ꝑ dictum Bal. in dicta.l.fi. de edicto diui adria. z i dicta.l.ij. C. de executio. rei iudica. qō etiam probat dicta lex regni. ibi duz dicit. Que las dichas justicias las cūplan z lleuen a deuida execucion. ponderō. execuciō. ergo dicta lex loquitur de instrumētis guarētigionatis z paratas executiones habentibus. ergo ꝛc. neqz obstat. q posset aliquis dicere q dicta lex regni probat contrarium imo. q loquatur solummodo de instrumentis z cartis publicis. vt probat ibi dum dicit Cartas z otros contractos publicos ꝛc. nūctis bijs que dixit Jo. de imo. in dicta.l.fi. a qui. appel. no. lz. quia ad hoc respondeo z dico. q dicta verba. s. Cartas z otros contractos publicos. posita in pn. d.l. regni. intelliguntē z declarantē ꝑ inferiora verba posita in eadē lege. dū dicit. Lleuē a deuida execuciō. nam vult dicere. d.l. q cōtractus seu publica instrumēta executionē paratā habētia mādent executōi. z sic ꝑncipiū illi⁹ legis regie declaratur ꝑ inferiora vba. arg. tex. in.l.si seru⁹ pluriū. §. fi. ff. de lega. j. nā verbū ambiguū positū in vno capitulo legis vel statuti declaratur ꝑ verba posita in alijs. l. vtrū. in pn. z ibi bar. bal. z Ange. ad hoc no. ff. ō peti. hered. l. quēadmodū. §. hec verba. z ibi Bar. ad hoc no. ff. ad legē aq. bal. in.c. scō regris. z vltima col. de appel. Et vnuz statutū declarat ꝑ aliud ꝑm Bal. in.c.j. de prescrip. z in.l. cēs posi. iu. xv. col. ff. de iusti. z iure. Et si ē dubium quia mēte aligd fit factū inter viuos declarat ex verbis ꝑlatis in vltima voluntate. tex ē no. cuz glo. in l. vtroz. §. fi. ff. de lega. iij. z ibi Bar. dicit q ē nouus casus. facit in similiter quia qñ voluntas testatoris ē dubia pōt ꝓbari z declarari ꝑ aliā suā scripturā priuatā. puta per epistolā tex habemus z exemplū in.l. alimēta in. §.j. z ibi Bar. ad hoc no. ff. ō alimē. z ida. lega. facit. l. mensium. ff. de nego. gest. facit etiā. q vnā scriptura declarat ꝑ aliā aliquando. vt in.l. siqs ex argentarijs. §. si inicium. vbi Bal. no. z ibi dicūt moderni. ff. de edēdo. no. bal. in.c. auditis. in.ij. col. p illū tex. de ꝓscrip. nā si dicta lex regni non intelligeret de talib⁹ instrumētis guarētigiōatis nō diceret dicta lex. Lleuē a deuida execucion. imo q fieret iudiciari⁹ ꝓcessus. z q ageret via ordinaria. ꝑ tex. no. in l. minoz. xxv. annis. cuiusdei cōmissuz. ff. ō mino. scōo hoc ꝓbat dicta.l. inquātū dicit q cōtratale instrumētū nō opponat nisi exceptio solutionis infra tēpus in dicta.l. positū ꝓbanda. vt ꝓbat ibi dū dicit. E q las justicias no dexen delo ansi fazer cūplir poz paga o excepcion. q̄ los dichos debdores alleguē saluo si fasta diez dias mostrarē latal paga ꝛc. q verbā vident cōcordare cū verbo q posuit Jo. de imo. in. d.l. fi. ff. a qb⁹ appel. nō lz. z bal. in. d.l. si nō sortē. §.j. ff. de cōdi. inde. per que verba ipe verificat z exemplificat dicta instrumenta guarētigionata. Tertio hoc ꝓbat q dictā.l. regni in fi. ibi dū dicit. E esto mismo mandamos q̄ sea enla sentencia q̄ est passada en cosa juzgada. ꝑ q̄ clare ꝓbat. qz. d.l. loquēs de instrumentis intelligit de instrumētis habētib⁹ executionē paratā. eoipso q dicta lex equiparat dicta instrumēta sententie q̄ trāsiuit in rē iudicatam: ergo visa ē. d.l. loqui de talib⁹ instrumētis q̄ assimilantē sentētie. que transiuit i rē iudicatā. z sic q̄ habēt executionē paratā. vt ipa sentētia: sed sentētia nō regrit cāz. vt no. in.l. in suma de re iudi. z i.c. sicut. eo. ti. z in.c. cū bortholo⁹. eo. tit. cū eodem mō instrumēta de qbus. d.l. loquitur non regrūt cām. z sic bodie nō habebit locuz. d.l. ij. §. cir ca. ff. de excep. dolo. z tex. in. d. cū de indebito. §. fi. ff. de ꝓba. per cōsuetudinem nostri regni. d.l. regia. approbatā. immo qualitercūqz appareant dicta instrumenta guarētigiata modo cū causa modo sine causa. nihilominus mandabunt executioni. qō est notanduz pro extensione dicte practice z dicte legis regni. z ꝑ cōfirmatiōe supradicte extensionis adde Jo. de anchā. hec tenentem in expresso in. c. canonuz statuta. in. xvij. carta. ver. iurta hoc membrum. de constitu. vbi ipe dicit. hec verba formalia. z ideo contra dictū instrumentum nō possit opponi q stipulatio est sine causa ꝛc. quē allegat. d. Alexā. in dicto. §. in computatiōe. ¶ Adde predictis. q lz fideiussor nō obligetē in duriorez causam q̄ ipe ꝑncipalis se obligauit. vt in.l. grece. §. illud. ff. de fideiusso. tamen si ꝑncipalis est obligatus simpliciter in instrumento nō habenti executionem paratam. fideiussor vero sit obligatus

publico instrumẽto cõtinẽti in se capitulũ guarẽtigie ita q̃ habeat paratã executionẽ sicut sentẽtiã mbilo min⁹ tñ dicta obligatio fideiussoris valebit: q̃ in hoc casu fideussor nõ ẽ obligat⁹ in plus q̃ ꝓncipalis: ꝫ effican⁹. vt in.l.j.ff.de fideiussõ. ⁊in.l.marcellus.co. ti. ⁊ in.l.si pupillus. ⁊ ibi no.ff.de verbo.obliga. ita te net no. Bar.cũ quo vr̃ ibi trãsire Ang. ⁊ Jmo.in.l. bij q.ff. ō fideiussõ..qõ etiã no.p.d.extẽsione dicte le gis regni. vt habeat locũ etiã in fideiussore guarenti gio mõ obligato debitore ꝓncipali simplicit obligato. ¶ Nota etiã ꝑ extẽsiõe dicte legis regni. q̃ non solũ instrumẽtũ guarẽtigiatũ bꝫ effectũ parate execu tiõis in psona illi⁹ in q̃ bꝫ ouigine obligatio. ꝫ etiã in psona illi⁹ cui cõpeteret vtilis vigore illi⁹ instrumẽ ti q̃ apparet ex eo.nã dño lata sñia.ꝑ ꝓcuratore suo iurante cõpetit vtil.tñ dñs põt potere executionẽ sñie sicut si bꝫ directã. vt in.l.si.ꝓcurator.ff.de .ꝓcu. ⁊.ff.ō re iudi.l.iij. ℌ.j. ⁊.ij. ⁊ in.l.nã ⁊ postea. ℌ.insiurandi. ff.de iureiurã.ita tꝫ Bar.in.l.j.in.iij.col.ver. q̃ro ex forma statuti.ff.de actio. ⁊ obli.idẽ tꝫ Bal. in.l.ex le gato nois.in fi.C.de legatis.vbi sic ingt. Item cedi põt ius sñie. vt.ff.famili.herci.l.in hoc iudicio. ⁊ si cẽ dẽs bꝫ ius executiõis cessionari⁹ habebit. ⁊ idẽ in le gato facit in sili q̃ dicit Bal. in.l.ꝑ diuersas.in.x.q. C.manda.vbi dicit Bal. q̃ si ex forma statuti debe tor põt capi ad petitionẽ creditoris q̃ eodẽ mõ põt capi ad instãti ãcessionariꝫ.qõ ẽ vtile ⁊ notãduꝫ.ꝑ ex tẽsiõe alteri⁹ legis.q̃ ẽ foro legũ.lib.iij.ti.viij.l.ij.q̃ di cit q̃ quoties ad petitionẽ creditoris aliqs ꝛ incarce rat⁹ est creditor cõpellat dare alimẽta eidẽ incarcera to indigẽti. q̃ etiã dicta lex habet locũ in cessionario ad cui⁹ petitionẽ talis debitor incarcerat. q̃ ẽ notã duꝫ.sic etiã põt inferri ad extẽsionẽ tex. in.l.vj.ti.xij. li.v.in ꝓma legũ copilatiõe in q̃ cauet. q̃ debitor nõ põt soluere creditori seruiat eidẽ creditori ꝑ tẽp⁹ de signatũ arbitrio iudicis cũ certa solẽnitate. de q̃ ibi q̃ d.l.non solũ habebit locũ in debitore cui cõpetit dire cta actio: ꝫ etiã in cessionario cuisolũ suo nole cõpetit vtilis ꝑ id q̃ dicit Bal.in.d.l.ꝑ diuersas. q̃ repu to notãdũ. Supradictis ẽt adde q̃ ꝑ.d.l.v.ti.viij.li. iij.in fi.põt ꝓbari vnũ dictũ Bar. i.l.si cã cognita. C.de trãsac.vbi ipe dicit.quẽadmodũ sup eo q̃ ẽ iu dicatũ. si sñia trãsiuit i rẽ iudicatã. nõ põt trãsigi. vt in.d.l.si cã cognita. ⁊ in.l. ⁊ post rẽ. in pn.ff.de trãsac. ⁊ i.l.elegan.in pn.ff.ō cõdi.indebi.cũ trãsactio sit sup re dubia. vt in.l.j.ff.de trãsac. q̃ ẽ inuẽta. vt sit litiuꝫ finis. vt in.l.finis.C.de trãsac. ⁊ res iudicata facit rẽ ligdã ⁊ clarã. ita eodẽ mõ ẽ in instrumẽto cõcessiõato q̃ bꝫ executionẽ pataꝫ sicut sñia. ita tꝫ diri. Bar. in d.l.si cã cognita. ⁊ i.d.l.elegãter. i pn. ita ẽt tꝫ Ange. in.d.l.j.ff.de trãsac. referũt ⁊ sequunt Pau. de ca. ⁊ Alex. ⁊ Jason in.d.l.si cã cognita. q̃ ẽ vꝛ ꝫ An ge.in.d.l.j.si cõtra tale instrumẽtũ guarẽtigiatũ nul la põt opponi exceptio: ꝫ vbi aliquã oppoi possibile ẽ ⁊ an cõpetat dubitat tũc bñ põt trãsigi. sicut etiam sñia lata. vt in.d.l. ⁊ post pẽ. q̃ etiã clare ꝓbat.d.l.v. in fi. vt supra diri. vbi sñia ⁊ instrumẽtũ guarentigie eqpararẽt. q̃ etiã no. ꝑ extẽsiõe.d.l.v.scu ꝑ alio effe ctu dicti instrumẽti guarẽtigiati. ¶ Quarta dfia imẽ cõtract⁹ ⁊ vltimas volũtates ẽ: q̃ ꝛ cõtractib⁹. ge n⁹ masculinũ nõ cõcipit femininũ: q̃ imputãdũ ẽ cõ trahẽtib⁹. q̃re apt⁹ legẽ nõ dixerũt. vt in.l.veterib⁹. ff.ō pactis. ⁊ in.l.stipulatio ista. ℌ.i stipulatiõib⁹.ff.ō ỽbo.obli.tñ sec⁹ ẽ i vltimis voluntatibus. vt in.l.si ita scriptũ.ff.deleg.ij. ⁊ in.l.q̃ duos.ff.delega.iij. ¶ Ex quo inferẽ quo ad cõtract⁹. q̃ sigs acq̃erit emphite osim.ꝑ se ⁊ filijs nõ venũt filie femine. dictuꝫ fuit ori ginale Guido de suza.in.d.l.veterib⁹. ꝑ rõnẽ quaꝫ supra dixi quẽ refert ⁊ segẽ Archi.in.c.sigs sinadẽte. xvij.q.iij. ad quẽ i hac materia remittũt Canoniste in clemẽ.j.de elect. ⁊ Jo.ō imo.vbi reputat hoc no. valde in.d.l.si ita scriptũ. ⁊ in cõmẽto.c. potuit. in vl ti.col.de loca. ⁊ cõdu.vbi refert ita ō facto cõsuluisse ⁊ in.l.cũ vir.ff.de cõdi. ⁊ demõ. Ludo.roma.in.l.ij. in pn.in.xvij.col.ff.de ỽbo.obli. ⁊ in.l.ꝫ si hac ℌ.ma numittẽ.ff.de in ius vocã. cõtrariuꝫ tũ tꝫ Bal.in.l. ij.in.ij.col. ⁊ ibi clari⁹ Sali. in discursu.i.xvij.q.C. ō iure emphi. q̃ põt cõfirmari cũ bonũ sit argumẽtuꝫ ō vltimis volũtatib⁹ ad cõtract⁹ ⁊ ecõtra. vt i.l.seruũ filij. cũ cõcordãtijs supi⁹ i ꝓmo no. allegatis.ff.dele. j.ꝫ i vltimis volũtatib⁹ masculinũ cõprehẽdit femi ninũ vt ꝑdixi. q̃ ꝛc. ꝓma tñ opinio ẽ verior ⁊ cõmuni or. ꝑ q̃ vltra ꝑdicta faciũt duo. Primũ q̃ ꝛ appel latiõe filioꝝ cõtineant nepotes. l. liberoꝝ. ff. de ỽbo. signi. tñ sec⁹ ẽ i cõtractib⁹ ꝑ.d.l. veterib⁹. ita singula rit tꝫ Bar. in.d.l. liberoꝝ. in. v. col. ver. qd si appella tio ftilij. ꝓferat a cõtrahentib⁹. ⁊ idco Sali. ꝑ q̃ttuor fundamẽta q̃ ibi videtis ỽterminat in.l.ij.in.xxj.q. C. de iure emphi. q̃ emphiteosis acq̃sita ꝑ se ⁊ filijs nõ cõprehẽdit ne potẽ. q̃ ẽ ꝑpetuo no. idẽ tꝫ Jo. de imo. in.l. q̃ dr̃i pc. col. vbi etiaꝫ alij moderni. ff. de ỽbo. obli. ⁊ in.l.cũ vir. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ in.c. potu it. ad fi. de loca. d. Alex. in ꝓma pte consi. cõsilio. xcj. incipi. põderatis bijs q̃b⁹ in themate fit mẽtio. i. vij. col. ver. ꝑterea dict⁹ albert⁹. ⁊ in.d. ꝓma pte cõsilioꝝ cõsilio. ccxvij. incipi. cõsideratis ỽbis instrumẽti. cõ cessiõis facte ꝛc. in. v. colũ. in pn. ver. moueor ꝓmo. ⁊ Jason in.l. siquis. id q̃ in. vij. col. in pn. ff. de iurisdi. omni. iudi. Scõo facit: q̃ ꝛ in vltimis volũtatibus. monasteriũ habeat locoꝫ filij. vt in.c. in ꝑsentia. de ꝑ

batio. ⁊ in. ℌ. ꝫ hoc in ꝑsenti. in auẽ. de sanctiss. epis. col. ix. auẽ. insũ rogati. vbi glo. ⁊ docto. C. ad trebel. tñ sec⁹ est in cõtractib⁹ ꝑin Specu. in ti. de locato. ℌ. nũc aliq̃. ver. cxx. quẽ segẽ Bal. in. filiũ diffinit⁹. ff. de bijs q̃ fiant sub vr̃ale. iuris. trahit in auẽ. ingressi. C. de sacrosan. eccle. hãc opinionẽ. ⁊ sic q̃ dicta em phiteosis acq̃sita ꝑ se ⁊ filijs suis nõ cõprehẽdat fui as. tenuit Rapha. cuma. in cõsilio. clxvj. incipi. Visa copia testamẽti. in. j. col. ⁊ Ludo. ro. in cõsi. xxxv. incipi. Visa facti serie mihi ꝓposita. ⁊. d. Alex. in. l. ℌ si hac. ℌ. liberos. vbi plene. ff. de in ius vocã. ⁊ in ꝓ ma pte cõsilioꝝ cõsi. lxj. incipi. Sup eo ō quo queritꝝ videlicet an si ab ecclesia. ꝑ totũ. vbi plenissime hoc disputauit. ⁊ in scõa pte cõsilioꝝ cõsilio. ccuj. incipi. Cõsideratis ỽbis dicte scripture. in. ij. col. ver. ⁊ istũr videm⁹. quã opinionẽ tam q̃ cõꝛ segẽ Jason in. l. si qs id qõ. post mediũ. in. vj. col. cũ sequẽtib⁹. ver. ter tiodecimo. ff. de iurisd. omni. iudi. neq̃ obstat q̃ valet argumẽtũ de vltimis volũtatib⁹ ad cõtract⁹ q̃ põt rñderi: q̃ hoc fallit in pñti casu cũ sit qd imputẽ cõ trahẽti quare legẽ aptⁿ nõ dixit. ꝑ. d. l. veteribus. ita defendẽdo Jaso cõmuniter opi. rñdet ad dictum obie ctũ in. d. l. sigs id q̃. in fi. vj. col. Vel alio mõ possu m⁹ rñdere ad ꝑdictũ obiectũ tenendo ⁊ subsistẽtãdo di ctã cõꝛ opi. q̃ illud ẽ vꝛ. q̃. ꝓcedit argumentũ de vltimis volũtatib⁹ ad contract⁹ habet locũ qñ appa reat q̃ ẽ eadẽ rõ in vtroq̃. sed vbi essemus in dubio maior ꝓsumit rõ in vltimis volũtatib⁹ quã in cõtra ctib⁹ ꝑ. l. in testamẽtis. ff. de regu. iuri. in. c. cum dile cti. extra de dona. cum plenior fiat interꝑtatio in vlti mis voluntatib⁹ quã in cõtractib⁹ ꝑ eadẽ iura. ⁊ trahit ꝑ mo. in. l. fi. ff. de cõsti. prin. ¶ Infero quo ad vltimas volũtates inquãtũ dixi. q̃ masculinũ com phẽdit femininũ. Vnũ de quo alĩs vidi dubitari sup testõ mihi ostẽso in quo cõtinebat q̃ cũ qdã haberet filios ⁊ filias ex ꝓma vxore nobili ⁊ scõas nuptias cõ traxisset. ⁊ eodẽ mõ ex scõa vxore haberet filios ⁊ fili as suũ condens in extremis testñ. dixit maximã de mõstrãs se bñe affectionẽ ad filios ex ꝓma vxore q̃ vltra legata in suo testõ relicta in quo filios ⁊ filias ex ꝓma ⁊ scõa vxore vñt heredes instituebat eos fili os quos ex ꝓma habuit vxore meliorabat in tertia pte suoꝝ bonoꝝ mortuo testatoꝛ. cuꝫ oẽs filij ⁊ filie taꝫ ex ꝓma q̃ ex scõa vxore venissent ad diuisionẽ maxima cõtentio erat inẽ filios ⁊ filias ex ꝓma vxore nã filij fratris dicebãt. q̃ testator cũ dixit q̃ meliora uit filios ex ꝓma vxore q̃ solũ intellexit de filijs ma sculis. ⁊ sic q̃ ipi soli deberẽt bñe dictã meliorationeꝫ exclusis sororib⁹ ex eodẽ pñe ⁊ mñe natis sorores vo ⁊ sic filie habite ex ꝓmo mñmonio allegabãt. q̃ cũ te statoꝛ simplr̃ locut⁹ ẽ ō filijs ex ꝓmo matrimonio ha bitis. nõ solũ intellexit de filijs masculis ꝫ etiã de fi liab⁹ feminis. certe ꝑ supradicta põt ista. q. decidi. ⁊ q̃. ꝑ pte ipaꝝ sororꝝ filiaꝝ testatoris sit iudicãdũ. cuꝫ vt dixi in vltimis voluntatib⁹. gen⁹ masculinũ cõpre hẽdat femininuꝫ. ⁊ sic q̃ dicta melioratio sit cõcãda mẽ filios tã masculos q̃ etiã femineas ex ꝓma tãtum mõ habitas. ⁊ hoc ꝑ tex. vltra superiora iura in. l. si qs ita dixerit. in. l. siquis filiab⁹. ff. de testa. tutc. ⁊ in. l.). ff. de ỽbo. signi. in. l. qsqs. ff. de ỽbo. signiñ. ⁊ in. l. j. C. de cõdi. in seruis. facit etiã ꝑ hoc tex. in. l. q̃ filiab⁹ in ꝓn. ff. deleg. j.. vbi dixit tex. q̃ si legatũ ẽ factũ filia b⁹ venit ad tale legatũ. postuma side ca ẽ facta men tio in aliq̃ pte testamẽti. cũ igit̃ testator ꝓmo filios ⁊ filias tã ex ꝓma q̃ scõa vxore instituit heredes vsales ⁊ sic de dictis filiab⁹ ex ꝓma vxore habitis fecit men tionẽ. ⁊ postea dixit. q̃ dictos filios ex ꝓma vxore ha bitos meliorabat. videñ dicte filie vocate ad dictaꝫ meliorationẽ ꝑ. d. l. q̃ filiab⁹. in ꝓn. facit etiã ꝑ hoc q̃ tꝫ Pau. de ca. in. d. l. q̃ filiab⁹. ꝑ eũdẽ tex. q̃ si testa tor legat filijs intelligit legare filiatib⁹ si in aliq̃ pte testamenti de filiab⁹ ẽ facta mentio. quãt o magis q̃ etiã si de filiab⁹ nõ fuisset facta expꝛssa mentio in testa mẽto nihilomin⁹ cõprehenderent̃ filie femine sub di cto legato simplr̃ relicto filijs ꝑ iura superi⁹ allegata vt tꝫ. d. Jason in. d. l. q̃ filiab⁹. in ꝓn. in. iij. col. in ꝓn. subdens q̃ in aduertent̃ ibi loquit̃ Pau. de ca. de quo doctores maxime. d. Alex. neq̃ Areti. fecerunt mentionẽ. subdens etiã q̃ dictũ Pau. de ca. in du ob⁹ casib⁹ posset saluari. de. qb⁹ ibi videatis ꝑ eum. fa cit etiã ꝑ supradicta opinionẽ: q̃ sigs substituat bijs verbis. q̃ si instituti moriantur absq̃ filijs legittimis vn⁹ succedat alteri. dicta substitutio nõ intelligit̃ de fi lijs masculis tñ ꝫ etiã de feminis. vt in terminis do cidit Jo. an. in. c. reynaldus. de testa. ⁊ ibi etiã An. ō butrio. in. ij. col. ꝑ supra super⁹ allegata. refert ⁊ segit̃ d. Alex. in. iij. pte cõsiliꝝ cõsilio. lv. in ꝓn. Vnde ratis bijs q̃ in themate memoranꝫ i vltima col. ver. ꝑ terea illa ỽba. quez refert ⁊ segit̃ Jason in. d. l. q̃ filia b⁹. in ꝓn. in. iiij. col. ⁊ in. d. l. sigs id q̃. in. ij. col. ff. de iurisd. omni. iudi. facit etiã tex. no. in. l. seru⁹. ff. de ỽbo. si gni. vbi habet̃ q̃ in tñ est vꝛ q̃ in vltima volũtate masculinũ cõcipit femininũ etiã si ō nũcro singulari trãseat ad plurale vel ecõtra. vt q̃ dicat filio ⁊ filijs adhuc sub masculino venit femininũ. ⁊ de intellectu d. l. seru⁹. vide p. d. Sinozolũ de homedijs in cõsilio c. lxxiij. incipi. Testator in suo soleni testameto. in. iij. ⁊ pe. ⁊ vltima col. cũ se. quez refert ⁊ segit̃ Jason in. d. l. sigs id q̃. in. ij. col. ¶ Ex supradictis inferẽ q̃n ta dr̃a int̃ cõtract⁹ ⁊ vltimas volũtates q̃ a ꝑ vltimis

Universidad de Deusto
Biblioteca

volūtatib⁹ fit latior z plenior interpretatio q̄ in contractibus.vt in.l.in testamētis.ff.de regu.iuris.c.cuz dilecti.de dona. Circa hoc ē opē pcū videre que sit ratio diuersitatis. Alber.in.l.fi.in.v.col.de cōsti.principū.assignat istā rationez que ē magis psuasiua q̄ virgens.s.q̄ contractus ꝓprie ē vltro citroq3 obligatoz⁹.vt in.l.labeo.§.cōtractū.ff.de verbo.signi.quia ergo tractaī de preiudicio vtriusq3 visum est satis legi q̄ fieret plena interpretatio: sed in vltimis voluntatibus ex vnius voluntate lex facit plenioremi interpretationem.d.c.cuz dilecti.sed in p̄cipe: quia ē superior cunctis z sic debet esse liberalior.vt i.c.j.de dona.l.facit plenissimā interpretationem. cum qua ratiōe transit ibi.d.Jason in.vj.collum. ¶ Infertur etiā ex p̄dictis sexta differētia:q̄ i vltimis volūtatib⁹ appellatione filioz venīūt nepotes.l.liberoz.ff.ō verbo signi.sec⁹ē in contractib⁹.vt supra exemplificauī. ¶ Inferē ex p̄dictis septima dīa q̄ in vltimis volūtatib⁹ monasteriuz habeē loco filij.sec⁹ē in cōtractib⁹ p iura superi⁹ allegata ad corroborationez q̄rte dīe. ¶ Octaua dīa q̄ in vltimis volūtatib⁹ cōcesso vno videē cōcedi aliud sine quo concessum non haberet effectū.l.illud.z.l.p herede.§.ficū glo.ff.de acq.here.sec⁹ in cōtractib⁹.vt p3 ex distinctiōe Bar.in.l.j.ff.de seruu.lega. z hoc quando debet fieri extensio de vna re ad aliā.secus si de vna psona ad aliā:quia ad aliā bene fieri d3 extensio si aliter dispositio non possit habere effectū.l.si stipulat⁹ fuerim abste. z ibi Bar. ff.de verbo obliga. ¶ Nona dīa ē:q̄ in debito in diem vel sub cōditiōe in vltima volūtate indistincte cauetur toto titulo:vt legato nomi.caue.secus est in cōtractibus nisi noua causa suspitionis superuenerit. ita loquitur lex.in omnib⁹.ff. de iudi.sm Bar. z doctores.in.l.ij.in p̄n. cū concordantijs.ff. solu. matri. ¶ Pro expeditiōe huius p̄mi nota. est videndum z est pulchrum z quottidianum dubiū nūquid testator in testamēto posit ꝓhibere diuisionē in ꝑpetuū fieri inter heredes.nā q̄ testator posit adi tempus ꝓhibere z mandare heredibus q̄ non diuidāt bona hereditaria in hoc nemo decrepit per tex.in.l.iiij.in p̄cipio.ff.de condi.insti.vbi Bal.z Ange.dicunt pro bari.q̄ testator potest prohibere heredes ne vsq3 ad certum tempus diuidāt.z ibi dicit Ange. se sepi⁹ de hoc fuisse interrogatum.z ita sepius per illum tex.respondisse.idem tenet Pau.de ca.Alexan.z Jaso. in.l.si nō sortē.§.si centum.ff.de condi.indebi.z bar. in.l.quintus.ff.de anna.lega. sed q̄ testator possit ꝓhibere ꝛperpetuum fieri talē diuisiouem maximuz dubium est in quo. Pau.de ca.in dicto.§.si centuz. determinat q̄ nō.z hoc per regulam huius tex.in q̄ habetur.q̄ licituz est arguere de contractibus ad vltimas voluntates.sed sic est in contractibus talis conuentio non valet.vt in.l.in hoc iudicium.§.si conueniat.ff.commu.diui.ita neq3 in vltima voluntate contrarium in hoc in terminis tenet dominus Alexan. in.§.si centum.motus per glo.clarā in.l.fi.C.cōmu.diui.z quia videtur de mente Bar. in.l.si cōuenerit.in fi.C.ꝓ socio.dū p̄supponit bar. valere preceptū testatoris factū filijs ne inter se diuidant mouet etiā quia ista[] censet ꝓhibitio ꝓ alienationis.l.si pupilloz.in p̄n.ff.ō rebus coz. vnde testatoe potest cum cū causa ꝓpetuo ꝓhibere ne bona alienē tur.l.filiusfamili.§.diui.ff.delega.j.z.l. quotiens.C. de fideic.ō.neq3 obstat.d.l.in hoc iudicium.§. si cōuenerit.quia respōdet q̄ potentior est ꝓhibitio testatoris quā cōtrahentū.l.ea lege.C. de condi. ob cau.l. si ita quis.§.ea lege.vbi plene no.ff.de verbo.oblig. passus iste ē quottidianus z vtilis sm Jaso. in.d.§. si centū.vbi ipe habet cum pro ambiguo.z ibi tenet primā opinionē Pau.de ca.quaz dicit consulendo tenuisse Alexan.sibi cōtrari⁹ in consilio.cccclxv.incipien. Circa primū dubium quo queritur an magister augustinus.in.iij.collum.q̄ē in.iiij. parte consilioz cōsilio.cxj.in ver.ꝓ hoc etiā bene facit cū si. motus quia si per contractū fieri nō potuīt.d.§.si cōueniat. certe nec per quasi contractum additionis hereditatis cuz obligatio qua astringūtur heredes ad obseruantiā conuentoz in testamēto ꝓcedat z quasi cōtractu additionis hereditatis.l. ex maleficijs.§. heres.ff. de actio. z obliga.l. apud iulianum.§.si. vbi notat Bar.ff. ex quibus cau.in posse.ea. Pro ista parte facit:quia cum in hac materia z in hoc ꝓposito nō reperiatur differentia ꝓcedet argumentuz de contractibus ad vltimas voluntates.z istam opinionem sequitur.d.Jason.in dicto.§. si centum. per supradicta z quia equior sibi videtur attento q̄ communiter solet discordias parere precipue inter fratres l.cum pater.§.dulcissimis. ff delega.ij.l.in re cōmuni.z ibi ad hoc notat Floria.ff. de seruu. vrba. predi. z in.l.ij.quādo z quibus quar.pars debe. lib.x. z auctoritate Bar.in dicta.l.si cōuenerint fi.ē intelligenda sm Jaso.in dicto.§.si centum. quando prohibitio erat ad certum tempus nō imperpetuum.ꝓ vt ipe met dicit in dicta.l.quint⁹. Credo tamē q̄.d.Alex. posset reduci ad concordiam hoc modo distinguendo:quia aut loquimur in heredibus extrancis quib⁹ nō debeē legittima seu in filijs vel alijs descendentibus quibus legittima debetur z in rebus que fuerūt ipis filijs vltra legittimā eis relicte aut in ꝑpis filijs z in rebus legittimā eoz tangētib⁹. Primo casu dici

q̄ testator instituēdo extraneos vel filios nō soluz in legittima eis debita:sed etiā vltra pōt dictos exerane os ꝓhibere ne dicta bona in q̄b⁹ ꝑpetuū.z filios etiā ne diuidāt bona que eis vltra legittimā reliquit testator.z ē ratio: quia cum dicti extranei seu filij sint a testatore honorati in dictis rebus nimirum q̄ possit eos onerare.l. ab eo.C. de fideicom.z.l.cum filius.vbi.d.Alex.late.ff. delega.j. naz si dictos extraneos seu filios in rebus sibi relictis vltra legittimam poterat granare vt alij eas restituerent z sic eos omnimodo priuare a fortiori potest eos grauare nimis onerando.s. prohibendo eos ne alienēt q: cū eidē testatori cōcedī q̄ ē magis:ergo a fortiori est minus.vt in.l.cuipacto.ff. de seruis ex portiou q̄ est minus.vt in.l.cuipacto.ff. de seruis ex portan.z in regula plus.z in regula cui licet.de regu. iuris.lib.vj. neq3 obstat.d.§.si cōuenerit:quia vt supra dictum ē ibi loquitur de ꝓhibitione contrahentium hic vero loqmur in ꝓhibitione testatoris que potentior ē ipa ꝓhibitione cōtrahētiū per.d.l.ea lege.superius allega. z ita potest intelligi dictum.d. Alexan. positi in.d.§.si centum. Secūdo casu quādo loquimur de filijs z respectu trī legittime eis debite. dico tale p̄ceptum testatoris nō valere q̄ ꝓbo ꝑ sequētia quia aut tale p̄ceptum testatoris de nō diuidendo ē nudum a causa z a persona.z nihil valet.tex. est in.l. filiusfamilias.§.diui.ff.delega.j.z in.l. lutius.eo.ti.z ē rōz:q: tale p̄ceptū nudū censē poti⁹ cōsilium q̄ nemo sequi teneē.vt in.l.ij.§.fi.ff.māda.vt trahit etiaz in.l.cū pr̄.§.mādo.ff.delega.ij.z in.l.quintus. circa fi.ff.de annu.lega.z in.l.ticio centū.in p̄n.ff.de cōdi. z demō.aut tale preceptū nō ē nuduz a causa.z adhuc dico q̄ nō valeret .q̄ patet quia tale preceptum de nō diuidēdo censeē ꝓhibitio alienatiōis.vt in.d.l. si pupilloz.in.p̄n.ff.de re.co.vt supra dictū ē.z p̄ceptū testatoris etiā cū causa in p̄iudicium creditoz nō valet.vt in.d.§..diui.fz sic ē q̄ filij in sua legittima vi cunē creditores.vt ē glo.no.in.l. siquis legatū.i n.§. fi.z ibi Bar.ff. de falsis cū legittima filij censeaī es alienū.l.papinianus.§.siquis impubes.ff.de ꝓbatio. testa. Bal.in.l.ij.circa fi..C.de libe.ꝓte.z in.l.q̄ q̄. C.ad legē fal.d.Alexan.in.l.si debitor.ff. ad.l.falci. ergo talis ꝓhibitio testatoris respectu legittime non diuidēdez sic nō alienāde.fz cōtineat causam non valebit. z sic subtiliter dicret q̄ filius in legittima nō ē creditor sed quasi ꝑ glo.in.l.iii.C. de iur.z fac.ignoq̄ glo.multū notauit.ibi.bar.bal.Cy.bal.z alij in l.iuris ignorātiā.C.qui admi.Ludo.roma.in cōsilio cxxv.q̄ incipit. Mater z soror p̄dicte.z ea3 reputat singularem Pau.de ca.in.d.l.iuris ignorā.sed ibi bes cōcordātez in.l.si duo.ff. de acqui.here.z est tex. in.l.si.§.sin autē ꝓpetuas.in verbo. quasi debito.C. de cura.furi..z tex.in.l.z quia.in verbo quasi debita. ff.ꝓ so.z tenet bar.in.d.l.siquis legatū.§.fi. Respō deē dupliciter. Primo q̄ istud tollit ꝓ illud q̄ subdit tex.in.d.§.diui.de fisco.nā primo dixerat.q̄ testator per suam prohibitionem alienādi factā cuz causa nō potest preiudicare creditoribus. q̄ talia bona nō obstāte dicta,prohibitiōe alienarē.z postea subdit de fisco. Scōo z ꝑ apti⁹ hoc,ꝓbaī:q̄.d.§.diui. loqī in q̄li creditorib⁹,ꝓbaī ꝑ illō q̄ō tz bar.in.d.§.diui.in.ij.q. post Jaco.ō are.vbi vult q̄ res,prohibite alienari respectu certe persone vl cause.ꝑt tñ alienari respectu dotis vl donatiōis,ꝓpt nuptias.z tñ etiam dos dicit solui quasi debita. vt est glo.nota.in.l. mulier.§.cuz proponeret.in glo.finali.ff.ad trebel.z dos z legittima equiparant cum dos succedat loco legittime.vt per bar.in.l.ticio centū.§. ticio genero. cū suis cōcordāntijs.ff.de cōdi.z demō. z q̄ preceptuz testatoris de nō alienādo respectu legittime etiā cū causa nō valeat ē exp̄ssa z no.determinatio.d. Jasonis in.d.§.dicui.in.vj.collum.z q̄ dicta prohibitio non valeat probat subtiliter hoc modo.nam testator prohibēdo suis filijs ne diuidant.z sic vt nō alienet z prohibēdo vni videtur facere hoc in fauorem alterius z propter suā causam econtra prohibendo alteri ne diuidat videtur similiter facere fauore alterius z propter sui causam.z sic ille in cuius fauore fit dicta prohibitio videtur vocatus per fideicommissum.vt probat tex.in dicto.§.diui.in verbo commissarij,sed fideicommissuz est grauamen.vt in.l.coheredi.§.cum filie.cuz similibus.ff. de vulga.substitu. z omne grauamē ipo iure reijcitur de legittima.vt in.l. quoniam in prioribus. z in.lscimus.§.cum autem.C.de inoffi. testamē. igitur.z q̄ talis prohibitio censeatur etiam onus respectu legittime.facit tex.in.l.femine.§.illud. z.§. fi.C. de secūdis ꝛuptijs. vbi ille solus dicitur habere rem pleno iure qui eam libere alienare potest. z filius debet habere legittimam plenam omni respectu. vt in auē.de tri.z semi.§.j.z ibi no.col.iij. ergo non potest negari quin prohibitio diuisionis . z sic alienationis sit grauamen aliquo modo minuēs legittimaz.z per consequens tollitur de medio ipo iure per iura superius allegata.ita tenet soleniter Fran.de ate.in cōsilio.xix.incipienti. Ex facto presupponitur.in.ij.collum.quem refert z sequitur Jason in.d.§.diui. z sic modo dicamus.q̄ dicta prohibitio diuisionis est facta non fauore vnius fratris sed alterius. z tunc est fideicommissum q̄ a legittima reijcitur .vt dixi. aut fuit facta fauore ipius prohibiti diuidere. z tunc

Universidad de Deusto
Biblioteca

stat regula.q tale p̃ceptū tanq̃ nudū nō valet: quia quilibet fauori suo pōt renunciare.l. sigs in cōscriben do.cū vulga.C.de pactis.z sic isto secundo casu tale p̃ceptū testatoris.q filij nō diuidāt dicta bona: imo q ꝑpetuo stent in cōmunione respectu ipius legitti me.dico nō valere p rōnes supradictas.z ita pōt in telligi dictū.d.Alex.positus in.iij.parte cōsilioꝝ cōsi. cxj.supi⁹ allegato.z sic non erit sibi cōtrar⁹.d.Alex. ꝓpter dictā cōcordiā q̃ certe mihi multū placet: Iz p aliquez neqz antiquoꝝ neqz modernoꝝ scriptū repe riā posset dari alia cōcordia.z q adhuc dicam⁹ q possit dari casus vbi etiā in legittima valeat p̃ceptū testatoris de ea nō diuidenda. Ucrbi gr̃a.si filij insti tuti essent pupilli vel minores z a patre suo essent p̃ hibiti alienare bona in qb⁹ fuerunt instituti. quo casu videt q valeret ꝓhibitio testatoris in fauorem ipoꝝ pupillorꝝ vel minoꝝ cui fauori minores renũciare nō possunt.vt ꝓbat in.l.ij.C. de vsu.p empto. Item si ponamus filios q̃uis maiores ꝓdigos vel saltē ho mines q nō mediocriter possint administrare res su as.nā tūc videt q valet talis ꝓhibitio diuisiōis. ita q impediat diuisionē fieri.vt ꝓbat tex.singularis in d.l.ticiocentū.in p̃n.in verbo parū industriosus Fz le cturā quā sensit ibi glo.Iz Bar.ibi in.d.ℌ. dum istū intellectū nō sequat.tū istū approbat Jo.dimo.vtro biqz reprobata so.Bar.vt ibi pet eum.z sicut tale p̃ ceptū videt valere vltra legittimā.ita etiā videt va lere respectu legittime quia modus vel dilatio si apponit in fauorē filij nō reijcitur de medio p.d.l. quo nā in porib⁹.illa enim tenet i eo q apponit in grama men filioꝝ nō i eo q in eoꝝ fauorē.vt inquit Bar. in.l.cam ex filio.in p̃n.ff.de vulga.z pupilla.substi.z Bal.z alij in.l.filijs mfez.C. de inoffi. testa.z sic in supradictis exemplis posset saluari dictū.d.Alexā. in.d.ℌ.si centū.Sed certe intrñ dico q tal ꝓhibitio diuisiōis respectu ipius legittime nō valet q etiaz in dictis casib⁹.vbi videt verti fauor filioꝝ nō valet.nā sicut filiū nō posse alienare esset vtile filijs. ita etiam stante vtilitate posset in futuꝝ esse dānosuz eis.vnde qñ modos q apponit a testatore posset se hr̃e ad fa uorē z ad grauamē.tūc reijcit arg.tex.in.ℌ.vñ i bis insti.de auctō.tuto. vt tenet no.Bar. in terminis in d.l.cū ex filio.Pallegata.refert z segt Frā.de are. in dicto cōsilio.rix.vñ in hoc passu cōcludo q in nullo casum ꝓhibitio diuisiōis z sic alienatiōis afficeret le gittimam filioꝝ qn libere possint diuidere quocunq; mō z qūcūqz volunt nō obstāte p̃cepto testatoris. posset tñ dici vnū z esset no.q Iz nō valeat dicta pro hibitio testatoris.de qua supradictū ē. q si oia bona que pr̃ bz habuit ex mercede seu donatione facta a p̃ncipe in quib⁹ bonis sibi donatis filios heredes in stituit eos que ꝓhibuit dicta bona diuidere.immo q starent ꝑpetuo in cōione.q talis ꝓhibitio valuisset p vnā.l.stili.ccxxxiij.vbi babet q Iz nō possit de bo nis suis relinquere extraneis vltra quintā partē bo noꝝ.q si pr̃ habeat aliquod p̃diū.sibi donatū a p̃n cipe q illud pōt relinquere cui voluerit vltra tertiuz z quintuz. si igit dicta bona pōt relinquere extranco quē nō est dubiū posse grauari.vt in.l. ab eo cū vul ga.C.de fideicō.q̃ eodē mō z filij⁹ grauabit i boc.vt nō diuidat.vt supra de extranco pent⁹ dixi. z ita bo die in hoc casu posset etiā saluari dictum.d.Alexan. Adde etiam q non valet cōuentio inita inē fratres q neuter fratrū certa bona neqz inter vnos neqz in vltima volūtate possint diuidere p.d.ℌ.si cōuenerit. fm Ludo.roma.in cōsi.xiij.incipit. Idē videt mihi de iure cōcludēdū. adeo q etiam si talis cōuētio sit corroborata iuramento de nunq̃ diuidendo non va let.vt cōsulunt.d.Alex. i scōs pte cōsilioꝝ cōsi.xvij. incipi. Uisis capitulis inter p̃fatos magnificos.p to tuz. per id q in simili tenet glo.singularis in.c.ſi. in verbo renocatis.de ꝓcura.in.vj. Limita tū.d.ℌ.con uenerit qñ cōuentū esset ne vllo vnq̃ tpe diuidatur. secus si dictū esset q in perpetuū stent in cōmunione nam valeret z intelligitur in perpetuuz.idē quoqz aiter eorum vinat.l.j.cum glo.iuncta.l.nemo.ff.pro socio.ita limitat Fioranus in dicto.ℌ.si conuenent. quem refert z sequitur Jason in dicto.ℌ.si certuz. sic etiam valeret conuentio partium vel laudum arbi tratoris q toto tempore contrahentium nō liceat di uidere fm.d.Alexan.in quinta parte consilioꝝ cōsi. lix.incipi.Also themate ꝓdicto.in vltima collum. Nota tamen vnum casum in quo quis compellitur stare i cōmuniõe in.l.fina.ff. de alie.iudi.mu. causa fac.vbi ratione ꝓhibite alienationis in potentioreꝝ vnum consortium non potest amplius agere diuiso rio iudicio.quem tex.in dicta.l. finali. dicit ibi bar. se alibi nō scire.z bal.ibidem reputat illuz singularē. ¶Nota secundo ex isto tex.q debitor speciei eius interitu liberatur cōcordāter sunt in glo. Ratio buiꝰ est:quia impossibiliuz nulla est obligatio.vt in regula impossibilium. z in.ℌ. impossibilis.insti. de inuti.sti pulatio.l.impossibilis.ff.de verbo.obligatio.glo.ma gistra.z ibi bar.in.l.j.ff. de condi. institutio. Sed in casu nostro Iz tempore contractus obligationis obli gatio esset possibilis.tamen quia postea redacta ē ad impossibilitatemq; non potest reddi idem liberat debi tor eius defectu. Istam rationem probat tex.in.l. cum qui.ℌ.si. in ratione sui.ff. de verboꝝ obligatio. Iz possit responderi q ibi loquitur quādo res deficit

ante euentū cōditiōis.z sic ante q̃ debitor obligaret sed sustinendo pōt dici q tex.se fundat ibi sup isto fū damento.s.quia obligatio speciei nō pōt cōsistere sine specie.vt ibi sentit Pau.de ca.declarādo illum tex. .z melius z clarius i.n.l. quotiens eaz declarando.ff. de noua.hanc rationem ad istud no. ponit Jason in l.q te.in p̃in.in.j.col.ff.si cert. peta.Iz eam non fun det p tex.in.d.l.cum qui.ℌ.si. sed p rationē iā dictaz. ¶Extēdo p̃mo istū tex.z dico.q in tātū ꝓcedit dic ta regula.s.q debitor speciei ei⁹ intētu liberat q sus sicit debitorē ꝓbare mortem z nō ē necesse ꝓbare sit mortua an casu vl culpa nisi teneat etiā ad custodiaz vel rōne officij publici.vt in custode carcerū vl rōne officij p̃uati.vt in capzario:q; nō sufficeret capzariuz portare pelles animaliū ad dñm nisi ꝓbaret afalia mortua vl naturaliꝰ vl occisa ab alio.ita declarat bal. in.l.cū ita.ℌ.spēs.ff.dele.ij.refert z seqt̃.d.Alexā.in scōa pte.cōsi.cōsilio.clviij.incipi. In causa z lite ver tēte inē Lodouicū refert.z seqt̃ Jason in.d.l.q te.i tij.col.in p̃n. ¶Extēdo secōo. nō solū qñ res pit añ interpellationē.vt i hac.l.inferi⁹ dicet ad plenuz.sed etiā si dicta res pit post interpellationē nō factā con gruo loco z tpe.tex.vidistis in.l.cum filiꝰ.ℌ. si.ff. de vbo.obli.in.l.si solutur⁹.ff. de solu.z nota in.l.mora. ff.de vsuris.nā ante diē solutiōis debitor nō cōstituī tur in mora.qō pz:q; ante diē solutionis nulla ē peti tio.vt in.l.cedere diez.ff.de vbo.signi.z in.l.eū q Ita lēdis.ℌ.quotiēs.ff.de vbo.obli.z videmus deo dāte in.l.ita stipulat⁹.in p̃n.eo.ti.z vbi nulla est petitio ibi nulla ē mora.vt in.l.si pupillus.ff.de vbo.obli.ḡ ꝛc. q tū ē tex.s.negligēdo vel omittēdo.sec⁹ tū faciēdo q; in cōmittēdo.bz locū etiā si pēdeat cōditio obliga tiōis vel dies.nā aduenīēte cōditiōe vel die remanet ꝑpetua obligatio p tex.in.l.si seruū.in p̃n.ff. de vbo. obli.fm Frā.de are.in p̃ti.facit tex.in.l.eū.ℌ.si.cuz glo.z ibi notāt oēs.co.ti.fm Pau.de ca.in.l.cuz fi liusfamilias.ℌ.si.ff.de vbo.oblig.p qb⁹ facit:q; gra uior reputat culpa z grauis⁹ delictū q cōmittit in fa ciēdo q̃ illud qō cōmittit in omittēdo vel negligen do.glo.ē no.in.l.si mora.ff.solu.matri.quam ad hoc ibi no. Bal. Jo.de imo.z moderni. hoc idē z exp̃ssius Iz glo.in.l.cornelia.in p̃n.ff.ad silley.z glo.in.l.ij. z ibi Bal.no.C.de libe.z eoꝝ libe.z glo.in.l. seruū. in p̃n.ff.de vbo.obli. facit bene tex.i n.l⁹q vas.ℌ.j.ff. de fur. ¶Pro hac decisiōe facit illud qō dicit bal. in.l.j.in p̃n.ff.ō eo.p q̃ factū ē. vbi ipe dicit.q Iz vna culpa cōpensat cū alia.vt in.d.l.si mora.tū leuissima culpa in faciēdo nō cōpēsat cū alia leuissima culpa in omittēdo:q; p̃ma grauior ē vt supra dixi. ¶Fa cit etiā q Iz Bar.in repetitione.l.q nerua.in.vij.q. p̃ncipali.ff.de possi.vbi ipe dicit. q culpa leuissima in faciendo cōmissa eq parat culpe late in ne gligēdo.z Iz corrupte allegat glo. in.l. si cōtāte.ℌ.j. ff.solu.ma.debuit allegare glo.in.d.l.si mora.in vbo ne facto.fm Jaso.ibi. ¶Facit tertio glo.solēnis.z ibi pleni⁹ Bar.in.l.ij.ff.ad sillen.vbi dicit glo.q.do min⁹ mortifere vulnerat⁹ nō pōt expurgare neqz ab solucre occisores:q; illi deliquūt faciēdo:Iz bñ seruos q delinq̃rūt negligēdo.z illa glo.nō ē alibi in iure Fz Bal. in rubrica extra de tregua z pace. circa p̃n. tū illa expurgatio facit vt ille cōtra quē sunt iudicia non pōt poni ad torturā.Bal.no.in.l.j.in vltima col.C. cōia delega.d.Alex.in scōa pte cōsi.cōsilio.xxiij.inci pi.Alia diuersis bis q̃ tā ptestes.in.iij.col.ver. Fortifico ex decisiōe Bal. ¶Quarto bene facit q qñ aliqs accusat rōne omissiōis.vt est in villa q̃ omisit cape malefactorem. z in sindico q omisit denūciare malefactorē.tūc ē necesse i accusatiōe facere exp̃ssaz mētionē scie q scient omittit.sec⁹ qñ cōmittit faciēdo glo.ē valde no.in.l.ex malefic⁹.ℌ.j.in vb ignorās. ff.de actiōi z obli.quā glo.dicit aurea. Bal.ad hoc in.l.j.in.xiij.col.C.q accusa.nō pos. ¶Quinto fa cit etiā.q ꝓbato dolo notarij. notari⁹ tenet ad dāna z ad interesse. tex.ē in.l.ſi.C.de magiſ.cōue.de dāno z interesse statur iuramento ptis.ita Bal.z Alex.in l.q accusare.C.de edēdo.istud ē verū si dolus aduer sarij sit in faciēdo.sec⁹ si ūn omittendo: q; tūc interesse Iz plene ꝓbari z nō p̃ iuramētū. tex. ē singularis in l.argētari⁹.ℌ.cū aūt.ff.de edendo.z ibi Bal. z An ge.ad hoc no. ¶Sexto facit etiā ad hoc q regula q̃ habet q fines mādati sunt diligent custodiēdi.l. diligent.in p̃n.ff.māda.z.c.p tuas. extra de arbi.p cedit in cōmittēdo.sec⁹ in omittēdo:q; rōne omissio nis p̃iudicat q nō p̃iudicaret rōne cōmissiōis.ita sin gularit̃ dicit Bal.in.c.j.in.iij.col.in ſi. vt lite nō con testa.qō ē notādū. ¶Septimo ad cōfirmationez p̃dictoꝝ bñ facit .nā vbicūqz qs facit cōtra p̃uilegiū dep dit p̃uilegiū p vnicā cōtra ventionem in faciēdo c.cū accessisset.in fine.z ibi Lano. notāt de cōstitu. z.c.p illoꝝ.vbi etiaz Canoniste not.ōpbē.l.ſi.C.de iure domi. impetran.tamen omittendo.z sic per uon vsum nunq̃ perditur p̃uilegium.l.j.z ibi bar.pul chre..ff. de nūdi.istam differētiam facit Canoniste in.d.c.cū accessissent.z.d.Abb. i cōsilio.cixviij. q in cipit.Factū sup quo cōsiliū petit.i vlti.col. ¶Octa uo z vltimo facit:q; p leuioꝝ culpa in faciēdo cōpetit actio legis aqlie.vt in.l.aqlia.ff.ad legā aq.sec⁹ si sit in omittēdo.l.si cui⁹.ℌ.deuiqz.ff.de vsufru.ō istis tū sitib⁹ zō alijs bijs cōtrarijs vide.d.Ja.in.d.l.si mora antepenul.z vltima col:.ff.solu.ma.z aliqd p eūdez

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.d.l.argentarij.§.cū aūt.ff.ō edēdo.plenissime tū in.d.l.mora.que omnia sunt pulchra ⁊ bene notāda. ¶ Tertio extēdo nostrū no.hīe etiā locū qñ debitor spēi añi morā expīssaz vel tacitā dolose alienauit spēz debitā.⁊ post dolosaz alienationez res perit. nā tunc quē admodū si dictaz speciē debitor ei⁹ nō alienasset sine culpa⁊ dolo suo pempta cēt liberat⁹.ita codē mō ⁊ nūc in hoc casu qñ dolose ante morā seu interpellationē alienasset.⁊ postea sine sua culpa ⁊ dolo res debita pisset debitor liberatur.tex.ē no.in.l. vendictor ex hereditate.l pn.ff.ō here. vl actio.vēdi. ¶ Istud tñ fallit qñ debitor speciei tenet ad speciē ,ppziaz creditoris eidē restituēdā.vt q⁹ est depositarij ⁊ ipe ante morā ⁊ interpellationē dolose alienasset dictā rē seu speciē.nā tūc si dicta res sic ō posita post dolosaz alienationē perit etiā sine culpa ipius debitoris.s. depositarij.nihilominus tenebit ac si post morā pisset spēs tex.ē in.l.j.§.si rē.ff.de possi.ergo regula nr̄i tex.ē restrigēda i casu quo ōbitor spēi tenet ad rē debitā creditori dādā eidē vel tradēdā.⁊ ita et iaz intelligit tex. i.d.l.vēditor ex hereditate.sec⁹ si teneret ad rē creditoris eidē restituēdā. vt in depositario g tenet actiōe depositi restituere rē ipius depositarij eidē restituēdā p.d.§.si rē depositā.⁊ istos duos tex.iunctē cōtrarios pīma facie.s.tex.in.d.l.vēditor ex hereditate.⁊ tex.in d.l.j.§.si rē depositā. supdicto mō cōcordat Pau. de ca.in.l.q⁹ te.in.j.col. vt ibi referunt ⁊ sequunt moder.ff.si cer.peta.adhuc est magis fortis.⁊ no.tex. in d.§.si rē.ad hoc q⁹ si debitor speciei in eo casu post⁹ semel dolose alienauit rē data q⁹postea redemerit.⁊ postea perit species.tū tenet de interitu.⁊ sic habem⁹ tertiā extēsionē ad nostrū tex.vt re pempta ante morā debitor libereť etiā si dolose ante morā alienasset. ⁊ sine culpa ⁊ dolo suo dicta res perisset.⁊ in hoc d.l.vēditor ex hereditate.ē melior tex.de iure.cui addatis aliū in.l.si eū quē.ff.ō nota.⁊ sic habetis q⁹ pl⁹ punit q dolose alienat rē ,ppziā creditoris q̄ ei veniebat p debitorē restituēda quā q alienat rē debitā creditori inribus,prime allegatis. ¶ Extēdo ūrto. vt nō solū ōbitor spēi ei⁹ interitu liberet qñ ē ignorās q⁹ pōt cōtigere i heredesuccedēte ,pmissorū q̄ herede iusta pōt cadere ignorātia.l.q in alteri⁹.ff.ō reg.iur. ſz etiā in eo q debitor erat speciei ex facto ,ppio. vbi i dubio nō p̄sumit ignorātia.l.gsqs.C. ōrescin.vēdi. ⁊ plene p Alex.in.l.pegre.in pn.ff. de acq posse. q si ante morā piret res cēt liberat⁹ etiā si sit scies.ita tz Pde.Ly.Pau.de ca.⁊.d.Alex.in.l.nō interest re probata.glo.ibi.C.qō me.cā.p legē nr̄az indistincte loquētez q̄ ita limitat p eos.facit tex.in.l. si a dño.§. si p̄dio.ff.de petit.heredi.hāc etiā extēsionē.ad hāc regulā cōfirmat.d.Jaso.in.l.q⁹ te.in.ij.col.ff.si cert.peta. vbi allegat.d.l.si a domino.§. si precio. ¶ Extēdo qnto vt dicta regula ,pcedat.nō soluz qñ spēs est pempta:ſz etiā si extaret ⁊ nō posset br̄i nisi cum magna difficultate.ita tradit no.Bal.post Ly.i.l.mf. in pe.col.C.ō rei vēdi.allegat bonū tex.in.l. cū i plures.§.vestimēta.ff.loca.facit tex.in.l.nō dubiū.in.§. fi.ff.delega.iij.facit etiā tex.cū bijs q̄ ibi no.do.l.l.si hō mortu⁹.ff.de vbo.obli.⁊ tex.in.l.cōtinuus.§.illō. ⁊ Frā.de arc.in.ij.no.co.ti. ¶ Extēdo sexto vt ,pcedat nō solū in debitore speciei.ſz etiā in eo q tenetur ad factū puta ad sistendū quē in iudicio:q⁹ si ille moriať ante q⁹ sistať nō teneť ,pmittēs.l.iiij.in fi. ⁊ sc.ff. q satisf.cog.⁊ ibi Pau.de ca. no.illū in primo no.p extēsiōe bui⁹ tex.facit tex.in.l.iiij.in fi.ff.sigs cau.⁊ in l.si hō.ff.de verbo.obli. ¶ Extēdo septimo vt ,pcedat nō solū qñ species ē pempta: ſz etiā si non repiať vbi sit tex.ē in.l.cum res.ff.ōie.j. ⁊ in.l.cuz ita legať §.spēs.ff.deleg.ij.facit inisiū.q⁹ paria sunt nō extare rē vel extare⁊ nō apparere seu nō reperiri. vt tz bar. in.l.q⁹ te.circa fi.ff.si cer.pe.ad idē facit tex.in.l. si cōstāte.§.si vxor.ff.solu.ma.p quē tex.no.ibi.Bar. q⁹ sicut deueniť ad estimationē re nō extāte.l. in re furtiua.cū sūlib⁹.ff.ō cōdi.furtiua.ita re extāte ſz nō apparēte facit q⁹ paria sunt nō esse vl'eē ⁊ nō apparere.vt i.l.duo sūt ticij.ff.ō testa.tu.⁊ i.l.j.ff.ō cōtrae iptio. in.c.solēnitate.el pmo.⁊ ibi glo.no.de cōsecra.dist.j. ¶ Extēdo octauo vt ,pcedat nō solū re pempta sed etiā qñ res desinit eē i comertio nr̄o ali morā: q⁹ etiā tūc debitor liberať.tex.ē i.l.si mihi alienū.vbi hoc dicit i sūmario Pau.de cast.ff.de solu.cū eo casu mancipillo filius sit mortuus Ange.⁊ Jo. de imo.ibi est tex.in.l.is q alienū.ff.ō vbo.obli. nā cū tal res ōsimit eē in cōmertio nr̄o iā inutilē ē ad p̄stādaz cā creditori quēadmodū si nō fuisset in rez natura.tex.ē.insti.de inuti.stipu.in pn.facit q⁹ nil ⁊ inualiduz eg paraně.l. si aut nullū.⁊ ibi no.bal.C.de legi.heredi. sīlť pariа sunt nō eē vtinutile esse.l.j.§.gb⁹.vbi glo.allegat cō cor.ff. qō cuiusqz vniuer. sīlť pariа sunt nō eē aliqd factū vl nō bene.factū.l.nulla.ff.de au.tu.l.q⁹uis.§. si cōuenerit.vbi Bar.no.ff. ad velleya.l. non putauit.§.nō queuis.ff. de contra tabu.finaliť pariа sunt nolle comparere vel minus legittime comparere.c. nicolao. ⁊ ibi no.bal.de appel.simīlť pariа sunt vxori nō habere maritū vel habere inutilem.glo.est in.l. fi.C.ad legē flaui. de plagi.simīliter pariа sunt eccle siam nō habere prelatum vel habere inutilem tātuz c.inter corporalia.de trāsla.cp̄i. Item pariа sunt nō adire vel milliter adire seu via in competēti.l.ij. ⁊ ibi Salice.⁊ alij ad hoc notāt.C.de successo.edicto.l.si

ff.de libe.⁊ postu.l.filius emācipatus.ff. de colla. doti. Item pariа sūt vel q⁹ nulla causa exprimatur vel frivola que habetur pro nulla.glo.in.l.j.in principio in glo.magna.in verbo hactenus.circa pncipium.⁊ ibi bal.ad hoc notat.ff.de noui opis nuncia. ¶ Extendo nono vt non soluz procedat in debitore speciei cuius interitu ipe debitor liberatur.ſz etiā in debitore generis subalterni.vtputa quia debebat vnū de seruis suis.nam tunc mortuis omnibus seruis suis liberatur.tex.est in.l.in ratione.§.incerte vbi moderni.ff. adlegem falci.⁊ in.l.i nauefaufelli.vbi bar.⁊ Pau. de ca.ff.loca.per hoc limitatur sm.d.Alexā.hic.tex. in.l.incendium.C.si cer.petať.q̄ dicit q⁹ debitor generis casu fortuito contingente non liberatur. quando erat debitor in genere generalissimo. vtputa quia debebat seruum absolute in genere. naz cum tale genus perire non possit non liberatur.debitor ⁊ ita intelligitur dicta.l.incendium.de cuius lim itationibus in ferius latius dicam. ¶ Extendo decimo vt procedat non solū quādo species promissa perit ante moram.verum etiam si pereat post moram irregularez tantū vt est in hoc exemplo.ticius vendidit mihi fundum.ego emptor dedi sibi precium certuz est q⁹ iste venditor sine alia interpellatione est in mora re ipa. neipe venditor gaudeat vtroqz.s.fructibus fundi vēditor ⁊ precio sibi soluto.tex.est in.l. iulianus.§. ex vendito.ff.de actio.empti.⁊ in.l.curabit.C.de eodem titulo.pone q⁹ ista res seu fundus venditus perijt sine culpa.⁊ dolo venditoris post⁹ habuit preciuz. ⁊ sic post⁹ est in mora irregulari constitutus nōne tenebitur iste venditor de interitu eo ipo q⁹ dicta res venditа perijt post moram⁊ certe non.tex est in.l.natura lis.§.sed si ciphos.ff.ō pscrip.vbis. ita tenet Pau. de ca.⁊ moderni. quos refert ⁊ sequitur Alexā. in.l. vinum.ff.si cer.peta. Alexan.in.l.diuisiōe. in penul. collum.ff.solu.matri..⁊ hoc p dictū.§. sed si ciphos. cui potest respondere isti aliquis vellet tenere cōtrarium.q⁹.d.§.sed si ciphos.nō obstat: quia in cōtractibus innominatis implementum nō constituit in mora.vt probatur in.l.iij.§.sed si sticbus.ff. de cōdi. ob cau.sm dñz Jaso.in.l.q⁹ te.in.ix.collum.ff.si cer. peta.sup quo cogitabis. ¶ Limito regulaz nostri tex. inquantum dicit q⁹ debitor speciei eius interitu liberatur vt nō procedat quādo debitor qui nō eēt in mora.tamē sciebat rem de ,primo morituraz: quia si nō cerciorauit dñm tenetur ad interesse tex.est in.l.si vina.la.ij.§.fina.ff.de pi.⁊ como.re vēdi.vbi dicit tex. q⁹ si vēdidi alicui in specie decem amphoras talis vini.ſz deterioratio pertineat ad emptorem.tamē si vēditor intelligebat bonitatē vini nō duraturaz. ⁊ hoc emptori nō denūciauit vt possit cum tempore remedium adhibere q⁹ venditor tenetur ad interesse. naz cum taceat ,ppter suam maliciam periculum bonitatis vini pertinet ad vēditorē sm bal. ibi. ¶ Limito secūdo vt nō ,pcedat quando esset debitor speciei ad quē spectaret custodia puta ratione officij vt sunt caprarij:quia tūc nō liberatur per interituz nisi probet rem esse pemptā casu fortuito. vt dixi supra in prima extensione. ¶ Limito tertio vt nō ,pcedat in contractibus innominatis:quia in illis pempta specie debitor nō liberatur.l.si.ver.⁊ ideo.⁊ ibi Alexā. i.ij.no. ff.de condi.ob causam. Et est aduertendum:quia si nō haberemus illum tex.videretur dicendum totum oppositum:quia contractus innominati sunt debiliores in obligatiōe contrahenda ⁊ producenda quam sunt nominati .⁊ ideo in pmis habet locum penitentia.l.cū precibus.C.de re. permu. declarat bar. in.l.stipulatiōes nō diuidunt.i pan.i.xj.oppo.ff.de verbo.obligatio.ergo debitor in cōtractibus nominatis deberet facilius liberari p interitum speciei ante moraz quā in cōtractibus nominatis. ratio diuersitatis potest esse:quia in dicta.l.si.cōtractus fuit implet⁹ ex vna parte.⁊ sic in isto implemento.alia ps fuit in mora.⁊ ideo statim pempta specie nō liberatur. ⁊ q⁹ per implemētū rei quis constituať in mora. probatur per tex.in.l.curabit. quē ad hoc ibi no.Bar. C.ō actio.empt.⁊ vēdi.sed certe ista ratio nullo modo videtur posse stare:quia ſz in cōtractibus bonefidei implementuz constituat in mora.vt dicta.l. curabit. ⁊ etiam in contractibus stricti iuris habētib⁹ instar bone fidei.vt in.l.in minor.C. de in integ. resti. mi.tamē in cōtractibus innominatis implementum nō constituit in mora.tex.est in.l.iij.§. sed si sticbus. ff.de condi.ob cau. ⁊ si aliquis dicat que est ratio diuersitatis in hoc vltimo respōdeo. q⁹ ratio est p illud qō dicūt Bar.⁊ alij in.l.q⁹tiens in dies.ff. de verbo.obligatio.q⁹ euētus cōditionis nō cōstituit quem in mora:quia idem actus nō habet inducere obligationem ⁊ constituere in mora:sed in contractibus nominatis implementum est causa inducende obligationes.l.explacito.C.de re.permu. ergo implementū nō debet esse causa vtriusqz.sed in contractibus nominatis implementum non est causa inducēde obligationis.in.l.iuris gentiū. in pn.ff. de pactis.ergo illa nō est bona solutio.ad dictam.l.si. vnde alia ⁊ melior dať solutio. ⁊ q⁹ alla sit rō int cōtractus nominatos ⁊ innominatos.nā in contractib⁹ nominatis obligatio dādi ē pcisa.vt in.l.q⁹ te.ibi dari oz.⁊ etiā inariabiľadeo q⁹ soluēdo itēresse nō liberatur.vt i.l.vbi aūt nō apparet.§.fi.⁊ibi Pau.ō ca.ff. ō vbo.obli.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cum ergo in contractibus nominatis teneatur quis precise ad dandum extincta specie extinguitur substantia obligationis.vt in.l.cū q.§.finali. ⁊ in.l.si homo mortuus. ⁊ in.l.inter stipulantem.§.fi cibum.ff. de verbo. obligatio. ideo nimirum si extinguitur obligatio.vt in.l.soluitur.ff.quibus mo.pig. vel ypo.sol. sed in contractibus innominatis non teneꝫ quis precise ad dandum:sed tenetur tantuz ad interesse.tex. est in.l.naturalis.§.j.ff. de prescripti. verbis declarat bar. assignando rationem diuersitatis in dicta.l. stipulationes non diuiduntur.in.rj.oppo.⁊ in.l.vnica.in.iuj.questiõe principali.C. de sen.que pro.q̃ inter ꝓse. Sed certe contra istam rationem obstat:q̃ claruz est. q̃ si promisi ticium sistere in iudicio q̃ ista obligatio nõ est precisa.l.penul.ff.siquis in ius voca. nõ ierit.quia soluendo interesse liberoꝝ.⁊ tamē si moritur ticius liberoꝝ. vt in dicta.l. si homo mortuus. ⁊ in.l.iuj.vbi per Jason.ff.siquis cau. vnde posset dici ꝑm Jason.in dicta.l.q̃ te.in.v. collū. q̃ non sit differentia inter contractꝰ nominatos ⁊ innominatos.sed q̃ vtrobiq̃ re pempta debitor liberetur per fortem ter.ꝑm cum in.l.naturalis.§.sed si ciphos.ff. de preseri.ver.nec potest q̃ datum est repeti.l.iij.§.sed si sticibus.ff.de condi.ob cau.da. punctus ergo est respõdere ad dictam.l.si. inuenies q̃ Albe. ℙDau. de ca.⁊ Alexã.in dicta.l. fina.sequuntꝰ glo. postea effectualiter dicunt. q̃ illa lex si.procedit eo quia in illa lege finali precessit moza vel culpa. ⁊ si dicũt q̃ ista ratio est vera in se q̃ tamē diuinat maxime: quia moza culposa est delictum.ꝑm glo.⁊ docto. in.l. si moza.ff. solu. matri. sed in dubio excludẽda ē presumptio delicti.l.marito.ff. pro socio.respõderi potest q̃ illa de necessitate ita debet intelligi per tex. in.l.ter.§.sed si sticiꝰ.ff.de condi.ob cau.da. ℍoc idem sequit.dñs Jason in dicta.l.q̃ te.in.v.col. ⁊ per predicta dabimus alz ⁊ vndecimaz extensionez ad tex. nost. q̃ in tantũ sit verum. q̃ debitor speciei eius interitu liberatur q̃ nedũ habeat locũ in contractibus nomiuatis: verũ etiã in innominatis p.d.l. naturalis.§.sed si ciphos.ff.ꝺ ꝑscri.verbis. ⁊ p ea que supra dicta sunt.

¶Quarto limito vt non ꝓcedat quando debitor:sti cbi neglexerit eum seruum infirmum curare ⁊ ꝓpterea mortuus est ante moraz. nam tunc nõ liberatur arg.glo.in.l.ab hostibꝰ.in.§.si vir.ff.solu.matri.vbi dicit glo.q̃quemadmodum maritus occidens vxorem nõ debet lucrifacere eius dotẽ quã alz ex pacto vel ex statuto erat lucraturus.ita si eum infirmat non curauit.ita dicamus in presenti. q̃ quemadmodum debitor speciei non liberatur quãdo seruum debituz occidit in.l.si fideiussor.ff.de dolo.in.l. moza.in fine. ⁊ in.l.si seruum.in ꝑn.primo respõso.ff.de verbo.obligatio.ita quãdo dictus debitor eum seruum infirmũ non curauit per negligentiam. pro qua limitatione est tex.formalis in dicta.l.si seruum.in ꝑn.secũdo respõso. quẽ ibi notãt doctores ad hoc maxime Alex. ⁊ sic piasũt occidere aliquem vel infirmũ sine medico negligere. vt ꝓbat di.tex. hec duo equiparando.in ꝓncipio.in ꝑmo ⁊ secũdo responso. q̃ adeo procedit. nõ solum si dictus debitor nõ adhibuit medicum: ſz etiam si medicum adhibuit sed malum. vel minus peritum.cum bonum ⁊ peritum potuit adhibere. vt etiam glo.in dicta.l.si moza.⁊ tex.no.ad hoc in.l.q̃ si nolit.§.mancipium. ver. culpa.⁊ ibi ad hoc notat Ange.in tertio no.ff.de edil.edic.nam paria sunt nõ facere aliquid vel vicios vel minus bene facere. vt in.l.quotiens.ff.qui satisda.cogun.⁊ glo.in dicto.§.si vir.facit aureum ibi bal.per eandem diceus prestari argumentum. q̃ si vulneratus nõ adhibuit medicũ ⁊ moriatur ꝓsumit̃ sua culpa decessisse.⁊ ideo vulnerans non tenet̃ de homicidio quando vulneratus iudicio medicoꝝ poterat se habere ad vitã ⁊ ad mortem.⁊ dicunt ibi Jo. de imo.⁊ moderni. q̃ istud ē oi modo.dignum ad practicam pro defensiõe vulnerãtis.⁊ illaz glo.ad hoc reputat singularem.ibi ℙDan. de ca. ⁊ Rapha.cuma.⁊ dicit ibi Rapha.q̃ ita alꝫ consuluit ō facto.⁊ sequit̃ ibi Jason ⁊ omnes. ℙPro qua glo.facit etiam.tex.no.in.l. qui occidit.§.fina. ⁊ ibi bal.ad hoc notat.ff.ad legem acqui. idem bal. in c.j.in.vj.questiõe. qui.mo.feu. amit. canoniste in.c. ij.de cleri.percusso. ℙPro quo facit ꝑm Alexã. in dicto.§.si vir. q̃ si aliquis vulnerauerit mortifere aliquẽ ⁊ alius postea cum effectualiter occiderit q̃ solum ꝑmus tenetur de homicidio.tex. est ad litteraz in.l. itẽ mella.§.celsus.ff.ad legẽacqui.⁊ in.l.hunc scripture §.si seruus.eodem titulo.⁊ dicit ℝo. in singulari.cl. se alꝫ lucrasse vnum mantellum de sirico per illũ tex. bal.in dicto.§.celsus.notat ex illo tex.mirabilem modum euãdẽdi vulnerantem mortifere.dic tamen cõtrarium:quia incõtrarium est tex.ad litterã inexitabilis.in.l.ita vulneratus.in principio.ff. ad legẽ aqui. ⁊ ibi glo. expresse notat in verbo tenere. vnde bal.in dicta.l.ita vulneratus. expresse notat illum tex.contra cautelam cuiusdam aduocati iniqui quidã mortifere vulnerauerat aliquem ⁊ erat captus.cõsuluit cõsanguineis vt illum vulneratum totaliter occiderent ad hoc vt ipse percussor solum teneretur de vulnere.dicit ibi bal.q̃ istud consilium non prodest quando est certum q̃ primũ vulnus esset mortale. Secꝰ si esset dubium tamẽ q̃ ꝑ tali consilio ꝑmiũ qõ debereꝫ aduocato pro suo salario.⁊ tali consilio esset q̃ deberet laqueo suspendi.⁊ cuz ista vltima dicissione tenet Flo.in.d.§.celsus.⁊ in.d.l.ita vulnerat⁹ ⁊ veronẽsis in cautella.xxij.incipi.qdã tradũt mirabiliꝫ cautelaz ibi tñ cõcludit q̃ oportet clare constare q̃ vulnꝰ erat mortale vt ꝑmus teneaꝫ de homicidio refert ⁊ segẽ.d.Jason.in.d.§.si vir.in.ij.col.tñ.adde q̃quẽ admodũ vulnerãs excusatur q̃n vulnerat⁹.nõ adibuit medicũ.⁊ summ⁹ in dubio q̃ vuln⁹ põt se habere ad vitã ⁊ ad mortẽ.ita etiãq̃n medicũ adibuit sed mꝰ peritũ q̃ ꝑsumit̃. decessisse culpa sua. ⁊ nõ ex vulnere ⁊ supradicta tenet Ange.in.d.§.si mãcipiũm vltimo nõ adde etã ⁊ hoc ē cõtingibile q̃ idẽ erit quãdo dict⁹ vulnerat⁹ habuit accessuz ad mulieres q̃ tũc ꝑsumit̃ mori sua culpa.⁊ nõ ex vulnere ita singulariter tenet bal.in.c.j.in.iij.col.qui mo.feu.amit. adde q̃ etiam.id esse si biuit vnum.in casu quo illud biuere erat sibi ꝓbitũ ita tenet bartolo.cepola in cõsilio.cxviij. incipi magister Jacobus in medio.vj.collũ.⁊ refert Bal.ita consuluisse in cõsilio incipi. Ad euitandam premittendum est.in.iij. collum.idem si dictus vulneratus aliquem alium excessum facit in comedendo vel in nõ obediendo medico negz medicinis.vt trahit late Bartolo cepola. in.d.consilio ⁊ in consilio.xij.in ripienni.Ez ignotus verba faciam.⁊ in cõsilio.lxij.incipi. Magnifice ac generose pretor. in vij.col.⁊ adeo procedit ista limitatio ad nostruz tex. nõ solum quando debitor fuit negligens in curando seruuz quẽ ciebat esse debitũ sed etiam si ignoraret. tex est ꝑm.d.Alex.in.l.si seruus.§.de illo ꝑmo respõso.ff.de verbo.obliga. ¶Quinto limita vt procedat in debitore speciei.vt probat hic clare tex. dũ dicit. ℳominẽ centũ mihi debeas.secus tamẽ est si ecꝫ debitor generis vel quantitatis.nam tunc nullo casu fortuito debitor liberatur. vt in.l.in ratione.§. incerte.ff.ad legem falci.⁊ in.l. incendium.C. si cer.peta. q̃ vltimum fallit nisi debiꝫ obtulisset creditori debitum:⁊ creditor recusasset recipere.⁊ postea periret quãtitas:quia tunc debitor liberatur non ipo iure ſz ope exceptionis.tex.est in.l.qui decem.ff. de solutio. ⁊ sic queras que est ratio quare debitor non liberatur ipo iure. dicꝫ ratio est:quia ibi non perit illud qõ debetur:quia ex quo est debitor quantitatis in genere generalissimo quantitas perire non potest. ⁊ ideo lz pereant illi nũmi quos obtulit. nõ tamen liberatur ipo iure cum nõ pereat illud qõ debetur.tamen ex equitate liberatur opere exceptionis. ¶Vnde est q̃ si debitor esset generis limitati vel quantitatis limitate liberareꝫ ipo iure.ita limitat no. Bal.in.l.acceptaz. i ꝓma collum.C.de vsuris.⁊ dixi supra in nona extẽsione. Unum tamen est q̃ ad hoc vt debitor quantitatis per oblationem liberet̃ ope exceptionis nõ sufficeret verbalis oblatio:immo requirit̃ realis. tex. ē i dicta.l.qui decem.ver. idem respondjt.in ſ. que regula patitur sex limitationes de quibus ad plenuz videas per.d.Alexan.in.l.si moza.in.iij. collum. cum silib⁹.ff.solu.matri.redendo igitur ad propositiz debitor interitu rei debite liberatur quando est debitor in specie.secus si in quantitate per dictum.§. incerte. ⁊ per dictam.l. incendium. ¶Fallit dicta regula.d.l.iicen diuz.si esset debitor quantitatis respectu certe speciei. tunc perempta illa specie etiam liberatur a quantitate.ita limitat Bar.dicta.l.incendium.in.l.q̃ te. ⁊ ante eũ ibi Alb.sequũtur ibi ℙDau. de ca. Alexan. Fran.de are. ⁊ Jason. Ly. Bar. ⁊ bal.in dicta.l.incendium. bar.in.l. ⁊ si centum.ff. de verbo.obligatio. Ange. Jo.de imo. ⁊ Alexan. ⁊ cõmuniter moderni in presenti. ⁊ hoc per tex.in.l. quidã.§.si ibi.l.filiusfamilias.§.fi.⁊.l. ticio textores.§. finali.ff.delega.j.cum alijs multis concordantijs allegatis per Jason.⁊ Lance.in dicta.l.q̃ te.⁊ ista est communis sententia.vt ibi refert Jason ⁊.d. Alexã. in presenti.jz iste passus sit disputabilis. ⁊ late disputauit.d. Jason in dicta.l.q̃ te. istud tamen est veruz q̃ debitor quantitatis respectu speciei liberaꝫ in quãtitate perempta specie quãdo q̃ntitas in genere debita respectu speciei cẽt incerta. secus si dicta quãtas esset certa:quia nõ liberatur interitu speciei. te ꝑ no. ꝑm Bar.in.l.vir vxori.ff.de doti.pleg. dicit tñ.do. Alex.hic q̃ circa.d.l.vir vxo.ē aduertẽdũ lz docto. nõ dicãt ſz eũ.q̃ tex.in dicta.l.vir vxori. posset intelligi q̃ ideo ibi nõ liberatur debitor: quia quantitas illa veniebat iure obligationis ⁊ actiõis quo casu siue quantitas sit certa siue incerta nunq̃ liberatur debitor quãtitatis respectu speciei etiam si species ipa pereat.vt probat tex. ꝑm eum in.l.fundum cornelianũ. ff.de solu.sed in tex.l.ticie textores.in fine. cum silib⁹. quãtitas non erat in obligatione.sed in solutitione.propter prestationis difficultatem.l.si pluribus.ff. delega.j. Vel potest alio modo responderi.d.l.vir vxori. ꝑm Jason in dicta.l.q̃ te.in fine.vj.collum.quia ibi quantitas debetur iure legati.⁊ quia testator persecutus est in eadem voluntate.vt tex.ibi in fine innuit.⁊ sic si non perseueraſſet in eadem voluntate mortuis seruis non deberent heredes estimationem prestare sed certe videtur q̃ etiam in dicta.l.ticie.in fine.cum similibus.testator eodem modo perseuerauit in eadem voluntate.tamen heredes liberantur ab estimatione nisi sustentando Jason. dicas q̃ in dicta.l.vir vxori.species perempta fuit viuo testatore.⁊ hoc testator videns ⁊ sciens perseuerauit in eadem volun-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tate.vt probat ibi tex. viuo viro mancipijs mortuis. sed in dicta.l.ticie. in fine. species fuit percepta post mortem testatoris. vt probat ibi dum dicit. Anteq̃ interpellaret. z ly ipe nõ dicat iste fuit intellectus ad dictam.l. vir vroꝛi.positus ante Jason.per Augustinum arminensem. vt refert z sequitur Lance.in dicta.l.q̃ te.in.ij.collum.z iste intellectus mihi placet plus q̃ intellectus Bar. inquantuz dixit. q̃ ideo in dicta.l. vir vroꝛi. heres debitoꝛ quantitatis respectu speciei non liberatur ex eo q̃ ibi quantitas erat certa z limitata.nam ista responsio non videtur bona.z cõfunditur per tex.in.l.in naue saufelli.ff.locati.z in.l.j. C.de iure emphite.in quibus certum erat in obligatione puta pensio vel canon respectu certe speciei.i. fundi emphiteoti. tamen si pereat tota liberatur emphiteota dicta.l.j.ita reprobat solutionem Bar.Iance.per.d.iuram.d.l.q̃ te.in.iij.col.sed certe defendẽdo Bar. ab hac impugnatione possit dici q̃ in.d.l. vir vroꝛi.illud sit duplici respectu. Primo ratione quantitatis certe z limitate. vt supra dictum est. Secundo fauoꝛe dotis ne mulier remaneret indotata ꝓpter casum fortuitum.z si queras de ratione dicas illud speciale ibi in dote:quia in materia fauoꝛabili vt est dotis causa sufficit allegare rationez specialitatis. vt notat Pau.de ca.in.l.j.per illum tex.ff. solu.matri.z sic teneo vel solutionem quam dedit dñs Alex. in presenti ad dictam.l. vir vroꝛi. vel illam que magis licere dicta.l. vir vroꝛi.amicaꝫ quaz possit Aug. arimensis in dicta.l.ticie textores.Ş.finali.quam loquitur z refert Lance.in dicta.l.q̃ te.z ibi Jason. ly de Augustino nullam facit mentionez.z adhuc magis mihi placet ista q̃ illa quam Alexan.dedit dicẽdo. q̃ in dicta.l. vir vroꝛi. debebatur quantitas iure actionis.sed in dicta.l.ticieltextores. quantitas debebatur officio iudicis:quia contra eum est tex.expꝛssus in.l.si res.in verbo actionem.de precio.ff. delega.iij. vbi dicitur q̃ estimatio debetur iure actiõis:ergo nõ loquitur de officio iudicis cum actio presupponat obligationem.l.licet.Ş.ea.ff. de procura. q̃ secus est in officio iudicis.l.qui per collusionem.ff. de actio. empti.z ven.z in.l.quint⁹.z ibi Bar.ff. de anna.lega. sed possumus respondere sustentando Alex. q̃ in dicta.l.si res ponit actio.pro officio iudicis naz impꝛopꝛie.z largo modo officium iudicis ponitur pro actione.vt est glo.in.l.si seruum.Ş.sequitur.z ibi Ange. z moderni notant pro singulari.ff.de verbo.obliga. Bar.in.l.finali.ff. de iniurijs.cum alijs concordantijs que trabunt per doctores in dicto.Ş.sequitur.z in.l.j.ff.de iurisdi.om.iudi.z insti.de actio.in pn. ¶Limitatur alio modo dicta.l.interdum.scilicet q̃ debitoꝛ quantitatis nõ liberetur interitu quãtitatis nisi cõ uenisset q̃ creditoꝛ suscepisset in se periculuz. vt in.l. periculi.ff.ỏ nauti.feno.Sm Bar.in dicta.l.q̃ te.refert z sequitur Jason ibi.vbi dicit q̃ dicta.l.periculi. est fortissimus tex.sed certe ista videtur inepta limitatioꝛ:quia ibi nõ peꝛit pecunia.Ş bene solumtur obligatioꝛ:quia euenit conditio sub qua creditoꝛ suscipit in se periculum Sm Lance.in dicta.l.q̃ te.bene verum ẽ Sm eum ibi q̃ in dicta.l.periculipecunia est instar traiecticie. ¶Limitatur etiam dicta.l. incendiuz. per tex.singularem in.l.ticius.ver..sed neq; ipi⁹.ff.ỏ preseriptis verbis.vbi dicit q̃ liberatur debitoꝛ generis perempta quãtitate quotiẽscũq; lucrũ pcipiẽduz ex dicta quantitate erat in pte dandum creditoꝛi.quẽ tex ponderat ibi ad hoc solum Pau.ỏ ca. z dicit q̃ est singularissimus z q̃ nescit concordantẽ in iure.z q̃ per illum tex.datur notabilis limitatio ad.d.l.incẽdium.q̃ est quando do tibi quantitatẽ pecunie.z sic trãsfero in te dominium cum hoc vt si qd lucraꝛ⁹ sis sit cõmunicãdum.naz si quãtitas illa pereat dicit ibi tex.q̃ debitoꝛ liberaꝫ.istam limitationẽ simpliciter refert z sequitur.d.Alexan. in hac.l.in fi. z per illũ tex. in dicta.l.ticius.nõ solũ limitaꝫ. Regula.d.l. incendium.sed etiam limitatur regula.l.pignus.C. de pigno.actio.vbipiculũ spectat ad eũ qui est dñs. Aliã limitatjonẽ a.d.l.pign⁹. ponit glo.singularisin.l.nõ omnis.quã ibi no. solus Ludo.roma.ff. si cer.peta. quã ibi videatis aduertatis in.illa.l.ticius. ego dedi pecuniã alicui.z sic transtuli dominiũ cũ hoc. vt si qd lucratus fuerit solueret ꝓ me tributum.z sic istud pactũ si bene cõsideramus fiebat gratia creditoꝛis ꝓncipaliter.z sic erimus in simili.l.siquis nec causam.ff. si cer.petaꝫ.sicut ergo ꝓncipale lucrũ debet eẽ creditoꝛis.vt.d.l.ticius ideo nimirũ.si periculũ spectet ad creditoꝛẽ cuius gra ꝓncipaliter celebraꝫ ille contractus.z sic limitaꝫ in.d.l.q̃ te.z in.d.l.pignus. Pdicta omnia ,pcedũt inquãtũ dixi.q̃ debitoꝛ quãtitatis pempte illa nõ liberatur quãdo quis ẽ obligatus ad quãtitatẽ simpliciter sin aũt obligatio quantitatis fuisset limitata ad certũ genus monete.vt quia ,pmi si tibi decem excellentes. pone q̃ isti excellentes sunt exbãnitiper dominũ terre vel regem vt nullo modo possint expendi nũquid debitoꝛ liberet.z dicit Bar. in.d.l.q̃ te videri q̃ sic:quia cadẽ ẽ ratio que ẽ in debitoꝛe speciei.vt in.d.l.in ratiõe.Ş. incerte.ff. ad lege fal.nec põt dicere saltem remanet argentũ in materia que poterit solui.nam in obligatiõibus pſonalib⁹ q̃ supest ex re pempta ad creditoꝛẽ non ptinet.vt.l. mortuo bone.inpn.ff.delega.ij. cõtrarium tñ credit ibi Bar. Jmo.q̃ debitoꝛ nõ sit liberatus a prestando pecuniam illam in materia q̃uis in forma presta ri non posset: qz saltem debet prestari in materia qz materia trahit ad se formã.l.quesitum.Ş. illud fortasse.ff.de ieg.iij..nec distinguit Bar. an esset in mora vel nõ.z cum Bar.tenet Pe.de ancha.in repetitiõe regule peccatũ.in.y.oppo.ỏ regu.iuris.lib.vj. sed ipemet Bar.sibi cõtrarius in.l.paulus.in.ij.col. ff.de solu.vbi Jo.ỏ imo. late disputat tenet q̃ ego non possum soluere in pecunia noua allegat.c. cũ canonicis. ỏ cẽ sib⁹.ratio ẽ Sm Ange.in dicta.l.q̃ te.post antiquos. z in.l.cũ quid.ff.si cer.peta.qz ly in vino fruméto z similibus bonitas cõsistit in materia.vt in illa.l. quesita.ꝓ Bar.allegata. tñ in pecunia bonitas cõsideratur ex vsu.l.j.ff.de cõtrahẽ.emptio.z istam secundaz opinionem tenet Pau.ỏ ca.in dicta.l.q̃ te. Anto. de bu.in.c.quãto.de vsureuraꝫ. Pe.de ancha.in clemẽ.si beneficioz.de decimis. Rapha.cu. in dicta.l. paul⁹.z istam scutẽtiaztanq̃ verã sequitur Jason in d.l.q̃ te quã intellige quãdo pecunia fuit reprobata post moraꝫ debitoris. sed si debitoꝛ nõ fuisset in mora aliqua.tũc,pcedit sentẽtia Bar.in.d.l.q̃ te.quia tũc posset soluere de moneta antiqua.ita cõcludit Ly.in l.in minoꝛ.in.ix.q.C.de in integ.resti.mino.z Bal. Ludo.roma.in.l.cũq̃d.ff.si cer.peta. Hosti. Jo.an. Jmo.in.d.c.quãto Alberi.de rosa.in ꝑma ꝑte statutoꝛ.q.iij.z Jmo.in.d.l.paul⁹.z.d.Alex.i.d.l.q̃ te. z ibi Jason.circa tñ istã doctrinã Bar. de moneta. vide Bal.in.l.fi.circa mediũ.C.de nõ nume.pec.ꝓ ꝓdicta dabiẽ intellect⁹ ad.d.l.incendiũ.ad quã. Ex supradictis habes regulã cũ q̃q; limitatiõib⁹. erit igiꝭ regula.q̃ debitoꝛ quãtitatis pempta quantitate nõ liberaꝫ in.d.l.incẽdiũ. z.d.l.in ratione.Ş.incerte. ¶Fallit ꝑmo nisi esset debitoꝛ quantitatis respectu speciei.nã pempta specie liberaꝫ a quãtitate in.d.l. ticie textores.in fi. ¶Fallit secundo nisi debito obtulisset.vt dicta.l.qui decem.ff.de solutiõibus. ¶Fallit tertio nisi aliter cõuẽtuz fuisset inter partes.ꝓ.d.l. periculi.ff.de nau.feno. ¶Fallit ꝙrto quotiẽs lucrũ pcipiẽdũ ex dicta quãtitate erat in pte dãdũ creditori vt.d.l.tici⁹.ff.de ꝓscript.verbis. ¶Fallit quinto nisi moneta fuisset mutata ante moraꝫ debitoris. nã tunc debitoꝛ liberatur a prestãda illa pecunia in forma noua.vt per Bar.in.d.l.q̃ te.ỏ qb⁹ ibi videatis ꝓ modernos. ¶Nota secũdo ex isto tex.ibi. Si aut interpellatus nõ dedisti aut occidisti cũ.q̃ debitoꝛ cõstituit in mora duob⁹ modis.Uno mõ ꝓ negligẽtiã. z sic interpellatus negligendo. Secũdo mõ faciendo Irẽ debitã interimẽdo. ¶Circa qõ ẽ aduertẽdũ ad quattuoꝛ casus. Primus ẽ in faciẽdo.i. quotiẽs debitoꝛ fecit quominꝰ rẽ debitã posset prestare faciendo. Secũdus ẽ monitrẽdo.l.quociẽs debitoꝛ fuit negligẽs propter quã negligentiã damnificatur creditoꝛ. Tertius ẽ quãdo obligatio cõtinet.dicim an aduenieẽte die solutiõis debitoꝛ sit in mora sine alia interpellatiõe. Quartus ẽ quãdo obligatio fit sub cõditio ne an aduẽt⁹ cõditiõis cõstituat debitoꝛem in moꝛa. ¶.Circa primum.i.quando sumus in faciendo an debitoꝛ faciendo aliquem actum constituatur in moꝛa.z circa hoc dici q̃ duplex est actus. Unus est actus licitus.z in hoc debitoꝛ nõ cõstituitur in moꝛa si illum actum licitum fecit ignoranter.tex.est in.l.is qui ex stipulatu.ff.de actio.z obligatio.iũcto tex.in.l. q̃ te.ff. si cer.petaꝫ. exempluz aliquis promisit mihi sticbum anteq̃ cum in moꝛa constituissem per interpellationem ignoranꝫ se esse obligatum sticbuz manumisit.z sic fecit actũ licitum qui est in anumissio. nam tunc manumittendo ante moraꝫ nõ fecit moraꝫ. ita illũ tex.intelligit.d. Alexan. in.l.si seruũ.in pn. in secũda respõsiõe.ff.de verbo.obliga. ¶Hoc tñ fallit in herede q̃ obligatur ex causa lucratiua.i. ex causa hereditaria.ex qua lucruz consequit.nã ly sit ignoras faciendo actum licituz.i.manumittendo tenetur dicta.l.si seruum.Ş.de illo.in fine.in verbo.manumisit.no.glo.in.l.in summa.Ş.si seruum.ff.de condi.in debi.z in hoc.d.Ş.de illo.in fi.nõ est alibi.Sm Alex. in dicta.l.si seruum.in pn. z ita videtur etiam esse de mente Bar.ibi que verba sunt valde notabilia. Ex quo infertur Sm Alex.in.d.l.si seruũ.in pn. q̃.d.Ş. de illo.in fi.non,pcederet quãdo nõ esset lucratiua ly potius damnosa.vt quia nõ est solnẽdo:quia tũc nõ diceret titulus lucratiuus.l.si seruus.Ş.sticbũ. ver. item si duo.ff.delega.j.l.si hereditatem.ff.mandati. trahit Alexan.in.l.inter stipulantem.Ş.itez si rem.ff. ff.de verbo.obligatio. Sed Rapha.cuma.in dicta l.si seruum.tenet contra intellectum Bar. datuz ad dicẽdũ.Ş. de illo.in fi.fundans se ex coꝛ:quia legatariꝰ etiam pretendit causaz lucratiuã sicut heres:ergo in pari causa potioꝛ dz eẽ causa heredis q̃ ẽ reus.vt in eadẽ.l.si seruus.Ş.sequitur. z ꝓpterea ipe Rapha. aliter intelligit tex.in dicto.Ş.de illo.dicẽdo q̃ ibi heres manumittens voluit dõnare libertatez seruo. vn de equũ ẽ q̃ donet ỏ suo. que responsio nõ placet ibi Alexã.quia heres veꝛisimiliter nõ donassꝫet.i.nõ manumisisset ex liberalitate si sciuisset alteri deberine duplici onere grauareꝫ.argu.l.ticia.Ş.qui inuita. ff.de lega.ij.z ideo putat ibi Alexã.primũ intellectũ veriorẽ qui etiaz mihi placet ꝓ suas ratiões ꝑmaxime q̃ illum intellectum tenet ibi Bar. vt supra dixi. neq; obstat q̃ in pari causa potioꝛ debeat esse causa rei in

Universidad de Deusto
Biblioteca

quo se fundabat Rapha.quia respõdet ibi Alexã. dicẽs nõ ee ibi in.d.ℌ.de illo.parẽ cãz eo quia legatarius in relegata habet voluntatẽ defuncti pro se:sed heres nõ.z istam putat ibi Alex.eẽ rationẽ illius.ℌ. de illo.iuncta rõne Bar.ibi in ꝓncipio illi⁹.l.si seruũ. Et sic ex isto ꝑmo casu habes regulam cũ fallẽtia. Regula ẽ q debitor faciẽdo actum licituz ignorãter nõ cõstituitur in mora.l.is qui ex stipulatu.ff. de actio.z obliga.fallit in herede ex causa lucratiua succedẽte qui ꝛ faciat actum licitũ z ignorãter nihilominus est in mora.zsic tenetur dicto.ℌ.de illo. ¶Secũdus estactus illicitus puta occidẽdo. vt si debitor occidat seruũ:tũc eum occidẽdo constituit in mora. tex.est ꝑm vnum intellectũ.glo.ibi cõmuniter approbatum in.l.eum qui.ℌ.fi.ff.de verbo.obligati.z in.l. mora.in fi.z ibi Bar.eodẽ titulo.in.l.si fideiussor.ff. de dolo.ꝛ in cõtrariũ videat facere tex.in.l.si seruuz. in ꝑn.ꝑmi rãsi ibi dum dicit tex. Nulla mora intervenietẽ.ꝓcto eo q infra dicit.occidat.ff.ō verbo.obliga.perquẽ Rapha.Imo.Pau.de ca.z Fran. de are.ibi tenuerũt cõtrariũ.immo q occidẽdo mora nõ cõmittit.sed culpa vel dolus in faciẽdo:sed cõtrariũ ẽ veritas:immo q occidẽdo debitor.rem debitã comitit morã ꝑz Bar.i.d.l.eũ q.ℌ.fi.in.d.l.mora.z vtrobiqz sequitur Alexã. qui respõdet ad.d.l.si seruũ.ibi tenẽdo cũ Bar.q ibi in.d.l.si seruũ.loquit tex.de mora ꝓcedẽte homicidiũ.nam ꝑm eum fatendum est nullam moram precessisse.ꝓ qua opinione facit tex.noster a nemine in hoc põderatus.ibi dũ dicit.Si aut interpellatus nõ dedisti aut occidisti eũ vbi tex.equiparat ista duo.scilicet interpellari z occidere:ergo quẽadmoduz per interpellationem quis constituitur in mora ita occidẽdo.z ita tenet Fran.ō are.sibi contrarius in hac lege in principio. Circa q tamẽ no.tria verba.quandoqz debitor interfecit rem debitam postq̃ venit z cessit dies z semper ẽ in mora.vt in dicta.l.si seruum.in ꝓn.z in dicta.l.mora.in fi.Quãdoqz occidit ante diẽ z tũc si in actu interficiendi nõ purificatur cõditio seu dies nõ ẽ in mora interficiẽdo.vt in.l. si fideiussor.ꝑm cõmunem intellectum.ff.de dolo.quandoqz ab ipo actu interficiendi purificatur obligatio precedens.z tũc occidẽdo cõstituitur in mora.vt.d.l.eũ qui.ℌ.fi. ista tria z pulchra verba posuit Bar.quẽ ibi refert z segt̃.d.Alex.i.d.l.mora.vbi cum videas. Hoc tamẽ fallit in casu in quo debitor ꝑcici eam occideret bene merẽtẽ. tex.ẽ in.l.qui seruum.ff. de verbo.obliga.in.l. elegãter.ℌ. fin ali.ff.de pigno.actio.in.l.quid ergo.ℌ.heredes.ff. delega.j.qõ potest induci ad questionem de qua per Jason.in dicto.ℌ.heres.z per Fran.de are.in dicta l.qui seruum.z ad no.per Bar.z modernos in.l.ab hostib⁹.ℌ.si vir.ff.solumatri. de quibus questiõibus videas per doctores in dictis locis. ¶Secũdus casus ẽ.scilicet i omittẽdo.z iste diuiditur i duos. Primo in omittẽdo.i.in nõ curãdo seruum debitum.vbi tenetur debitor talis serui si ꝓpter omissionem medicamẽti seruus ẽ mortuus.vt in.l.si seruum.in ꝓnci.secũdo rũsõ.ff.de verbo.obligatio.z de isto ꝑmo memoro omissionis satis dictum ẽ supra in secũdo no. in quarta limitatiõe vbi videas. Secundo modo dicitur quis negligẽs omittẽdo.i.interpellatus nõ restituẽdo. ¶Istud no.scilicet q quis cõstituitur in mora per interpellationẽ extende aliquibus no. modis. Primo vt.nõ solum habeat locum quãdo debitor ẽ interpellatus in iudicio. sed etiã si extra iudicialiter interpelleẽ.glo.ẽ in.l.vinũ.in verbo petitus.in prima ꝑte.ff. si cer.pcta.glo.in.l.qui rome.ℌ.coheredes. in verbo testato.ff.ō verbo.obliga.z glo.in.l.fideiussor. obligari.in fi.ff.de fideiusso.z glo.in.l. amplius non peti.ff.rem ra.habe.facit tex.in.l.denunciasse.in ꝑn. ff.de adulte.z ibi Bar.no.z legit sub lege qui vxori. idẽ voluit Bar.z doctores in hac.l.nostra.que extẽsio ẽ etiã ampliãda etiã si interpellatio extraiudicialiter fieret per verba enunciatiua.vt quia creditor dicat debitori.egerẽ vel ego illa pecunia quã mihi debes. vt scio q es discretus vel similia verba.naz per ista verba cõstituitur in mora sicutisi expresse interpellaret. ita no.Bar.in.l.z hoc modo.ff.delega.j.z latiꝰ idez Bar.in.l. siquis mihi bona.ℌ. sed quid si mãdauit. per illum tex.z ibi alij doctores.ff.de acquiren.here. zin.l.j.in ꝓn.ff. de noui operis nũcia.not.bal. in.l. eum qui duobus.ℌ.j.per illum tex.ff.de acquirẽ.here.z in repetitiõe.l.q te.in.vj.collum.ff.si cer.petat. Ange.in.l.mora.in ꝑn.z ibi Flozi.ff.de vsuris. vbi adducũt tex.in.l.paulus.ℌ.j.ff. de bonis liber.z ista est magis communis sentẽtia est q Ly.quẽ allegat bar.in.l.preallegatis tenet contrarium.q verba deprecatiua vel enũciatiua nõ cõstituũt in mora.ita tenet Ly.in.l.in minoris.vij.q.C.in quibus cau.in integrũ resti.non est quem simplicirer sequitur bal. sibi cõtrarius.in.c. finali.si de feu.vasa. ab aliquo interpel.Alberi.de rosa.in.d.l.q te. vbi dicit q vidit practicari in palatio. q talia verba enũciatiua non constituerũt in mora.tamen precedens opinio est verior quia est magis communis vt supra dixi. ¶Extẽdo secundo nostrum tex. vt non solum interpellatio extraiudicialis constituat in mora:sed sola notificatio debiti extraiudicialis. ita bal. in.l.vinum. in vltima col.ff. si certũ petatur.vbi ita cõcludit postq̃ arguit ad partes.z põderat tex.in.l.j.in princi.ff. de liberis agno.ẽ melior tex.in.l.paulus.ℌ.j.ff. de bonis liber. qui tex.loquitur de simplici notificatiõe enũciatiue facta. ¶Tertio extẽde.vt etiam sufficiat vna sola interpellatio ad hoc vt ōbitor,cõstituat i mora.tex.ẽ iũcta glo.in.l.mora.ff.de vsuris.bar.in.l. ticia.ℌ. vsuris.per illum tex.ff.delega.ij.bal.in.l. naz ita diuus. ff.de adoptiõ.facit glo.in.l.si tempore.C. de fide instrumẽ.z iure.baste.libro.r. z glo. in.c. si episcopus. xviij.distin. Roma.in presenti.facit tex.noster inquãtam loquitur in numero singulari.ibi dum dicit interpellatus.quem tex.hic ad hoc põderauit barbatius. Nõ fallit primo in casu.l.si conuenerit.ff. de pigno. actio. Fallit secundo in casu auẽ.statuimus.C. ō episco.z cleri.scilicet in iudicibus recusantibus ministrare iusticiam clericis:quia ibi requiritur trina interpellatio.z post trinam requisitionem iurisditione priuãtur. Facit tex.in.c.j. de suple.negli.prela.. ¶Fallit tertio in casu.l.de pupillo.ℌ.siquis ipi pretor.ff. ō noui operis nũcia. regulariter autem sufficit vna interpellatio ad hoc vt quis constituatur immo per vtra supꝛ allagata.q põt vltra supradicta fundari p se quẽtia.ꝑmo tex.in.l.boues.ℌ.hoc sermone.ff.de verbo.obl.z tex.in.l.dotis vltima.ff. de iure do.vbi habetur.q verba intelligũt de ꝑmo act.tũ z sic de primis nuptijs.z per dictã.l.boues.ℌ.hoc sermone. decidit bal.in.ꝑhemio decretaliũ.i.r.col.si testator mãdauit bona sua distribui in mulieribus pauperibus maritandis ꝙmis indiffinite locutus sit.tamen ſ essent vidue pauperes maritande non possent in eas fieri distributio:quia vidue transeunt ad secundas nuptias z verba testatoris debent intelligi de primis. ita per illum tex.decidit Bal.in.c.olim ex litteris.in.ij.collum.de rescrip.q si arbitro data est potestas prorogandi terminum compromissi. simpliciter intelligitur de prima.z sic de vna prorogatione tantum z nõ vltra.qõ bene nota.z idem tenet Bal.in.c.finali.in ix.collum.de consue. ¶Secundo idẽ facit tex.in.c. nõ potest.ℌ.j.de ꝓbẽ.in.vj.per quem tex.dicit Alberi.de rosa.in secũda parte statutorum.q.clxxx. incipiẽ. Cum per dñm fratrem Ubertum ꝛc. circa finẽ q si alicui cõceditur licẽtia ingrediẽdi clausuraz monialium intelligitur de prima vice tãtũ z nõ vlterius qõ est notandum pro licentia data se reniſſime regine nostre cui a põtifice fuit data licẽtia vt potuisset ingredi clausura fratrum cartusiensium. vt cuz semel ingressa fuit non possit amplius intrare dictam clausuram dictorum fratrum sine noua licentia. ¶Tertio facit tex.no.in.l.si socius pro filia.ad prin.ff.pro socio.quem Rapha.sul.ibi in quinto nota.ad hoc notat z reputat singularez. vbi est tex. q si inter plures fratres insta sit contentio q filie maritentur de communi.z vna maritata sit cõmunibus expẽsis z mortuo marito:quia omnia bona consumpserat non potuit dotem rehabere non ẽ denuo de cõmuni re maritanda: quia illa conuentio intelligit de prima dote z non de secũda vel vlteriori nisi aliud expresse actuz sit.vt ibi est tex.nota.qõ tamen nota. quia hoc posset contingere de facto in alijs terminis. ꝛaz ego habeo q ꝛ hodie omnia bona sunt communia inter virum z vxorem obtenta durante eodem matrimonio per l.j.titulo. Delas ganancias.foro legum.z maritus possit dictabona alienare vxore etiam contradicente. vt in prima copilatione legum regni nostri in titulo delas ganancias.l.iij. ante finẽ. q si maritus habeat vxorem z filiam ex prima vxore quaz de dictis lucris in damnum vxoris non possit dotare nisi vxor consensisset per dictam.l.socius pro filia. q si vxor sic mel consentiat q de bonis communibus sic durante matrimonio obtẽtis talis filia dotetur q ꝑdita.d. dote nõ est iterum dotanda de bonis communibus:nisi iterum vxor cõsenciat.qõ est notanduz:qz multotiẽs potest contingere in practica. ¶Quarto facit quod determinat Bar.in.l.j.ff.ad legẽ iuliã maie. z in dicta.l.dotis vltima.ff. de iure do. z vot. Unge. in.l. vtimur.ff. de sepul.viola. q securitas concessa bannito de eundo z redeundo intelligitur pro vna tãtum vice z nõ vlterius. ¶Quinto facit q pulchre decidit Bar.in.l.cuz quidaz.ff.de ãnuis lega.q si testator in testamento disposuit q fratribꝰ sancti Frãcisci prestet vna pitãtiain festo sancti Francisci.intelligitur q debeat prestari semel tantum. non autem quolibet anno in infinituz. q̃uis ille tex obstet ad oppositum.ꝛ bar.ibi conetur respondere. z tex. est in.l. defuncta.ℌ. finali.ff. de vsufru. z contrarium teneat Rapha.cumẽ.in.l. cum qui kalendis.ff. de verbo. obligatio. ¶Sexto facit q õterminat bal.Imo. z moderni in.l.diuortio.ℌ.q in ãnos.ff.solu. matri. per illum tex.cum glo. de eo qui vendidit vuas quebis in anno fructificant q intelligatur de primis tãtum. ¶Septimo facit q decidit bar.in.l. hoc articulo.in vltima collum.ff.de here.institu.quãdo prohibitum est premium ingredienti talem ciuitatem q̃ intelligitur de eo qui prius ingreditur. z q ille solus habere debet. ¶Octauo facit q egrie decidit bal. in.l.j.in.j.cal.ad finem.C. de fideicom. quando testator granauit heredẽ q debeat vestire vxorem viduam an sufficiat vna vestis an quolibet anno debeat prouidere de vestimentis ibi videas: quia quotti-

Universidad de Deusto
Biblioteca

dianum est. tamen illam decisionem Bal. sequitur d. Alex. in dicta.l. diuortio. §. ob donationem. in penulti. collū. quēibi videas. ff. solu. matrimo. ¶ Nono facit q̄ decidit Bald. in.l. licet. in. iiij. questione. C. locati. q̄ si aliquis conduxit molendinum destructum cum pacto reaptandi intelligitur de prima reaptatione tantum. ¶ Decimo facit q̄ decidit bal. in.l. finali. in. iij. collum. C. de indi. vidu. tollen. q̄ si testator facit testamentum in quo sub nomine appellatiuo relinquat vxorem suam dominam z massariam z vsufructuariam stante hoc testamento moriatur vxor z aliaz ducat qua superstite defunctus sit testator q̄ ista scēa vxor non admittitur ad tale legatū q̄uis factum sub nomine appellatiuo: quia intelligi debet de prima vxore z contra Bal. tenet Alexā. in secūd parte cōsilioz cōsilio. clxxj. incipi. Also processu cause vertētis inter dñaz antoniaz. vbi cōsuluit q̄ si testator relinquat alimēta future vxori q̄ fauore alimētoz intelligit nō solū de prima vxore sz de alijs. ¶ Undecimo facit qō vult Bal. in.l. sivtpropons prima. in vltima collum. C. quomodo z quando iudex. post Jmo. in. c. veniētes. de iureiurā. q̄ si alicui est data potestas arbitrādi intelligitur semel tantuz z non vlterius. ¶ Duodecimo facit ter. nota. in.l. cum pater. §. pater certā. in fi. ff. delega. ij. z ibi bal. in. iij. nota. Jmo. z alij ad hoc notāt. q̄ verba simpliciter prolata intelliguntē ad primum actū.. ¶ Terdecimo facit qō no. decidit Bal. in.l. finali. in. ij. collum. C. de dotis promissi. q̄ statutum disponens q̄ frater teneatur dotare sororem si semel eam dotauerit z casu fortuito dos sit deperdita q̄ nō tenet amplius dotare: quia statutū nō loquitur de duplici dote sed de vnica tantum. ad hoc allegat dictam. l. socius pro filia. ff. pro socio. tamē intellige sane hāc decisionem Bal. pro vt notā. declarat Alexand. post Bar. z alij ibi. in.l. si cum dotem. §. j. in. iij. collum. ff. solu. matri. ¶ Quattuordecimo facitū alia de quibus plene per dñz Jason in.l. diuortio. §. q̄ in anno. ff. solu. matri. z in.l. duobus. §. si ei qui. vbi ponit etiā aliquas limitatiōes ad dictas corroborationes quez ibi omnimodo videas. ff. de iureiurā. z per predicta remanet bene corroborata ista tertia extensio ad nostrum ter. in qua habuimus. q̄ in tantum est verum q̄ constituendo aliquem in mora sufficit interpellatio iudicialis. etiam si sit vna. ¶ Istam tertiam extensionem z ter. limita sequētibus notabilibꝰ limitatiōibus. ¶ Primo limita vt pceda t̄ bijs q̄ debentē iure obligatiōis z actiōis. secus in bijs que nō debētur iure obligatiōis: sed solum officio iudicis in istis interpellatio extra iudicialis nō cōstituit in mora. sed requiritur q̄ iudex moneat vel interpellet. ter. est singularis fm omnes. z Bal. ibi in.l. cum postulasset. in principio. ff. de damno infecto. z idem Bar. in.l. vbi. §. j. ff. de edendo. z in presenti. z rationem assignat notabiliter Bar. in.l. j. in vltima collum. z ibi Bal. in. iij. ff. de iurisdi. omnium iudic. z istud adeo est verum. q̄ oblatio libelli non constitueret tunc in mora: sed requireretur litis contestatio. ita singulariter determinat bar. in dicta.l. denunciasse. §. quid ergo. ff. de adulterijs. notat bar. z ibi in rubrica. C. de in ius vocando. facit textus in.l. si libertus a patrono. ff. de in ius vocando. intellige tamen in bijs que debentur officio iudicis nobili. Secus si iudicis officio mercenario: quia cum illud deseruiat actioni intentate interpellatio extra iudicialis constitueret in mora. ita notāter declarat Ly. in.l. j. circa medium. C. de alie. iudicij muta. causa facta. quem refert z sequitur bal. in.l. j. in. iij. collum. in ver. item differunt. ff. de iurisdi. omnium iudi. Hoc idem tenet Ludo. roma. in dicta.l. cuz postulasset. lz de Lyno z baldo nullam faciat mentionem. z est ibi ratio. fm cum propter illud generale. vt accessoriū z principale sint eiusdem nature. z lz illum textum in dicta.l. cum postulasset. in principio reddant doctores singulares z alibi non reperiri. tu tamen potes addere aliam. in.l. non iustam. C. ad trebellianum. iunctis notatis per bar. in.l. legatus. ff. ad trebellianum. z late per Jasonem in institutio. de fideicom. heredi. in pncipio. in additione. que incipit. Additio iuxta glo. ꝛc. z dicta.l. non iustam. ponderanti ad hoc Angelus z post eum Jmola. lz de Ange. nullam faciat mentionem in dicta.l. cū postulasset. in principio. ¶ Secundo singulariter limita predictam regulaz seu extensionem nisi creditor prius fuisset in mora. nam si postea interpellat debitorem extra iudicialiter nō cōstituit eum in mora: sed requiritur tunc litis contestatio. ter. est in.l. sed si alia. ff. de constituta. pecu. quem ter. ibi ad hoc notat Salice. z in.l. si pacto quo penā. in vltima collum. pe. carte ver. Unum tamen hic nota. C. de pactis. Hoc tamē dictum reprehendit. d. Alexā. in.l. vnū. in. ij. collum. ff. si cer. petaī. z in.l. si insulam. in vltima collum. ff. de verbo. obligatio. per ter. in.l. celsus. §. finali. cum legibus sequētibus. ff. ō arbi. z idem videtur velle bar. (lz Alexā. de eo mentionem nō faciat). in.l. item illa. in pn. ff. de constitu. in penultima collumna. ver. z eodem modo dico de actore. sed caue fm Jasonem in dicta.l. vnum. in. viij. collum. q̄ dicta.l. celsus. §. si. cum legibus sequētibus. loquitur in diuersis terminis. scilicet quo ad penaz. nos vero loquimur de mora que facit quē teneri de periculo casus fortuiti. z facilius quis excusatur a mora q̄ a pena: quia primo casu potest lōgo tempore mora purgari q̄ in secundo. vt declarāt doctores in dicta.l. si insula. z in.l. z si post tres. ff. siquis cau. z vide per Salice. in simili ter. in.l. z si per emptorem. §. finali. cum glo. ff. de actio. empti. sed certe satis probat conclusionem Alexā. ter. in dicta.l. celsus. §. finali. cum lege sequēti. qui loquitur de purgatione more quo ad cuitandam penam. z tenendo cum. d. Alexan. Respondetur ad ter. inductum per Salice. in dicta.l. sed z si alia. ff. de constit. pecu. q̄ ibi añ litem contestatā non fuerat facta per actorem alia interpellatio. ideo non mirum si expectetur litis contestatio. vel respōde ad. d.l. sed z si alia. vt p Alexan. in. d.l. vinum. z in dicta.l. insulam. in fine. ¶ Tertio limita hanc extensionem scilicet q̄ interpellatio extra iudicialis constituit in mora vt sit verū quando alia mora non precedebat sed si debitor primus erat in mora tunc interpellatio seu denuntiatio vel protestatio non solum non constituit in mora sed purgat moram precedentem eo quia interpellando secundo loco videor remittere moram que precedebat. l. emilius largius ver. dicebam iuncta glosa. ff. de mi. z ibi expresse Bar. z dicit Jason. in dicta.l. vinum in. viij. collum. q̄ non inuenit aliquem doctorem facere mentionem in locis ordinarijs de dicto Bar. in dicta.l. emilius sed q̄ ipse dubitat de veritate ipsius z certe cum ratione ipse dubitat eo quia iste qui secundo loco interpellat debitorem interpellat vt magis grauet z eum magis morosum reddat ergo in ducta ad augendum non debent operari diminutionē z sic remissionem more. l. legata inutiliter. ff. delega. j. z. l. legata inutiliter. ff. de adimen. lega, z forcius mouetur ipse per aliam regulam que vt ipse Jason dicit de directo videtur contradicere decisiom bar. q̄ interpellatio geminata magis grauat moraā quando fit diuerso tempore quia vbi als admitteretur purgatio more geminata interpellatio impedit ne possit mora purgari ita probat ter. in.l. trameticic. §. de illo fm vnam lecturam. ff. de actio. z obliga. notat. Ludo. in.l. si insulam. z ibidem dominus Alexand. ff. de verbo. obliga. idem Ludo. roma. in l. z si post tres in penul. carta. ff. siquis cau. z in consilio. cccliij. in secundo dubio principali ergo non videtur verum q̄ interpellatio secunda purget moram precedentem immo magis grauat z propterea bal. in.l. acceptam in. vij. q. C. de vsuris allegando dict. l. emiliꝰ dicit q̄ ibi est ter. cum glosa q̄ si debitor tenebatur soluere in certo termino z lapsus sit terminus in quo non solut est in mora si creditor prorroget talem terminum bene remittere videtur moram precedentem z vide Jmo. in.l. cum procurator. §. j. ff. ō noui. operis nūci vbi notabiliter declarat predictum no. bar. circa q̄ diligentius considerabis fm Jason in dicta.l. vinum in. ix. collum. q̄ in dicta.l. emilius fuerint diuerse interpellationes vna legis altera hominis sed vbi essent ambe hominis vna granat aliam fm eum ibi. ¶ Quarto z vltimo modo limita vt per Jasonem in dicta.l. vinum in. ix. collum. ff. si cer. peta. de qua limitatione cū alijs tribus antecedentibus videas ibidem per eundem ad quem te remito. ¶ Istud tamen q̄ supradictum est scilicet q̄ ad hoc q̄ constituatur quis in mora est necesse q̄ interpelletur saltem extraiudicialiter fallit in aliquibus casibus quos infra subiciam. ¶ Primo fallit in eo qui tenetur ex delicto vt est in fure vel in raptore qui est debitor specici z tenetur ad rem tradendam iste fur siue raptor posito q̄ non sit interpellatus vt tradat per creditorē in continenti est in mora re ipsa absq̄ alia interpellatione ter. est in.l. j. §. rectissime z in.l. merito. ff. de vi z vi armata. in.l. finali. ff. de conditio. furti. in.l. finali. C. de conditio. furti. iij.l. scire debemus. §. finali. ff. de verbo. obligatio. z nota. in l. nemo. §. finali. eodem titulo. z est textus in.l. j. C. quod metus causa. z in.l. subtracto. C. ō furtis. Ratio huius limitationis est: quia fur z morosus equiparantur. l. inter stipulantem. §. penulti. ff. de verbo. obliga. hinc est quod quemadmodum fur tenetur ō interitu rei subtracte etiam si eodem modo fuerat peritura penes dominum vt in dictis iuribus notatur eodem modo est dicendum in illo qui est in mora cōstitutus per interpellationem vt re perēpta post moram teneatur morosus etiam si reseodem modo fuerat periptura penes creditorem hec est opinio glo. in.l. q̄ te. ff. si cer. peta, quam tanq̄ communem sequuntur bar. bal. Ange. Ludo. roma. Pau. de ca. dominus Alex. z Jason in dicta.l. q̄ tede quo passu vid eas ibi late per Jasonem. ¶ Secundo fallit in contractibus vltro citroq̄z obligatorijs in quibus vnus implcuit pro parte sua nam videtur re ipsa cōstitutus alius contrahens in mora ter. est in.l. curabit C. de actio. empti. z ven. z in.l. iulianus. §. ex vendito. ff. de actio empti. z vendi. vt est in exemplo aliqs vēdiditmihi fundū p. c. z tradidit fundū z ego collegi fructus venditori autem precium non dedi certe cum ex parte venditoris est iam adimpletum illud

Universidad de Deusto
Biblioteca

solum ad implementuz sine alio interpellatione ego emptor in mora. Unde teneor ad precium cum vsuris.vt dictis legibus que vsure in casu presenti veniunt ex quasi mora ꝑm ℙau. de ca.in dicta.l. curabit.postq̄ contractus fuit mihi implet⁹.vt etiā no.in l.cuictis.ff.de vsuris.in.ℌ.fi.in glo.potest etiam esse vera mora ꝑm ℙau. de cast. in dicta.l.curabit. vt si, tradictione nō facta venditor obtulit rem z preciū petit z emptor nolit recipere neqz precium soluere z sic vsure venirēt a tempore more ita loquitur lex fructus in fi.C.de actio.empti.de quo videatis per pau de ca.in.l.ij.C.de vsuris z non solum emptor tenet ad vsuras vt casu superiore scilicet quādo ex fundo sibi tradito fructus collegit sed etiam quando erat talis res ex qua nullus fructus potest colligi.nā ex quo res ē tradita z sic cōtract⁹ ē implet⁹ ex parte venditoris est emptor in mora constitutus.z ex quo emptor de re sibi tradita pōt facere q̄ voluerit ꝑm pau. de ca in.d.l.curabit. Unū etiā circa hoc notate q̄ si emptor dedit p̄ciū q̄ sub vsuris mutuatus est venditor nō tradit rē nō solū potest emptor petere non solū p̄cium sed etiam vsuras tex.est vnicus in.l.lucius ff Bal.ibi.ff.de acti.empti.z vendi. ¶Tertio fallit in dote ab extraneo ꝓmissa q̄ per lapsum biennij cōstituitur in mora absq; interpellatione ꝑm q̄ habetur in.l.fi.ℌ.preterea.C.de iure do.de qua fallentia plene no.per docto.maxime modernos in.l.ōdubio ne.ff.solu.matri. ¶Quarto fallit in eo qui obligat⁹ ē minori tex.est in.l.in minorū vbi inter ceteros videz ℙau.de ca.qui.declarat illum tex.C.in quibus casi.in integ.resti.nō ē necessaria de quo etiam ē tex. in.l.ticia.ℌ.vsuras.ff.delega.ij. ¶Quinto fallit in ecclesia z in alijs venerabilib⁹ locis in quibus si cis aliquid debeatur re ipsa sine alia interpellatione contrahitur mora glo.ē reputata singularis in.ℌ.item mixta super verbo in iudicio z ibi moderni insti.de actio z illā glo.allegat p̄ovalde singulari Ludo.roma.in p̄senti hanc limitationem sequitur Bal. expresse in auc.hoc amplius in.ij.col.C.de fideicomi.iz de ꝓdicta glo.nullā faciat mentionem pro qua limitatione facit quia minor z ecclesia equiparantur vt est glosa not.in.l.res publica in verbo solet z ibi Bar.z alij C.ex qui.cau.ma.z ē tex.in.c.audis in fi.extra de in integrū.resti.z ibi glo.no. in verbo minoris z glo.in c.ex litteris in verbo obligata extra de iureiurando. z in.c.similiter in glo.j.xvj.q.j.immo plus ecclesiane dū equipparatur minori tātū vt supradictū sed etiaz pupillo ꝑm Jo.fab.z Ange.de are.in.d.ℌ.itē mixta allegatem glosa z nō bene ꝑm Jaso.ibi.in.l.si vt ꝓponis in glo.j.C.de rei vendi.que non loquitur in pupillo sed in minore simpliciter ipse tamē Jason.in.d. ℌ.itē mixta allegat glo.no.z expressaz in.l.liberos in in verbo administrauerunt.C.de excu.i nto. que expresse dicit q̄ ecclesia loco pupilli est z glo.in.d.l.res publica in verbo solet ad fi.C.ex quibus cau.ma.vbi videas. ¶Sexto fallit in fisco cui fit mora res ipsa sine interpellatione glosa est de hoc singularis in l.cū quidam.ℌ.fiscus in verbo inferunt.ff. de vsuris quam ꝓ singulari allegat ad hoc Ludo.ro idemte nens in presenti z idem de fisco dixit Bald.hoc reputans valde no.C.de bijs quib⁹ vt indig.nihil tamen ad hoc allegat pro quo bene facit q̄ minorz res publica siue fiscus equipparantur vt.d.l.res publica z glosa in.l.imperatores in verbo ex causa.ff.de re iudica.iunctis traditis per Bar.in rubrica.C.de iure fisci z per Bar.z Lacius bal.in.l.constit.C.de pena iudi.qui.ma.iudi.dum ponunt an res publica, z fiscus sint idem quemadmodum ergo minori fit mora re ipsa vt supradixi ergo idem erit in fisco pro quo est glosa singularis in.l.si procurator.ℌ.fi.in verbo soluto.ff.de iure fisci que extendit illud q̄ ibi dicitur in tex.scilicet q̄ procurator fisci non potest habere fidez de precio rei vendite ad minorem z ecclesiaz.z ibi sequitur bar.z reputat illam glosam valde nota.est gl etiam in.l.cum hij.ℌ.quid ergo in verbo facit.ff. de transactio. ℙro quo etiam facit tex.in.l.fundi.C.d sacrosanc.eccle.vbi equipparatur ecclesia z res publica.Quot autē p̄uilegia habeat fiscus vide bal. in.l.j.C.de heredi.vel actio.vendi z ℙau.de cast. late in rubrica.C.de p̄uil.fisci. vnum nota.q̄ fiscus non habet p̄uillegium nisi in casibus expressis in iure.vt est glo.in.l.item veniunt.ℌ.ait senatus. in verbo in p̄uatorum.ff.de petitio.heredi.z ibi bal.facit in simili:quia mors ciuilis equipparatur naturali in casibus expressis in iure.glosa est reputata singularis in.c.placuit.xvj.questione.j.bar.z alijin.l.ex carte.ff.de verbo.obligatio.sicut in simili monasterium habetur loco filij.vt in auc.de sancti.episco.ℌ.iz hoc in presenti.ix.colla.z est glo.in auc.nisi rogati.C.ad trebellia.hoc est verum in casibus expressis. in iure:z non in alijs.Ita tenet bal.in auc.si qua mulier.in p̄ma collum.C.de sacrosanc.eccle.z in dicta auc.nisi rogati.in.ij.z vltima collum.post glo.ibi.

¶Prima conclusio.

¶Debitorem speciei ante diez solutionis bona omnia creditori suo donante q̄busdā rebus sibi specialiter reseruatis de qb⁹ libere possit testari interitu eius post dictē debiti cedente contingēte:nō possel liberari satis clare demōstrabo. ¶Declaro cōclusionē. q̄dā promisit mihi stichū se in dictē scitoannis daturū.z sic fuit debitor speciei z in dictē ante aduentū solutionis z dicti mihi creditori suo oīa bona sua donauit de qb⁹ bonis aliq̄ sibi reseruauit de qb⁹ possit libere testari q̄ bona sigillatiz specificauit postea venit dies scitoānis z sic iā dies illa interpellat ꝓ creditore vt in.l.magnā C.de cōtraben.stipu.l.ij.C.de iure emphi.c. potuit extrade loca die sic transacta periit dictus stichus q̄ mortuus ē ego creditor conuenio debitorē meū ad estimationē.d.stichi dicendo.cū cē mortuū post diez solutionis z sic post morā debitoris extat nūc dubitatio an debitor liberet interim eiusdē speciei attento.q̄ ipse debitor mihi creditori oīa bona sua donauit.

Et videtur ꝓma facie q̄ sic q̄ fundat sequētibus vtgenib⁹ fundamēt. ¶Primo q̄ tpe q̄ dict⁹ debitor donauit sibi q̄dā bona reseruauit de qb⁹ libere posset testari nā ponderandū ē illud verbū libere q̄ denotat vt nulla diminutio in dictis bonis reseruatis fieri possit neqz q̄ aliq̄ extrinsecū impediri effectus dicte reseruationis tex.ē vbi hoc ꝓbat in.c.j.in ꝓn. in versi. libere cū ibi notatis ꝑ Jo.an.de regula in.vj. z ꝓpt illud verbū libere.d.ibi domi.de sctō.gemi.q̄ ibi ꝑbatur q̄ nouitius iz ꝑ plures annos steterit in religione tā si nō fuit alligatus per ꝓfessionē pōt libere reuerti a dsecutū in tātum q̄ nō pōt compelli ad restituendū monastero expēsas quas ibi fecit tēpore ꝓbationis vt ibi in verbo libere ad idē tex.in.c.cū episcopus in verbo libere.de offi.ordi.li.vj.in expositione Archi.z Jo.an.ibi qui exponūt libere.i.sine alicuius cōtraditione z not.per glo.z docto.in.c.romana.ℌ.j in verbo libere de censi.in.vj.z ꝑ glo.z docto.in.c.cū plures de offi.delega.in.vj.z ꝑ Jo.an.in.c. episcopi de preben.in.vj.z tex.cū glo.in.c.ordinarij.ℌ.j.in verbo.libere de offi.ordi.li.vj.si igit̄ per aduentum diei obligatio mei creditoris eēt ꝓpetuata ad būc effectū vt dict⁹ debitor idēq̄z donator ꝑ aduētū diei eēt i mora cōstitut⁹ z sic teneret ad estimationē stichi mortui iā bona q̄ sibi reseruauerat donator eēnt diminuta taliter q̄ de eis omnib⁹ libere nō posset testari verbum igitur libere in.d.reseruatione positū facit q̄ aduenient̄e die solutionis debitor nō cōstituat in mora.z sic q̄ interitu speciei sit liberatus z non teneatur ad estimationē rei debite ne ꝑ eam res q̄ fuerunt reseruate diminuant̄ que diminuerent̄ si ad dictā estimationē tenetur debitor z sic libere nō posset testari. ¶Secūdo probatur ille dicitur nō posse facere velle suum neqz libere disponere de re sua q̄ de necessitate aliq̄d tenetur facere tex.ē in.l.velle nō creditur.ff.de regulis iuris in.l.cū q̄dā ita.ff.delega.ij.sed sic ē q̄ si dictus debitor cōpelleretur soluere creditori estimationē.d.stichi diceretur de rebus sibi reseruatis disponere ex q̄dā necessitate z nō ex liberalitate z sic nō volēs imo inuitus disponeret igit̄ nō tenet̄ ad dictā estimationēneqz ꝑ aduētū diei ē in mora cōstitut⁹ qz als illō verbum libere nil operaretur cōtra tex.in.l.si quādo cū si.ff.delega.j. ¶Tertio facit q̄ cū dictus debitor reseruauit sibi quedam bona ad testandū videtur ea sibi velle reseruare extracta ab omni credito z libera ab ere alieno cū bona intelligantur deducto ereali eno vt in.l.sub signatum.ℌ.bona.ff.de verbo.signi.ī l.mulier in ꝓin.cūsi.ff.de iure doti .z sic q̄ respectu talium bonorum amplius non possit conueniri ad debitū idest estimationē stichi supradicti argumento tex.in.l.si quis seruum.ℌ.fi.cum.l.sequent.ff.delega ij.in.l.nam quod.ℌ.non omnis.ff.ad trebellianum. ¶Quarto facit quia cum debitor reseruauit sibi dicta bona cum reseruationi consensi ego creditor tam ego creditor videor me constituere debitorem ipsius mei debitoris quo ad dicta bona reseruata si ergo suz debitor a me inuitodicte res reseruate sunt extorquende cum ille dicatur debitor a quo inuito aliq̄d extorq̄tur nulla exceptione obstante si igitur peto a dictodebitore estimationem stichi non reseruo sibi dictabona que visus sūme velle promittere reseruare z sic amed.res z bona reseruata nō extorquent̄ inuito cū debitori excipienti de reseruatione ego replico de interitu post morā cōtingēti vt igit̄ a me inuito dicta res z bona reseruata extorqueantur cum ego peto estimationez stichi.z mihi opponit̄ de reseruatione dictoz bonoz nō debeo neqz possum replicare de mora cōtracta ꝑ aduentū diei debiti. ¶Quinto facit. nā eoipo q̄.d.debitor donās reseruauit sibi.d.bona ad hoc vt ō ill' possit libere disponere q̄ vba fuerūt scripta p̄sente creditore z videte z nō solū tacēte vez etiā exp̄sse cōsentiente videt̄ creditor remittere ius q̄ hz ad dicta bona reseruata respectu estimatiōis sibi debite z per hoc videtur sium debitum extinctum per tex. singularē in.l.sicut.ℌ.venditionis.ff.qui.mo.pig.vel ypotec.sol.vbi dicit tex.q̄ siquis de re aliena in testamento suo disponat p̄sente domino ipius rei qui sciebat esse suam rem tūc preiudicatur dño.eoipo q̄ cuz consensū suo alius de re sua disposuit z illum tex.in dicto.ℌ.venditionis.reputat singularē bal.in.c.j.ℌ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

preterea qb⁹ mo. feu. ami. ꝛ in. l. vendicioni. C. de ysu ca. ꝓ empto. ꝛ in. c. j. §. donare. ij. col. quaii olim fcn. po. alie. ꝛ in. l. fi. viiij. col. C. vnde legitti. ꝛ in. l. quoti/ cus ab omnib⁹. C. de fideicomi. ꝛ in. l. si tibi. §. de pi pignore. ff. de pactis sed tñ adde tex. cõcordantez in. c. j. in pn. de probi. feu. ali. per fedi quẽ Bal. ibi inpc nul. col. ad hoc no. Sic igit̃ dicam⁹ in presenti q eo ipso q debitor dixit creditori presenti ꝛ consentiẽti q d. bona sibi reſ̃nabat ad hoc vt de illis possit libere disponere q per talẽ presentiã ꝛ expressum cõsensuz sit sibi extincta obligatio ꝛ ius q habebat ad dicta bo na reseruata ꝛ sic q amplius nõ possit dictus creditor petere estimationẽ ꝓ dictã quã pdere vł ꝓpter di ctũ cõsensuz. ꝛ licentiã quã dedit donatori. ¶ Sexto facit q: creditor recipiẽdo donationẽ a suo debito re videt in dubio remittere sibi debitũ q ꝓbatur q bene merita que ꝓcesserũt faciunt actũ dubiũ cẽseri donationẽ tex. ẽ singularis in. l. si vero nõ remuneran di. §. idẽ papinian⁹. ff. mãda. ꝓ quo facit tex. in. l. ipi us ꝛ q ibi no. bal. C. fami. her. vbi ꝓbat̃ q ſuiciaſa cũt ꝓsumi iuria. remissionẽ inł inimicos facit tex. i. l. liberi ꝛ ibi not. bal. ꝛ i. l. fratres. C. de ioffi. testa. si. igit̃ videt creditor remittere suo debitori debitũ idest ſtichũ ꝓmissuz ꝓpter donationem sibi factã a. d. de bitore tã nõ ẽ res tẽpore aduenientis diei solutionis su per q̃ poterat fundari petio. ergo nulla mora vt in. l. cũ filiu⁹. §. fi. ꝛ in. l. pupill⁹. ff. de verbo. obli. ꝛ sic ꝓ pdi cta videt fundari q talis debitor speciei sit liberatus interitu eius etiã post dic̃ solutiõis cõtingẽtẽ ꝛ q ad uent⁹ diei eũ nõ cõstituat in mora. ¶ Sed predi ctis fundamentis nõ obstãtibus cõtrariũ de iure põt fundari vt ex infra scriptis clare patebit. ¶ Primo q: quocies aliqs ẽ debitor ex cõtractu seu exdispo sitione hominis ꝛ nõ legis ꝛ donat creditori suo non videt donare animo cõpensandi. l. creditorez. ff. dele ga. ij. l. j. §. ij. C. de re vxo. actio nã legatũ ẽ donatio l. legatũ. la. j. ff. delega. j. ꝛ cũ in dictis iuribus dicit̃ q legatũ relictũ a debitore creditori nõ vł relictũ ani mo cõpensandi eadẽ ẽ ratio in donatione inł viuos q̃ ẽ in donatiõe facta in vltima volũtate vnde procedit argumẽtũ de vno ad reliquũ. l. pactũ inter berc dẽ ꝛ ibi nõ. ff. de pactis cũ aliis cõcordãtijs q̃s addu xi in ꝓmo not. hec cõclusio colligit̃ ex notatis etiã per Docto. in. l. fi. C. de dotis promi. ꝛ in. l. vxorẽ. §. pa ter naturalis. ff. dele. iij. ꝛ in. l. nẽseni⁹. ff. de nego. ges. dũ querit̃ si aliquis ꝓmisit vel dedit dotẽ ꝓ muliere an videat dare animo cõpensandi si erat debitor mu lieris ꝛ in ſu a distinctione ꝓsupponũt q vbi apparet q voluit donare nõ vł dedisse animo cõpensandi ł̃ in casu hui⁹ cõclusiõis apparet q debitor volnit do nare creditori vt in cõclusione presupponit̃ ergo non intelligit donare aio cõpensandi q etiã pz q illõ q creditor debeb̃ ẽ species. s. sticus. ꝛ q debitor dona uit creditori cõstitit in speciebus ergo nõ ꝓsumit̃ cõ pensatio cũ specici ad speciẽ nõ fiat cõpensatio vt in. l. sicõuenerit ꝑmo re. ff. de pigno. actio in. l. si nõ sortẽ §. si centũ. ff. de cõdi. inde. cũsi. si igit̃ nõ ꝓsumit̃ com pensatio remanet obligatio specici in suaui. ergo per aduentum diei est debitor in mora constitutus ergo eius interitu non liberatur vt in nostra lege.

¶ Secundo ꝓbatur nam ista donatio fuit inter vi uos ergo fuit pura ꝛ simplicit̃ irrenocabilis vt in. l. si donationẽ. C. de revo. dona. ꝛ si dicerem⁹ q dictado natio deberet cõpensari cuz sticbo debito creditori di cta donatio nõ diceret̃ simplex ꝛ pura immo ob cau sam. s. causaz cõpensandi creditũ cũ reb⁹ donatis. l. iij. in prin. ff. de cõdi. ob causam dato. l. j. ff. de dona. iuncta. l. fi. C. de dotis ꝓmissi ibi dũ tex. dicit i qdez nihil addendũ extimauerit sed simpliciter vt igitur dicta donatio sit pura ꝛ simplex ꝓvt a partibus fue rat expressuz nõ debet habere onus cõpensationis.

¶ Tertio facit q: vt dixi debitor donauit creditori pu re sed ita ẽ q illud verbũ pure denotat q bona intel liganẽ donata ꝛ cõcessa sine onere eris alieni vt pro bat tex. in. l. iubemus. ver. si vere minus cum glo. in verb. pure. C. de repudijs. ergo onꝰ eris alieni. i. credi ti ipsius creditoris donatarij nõ dz intelligi esse cõsu sum ꝛ extinctũ cũ ipsa donatiõe ergo aduenięte diesꝰ luttionis fuit debitor constitutus in mora. ergo interi tu speciei debitor nõ ẽ liberat⁹. ¶ Quarto ꝓbat̃ q i dicta donatiõe ꝛ silib⁹ dr̃ ꝛ solet dici q res donate cedãt lucro donatarij sed lucrũ intelligit̃ illud q ẽ ab sqz onere eris alieni vel alicuius oneris. l. illud cum glo. in verbo. lucrum. C. de collatio. ergo dicta do natio dz intelligi sine onere crediti ipsius creditoris donatarij q intelligeret̃ si facta eidẽ creditori dona tione intelligeret debitor satisfacere creditori de q̃ sa tisfacione nulla fuit facta mẽtio tẽpore donationis.

¶ Quinto facit q: donator tẽpore donationis soluz excipit q quedã res sibi reseruarent̃ de qbus potuis set testari vnde ista exceptio firmat regulã incõtrariũ s. vt. d. donatio sit pura ꝛ firma ꝛ sine alię dminutio ne alterius comodi preter res reseruatas. l. quesitum §. deniqz. ff. de fun. instrumen. l. in bijs cum ibi not. ff. delegib⁹. l. j. ff. de reg. iuris. nam quemadmodum debitor expressit creditorem non debere in quietare cum super rebus sibi reseruatis ad quem noluit dictum creditorẽ aliquẽ hr̃e regressum eodẽ modo ex pressisset eundẽ creditorẽ nullã hr̃e actionez ad dictuz ſtichũ debitum si illud voluisset. argũ. tex. in. l. j. §. sin

aũt a deficiẽtis. C. ỏ cadu. tol. c. ad audiẽtia. ỏ deci.

¶ Sexto ꝓbat̃ hec cõclusio: q: verba contract⁹ de bẽt interptari cõtra eũ qui se fundari vult ex verbis nõ claris instrumẽti: eo q: fuit in culpa legẽ cõcientio nis aptius ꝛ expssius. nõ dicẽdo vt in. l. veteribus. ff. õpactis. l. stipulatio ista. §. in stipulationib⁹. ff. de ver bo. obli. ergo cũ quãtũ ad res donatas sint clara ver ba donationis quãtuz ad hoc q intẽtio donatis fue rit q ſtichus debitus exſtipulatione cũ dicta donatio ne cõpensetur nõ põt negari qn verba fuerint ambi gua ergo quantũ ad hoc fieri debet interpretatio con tra donãtez volentẽ se ex dictis verbis ambiguis fin dare dubia cuiz ꝓbatio interpretat̃ cõtra ꝓducẽtez eã. c. in ꝑsentia de probatio plene per docto. in. l. inter ſtipulantem. §. ſtichum cũſi. ff. de verbo. obli. igit̃ ꝛc.

¶ Septimo: q: in donatiõibus sit latissima interpre tatio cõtra donantẽ. c. cũ dilecti. de donatio. facit. l. si quãdo. C. de bon. vaca. lib. x. que est singularis ſm Bal. in. c. quito. in. ij. col. extra de iudi. no. in. l. si. ff. de consti. prin. sed si intelligeremus q per illaz dona tionem esset extinctũ debituz de dicto ſticbo fieret in terptatio ꝓ donatẽ cõtra donatariũ. qõ nõ ẽ dicẽdũ.

¶ Restat nũc respõdere ad ea que ꝓ contraria pte affirmatiua fuerũt adducta. ¶ Et ꝑmo ad primuz in quo fuit dictum. q: per dictũ verbum libere positũ in dicta reseruatiõe intelligit̃ q de dictis bonis reser uatis nõ debeat fieri aliq̃ diminutio seu in eis aliq̃ cõ tradictio quia rñdeo q dictũ verbũ libere fuit appoſ tũ circa vnũ effectum. s. vt de eis possit testari libere tanq̃ de rebus suis ꝓprijs quemadmodum ante donationem erant ꝛ eidem donãti non esset ũpedi mento dicta donatio aliarum rerum quasi dicat de alijs rebus que donauit que sibi non reseruauit non possit sic libere testari vt tenet Bal. in. l. fi. in. ꝓvj. op. C. de here. instit. ꝛ sic verba apposita ad vnuz effe ctũ non debent operari contrarium effectum vt in. l. legata in vtiliter. ff. delega. j. ꝛ in. l. legata in vtiliter ff. da admen. lega. que contrarium effectum operare rt. d. verbum libere referentur non solum ad testan dum sed etiam ad cõpẽsanduz argumento tex. in. l. maritus. C. de procura. ꝛ. l. pretor. ait in prin. ff. de iu di. cuz q̃litas aucta. circa vnã orationẽ nõ debet extẽ di ad aliam maxime omissam vt in. l. qui fundus. ff. de contra empti. ꝛ no. bar. in. l. seye. §. gayo. ff. de fun do. instru. ꝛ in. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. ff. de verbo. obligа. ¶ Secũdo respõdeo q: lz dictuz ver bum libere referatur ad dictum creditũ. i. vt dictabo na reseruata sint libera ab ypotheca ꝓ dicto credi to ꝛ sic q dicta bona non sint obligata ꝛ ypothecata ꝓ dicto debito tamen nõ sequitur quod actio perso nalis possit cõpetere ꝓ dicto sticbo debito cõtra d. ctũ debitorẽ donantẽ. l. luti ⁹titius. ff. qui. mo. pig. vł ypothe. soluł. l. fi. ꝛ quasi per totũ. C. de remiſ. pigno. vnde dict⁹ creditor donatarius debet eẽ caut⁹ q cũ agit ad dictum ſticbuz cõtra debitorẽ donãtẽ seu ad eius estimationẽ sticbo mortuo post morã nõ dicetbo na predicta reseruata esse sibi obligata ꝓ dicta esti/ mationẽ sed solum conueniat debitorẽ actione perso nali ꝛ eũ ad dictaz estimationẽ cõdẽnari ꝛ postea exe cutionez petat sententie iuxta formã. l. adiuopio. §. in venditione. ff. de re. iudi. ꝛ sic nõ agat creditor ad di cta bona reseruata ypothecaria dicẽdo ea sibi eẽobli gata sed vt dixi agat sola actione personall ꝛ ꝓpter difficultatẽ ꝛ in potentias soluendi non liberat̃ debi tor vt in. l. cõtinuus. §. illud. ff. de ver. obliga. nisi bo nis cedat ꝓ totũ ti. C. qb⁹ cede possi. ꝛ declarat bar. in. d. §. illud. ¶ Nõ obstat ſm argumentũ fuuda tũ ex illis verbis. s. q: posset dictus donator debitor facere velle suum de dictis bonis sibi reseruatis q: ꝓp hoc nõ sequit̃ q sit extincta personalis obligatio ꝛ ꝓ sonalis actio creditori cõpetens q ꝓbatur q si cõue nio q possim de aliq̃ re mihi obligata facere aliena tionẽ ꝛ dispositionẽ ꝓ vt ego voluero videt̃ soluũ extin tum ius pignoris q ille cõsentus habuisset in illa re tamẽ non ꝓ hoc ẽ extincta obligatio ꝛ actio ꝑsonalis creditori cõpetens. d. l. lucius ꝛ. l. voluntatẽ cũ mul tis cõcordãtijs co. ti. q: renutians vni iuri. s. reali nõ vł renunciare alteri. s. iuri personali seu obligationi. personali vt in. l. suũ. C. de iure deli. in. l. neqz hijs. ff. acqui. here. ꝛ in. l. domus. ff. de seruit̃ vrba predio. er go remanet dictũ cõsilium. s. q: creditor nõ agat acti one ypothecaria ad dictas res reseruatas cõtra debi torem neqz illas dicat creditor esse in obligatione vt dixi. sed agat cõtra debitorẽ suuz actiõe ꝑsonali ꝛ ad sentẽtiã deueniet comodo quo supradixi. ¶ Nõ ob stat tertiũ cõtrariũ vbi fuit dictũ q cũ dictus debitor tẽpore donationis reseruauit sibi q̃dã bona q vł ea reseruare abstracta ab omni creditor ea libera facere ab omni ere alieno p. d. l. sub signatũ. §. bona cũ alijs allegatis in. d. tertio fundamẽto. q: imo dictũ funda mẽtuz retorquet̃ in cõtrariuz q: videtur velle dictus debitor habere dicta bona reseruata libera ab omni credito. i. vt ante omnia omne creditũ ad q dicta bo na tenebant̃ tanq̃ ypothecata intelligatur prius de ducendũ p dictũ creditorẽ quẽadmodũ si creditor ei dẽ debitori legasset dicta bona videt̃ ea legare dedu cto prius ere alieno cũ nõ simus in hereditate seu quo ta ipsius sed in parte bonoꝝ p. d. l. siqs seruũ. §. fi. cuz le. se. ff. dele. ij. ꝛ sic dictũ tertiũ fundamentũ bene in/ tuenti magis ꝓbat cõclusionem quam resistat eidem.

¶ Non obstat quartum argumentum fundatum in.d.l.debitor cū simili.ff.de verbo.signi.quia respondeo q̄ posito q̄ sit verum q̄ a dicto creditore inuito tanq̄ a debitore possint dicte res reseruate extorqueri non sequitur q̄ ex aduerso non debeat posse petere creditor creditū suum. vt probatur in.l.qui inuicē ff.de condi.inde.z etiam dicitur verus debitor in dictis reseruatis rebus creditor donatarius etiam posito q̄ posset opponere cōpensationez de credito suo tēpore quo dicte res reseruate a dicto creditore possidēte petuntur vt probatur in.d.l. qui inuicem cum glo.nam qui compensat soluit z sic ab eo etiam inuito dicitur extorqueri postq̄ compensando dicitur soluere vt in.l.si debitor.ff.qui poti.in pigno.habe.z in.l.iulian⁹.ff.de condi.z demon.vnde dicit Angel. in consi.ccix.incipt.quidam nomine nicolaus q̄ si statum prohibet opponi contra instrumentum nisi exceptionem solutionis q̄ nichilominus potent opponi exceptio compensationis. ¶ Non obstat quintum fundamentum vbi fuit dictum q̄ eo ipso q̄ debitor tempore donationis reseruauit sibi dicta bona presente creditore z tacēte nō contradicente q̄ creditor videtur remittere omne ius q̄ ad dicta bona habeat z sic q̄ non possit postea agere contra debitorez suum ad suum creditum quia ex supradictis clara patet respōsio z confiteor q̄ bene posset esse q̄ creditor preiudicauit sibi in iure q̄ ad dictas res reseruatas debitor habebat idest ius ypothece z pignoris non tamen per hoc viffius ē sibi preiudicare in iure q̄ circa personam habebat idest in obligatione z actiōe personali vt.d.l.lucius cum alijs superius allegatis nam ius reale distingitur a iure personalitanq̄ diuerse species vt l.ḡ.j.isti.de actio.i.l.actio.z vbo.ff.de actio. z obli ḡ. cū sint diuerse nō fit illatio vno ad aliō vt l.l. fi.ff.de calupniatoribus z sic non obstat dictū quindamentum. ¶ Ultimo non obstat vltimum z sextum fundamentum vbi fuit dictum q̄ eo ipso creditor recepit dictam donationem a suo debitore in dubio videt remittere eidem debitori creditum suum cum propter dictam donationem videatur dictus debitor bene meritus de dicto creditore que bene merita faciunt presumi remissionez z sic remunerationem vt.d.l.si vero non remunerandi. ℌ. idem papinianus cum alijs in.d. vltimo fundamento allegatis quia potest responderi quia imo dictus creditor videtur benemeritus de suo debitore propterea q̄ dictus creditor prius dimiserat eundem debitorem per spaciuz temporis comuēti.) q̄ non petit dictum seruuz. z sic dictus debitor in re compensationem dicti beneficij videtur eidem creditori donasse dicta bona quanto magis q̄ dictus debitor donauit creditori respectu aliorum beneficiorum ab eodem creditore receptorum. z sic videtur debitor cum dictis beneficijs compensare dictam donationem non cum estimatione stichi debiti. z cum dicta donatio veniat ad augmentandum obligationem: ergo non debet eaz minuere q̄ esset si videretur fieri animo compensandi cum estimatione stichi . z sic per supradicta concludo. q̄ iste debitor speciei adeo tenetur ad estimationez huius speciei perempte post diem . z sic post moram etiam si ante diem solutionis donasset creditori bona sua omnia quibusdam rebus sibi specialiter reseruatis. de quibus libere possit testari per ea que supra dicta sunt.

¶ Secunda conclusio.

¶ Et si omnes teneant nemine discrepante conditionis aduentum non constituere in mora debitorē contrarium tenere non esse ponere os in celum: euidentia disputandi demonstrabit.

¶ Hanc cōclusionē idē auctor nō disputauit in scriptis: iz in voce tātū. z ideo nō reperta fuit.

¶ Finis.

¶ Sequitur subtilis repetitio

eiusdem acutissim Didaci de Segura legū doctoris in.l.filius dū in ciuitate ē. ff.eo.ti.de verbo.oblig.

¶ In hac mea repetitiōe hunc ordinē tenebo: q̄ primo hāc rubricā ō verbo obliga. ad primaz rubricā de actiō. z oblig. p̄ vt mihi ris suo ordine cōtinuabo. Secūdo ante q̄ veniā ad legē hāc p̄ principij ex ageratiōe z fundamento: tam materiam generalez q̄ specialez tanq̄ p̄ p̄fatiōe que nos ad lectionē p̄positū materie p̄ducit. vt cū ibi venerim⁹ cuī dētiorē p̄stet intellectū. vt in.l.j..ff.de origi.iurīs. more modernoz duo tātūmodo declarabo. ¶ Certio hāc legē nostrā nudā z ab omnib⁹ penitus derelictā cuz sua ,ppria materia conclusiones meas immittendo inquantum potero commentabo.

¶ Venio nūc ad p̄mū. s. ad rubricē cōtinuationem z quecūq; dixero dñi ac domini mei doctores magistriq; me z hunc actum decorātes corrigant z emendent continuo igit̄ istam rubricam hoc modo supra ti. primo dictū ē de obligat⁹ in genere z q̄ restabat videre de obligationib⁹ in specie ideo post titulū supra ,primū subsequtur titulus nr̄ cū hac cōtinuatiōe trāseūt doctores in presenti eo ipso q̄ fit ad proxima iuxta.l.ij.supra ō statu homi. z cū eaē necesse nos trāsire de hac tū cōtinuatione remitto me ad nota p̄ Jo. de imo.in rubrica supra isto ti. z plenissime p̄ Ange. de are in prohemio institutionū. z hoc de p̄mo sufficiat. Venio nūc ad p̄m. s. ad cuidētialia. z primo q̄ sunt causa propter quā fuit inuēta stipulatio cū certi contract⁹ a iure gētiū vel ciuili inuēti. s. emptio z venditio: locatio z cōducio societas de positum: z mutuuz z mandatū cōtractus emphiteoticus z ceteri de quibus in.l.ex hoc iure iuncta sua glo.ff.de insti.z iure z in.ℌ.ex hoc iure insti.de iure natu.z gen.z ciui.cūcta glo.z preter supradicta erant pacta z renunciationes a iure gentium pretorio vel naturali inuente vt in.l. labeo.z.l.conuentionum iuncta sua glosa in.l.j.ff.de pactis. Ad hoc tamen respondetur q̄ iste contract⁹ stipulationis sunt inuentus in quattuor casibus propter necessitatem z vtilitatem primus casus est in stipulationibus iudicialibus vt in hac stipulatione iudicio sisti. z iudicatum solui que promissiones iudiciales sunt per stipulationem z non alis vt dicit Pau. de cast.in rubrica supra isto titu. hoc enim primo casu non erat prouisum per ius gentium z sic fuit necesse vt per ius ciuile prouideretur iz notata.in.ℌ.ius aut insti.de iure natu.z gen.z ciui.reperio tamen q̄ Alexand.de imo. in rubrica huius tituli.referendo Pau.de cast.reprehendit cum dicens hoc primo casu non esse necessariam stipulationem cum sufficeret nudum pactum in iudicio factum pro quo z contra Pau.de cast.allegat duas glosas vnam in auc generaliter super parte conferibat. C.de episco.z cleri.alteram in.l.cum pro quo.ff.de in ius vocan. que dicunt q̄ pactum factum in iudicio.tendens ad valē dandum iudicium parit actionē q̄ alis regulariter non parceret vt in.l.si tibi tecū simi. C.loca pro quoz ad coadiuuandam opinionem Alexand.de imo. ego allego tertiam glosam quam neq; ipse neq; alij vbi libet allegauerunt in auē. de litigi. in prin. super parte z actis z ibi Bar.colla.viij.z per dictas duas glosas Bald.in.l. tale pactum.ℌ. qui.prouocaut. in medio.v.collum.versū. cui sic oppo.ff. de pactis dicit q̄ iz regulariter nudum pactum non pariat actionem per dicta.l.si tibi tamen fallit in casu quando fuerit in iudicio factum per dictas glosas pro quo ego allego tex.singularem in dicto.ℌ.qui prouocauit vbi pactū nudum ablq; stipulatione de iudicato pretento soluendo parit actionem quem tex.dicit Bal. ibi in hoc alibi non reperiri pro hoc etiam facit tex.in l.pacta nouissima super partemaxime z ibi glosam z Bal.C. de pactis facit etiam pro hoc quia confessio facta sine causa extra iudicialiter non valet vt in.l. cū de indebito in fi.ff.de proba.z in.l.generaliter. C. de no.nu.pec.z in.l.si ex caution eo z in.l.si ex precio.C. si cer.pe.secus tamen est in confessione facta in iudicio que valet iz sit informis vt est glo no.in.l.j.in fi.ff. de interrogā.actio.z tex.no.quem ad hoc ponderat ibi Bal.z moderni.in.l.sicut.C.de repu.he.ex quo infert Bal.not.in dicta.l.sicut q̄ instrumentum garentigiatum non requirit causam quia est ibi preceptum notarij qui est index cartularius vt not. glosa in.l.j.ff.de indi.z in.l.rem non nouam.C. de iudi.z sic censetur factum in iudicio vt no.Bar.in.l. possessio quoq;.ℌ.fi.ff.de acqui.pos.z in.l.error.ij.collum. C.de iurīs z facti.igno.z expressius bal.in.l.non aliter.ff.de adopti.z not.etiam bar.in.l. non fatetur in in fi.ff.de confe.hinc etiam dicit glosa no.in.l.j.i fi. ff.de interro.actio q̄ confessio informis facta coram arbitro valet ac si facta fuisset coram iudice per tex.in l.penul.C.de arbi.z probatur per.l.j.ff.de arbi.vbi arbitria sunt redacta ad instar iudiciorū z per predicta potest responderi ad tex.z ad ea que ibi not.bald. in.l.sue apud acta.C.de trans.vbi probatur clare q̄

t.

Universidad de Deusto
Biblioteca

quemadmodum pactum nudum z extra iudiciale non parit actionem ita etiam pactum factum in iudicio non parit actionem quia illud erit verum quando tale pactum non tenderet ad validandum iudicium z ita intelligatur.d.l.sine apud acta secus tamen est quando tale pactum tenderet ad validandum iudicium z ita intelligatur.d.l.pacta nouissima que interminus contradicit.d.l.siue apud acta. Sed lz pau de ca.reprehendatur ab Alexand.de imo.vt superius dixi dico q̄ pōt a sua ipugnatiōe defendi hoc modo nam cum ℙau.de cast. dixit q̄ in promissionibus iudicialibus erat necessaria stipulatio z non sufficiebat nudum pactum voluit ipse sentire q̄ ad hoc vt ex tali promissione facta in iuditio competat actio est necesse vt talis promissio fiat mediante stipulatione pro quo facit glo que tenuit hoc in expresso in.d.§.ad excludendas z nō obstat glosa allegata per Alexand.que est in.d. auc. generaliter quia illa glosa nō.d.q̄ ex pacto facto in iuditio nascat actio sed q̄ oritur officium iudicis z ita eam ponderant ibi docto.z melius est hic actionem quam officium iudicis vt no.glo.quaz ibi segē bal.in.l.j.in fi.C.de vsu. z ē singularis in.l.cum postulassem in prin.ff. de damno infec. ista tamē deffensio mihi non multum satisfacit.ppē duo primo q̄ p̄supponit q̄ex nudo pacto nō oritatur officium iudicis nisi quanda est factum in iudicio sed hoc est falsum quia ex nudo pacto etiaz extra iudiciali oritur officium iudicis vt est tex.in.l.pactum.C.de pactis iunctis notatis per ℬar.in.l.vnica.iij.collum.ver.secundo principaliter est videndū ff.de condi.ex lege.secundo.quia glosa in.d.anē. generaliter est contraria q: in fi.dicit q̄ ex tali pacto facto in iudicio competit conditio ex lege que est actio vt in.d.l.vnica z est expressior glosa in.d.l.cum pro quo que dicit q̄ ex tali pacto competit actio vtilis q̄ propter si vellimus cum ℙau.de cast.tenere necesse est eum alio modo ab impugnatione Alexander.defendere z dico q̄ ad huc potest sua opinio defendi hoc modo quia cum ipse dicit q̄ ad hoc vt competat actio est necessaria stipulatio voluit ipse intelligere de actione directa non de vtili quasi velit dicere q̄ ex nudo pacto iudiciali non cōpetit actio directa sed tantummodo vtilis pro quo intellectu ē glosa a docto.in hoc non ponderata in.d.l. cum pro quo que hoc dicit in expresso z sic ex predictis tenendo cum ℙau.de cast.supra dicto modo defenso habemus tres cōclusiōes. ℙrima q̄ ex nudo pacto extra iudiciali oritur officium iudicis secunda ex nudo pacto iudiciali non solum competit officium iudicis sed competit actio vtilis tantum tertia q̄ ad hoc vt p̄missionibus iudicialibus competat actio directa est necessaria stipulatio vnum tamen est circa hoc notandum q̄ quando officialis publicus in iudicio stipulatur si stipulatur pro parte vel nomine partis tūc competit parti ex tali estipulatione actio vtilis z non directa si tamen stipuletur pro securitate officij tunc competit parti officium iudicis de primo loquitur gl. in dicta.l.cum pro quo de secundo loquitur in dicta auē.generaliter z operaretur ista diuersitas hoc q̄ primo casu non acquiritur vtilis actio sine cessione z cum ea sic quia potest cedi vt in.l.si quis vxori.§.si fugitiuum.ff.de fur.secundo tamen casu bene acquirit officium iudicis sine cessione quia potest implorariua no.per doctor.in.d.auē.generaliter z per ℙau.de cast. in dicta.l.cum pro quo. ℂ Secundo fuit inuenta stipulatio ratione fideiussoꝛe promissionis nam sine stipulatione fideiussoꝛ non poterat obligari vt in.l blandicius.C.de fide.z.l.v.§.satisacceptio.ff.de verb.obliga.z in.l.sciendum co.ti.ℂ Et ex hoc infertur q̄ fideiussio facta pacto nudo a posito iuxta contractum non vestitur coherentia contractus ita tenet bal.in.l.stipulatio.j.q.C.de reꝛper mu.pro quo allegat tex.in.l.v.§.stipulatio.ff.de verb.obli.z ita tenet etiam ipsemet bal.in.l.si tibi per dictum.§.stipulatio C.locati.z in.l.petens.xiij. collum.C. de pactis q̄ tamen est verum nisi in fideiussoꝛe pro dote tex.estincta.in.l.fi.z ibi bal.z Salice. itē fallit in casu.l.cum ostendimus.§.fi.ff.de fideiusso.tuto.q nō est alibi ſz bal.ibi z illud est fauoꝛe iudicis z pupilli ex quo infert ibi bal.q̄ idem erit in fisco qui equipparatur pupillo vt i.ii.C.ō sen.aduersus fiſ.la.lix. ℂ Tertio dico q̄ stipulatio fuit inuenta propter necessitatem scilicet ratione nouationis nam nouatio contractus precedentis fit per stipulationem non autem potest fieri permutum pactum tex.est in.l.item illa.§.fi.z ibi bar. z in l.vbi quis z ibi bar.ff.de consti.pec.z est ratio quia cōtractus stipulationis est actus legalis z efficacioꝛ ceteris vt no.ℭy.in.l.si ex precio.ff.si cer.peta.per quā etiam probatur supradicta conclusio vnum tamen ē q̄ si inter partes agatur bene potest fieri nouatio p alium contractum sine stipulatione iste est tex.vnicus in iure in.l.si mandato meo.§.fi.iuncta sua glosa.ff. man.quem dicit bar.in.l.j.in.ij.q.ff.de noua. non cē alibi z Salt.in.l.j.in fi.C.de noua facilius tamē presummebatur nouatio per stipulationem subsequutē quam per alium contractum vnde videmus q̄ quando in sequenti obligatione facta per stipulationem interueniebat noua persona presumebatur nouando vt est tex.in.l.fi.C.de noua.vt latissime trabit. bar.in.l.valerianus vbi ipse tractauit materiam no-

nationis.ff.de pactis stipu.secus tp̄ erat quando secunda obligatio idem continēs quod prima fiebat per aliud contractum quia lz interueniebat noua persona non presumebatur nouatio vt est tex. in dicta.l. vbi quis z ibi bar.z in dicta.l.item illa.§.fi.z ibi bar. supradicta sunt vera quando modum pactum fit ex interuallo nam tunc per illum non fit nouatio z ita intelligitur dicta.l.si ex precio secus si in continenti vt no.bar.in dicta.l.si ex precio pro quo videtur facere. tex.in.l.duo societatem.ff.pro socio de quo tamen remitto me ad notata p bar.in.l.singularia.ff.si cer.peta.z quia ista materia nouationum non est presentis speculationis remitto me ad notata.p bar.in dicta.l. valerianus z per ℙau.de cast.in.l.de legare.ff.de noua.z per omnes in.l.fi.C.co.ti.z in.l.scire debem? z in.l.diuortio.ff.de verbo.obliga. ℂ Quarto dico q̄ potest insurgere vtilitas ex huiusmodi cōtractu stipulationis in hoc exemplo scilicet quando iungitur alicui contractui inominato vt est permutatio nam lz ex tali contractu inominato remtegra non oriretur actio vt est tex.in.l.ex placito.C.de re.per agetur tamen ex ipsa stipulatione vt in eadem lege dicitur ex quo infertur q̄ cum stipulatio sit contractus nominatus vt in.l.j.§.adeo.ff.de pactis z bodie notarij apponant in omnibus contractibus stipulationem duz dicunt que omnia predicte partes promiserunt solēni stipulatione agetur ex contractu nominato idest ex ipsa stipulatione etiam si ille contractus super quointer posita est talis stipulatio sit contractus inominatis z sic sm hoc difficile erit reperiri casuz in quo contractus inominatus probetur per instrumentum itanoctus inominatus probetur per instrumentum itano. dicit ℬar.in.l.ij.in fi.C.de condi.ob eau.quem refert z sequitur ℙau.de cast.in rubrica.ff.de verbo. obliga.istud tamen dictum multum est dubiuz quia sm hoc videtur posse dici q̄ quando stipulatio iungitur alicui contractui q̄ taliscōtractus sequatur naturam stipulationis z non econtra q̄ videtur esse cōtra tex.in.l.si stipulatus in prin.ff.de vsur.z in.l.damni infecti. quidam in prin.ff.de dam . infec. z in.l. quinta.§. conuentionis.ff. de verbo.obliga.z in.l. si legati sui nomine.ff.delega.j.quibus iuribus cauetur q̄ stipulatio sortitur naturam contractus cui adiungitur vt etiam tetigit z tenuit ℬart.in.l. si quis est aliter.ff.de verbo.obliga.z in.l.finali.ff.de condit. ob causam. z in.l.in edibus.§.finali.ff.de donatio. pro quo facit tex.expressus z q̄ ibi singulariter dicit bar.in.l.cum mota in.j.collum.in versi. anteq̄ ego soluam ꝛc.C.de transactio.z sic apparet q̄ illud dictum bar.in dicta.l.ij.C.de conditio.ob causam debet intelligi z limitari sm illud q̄ ipsemet posuit in dicta.l.cum mota scilicet q̄ quando contractus stipulationis iungitur alicui contractui inominato agetur ex stipulatione attenta tantum qualitate contractus inominati cui talis stipulatio adiungitur z an hoc scilicet q̄ agatur ex stipulatione.j.ex contractu nominato non autē ex in nominato sit indistincte verum remitto me ad not.per bar.in dicta.l.ex placito vbi ipe distinguit de quo etiam est videndum per eundem z in.l.singularia.ff.si cer.peta.z aliquid in dicto.§.conuentionalis. ℂ Secundo in hac materia est videndum quare ad esse z substantiam huius contractus stipulationis requiritur q̄ precedat interrogatio z subsequatur responsio z alias non valet vt in.l.j.in prin.ff.de verbo.obliga.z in.l.iuris gentī.§.q̄ fere. ff.de pactis z ad hoc respōdetur q̄ ex interrogatione precedenti magis demonstretur animus consensus z deliberatio respondentis quam demonstraretur nulla precedente interrogatione nam sunt nonnulli qui nulla precedente interrogatione offerunt z promittāt z nihil facere velle videntur sed hoc faciunt animo gratificandi credentes alios non acceptare que ratio cessat quando respondetur aliqua interrogatione precedente quia non precedente videtur esse pactum nudum vt not.glo.in.l.iurisgentium.§.sed cum nulla. ff.de pactis vt etiam trahitur in.l.j.§.siquis ita.ff. de verbo.obliga.supradicta ratio trahitur ex notatis in dicta.l.j.§.siquis simpliciter.z notat ℙau.de castro in rubrica.ff.de verbo.obligatio.quem sequitur z refert ibi Alexan.de imo.sed lz doctores teneant supra dictam rationē mihi non videtur bona.quia ex ea sequitur vnum quod est contra naturam stipulationis scilicet q̄ dicamus q̄ non sit necesse q̄ post interrogationem sequatur in continenti responsio immo q̄ maiorem pariat effectum responsio subsequens ex interuallo.cum interuallum iudicat actum magis deliberatum.vt de se clare patet z probatur per tex. in.l. si mulier.C.ad vellia.quod est expresse contra textuz in dicta.l.j.§.qui presens sed adhuc dico q̄ supradicta est bona que probatur per dictam.l. si mulier. z per que infra dicentur illatiue ex dicta ratione inferendo z non obstat illud quod dixi de responsione.que lz sequeretur ex interuallo non vicient stipulationem q̄ est alia ratio quare responsio debet subsequi inconstinenti post interrogationem quia si responsio venisset ex interuallo respondens non videretur se retulisse ad interrogationem. vt in.l. pacta nouissima.C. de pactis.z in.l.cum in plures.§.locator bozzi.ff.locati.in quibus patet.q̄ per pactum factum ex interual

Universidad de Deusto
Biblioteca

lo videtur recessum a protestatione vel potest esse ratio quare debet responsio sequi in continenti quia si fieret ex intervallo stipulator presumeretur oblitus interrogationis z ideo tempore stipulationis non consentiret simul cum promittente qi consensus etiam requiritur in stipulatione lz sit contractus qui verbis celebratur vt est tex.in.l.j.§.adeo.ff.de z in.l.si stipuler §.finali.ff.de verbo.obligatio. sz lz iste due rationes videantur bone non sunt generales sz persuasiue q non videtur habere locū quando promissor memoraret in sua responsione interrogationem precessisse vt in hoc exemplo fundum quem a me stipulatus es ꝓmitto tibi vnde videtur difficile assignare bonam rationem que sit vniuersalis possumus tamen dicere q hoc fuit inductum quia in istis actibus momentaneis de facili presumitur oblivio vel error eorum quedicta sunt ex intervallo vt declarat Bart.in.l.ticia. §. respondet.ff.de verborum obligatio.ne igitur partes oblite eorum que erant dicta ex intervallo errent in respondendo z responsio non esset congruens in re vel in qualitate pro vt esse debet inuentum fuit vt in hoc contractu adeo frequenti vt sine errore omnia ꝓcederent reuertendo igitur ad propositum dico q ꝓptereadebe ptcedere interrogatio cum illa precedēs inducat actum magis deliberatum z q quociens quis respondit ad interrogata dicatur magis deliberate respondere est glosa in.l.inementis.C.de contempti.z notat Bar.in.l.serui electione.ff.delega.j. z in.l.gerit.ff.de acqui.here.ex hac ratione inferturratio decidendi ad tex.in.l.si mulier.C.ad vellia. vbihabetur q simulier fideiubens primo iterum post bienium fideiubeat secundo non iuuatur velle ex.o.quia iterum fideiubendo videtur accedere intercessioni maxima cum deliberatione ex hoc etiam infertur z secundo q quando promissio est geminata lz fiat per nudum pactum parit actionem vt est tex.in.l.j.§. debitum.ff.de consti.pec.z in.§.de constitutainstituta.de actio.quia censetur magis deliberata promissio quando est geminata rei terata ex hoc etiam infertur z tertio q geminata naturalis obligatio est efficax adagẽdum vt tenet notanter Bald.in.l.finali.C.ad legez falcidiam. vnum tamen est q lz naturalis obligatio non sit efficax ad agendum vt notat glosa institu. de obliga.in princi.z est tex.in.l. hoc iure.§.finali.ff. de dona.habet tamen tres effectus primus quia impedit soluti repetitionem vt dicto.§.finali.z in.l.naturaliter.ff.de condi.indi.secundus quia ex ea opponitur compensatio vt est tex.in.l.etiam.ff.de compens. tertius quia potest accedere fideiussor tali obligationi naturali.vt in.l.j.ff.de fideiusso.z institu.eodem titulo in princi. vnum tamen est notandum q lz de iure ciuili quis non potest agere ex sola naturali obligatione vt in ribus supra allegatis de iure tñ canonico in foro conscientie forte per episcopum compelletur soluere ille qui aliter est obligatus solum naturaliter ita tenet Bar.in dicta.l.si pene in princi.ff.decõdicio.inde ex hoc etiam venit q lz in foro iudiciario quis teneatur ad aliquam penam puta furti si tamẽ quis confiteatur cum sacerdote tamen sacerdos non debet sibi iniponere in foro conscientie vt soluat penã ista est glosa reputata singularis in.c.fraternitas.xij. q.ij.quam allegat Alexand.de imo.in dicta.l.si pene in prin.ex hoc infertur z quarto q geminata confessioque propter geminationem potest dici deliberata.nõ põt reuocari pretextu erroris gloẽ nota.in.c.ex litteris extra de dnor.z Bal.tetigitin.l.error.C.de inr.z facti igno.infertur z aliud q lz quis possit mutare confessionem suam in continenti tamen vt notin.l.repeti.in prin.ff.de questio.z in.l.cos in prin.ff. de falsi.z est glosa in auc.de testi.§.qui vero in glosa magna collatio.vij.z est tex in.c.preterea extra de testibus etiam sine probatione erroris vt est etiam glosa in.c. finali . libro.sexto. de iureiurando. in versi.causa. q hoc sit verum quando in continenti reuocat ante q̃ sit scripta nam als intercurrentescriptura dicitur cum deliberatione confiteri z sic non põtre uocari absq; probatio erroris ista est glosa reputata singularis in.c.apud miseri.de.xxxij.q.j.z hoc tenet Bar.in.l.quicquid astrigende in fi.prin.ff.de verbo.obliga.hoc tamen limitat bal.in.l.gallus.§.j.ff. do libe.z postu.quando non dum aduersarius acceptauerat confessionem nam tunc non potest reuocari etiam in continenti quãtũcunq; non sit scripta in actis vt tenet Alexan.in dicta.l.quicquid per.l. sicut C.de actiõ.z obliga. Ex supradictis videtur etiam inferri z quinto q vbicũq; qsm aliquo actuseu cõtractu processit ad iuramentum talez actum seu contractum videtur facere magis deliberate cum veniat geminata determinatio contrahentis prima in contrahendo secunda iurandõ super contractu q probatur per tex.in auc.sacramenta.puberum.C.si adner.vendi.ex quo infertur z sexto q lz ex nudo pacto de iure ciuili non oriatur actio vt in.l.si tibi cum vulgaribus.C.loca.tamen si super nudo pacto veniat iuramentum q ex tali iuramen.z ex tali pacto nudo tanq̃ ex bino actu z deliberato sicut ex stipulatione oriatur actio pro quo facit tex. notat.in.l. si quis maior.C.de transac.crederem tamen q hoc sit verum

in iuramento litis decisiuo non tamen obligatorio vel confirmatorio nam ꝑm sententiam communem cumulo pacto valato iuramento non nascitur actio vt est de mente glo.z Bald.in.l.j.C. de operis liber.z notanter bal.in.l.cum antea.C. de arbi.z in auẽ.sacramenta pube.z ibi Salice.C. si aduer.vendi. pro quo ego pondero tex.in.l.naz z postea.§.si isqui tempozali.ff.de iurciuran.vbi iuramentum z iudicium equiparantur z pondero tex.in dicta.l.siquis maior que loquitur de transactione que litis est decisiua vt in.l.ij. ff.de iureiurãdo z in.l.non minorem.C.de transactio. iuncta l.j.ff.de reiudicata infertur z septimo q lz responsio facta non verbis sed signis vicier stipulationez vt in.l.j.§.siquis ita.ff.de verbo.obligatio.hoc est verum nisi interueniat iuramentum nam tunc videtur fieri maxima cum deliberatione z lz non valeat vt stipulatio valebit vt nudum pactum z ita limitatur dict⁹.§.siquis ita nam iuramentum habet hanc clausulam vt res valeat eo modo quo melius valere potest vt est tex singularis in.l. cum pater.§.filijs matrem.ff. delega.ij. ita limitando dictum.§.siquis ita tenuit ibi bar.quem ibisequuntur moderni z sic limitatur illudbrocardicũ de quo in dicto.§.si quisita si non valet q ago vt ago non valet vt valere potest. Ex hoc infertur z octauo q lz in adeunda hereditate ex̃ testo venit deliberatio de qua in.l.cuz antiquioribus in.l.finali in princi.C.de iure deliberandi z sine tali deliberatione idest additione non debentur legata nec fideicommissa vt in.l.si nemo.ff.de testamento tutel. z in.l. eam quam.C.de fidei si tamen in testamento veniat iuramentũ heredis illud iuramentum inducit deliberationem hoc facit z operatur tantum quem admodum si fuisset hereditas a dicta ex testamento z legata in testamento relicta prestabuntur a venientibus ab intestato vt tenet bar.in dicta.l. eam quam in.iij.collumna per dictum.§.filijs matrez Ex hoc etiam possumus inferre nam habemus q substitutio q a principio potuit valere iure directo nunq̃ obliquatur vt est tex.in.l.verbis ciuilib⁹ z in.l.centurio.ff.de vulga.z pupilla.substitu.que regula solet limitari q hoc est verum quando talis substitutio est facta in testamentis secus tamen est si sit facta in codicilis vt est tex.nota.in.l.scenola ff.ad trebellia.ex quo Bald.notat in dicta.l. verbis ciuilibus infert vnum dictum suum nouum quod si in testamento in quo dicta substitutio est facta sit a posita clausula codicillaris q talis substitutio directa obliquatur q est notandum pro practica hodierna ex hoc posset inferri q si aliquis fecit testamentum z iurauit illud non reuocare z in illo sit facta dicta substitutio q talis substitutio lz non possit obligari eo q est facta in testamento tamen virtute iuramenti obligetur cum tale iuramentum inducat clausulam codicillarem per dictum.§. filijs matrem z notat bald.in.l.si iure.C.de testament. tutel.nam quemadmodum si facta fuisset clausula codicillaris dicitur factum testamentum cum deliberatione vnde sequitur dictus effectus vt notat in l.finali.C.de codi.z in.l.j.ff.eodem titulo ita quando interuenit iuramentum perdictum.§.filijs matrem q est notandum. Ex hoc infertur z nono q si quis faciat primum testamentum z illud iurauit z postea faciat scoz testamentum non faciens mentionem primi q tale scom testamentum non tollat primum ita nota tenet bar.in.l.siquisin pri. testamenti in ante penultima questione.ff.delega. iij.z est ratio quia cum primum testamentum habeat iuramentum videtur fieri cum deliberatione z propterea habet vim verborum derogatoriorum vt secundum testamentum non valeat nisi primum specialiter tollatur cum iuramentum interpositum in testamento habeat vim. vt inporet perinde.ac si diceret. valeat omni iure quo valere potest.vt dicto.§. filijs matrem. q potest fortificari per id quod notat ipemet Bar. in.l. omnes populi. in fine.lij.q.prin.ff. de lustitia z iure . vbi ipe dicit.q si fiat vnum statutum z sit iuratum z postea fiat secundum sine iuramento . quod secundum statutum non tollit primum. cum primũ continens iuramentum habet vim verborum derogatoriorum.eoipo q fuit factum cum maiori deliberatione q̃ secũdum. Pro quo facit etiam quod notat elegãtissime Baldus in.l. sancimus. in.iiij.collumna.C.de testamentis.vbi ipe dicit.q si fiat primum testamentum habens clausulam derogatoriam.z postea fiat secunduz. lz non fiat in secundo mentio de clausula derogatoria secundum tollit primum.cum secundum eodem modo fit cũ deliberatione quemadmodum primum : ergo tollit primuz.vt dicta.l.sancimus.z tenet Salicetus in dicta.l. sanctimus.in.viij. questione. Infero z decimo.q lz generalis renunciatio regulariter non valeat.vt in.l.sedet siquis.§.questum.ff.si quis cautio.tamen si iuramentum sit politum in ta

li generali renunciatione valet talis renunciatio: quia iuramentum supplet defectum expressionis specialis cum iuramentum inducat liberationem quam induxisset specialis renunciatio. ita notanter tenet Bal.in.l.j.in.itj.collum.C.cõmo.facit in simili qõ notat Bal.z Bar.in auẽ.sacramẽta puberum.C. si aduer.ven. vbi ipi dicunt. q valet obligatio quando quis iuratin genere z in confuso q obseruabit omnes contractus per se faciendos.hanc etiam conclusionem in generali renunciatione tenuit Joan.de imo.in.c.j.extra de cõmo.z in.c.cum contingat.in repetitione.in.xxxviij.cxta extra de iureiurando. z potest esse ratio alia: quia quando iuramentum potest seruari sine interitu salutis eterne sem per est seruandum. vt in.c. Quis pactum.de pactis.libro.vj.z in dicto.c. cum contingat. de qua tamen questione remitto me ad ea que notant moderni in.H.quesitum.vbi Bar.tenuit contrariam opinionem quaz secutus fuit bal. in.c.j. de contro.feudo.apud pars terminanda in vsu feudoz. ¶ Ex supradictis infertur z vndecimo q iuramentum apositum in transactione habet vim clausule rato manente pacto.vt est tex. nota.z ibi Bar.in.l.siquis maior.C.de transac.nam cum iurat super aliquo contractu illum facit cum deliberatione. vt dicta auẽ.sacramenta puberuz. z cum quis facit pactum cũ illa clausula. rato manente pacto eodem modo dicitur tale pactuz facere cum deliberatione z diligentia. vt in.l. cum proponas.C.de transac.z sequitur Bal. in dicta.l. si quis maior. ¶ Infertur z duodecimo.q lz transactio que nõ valet vt transactio nõ valet eodẽ modo vt pactum.vt est tex.iuncta glo.in.l. si causa cognita.C.de transactio. tamẽ si interueniat iuramẽtum super tali transactione valebit vt pactum per tex.in dicto.H.filijs matrem.ita nota. tenet Bar. in.l.siquis maior.C.de transactio. ¶ De ista tamen cõclusione ego multum dubito: quia habemus q iuramentum habet vim iudicij. vt est tex. nota.in l.naz z postea.H.si is qui temporali.ff. de iureiurã. sed sic est q transactio que non valet in iudicio. vt trãsactio nõ valet vt pactũ. vt tex.in.l.iij.C. de repu.here.ergo idem dicendum in iuramento. facit etiam contra predictam conclusionez: quia si talis transactio valeret vt pactum simplex esset cõtra voluntatem transigentis qui nõ esset remissurus ius suum nisi posset cõsequi ex tranfactione id quod debet sibi dari cum pactũ nuduz non valeat ad actionem. vt in.l.siue apud acta.in fine.C.de trãsactio. z ex hoc resultaret inequalitas: quia ille cui remittitur ius esset tutus exceptione. z ille cui debet aliqd dari non posset cõsequi ius suum. z inequalitas debet euitari in contractibus. vt in.l.cum emptor. in principio.ff. de rescin.ven. z possumus respõdere ad tex.in dicto.H.filijs matrem. quia ibi defectus erat in qualitate seu forma. z ideo nimirum si firmetur iuramento.secus tamẽ est in dicta.l. si causa cognita. vbi defectus erat in substantia. sed nõ obstãtibus supradictis fundamentis crederem dictum bar.in dicta.l.siquis maior. verioꝛẽ de iure. z nõobstat prima impugnatio de dicto.H. si is qui temporali. quia lz iudicium z iuramentum equiparentur non tamen quis tam deliberate facit auctuz in iudicio sicut illud facit per iuramentum q probatur nam si minor vendidit rem cum decreto iudicis z in iudicio si fuerit lesus non propterea denegatur sibi in integrum restitutio. vt in.l. siquidem.C. de premi.secus tamen est si talis minor super contractu iurauit: quia nõ potest restitui. vt in.l.j. z aliẽ ibi posita.C.si aduer.ven.z sic apparet q cũ maiori deliberatione sit q sit cum turamento q̃ q sit in iudicio. ¶ Nõ obstat eodem modo q dictum ẽ q seruaretur inequalitas incõtractibus. z sic nõ competeret actio ex tali pacto: immo dico q competeret cũ sit valatũ iuraméto. vt dicta.l.siqs maior. vt possim⁹ dicere q dictũ bar. habeat locuz qñ hinc inde fit remissio z dico q rñdeo.d.ad.d.H.filijs matrẽz nõ bona: q: immo ille.H.facit p cõclusiõe bar.q si defectus forme suplet̃ per iuramentum vt ibi a fortiozi debet suplerí deffectus materie cum maior sit deffectus forme quam materie vt in.l.an inutilis.z ibi notatur.ff.de accepti la. ¶ Infero z terdecimo q lz mulier renunciando velliano semper iunctur eodem nisi mulier cerciozetur de beneficio velliani sibi competente vt notat glosa in.l. sciendum.ff.de verbo.obligatio. z casus in.l.finali. H. penulti.ff.ad vellia.cum eadem fragilitate qua inducitur ad fideiubendum inducitur ad renunciandum vt trahit Bar .in.l. finali.C.ad vellia. tamen si mulier in ipsa renunciatione iurat nõpoterit iuuari velliano cum interueniente iuramento dicatur intercedere maxima cum deliberatione quem admodũ si de suo beneficio certificaretur hanc cõclusionem tenuit Pau.de castro in dicto.H.penultimo fundans se per textum in auẽ. sacramenta puberum vbi per iuramentum excluditur in-

nor a beneficio restitutionis in integrum absq; alia cerciozatione hanc eandem conclusionem tenet gmto.de bu.in.c. si diligenti. vj. collum. allegans tex.in dicto.H.filijs matrem z in.c.ex rescripto per illum tex.extra de iureiuran.quem ad hoc dicit esse singularem Ludou.roma.in.l.sciendum.ff.de verbo.obligatio. quam opinionem tenuit etiam abbas per illum tex.in dicto.c. ex rescripto istam etiam opinionem tenet Bar.in.l.siquis pro eo in gto membro.ff.de fideiusso allegans pro hoc in arg tex.in.c.cum contigat extra de iureiuran. ¶ Intero z quattuordecimo ex supradictis q minor si iurauit in contracta q lz non sit cerciozatus de beneficio restitutionis non propterea restituetur in integrum cum propter iuramentum videtur facere cõtractum cũ deliberatione hanc conclusionem tenet bar.dicendo se hoc modo consuluisse in dicta.l. sciendum z in.l.ij.C.de recin.vendi.z in.l.si duo patroni.H.idem iulianus.ff.de iureiuran.z in auẽ. sacramenta puberum.C.si aduer. vendi. hoc idem tenet bal.in.l.j.C.de rebus credi.z sentit in.l.j. in fine.C.si aduer.vendi.hanc eandem conclusionez tenet Pau.de ca.i.l. si.H. penul. ff.ad velle. z in d.auẽ.sacraméta pube.z in.d.l.ij.z in.d.H.idez in lian. Ista opinio fundat̃ primo p ea q̃ dicta sunt in hac illatiõe q: cũ iurauerit vt facere cũ deliberatione secundo facit fz bar.in.l.sciendum quia ad hoc vt quis preiudicet sibi per iuramentum non requiritur vt illud sciat. sed sufficit iurare super facto vt in dicto.H.idem iulianus. z in.l. siquis duobus.H. siquis iurauerit.ff.de iureiuran. z sic in presenti sufficit q iuret non venire contra rationem minoris etatis tertio fundatur per dictum.c.ex rescripto vbi iuramentum excludit mulierem a beneficio velleyani. Quarto facit pro hoc tex.in dicta auẽ. sacramenta puberum vbi iuramentum representat eiz maiorẽ ergo nullum beneficium restitutionis sibi competit si nullum ergo eiusdem non requiritur cerciozatio cum priuatio presupponat habitum vt in.l.decem.ff.de verbo.obligano.quinto facit p hoc quia obseruatio iuramenti est de iure diuino z quemadmodum minor non presumitur ignorare ius naturale vt in.l. venia cum materia.C. de in ius vocandoitan on est presumendum q ignoret ius diuinum z ita videtur cerciozatus hanc rationem ponit Ludoui.roma.in dicta.l.sciendus que tamen tanꝯ debilis duabus rationibus destruitur prima quia lz ius naturale vel gentium omnibus sit notum per dictam.l. venia non z sic sequitur q ius diuinum ita omnibus est notum lz fortius ipso iure naturali secundo dico q dicta ratio non videtur vera z cõcludens quo ad hoc qz lz ob seruantia iuramenti sit de iure diuino enemo presumeretur illum ignorare restitutio. tamẽ nõ est de iure diuino: immo de iure ciuili z non cõmuni sed speciali. vt in.l.in causẽ.in pu.ff.ó mino. Sexto p hac cõclusiõe pondero tex.in dicta auẽ.sacramenta puberum.in verbo inuiolabiliter. z in verbo sup cõtracti b⁹ nõ retractãdis vbi videt probari q si minor iurat nõ retractare cõtractũ inuiolabiliter dz iuramẽtũ seruari lz hoc nõ eẽt verũ si cõtract⁹ posset violari p restitutionẽ in integrũ. Ista enim verba z illa excludũt penit⁹ oẽ remediũ z restitutionẽ in integrũ tex. cũ glo.in.l.aut ꝓtor.H.premittit in vbo premissaz.ff.de mino.z lz in sili.q.Bar.in.l.nemo.C.de tẽpo. appe.z ꝓpterea glo.in.l.ij.ff.de iureiurã.z Bar.in.l nã z postea.H.si minor in fi.eo.ti.dicit q aduersus iuramẽtũ nõ daf restitutio z ꝓpterea bal.in auẽ.si captiui.C.de epis.z cle.dixit simplr q vbicũqz lex aliquẽ repsentat maiorẽ ibi negãt restitutionẽ. Septimo facit p hoc tex.in.l.j. sim cõez intellectũ.C. si aduer.ven.vbi vr̃ ꝓbari q qñ minor iurat seruare cõtractũ nõ põt petere restitutionem in integrũ Octauo facit p hac cõclusiõe alie a iuriũ torrentiõe: q: si hoc eẽt verz q minor iurans seruare cõtractũ ꝓsumeret ignorare z ꝓpterea q ignorat nõ videt renũciasse iuri suo seqret q cõtract⁹ fact⁹ a mulier cum iuramento sup re dotali nõ valeret nisi mulier eẽt certificata de beneficio fundi dotal. qõ esset cõtra tex.in.c.cũ cõtingat.extra de iureiurã. Ista tñ opinio videt dubitabilis propter sequẽtia. Primo quia cum minor presumatur ignorare ius. vt in.l.regulam.in principio.ff.de iuris z fac.ignorã. presumit nõ scire beneficium restitutiõis q sibi cõpetit z iuri q quis ignorat non videtur renũciare. vt in.l.mater decedens.ff.de inoffi.testamẽ. z in.l. finali.H.sin autem.C.de fur. z in.l. clodius. cũ ibi notatis.ff.de acquiren.heredi. z de iure habemus q quis ignorat non presumitur cogitasse z iuramẽtuz nõ trahitur ad incognita. vt in.l.fi.C.de nõ nume.pecu. z in.l.fi.ff.q satisda.cogũ. z in.c. veniẽs. extra de iureiurã. sed tenẽdo supradictam cõclusionẽ possumus ad hoc respõdere: q: iuramẽtuz facit quem ad actum deliberate accedere. per ea que dicta sunt. z facit presumi certiorationem interuenire. vt dicto.c.ex rescripto. z per predicta conclu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

dendo dico q̄ siue mino⁹ dicat z iuret simpliciter non venire contra ratione minoris etatis vel alia causa. vt exemplificat Bar. in dicta.l.sciendum. vel simpliciter seruare contractum sicut ipe exemplificat in dicta auc̄. sacramen. puberum. vel non venire contra aliqua ratione vel causa sicut ipe ponit in dicto. ℌ. idem iulianus. z in.l.duobus. ℌ. si quis iurauerit. ff. de iureiurando. nunq̄ mino⁹ restituetur. lz non sit certificatus a beneficio restitutionis z ad cetera tamen hunc articulum tangentia remitto me ad ea que dicunt doctores in dicta l.sciendum. Infertur z aliud. q̄ lz quis confitetur se debitorem alicuius in testamento ex tali cōfessione non inducatur probatio contra confitentem. vt latissime notat Bar. in.l. cum quis decedens. ff. delega.iij. ℌ. codicillis. tamen si iste testator iurauerit vel iurare se dicat cum propter hoc iuramentum dicatur cum deliberatione contrahere ex tali confessione contra illum probatur text⁹ est notabilis in dicto. ℌ. codicillis. z q̄ confessio supradicta sine iuramento non valeat est tex. in.l.lucius. ℌ. sem pronic. ff. delega. iij. z in.l. aurelius. ℌ. finali. ff. de liber. lega. z in.l.qui testamētū. de probatio. z tenet Bal. in.l.j. in repetitione. in penultima colū. C. de sacro san. eccle. z in.l.generaliter. in vltima collum. C. de nou nume. pecu. est tex. in.c. cum dilect⁹. extra de succe. ab intestato. ¶ Arrautem in hac stipulatione requiratur consensus. breuiter est dicendum q̄ sic. textus est in.l.j. ℌ. adeo. ff. de pactis. z si dicatur quare potius iste contractus denominanatur a verbis q̄ a cōsensu cuz eodem modo contrabatur consensu sicut verbis vt dictum ē. Respondet Pau. de castro. in hac rubrica. q̄ cū in quolibet contractu requiratur cōsensus debuit stipulatio potius denominari a nomine speciali q̄ a nomine generali ad omnes conuentiones. vnde videmus q̄ permutatio lz habeat consensum. tamen dicitur cōtractus innominatus. vt notat glo. in rubrica. C. de rerum permutatio. q̄ ideo ē. quia non debet denominari a genere. idest a consensu eodem modo videmus q̄ homo non dicitur habere nomen nisi habeat nomen proprium q̄ uis habeat nomen generale homo. hanc tamē responsionem reprehendunt moderni in dicta rubrica: quia diceremus si supradictam rationem inspiceremus. q̄ nullus contractus esset denominandus a consensu qō est falsum. nam emptio z venditio dicitur celebrari consensu z ab eo denominatur. vt in.l.cōsensu. ff. de actiō. z obligatio. quapropter dicunt meliorem esse rationem quare potius a verbis q̄ a consensu denominetur stipulatio: q̄ ceteri contractus cōsensu sine verbis melius cōtrahi possunt q̄ stipulatio. nam emptio z vēditio potest celebrari per epistolam z nunciū. vt in.l. itez quia. ff. de pactis. z in.l.j. in fine. ff. de contraben. emptione. Secus tamen est in stipulatiōe que verbis cessantibus confici non potest. vt in.l.j. in prin cipio. supra eodem. que verba nō sunt de substantia in alijs contractibus. z quia supra data est vna limitatio ad glosam in.l.finali. ℌ. penultima. ff. ad velleya. sed quando interuenit iuramentum. vide Alterā. ponentem alias tres in dicta.l.sciēdum.

¶ Uenio nunc ad secundum. z ista lex lz videatur breuis: quia adhuc non habet tres lineas. dico q̄ potest z diuidi in duas partes. Primo continet facti contingentiam. Secundo eiusdem cōtingentie decisio iuris. secūda ibi. patri reuerso ꝛc. Et in hac lege fuit casus. filius dum pater staret penes hostes hac captiuitate a ticio stipulatus est fundum ticianum. postea patre reuerso inter eundem z filium suum erat questio. Nam filius dicebat q̄ tempore interposite stipulationis filius non erat in potestate patris. z illo tempore attento q̄ in acquisitione inter patrem z filium debet attendi. vt in.l. si filius. infra eodem. sibi acquirebat z non patri. pater autem dicebat. q̄ lz tempore acquisitionis fuisset penes hostes propter ius postliminij fingebatur esse in ciuitate. z sic filium in sua potestate retinere. z q̄ sibi propter hanc fictam potestatem est acquirendum quemadmodum si nunq̄ fuisset ab hostibus captus. z sic semper fuerat vera potestas z consultus paulus. hanc questionem decidens pro patre iudicauit attendendo rationez z dicendo. iure postliminij patrem semper fuisse in ciuitate. z sic sibi z non filio iudicauit acquirendum. littera filiusq; dum in ciuitate est si stipuletur patri reuerso ab hostibus videtur acquisisse. hoc contiget in summa patre existente penes hostes filius si stipuletur eidem patri ab hostibus reuerso dicitur acquisisse. z potest alijs quattuor modis summari sm q̄ apparebit infra in rationibus dubitandi. Ratio tñ dubitādi ad hācilegez fuit triplex. Prima certū est q̄ si filiusfamilias cum pater capit ab hostibus z seruus hostium efficitur incōtinēti ē vere. z realiter sui iuris. vt est tex. expressus. in.l. lege cornelia. i fine. ff. de testamē. z in.l. penultima. ff. de libe. z postu. z in.l.finali. C. de sen. pas. quia pater est seruus hostium. vt in.l.libertas. ℌ. ferūt. ff. de statu homi. vt in. ℌ. serui. iusti. de iure persona. ergo alium in potestate habere non potest. vt in.l. sic euenerit. ff. ad leg. iudi. de adulterijs. z sic dicimus q̄ pēdente captiuitate pater habet filium in potestate. illud est propter fictionem. vt notat glo. in dicta.l. lege cornelia. z est tex. in.l.j. ℌ. interdum. ff. de suis z legitti. heredibus. z in. ℌ. interdum. instituta. de heredi. que ab intesta. deffe. cum ergo filius pretendat veritatem. pater vero fictionem videtur preferendus filius patri. vt in.l.filio quem pater. ff. de liber. z postumis. vbi fictio non debet plus operari q̄ veritas. Pro quo est etiam textus in.l. qui ad certum. in fine. ff. locati. z ibi Bald. qui ad hoc allegat cignum in.l. si non singuli. C. si cer. peta. q̄ esset in presenti si patri z non filio acquireretur quod esse non debet. vt dicta.l.filio quem pater. Et cum semel vni acquisita stipulatio ad alium non soleat transire. vt in l. sed si quis. ℌ. si operas. ff. de vsufructu. Hac ratione dubitandi reperio aliquos modernos reprehendere intellectum datum per doctores ad. ℌ. si tamen hominem. l.ij. ff. de verbo. obligatio. nam habemus de iure. q̄ si aliquis promisit mihi hominem in genere z moritur duobus relictis heredibus. z vnus heredum soluat suam partem in sticho q̄ solutione talis partis non liberatur nisi totus soluatur vel per se z suum coheredem. vt est textus in dicta.l.ij. in principio. z in.l. in executione. ℌ. pro parte. in fine. ff. de verbo. obligatio. z textus in dicto. ℌ. si tamen. dicit sm intellecum doctorum. q̄ si vnus de dictis heredibus non soluit partem: sed in ea est absolutus per sententiam vel liberatus per acceptilationem q̄ ille erit liberatus in illa parte. in qua fuit liberatus per sententiam vel acceptilationem. non tamen solutione z rationē differentie ponunt doctores inter istos casus: quia quando soluit partem in vna re si liberaretur solutione partis posset contingere absurditas. q̄ ipe vel alius coheres in aliare solueret aliam partem q̄ omnimodo lex dicitur euitare. vt in dicto. ℌ. si p pte. in fine. que quidē absurditas in casu dicti. ℌ. si tamen non potest contingere: quia si ille qui est obligatus soluat partem alia re nō dicitur soluisse partem in duabus rebus. quia in prima parte non fuit facta solutio: sed liberatio. ita q̄ illa pars amplius non est in rerum natura. vnde reperitur fieri solutio vltima in vna re dumtaxat. neq; inuenitur solutio que sit facta in alia re. sed iste intellectus quem dat Bar. z communiter doctores in dicto. ℌ. si tamē homi-

minem. non videtur procedere per rationem dubitandi supra positam: quia sm hoc non debet plus operari ficta solutio plusq̄ vera. nam acceptilatio ē ficta solutio. vt in.l. si ex pluribus. in fine. ff. de acceptilatio. nam esset hoc inconueniens q̄ ficta solutio operaretur plusq̄ vera per dictā.l.filio quem pater. qua propter moderni ponūt aliam intellectum ad dictuz ℌ. sed tamen. sed vt vidistis ibi saluanti intellectuz cōmunem. z huic difficultati rēspondi z ad ea que ibi dixi. z dicunt doctores. quantum ad hoc me remitto. ¶ Ex hac ratione dubitandi infertur illud quod potuit Bar. in.l. si rem aliquā. ff. de acquiren. possessi. vbi ipe dicit. q̄ lz ex vero titulo z vera traditione trās feratur dominium z possessio. vt in.l. traditionibus. C. de pactis. ex ficto tamen titulo z ex ficta traditione non transfertur dominiuz neq; possessio. vt in hoc exemplo. Si ego dominus z possessor ab aliquo rem meam ignorauter conduxi. nam per conductionem tranfertur possessio in locatorem. vt in.l. si quis autem. non tamen tranfertur dominiū cum rei proprietas non valeat conductio. vt in.l. qui rem propriam. C. locati. z per talē conductionem non venit verus immo fictus titulus. z non vera immo ficta traditio. z q̄ vi z q̄ transfertur possessio per talem fictum titulum. z fictam traditionem est verum quando scienter cōduxi. Secus tamen est quando ignorauter. vt in.l. ea que. ff. de vsucapio. z notatur in.l. si rem aliquam. ¶ Ex hoc etiam infertur q̄ ad hoc vt ex ficta traditione transferatur dominiū. de qua loquitur textus in.l. cius. z in.l. hoc si res. ff. de rei vendica. est necesse q̄ ille qui concessit titulum illi penes quem res est sciat eum possidere. Secus tamen est si ignoret: quia cum ibi sit ficta z non vera traditio vt ibi dicitur. Non transfertur dominium in possessorem transferente ignorante. possidentem possidere. glo. est quaz ibi mirabilem dicit Bar. in.l. hoc si res. z forte vnica in iure. ¶ Ex supradictis infertur etiam. q̄ lz habemus q̄ is qui vendidit rem alienam scienter tradendo eam vere comitat furtum vt in. ℌ. q̄ autē. in fi. in fi. de vsuca. z per glo. in.l. sic emptione. ℌ. item si emptor. ff. de contra empti. z in.l. si alienum z per Bal. ibi. C. de furtis illud est verum quando vera interuenit traditio secus tamen est quādo non interuenit traditio vera sed tantum ficta vt si rem apud ticium existentē eidem ticio vendam video eidem ticio quasi tradere vt in. ℌ. interdum. instituta. de rerum diuisio. naz hoc casu non operatur ista ficta traditio vt per talem contractationem committatur furtum ista est glosa no. quam ibi sequuntur Bart. Bald. in.l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

item ſi res.in principio.ff.de aliena.iudi.mutan. cauſa facta.z in dicta.l.alienum.z ibi Bald. vbi ipe ſic dicit. Quandoqz interuenit vera traditio z tunc fit furtum. vt in dicto.§. item ſi emptor. aut interuenit ḡz traditio. vt in exēplo ſupra poſito z nō fit furtū p glo. tam dictas. aut nō interuenit traditio neqz quaſi ſed ſolus titulus z non fit furtum:quia omnia debita non ſolum contrahuntur conſenſu;ſed etiam re. vt in l.inſiciendo.ff.de fur.z inſtitu. de obliga.que ex delic. naſ. in prin. Nunc etiam dicit glo. in dicta.l. item ſi res.qꝫ ſi ego vendo alicui rem alienam. z eam ſibi non trado:ſed ei permitto eam capere z eidem preſto pacientiam. iuxta notata in.l.ij.C. de acquiren. poſſe.qꝫ cum in hoc caſu non ſit vera traditio ſed ficta nō cōtrahitur furtū per talem tractationem. qꝫ etiam exemplificādo ſequitur bal.in.l. alienum. dixit etiam glo.in dicta.l.item ſi res. vnum propter qꝫ redditur mirabilis. vt per Bar.ibi qꝫ is qui a principio habuit bonam fidem ḡz tempore quo vendidit z tradidit ſciat eſſe alienum nō committit furtuz: quia furtum nō cōmittit ſine cōtractatiōe. z inſpecto initio nō dicitur contractare. Ex quo infertur notanter qꝫ ſi aliquis inuētus ē in domo. nō tamē adhuc mouit aliquid deloco ad locum nō puntur furti; ſed extra ordinem venit puniēdus.caſus eſt no.in.l.ſaccularij.in pn.ff.de extra ordi. cri. quem ad hoc allegat bal.in.l.ſiquis nō dicam rapere.C. de epiſco. z cleri. vbi ipe dicit qꝫ in iure nō reperitur melior tex. z not. Bart.in.l. vulgaris.§. qui furti.ff. de fur. pro qua glo.in dicta.l.item ſi res.facit quod no.i.l. vnica.C. de vſucapio.trāſ. vbi in vſuca.ſcientia rei aliene ſuperueniens.dum tamen ab initio fuerit bona fides non nocet.iſtud procedit de iure ciuili. ſecus tamen ē de iure canonico ſm glo.in dicta.l. vnica. Ex ſupradicta etiam ratiōe dubitādi etiam inferitur.qꝫ ḡz habeamus qꝫ quādo inter emptorem z vēditorem res eſt integra poſſunt cōtrahētes recedere nudo cōſenſu a cōtractu.z quando proceſſum eſt ad traditionē nō poſſunt nudo cōſenſu a cōtractu recedere niſi interueniat retraditio qua veniēte poſſunt. vt in.l.j.C. quando licet.ab emptio.diſce.z in.l.ab emptione.ff. de pactis. Tamen hoc eſt verum quando ſubſecutus eſt actus vere retraditiōis.nō tamen ficte.nam ſi ex parte venditoris vera ſequatur traditio. z poſtea in reſolutione ipius contractus ex parte emptoris: non veraimmo ficta.ſequitur retraditio nullo modo nudo conſenſu iuncta ipa ficta retraditiōe reſoluitur cōtractus.ita ſentit glo.in.l.ab emptione. z tenet in expreſſo Salice.ſm Jaco.de are.in dicta.l.j.z ſic non tantum operaꝫ ficta traditio ſicut.vera infertur etiam qꝫ ḡz habeamus qꝫ ille qui vendit z vere tradit tranſfert poſſeſſionem ciuilem z naturalem ſi ipe emptor habebat vtrāqz poſſeſſionem. vt in.l. traditio.in principio.ff.de acquiren.rer domi.ſecus tamē eſt quando ficte tradidit dicēdo qꝫ conſtituit ſe precario poſſide.namper iſtam fictam traditionez trāſfertur vtraqz poſſeſſio tam ciuilis ḡ naturalis:ſed eodem inſtanti cenſetur naturalis retranſlata in vēditorem:quia hoc eſt de natura precarij ſi aliter non appareat qꝫ qui precario poſſidet poſſideat naturaliter.ſecus tamen eſt ſi venditor dicat. qꝫ conſtituit ſe nomine emptoris poſſidere ſine illo aditamēto precario. quia tunc tranſfert omnem poſſeſſionem in emptorem.z ipe non habet niſi ſolam detentationez ita eſt tex.in.l.qꝫ meo. in principio.ff. de acquiren. poſſeſſio.z ibi notant doctores.z eſt tex.in.l:certe.§. j.ff.de preca.z notat Bar.in.l.interdum.in fine pn. ff.de acquiren.poſſeſſio. Inferitur z aliud ex ſupradictis.qꝫ ḡz habeam⁹ de iure qꝫ ſi aliquis dedit arras in ſponſalibus contrahendis que ſi non contraxerit per verba de preſenti illas perdit.vt in.l.finali.C. ō ſponſa.qꝫ illud eſt verum quando vere z realiter tradidit.ſecus tamen quando promiſit z cōſtituit ſe nomine ſponſe poſſidere. vbi non vera immo ficta venit traditio.nam hoc caſu talis promiſſio non tenet. ita notat Bar.in.l.ticia.quaſi ad finem princi.ff.de verbo. obligatio. Ex ſupradictis etiam venit qꝫ trahitur in.l.ſi pupillus§. ſi tutor.ff. de tute. z ratio. diſtra. vbi dicit tex.qꝫ ſi tutor eſt captus ab hoſtibus z ſic finita eſt tutela ḡ uis iure poſtliminij poſſit tutor predictus recuperare tutelam poſſunt fideiuſſores dicti tutoris conueniri. Et eſt ratio: quia potius attendenda eſt ipa veritas. ſcilicet qꝫ tutella eſt finita ḡ ipa fictio.ideſt qꝫ poſſit eam recuperare iure poſtliminij. Nunc etiam venit. qꝫ ſi in aliquo contractu dico. promito tibi centum cum fueris perfecte etatis. intelligitur de perfecta etate ſm veritatem ſcilicet.xxv. annorum. non autem de etate perfecta ſm fictionem.ſcilicet.xviij. vel.xx.annorum. ideꝫ ſi in aliquo teſtamento.ſcilicet in inſtitutioue vel reſtitutione ſeu ſubſtitutione fiat mentio detali etate. vt eſt tertius notabilis in.l. finali.C. de bijs qui veni. etatis impetra. Nunc etiam venit qꝫ ſi aliquis habet aliquas poſſeſſiones ab hoſtibus capiatur. ḡz fingitur eſſe in ciuitate ſemper ꝓpter ius poſtliminij. non propterea recuperat poſſeſſiones quas ſemel amiſerat. et ſic non idem operatur actus fictus qꝫ operaretur verus.nam per actum veruz.hoc ē p verā appēhēſionē

poſſeſſionis diceret poſſeſſor qꝫ non diceret per hūc actum fictum. tex. eſt de hoc in.l. cum heredes.§. j. ff.de acquiren.poſſeſſ. z in.l.deniqz.ff.qui ex ca.ma. Nunc etiam venit.qꝫ ſi filium meum heredem inſtitui z rogaui eum vt cum moreretur reſtitueret hereditatem meam vni ex filijs ſuis cui ipe vellet. z iſte filius meus ante ḡ naturaliter moreretur fuit in uſitam deportatus certe adhuc poteſt vnum de filijs eligere. z ante ḡ moriatur naturaliter non compellitur filijs ſuis hereditatem reſtituere ḡz ſit moriturus ciuiliter.tex.eſt in.l.cum pater.§. hereditatem.ff.de lega.ij.z ex predictis inferunt moderni in dicta.l. finali.de bijs qui veni.eta.impe.qꝫ ſi ſtatutum dicat qꝫ ſi aliquis decedat cum filijs legittimis z naturalibus. femine non ſuccedant. z quis decedat cum filio naturaliter baſtardo ḡz legittimo femine ſuccedunt z non repelluntur: quia ficte eſt ille filius legittimus z non vere. Nunc etiam dicūt doctores in dicta.l.ſi. qꝫ ſi aliquis accepit emphiteoſim pro ſe z filijs ſuis legittimis z naturalibus.qō non veniet in hac emphiteoſi filius legittimatus:quia non eſt vere legittimus:ſed legittimatus. z ſic ficte legittimus. z pro quo etiam facit qꝫ ſi alieni ſit facta ſubſtitutio ſi deceſſerit ſine filijs legittimis z naturalibus. z ipe deceſſit cum filio legittimato locum habeat ſubſtitutio cum ille legittimatus ſit filius legittimus ficte z non vere. ita tenet Pau. de caſtro in dicta.l. finali. ad quā ibi me remitto.ḡz contrarium teneat Bal. in.l.eam quaz. inſecunda queſtione.C. de fideicom. Ex ſupradictis etiaz videtur inferri qꝫ ſi aliquis iurauit mihi ſoluere aliquid:ḡz ſoluendo vere z realiter a piurio liberaretur.ſi tamen compenſaſſent a tali piurio nō eſſet liberatus. vt ſenſit Bar.in.l.iulianus.la pmera.cuz quo videtur ibi pertranſiſſe Pau.de caſt.ff. de conditio.z demonſtratio. Et eſt ratio:quia compenſatio non eſt vera ſolutio ſed ficta. vt notatur in.l. ſi conſtat.C.de cōpen.z.l.amplius non peti.ff. rem rataz haberi.z eſt tex.in.l. vel permutare.ff. de libera cau. z in.l.deduſſe.ff.de verbo.ſignificatio. Pro quo allegant doctores tex.in.c.ad noſtram.el ſecundo. extra de iureiurando. Pro quo facit etiam qō dicim⁹ qꝫ ſi aliquis tenetur aliquod facere z cum iuramento qꝫ ad illud faciendum preciſe tenetur z preſtando intereſſe nō liberatur.tex. eſt iuncta glo.reputata ſingulari.ſupetparte neceſſe habeas in.l. ſipecuniaz.in principio.ff.de condi.ob cau.da.ḡz regulariter qui tenetur ad factum non compellatur ad illud preciſe: immo preſtando intereſſe liberetur.vt eſt tex.in.l. ſtipulationes non diuiduntur.§. celſus cum ſua regula.ff.de verbo.obligatio. z in.l.ij.§. item ſi in facto. in glo.eodem titulo. Pro quo videtur facere tex.in.c. finali.extra ne prela. vice.ſuas.de quo tamen remitto ad ea que dicit Bar.in dicta.l. amplius nō peti. Sed non obſtante ſupradicta prima ratione dubitandi que prima facie videtur vrgere in contrarium diſponitur per tex.noſtrum.immo qꝫ patri reuerſo filius dicitur acquiſiſſe. z ſic pater habebit acquiſita p filium dum ipe erat in captiuitate.non autem qꝫ filius poſſit retinere. z ratio decidendi.fuit propter fictionem iuris poſtliminij quo fingitur pater reuerſas ſemper in ciuitate fuiſſe. z nunqꝫ ab hoſtibus eſſe captum. vt eſt tex.in.l.retro.ff. ō capti. z poſtli.reuer. z in.§.quia bij qui ab hoſtibus.inſtitu. qui, mo, iuspa.poſ.ſolui. z qꝫ in preſenti fuerit fictio ſignificatur. per iſtud verbum videtur poſitum in tex. noſtro qō eſt ſignificatiuū fictectionis. vt tex.in.l.ſi duo.ff. de acquiren.heredi. z in.l.qui iuraſſe.cum ſua gloſa.ff. de iureiuran. z glo.in.l.finali.ff.qui ſanctia.cogantur. z l.ſi ex re.§.finali.ff.de ſtipulatio.ſeruo. z in.l.j.§. deciſſe.ff.de vi z vi arma. z iſta fictio habetur pro veritate. vt notat Bart. in.l.ſi is qui pro emptore.ff. de vſu.pro empto. adeo qꝫ contra talem fictionem non admittitur probatio incontrarium cum ſit preſumptiq iuris z de iure. vt notat bar.in.l. finali.poſt glo. in principio.ff.quod metus cauſa.z Joan. de imola in dicta.l.ſi duo.z eſt gloſa in.l.ſiue poſſidetis.C. de probatio.z in.c.is qui.extra de ſponſa. Que autez ſit differentia inter fictionem z preſumptionem videatis Bar.in prealleguta.l.finali.z in dicta.l. ſi is qui p emptore.z glo.in.l. vnica.§. accedit.C. de rei vxo. actio. Nunc etiam reperimus legem fingere mortuum eſſe viuum. vt in.§.j.inſtitutio. de excuſa.tuto. z econtra viuum aliquando lex fingit mortuum. vt eſt in deportatis quos lex pro mortuis habet. vt in.l.j. §.j.z.§.penulti.in fine.ff.de contra.t Nunc etiam videmus legem fingere natum qui eſt in vtero. vt in l.qui in vtero.ff.de ſta.homi. Et aliquando fingitur non eſſe qui eſt. vt in.l.quotiens.ff. qui ſanctia.cogunt. z in.l.nam is.ff.de dolo.z aliquādo fingitur ideꝫ quod eſt aliud. vt in.l. in ſuis.ff. de liberis z poſtu. nam qꝫ pater z filius ſint vna caro. vt dicit text⁹ in.l. finali.C. de impuber. z alijs ſubſtitu. fictio eſt. vt in c.hac auctoritate.xxxv.queſtione.iij. z econtra. vt in l. ſi ſeruus.ff. de admen. lega. z in.l.qui res.§. aream. de ſolutio. Aliquando etiam fingitur abſentē eſſe preſentem. vt in.l.qui in teſtamento.§.j.ff. de teſtamen. z in.l.finali.ff. de verbo.ſignifi. z econtra. vt in.l.properandum.§.cum autē.C. de iudi. z etiā ḡz defunct⁹ z heres ſint diuerſe perſone fingunt eedē perſone. vt in.l.ſi.C. de here.inſti. z in.l.mortuo.ff. ō

fidei cuſſo. z aliquādo fingitur nō factum qō eſt male factum. vt in dicta.l.quotiens. Hunc etiam videm⁹ q̄ lex loquens de domino nō ſolum habet locum in domino vero: ſed etiam extenditur ad dominum fi ctum. vt in.l.ob id.ff.ad legem aquil. z.ff. de noxa.l. ſi ſeruus legatus. nam actio legis aquilie datur do mino z ei qui habetur pro domino. vt in.l.hereditatis.ff.ad legem aquiliam. in.l.liber homo. §.ſi ſeru⁹. code m titulo. Et non obſtat ratio dubitādi. vbi fuit dictum q̄ veritas prevalet fictioni per.l. filio quē pa ter.ff.de libe. z poſtu. nam ad hoc poſſumus reſpon dere diſtinguēdo hoc modo. q̄nq̄ fictio z veritas cō currunt circa idem ſubiectum reſpectu eiuſdem tem poris z omni modo eodem reſpectu. z tunc abijcimus fictionem z amplectimur veritatem: quia nō eſt veriſimile: imo eſt impoſſibile. q̄ fictio z veritas ſint circa idem eodem reſpectu. z ita intelligitur dicta.l. filio quem pater. nam ibi fictio tendit ad hoc q̄ filius de quo ibi ſit filius z veritas eodez modo ad hoc vt ſit filius. z ſic ibi potius attendimus veritatem q̄ fictionem. quandoq̄ fictio z veritas coeurrunt circa idem reſpectu eiuſdem temporis. tamen tendunt ad contrarios effectus. z tunc complectimur fictionē z reſpicimus veritatem. vt in.l. retro. z.l. in quibus. ff.de capti. z poſt reuer. z in omnibus legibus de fi ctione tractantibus. z ita intelligitur tex. noſter. nam in preſenti fictio tendit ad vnum effectum. ſcilicet q̄ pater dicatur ſemper in ciuitate fuiſſe. z ſic tem pore quo filius eſt ſtipulatus ſibi eſſe acquiſitum veri tas tendit ad aliud. idest q̄ tempore quo filius erat ſtipulatus pater erat ſeruus hoſtium z ſic filio z non patri propter veritatem erat acquirendum z patri z non filio propter fictionem acquiritur. z ſic attēditur fictio in preſenti z non veritas. quandoq̄ fictio z ve ritas concurrunt circa diuerſa ſubiecta. z tūc vtrūq̄ amplectimur z vnum non impedit aliud. vt in hoc exemplo. quidam deceſſit relicto filio nato z ventre il le qui natus eſt ſm veritatem eſt natus ille qui eſt in vtero habetur pro nato ſm fictionem z acceptamus vtrūq̄. vt in.l.cum quidam. §. ſiuum. ff. de acquiren. heredi. z in.l.qui in vtero. ff. de ſta. homi. z in.l.illud. ff ſi par. here. peta. quandoq̄ fictio z veritas concur runt circa idem ſubiectum reſpectu diuerſorum tem porum. verbi gratia. reuerſus eſt aliquis ab hoſtibus ſm veritatem modo ē in ciuitate z iſtud acceptam⁹. Item in ciuitate fingitur fuiſſe tempore captiuitatis z iſtud etiam acceptamus: quia reſpectu diuerſorum tempor̄ cōcurrūt fictio z veritas. z hoc mō poſſum⁹ in pīti dicere. q̄ vtroq̄ tpe inſpecto filius nunq̄ ſibi imo pī acquiſiuit. nam inſpecta veritate nunc eſt in ciuitate inſpecta fictiōe ſemp fuit in poteſtate. z filius z pī in ciuitate. hāc doctrinā poſuit not. bar. in.l.j.§. hoc aūt ſenat⁹. ff. ad ſille. z non obſtat illud qō dictū fuit in rōne dubitādi. l. q̄ ficta traditio nō opat̄ idez q̄ vera de quo allegau bar. in.l.ſi rē aliquā. ff. ō acq. poſſe. z glo. in.l.hoc ſi res. ff. de rei vē. z in.l.itē ſi res. in pn̄. ff. de aliena. iudi. mu. cā fac. z in.l.ab emptōe. ff. de pact. q̄ illi ſunt caſus ſpeciales in qb⁹ vera tra ditio plus opat̄ q̄ ficta. nā regula ē in cōtrarium q̄ quēadmodū p verā traditionē tranſferr̄ poſſeſſio. ita eodē mō p fictā. tex. ē no. in.l. ſiqs ante. ff. de acqui. poſſe. z quēadmodū p verā traditionem trāſferr̄ do minū. vt in.l. traditiōibus. C. de pactis. ita p fictaz trāſferr̄. vt ē no. in.l. quedā mulier. ff. de rei vē. z in.l. j. C. de dona. ex quo inferr̄ notāter vnū p q̄ dabitur vna extēſio ad.l.quotiēs. C. de rei vēdi. l. q̄ ſi vendi di rē duob⁹. z pmo tradidi p actū fictū. z ſecūdo per actū verū q̄ pm⁹ pferr̄ ſecūdo p. d. l. quotiēs. cuz trā opeř ficta quantum opat̄ vera traditio ad dominij trāſlationē. ita pulchre determinat originaliter Jo. an. extēdēdo. d. l. quotiēs. in additionib⁹ ad Specu. in ti. de emptio. z vēdi. §. ſciēdum. ver. z nota. Pro quo facit in ſiū qō no. bal. z ſequunt̄ moderni i.l. quo tiēs vnū aliud. p qō limitatur. d. l. quotiēs. vbi ipi di cūt. q̄ ego vēdidi eccleſie pmo rem. z poſtea vēdo ti cio eandē rem z eam ſibi trado q̄ eccleſia pferr̄ ticio. Et ē rō: q̄ cū incōtinēti q̄ eccleſie vēdidi ē ſibi acq ſitū dominiū ſine traditiōe. vt in.l.ſi. C. de ſacro ſanctis eccle. z ſic ſecūda traditio nō opat̄ aliqd. l z ſcōa ſit vera z pma nō ſit vera: imo fingatur. neq̄ obſtat qō dicit bar. in.l.ticia. in pn̄. ff. de verbo. obliga. q̄ lz ibi loquat̄ de actu ficto. ſ. de cōſtituto. nō tū loquitur in caſu in quo lex fingat quo caſu talis fictio habeř p veritate. cōtra quā fictionē vt dixi ſupra nō admit. p batio incōtrariū cum inducat iuris z de iure pſūptio nē. vt tenet bar. in.l.ſi. in pn̄. ff. qō metus cau. neq̄ obſtat tex. in.l.ſi pupillū. §. ſi tutor. ff. de tute. z ra. diſtra. ibi enim fictio tendit ad vnum effectū. z veritas tēdit ad cūdē omni reſpectu eodē mō. z tūc ample ctimur veritatē z reſpicimus fictionē p. d. l. filio quez pī. vt ſupra dictū ē. neq̄ obſtat tex. in.l.ſi. z q̄ p illaz legē ſupra dicta ſunt: q̄: ibi diſponit ſup volūtatē con trahētiū vel diſponētiū illā volūtatē interpretādo eo mō q̄ cōtrahētes ſeu diſponētes intellegerūt. ſec⁹ trī ē in caſu pīti vbi lex diſponit ſup iuriſdiſpoſitiōe fin gēdo. Neq̄ q̄ ſiſſē obſtat q̄ ſenſit bar. i.l. iulian⁹. ff ō cōdi. z demō. vbi ipe dixit. q̄ q̄ iurauit ſoluere ſi cō pēſat nō liberat a piurio cū cōpēſando fiete dicat̄ ſol uere: q̄: ipemet bar. cōtrariū tenuit in.l. ampli⁹ nō pe ti. ff. rē ra. bñ. limo q̄ liberēř a piurio. qō probat hoc

modo conditio debet impleri in ſpecifica forma ſicut iuramentum. vt in.l.qui heredi. iu priuci. z in.l.me uius. ff. de conditio. z demonſtra. ſed ſic eſt q̄ iuſſus dare ſeu ſoluere implet conditionem compenſando. vt in .l. ſipeculiū. §. j. ff. de ſta. libe. ergo idez eſt in iu ramento q̄ in conditiōe preterea ſi ego impedior iu ſta de cauſa ſoluere quod promiſi non ſum periurus vt in.l. vltima. ff. qui ſatisda. cogun. ſed ſi ego nō ſol uo tibi quando tu debes mihi tantūdem ego impe dior a te: quia ideo tibi non ſoluo: q̄ tu non ſolis mi bi vnde quaſi facto tuo impeditus non debeo eſſe p iurus. banc rationem facit tex. in.l. iij. circa principi um. ver. vnde queritur. ff. de ſtat. libe. Neq̄ obſtat tex. in.l. cum heredes. §. j. nam ibi ideo ius poſtlimi nij non operatur aliquid. quia tex. loquitur de poſſeſ ſione que eſt facti. vt in.l.j. §. ſi vir. ff. de acquirendo poſſeſſio. z circa ea que ſunt facti ius poſtliminij nil operatur. vt in.l. ſciendum. z.l. ſequē. ff. quib⁹ ex cau. maio. zin.l. in bello. §. facte. ff. de capti. z poſtliminio reuer. circa qō videatis Bar. ponentez alias duas rationes circa hoc in dicto. §. j. z ſic per predicta re manet deciſio noſtri tex. fortificata: z ab oppugnatio nibus ſupradictis ſatis defenſata. Vel forte potuit eſſe ratio dubitandi ad hunc tex. de tex. in.l. ſi filiuſſa milias ſub conditione. ff. de verbo. obligatio. vbi di cit tex. q̄ ſi habebam filium in poteſtate mea z ipe ſti pulatus eſt aliqnid ſub conditione z pendente condi tione ipe eſt emancipatus. z poſtea veniat conditio q̄ nihilominus acquiritur mihi patri. Et ē ratio di cit ibi tex. quia in ſtipulationibus tempus ſtipulatio nis interpoſite attēditur. ſic videbatur in preſenti q̄ inſpecto tempore acquiſitionis z ſtipulatiōis quo ipe filius erat ſui iuris acquirat ſibi filius z non patri at tento tempore quo reuerſus ē ab hoſtibus. z ſic quē admodum in dicta.l. ſi filius. tempus veniens poſt ſtipulationem non prodeſt filio. ita in preſenti temp⁹ ſuccedens poſt ſtipulationem nō noceat filio. ſed nō obſtante iſta ſecunda ratione dubitandi contrarium diſponitur in noſtro tex. z ratio decidendi eſt: quia in re poſtliminij vt dictum eſt fingitur pater eſſe in ciui tate. z ſic filium habere in poteſtate. z ſic attento tem pore quo pater erat in ciuitate propter fictionem pa tri z non filio venit acquirendum. z ſic iſta lex concor dat cum dicta.l. filius. vel poſſumus dicere q̄ ſic in tellectus legis noſtre. q̄ patre ſtāte penes hoſtes cū filius ſit ſui iuris acquirit ſibi non ſolum actionez: ſed etiam commodum. Unum tamen eſt q̄ iſtud com modum eſt commutabile ſub quadā conditione. ſci licet ſi pater ab hoſtibus reuertatur. z ſic eo reuerſo fingitur filius nunq̄ ſibi acquiſiſſe ſz pater. z ē iſtud commodum filio acquiſitum incommutabile ſub cō ditiōe. ſcilicet ſi pater ab hoſtibus nō reuertat̄. z hoc probatur ex tribus partibus noſtri tex. Prima eſt ibi filius. nam non dicit filias. vbi preſumitur q̄ iſte filius erat ſui iuris. z ſic q̄ ſibi acquirebat z acquiſi uit. Secunda eſt ibi patri reuerſo. nam illud verbuz reuerſo eſt ſignificatiuum ſubſtantie non exiſtentis: ſed que dependet de futuro: z ſic ſignificat conditio nem. vt notat Bar. in.l.j. in. viij. collum. ff. de condi tio. z demonſtratio. nam quemadmodum ſi dico le go partum arctuſe z fructus fundi. z ſimilia intelligi tur vna tantū conditio. vt in.l.j. in fine. ff. de conditi. z demonſtratio. z in.l. interdum. in princi. ſſ. de ver bo. obligatio. idest lego partuz ſi naſcetur. z facit qō notat Bar. in.l. ſiquis arbitratu. ff. de verbo. obli gatio. vbi ipſe dicit. q̄ iſta verba arbitratu lucij tucij habēt ſub ſe tacitam cōditionem. Ita eodem modo in caſu preſenti. dicēdo patri reuerſo acquiritur. idest acquiretur patri ſi ab hoſtib⁹ reuertat̄. Tertia pars eſt ibi acquiſiſſe videtur. nam vult tex. dicere. q̄ pa tre iam reuerſo filius nō dicitur ſibi acquiſiſſe in effe ctu cum nō remaneat cum commodo illo. Neq̄ ob ſtat q̄ dicit videtur quaſi vellet diceret. q̄ patri non acquirit ſimo ſibi: quia propterea dicit: quia patri nō poterat acquiri virtute regule qua cauē q̄ alteri per alterū non acquiratur. vt in.l. ſtipulatio iſta. §. alteri. ff. de verbo. obligatio. q̄ in filio eſt ſpeciale. ſcilicet q̄ filius ſtipulando acquirat ſibi z per conſequens pa tri z ſic pater videř ſtipulari. lz fuerit penes hoſtes: quia fingitur tempore ſtipulationis in ciuitate fuiſſe. z pro hoc poteſt adduci tex. in.l. filio quem pater. cuz bijs que ibi notat Pau. de caſt. ff. de libe. z poſtu. z hoc eſt q̄ dicit. q̄ patre penes hoſtes exiſtentie ius liberorum pendet. vt in.l.j. §. ſi pendeat. ff. ad mace. do. z in. §. qui ab hoſtibus. inſtituta. quibus mo. ius patro. poſſe. ſolui. Neq̄ obſtat tex. in.l. ſi. C. de ſcn. paſſi. vbi dicitur. q̄ patre deportato ius liberorum nō pendet: quia aliud ē patre capto ab hoſtibus. aliud patre deportato. nam in primo caſu eſt ſpes q̄ pater reuertatur ab hoſtibus. z propterea ius liberum pē det. Secundo nō eſt talis ſpes. ſcilicet q̄ pater reſti tuatur. ita concordāt iſta iura Bal. in dicta.l. finali. Vel poteſt eſſe ratio dubitandi z tertio ad banc legē bec due ſpecialitates vel fictiōes circa eandem rem non poſſunt concurrere. tex. eſt in.l.j. C. de dotis pro miſſio. ſed ſic eſt q̄ in preſenti veniunt due fictiones. Una q̄ pater z filius fingantur vna z eadem perſo na. vt in.l. finali. C. de impuber. z ali. ſubſti. Alia q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

alteri per alterum acquiritur: ergo non potest procedere iste textus. sed non obstante hac tertia ratione dubitadi contrarium disponitur hic in tex. nostro. z rationem decidēdi iam vidistis z nō obstat ratio dubitandi: quia possumus respōdere duobus modis. Primo q̄ hoc sit verū quādo ambe fictiones descēdunt ex vnico fonte. z ita intelligit tex.in.d.l.j. secus tamē ē quādo ex diuersis fontibus nascunt: nā tūc bene possunt cōcurre. tex.est in.l.si post. §. gener. ff. ō iure dotī. z ita est in presenti. nam vna fictio descēdit ex patria potestate propter quam per filium acquiritur patri. vt per seruum. fictio altera descēdit ex natura propter quam filius cum patre reputatur vna z eadem persona. Et adhuc dico q̄ hic est tex. q̄ nō solum possunt circa vnam rem concurrere due fictiones ex diuersis fontibus venientibus. verum etiam possunt concurrere tres fictiones. Una q̄ sunt pater z filius vna z eadem persona. Alia q̄ alteri. i. patri per alterum. i. filium acquiratur. Tertia q̄ pater fingatur semper fuisse in ciuitate. z omnes iste tres fictiones concurrunt circa vnam rem. i. circa acquisitionem patri faciendam. Uel possumus respōdere. q̄ dicta.l.j. habet locum quando vna fictio non subordinatur ad aliam. Secus tamen est quādo vna subordinatur ad aliā. z ita intelligatur tex. noster. z hoc per tex.in.l.sub conditione. z ibi notat Pau. de ca. ff. de solu. nam iste tres fictiones subordinantur. nam propterea fingitur pater vna persona cum filio vt sibi acquiratur. z propterea fingitur in ciuitate fuisse pater: quia alis nō sibi nō acquireretur. z sic per predicta sunt expeditus de tribus rationibus dubitādi.

¶ Nota primo ex isto textu q̄ actio que acquiritur patri per filium stipulantem est vtilis z non directa. quod probatur ibi dum dicit. videtur acquisisse. nam illud verbum videtur fictionem significat. vt est tex. cum glo.in.l.si duo. ff. de acquiren. heredi. z ē tex. cuz glo.in.l.qui iurasse. ff. de iureiuran. z est tex.in.l. finali. ff. qui satisda. cogun. z in.l.si ex re. §. finali. ff. de stipu. seruo. z in.l.j. §. deiecisse. ff. de vi z vi arma. z omne ius quesitum ex fictione est vtile. vt in.l. finali. C. qui. ex cau. maio. Hinc venit q̄ ille qui est heres per fictionem legis cornelie non est heres directus ꝫ vtilis. vt in dicta.l. finali notatur. z q̄ ista actio que queritur patri ex stipulatione filij sit vtilis z non directa. probatur per tex.in.l. q̄ dicitur primo responso. ff. de verbo.obligatio. vbi dicit tex. q̄ si pater stipuletur filio quē habet in potestate vtiliter stipulatur. z sic queritur sibi vtilis actio ſm Ange. ibi per illuz tex. sequētem. Jaco. de are. hoc ex illo tex. notanter facit q̄ hoc quia quando alicui ex legis prouisiōe queritur actio per alterum ipō iure. illa actio non est directa sed vtilis. tex. est in.l.j. ff. de institu. actio. l.j. C. de actio. z obligatio. z in.l. sancimus. in fine. C. ad trebellia. z no. glo. in.l. damni infecti. stipulatio competit. §. fi. ff. de damno infecto. De quo plene tractatur in.l. stipulatio ista. §. si stipuler. ff. de verbo.obligatio. facit etiaz pro hoc. naz filius stipulando patri sibi acquisiuit directem actionem. vt notatur in.l. tam ex contractib⁹. ff. de iudi. z in.l. filiusfamilias. ff. de actio. z obligati. z in.l. pretor. §. sed si filius. ff. de edē. si ergo filio queritur directa actio. sequitur q̄ patri vtilis queritur. naz directa adeo est quesita filio q̄ ab ossibus ipius separatis non potest sicut neqz anima a corpore. vt ē tex. cum glo. in.l. quis ergo casus. in fine eum sua glo. ff. de peculio. z in.l. iij. ff. pro socio. z in.l. sticho. ff. de pecu. z in.l. iij. C. de noua. z notat Bar. in.l.j. C. de actio. z obligatio. z p̄ hoc potest allegari tex. in.l. cōtrouersia. in fine. ff. de transactio. z potest adduci tex. iuncta glo. in.l. neqz vilam. §. finali. ff. de petitio. here. Facit etiam tex. iuncta glo. in.l. metum. §. volenti. z. §. sed tamē. cum glo. ff. qō metus cau. Incōtraiuz tamē videtur: immo q̄ patri acquiratur directa actio. qō ꝓbatur sequentibus fundamentis. primo per tex. in.l. q̄ dī. ff. de verbo.obligatio. vbi dicit tex. q̄ si pater filiofamilias stipuletur perinde acquiritur actio patri ac si ipe pater stipularetur. sed certum est q̄ si ipe pater stipulatur sibi qōacquirit sibi directam actionez: ergo in casu in quo stipulatur filio acquirit sibi directam actionē. Pro quo facit tex. in.l. dominus. ff. de verbo.obligatio. vbi dicit tex. q̄ dominus stipulādo seruo z pater stipulando filio sibi acquirit z nō dicit ibi tex videtur. sed dicit acquirit. z sic nō loquit per verbū denotās fictionē: sed p verbū denotās veritatē. Pro quo facit tex. z q̄ notāt doctores in.l. q̄ meo. in prin. ff. de acquiren. possessio. vbi dicit tex. Is possidet cuius nomine possidetur. q̄ per tale constitutum acquiratur vera possessio z nō ficta. cuz ille tex. vtitur verbis notātibus ꝓprietatem inquantum dicit possidet z nō fictionem inquantū non dicit videtur possidere. Pro quo est tex. in.l. certe. §. j. ff. de precario. per que iura Bar. in.l. si is qui pro emptore. in vltima questione. ff. de vsucapi. Respondet Guil. de cu. dicentem. q̄ per constitutum nō trāsferebatur vera: immo ficta possessio quod est cōtra predicta si ergo quando pater stipulatur filio acquirit sibi directam actionem eodem modo quando filius stipulatur patri acquirat patri directam actionez cum vox filij sit vox pris. vt in. §. ei q̄. insti. de inutili. stipu.

Pro hac opinione facit quod notat Bar. in.l. cuz filio. in oppo. tertie partis. ff. delega. j. vbi ipe concludendo dicit. q̄ de iure isto. ff. ius directum non potest remanere penes filiuz vel seruum. quibus nil de iure isto poterat acquiri preterq̄ in casibus. l. imperator. z. l. cogi. §. finali. ff. ad trebellianum. hanc opinionem tenet Pau. de castro in dicta.l. q̄ dicitur. istam ego tenerem z contra Ange quam vltra predicta probo per tex. in. §. j. institu. pers perso. nobis acqui. vbi dicit textus. q̄ quicquid acquirit filius acquirit patri exceptis castrēsibus z quasi. z sic illa duo ponuntur pro contrarijs primo. nam si in castrensibus vel quasi filius acquirit sibi ius directuz. vult ibi dicere textus. q̄ in alijs patri acquiratur ius directū. z non vtile patri z filio directum. Facit pro hoc quia si vera esset opinio Ange. non esset aliqua differētia inter acquisitionem que fit ex persona eorum qui supposiri non sunt sub potestate nostra quo casu acquiriritur nobis vtilis. vt in.l. si procuratori presentis. ff. ō verbo.obligatio. cum alijs casibus plene enumeratis per glo. in. §. sigs alij institu. de inutili. stipu. z ac quisitionem eorum que fit ex persona eorum qui sunt sub nostra potestate. tamen iura videntur facere magnam differentiam. vt patet ex illo titulo iam dicto per quas perso. nō. acqui. Item pro hac opinione facit glo. expressa in dicto. §. alteri. institu. de inuti. stipulatio. que dicit q̄ filius stipulando acquirit patri directam actionem. oportet tamē tenendo istam opinionem pro ista respondere ad ea que fuerunt adducta pro contraria parte. z primo ad tex. nostrum inquantum dicit. q̄ filius stipulando videtur patri acquisisse. nam dico q̄ possumus respondere hoc mō quia fictio de qua in presenti non fingit aliquid super ipa actione: immo super ipa acquisitiōe. vel super existentia patris in ciuitate eciam captiuitate pendente. vel posito casu q̄ etiam quo ad actionem z ad acquisitionem veniat fictio. dico q̄ ex tali fictione nascitur ius directum. Et pro hoc ego allego textuz in. §. ei vero. instituta. de inuti. stipulatio. vbi textus dicit. ei vero qui tuo iuri subiectus est sis tibi acquiris: quia vox tua ꝛc. nam ibi non dicit tex. tibi videris acquisisse sed tibi acquiris. z sic loquitur ibi tex. per verbuz denotans proprietatem. z sic non vtile: immo directum sibi acquirit pater ius. eodem modo si filius stipulatur patri acquirit suo patri ius directum q̄ fundat ille tex. nam inquantum dicit. quia vox tua tanq̄ filij sit vult loqui quando pater stipulatur filio inquantū dicit. Sicut vox filij tanq̄ tua intelligit vult loqui quando filius stipulatur patri. z sic vtroqz casu dicit ibi text⁹. q̄ patri acquiritur z sic ius directum non tamen dicitur videtur acquisitum. z sic ius vtile z sic ex actu ficto acquiritur ius directum. nam q̄ filij z sic ex actu ficto acquiritur ius directum. z adhuc il le textus in dicto. §. ei vero. probat aliud notabilius. q̄ non solum ex vna fictione acquiratur ius directuz immo ex duabus fictiōibus. Prima est. nam si pater stipulatur filio fingitur filius stipulari: quia vox patris est vox filij. Secunda: quia ideo ex ista stipulatione acquiritur patri: quia vox filij intelligitur patris. z sic quemadmodum si pater stipularetur acquireret sibi ius directum in quo nulla est fictio. ita in casu in quo pater stipulatur filio in quo sunt due fictiones acquireret sibi ius directum. vt etiam probat textus in.l. q̄ dicitur. iuncto tex. in dicto. §. ei vero. z numerum q̄ alteri per alterum acquiratur actio directa. nam hoc potest inducere lex vt est textus in.l. sed z si quis. §. si operas. ff. de vsufructu. Ex hoc infert eleganter Bar. in.l.j. §. sublata. ff. ad trebellianum. q̄ si ex forma statuti alteri per alterum queritur actio intelligitur q̄ acquiratur directa. secus si statutum diceret q̄ transferatur actio de vno ad aliud: quia tunc acquireretur vtilis. Secundo dico non obstare tex. in dicta.l. q̄ dicitur. vbi dicit textus q̄ vtiliter videtur pater stipulari. nam ibi exponitur vtiliter id est efficaciter. nam illa lex quesiuit an pater stipulando filio videatur vtiliter. id est efficaciter. stipulari id est an valeat talis stipulatio. z dicit ibi textus q̄ sic. z q̄ ista sit bona. ex positio probatur per cādē legez inquantum ponit alios casus in quibus pater stipulando filio talius stipulatio est in vtilis z non valet. z ille tex. in dicta.l. q̄ dicitur. nil aliud dicit nisi illud qō dicit dictus. §. ei vero. non obstat etiā illud qō dictuz fuit. q̄ quotiēs alicui ex legis prouisione aliquid acquiritur illud quod acquiritur est vtile z non directū. vt.l.j. de institu. ff. z.l. sancimus. C. ad trebellia. z.l.j. C. de actio. z obligatio. z ō bijs que notauit glo. in l. damni. §. finali. ff. de damno infecto. quia ad dicta iura possumus respondere. nam illa loquuntur in acquirente penitus extraneo. z qui non est in potestate alterius. nos vero loquimur in filio qui est in patris potestate. que responsio fundatur per tex. in.l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verbo. obligatio. Neqz obstat etiam q̄ dictum est. q̄ penes filium stipulantem remanet directa: ergo ad patrem transit vtilis: quia nō propterea sequitur q̄ patri non acquiratur directa: immo per hoc fundatur q̄ patri acquiritur directa.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nam ſi dicamus ꝙ filio acquiritur directa: ergo patri. nꝛ quicquid filius acquirit ſibi acquirit patri. nã vt dicit Bart. in dicta.l.cum filio. penes filium non poteſt remanere ius directum. ſi ergo dicimus filius acquiſiuit ius directum qđ penes ſe non poteſt remanere. ſequitur ꝙ patri fuit acquiſitum. vel poſſimus dicta iura ꝛ opiniones reducere ad concordiã. ꝛ ꝙ diſtinguamus ſic: quia aut pater ſtipulatur filio: aut filius ſtipulatur ſibi. Primo caſu patri acquiratur directa actio. ꝛ ita intelligatur textus in dicta.l. ꝙ dicitur. exponendo ibi vtiliter ideſt efficaciter. ꝛ textus in dicta.l.dominus. ꝛ in dicto.§.ci vero. Secũdo caſu filio acquiritur directa. ꝛ ita patri vtilis ſolũ modo acquiritur. ꝛ ita intelligatur noſter text⁹ ꝛ omnia iura adducta pro prima opinione. ꝛ ratio differentie poteſt eſſe: quia primo caſu verba obligatiõis originem habuerunt in patre ſtipulante ꝛ contrahẽti ꝛ ad commodum ſuum filio acquirente. ꝛ per conſequẽtiã ſibi promiſſorem obligante. ꝛ ſic nimirum ꝙ ſibi acquirat actionẽ directã. Secũdo tñ caſu verba obligationis habuerunt originem in filio verba obligatiua ꝛ executiua ad ſe referente. iuxta notata per Bar. in dicto.§.ſi ſtipuler. Neqꝫ obſtat huic diſtinctioni ꝙ poſſit dici de glo. in dicto.§.alteri. dicente ꝙ quando filius ſtipulatur patri eidem acquirit directam: quia poteſt illi gloſe duobus modis reſponderi. Primo quia ibi filius retulit verba obligatiua ꝛ executiua in patrem vel adminus verba executiua. Vel alio ꝛ ſecundo modo. ꝙ lꝫ filius acquirat patri directam. nõ propterea negatur ꝙ filio nõ acquiratur actio directa. ꝛ vult dicere illa glo. filius ſtipulans acquiſiuit ſibi actionem directam ꝛ per illum acquiritur patri ipa actio directa. vt ſupra dixi. quia penes filium nullum ius directum poteſt remanere. vt notat Bar. in dicta.l.filio. Sed ad quid ꝓ deſt iſta inueſtigatio ſit vtilis vel directa. cum quantum ad effectum inter iſta duo nulla eſt differentia. vt dicit tex. notanter in.l.actio.ff. de negoc. geſt. dico ꝙ magnus eſt effectus. nã ſi alicui competebat actio vtilis ꝛ propoſuit directam non proceđit intentio ſua ꝛ reus abſoluitur ab inepta petitione. textus eſt nota. in.l.j.§.j.ff.ſi meſ.fal.mo.di. Unum tamen eſt ꝙ iudex in hac ſententia abſolutoria debet exprimere cauſam. dicẽdo ꝙ ideo eũ reum abſoluit: quia actor actionem ineptã propoſuit ne ius pereat actori. ita dicit glo. nota. quam ſequitur ibi Bar. in dicto.§.j. arg. tex. in.l.properandum.§.illo proculdubio. C. ō iudi. ꝛ adhuc magis dicit illa glo. ꝙ lꝫ iudex nõ inſerat cauſam in ſententia non propterea nocebit actori cum non propoſuit in iudicio aliã cauſam per tex. in.l.an eandem.§.actiones.ff. ō excepti. rei iudi. cautius tamen faciet ſi cauſam inſerat in ſententia. ꝛ in hac ſentẽtia debet iudex reſeruare ius actori ad agẽdum ex alia cauſa actori. vt tenet Bal. in auẽ. ſed ꝛ ſiquis. in penultima colum. C. de ſecundis nupti. Unum tamen eſt ꝙ lꝫ ſit reus abſolutus non intelligitur abſolutus a tota cauſa. ſed tantuꝫ ab obſeruatione iudicij quemadmodum ſi ante diem petiſſet. ꝛ hoc per tertium in.l.grege.§.finali.ff. de pigno. ꝛ in l.boue.§.finali.ff. de edili.edic. ꝛ ſic intentans vltem illud debetin bello exprimere ne actionum iura turbentur officia. vt in.conſulta. C. de teſtamen. cuꝫ diuerſum ſit effectus. nam aliquando per talem acquiritur vtilis cui non acquiritur directa. vt in.l.gayus. ff. ſolu. matrimo. ꝛ in pater. C. de pactis con. ꝛ in.l. penultim. C. ad exhi. ꝛ in.l.in cauſe.§.finali.ff. de procura. ꝛ ait qñ illi datur vtilis cui non daretur directa. vt in.l. emptor. C. de heredi. vel actio. vendi. ꝛ in.l.j. C. de actio. ꝛ obligatio. ꝛ aliquando in talem datur vtilis in quem non datur directa. vt in.l.ſed mihi. in prin. ff. cõmo. ꝛ in.l.iulianus.§. ſi procurator. ff. de actio. emptio. ꝛ venditio. ꝛ aliquando pro tali re datur vtilis pro qua non datur directa. vt in.l.qui mortis. ff. ō donatio. cauſa mortis. ꝛ in.l.j.§.ꝙ autez ait. ff. de ſuperfi. ꝛ in.l. vtilem. ff. de donatio. inter virum ꝛ vxo. Item vna datur ex mẽte ſcilicet vtilis. altera datur ex verbis ſcilicet directa. vt in.l. vt tamen.§.j. ff. de ſeruo coru. ꝛ in.l.qui occidit.§.ſiquis. ff. ad legẽ aquiliam. ꝛ in.l.penultima. ff. ſi qua pau. fe. di. ꝛ notat gl. ꝛ doctores in.l. ſi ex legato nominis. C. de lega. ꝛ in dicta.l. actio. Item vtilis intentatur ſine ceſſione directa non quia oſſibus inheret. vt in.l. quis ergo caſus. ꝛ ibi glo. ff. de peculio. ꝛ notat Bar. in.l.j. C. de actio. ꝛ obligatio. Item interdum vtilis prefertur directe. vt in.l.procuratore. ff. de procurato. ꝛ in.l.ſi cũ emptore. ff. de pactis. ꝛ in.l.finali. ff. ſi ager. vel vect. vel emphi. vendi. Item actio vtilis intentatur pro pio nomine directa vero nomine cedẽtis. vt in.l. vir vxori. la prima. ff. de donatio. inter virum ꝛ vxo. ꝛ in l.ſi abſentis. C. ſi cer. petatur. Item vtilis intentatur ſine ceſſione. directa vero nõ: quia oſſibus inheret. vt dicta.l.quis ergo caſus. ꝛ in.l.finali. ff. de tranſactio. Item vtilis competit habenti. vtile dominium directa habenti directum. vt in.l.mecum.§. volenti. ꝛ ibi glo. ff. ꝙ metus cauſa. Iſta tamen non habent locum in curia mercatorum. nam inter illos poteſt poni vtilis pro directa vel econtra: quia de equitate: nõ de rigore iuris inter eos proceditur. Ita tenet Bar. in.l.ſi ſocius ſor.§.quedam. ff. mandati. quod ſequitur Bal. in.l.ſi pro ea. in vltima columna. ver. vnde facit ad queſtionẽm. C. mandati. ꝛ Salice. in.l. placuit. C. de iudi. cetera tamen de hac actione vtili vel directa loquentia videatis per Bar. in.l.actio. ff. de negocijs geſtis. ꝛ per Bal. in.l. ſi ex legato nominis. C. de lega. Iſtud quod dicimus. ꝙ filius ſtipulando acquirit patri actionem habet locum econtrario quando pater ſtipulatur filio: quia acquirit ſibi. textus eſt in.l. dominus. ff. de verbo. obligatio. ꝛ in.l. ꝙ dicitur. in principio. eodem titulo. ꝛ in §.ei vero. inſtituto. de inutilibus ſtipulatio. cũ vox patris ſit vox filij. nam preſumitur filius ſtipulatus patri. ꝛ ſic ꝙ acquiratur patri ꝙ filium. quod tamen eſt intelligendum verum quando pater ſtipulatur filio ea que in iure conſiſtunt. Secus tamen eſt quando ſtipulatur ea que non conſiſtunt in iure. vt promittis filio meo ire agere licere. nam hoc caſu inutilis eſt iſta ſtipulatio. Et eſt ratio: quia cum pater ſtipulatur filio fingitur filius ſtipulatus. Sed ſic eſt ꝙ ſi filius ſtipularetur factum non acquireret patri ergo pater ſtipulando filio factum non acquirit ſibi. textus ẽ notabilis in.d.l.ꝙ dicit. adeo ꝙ dicta ſtipulatio non ſolum eſt inutilis quantum ad patrem. ſed etiã quãtum ad filiuꝫ. Iſta eſt glo. nota. in dicta.l. ꝙ dicitur. Proquo facit textus in eadeꝫ.l. ver. alioquin referẽdo illum verſi. ad principium. l. cum ergo. ille textualiter indiſtincte ꝛ generaliter indiſtincte. ꝛ generaliter eſt intelligendus. ꝛ ſic ꝙ non ſolum ſit inutilis quo ad patrem: ſed etiam quo ad filium. vt ĩñ.l.j. §. generaliter. ff. de le. preſtan. ꝛ in.l. de precio. ff. de publi. Secundo facit pro hoc ratio euidens: quia ſi dicta ſtipulatio patri eſt inutilis de neceſſario. ſequitur ꝙ quo ad filium etiam ſit inutilis ꝛ quia cum filius ſit adiectus ad obligationem. ꝛ obligatio ei queri non poteſt: eo ꝙ ꝑm iſta tempora. ffoꝛ. filius prius habere nõ poteſt exceptis caſtrenſibus ꝛ quaſi caſtrenſibus peculijs ꝛ dote. vt in.l. placet. ff. de acquiren. heredi. ꝛ in.l.pomponius filadelphus. ff. familie herciſ. non poterit neqꝫ debet ſibi impleri illud quod in ſtipulatione deuenit per tertium in.l. ſi duo. ꝛ in.l.qui ita.§.qui ſibi. ff. de verbo. obligatio. vnde patri non debet adimpleri: quia factus eſt coheres filio: neqꝫ filio impleri debet: quia adiectus eſt ad obligationem ꝛ ſibi obligatio queri non poteſt. vt dictũ eſt. ꝛ ſic ex toto ſtipulatio redditur inutilis tam reſpectu patris ꝙ reſpectu filij. Tertio facit: quia ſi de iure dicta ſtipulatio fuiſſet vtilis quo ad filiuꝫ facile fuerat iuris conſulto dicere illam ſtipulationem eſſe inutilem quo ad patrem tantũmodo. argu. l. vnico. §. ſin autem ad deficientis. C. de cadu. tolen. ꝛ in.c. ad audientiam. extra de decimis. Quarto facit tex. noſter iuncto tex. in dicto.§.eo vero. hoc modo filiꝰ poteſt ſtipulari patri vt hoc tex. ꝛ eodem modo pater filio poteſt ſtipulari. quia vox patris ꝛc. vt dicto.§. ei vero. ſed ſic eſt ꝙ filius ſtipulando factum patri inutiliter ſtipulatur quo ad patrem. vt in.§. ſed cũ factum. iuncto prin. inſti. de ſtipula. ergo eodem modo pater ſtipulando factum filio inutiliter ſtipulatur quo ad filium. ꝛ ſic quemadmodum vbi eſt vox filij ibi eſt vox patris affirmatiua. ita vbi non eſt vox filij ibi non eſt vox patris negatiue. iſtam opinionem tenent omnes in dicta.l. ꝙ dicitur. ſcilicet Bar. eam ibi limitando ꝛ Ange Bau. de caſtro. Johan. de imo. Alexan. de imo. ꝛ Fran. de aretio. ꝛ glo. in dicta.l. ꝙ dicitur. ꝛ in.l. ſticibũ aut pamphilum. §. quesitum. in glo. finali. Sed nõ obſtante ſupradicta ſententia omnium doctorum. ego premiſſa iuꝫ dicta correctione ꝛ ſaluo meliori iudicio auſus ſum tenere cõtrariam opinionem. immo ꝙ talis ſtipulatio a patre ipi filio celebrata continẽs merum ꝛ ſimplex factum ꝛ ſoli perſone filij coherẽs ſit vtilis quo ad filiuꝫ ꝛ patrem. quo ad filium probatur ſequentibus fundamẽtis. ꝓbaꝫ per tex. in.l. ſiquis operas. §. ꝛ.l. cuꝫ patronus. §. j. ff. de ope. liber. vbi dicunt iura. ꝙ ſi pater ſtipulatur operas ſibi liberiſq; fuiſt. alis ſtipulatio non ſolum eſt vtilis quo ad filios iam natos: ſed etiã naſcituros. ſcilicet poſtumos. ꝛ ſic queritur a non filijs tamen opere incerte. ita cohetẽt perſone filij vt nõ ſint communicabiles patri. vt eſt tex. in.l. ſeruus patroni. cum ſua glo. ff. de ope. liber. ꝛ tex. in.l. antepenultima. ff. de ſtipulatio. ſeruo. neqꝫ huic fundamẽto obſtat ꝙ dicunt doctores omnes tenentes contrariam opinionem ꝛ reſpondentes illi. l. ſiquis operas. ꝛ l. cum patronus. §. dicentes. ꝙ dicta iura ideo permittunt filium habere actiones in dicto caſu: quia ſtipulatio continens factum fuit collata a patre in filium poſt mortem ipius patris. ꝛ ſic in tempus quo filius fuit ſui iuris quo tempore filius erat capax iuris huius ſtipulationis. per tex. in.l. quodcũqꝫ. §. ſiquis ita. ff. de verbo. obligationi. nam non debemus intelligere. ꝙ viuente patre filius poſſit conſequi dictas operas. ſed poſt mortem patris. vt in.l. iuriſiurandi. §. ſi liberi. ff. de ope. liber. qꝛ ad hoc poſſumus reſpondere tenendo iſtam meam concluſionem ꝛ dicere ꝙ ille in dicta.l. ſiquis operas. ꝛ altera cum patronus.

§.j. ſm dictum intellectum faciunt p̄o iſta mea conclusione. nam ſi in caſu in quo filius eſt ſui iuris pater ſtipulando factum merum acquirit eidem filio multo fortius in caſu in quo pater ſtipulatur filio exiſtenti in poteſtate. ⁊ q̄ iſtud argumentum a fortiori p̄cedat probatur filius in dicto caſu dicti.l. ſiquis opas.ē extraneꝰ. vt l.l. vnica.§.exīeū.C.ō rei vxo. acti. ⁊ l.l.ſi genero.C. de iure doti. Si g̃ i dicto caſu acquiritur filio emancipato.i.extraneo. per alterū.i. patrem qō eſt cōtra tex.in.l.ſtipulatio iſta.§.alteri. a fortiori aegrit filio i poteſtate exiſtēti. arg.d.§.alteri. ibi p̄ter q̄. ⁊ ſic dico q̄ dicta iura optime faciūt. p̄ iſta opinionē ⁊ cōcluſionē mea. ⁊ cōtra opinionē doctorū. Neq; obſtat illud quod dicunt doctores. q̄ filius cū ſit in poteſtate patris eſt ineapax iuris per dictam.l. placet. quia in hoc ertat clara reſponſio. nam concedo q̄ filius non eſt capax iuris per.d.l. placet. eſt tamen capax facti. vt eſt tex.nota. in dicta.l. ſtipulatio iſta.§. hij. hij quoq;. vbi ſeruus eſt capax facti. ⁊ in §.ſed cum factum quanto magis hoc dicimus in filio ⁊ cum iſta ſtipulatio ire agere licere ſit facti ⁊ non iuris. vt dicta.l.ſtipulatio iſta.§.cum vero. numirum q̄ filius habeat vtilitatem ex tali ſtipulatione. Decundo facit p̄o iſta concluſione. tex.in.l.ſticibum aut pamphilum.§.queſitum.ff. de ſolutio. vbi dicit tex. q̄ ſi pater hoc modo eſt ſtipulatus. p̄mittis mihi aut filio meo decem non intelligitur iſti filio acquiſita ſtipulatio: quia perſona filij ibi non fuit adiecta ad obligationem ſed ad ſolutionem a contrario ergo ſenſu ſi pater non ſit alternatiue: immo ſimpliciter ſtipulatus. hoc modo p̄mittis filio meo dare decem tūc filio acquiritur obligatio: quia hoc caſu filius nō fuit adiectus ſolutioni: immo obligationi ⁊ hoc ibi expreſſe tenet Pau. de ca. Tertio facit ⁊ melius ⁊ clarius tex.in.l.eum qui ita.§.qui ſibi aut filio. in fine.ff. de verbo.obligatio. vbi expreſſe dicit tex. q̄ ſi pater filio ſimpliciter ſtipuletur acquirit filio obligatio. Neq; obſtat q̄ poſſet dici. ⁊ dicunt doctores q̄ dicta iura dicto.§.queſitum. ⁊ in dicto.§. qui ſibi aut filio. non loquūtur de factis coherentibus perſone filij. ſed tantum de hijs que in iure conſiſtunt. puta promittis filio meo dare decē ⁊ q̄ concluſio mea loquitur quando pater ſtipulatur factum coherens perſone filij: quia ſi dicta iura hoc modo intellecta p̄bāt iſtam concluſionem a fortiori hoc modo arguendo filio patre idem ſtipulanti acquirit ea que ſunt iuris cuius ipe filius non eſt capax. vt dictum ē. ⁊ propterea de filio tranſit in patrem. a fortiori filio acquirentur patre ſtipulante ea que ſunt facti cuius eſt capax ad hoc vt non tranſeant in patrem: immo remaneat penes filium: quia ſemper ſtipulatio per matorē partem remanet in ſuis terminis quam tranſitum faciat vt in.l.ſed ⁊ ſi quis.§.ſi operas.ff. de vſufru. Quarto facit p̄o hoc textus in.l.pater.C. de pacti. conuē. vbi dicit tex. q̄ ego auus paternus ſm intellectum Bar. ibi do dotem p̄o filia mea ⁊ ſtipulatus ſum a generomeo. vt filia mea in matrimonio deſūcta nepotibus meis ex filio quem habeo in poteſtate dotē reſtituat querit p̄ meā ſtipulationem nepotibꝰ meis quos habeo in poteſtate vtilis actio. Neq; obſtat ſi dicatur q̄ dicta.l.pater. non loquitur de ſtipulatione continente factum immo dationem ⁊ nos loquimur quando ſtipulatio paterna continet factum coherēs filio. quia poteſt vno de duobus modis reſponderi. vno vt ſupra p̄oxime reſponſum eſt. Secundo dico q̄ ille textus optime p̄obat concluſionem iſtam. naz ibi eodem modo loquitur de re que ſoli filio coheret ratione acquiſitionis ⁊ retentionis etiā iure iſto. ſi ex. inquantum loquitur de dote cum filia erat capax. vt in.l. pomponius philadelphus. ſ. familie herci. ⁊ ſic res de qua in dicta.l.pater. habet eandem qualitatē quā habet factum coherēs filio q̄ non tranſit in patrem. ita dos habet iſtam qualitatem q̄ ita etiaz iſto iure coheret filie qō ſemper remanet penes filiaz: ergo q̄ iudicatur in dicta.l.pater. de dote idem erit iudicandum de facto ſi ergo acquiritur dos filie per ſtipulationem patris ⁊ remanens penes filium ſine eo q̄ facit tranſitum ad patrem. ita debet acquiri filio factum per ſtipulationem patris ⁊ penes filiuz remanere. ⁊ iſtam comparationem facit glo. quam ibi ſequitur Salice. in dicta.l.pater. Quinto facit textꝰ in.l.ſtipulatio iſta.§. hij qui ſunt. ver. cum vero. vbi dicit tex. iuncto p̄n. illius.§. ⁊ iūcto.§. ci vero. inſti. de inuti. ſtipu. naz dicit p̄n. dicti.§. hij qui ſunt. q̄ nemo poteſt alteri ſtipulari fallit in filio qui poteſt vtiliter ſtipulari patri dicitur ī.§. ci vero. q̄ eodez modo pater poteſt ſtipulari filio. dicit nūc tex. in dicto ver. cum vero. q̄ pater ſtipulando filio acquirit filio ſi ſtipuletur factum coherēs filio vt promittis filio meo ire agere licere ⁊ rationem ponit ibi textus quia cuz talis ſtipulatio contineat factum ⁊ non ius cuius facti filius eſt capax nimirum ſi filio acquiraē hoc caſu. Neq; obſtat q̄ dicit. d.§. hij qui ſunt. ver. cū vero. q̄ ibi loquitur ille tex in caſu quo interērat ipſius patris filiuz ire agere licere. vt quia filiꝰ deberet ire per ſundum ticij ad ſundum patris. ⁊ ſic ad commodum patris quo caſu omnes fatentur talem ſtipulationem vtilem eſſe: quia iſta eſt diuinatio que eſt fu-

gienda. vt eſt tex. in.l.ſi putator. in fine. ff. ad legem aquiliā. ⁊ in.l.funali. C. de male. ⁊ ma. cum ſit refugium miſerorum. vt notat glo. in.l.filium quem habētem. C. fami. herciſ. neq; eodem modo obſtat ſi dicatur q̄ in dicto.§. hij qui ſunt. non pater immo filius fuit ſtipulatus ſibi quo caſu filio ⁊ non patri poteſt acquiri. vt in.§. ſed cum factum. inſtitu. de ſtipu. ſer. q̄ adhuc poſſumus reſpondere q̄ talis intellectus nō obſtat: quia ſi filius ſtipulando factum acquirit ſibi eodem modo pater ſtipulando factum filio acquirit filio cum ſtipulatio facta a patre fingitur facta a filio ſi ergo a filio fieret acquireret ſibi filius tale factum ⁊ non pater cum coheret ſoli perſone filij eodez modo quando pater ſtipulatur filio acquiritur filio ⁊ nō patri cum vt dixi ſit factum coherens ſoli filio ⁊ non patri. ⁊ hoc per dictaz.l.q̄ dicitur. ff. de verbo. obligatio. ⁊ in.l.domiñ. eodem titulo. ⁊ in dicto.§. ei vero. Sexto facit p̄o hoc textus nota. in.l. ſed ſi vnius.§. ſi. ff. de in ius voc. vbi dicit tex. q̄ filiofamilias recipienti iniuriaz competit actio vtilis iniuriaꝝ patre ſuo mortuo. ⁊ illud ideo eſt: quia illud ius vendicandi iniuriam non erat communicabile cum heredibus patris. ⁊ ſic videtur dicendum in preſenti. q̄ eoipo q̄ iſtud factum deductum in ſtipulatione patris nō ē communicabile cuz patre q̄ acquirat filio. Septimo p̄o hac parte ego allego tex. ſubtiliter inductus in.l.papinianus. in principio. ff. de inoffi. teſtamen. vbi dicit tex. q̄ ſi filius eſt exheredatus a matre. ⁊ ſic cōpetit ſibi querella inofficioſi teſtameti quā querellam filius non vult intentare. erat ibi dubiuz an pater potuiſſet ibi inuito filio eam intentare. ⁊ dicit ibi tex. q̄ non. ⁊ eſt ratio: quia illud ius querellandi eſt coherens ſoli filio propter iniuriam que ſoli filio eſt facta propter exheredationem. ⁊ propterea dicit penes filium remanere. ⁊ ab eius perſona non ſeparari. ita videtur in preſenti vt ſupra dictū ē. Octauo facit tex. in.l. cum heres. in prin. ff. de acquirē. hereditate. ⁊ ille tex. eſt vnicus ī iure ſm Jo. ō imo. ibi. nā dicit ibi tex. ſi delata eſt hereditas filio furioſi ipe filius ſine iuſſu patris poteſt adire illam hereditatem. ⁊ acquiritur illi filio actio ⁊ illud non fit alia ratione niſi quia iuſſus p̄o adeūda hereditate non erat patri propter furorem. ⁊ per conſequens neq; illud qō ſequitur ex dicta additione. attamen ſz illa additio ſit factum coherēs perſone filij remanet cuz filio. eo q̄ non eſt cōmunicabile per patrem. Nono facit. certū ē q̄ ſi pater ſtipulatur filio caſtrēſia vel quaſi caſtrenſia filio ea integra acquirit: quia filius eſt capax talis peculij. eodē modo ſi ſtipulatur aduēticia acquiritur filio ſola proprietas ⁊ patri ſolus vſufructus. ⁊ eſt ratio. quia filius hodie eſt capax talis propietatis in talibus aduenticijs. vt in.l.j. C. ō boni. mater. ergo eodem modo videtur q̄ quando pater ſtipulatur filio factum coherens eidem filio q̄ acquiritur filio cū ſit capax talis facti. vt dicto.§. hij qui ſunt. Decimo facit tex. in dicta.l. q̄ dicitur. hoc modo illam inducendo. nam in principio dicitur. q̄ ſi pater ſtipulatur filio pinde ē ac ſi filius ſtipularetur patri ⁊ ſic acquiritur patri. Dicit vlterius tex. q̄ illud eſt verum quando pater ſtipulatus ē ius. ſecus ſi ſtipulatus ē factū. nam vult dicere tex. in prima parte. q̄ pater ſtipulando filio ius. filius acquirit ficte patri. ſed in ſecunda parte quādo pater ſtipulatur filio factum ſuum non dicitur neq; vere neq; ficte ſtipulatus patri immo ſibi. ſed ſic eſt q̄ ſi filius ſtipulatur ſibi factum acquirit ſibi illud. vt in dicto.§. ſed cum factum. ergo eodem modo quando pater ſtipulatur filio tale factuz illud ſibi non acquirit immo filio. Neq; obſtat tex. in dicta.l. q̄ dicitur. vbi dicit tex. q̄ talis ſtipulatio ſcilicet quando pater ſtipulatur filio factum ē inutilis: quia illud ē verum quo ad ipm patrem: non tamen quo ad ipm filium. q̄ patet: quia prima pars illius legis ē regula. ſecunda ē limitatio. ⁊ limitatio ē de regula. vt trahit glo. in.l.j. ff. de regu. iur. ⁊ in regula dicitur q̄ pater ſtipulando filio acquirit ſibi in limitatiōe. dicitur cōtrarjū. ⁊ ſic vult dicere q̄ quando pater ſtipulatur factum filio non acquirit ſibi. ⁊ ſic eſt inutilis ſtipulatio quo ad patrem non tamen quo ad filium. a ecce vno modo quo pōt reſpōderi. d.l. q̄ dicitur. Alio modo reſpōdebit eidē legi vt videbimus deo dante in reſponſione contrariorꝝ. Undecimo facit tex. noſter hoc modo inductus hic dicitur q̄ fictio operatur acquiſitionē de filio erga patrem. vt patet ī verbo dicit. ⁊ hoc dicit indiſtincte ⁊ generaliter: ergo eodē modo fictio dz opari acqſitionē de pre erga filiū p̄ iſtū tex. iūcto tex. in. d.l. dñs. q̄ fictio ē in hoc q̄ pre ſtipulāte filiꝰ fingit ſtipulari ⁊ hoc generaliter. ⁊ eodē mō dico q̄ iſta ſtipulatio qñ pr̄ ſtipulatur filio factū coherēs filio ē vtilis quo ad pr̄em. qō p̄bo ſequēti bꝰ fundamētis. ⁊ p̄mo hoc mō quotiens qs ſtipulat alteri etiā extraneo ſi intereſt ſtipulātis q̄ deductū in ſtipulatiōe adimpleat dat actio ſtipulanti. tex. ē in.l. ſtipulatio iſta.§. ſi ſtipuler. ff. de verbo. obligatio. ſed ſic eſt q̄ ſtipulatio de qua in preſentiarum eſt huiſmodi: ergo ꝛc. ⁊ q̄ in preſenti interſit patris ſtipulantis patet clare: quia aut ex iſto facto filio inherenti cō ſequitur cōmodum. vt quia debet filius ire per ſundum vicini ad ſundum patris. ⁊ tunc tale intereſſe ē

pecuniarium ⁊ sic attendendum. vt in.l.fideiussoris. cum sua glo. ff. de pactis. aut non sequitur tale commodum dico adhuc q̃ patris interesset ratione affectionis quam pater hz erga filium q̃ interesse etiaz affectionis attenditur. vt in.l. cum seruus. ff. mandati. ⁊ in.l.j. C. si seruus. extero ⁊ in.l. emptiõe. ff. de mino. ⁊ notat Pau. de cast. in.l. quodcũqz §. si ita quis. ff. de verbo. obligatio. si ergo in casu in quo aliquis stipulatur extraneo si inter st stipulantis valet stipulatio quo ad acquirendam actionem stipulanti vt dicto. §. si stipuler. a fortiori quando filio suo stipulatur. Secũdo facit pro hoc quia clarum est q̃ quãdo filius stipulatur factum coherẽs persone sue tunc patri acquirit actio: hz filio acquiratur deductum in stipulatione. vt est textus cum glo. quam ita intelligunt doctores in dicto. §. sed cum factum. sed sic est q̃ vox patris stipulantis est vox filij ⁊ sic patre stipulante fingitur filius stipulari. quo casu certum est filium acquirere patri actionem: ergo pater sibi illam acquirit. ⁊ pro hac ratione fundanda potest adduci tex. noster vbi in acquisitione patri facienda tantum operatur actus verus. i. si filius stipularetur patri existenti ī ciuitate quantum operaretur factus. vt si filius stipulatur patri existenti penes hostes. ergo eodẽ modo in casu nostre conclusionis. operetur tantum actus fictus. i. quãdo stipulatur filio vbi filius videtur stipulari patri. ⁊ sic q̃ acquiratur patri actio. vt acquireretur si stipularetur filius vere. vt dicto. §. sed cũ factum. Tertio facit pro hoc dict⁹. §. sed cum factũ. alio ⁊ subtili modo inductus iũcto tex. iu dicto. §. hij qui sunt. ver. sed videtur mihi. dicitur enim in dicto. §. sed cum factum. q̃ quando filius stipulatur factum omnimodo persona stipulantis continentur ergo si pater stipulatur filio omnimodo persona patris stipulãtis continetur. Neqz obstat tex. in dicto. §. sed cum factus. vbi dicitur q̃ illud q̃ dicimus q̃ omnimodo persona stipulantis continebitur. debet intelligi. i. stipulanti soli acquiritur factum. cum ergo in presenti non potest patri stipulanti acquiri factum: quia dicimus id acquiri filio videl̃ q̃ dicta verba omnimodo persona stipulantis continebitur nõ possunt bene cõuenire patri sed filio. nam ad hoc dico. q̃ hz dicta verba non conueniant supradicto modo patri. i. q̃ cidez non acquirit factum quia acquiritur filio conueniunt eo modo quo possunt conuenire ꝑm qualitatem persone stipulantis. vt dicto. §. hij qui sunt. ver. sed modo videtur vbi si seruus stipulatur sibi habere licere ista stipulatio cõtinet ius ō sui significato actamẽ hz qualitatez ꝓsone cui adiungitur. i. seruꝰ q̃ nõ ẽ capax iuris nõ continet ius continet tamen factum cuius ẽ capax seruus. ⁊ sic quia non potuit vno modo valere. i. vt acquiratius valuit. Alio modo vt acquirat factũ sic in presenti cum pater stipulatur filio factus in hac stipulatione duo continentur. Vnum scilicet factum ⁊ istud nõ acquirit patri cuiꝰ nõ ẽ ipe capax co q̃ verba stipulationis retulit ad filium ⁊ continet actionem cuius est capax. ⁊ propterea acquiritur sibi ⁊ quo ad eam actionem ꝑm qualitatem persone acquiritur stipulatio patri. Cõcludo igitur ⁊ dico. q̃ quemadmodum quando filius stipulatur sibi ire agere licere filio acquiritur id quod deductum est in stipulatiõe id est factum. ⁊ patri ⁊ non filio acquirtur actio. ita cõdẽ mõ quando pater stipulatur filio tale factum filio acquirtur qõ deductum est in stipulatione. i. factum ⁊ patri acquiritur actio ad compellendũ promissorẽ vt permittat filio ire agere licere. ⁊ sic ista stipulatio ẽ vtilis. tam respectu patris quo ad actionem sibi querẽdã q̃ respectu filij quo ad factum sibi q̃rendum.

Responsiones ad contraria q̃uis difficillia ex supra dictis colligi possunt.

Sequens conclusio debuit poni in repettione. §. cuz filia. supra.

¶ Secũda conclusio.

¶ Dispositionez patris vnum de filijs suis in quinta parte bonorum meliorantis: ⁊ candez partem penes suos heredes remanere volentis vltra quartum gradum ipius testatoris descendentium semper excendit euidenter demonstrabitur.

¶ Et pro intellectu huius pme cõclusiõis ꝑsuppono aliqua que sunt necessaria. ⁊ primo q̃ si aliqua bona alicui reũnquo ⁊ dispono q̃ dicta bona extent penes aliquos q̃ tacite videor eos ꝓhibere ne dicta bona nisi inter se alienent. tex. est nota. in.l. si pupillorũ. vbi hoc sentit Bal. ꝑm Dy. ibi. ff. de rebus eorum. Secundo est premittendum q̃ preceptum testatoris de non alienando nudum a causa ⁊ a persona nil valet. textus est in.l. filiusfamilias. in §. diui. ff. delega. j. ⁊ in.l. pater filium. §. iulianus agrippa. ⁊ in.l. lutius. ff. delega. iij. ⁊ notaẽ. in.l. quotiens. C. de fideicom. ⁊ huius est ratio: quia tale preceptum nudum censetur potius consilium quod nemo sequi tenetur. vt in.l.ij. §. finali. ff. mandati. ⁊ in hijs terminis ẽ textus in.l. cum pater. in §. mando. ff. delega. ij. ⁊ in.l. quintus. circa finem. ff. de anna. lega. ⁊ in.l. ticio. c. in principio. ff. de conditio. ⁊ demonstratio. nam vt debatur contrarium: immo q̃ tale preceptum testatoris alienare prohibentis etiam sine causa valeat ꝑceptuz testatoris est lex. ⁊ pro lege debet seruari. vt gatus. §. disponat. in auẽ. de nuptijs. colla. iij. cum vulgaribus. Sed hz dispositio testatoris sit lex ⁊ pro lege debeat seruari tamen inhibendo alienari vbi nõ apparet causa non est lex neque est seruanda pro lege. Ratio quia ista prohibitio non continet vtilitatez alterius nisi prohibiti. ⁊ ideo pro hoc obligatio nasci nõ potest. vnde esset sine causa interdicere heredi q̃ post q̃ factus est dominus bonorum non possit ea alienare: q̃ lex reputat pro absurdo cui in re sua qui libet sit moderator ⁊ arbiter. l. in re mandata. C. mãdã. ⁊ l. nemo externus. C. de in de. etiam in abutendo l. sed ⁊ si lege. §. consuluit. ff. de petitio. heredi. ⁊ ideo lex non vult q̃ ista prohibitio testatoris valeat quando continet aliquid absurdum. vt in dictis iuribus. Et circa hoc est sciendum q̃ duo sunt que faciũt ꝓhibitiõez testatoris de non alienando non esse nudaz scilicet causaz persona cuius contemplatione testator prohibuit. De primo. i. de causa ponamus exemplum si testator dixit. nolo talem fundum alienari: q̃ fuit mihi donatus ab imperatore. vel quia fuit antecessorꝫ meorum. ⁊ in hoc consistit iusta affectio. vt in.l. in agris. ff. de acquiren. re. domi. ⁊ in.l. vnica. si libera. impe. socius sine herede. de cef. libro. x. ⁊ in.l. si in emptionem. ff. de mino. ¶ Hinc orta fuit ratio legis condende que loquitur. Vel tanto por tãto. vbi habetur q̃ si res patrimonij vel abolengi alicuius fuerit alienata potest ab extraneo propinquior extrahere tanto pro tanto. vt habetur foro legum. libr. iij. titulo delas vendidas ⁊ delas compras. l. xij. que incipit. Todo ome. ¶ Hinc venit ratio decidendi ad legẽ q̃ est. v. parti. titulo. v. l. iv. que disponit q̃ socius habens rem communem cum alio pro indiuiso non potest partem suam alij extraneo vendere nisi socio propter affectionez quam socius ad partem rei habet. ⁊ si fuerit alienata potest tanto pro tanto alius socius eam ab extraneo extrahere ꝑm q̃ hodie illam legem practicant aduocati. hz alius sit eius intellect⁹ vt alias pluries dixi. Hinc etiam insurgit decisio tituli de in litem iuran. vbi ratione affectionis defertur iuramentuz in litem. vt late ⁊ nota. tradit Bar ꝑm Jaso. in rubrica. ff. de in litem iuran. De secundo scilicet ō persona ponit exemplum quãdo apparent persone ad quas voluit testator bona prohibita alienari deuenire puta filij ⁊ posteriores. vt ī dicto. §. diui. ¶ Tertio premitto q̃ hz testator relinquens rem in testamẽto possit ꝓhibere cũ causa vt illa nõ alienet ꝑ iura superius allegata. tamen ista prohibitio non habet locum in legittima filio relicta ⁊ prohibito eam alienare cum in preiudicium creditorum. ⁊ quasi tale preceptum etiam cum causa non valeat. hoc probat tex. in dicto. §. diui. vbi hoc põderat dñs Jason. ⁊ sic cũ filius sit quasi creditor in legittima per textuz. in.l. si quis legatum. in fine. ff. de falsis. vbi Bar. no. q̃ legittima filij cẽsetur esse esalienum. l. papinianus. §. siquis impube. ff. de inoffi. testamento. Bal. in.l.ij. in fine. C. de libe. pretc. ⁊ exhere. ⁊ in.l. q̃q̃. C. ad legem falcidiam. ⁊ Alexan. in.l. si debitor. ff. ad legem falcidiaz. nõ valeat prohibitio in eius filij ꝓiudiciũ respectu legittime cũ talis ꝓhibitio vt dixi respectu q̃si creditoris non valeat. ⁊ per hoc induxi concordiaz de qua supra in corpore repetitionis. circa idem de quo Ale. sibiipi cõtradicebat vbi videas. ¶ Quarto premitto aliud q̃ ex proxime dictis infertur. q̃ si filium meuz in tertio meliorassem eũqz prohibuissez ne dictum tertium alienasset nisi in descendentes testatoris scilicet nepotes ⁊ deinceps. quia cum tale tertium sit legittima illius qui in eo est melioratus non patitur tale grauamen per ea que supradicta fuerũt in tertio euidentia. quod ego crederem ⁊ limitarem verum quãdo filius sic melioratus. in tertio fuit graiatus vt in casu quo voluisset alienare dictum tertium deliberet illud alienare in extraneos vel in descẽdentes quibus non debetur dicta legittima. vt est in nepotibus viuis patribus suis filijs testatoris: quia tales descendentes non sunt capaces dicti tertij per l. finalem. que dicit. q̃ illi possunt meliorari qui habent ius succedendi melioranti. ⁊ si dictuz grauamẽ impositum filio scilicet vt alienet in dictos nepotes ⁊ similes valuisset esset dare casum q̃ per indirectũ deueniret dictum tertium in illas personas quibus de iure non poterat deuenire in preiudicium filiorum. Neqz obstat q̃ posset dici posito casu q̃ dictum tertium deuenisset in nepotes de quibus supra nullum commodum cõsequebãtur ex testamẽto ꝓhibentis tertium alienari nisi in eos ex eo quia illud haberet iusto precio. ⁊ ex titulo honeroso. ⁊ sic nullam consequitur vtilitatem. quia ad hoc potest respõderi q̃ etiam hoc casu consequerentur vtilitatem. vt trabitur in.l. ⁊ si equo. ff. delega. j. ⁊ in.l. si cum fundus. delega. ij. ſin autem filius sicin tertio meliorat⁹ fuit iussus a patre in casu quo tertium voluisset alienare: illud alienaret in fratres suos vel in nepotes patribus suis mortuis. ⁊ sic illos quib⁹ de necessitate debetur legittima ⁊ qui talis tertij sunt capaces. Dico q̃ tale preceptuz ⁊ prohibitio. scilicet ne in extraneos aliene

tur dictum tertium.bene valet cum lz filius in tertio melioratus sit in hoc grauatus vt in extrancis nō alienet z grauamen reijcitur de legittima z sic de tertio melioratiōis.hoc esset verum quādo dictum grauamen respiceret commodum z vtilitatem alicuius extranei respectu cuius filius non dicitur honoratus z ideo eius respectu non potest grauari per dictaz.l. ab eo.de fideicom. secus tamen est quando tale grauamen respiceret commodum z vtilitarem aliorum fratrum.vel illorum quibus similiter debetur legittima.vt patet in hoc casu quando filius alienaturus iussus est a patre meliorante vt in fratres alienet:qz cum hoc casu filius qui melioratus est sit honoratus respectu aliorum fratrum.nimirum q similiter eoꝝ respectu in hoc grauetur.scilicet vt casu quo voluerit alienare in fratres suos soluz vel ī illos quibus debetur legittima alienet pmaxime p ea q̄ supra dixi in pnci. ¶Ex quo infertur q quando filius est in quinto melioratus potest testator ei imponere grauamen vt non solum illud alienet fratribus suis vel illis quibus de necessitate debetur legittima.verum etiaz vt dicto casu alienans alienet omnibus descendētibꝰ testatoris.nam cum tale quintum non sit legittima. z sic possit reinqui cuicūqz testator voluerit. vt pz in dicta.l.ix.titulo delas mandas.ibi dum dicit. Sin el quinto sobze dicho que puede mandar poz su alma o en otra parte do q̄iere z no a ellos. Et si tale quintum sit filio relictum videtur filius honoratus respectu quoꝝumcūqz extraneorum. z sic omnium descendentium quibus legittima non debetur:ergo eorum respectu potest filius in quinto melioratus ī hoc grauari vt cuicūqz de descēdētibus testatoris alienet z non extraneis in alium extraneuz. ¶Hijs sic premissis venio primo ad declarationem conclusionis z in ea sic ponitur intellectus.cum ego habuissem tres forte filios eos heredes institui.z vnum scilicet Antonium in quinta parte meorum bonorum meliorauī z mādaui q̄ illa pars quinta remaneret peues heredes meos.z tacite videor ꝓhibere ne heredes mei illam quintam partem alienēt cōtingit q̄ illa pars non est alienata per filiū neqz per nepotem:neqz per ꝓnepotem:neqz per abnepotem. z sic nullus de primo neqz de secundo neqz tertio vel quarto gradu alienauit dictam quintam partem bonorum in extraneos. Ille vero qui est in quinto gradu cōnumerando a filio melioato.z sic a persona ꝓhibita vult alienare in extrancum est dubiū an possit z dicit hec cōclusio q̄ non immo omnes heredes semper. z sic finitum prohibiti sunt extra heredes z descendentes testatoris prohibentis alienare. Incōtrarium tamē videtur immo q̄ persona vltra quartum gradū existens non sit prohibita alienare in quem voluerit qō patet sequentibus fundamētis. ¶Primo qz quā do testator prohibet filium alienare rem sibi a patre relictam nō est visus testator prohibere nepotes.tex. ē cum glo.in auē.de restitu.fideicom.z ibi glo.z Ange.colliatio.ix.idez tenet Bar.Bal.Imo.z Alex. z Jason.in dicto.ℌ.diui.Bal.in.l. lucius.in.ℌ.j.ff. delega.iij.Ly.Bal.z Salice.in.l.voluntas.C.de fideicom.Bal.in.l.lutius.in prin.ff.de libe.z postu. z in.l.quisquis.C.ad legem iuliaz maie..sic igitur videtur in presenti:quia cum pater meliorans prohibet filium alienare quintam partem bonoruz in qua filium meliorauit q̄ solum filiū videatur prohibere z non nepotes. z per consequens neqz ulteriores. ¶Secūdo facit quia prohibitio alienationis ē odiosa q̄ patet quia odiosum est prohibere alienatiōez rei sue cum quilibet in re sua sit moderator z arbiter l.in re mandata.C.mandat.z.l.nemo exterus.C.de iude.z per consequens est dicta prohibitio restringēda ad primum secundum tertium vel quartum gradum:non autem ad ulteriorem grodum extendēda vt in regula odai.de regu.iuris.in.vj.z in.l. cum quidaz.ff.de libe.z postu. ¶Tertio facit quia iste filius sicut quinto melioratus z iussus a testatore non alienare.quintū extra familiā videtur vsufructuari? qui proprietatē non potest alienare.vt in.ℌ.fuitur. institu.de vsufructu.sed sic est q̄ quādo fit mentio de vsufructuario z eius heredibus intelligit de primo herede z non de ulteriori.vt in.l.antiquitas.C.de vsufru. ergo sic dicamus in casu nostre conclusionis. q̄ cum iste sit vsufructuarius q̄ ipe z suus primus heres sit tantūmodo prohibitus z non ulteriores in gradu. ¶Quarto facit tex.in.c.nō dz.de consan.z affi.vbi dicit tex.q̄ ꝓhibiti cōtrahere rationeaffinitatis sunt tiñ prohibiti vsqz ad quartum gradum.z sic ꝓhibitio nō extenditur vltra quartū gradū.sic igit videt in pñti q̄ ꝓhibitio facta a testatore filio non extendatur vltra quartū graduz cōnumerādo a psona ꝓhibita. ¶Quinto facit glo.z q̄ ibi notāt doctores in.c. postremo.de appellatio.vbi habetur q̄ iudex delegatꝰ qui fuerit impetratus a consanguineo intra quartuz gradum poterit iuste ab aduersa parte recusari ecce qualiter prohibitus propter suspitionem iudicare videtur,prohiberi vsqz ad quartū gradum. ¶Sexto facit tex.in auē.de restitu.fideicom.in.ℌ.j.ver. codicillum.iunctis superioribus.colla.ix. vbi dicit textus q̄ prohibitio testatoris prohibentis alienari extra familiam imperpetuuz eo q̄ vult rem remanere in familia non extenditur illa prohibitio vltra quartū gradum post personam primo prohibitam.z ad hoc allegat tex.ponderat ibi Ange.hoc idem tenet.d.Alexan. in dicto.ℌ. diui. z Jason qui dictum tex. reddit ad hoc singularem.ecce tex.facientem contra nostrā conclusionem in expresso per quem probatur. q̄ prohibitus alienare extra heredes testatoris.lz imperpetuū talis prohibitio non extenditur vltra quartū graduz persone prohibite a testatore. ¶Sed predictis fundamentis non obstantibus incontrarium est veritas:immo q̄ cū testator prohibuit dictum quintuz alienari ex eo q̄ voluit illud pences suos heredes remanere talis prohibitio extendatur vltra quartum gradum in infinitum qō probatur sequētibus fundamentis. ¶Primo quia cuz isti filius melioratus sit heres patris in sua legittima z testator pater cū in quinto meliorando prohibuit cū alienari ex eo q̄ vo luit dictum quintum penes heredes suos remanere dicta prohibitio facta heredi extendetur in infinitū sit q̄ cōprehendat omnes qui de cetero sint heredes testatoris vel saltem descendentes testatoris.tex. est in.l.sciendum.ff.de verbo.significatio.z in.l.in analibus.C.de lega.in.l.ex facto.in.ℌ.fi. cuz ibi notatis ff.ad trebellia.z plene per Bar.in.l. gallus.ℌ. idez si parente.ff.de libe.z postu.z per Bal.in.l.ii.C. de bere.instit.z in.l.antiquitas.C.de vsufr.z per canonistas in.c. in presentia. de probatio. Secundo facit quia quando alicui permittitur aliquid facere videt etiam permitti heredibus suis. tex. ē nota.in.l. sicut. in.ℌ.si debitor.z ibi glo.ff.quibus mo.pig. vel hypothe.solui.z per consequens dicta permissio erit extenda ad omnes heredes cum heres heredis testatoris sit heres.vt in.l.fi.C.de bere.instit. etiaz si sit heres per infinitos modos. De quo est tex. nota.in.c. primo.in prin.de homici.lib.vj.vbi papa se appellat successorem petri.tamē sucrūt instituti medij.ita etiaz tenet Jason in dicta.l.fi.in.ij collum. ita etiam dicamus in presenti q̄ idem sit de prohibitiōe cui cōtrariorū eadem sit disciplina.l:j.ff.de bijs qui sunt sui vel alie.iuris.z institu.de tuto.in prin.z tex.in.l.pomponius.ℌ.sed z bijs.ff.de acquirē.posse. Pro quo facit illud in.l.finali.inipenul.collum.C. de fideicom. vbi tenet q̄ si ex forma statuti duo testes sufficiūt ad cōdendū testamentum.similiter sufficiūt ad reuocādum testamentaz. Pro quo facit glo.singularis in l.cum ꝓponebaē.ff.deleg.ij.que dicit q̄ quot testes requiruntur ad cōdendū testamētū requirantur ad ꝓbandum eius errorem. ¶Tertio facit quia conditiones que debēt adimpleri in specifica forma.l.qui heredi.in prin.z.l.meuius.ff. de cōdito.z demōstratio. si concipiant in herede debēt impleri in heredis.tex.est nota.in.l.cum ita datū.ℌ.fi.ff.de condi.z demonstratio.in.l.ff peculium.ℌ. heredi.z in.l. si statuliberā.ℌ.non solū.z.ℌ.si ūllus.z in.l. seruus si heredi.in princi.ff.de statu libe. ¶Quarto facit:qz cum testator voluit dictuz quintum remanere penes heredes suos visus est sentire de descendentibus qō patet:quia istam prohibitionem visus est velle facere propter affectiones quam ad descēdētes habēt tales ascendentes.l.nā z si parētibus.in prin.ff. de inoffi.testamē.z in.l.f.ripto.in fine.ff.vnde liberi.z sic in infinitum intelligañ aicēdētes.d.l. sciendū. z sic prohibendo testator dictaz rem alienare eo q̄ voluit penes suos heredes remanere z penes suos descēdētes visus ē imperpetuo prohibere. z sic vltra quartū graduz. ¶Quinto facit:quia ista prohibitio alienationis fuit indistincte facta a testatore dicēte velle quintū remanere penes suos heredes.z sic equipollet vniuersali prohibitioni vulgata.l.si plumbus.ff.delega. ij.sed sic est q̄ quando testator prohibuit vniuersaliter dicendo q̄ voluit istud quintum remanere perpetuo penes descendentes suos.talis prohibitio extenditur vltra quartum gradum.z deinceps in infinitū propter nomen:quia nomē descendentium extenditur in infinitum. vt supra dictum est. ¶Sexto pro hoc facit dictum Bar.in.l. lucius.in.ℌ.sempronic. ff.delega.iij.vbi post Jacobum de belui.voluit q̄ si testator dixit, ꝓhibeo hereditari ne alienet. vt fuit in casu nostre conclusionis. vbi pater melioratus in quinto filium vnum heredem prohibuit heredem suum dictum quintum alienare q̄ tunc porrigitur ad omnes successores.arg.l.lucius.in prin.z.l. si plures.ff. delega.iij.z tex.in auē.de restī.fideicom.ℌ.j.colla.ix. idem voluit Dy.Bar.z Imo.in filiuffamilt.in.ℌ. diui. z ibi.d.Alexan. z Jason.ff.delega.j.z Ludo. roma.in.l.siquis filiusfamilias.ℌ.fi.ff. ō acqui.here. ¶Et tenēdo hanc cōclusionē ꝑ vera.restat nūc respōdere ad argumēta ꝑ pte cōtraria adducta.z primo ad pmū.vbi fuit dictū. q̄ quādo testator ꝓhibuit filiū alienare nō ē visus ꝓhibere nepotes qz ad hoc potest vno de duobus modis respōderi. Primo qz illud esset verum nisi testator prohibens contrarium sensisset.ita tenet glo.in dicto.ℌ.nos igitur. vt fuit in nostro casu.vbi testator visus fuit intelligere ō omnibus heredibus infinituz.vt supra ꝓbatū ē. Secun-

Universidad de Deusto
Biblioteca

do modo respondeo: quia appellatione filiorum non continentur nepotes nisi ex quadam interpretatione l.iusta.ff.de verbo.signifi.l.q si nepotes.ff.de testamen.tute. que non videtur procedere in odiosis.l.cuz quedam.ff.de libe.z postu.z odiosum videtur interdicere alienationē rei sue.dicta.l.in re mādata.sed in casu nostre conclusionis non fuit prohibitus filiꝰ melioratus alienare dictum quintū.sed heredes ꝓhibētis z appellatione heredis comprehendit heres heredis ex ꝓpria significatiōe. vt in.l.heredis appellatione.z ibi glo.ff.de verbo.significati.z Bal. in.l.fi. in.xx.questione.ff.de heredi.insti. ¶ Per supradicta videtur non obstare. qō dictū fuit in secundo fundamento. scilicet q cum dicta ꝓbatio sit odiosa non est extendena: quia in nostro casu non venit ex extensione: immo ex propria significatione. ¶ Nō obstat tertium fundamentum dicte.l.antiquitas.C. de usufructu. vbi appellatione heredis nō venit nisi ꝑmus heres z non ulterior: quia ibi nominatio heredis fuit facta. circa rem que de sui natura ad heredes nō est transmissibilis vt ē usufructus. vt in.§.finali. institu. de usufructu.z in.l.corruptionem.C.eodem titulo.z ꝓpterea dictio heredes relata ad id qō de sui natura ad heredem nō trāsit primū tantū heredem comprehendit. sed si de sui natura ē ad heredem transitoria. vt ē in nostro casu. vbi filius meliorat⁹ in dicto quinto est ꝓpietarius cui⁹ natura ē ad heredes trāsmissibiles tunc cōprehendit omnes successores in infinitum. vt dicta.l.fi.C.ō heredi.insti.z in dicta.l.sciendum. ¶ Non obstat quartum fundamentū.d.c. non debet.de consan.z affini. vbi prohibitio cōiugij non extenditur vltra quartum graduz consanguinitatis vel affinitatis. quia ad hoc respōdetur: quia talis prohibitio vltra quartum gradum nō poterat tolerari absqz graui dispendio. vnde dicit Hostien. in dicta.c.non debet. quem refert ibi prepositus q dispendium esset: quia multi remancrēt impediti putātes sub esse impedimentum: neqz babētes super hoc ꝓbationē propter breuem vitaz hominis. ¶ Per predicta patet non obstare illud qō dicitur in vltimo fundamento de dicto.c.postremo. cū sua glo. vbi cōsanguineus vltra quartū graduz non recusatur neqz iudicare impeditur: quia vltra illum quartū graduz presumit ius cessare effectum qui est causa recusationis.z sic cessante causa ꝛc. q secus est in nostro casu. vbi pater testator voluit dictaz prohibitionem in omnibus descendentibus habere locum.

¶ Reliqua prosecutus est idem dominus doctor in voce legendo in ordinarijs lectionibus.

¶ Luz deliberasset dñs Didacus de Segara doctor subtilissimꝰ repetere plenissime hanc legē. z discipulus suus quidam satis doctus hoc scisset qui deliberauerat eā etiaz repetere illo anno ne tantum dispendium patecrtur rogauit amicie ipm doctorem vt supersederet eam repetere q ipe qui bum amissimus erat facere non distulit. z ideo est imperfecta. sequitur ergo. l.cum patronus. ff. de legatis secundo.

Dz patronꝰ quando istam legē ex annuam eam ordinarie legēdo q fuit i anno millesimo quingentesimonono mēse aprilis. die vero vigesima in quo āno mihi venit in sortem lectura ordinaria tituli.ff.delega.ij. succincte pertransiui in examinatiōe huius legis. ideo quūc decreui eā publice repetere strictius procedam in eius examinatiōe quā legem repetendo cōmendaui anno supradicto. mense vero Aprili in.xx.die eiusdem mensis ad euidentiam huius actus est premittēduz iuxta notat per Bal.in.l.j.ff. de origi.iuris. vb. ipe sic inquit. Nota q ille qui facit bonum principum facit bonum processum. z ille qui facit malum principium facit malum processum. z ideo potestates terrarum in principio officij debent bene regere z constanter. z doctores in principio studij debent legere subtiliter: vtiliter z fideliter. z vlterius ibi Bal. procedens dicit. q qui non intelligit principium casus non potest intelligere casum. z ideo ratio debet edi a capite. vt in.l. argentarius. §. edi.ff. de edendo. Item dicit ipe per dictam.l.j. q non debet quis accedere ad mensam illotis manibus. z q non debet quis exponere factuz arduum nisi prius premittat aliquale prohemium. z propterea dixi q est prius aliquid premittendum cū factum arduum aggrediamur. z sic oportet nos scire q triplex est portio que alicui debetur in bonis alterius. Una que appellaꝫ quarta falcidia seu trebellianica que debetur heredi instituto iure institutionis falcidia respectu singulare relictorum. vt in legatis trebellianica respectu relicti vniuersalis. scilicet in fideicommissis quibus heredes solent grauari. z ista talis portio debita iura institutionis debetur heredi tantum de iure positiuo z non de iure naturali. vel q si vt trahunt doctores maxime Pau. de cast. in.l.si patronus. ff. de donatio. z in.l.q de bonis. in. §.j. ff. ad legem falcidiam. z in.l.j.ff. de condi. inde. z in.l.j. §. siquis ex mortis. ff. quorum legato. in.l.j. z in.l. error. C. ad legem falcidiā. z per modernos in.l.cuz quis. C. de iur. z fac. igno. per canonistas in.c. finali. de solutio. z cum ista portio sit tantū debita de iure ciuili z in fauorē testatoris potest testator vltra dodrantem hereditatis legando prohibere dictam falcidiaz vt in auē. sed cum testator. C. ad legem falcidiaz. q non esset si deberet de iure etiam naturali. vt nota. in auē. nouissima. C. de inoffi. testamen. z inferius latius dicam. ¶ Nunc etiam infertur q si testator legat dodrantem hoc grauamen obligat heredem solum naturaliter: quia fideicommissaru habent pro se voluntatem defuncti que est de iure naturali in.l.j.C. ad legem falcidiam. z heres habet dispositionem in ris ciuilis tantuz que minoris est. Ex quo venit q si heres ita vltra dodrantē in legatis grauatus ꝓmittat legatarijs per errorem iuris soluere integra legata q cogitur ea sic integra soluere. vt in dicta.l.error. z in dicta.l.si patronus. z nota plene in dicta.l.j.ff. ō condictio. inde. z in dicta.l. cum quis. Unde patet q cum heredi tantum dicta falcidia debeatur de iure positiuo. cum eiusdem iuris habeat solum dispositionem q legatarijs debeā de iure naturali. vtin dictis iuribus probatur. z ideo dicit Bal. in dicta.l.error. in primo nota. q falcidia non continet ius naturale: nisi quan detrabitur ꝑm voluntatem testatoris. vt in l.ticia.ff. ad legem falcidiaz. z ideo ꝑm le. duodecim tabularum non erat cognita in auē. de nuptijs. in. §. disponat. colla.tiij. z ideo dicit Bal. in.l. finali. in. §. i cōputatiōe. i penul. col. C. ō iure ōli. q falcidia nō est ita debita sicut legittima. debet tamen quarta falcidia tripliciter consideratur. Uno modo post detractionez. z tunc nec naturaliter neqz ciuiliter debetur. Alio modo post agnitionem puta promittēdo. z tūc ciuiliā z naturaliā debeā. vt i.l.fi. C. ad legē fal. z i.d. auē. sed cum testator. Tertio modo interim z pro vt est in potentia ad detrahendum z non detrahenduz z tunc fit illa distinctio. scilicet q aut soluitur per errorem facti aut iuris. vt per glo. z Bal. in dicta.l.error. vbi ipe dicit dictā falcidiā tripliciter exemplificari. vt dixi supra. z de ista prima portione scilicet quarte falcidia nō loquimur in presenti. ¶ Est z alia portio que debetur patrono que legittima appellatur sibi debita inbonis liberti sine liberis descendentis. z ista debetur duplici iure scilicet positiuo vt in dicta.l. si patronus. vbi dicit q hec legittima debetur ex legi

bus.z etiam debetur iure quasi naturali. vt probat i dicta.l.si patronus.dū dicit q debet verecūdia patronali.vt ibi dicit Pan.de ca. ¶Est z alia portio que debetur liberis in bonis parentum.z hec portio solet in iure multipliciter appellari. nam interdū appellatur legittima.vt in.l.omnimodo.z in.l. quoniam in proximis.z in.l. siquis in suo.C.de inoffi. testamen.interdum appellatur debita pars, vt in.l. scimus.in principio eodem titulo.Interdum debitū simpliciter.vt in auc.de trien.z semisse.in.§.j. colla. iij.Interdum debitum bonorum subsidium.vt in.l. si totas.C.de inoffi.donatio.Interdum debetur ure nature.z hoc triplici ratione. Prima quia est debita propter coniunctionem patris z filij.z hoc innuitur in dicto titulo d trie.z semisse.§.hec nos.ibi.z natura ze.Secunda:quia per hanc portionem datur seu relictā natura que venitur inter patrez z filiuz excusatur a verecundia quam pater incurrerat filio nihil dando qō probatur in.§.tā autē.instituta.de inoffi.testamē.Tertio:quia sicut a natura alimentatio filij a patre dependet in.l.j.§.hinc desciditff.de iusti.z iure.ita post mortem patris alimentatio filij ab hac portione iure nature dependere videtur. vt probat i.d.§.j.z i.§.phibem⁹ aūt.ibi. si vult filioz ze. dicta auc. de trien.z semisse. Interdum appellatur falcidia.glo.est nota.in auc. vnde z si parens. super verbo falcidie.C. ō inoffi.testamen.que glo.dicit q iste terminus falcidia capitur trib⁹ modis. Uno modo,proprie,p falcidia debita iure institutionis.Secundo modo improprie pro trebellianica.Tertio modo improprijssime pro legittima seu debito bonoz subsidio.hoc idem tenet glo.in.l.quotiens.in verbo falcidia.C. fami.her.circa quā theoricā glo.vide modernos maxime Jason in..auc.vñ z si parēs. z de hijs duobus portionibus potest loqui ista lex. De prima l.ōbita patrono.loquitur principaliter.de secunda vero debita iure nature incidenter.nam iste due legittime equiparantur.vt in.l.finali.in fine.C. de inoffici. testamen. Hinc solet dici q bonum est argumentū de legittima patroni ad legittimā filij per dictaz.l.fi.

¶Est z alia legittima que debet filio arrogato de qua trahitur per doctores in.l.si arrogator.ff.de adopti.z in.l.finali.ff.si quid in frau.patro.z de hac legittima non.tractatur hic.sed in locis supra allegatis hijs sic prmissis venio ad casus positionem.

¶Et q ista lex est multū singularis ꝙz Cuma.i p̄sena. lz per doctores nō dimidatur. ego tamē dimido cā intres.p test. Nā in prima loquitur cōstitus marcell⁹ de substitutiōe fideicōmissaria i facta i sola legitima relicta patrono per libertum.in secundo de substitutione vulgari facta in eadem legittima. in tertia ponit rationem. secūda ibi.si omiserit.tertia ibi.quoniam.vel alio modo prmo loquitur an fideicōmissum impositum legittime patroni debeat prestari per ipz patronuz.Secūdo an debeat prestari per eius coheredem vel substitutum. Tertio ponit rationem vtriusq relicti partes patēt vt supra.Uel tertio sic dicide.prmo loquitur de portione legittime acceptata.secundo de ea repudiata..Uisa sic decisione in genere in specie talis figuraturcasus in hac lege. ¶Casus libertus meus maior centenarioz liberis carens me patronum suum in legittima portione tantum heredem instituit in qua restituendo ticio me in suo testamento grauauitper fideicommissum. in alijs duab⁹ partibus sue hereditatis alium vel alios coheredes dedit mortuo eo liberto z hereditatem per meos coheredes addita venit fideicommissarius. z petit a me patrono vt ei restituam portionem legittimam in qua fui institutus z per fideicommissuz agrauatus restituere est dubiuz an cogar eidem dictū fideicommissum restituere.z respondet consult⁹ marcellus z dicens.q non viterius erat dubitatio. z sic sequitur secunda pars.ponamus q ego patronus nō acceptaui portionem meam: immo eam repudiaui. z sic deuenit ad coheredes meos virtute iuris accrescendi.vel venit ad substitutum vulgarē mihi datuz per testatorem in dicta legittima. Est nunc dubitatio an dicti coheredes vel vulgaris substitutus teneantur ad dictum fideicommissum restituendum dicto ticio fideicommissario.z respondet consultus.q lz ego patronus non tenear ad dictum graumen.tenentur tamen coheredes mei vel substitutus vulgaris ad quos deuenit dictum fideicommissum virtute repudiationis. Alterius erat dubitatio.z sic sequitur tertia pars legis. Possz aliquis dicere que est ratio differentie inter primum casum z secundum. Et ad hoc respōdet consultus:quia ideo in primo casu ego patronus acceptam portionem in qua fui institut⁹ habeo vt priuilegiū mihi vt patrono competēs cui dicta portio debetur a lege. z sic nō sum honoratus in ea a testatore:imo debetur a lege:ergo atēpta mea persona non potui honorari.q ratio nō ēin coheredibus qui ex dispositiōe mea sunt tacite honorati in dicta portione sibi euenienti per ius accrescendi in qua sunt tacite substituti vulgariter mihi patrono. z idez z multo fortius in substituto vulgari expresso. cū igitur ius mihi patrono competens sit priuilegiatū attenta qualitate mea ex eo quia sum patronus. z sic ē personale non transgreditur meam personam. z sic non sequitur ego patronus non possim grauari in legittima iure fidei cōmissi:ergo neqz illi grauari possūt ad quos deuenit legittima per meā repudiationem per rationem iam dictam iste est casus formalis.

¶Lex ista in sūma sm Bar. z Jmo. breuiter hoc intendit priuilegium personale nō transit ad successorem. Uel sic sm Bal. q aliqm in priuilegium cōceditur personam non egreditur. Uel sic priuilegiuz personale non transit ad substitutum vel ad coheredes sm Flor.in presenti. z istud summarium magis mihi placet cum magis amictetur casus positioni. Uel aliter z magis clare z in specie grauamen appositum in legittima q ē nullum respectu eius cui infertur ē aliquod respectu eius cui accrescit sm bal. z Flor. Uel clarius z latius sic onus iniunctum legittime patroni patrono repudiante debetur a coherede vel substituto lz in persona patroni nō tenuerit hoc.dicit sm Cuma. in presenti.z istud summarium magis mihi placet:tuz q clarior tuz etiā q latior co.q cōprehēdit vtrūqz modū sumādi. tum de utraqz quia cōuenit dicte casus positiōi.z pptcrea illud posui in vltima vt melī⁹ memorie cōmendet.nā ea q vltimo loco recitantur melius memorie cōmendat. vt in.c.ligdo.de cōsecra.dist.iij.z docet Tul⁹ i retho rica validiora argumēta in principio z in fine esse ponēda quem refert glo.in dicto.c.liquido. Uel breuius z melius potest tex.noster summari sic in legittima non potest fieri substitutio fideicommissaria: sed vulgaris.z in hoc vltimo iste tex.est nota. sm q inferius in nota.latius apparebit. ¶In tex.ibi Cum patronus.idem dicas cum filius. Nam idem quod hic dicitur de legittima patroni in materia huius legis vendicat sibi locū in legittima debita seu relicta filio a patre.sm Bal. Pau. de cast. Floza. z Cuma.in presenti cum bonum sit argumentuz de legittima patroni ad legittimam filij.l.finali.in fine.C.ō inoffi.testamen.z infra latius dicetur. ¶In textu ibi. Ex debita parte institutus que olim erat dimidia bonorum liberti hodie est tertia pars bonorum ipsius liberti.vt in.§.sed nostra.instituta. de successio.liber.z sic quemadmodum hodie est legittima filiorū tertia pars bonorum.vt in auc.nouissima.z vnde illa sumitur.C.de inoffi.testamen.ita hodie legittima patro.sm Ange.de aretio in dicto.§.sed nostra.naz vt sepe dictum est maxime in apostilla supiori legittima filiorū z patroni equiparanť. ¶Ex quo possimus inferre q cum hodie legittima filiorum sit aucta:quia totum patrimonium patris est legittima filij excepta quinta parte bonorum. vt habetur fozo legum.libro.iij.titulo. De las mandas.l.ir. Ita codē modo dicamus in legittima patroni, vt totum patrimonium liberti sit legittima patroni excepta quinta parte bonorum ipius liberti.pro quo vltra superiora facit primo:quia quemadmodum hodie est aucta legittima filij per dictaz auc.nouissima.quē hodie de iure communi triens. Ita etiam ē auta legittima patris que similiter de iure commum ē triens. pro vt tenet glo.in dicta auc.nouissima.z in auc.de trien.z semi.in.§.hec nos.z in.§.igitur.in auc.de non eligen.

Secundo nubē.z est hec communis opinio quā sequitur Bar. in.l. nam z si parentibus.per illum textū quem bene inducit.ff. de inoffi.testamen. z illam legit ibi Bar.cum.l.pater filium.in fine. Idem tenet Bal.z Ange.in.l.si a milite.in.§. finali.ff.de testamen.milita.z ibi etiam Bar.z Ange.in.§.j. ad finem.de heredi.z falci. Pau.de cast. in auc. ex causa.C.de libe.pre.z exhere.hanc eandem opinionem tanq̄ communem sequitur Jason in dicta auc. nouissima.in fine.x. collū.per quam als dixi z firmaui. q quemadmodum hodie est legittima filiorum augmentata per dictam.l.fori. Ita etiam hodie per eā dem legem sit augmentata legittima ascendentiuz.

¶Secundo facit:quia quemadmodum legittima filiorum debet esse sine onere. vt in.l.quoniā in prioribus.C.de inoffi.testamen. Ita etiam legittima patroni debetur sine onere. vt in dicto.§.sed nostra.z in l.nostra. ¶Tertio facit:quia quemadmodum in legittima filiorum debet attendi tempus mortis patris.vt in.l.cum queritur. z in auc. nouissima.C. de inoffi.testamen.q tenet Bal.in.l.si qua pena.in prima lectura.ff. de bijs qui sunt sui vel alieni iuris. sic etiam dicimus in legittima patroni que eidem relinquitur per libertuz.vt in.l.etiam.§.finali.z in.l. si patroni.in.§.finali. vbi est solemnis tex.ff. de bonis liber.vt dicimus in legittima seu quarta que debet filio arrogato in qua debet attendi tempus mortis in l.finali.ff.si quid in frau.patroni. ¶Quarto facit:q quemadmodum filius potest vendi per patrem propter necessitatem famis. vt in.l.ij.C.de patri qui fili. distra. Ita etiam libertas potest vendi per patronū propter necessitatem famis. vt tenet glo.vbi videas Bar.in.l.alimenta.ff.de libe.agnosce. ¶Quinto facit: quia quemadmoduz pater dicitur dominus filij.vt in.l.in suis.ff. de libe.z posiu. ita eodem modo patronus dicitur dominus liberti.textus est optimus in.l.talem.ff.de heredi.institu. ¶Sexto facit: quia quemadmoduz filius debet habere legittimaz

Universidad de Deusto
Biblioteca

suaz de substantia bonorum testatoris .z non in sola pecunia hereditaria.in.l.scimus. in.§. repletionem. vbi moderni. Ita eodem modo patronus debet habere legittimū desubstā tia bonoꝝ liberti . vt in.l.libertus q soluendo nō est.ff.de bonis liberto. ¶ Septimo quia quemadmodum filio in vita patris non debetur legittima:quia patre viuente nullum ius habet in bonis paternis. vt in.l.fi.ff.de liber.agno. z in l.j.§.si impubere.ff.de colla.bene. ita etiam patronꝰ viuente liberto non habet aliquod ius in bonis viuē tis liberti sed mortui sic quia tunc habet reuocatoriā actionem vsqz ad legittima. Ita Bald.in.l.j.in.ij. colium.C.si quid in frau.patro. ¶ Octauo facit qꝛ quemadmodum legittima filij est quarta bonoꝝ in l.papinianus.in.§.quarta.ff.de inoffi.testamen. no. Bar.in.l.ex facto.la grande.in prin.ff. ō here.insti. Bal.in.l.quotiens.C.de here.insti.ita etiam legittima patroni est quota bonorum z non hereditatis. ita tenet Imo.z alij in.l.i.ita tamen.in.§.si patronꝰ. ff.ad trebel. ¶ Nono facit quia quemadmodum filius qui fuit a patre emancipatus propter ingratitudinem potest a patre reuocari in pristinā potestatem l.vnica.C.de ingratis libe. Spec. in titulo de natis ex libe.ventre. ver.sed si libera. ita etiaz si libertus sit ingratus erga patronum propter ingratitudinē potest reuocari in pristinam seruitutem.l.ij.C.de libertis z eorum libe. ¶ Decimo facit quia quemadmodum filius tenetur alere patrem. z econtra. in.l.sigs a liberis.de libe.agno.z in.l.j.C.de alen.libe.ita etiā libertus tenetur alere patronum. z econtra. in.l.alimenta.ff.de libe.agno. ¶ Undecimo:quia quēadmodum filius preteritus a patre habet cōtra tabul. vt i.l.ij.C. de bono. posse.cōtrata.ita etiā patronus preteritus a liberto habet contra tabu . vt in.l.C. de bono.posse.cōtrata liber. ¶ Duodecimo quia quē admodū si pater relinquat filio minus legittima lex ipō iure.supplet.l.scimus.in prin.C. de inoffi.testamen.z filius agit ad supplemētum legittime.l.omni modo.in pn.C.de inoffi.testa . ita etiaz patrono qñ minus legittima relinquitur per libertuz. iex supliet. vt in.d.§.sed nra. z ipe potest agere ad supplemetū z cōtra tabulare testamētū liberti ꝑm Ange. ō are. in.d.§.sed nra.p eundē tex.z sic p oia supradicta videt dicēdū.q idē ius seruat ī patrono respectu liberti qꝛ seruat in filio respectu filij . ergo cum sit eadem ratio in patre que in filio debet cē idē ius in.l. illud. ff.ad legem aquiliam. z cum diuersa ratio inter patronum z filium reddi non potest debet esse idez ius in.l.inter stipulantem.in.§.si stipulatus fuero ex fundo.ver.sed hec dissimilia sunt.ff.de verbo. obliga. z de similibus ad similia facilis via immittur in.l. non possunt.ff.de legi.z in.c.super quodam.de statu regu.trahit Bal.in.l.conuenticulam.C.de epi.z cle. ¶ Sed supradictis fundamētis nō obstātibus cō trariūs de iure credo verius immo qꝛ quēadmodum de iure cōmuni legittima patroni est tertia.vt.d.§.sed nostra.z etiam hodie z sic qꝛ dicta.l.ix.fori tm̄ habeat locum in liberis vel in parentibus.non tamen extendatur ad patronos qꝛ fundatur sequētibus fundamētis. ¶ Primo per id qō dicit glo.in.d. auc. nouissima. vbi querit an iura loquēta de augmentatione legittime cum tm̄ loquant in filijs extendantur ad fratres.z sic qꝛ legittima fratris turpi persona instituta sit etiaz hodie augmētata. z dicit ibi glo.quā sequuntur doctores qꝛ nō.cuz igitur dicta lex fori. loquatur tm̄ de legittima liberoꝝ augmentanda non est extendēda ad augmentationē legittime patroni. Neqz obstat qꝛ posset mihi opponi si dicta.l. fori. loquē de liberis tātūmodo quoꝝ legittima augmēt aī qō vos in voce legēdo illam extendistis ad legittimam parentum eodem modo augmentandam. cū d.l.fori.de tali augmentatione nō. loquitur posito qꝛ de iure cōmuni cum sit legittima liberoꝝ augmentata eodem modo sunt augmentate legittime parētuz quia illud ideo ē quia talis extensio fit a lege iuriꝫ allegatis in dictis glosis.z sic nimirum qꝛ augmentata legittima liberoꝝ sit augmentata legittima parentum:quia vtraqz augmentatio fit a lege:sed p.d. l.fori.solum augmētaī legittima liberorum quomodo vos eam extenditis ad legittimam parentum cū dicta.l.fori.hoc non dicat.neqz permittat imo quem admodum dicitis qꝛ dicta.l.fori.non extendiī ad patroni legittimā ex eo qꝛ de tali legittima nō loquitur. Ita etiā tenemini dicere de necessitate qꝛ nō extēdaī ad legittimū parentū cuz etiaz.d.l.fori.sit correctoria iuris cōis nō ē extēdēda ex idēptitate rōnis in.l.si veroi.§.ō viro.ff.so.ma.in.l.ꝑcipim̄.ī fi.C.ō appe.ēt ex maioritate rōnis.vt cōmuniter cōcludiī p oēs.in auc.quas actiōes.C.de sacro san.eccle. ¶ Ad hoc inconueniēs ego respōdeo tenendo cū hoc ꝑmo fundamento.p hac secūda pte negatiua adducto z dico qꝛ d.l.fori.loquēs de legittima filioꝝ augmētāda extendiī ad legittimā parentuz.Iz in ea lege de tali legittima nō fiat mētio. z qꝛ nō extēdaī ad legittimam patroni cū in ea nō fiat de tali legittima mētio.z dico qꝛ nō obstat dictū argumētum videlicet cū.d.l. fori. sit correctoria iuris cōis q̄ nō ē extēdēda etiā ex maioritate rōnis.vt supra dixi.z sic cuz corrigat ius cōe in

legittima liberoꝝ qꝛ non corrigat in legittima parentum ex eo qꝛ de tali legittima nō fit mētio m.d.l.quia ad hoc possumus respondere sicqꝛ cū.d.l.fori.sit lex nouaz corrigat ius cōmune in vno.s.in legittima liberoꝝ. z sic in vno ex correlatiuis intelligiī etiā corrigere in alio correlatiuoꝝ.s.in parētibus.ter.ē de hoc quē ibi ad hoc notāt Bar. z Ange. z moderni in.l. fi.C.de indi.vidui.tollen.cū igiī illa ratio que ē in liberis quoꝝ legittima augmētaī sit in parētibꝰ.vt in l.nāz si parentibus.vbi hoc notat Bar.ff.de inoffi. testa.d.l.fori.loquens in vno correlatiuoꝝ.scilicet in liberis extenditur ex idemptitate rationis ad aliud correlatiuum.scilicet ad parentes . ista doctrina fundatur per tex.z ibi Bar.in.l.fi.ff.de accept. z in l.vnica.per illum tex.C.de cupre.lib.xj.z in.l.ꝓma. per illum tex.ff.qꝛ metꝰ cā.z in.l.j.§. hec actio.ff. ne uis fiat.z textus in.l. si ab eo. z ibi notat Bal.C. de legi.here.Bal.in auc.quas actiōes.C. ō sacro san. eccle.in.l.si cōuenerit.ff.de pactis.z in.l.nemo martyres.in fi.C.de sacro san.eccle. ¶ De.de ancha.ī cō mēto.c.canonū statuta.in ver.ylteriꝰ qro vtrum ista correctio.de consti. Scōo rñdeī hoc mō qī duo casus pificanī a lege antiqua q cqd de vno statuitur intelligiī statutū de alio.glo.est in.l. sigs seruo pñaserit.C.de fur.z in.l. qꝛ vero contra.ff. de legi. vt tenet Bar.z alij in.l.marcellus.in pn.ff.ad trebellia.z in auc.sed cū testatoꝛ.C. ad legē fal. in.l.ij. vbi etiā.ff. dele.j.Iz sic ē.qꝛ isti duo casus.s.legittima filioꝝ z parētū sunt pificati a lege antiqua.d. lege. nā z si parentibꝰ.ff.de inoffi.testa .vt ibi per Bar. ergo.d.l. fori.noua corrigēs in vno.s.in legittima filioꝝ intelligiī etiā corrigere in legittima parētuz. Neqz obstat qꝛ posset dici qꝛ ista regula bz verū qñ illi duo casus sunt ab antiquo pificati in omnibꝰ z p omnia.vt in i.fi.C.de sacro san.eccle. Iz in nro casu nō sunt pater z filiꝰ ī oībꝰ z p oia pificati.vt pz:qꝛ interastēdētes z descēdentes ꝓplurime sunt differētie ꝙs iūctis ponit moderuus Jason in auc. nouissima.in.xj.col.C. de inoffi.testa.z in.l.qui se patris. in.vltima collum. C.vnde libe.qꝛ istud ē verꝝ nisi isti duo casus sunt pificati in casu z materia de qua loquimur. Cū igiī isti duo.s.ascēdēs z descendēs sic pificati in casu z materia.de qua loquimur.s.in legittima p.d.l.nā z si parētibus.p Bar.ibi.posito qꝛ in alijs casibus sunt multe differentie inter eos . nō obstat ista doctrina ponitur per Matheū solēnē doctorē in suo tractatu extensionum in.vj.col.quem refert z sequiī Jason in auc. quas actes .in.v. collum .z in.d.auc. nouissima.in.xij.col.z sic posito qꝛ.d.l.fo2. solū loquaī de legittima filioꝝ augmētāda nihilominꝰ extēdeī ad legittimā parētū.Iz de ea nō loquaī.Iz sit.l.penal' z corrigēs. secus tñ est in legittima patroni:qꝛ rōnes que sunt ī legittima parentū cessant in legittima patroni. ergo dz cessare idē ius in.l.illud.ff.ad legez aquiliā. ¶ Secūdo ꝓ hac parte negatiua.i.qꝛ.d.l.fori.non habeat locū in legittima patroni. facit illud vulgare qꝛ cū.d.l.fori.hoc nō dicat nec nos illud dicere debemus.vulgata.l.illam.C.de colla.cū si. nam doctori etiā maxime auctoritatis nō ē credendū nisi dictum suū ꝓbet ꝓ auctēticā scripturā.vt tenet Archi.in.c. nolite.xj.q.iij..ego vobis ponderaui hoc anno glo.a nemine ponderatā in.l.j. super verbo.condictio. ibi dum dixit. Rō non memini me legisse.ff. delega.ij. ¶ Tertio facit quia si legittima liberoꝝ ē augmēta ta per.d.l.fori.nimirū quia iura semp fuerūt in ꝓposito augmētādi legittimas filioꝝ.ꝓmo ō iure.ffoꝝ. z.C.legittima filioꝝ fuit quadrās.vt in.l.cū queriī. C.de inoffi.testamē.postea vero de iure autē.fuit augmētata in triens.vt auc.nouissima.nimirūz qꝛ.d.l. fori.fuisset etiā in ꝓposito augmētandi q̄ ratio cessat in legittima patroni imo contingit ecōuerso . qꝛ iura loquētia ō legittima patroni fuerūt in ꝓposito diminuēdi dicta legittimā. nā a ꝓncipio dicta legittima erat dimidia pars bonoꝝ liberti postea fuit diminuta in tertiā partē bonoꝝ ipius liberti. vt.d.§. sed nostra.nimirū.si.d.l.fori.nō fuerit in ꝓposito augmentandi cuz que inducta sunt ad diminutionem nō debēt operari augmētū.l.legato generaliter.ff. deleg. j. ¶ Quarto facit qꝛ si cōditores.d.l.fori.voluissent eandem legē intelligi etiā in legittima patroni illud expressissent.l.vnica.i.§.fi.C.de cadu.tollē.in.c. ad audientiā.de decimis. ¶ Quinto qꝛ cuz.d.l.fori.de vno ꝓmittat expresse.s. de legittima liberoꝝ augmētanda tacite de alio negare videtur.s.de legittima patroni augmētāda.l.maritus.C.de procu. z.l.ait pretoꝛin pn.ff. de iudi. ¶ Sexto qꝛ casus obmissus remanet in dispositiōe iuris cōmunis.l. cōmodissime. ff.de libe.z postu.z.l.si cū dotē.in pn.ff. solu.ma. z.l. si extraneus.in pn.ff.de cōdi.ob causaz dato. Cū igitur iste casus.s.legittima patroni sit omissus ab illa lege fori remanet in dispositiōe iuris cōmunis qꝛ est vt habeat tm̄ tertiā ꝓ sua legittima ipe pron̄. ¶ Septimo facit quia legittima filij differt a legittima patroni.cū debeaī vno iure altera altero. vt supra ī euidētialibus dixi. z ex diuersis nō fit illatio.l.penul. ff.ō calūni. Neqz obstat argumentū supra formatū neqz alia.xij.similia inter legittimā patroni z filij: qꝛ posito qꝛ argumētum a simili valeat.vt trahitur in.l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

j.ff.de offi.eius cui man.est iuris.z in.l.j.C. de inter di.z in.l.idemqz.ff.de legi.glo.in.l.j.in pn in. in ver. testari.ff.delega.iij. quia illud est verum quando simi lis est ratio vel maior.vt dicit Bal. in.l. apud anti quos.j.col. ver.z nō istud argumētum. Sed in casu nostro non ē similis ratio.vt inferr' apparbit:igiē ꝛc. Item requiri t tale argumentum similez equitatē q̄ iungat ambos casus. Bal. in.c. ad hec. in. viij.col. pn ver. Item nota q̄ argumentū ō pace iur.fir.z nō est eadem equitas in legittima patroni q̄ est in legitti ma filij.vt inferius mōstrabitur: ergo tale argumen tum a simili non procedit. Item quia dictum argu mentum a simili iz valeat vt supra dictum est. attamen dato vno dissimili resoluitur. vt in.c.sicut.j.q.j. z ibi glo.in ver. ergo. sed sic est q̄ iz sicut multe con uenientie inter filium z patronum. vt supra dictum fuit.tamen possunt notari multe differentie inter ta les personas:ergo tale argumentum non procedit.z q̄ dicte differentie iniure reperiant' patet primo quia inter filium z patronum est.pma differētia scilicet:q̄ filio emancipato preterito competit bonorum posse. contra tabu.in totum rumpendo testamentum.vt in l.si duobus.in.§.cuzemancipatus.ff.de bono.posse. cōtra tabu. secus est in ea que competit patrono pte rito a liberto.nam illa solum competit patrono oliz p dimidia hodie pro tertia.vt in.l.j.C. de bono.posse. contra tabu.liber.z in.§.iz nostra.insti.de succe.liber. ¶ Secūda que infertur ex pma:quia cum filj' emā cipatus a patre preteritus in totum aduocet ab insti tuto hec bono.posse.cōtra tab.nō cōcurrit cū fz tab. competenti instituto.tex.est in.l.ij.C. de bono.posse. cōtra tab. z est ratio. quia sunt remedia cōtraria que simul stare non possunt. Secus tamen est in illa bo noz posse. cōtrahi q̄ cōpetit patrono preterito: quia cum illa non competat nisi in parte. Tertia bene con currit cum bono.posse.fm tab.itaqz instituto cōpetit fm tabu.ad duas partes hereditatis z patrono pre terito competit cōtra tab.ad vnam tertiā. tex.est no. in dicta.l.j.z in dicto.§.sed nostra. ¶ Tertia differē tia ē:quia filius emancipatus preteritus cōtra tabu lādo tenetur prestare legata coniunctis personis ex pressis in in edicto pretoris de quo loquitur ti.ff. de le ga.prestan.tex.est in.l.j.C.de bono.posse.cōtra tab. secus est in patrono preterito: quia patronus preteri tus si cōtra tab.testa.nō tenet' pstare legata alicui etiam cōiunctis personis etiā p parte sua.ex eo q̄ solum vēdicat legittimaz suam que nō debet esse honerosa legatis.vt in.l.siius qui.iuncta glo.ff.de condi.z demō.z in.§.iz nostra.insti.de succe.liber. ¶ Quarta est differentia:quia contra tabulas competens filio emancipato z preterito competit z p otest intētari be reditate nō adita.l.illud.in.§.finali. z ibi Bar. red dit rationez.ff.de bono.posse.cōtra. secus ē in ea que competit liberto q̄ ea non potest intēt'ari nisi addita hereditate per heredem.l.sine.§. excluditur.ff.de iu re patro. Et est ratio:quia nō irritat testamentum in totum:sed aufert legittimaz tm̄ fm Dinge.in.l.filio. in.§.cōtracta.ff.de inoffi.testa. ¶ In textu ibi instī tutus.aduer:quia iz iste tex.dicat q̄ libertus instituit patronum in legittima nō notat necessitatē vt liber tus teneat relinquere legittimam patrono titulo instī tutiōis:quia quocūqz titulo potest eidem talē legitti mā relinquere.sed notat' contingentia fact i: quia ita de facto contingit in nostra lege. z q̄ talis legittima possit quocūqz titulo relinqui etiaz titulo legati seu fi deicommissi.tex.est in.l.sine.in.§.excluditur.ff.de iu re patro. per predicta adde quintam differentiam inter legittimam debitam filio:quia debet ei relinqui titulo institutiōis. z est cōmunis opinio quam tenet Salice.in aut'.nouissima.C.de inoffi.testamē.in pma oppo. vbi dicit q̄ istud cōmunit' tenet bal.z Sa lice.in.l.fi.C.fami.ber.bal.i.c.si pater.z ibi glo. met fatetur q̄ ista est tutior oppo.de testa.libro.vj. idez te net Jo.de imo.in.c.raynutius. in.xvij.collum. z ibi Andre.barba.ō testa. z.d. Alex.in.l. inter cetera.ff. de libe.z postu. secus est in legittima debita patrono. quia potest relinqui etiaz titulo legati per.d.§. excludi tur. ¶ Sed hic cadit vna notabilis dubitatio an hodie de iure regni nostri quo caueat q̄ oia bona pa tris sint legittima filij. vt habetur foro legum i.lib.iij. titulo delas mandas.l.ix.z eodem foro.z.l.j. titulo delas herēcias.l.j.sed necesse ē q̄ relinquatur titulo re stitutiōis.z pro certo potest dici q̄ sic:quia cum dicte leges sint correctori iuris cōmunis. vt supra declara ui debent recipere interpretationem z declarationez iuris cōmunis.hoc patet per tex.i auc'.offeratur.C. de litis contesta.que corrigit legem.i.eiusdem tituli. tamen recipit declarationem z interpretationez a iu re cōmuni videlicet.a.l.sciendum.in pn. vbi est glo. ff.qui satisda cogū.cum ergo ius cōmune dicat q̄ fi lio est talis legittima relinquēda titulo institutiōis.vt tenet cōmunis opinio de qua supra. z tale ius cōmu ne sit in quantitate legittime hodie p dictū ius regni correctum.videt' q̄ declarat z interpretur idē ius re gni dicens.q̄ legittima sit augmentata z sic q̄ talis legittima augmentata relinquat' filio titulo institutio nis.p vt ius cōmune correctum dictat posito q̄ in iu re regni corrigente nulla fiat mentio de dicto titulo in

stitutionis. ¶ Secundo facit iste articulus.s.ti.insti tutionis est omissus ad leges regni:ergo remanet in dispositiōe iuris cōmunis.l.cōmodissime cuz vulga. ff.de libe.z postu.potest tū pbabiliter posse dici contrariū.immo q̄ dictas leges regni ius cōmune corri gēs nō sit interpretandū fm illud immo cōpo q̄ di ete leges regni corrigūt ius cōe z simpliciter loquun tur de legittima filiōza ugmētāda simpliciter sint in telligēde.z sic q̄ legittima possit relinq quocūqz titu lo. ¶ Pro quo allego elegātē z singulariē determina tionē. Bal.in.l.maximū vitiū. in.vj.col.ver. vlteri' querit'.de tali q̄stiōe. Sed certe ego multum dubito de hoc ex eo q̄ inuenio istā determinationē Bal. re pbēdi p Jo.de imo.in.l.si vero. in.§. ō viro.in pmo mēbro pncipali.ff.solu.ma.motus pmo fundamēto supra p cōtraria pte adducto. hoc idē tenet Ludo. in.l.siqs pore.ff.ad trebel.z.d. Alex.in.l.naz quod.i §.nō ois.z in.d.l.inter cetera.p quib' facit:q̄ si statutū disponat q̄ filius similiter possit testari. istud est cōtra ius cōmune.l.qui in potestate.ff.de testa.tamē istud statutū recipit interpretationez a iure cōmuni. vt declarat Bar.in.l.j.in pn.ff.ad legez falci. z p hoc facit.d.l.ix.ibi dū dicit. Que ayan de heredar. q̄ vi det' pbare q̄ in dictā legittimā habēt ius hereditādi filij.z sic sibi ē relinquēda tituloinstitutiōis: iz cuz ho die vbi haberem' opiniones doctoz.opinio bal. ē in dubio tenēda p nouaz legem regni possemus dicere cū bal.in.d.l.maximum vicium. dicētes q̄ iura sim pliciter augmētātia legittimā filioz intelligant' etiaz q̄ pī possit illā egittimam relinquere quocūqz ti.q̄ hodie p dictas leges regni pī nō teneat de necessita te talē legittimā relinquere ti.institutiōis. hoc idez te net bal.in effectu in.c.cū nō liceat.ad fi.de prescripti. sequit' Ludo.roma.sibi contrari' in cōsi.cccxcix. incī pi. Ut presens cōsultatio clarior reddat'.i penul.col. z Pau.de cast.in.l.fi.§.in cōputatiōe.C.de iure de libe.vbi comendat inquātū cōmendare pōt istud di etū bal.in.d.l.maximū vicium. Pro quo facit tex. in c.rainuti'.de testa. vbi dicit tex.q̄ legittima filioz de qua ibi pōt relinqui ti.lega. q̄ illa erat consuetudina ria.vt dicit bal.in.d.l.maximū viciū.cogita. tm̄ inper hoc si posset responderi ad illud q̄ incōtrariū adduci tur. z primo q̄ statutū corrigēs ius cōmune debet in terpretari fz ius cōe.vt in.l.ij.C. de nova. q̄ illud sit verū in statuto.secus in.l.cum statutum. sit stricti iu ris.sed huic responsioni obstat tēr.in.l. nam z posteri ores.sed supradictam responsionem sentit bal.in.d. c.cum non liceat.in fi.per.l.finalez.C.de indi.vidui. tol. Nō obstat etiā secūdū fundamētū de.d.l. cōmo dissime. q̄ cuz dicte leges regni simplicit' loquant' vi dent' oēs casus cōprehēdere.vt sentit bal.i.d.l.maxi mū viciū.nō obstat tertiū fundamētum de.d.l.ix.ibi ibi. Que ayan de heredar.quia ibi non sumitur here ditatio pro titulo institutionis:sed tantum,p titulo suc cessiōis:quia als diceremus fratribus vel alijs agna tis vel cognatis deberi legittimā cum habeāt ab in testato ius succedendi. quod est falsum excepto fra tre turpi persona instituta.vt in.l.si fratres.C. de in offi.testamen.in.l.j.ff.eodem titulo.§. soroz.insti. eo. credo tamen tucior vicia sit.s. filiū in dicta legitti ma instituere. vt dicit glo. in dicto.c. raynutius. ¶ Nota pmo ex isto tex. iz per doctores ad hoc nō notet' q̄ filj' vel patron' institutus in legittima dī he res ex quota.z sic q̄ legittima patroni vel filij simpli plicit' assumpta ē quota hereditatis z nō quota bono rū.pbat' ex verbo institut'. nā verbuz instituo signifi cat vsez heredis institutionē.l.j.ff.de vulga. z pupil. substi.no.in.l.j.in pn.ff.ō here.insti. facit tex.in eadē l.j.in.§.si ex fundo.vbi verbū instituo adūctū rei sin gulari inducit vsē institution'. sicut dicim' ecōtra q̄ vbū singulare puta lego relatū ad vniuersitatē bono rū cōprehēdit heredis institutionē.nā tm̄ ē dicere. le go tibi oia bona mea vl hereditatē meā quantū insti tuo te heredē in omnib' bonis meis.idē si dicā.relin quo tibi oia bona mea.trahit' tale vbū singulare ad heredis institutionem.glo. est ordinaria z ibi docto res in.l.bijs verbis.in pn.ff.de hered.insti.z in auc'. de here.z falci.in.§.si vero nulla.in glo. in ver. reli ctis.colla.j. ¶ Ex qb' ps. q̄ verbū lego z verbū re linquo ē cōe tā ad relictū singulare q̄ ad vniuersale. Et ē tale verbū lego aptū cōprehēdere nō solum in stitutionem:sed etiā substitutionē nō solum fideicom missariam:sed etiam directam.z sic est commune ad vtrāqz substitutionem.tex.est in.c.raynaldus. in ver bo legauit.de testa.quē allegat pro singulari.bal.ad hoc in.l.fi.C.fami.ber.z.d. Alex.in.l.j.in prima col. ff.deleg.j.sequit'.d. Abbas in.d.c. raynuti'. Secū do facit.pro hoc pmo no.q̄ si tale fideicōmissum nū ctū p libertū vel patrē patrono vl filio valuisset com pelleret talis patronus seu filius adire z restituere als si non compellerentur adire ex alio capite dic tum fideicōmissuz nō valeret.s.ex nō additiōe.vt in l.si nemo.ff.de testamen.tu.z in.l.eam quā.C. de fi deicom. z sic non diceret tex.q̄ ex eo non valet fidei commissum:quia fuit inūctum legittime.nā frustra esset querere an tale fideicommissum inūctū legitti me valeret si ex alio capite non valeret.si ergo talis fi deicōmissa' cōpelleretur addire vī q̄ sit heres vlis

Universidad de Deusto
Biblioteca

ipe filius vel patronus z nō successor singularis: qz si successor singularis fuisz filius vel patronus in dicta legittima nō cōpelleretur adire. vt in.l. nazquod in.ℌ.non omnis.z in.l.cogi.in.ℌ. generaliter. z in.l. mulier.in.ℌ.fi.ff.ad trebel.si igitur talis filius vel patronus in legittima institutus est successor vniuersalis: ergo est institutus in quota hereditatis que est successio vniuersalis. vt in dicto.ℌ.fi.z nō in quota bonorū que est successio particularis. vt in.l. siquis seruuz. in.ℌ.fi.cū legib⁹ sequētib⁹.ff.deleg.ij.z sic clare ꝓbatur ex nostro tex. inducēdo vt supra induxi. qꝺ filⁱ vel patron⁹ a patre vel liberto institut⁹ ē institut⁹ in quota hereditatis z non in quota bonoz. ¶ Tertio facit ꝓ hoc tex. expressus vbi bo notat Ange. in.l. ita tū. in ℌ.si patronus.ff.ad trebel. vbi dicit tex. qꝺ si patron⁹ fuit institutus ex debita sibi parte a liberto z grauat⁹ restituere illā legittimā qꝺ cōpellit adire z restituere qui tex. multū videt hoc ꝓbare ꝑm Ange. ibi q. ita no. qꝺ institutus filius vel patron⁹ in legittima ē institutus in quota hereditatis z non bonoz. ex eo qz ibi patron⁹ cōpellitur adire: ergo ē vniuersalis successor in dicta legittima p.d.ℌ. nō omnis. cuz alijs superi⁹ allegatis. z cum Ange. transit ibi ℙau. de castro. ¶ Quarto facit tex. aūcta sua glo.i.l.j. in.ℌ.fi.ff. qꝺ cū eo. vbi fuit filⁱ institut⁹ in minima pte. z ibi conuenit ꝓ minima pte a creditoribꝰ dicit glo. ibi in minima parte puta in legittima. nā si esset in re certa non esset heres. vt in.l.quotiēs. C. de here.insti. z qꝺ filⁱ vel patronus sit institutus in quota hereditatis vt bonoz maximus est effectus. nam si filius vel patron⁹ institutus in legittima. intelligitur institutus in quota hereditatis potest cōueniri a creditoribus hereditarijs ꝓ ea parte ꝓ qua est institutus. Secus tñ ē si intelligeretur institutus in quota bonoz. ꝓ vt est tex. singularis in.d.l.siquis seruū. in.ℌ.fi.cū legib⁹ sequētib⁹. ¶ Sed certe cōmunis opinio ē in cōtrariū: imo qꝺ legittima filioz ē quota bonoz z nō hereditatis ex eo qz bona intelliguntꝝ deducto ꝑmo ere alieno in.l.subsignatum.in.ℌ.bona.z in.l.ꝓceps.ff.de verbo.signi.z legittima filioz debet ꝑs deducto ere alieno z funeris impensa.l.papinian⁹.ℌ. quarta.z.ℌ.q autē.ff.de inoffi.testa. ergo est quota bonoz z nō hereditatis. ita declarat Bar. in.l. ex facto magna. in ij.collum.ff.de here.insti.z Bal.in.l.quotiēs.C. de here.instit.z.d. Alexan. in.l.ita tū.in.ℌ.si patronus. in.ij.collum.ff.ad trebel.z Jason in aūc.nouissima. in.j.collum.C. de inoffi.testa.z cōmuniter oēs in.d.l.ex facto.z in.d.l.quotiēs. z cū ista sit cōis opinio ab ea nō ē recedēdū tam in iudicādo qꝫ in cōsulēdo ꝑm Bar.z alios in.l.fi.C. de pena iudi.qui male iudi.z in l.cuz ꝓlatis.ff.de re iudicat.z in.q.ꝓ cum disputata icipi.index.qꝺ ꝑ imprudētiā cause.in.c.ne interis de consti.z ꝓ singulares opiniones nō ē recedendū i iudicādo acoi.opi.ita no. Bal.in.l.j.ad fi.ꝑ illū tex.ff. de senato.plus dicūt Bal.z ℙau.de ca.in.l.fi.C. ō isti.z iubsti.qꝺ in iudicādo a cōi.sniā.ꝓpter nouas fātasias Bar.nō ē credēdū z iudicādo tenēda ē illa opinio qꝫ pluriū doctoꝝ auctē confirmāt. ita not. Bal.i.l.j.ꝓ illū tex.i v. sane.ff. de offi.qsto.z cōis z general opinio facit cēseri aliqd iustū z licitū. Et sic ē notādū qō destruiēdū ē opinioni eo qꝺ possibile ē. z qꝺ Vulgus nō debet decipi ꝑm Bal.in.l.athletas.in ꝑn.ff.de bijs qui.no.infami. tenēdo igit istā cōez opinionē z sic qꝺ filⁱ vel patron⁹ institutus in legittima dicatur institut⁹ in quota bonorum. non autē in quota hereditatis. Oportet nos respōdere ad cōtraria supra adducta cōtra hāc cōez opinionē. z primo ad ꝑmū de.l.nr̄a. nā ad hoc dico ꝑmū fundamētū nō obstare. nā tex. nr̄ nō ꝓbat qꝺ iste talis institut⁹ in legittima z ō ea grauat⁹ restituēda cōpellit adire imo ꝓbat contrariū: qz fideicōmissum tanꝫ grauamē eidē legittime adiunctum nō valet. vt iuferi⁹ latiꝰ videbimus: ergo nō ē querēdū de cōpulsiōe. nā si fideicōmissuz nō valet eodē mōcoactio tanꝫ ex eo depēdēs nō oz valere vt inferi⁹ in respōsiōe ad tertium fundamētū apparebit. z sic nr̄ tex. nō ꝓbat hūc filiū posse cōpelli adire. nec ꝓ cōsequēs eum esse vniuersalem successorē in legittima. z sic nec eum esse institutū in quota hereditatis: ergo videt institut⁹ in quota bonoz. Nō obstat secūdū fundamētum ex simili supradicto. vbi fuit dictū . qꝺ vbū instituo adiectum rei singulari significat vle institutuz p.d.ℌ.j.l.j.ff. de here.insti. qz illud bz veruz qñ filⁱ vel patron⁹ fuisset solus institut⁹ in legittima nullo dato sibi coherede. nā tūc nomine rei detracto intelligitur institutus in solidum per dictū.ℌ. si ex fundo ne contingat testatorē ꝑ parte mori testatum z ꝑ parte mori intestatum cōtra regulā iuris.in.l. ius nostrū.ff.ō re.iu. quēadmodum. ecōuerso dicam⁹ qꝺ verbū lego. z sic singulare relatū ad vniuersitatē bonoz trahit ad institutū qñ nullus ē datus coheres alias. sec⁹ vt in.d.l.bijs verbis. z notat.d. Alex.in.l.j.ff.delega.j.ꝓ hoc patet nō obstare secūdū fundamentū ꝑncipale. Nō obstat tex.in dicta.l.ita tamen.in.ℌ. si patronus. quia possumus respōdere vno de quattuor modis: quia ibi voluit fideicōmissum ex eo qꝺ fuit relictum cōiūctis ꝑsonis ipius liberti. vt ibi ꝓ glo. z docto.in glo.l.nostre. hec nil valet: quia per hanc ꝓbaretur legittima filij

ꝑu patroni esse quota hereditatis. qꝺ est contra dictā cōmunē opinionem. Secundo potest respōderi ad tex. in dicto.ℌ. si patronus ꝑm Jmo. z Alex. ibi qꝺ ibi illa verba. qꝺ fuit institutus patron⁹ in legittima. non fecerunt verba restatoris: immo fuerūt verba iuriscōsulti. nam ibi in dicto.ℌ. si patronus. nō dixit testator libertus qꝺ instituebat patronum in legittima simpliciter. sed qꝺ instituebat eum in legittima ꝓ parte hereditatis. ergo nimiruz si ibi legittima erat quota hereditatis. Vel potest respōderi z tertio aut logmur in legittima liberti aut in legittima filij ꝓmo casu legittima sit quota hereditatis. vt in dicto.ℌ. si patron⁹ z in.l.nostra. aut loquimur in secundo casu. z sicin legittima filij z qꝺ illa sit quota bonoz p.d.ℌ. quarta. z ℌ.qñ quarta. ita respondit Jo. de imo. in dicto.ℌ. si patronus. defendendo cōmunē opinionem. z adde hanc differentiam inter legittimā filij z patroni. sed tuciꝰ est sēda respōsio supradicta ꝑm Jmo. z Alex. in dicto.ℌ. si patronus. vel possumus respondere. qꝺ ideo in dicto.ℌ. si patron⁹. institutus in legittima cōpellatur adire z sic est vniuersalis successor. z per consequens ē institutus in quota hereditatis: quia fuit solum institutus per dictū.ℌ. si ex fundo. nā in dicto.ℌ. si patron⁹. nō apparet qꝺ fuit alius institutus cū parte. lz sol⁹ patron⁹ fuit in sola portiōe sibi debita institutus quam respōsionē nō paciet nostra lex: quia vt inferius apparebit hic alij fuerunt coheredes huic patrono. per supradicta possumus respōdere ad tex. in dicta.l.j.ℌ.ff.ff. qꝺ cum eo. vel quia illa verba fuerūt verba iuriscōsulti z nō testatoris ꝑm.d. Alex. in.d.l. si patronus. vel quia ibi fuit filius solus institutus in legittima nullo dato sibi coherede. ex supradictis facio regulam cum duabus limitatiōibus. z regula sit qꝺ legittima patroni vel filij est quota bonoz per.d.ℌ.quarta.iuncta.l.fi.in fi.C. de inoffi.testamen. Falsit ꝑmo nūl testator dicat. instituo filium meū vel patronum meum in sua legittima ꝓ parte hereditatis. nam tunc legittima ē quota hereditatis p.d.ℌ. si patronus. ꝑm Jmo. z.d. Alex. Falsit secūdo qñ filius vel patronus solus est institutus in sola legittima nullo dato sibi coherede per dictum.ℌ. si ex fundo. z ista adde ad ea q̄ latissime dixi examinando.ℌ. fi. cū legib⁹ sequētib⁹.l. siquis seruū. ff. deleg. ij. vbi possui vndecim differentias inter quotam hereditatis z quotam bonorum. vbi multa bona dixi in voce. ¶ Nota secūdo ex hoc tex. ibi dū dicit. Fideicōmissuz relictū ab eo ꝑstare nō cogit ꝑm ℙau. de ca. z Jmo. casum expressum. si filⁱ fuit institut⁹ in legittima sola z in ea ē grauatus vel in pte ipius qꝺ etiā de iure. ff oz nō tenebat grauāmē. ad idē ē tex. in.l. coheredi. in.ℌ. cū filie. ff. de vulga. z pupil. substi. z in.l. si fundū. per fideicōmissum. in.ℌ. fi. cū legib⁹ sequētib⁹. ff. delega. j. z optime ꝓbat iste tex. ꝑm ℙau. de cast. nā si grauamē nō tenebat in legittima patroni. multo minus debet tenere in legittima filij. cū magis debeat legittima filio in bonis patris qꝫ patrono in bonis liberti. vt supra in euidentialib⁹. ꝓbaui. z ꝑm hoc posset aliquis querere ꝑm ℙau. de ca. in presenti quid ergo induxit Justinianus in.l. quoniam in prioribus. z in l.omnimodo. C. de inoffi. testamen. dicit ipe: quia lz de iure. ff oz. non tenebat grauamē in legittima filij causabat filio querellam per quā totū testamētū impugnabat. vt in.l.cū querit. C. de inoffi. testamē. sed Justinian⁹ tollit hoc vt sufficiat reuocare grauamen z cesset querella fauore testamēti. p.d.l. qñ in prioribus. ¶ Circa qō ē aduertendū qꝺ p.d.l. omodo. bene erat ꝓuisum ne testamētuz rūperet qñ minus legittima erat relictū. ꝓuidēdo qꝺ legittima suppleat: sed quia aliquando conditio vel dilatio temporis vl aliud grauamen apponebat in legittima relicta filio z ibi nō cadebat suppletio sed remoto. ideo facta fuit d.l.qñ in prioribus. z sic. d.l. omnimodo. supplet in quātitate. illa vero qñ in prioꝛib⁹. supplet in mō tpe z grauamine. z sic reperiunt diuerse leges. Ex quo infertur qꝺ.l. disponentem quādo est minus in re nō licet extendere: quando est minus tempore licet. inter ista sit similitudo. vt in.ℌ. plus. insti. de actio. z hoc qz sumus in materia conjectoria. dato qꝺ agatur de conseruatione testamenti. Ex hoc infert Jaco. butri. ad statutum penes qꝺ filia debeat stare contenta quantitate a patre sibi relicta. pone qꝺ pater reliquit filie quātitatem z adiecit onus. numquid filia possit dicere qꝺ onus reijciatur per.d.l.qñ in ꝓbus. an vero impedit ꝓpter statutū. z ibi determinat ipe qꝺ possit: quia aliud ē quātitas de qua loquitur statutū. z aliud on⁹ per illas duas leges simul iunctas. z sequit Bal. z ℙau. de ca. z Jason in dicta. iquoniā in prioꝛib⁹. vbi dicit ℙau. de ca. qꝺ istud est pulchrum dictuz z mēti tenēdū. idē refert z sequit Jo. de imo. in.l.fi. in penul. collum. ff. de condi. insti. Reuertendo igitur ad istud sēz no. habemus. qꝺ grauamē iniūctū in legittima filij reijcitur de ipa legittima per ea que supra dicta sunt. Ratio huius regule sumitur ex altera regula iuris quē non bonoꝛo grauare non possum l. ab eo. C. de fideicō. nā quando pater relinquit legittimā filio vl libertus patrono cum teneat illam relinquere ex dispositiōe. l. scripto. in fine. ff. vnde libe. z. l. nā z si parentibus. in ꝑn. ff. de inoffi. testamē. z. l. cum

Universidad de Deusto
Biblioteca

ratio in princi. ff. de bonis damna. dicitur in aliquo honorare filium vel patronum.l. si arrogator. ff. de adopcio.ideo nepos grauaret si tñ vltra legittimaz aliquid fuisset a patre relictum filio in eo potuisset illum grauare cuzillud nõ habeat filius ex legis dispositione:sed patris voluntate.nã cũ in hoc q̃ vltra legittima sibi relinquit releuet nimirum q̃ in alio grauetur. vt in auẽ.cõtra qui ꝓpriã.C.de nõ nume.pecu.z in.l.j.in res.ff.ex quibus cau.ma. cum contrariorz eadem sit disciplina.l.j.ff.de bijs qui sunt sui vl alieni iuris. vnde Vulgo.solet dici.q̃ onus vult honorẽ.z econtra.l.amicissimos.in pin.ff.de excusa.tuto.z qui recusat onus puta tutele perdit emolumẽtũ legati.l.nesenius. §.fi.ff. de excusa.tuto.z in.l. etiaz si parens.ff.deleg.j. q̃ vltimũ limitetis quãdo quis recusat onus tutele pupilli per hoc non perdit substitutionẽ pupillarẽ factã a patre.tex. ẽ ad hoc solẽnis in dicta.l.amicissimos.in pin.z ille casus non est alibi ꝑm Bal.ibi z certe qui casum illum ignoraret diceret contrarium. Unuz tamen est q̃ iz iste tutor nõ repelleretur a substitutiõe pupillari ex isto capite.s. nõ administrate tutele repelleretur ex alio capite.s. quia eoipo q̃ ipe non acceptauit tutelam debet petere eidem pupillo tutorẽ.vt in.l.sciant.C.de legi.here.z sic si neqz ipe acceptauit tutelã neqz pupillo petit tutorem erit exclusus a cõmodo dicte substitutionis pupillaris per.d.l.sciant. Hoc tamen est verum s.q̃ tutor qui onus tutele non acceptauit repellitur a legato eidem a patre pupilli facto per dictam.l.nẽsenius.in.§.finali.z per dictã.l. etiam si parẽs.nisi ratio cõiũctiõis z sanguinis aliud induceret vt quia cõsanguineus testatoris datus ẽ tutor filio testatoris.z eidem consanguineo atqz tutori testamentario a patre pupilli dicto aliquid legauit.nam tunc non tñ videtur testator relinquere gratia tutele administrãde quantum ratione sanguinis z coniũctionis legare.z ideo iz ille non sit tutor non propterea admittit legatum.ter.est nota.in.l. tutor petitus.in.§. que tutoribus.ff.de excusa.tuto.z probatur in dicta.l. nẽsenius. in.§.non semper. Ex hoc posset inferri q̃ quemadmoduz tutor qui datus est substitutus pupillaris nõ priuatur substitutione pupillari ex eo q̃ tutelã nõ administrauit per dictam.l.amicissimos.q̃ eodem modo si aliquis consanguineus testatoris datus est tutor testamentarius pupillo filio testatoris cui filio substituitur per fideicommissum. q̃ iz dictus tutor non acceptet tutelam. nõ ꝓpterea debet perdere cõmodũ substitutiõis fideicõmissarie. qõ ꝓbat: q̃ fideicõmissa equiparantur legatis.l.j.ff.deleg.j.z in.l.j.C. cõmu.delega. Sed sic est q̃ legatuz factum consanguineo testatoris nõ perditur ꝓpter nõ administratiõez tutele.d.§.q̃ tutoribus:ergo idẽ vr dicenduz in substitutione fideicõmissaria. Neqz obstat q̃ posset dici: posito q̃ ex isto capite consanguineus nõ repellatur a fideicõmisso.ex eo q̃ nõ administrauit tutelam eoipo quia est testatori coniunctis per dictuz §.que tutoribus repellitur tñ ex alio capite.s. quia tutoreꝛ nõ petijt pupillo per.d.l.sciant.q̃ ad hoc respondeꝛ: q̃ talis tutor cõsanguineus z fideicõmissarius quẽadmodũ nõ teneꝛ tutelã administrare vt cõsequaꝛ legatũ: q̃ nõ ad hoc sibi in dubio videꝛ relictũ p.d.§.que tutoribus. Ita codẽ mõ non teneꝛ petere tutorẽ pupillo.casus ẽ no.in.l.credendum.in.§. hoc aũt.ff.q̃ petãt tuto. Ex qb⁹ videt correlarie ferri. q̃ magis ꝓficiat⁹ ẽ in hoc tutor q̃ dat⁹ ẽ substitut⁹ fideicõmissari⁹ quã q̃ datus ẽ substitut⁹ pupillaris. Sed iz supradicta habẽtibus dubiũ.l.q̃ dict⁹ consanguine⁹ q̃ datus ẽ tutor z fideicõmissarius substitut⁹ si nõ adimpleuit voluntatẽ testatoris hoc ẽ quia tutelã nõ administrauit nõ ꝓbabit cõmodo substitutiõis fideicõmissarie ꝓ rationẽ tã dictã etiã si tutorẽ pupillo nõ petat.p.d.§.hoc autẽ.tñ de iure hodierno hoc ẽ de iure aũt erit. sc⁹ ex eo q̃ voluntatẽ testatoris nõ adimpleuit.hoc ẽ tutellã nõ administrauit ꝓbabit cõmodo sibi in testamẽto relicto.hoc ẽ cõmodo substitutionis fideicõmissarie. Ita firmat Jaco. de belui.in auẽ.de here.z fal.in.§.in omnibus.per illum tex.cũ precedentibus.colla.j.z per idez qõ habetur in auc. hoc amplius.C.de fideicõ. Ita etiam firmat Bar. z Bal.in.l.legatarius.C.de lega. z moderni in.l.j. post legatum.in.§.amittere.ff.de bijs qui.vt indig. Ex supradictis infero septem cõclusiones. Prima q̃ si aliquis sit datus tutor in testamẽto z eidem sic adicto testatore in dicto testamento relictũ si non vult sustinere omnes tutele amittit cõmoduz legati. per dictam.l.nẽsenius.in.§.fi.z.d.l. etiam si partis. Secunda q̃ hoc ẽ verum quãdo ille qui datus ẽ tutor z legatarius est extrancus. secus si est testatori cõiũctus. nam tũc etiam si onus tutele nõ supportet cõsequitur cõmodum legati. per.d.§. que tutoribꝰ. quia non vt tutori.sed quia est testatori coniunctus videtur sibi legatum relictum. Tertia quia iz talꝰ tutor testamẽtariꝰ ex ꝯ q̃ nõ administrat amittat legatũ.nõ tñ admittit cõmodũ pupillaris substitutionis.vt i.d.l.amicissimos. Quarta q̃ iz dictꝰ tutor nõ amittat cõmodũ substitutiõis pupillaris ex ꝑmo capite.i.q̃ nõ administrauit tutelã amittit tñ ex scõ scilicet si pupilo tutorem non petit, vt dicta.l.sciant.

Quinta:quia iz substitutus pupillaris q̃ datus est tutor testamentarius:si non petat tutorem ex hoc solo capite excluditur a comodo pupillaris substitutionis. tamẽ secus est in substituto fideicommissario qui datus est tutor in testamento: quia iz tutorem nõ petat:non propterea priuabitur cõmodo substitutionis fideicommissarie per dictum.§.hoc autẽ. Secta que infertur ex duabus proximis.scilicet quia melioris conditionis videtur in hoc esse tutor qui est substitutus fideicõmissarius quã tutor pupillariter substitutus. Septimo:quia iz de iure antiquo tutor substitutus fideicommissarius. iz non administret tutelã nõ perdit legatuz. ex eo quia est coniunctus testatori per rationem tam dictam. etiam si non petat tutorem pupillo per dictum.§.hoc autem. hoc tamẽ perdit ex eo:quia non adimpleuit testatoris voluntatem.per dictum.§.omnibus.z dicta auẽ.hoc amplius.has no. conclusiones potest colligere ex bijs que no.dicit Ludo.roma.in consilio.cc viij.incipiẽ. Si volumus hanc substitutionem. sin aliter pro rõne decisionis huius tex. facit aliud vulgare quia ad quez non transit emolumentum etiam non transit onus l.j.§.pro secũdo.cum similibus.z ibi Bal.in primo notabili. C.ỗ cadu.tollen.naz cũ pater obligatur ex legis dispositione ad dictam legittimam filio reliquendã non dicitur conferre beneficium in ipsum filium.l.proxime.ff.de ritu nuptia.l. vnum ex familia. §.si de falcidia.ff.delega.ij.l. si seruo fideicommissa. ff. de heredi. institu. Hinc dicimus q̃ in necessitatibus nemo liberalis existit.l. rem legatam.in fine.ff. de admen.leg.quemadmodum econtra qui exequitur dispositionem iuris non dicitur partem grauare c. nouit. de appellatio. Ex supradictis infertur q̃ cum dicta legittima debeatur filio ex dispositione legis z non ex dispositione testatoris. q̃ iz legittima vel supplementum legittime q̃uis debeat peti in vita per filium.tamen etiam si filius non peteret transiit ad heredes.vt notanter concludit Salicetꝰ.in.l. scimus.in principio.C.de inoffi.testamen.z Bald. in.l.ij. in vltima columna.C. vt lite.pen. Facit in simili i illud quod dicimus de trebel. que ex legis dispositione debetur que iz non acceptata transmittitur.l.§§.C.ad legem falcidiam. Nõ processit vlterius iste dñs.vt supra dictum est.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Incipit subtilis ⁊ copiosus tractatus de bonis lucratis constāte matrimonio inter maritū ⁊ vxorē quē idez subtilissimus Didacus de Segura doctor cesareus cōposuit dū cēt in ciuitate Salmāticeñ sancte inquisitiōis iudex bonorū. hoc ē procurator cesaris corā quo bona fisco q̄rāt applicāda ratiōe hereſis ab aliquo cōmisse declarabā-tur: quē cōposuit ratiōe defendēde opiniōes quaz in iudicādo fuit secutus. cū semper declarauerit meditatē lucroz tāgentē vxorē ei manere saluā q̄uis maritus delictū hereſis cōmisisset. que opinio tunc multis sapiētibus videbatur iuri cōtraria. Et ideo oportuit eū loqui ⁊ scribere de hoc copiose. vt rederet rationē corā iudicibus superioribus bonoz ⁊ inquisitionis. in quo tractātur ⁊ examinant multa copiose ⁊ elegauter. que in practica regni erūt necessaria.

¶ Visus d quo dubitat ē iste. Durāte matrimonio int̄ virū ⁊ vxorē acquisita ⁊ lucrata fuerūt multa bona tam mobilia q̄ imobilia iura ⁊ actiones. contingit autē q̄ marit⁹ predictus cōdē matrimonio durāte vel ante cōmisit delictū hereticē prauitatis ⁊ apostasie qua de re bona eius fuerūt ipso facto cōfiscata fisco ⁊ camere catholicoz hyspaniaz regū ⁊ dñoz nostroz. nūc ergo ex hoc themate resultat dubitatio an vxor predicta debeat in isto casu gaudere bonis durāte matrimonio suplucratis pro sua medietate: an vero sua ps cōfiscatur cū parte mariti. hoc ē an declarato predicto marito heretico fisc⁹ debeat habere habere bona predicti mariti. ⁊ cūbis omnia que fuerunt multiplicata durante matrimonio ⁊ vxori sit reddenda tantum sua dos. an vero cuz fiscus occupet bona mariti ⁊ medietatem superlucratorum constante matrimonio. reliqua medietas cum sua dote sit vxori applicāda.

¶ Redēptoris nr̄i matriſq; sue gliose vginis Marie inuocato suffragio viris ⁊ presuppositis que in themate narrant̄ ⁊ in p̄sentiaz fit mētio veniens discutiue ad altercationē questi supza in summa reducti sub illo verboz cōpendio dico videri p̄ma cōsideratiōe p̄ pte fisci foze iudicandum. q̄ō p̄bo sequētibus fundamētis. Et p̄mo sic. naz lege cauet̄ q̄ q̄cūq; dñs alicuius nauis i eadez naui imposuerit merces illicitas ⁊ a iure p̄hibitas exportari: illā nauim trās-uexerit ad hostes vel ad alia loca a iure vetita. q̄ nō solū ea que sunt illicita. merces venūt confiscanda. verū etiā ea que sunt licita haberi ⁊ retineri debent confiscari. l. ipa nauis. tex. ē notabilis in. l. cotem ferro. §. si dñs. ff. ō publi. sic ergo videt̄ dicendū in p̄senti. q̄ nō solū veniant confiscanda ea bona que respectu mariti erāt illicita retineri p̄ ipm maritū respectu sui delicti. sed etiā bona que ad ipaz vxorē pertinebāt. iz respectu vxoris licite retineri possent. dicit̄ cuz ipa vxor talc delictū nō participauit neq; fuit cōscia ipius ⁊ hoc totuz q̄ veniat cōfiscādū rōne cuiusdam vnionis quā bona maritalia habent cuz bonis ipius vxoris cūomnia fuerūt obtenta durante matrimonio inter eos. quēadmodū dicimus de ipa. nauiq; respectu vnionis quā habebat cuz mercib⁹ in ipa inclusis codē modo venit cum ipis mercibus confiscanda.

¶ Secūdo facit p̄ ista pte negatiua: q; cuz marit⁹ sua solicitudine industria ⁊ negociatione dicta bona durāte matrimonio lucret. ⁊ illo lucro vxor sua dicātur habere medietatē. ⁊ sic in dicta pte lucrativa obuenīēti vxori ipa vxor censet̄ habere a marito suo donationē cōstāte matrimonio. ⁊ q̄ sit donatio cōiugalis que alīs dicit̄ donatio inter virū ⁊ vxorē facta. q̄ ⁊ alia rōne patet q̄ sit donatio inter virū ⁊ vxorē facta cū naturā qualitatē ⁊ cōditionē ipius donatiōis coniugalis illa medietas vxori durāte matrimonio obuenīens dicatur sequi ⁊ sortiri. nā quēadmodū donatio inter virū ⁊ vxorē cōstāte matrimonio facta. nō dicit̄ sortiri effectū tpe quo fit: sed acquisitio ipius sperat̄ soluto matrimonio p̄ mortē viri cuius morte tacite cōfirmat̄ dicta donatio. vt in. l. donatiōes. C. de donat. inter viz ⁊ vxo. ⁊ in. l. papinianus. ff. eo. ti. Sic etiā dicimus in dicta medietate boz lucroz que vxori dicit̄ durāte matrimonio obuenire in qua nullum ius nullā potestatē neq; administrationē dominiuz neq; possessionē dicit̄ habere vxor ipa eodez matrimonio durāte. neq; illoz lucroz nō potest fieri diuisio. neq; vxor habebit cōtra virū suū aliquā actionē p̄ quam possit maritus cōpelli neq; p̄uocari ad diuisionē eoz lucroz durāte inter eos matrimonio cū viz vxor sint socij. vt in. l. j. ff. de ritu nupti. ⁊ in. l. aduersus. C. de cri. expi. heredi. ⁊ in. l. ex diuerso. §. idē p̄culus. ff. soluto matri. ⁊ socius durāte societate cōtra socium nō habet actionē p̄ socio. vt in. l. tādiu. C. p̄ socio. soluto tamē matrimonio morte ipius viri dicit̄ habere ipa vxor dictaz medietatem dictoz lucroz que venit sibi applicāda a mortuo marito suo. ⁊ altera medietas illoz bonoz filijs communibus attribuet̄ vel econtra vxore p̄mortua sua portio ⁊ pars que in dictis bonis

Universidad de Deusto
Biblioteca

habebat attribuet fũlijs suis, altera medietas cũ viro suo remanebit. ⁊ sic ista medietas lucri q̃ uxori attribuitur equiparat alteri donationi que fit uxori p̃ maritũ suũ cõstãte matrimonio cũ ipius sequatur naturã. vt supra dictũ ẽ. Sz sic ẽ q̃ si marit⁹ aliq̃ bona uxoris sue donauit cõstãte matrimonio si hoc fecit anteq̃ cõmisisset delictũ capitale p̃ qõ sua bona veniunt cõfiscãda talis donatio morte sua ciuili seu naturali cõfirmat. sed si talis donatio fiat post delictũ cõmissum. nõ cõfirmabit p̃ mortẽ mariti donantis immo venit talis donatio cum ceteris bonis maritalibus confiscãda. vt ẽ tex. in. l. resq3. C. de dona. inter vir̃ ⁊ uxo. ⁊ in. l. siquis post hac. C. de bonis damna. ⁊ in. l. quisquis. C. ad legẽ iuliã maiest. ⁊ in. l. cum hic statuisset. §. si marit⁹. ff. de dona. inter vir̃ ⁊ uxo. ⁊ plene tradit p̃ Bar. ⁊ doctores. in. l. post cõtractũ. ff. de dona. Ergo sic debemus dicere in p̃senti. q̃ si anteq̃ marit⁹ cõmisisset delictuꝫ hereticе prauitatis aliq̃ bona durãte mr̃imonio acq̃siuit q̃ illoꝝ taliũ bonoꝝ uxor bẽat medietatẽ post mortẽ ipi⁹ mariti. Sz si post cõmissũ dictũ hereticе ꝑuitatis talẽ fecit marit⁹ doctoꝝ bonoꝝ acq̃sitiõꝫ. q̃ taliũ bonoꝝ post dictũ dictũ acq̃sitoꝝ nõ possit uxor aliquã ptẽ hr̃e: imo ola bona supdicto mõ obtẽta fisci virib⁹ venũt ⁊ sunt ipo iure cõfiscata ⁊ nõ q̃ dicam⁹ indistincte q̃ mõ sunt acq̃sita añ dictũ mõ post dictũ cõmissuꝫ semp uxor õ beat ⁊ posset cõseq̃ ptẽ ⁊ medietatẽ dictoꝝ lucroꝝ.

¶ Tertio facit q̃ iura q̃ pmittũt ⁊ concedunt q̃ lucra obtenta durante matrimonio diuidantur equaliter inter virum ⁊ uxorem habent locum cuꝫ talia bona fuerunt obtenta inter illas personas in quibus de iure possit consistere matrimoniuꝫ. ⁊ sic q̃ possint eẽ vir ⁊ uxor cum ubi possit esse vir ⁊ uxor ibi est matrimonium ⁊ ubi non possit esse vir ⁊ uxor nõ intelligitur matrimoniũ. vt in. l. siquis incesti. C. de incesti. nupti. ⁊ in. §. si aduersus. institu. de nupti. cum ergo inter tales psonas. s. virũ in fidel ẽ. ⁊ uxorẽ fidelẽ õ iure matrimoniũ nõ possit cõsistere: imo õ iure ẽ oimodo reptobatũ. vt i. l. ne qs. C. õ iude. nõ habebũt locũ dicta iura loquẽtia õ bonis durãte mr̃imonio obtẽtis cũ int̃ tales psonas nõ possit eẽ matrimoniũ. vt supra dictũ ẽ. cũ in tali mr̃imonio non possit eẽ societas diuine ⁊ humane bonus. de qua loquant̃ dicta iura in. l. j. de ritu nup. cum alijs superi⁹ allegatis.

¶ Quarto facit ꝑ hoc q̃ vt supra dictũ ẽ. ⁊ est ipsa veritas inter virũ ⁊ uxorẽ ẽ quedã societas. ⁊ non solũ humane sz etiã diuine domus ⁊ quoties durante societate aliqua debita cõtrahunt̃ illa sunt soluenda tam de parte tangẽte vnũ socioꝝ q̃ de tangente alteꝝ iꝫ ꝑ vnũ socioꝝ solũ ⁊ nõ ꝑ ambos illa debita sunt contracta. vt in. l. oc. co. ti. in ꝑn. ff. ꝑ socio. ergo cũ ꝓpter obitũ vni⁹ viri tã factũ cõstãte matrimonio. i. societate sit cõtractũ debitũ. vt supra dictũ ẽ. illud debitũ non solũ ẽ imputãdũ parti vnius socii. s. viri delinquẽtis ⁊ solius debitũ celebratis: sed etiã parti alteri⁹ socij. s. uxoris ⁊ nõ delinquẽtis. ⁊ tale debitũ nullo mõ causantis. ⁊ sic de illo lucro sic obtẽto durante matrimonio. i. societate tenet cõsequit uxor cũ sit ꝯes alienũ. Haꝫ bona cõfiscata loco eius alieni habeũt. tex. ẽ no. in. l. in rõne. la ꝑmera. in. §. cũ quedã. ff. ad legẽ fal. ⁊ no. Bal. in. l. penul. in penul. collũ. C. de cõdi. insertis. sine quo deducto nulla bona seu lucra possunt dici ne qꝫ considerari. vt in. l. si. ff. de vsufru. lega. ⁊ in. l. cum emancipati. §. j. ff. de colla. bono. ⁊ in. l. signatũ. §. j. ff. de verbo. signifi. ⁊ in. l. siquis seruũ. §. h. cũ legib⁹ sequẽtibus. ff. de lega. ij. ⁊ in. l. non possunt. ff. de iure fisci. ꝑmaxime q̃ hoc ẽ quoddã infortunũ qõ icq̃t ipm virũ. ⁊ uxor debet participare infortuniũ ⁊ calamitatẽ ipius viri. vt in. l. si cũ dotẽ. §. si maritus. ff. solu. matri. adeo. q̃ lz de iure quoticns maritus vergit ad inopiam cõstãte matrimonio possit ab eo per uxorem repeti dos. vt. d. l. constãte. ⁊ i. l. vbi adhuc. C. de iure dotiũ si marit⁹ ꝓpter suũ infortunium deueniat ad pauptatẽ. uxor hoc infortunio viri sui participabit. ⁊ sic nõ poterit repetere a marito suo eandẽ dotem. vt tenet Jaco. de are. in dicta. l. vbi adhuc. vt ibi inferũt doctores. in dicta. l. si constante. in ꝑn.

¶ Quinto facit. nã lege caueẽ q̃ quoties vn⁹ socioꝝ rẽ aliquã alij tertio furto subtraxerit. nõ solũ ex delicto illius socij ipe solus socius tenebit̃ ad duplum seu ad quadruplũ sed etiã alius socius q̃ furtũ nõ cõmisit. ⁊ sic toti societi seu oĩb⁹ ptib⁹ illi⁹ societatis illud delictũ ꝑ vnũ solũ socũ commissum imputabit̃. ⁊ est huius decisionis rõ: q̃ cũ socij expectẽt ex ipa societate lucrũ cõmune. ita debẽt eẽ parati ad paciendum damnũ cuꝫ sit regula iuris ⁊ nature. iste ẽ tex. q̃ ponit istã decisionẽ in. l. si igit̃. ff. ꝓ socio. cũ ergo maritus ⁊ uxor. vt supra dictũ ẽ ⁊ inferius latius dicet̃ sint socij videt̃ dicendũ q̃ delictum ipius mariti ꝓpter qõ venit pena cõfiscatiõis. nõ solũ in hac societate nocebit viro quo ad hoc vt sua ꝑs dictoꝝ lucroꝝ cõfiscet̃ imo q̃ noceat uxori quo ad hoc q̃ pars sua dimidia eoꝝ bonoꝝ veniat cõfiscãda. ⁊ sic q̃ omnib⁹ partib⁹ tam vnius socij vel delinquẽtis. videlicet viri q̃ alteri⁹ nõ delinquẽtis. s. uxoris delictũ vni⁹ veniat imputandũ ⁊ sic toti societati. nã cũ uxor sit parata ad babendũ cõmodũ. ita debet sperare damnũ qõ ꝓpter aliquod infortuniuꝫ tam vnius q̃ alterius. vel forte

amboꝝ poterit euenire ꝑmaxime: q̃ in presentiarum uxor nõ agit de dãno cuitãdo imo de lucro pdẽdo ⁊ aliud ẽ pati dãnũ quã lucrũ nõ sentire. vt in. l. si. C. õ codi. ⁊ i. l. ij. §. itẽ varijs. i si. ff. õ aq̃ plu. ar. ⁊ i. l. j. §. si cui. eodem titulo. ⁊ in. l. is cui cõmodata. ff. de fur.

¶ Sexto facit. nã lz uxor õ bonis durãte matrimonio obtẽtis bz medietatẽ cauet̃ tũ lege siili qõ si maritus voluerit põt dicta lucra inuita ⁊ cõtradicẽte uxore vẽdere ⁊ sic alienare. cũ verbũ vẽditiõis significet omnẽ alienationẽ. vt in. l. statu libe. a ceteris. §. fi. ff. de statu libe. ⁊ in. l. ibi dũ dicit. qñ lex duodecim tabulaꝝ emptiõis verbo omnẽ alienationẽ cõprehendi videt̃. ⁊ ẽ etiã tex. in. l. quicũqꝫ. §. ei ad quem. ff. de instito. acti. sed sic ẽ q̃ marit⁹ cõmittẽdo delictũ capitale vt ẽ hoc crimẽ hereſis alienat bona ũa: q̃ ipo iure ⁊ facto etiã bona sunt cõfiscata. vt in. c. cũ ꝑm leges. õ here. libro. vj. ⁊ in. l. qsqs. c. ad legẽ iuli. maie. ergo uxor nõ põt neqꝫ bz hr̃e aliq̃d de illis bonis cuꝫ ipa inuita sint ꝑ delictũ sui mariti alienata. ⁊ sic cũ natura ipoꝝ bonoꝝ sit alterata. alteratur ipoꝝ bonoꝝ acq̃sitio. vt notatur in. l. hereditatis. C. de peti. heredi. ⁊ in. l. hereditatem. C. de longi tempo. ꝓscriptio.

¶ Septimo facit ꝑ hac ꝑma ꝑte negatiua. tex. no. in. c. decreuit. de here. lib. vj. vbi dicit tex. q̃ qñ mari⁹ incidit in crimẽ hereſis lz bona mariti cõfiscentur. dos tñ uxoris hereſim ignorãtis nõ confiscat. ⁊ sic sola dos bz remanere penes uxorẽ. cũ ille tex. in vno casu cõcedat aliq̃d penes uxorẽ remanere. s. dotem de alijs bonis. hoc est de obtẽtis durãte matrimonio ꝑ hibere vꝫ. arg. tex. in. l. marit⁹. C. de ꝓcura. ⁊ l. sit ꝑ tor. ff. de iudi. ⁊ tex. i. l. labeo. ff. de cõpẽsatio. ꝓ mariti me q̃ dictio sol⁹ sola. solũ ẽ excluſiua. vt ẽ tex. in. l. ij. ff. de vsu ⁊ habi. ⁊ in. l. bijs solis. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ in. l. eum qui. §. mulier. ff. de iure iurã. ⁊ sic lz uxor habeat dotẽ quam omnia iura sibi nõ negant. nõ tñ habebit medietatẽ dictoꝝ lucroꝝ. cuꝫ hoc videat ꝑ hibitũ p dictũ. c. decre. arg. a cõtrario sensu q̃ ẽ valitũ in iure. vt ẽ tex. in. l. j. ⁊ ibi Bar. in. ij. col. in ver. nota. ⁊ in ver. huius rei. ⁊ in. iij. carta. in ver. oppono. dicit hic. ff. de offi. ciuſ. cui ma. ẽ iuris. ⁊ tenet Bal. in. l. cõuenticulã. in. j. col. ⁊ in. j. oppo. C. de epiſco. ⁊ cle. ⁊ docto. in. i. si vero. §. de viro. s. solu. matrimo. ⁊ i. l. inter socioꝝ. §. inter. ff. de pactis dota. ⁊ trabit̃ in. l. q̃ testamẽto. §. mulier. ff. de testa. Et ẽ rõ: q̃ tale argumẽtũ a cõtrario sensu dicit̃ mens coniectura. l. vt notat glo. ⁊ ibi Bal. ⁊ docto. in. l. apud antiquos. in ꝑma col. in ver. itẽ nota aliud. C. de fur. vt ꝓz etiã in. l. j. ff. si. tabu. testa. nulle expta. nã a cõtrario sensu est casus legis. vt notat Bal. in. d. l. apud antiquos. al legãdo tex. in. d. §. mulier. Et ego dico q̃ tale argumẽtũ nõ ẽ casus legis obscur⁹: imo ẽ aptiſſim⁹. vt ẽ tex. no. in. l. siqs locupleꝫ. in fi. ibi vt aptiſſime curare videat ⁊c. ff. de manu. testa. lz sit intellectus subaudi tus. vt tenet Bal. in. l. ij. C. de cõdi. insertis. ¶ Sz ꝓdictis fundamẽtis ⁊ rõnib⁹ ꝑma facie ꝓcedẽtib⁹ nõ obstãtib⁹ cõtrariã sniã uꝫ puto verã ⁊ credo eã eẽ ipaꝫ veritatẽ. ⁊ ꝑ ista secũda ꝑte affirmatiua eẽ de iure tu dicãdũ. ⁊ sic q̃ dicta uxor possit habere dictã medietatẽ bonoꝝ viro suo cõdẽnato ⁊ suis bonis cõfiscatis quemadmodum ipa uxor erat illam medietatem dictorum bonorum habitura si maritus suus nunq̃ tale delictũ cõmiserat qõ fundo sequẽtib⁹ fũdamẽtis.

¶ Primo sic ꝑ tex. in. l. cũ duob⁹. in. §. dãna. ff. ꝑ socio. vbi dicit tex. q̃ si aliqs accepit pecus pascẽduꝫ cã societatis extimatiõnẽ prestare nõ tenet̃ si facto in tercidat: q̃ dãna fatalia q̃ accidũt imprudentibus ⁊ ignorãtib⁹ nõ ꝑstant̃. vnde si aggressura latronũ vel incẽdio pierũt dãnũ cõmune erit toti societati. sequit̃ ibi textus ⁊ in hoc facit nisi dolus vel culpa imputari possit socioꝝ: q̃ tũc non imputabit̃ toti societati: imo ille dolus illi soli socio delinquẽti ⁊ sue parti bonoꝝ nocebit ⁊ nõ parti alteri⁹ socij. Sic ergo videt̃ ⁊ ẽ dicẽdũ in ꝑsenti qñ durãte matrimonio aliqua lucra sunt obtenta tanq̃ obtenta inter sotios veniunt cõiter ⁊ viriliter diuidenda cũ inter vir̃ ⁊ uxorẽ sit quedã societas. ⁊ si bona illa pereãt casu fortuito illud imputandũ erit toti societati. ⁊ sic omnib⁹ ptib⁹ illi⁹ societatis tam ꝑ uxoris q̃ viri. sed si aliqõ damnũ illi societati cõtingat ꝑ culpã ⁊ dolũ mari. vt fuit in ꝓti casu: q̃ cõmittẽdo marit⁹ delictũ hereticе prauitatis. non solũ culpa verũ etiã in dolo dependit̃ illa culpa dol⁹ ⁊ delictũ mariti sibi ⁊ sue tãtũmodo ꝑ venũt imputãda nõ aũt societati ⁊ sic ꝑ quã in illis bonis habz uxor. ⁊ sic medietas dictoꝝ bonoꝝ viro delinquẽti attingẽtium erit ipo iure cõfiscata. nõ tñ altera medietas eoꝝ bonoꝝ uxori nõ delinquẽti cõpetẽtiũ cõfiscabit̃: imo penes uxorẽ remanebit. Adidẽ ⁊ ꝑ hoc. s. q̃ dolus mariti non noceat societati uxoris neqꝫ ꝑ ti quaꝫ in illa societate ⁊ respectu societatis habet uxor facit tex. in. l. si ex duobus. ff. de noxa. actio. vbi dicit tex. q̃ si duo erãt socij vni⁹ serui ⁊ vn⁹ dñoꝝ iussit seruo vt delictũ cõmitteret q̃ seruus cõmisit ꝑ vt iussuꝫ sibi fuerat ⁊ iubens non valens dare seruum ꝑ noxa cũ fuit in dolo. ⁊ sic insoliduꝫ teneba⁹ ⁊ illũ seruũ ꝓ noxa. dãdo nõ liberabit̃. vt in. l. ij. ff. de noxa. actio. solui solidũ dãnũ qõ seruus fecerat hoc dãnũ qõ cõtingit ꝓpter vnũ solũ socũ delinquẽtẽ illi soli erit̃ imputãdũ: nõ aũt alteri socio q̃ nõ iussit imo ignorãs iussi

onis erat. ꝛ sic nõ potest iste socius solidũ damnũ sol uens respectu delicti per seruum cõmissi ab altero so cio partem illius damni repetere cuꝫ sibi suus dolus nõ alteri socio sit insolidum imputãdus. sic ergo in ꝑ senti dicere debemus cũ solus marit⁹ idẽqꝫ socius cõ mittẽdo dictũ delictũ fuit in culpa ꝛ dolo soli marito ꝛ sue soli parti ꝙ in illis lucris habet ꝛ rit imputandũ ¶ Ad idẽ facit tex. in. l. adeo. §. fi. ver. ꝙ in alea. ff. ꝑ socio. vbi dicit tex. ꝙ si cramus duo socij ꝛ vnus no strũ iussit ad taxillos vel in adulterio sit deprehẽsus. ꝛ ꝓpter hoc aliquid ꝓdidit seu in aliqua pena est con demnatus. hoc nou ẽ iste socius laturus ex medio. i. ex ipa tota societate sed sine parti venit hoc imputan dum. nõ tamen parti alterius socij. sic ergo in ꝑsenti dicamus ꝙ quemadmodum qui iussit ad taxillos di citur esse in lata culpa. vt notat Cy. in. l. pactum. ꝛ i auẽ. ex testamento. C. ō colla. que lata culpa equipa ratur dolo. et in. l. ꝙ nerua. ff. de poss. ꝛ sic ludentem sequatur infortunium ludens dicitur perdere vt ō se clare patet. cum ludus descendat ex crimine. vt est tex. in. l. nam ludus. ff. ad legem aquiliam. ꝛ est tex. ꝛ glo. ꝛ notat Bar. ꝛ sequitur Bal. in ꝓma consti. ffoꝛ. in. §. illud vero. ita maritus qui commisit deli ctum hereticę prauitatis. non soluꝫ dicitur esse in cul pa lata. sed etiam in vero dolo malo tale delictum ꝑ petrando dicitur perdere bona sua cum ipo iure sint confiscata: ergo maritus sic culpabilis, dolosus ꝛ de linquens ꝛ sic sua perdens non est laturus de tota so cietate. ꝛ sic de omnibus partibus. sed de sua tantũ modo parte ꝙ ipe sic delinquendo perdiderat. ꝛ sic hoc casu equiparatur maritus delinquens ludenti ꝛ perdenti cum maritus delinquendo nullum ꝯaliũ cõ tractum cum fisco facere dicatur nisi quemdam con tractum donationis cũ ex sua causa lucratiua fiscus ad ista bona dicatur venire. vt tenet Angel⁹ de are. in. §. finali. institu. quibus mo. testamen. infir. cum er go maritus donat dicitur perdere. nam qui donat ꝑ dit. vt est tex. nota. in. l. si filiusfami. in principio. ff. de donatio. Et posito casu negato ꝙ propter delictum ipi⁹ mariti hoc dumnuꝫ cõtigisset vxori ad hoc vt in fiscũ sua medietas transferretur maritus teneretur sue vxori actione ꝓ socio ad resarciendum illud dã num qõ passa fuerat propter delictum sui viri ꝙ als passura non non erat. ꝛ sic propter delictum viri pri uatur vxor illo debito legali. ꝛ ꝙ maritus idemqꝫ so cius teneatur sue vxori cidemqꝫ socie est tex. in dicta l. adeo. §. finali. ver. fi. vbi dicit tex. qõ vero dolo nro socius damni receperit a nobis repetet si ergo vxor contra suum maritum habet actionem ꝓ socio ra tione supradicta: ergo habebit illam actionem cõtra fiscum eundemqꝫ successorem suum. vt in. l. ij. C. ad legem iuliam. de vi. pu. vel priꝫ. ꝛ in. l. fiscus. in prin. ff. de iure fisci. ¶ Ꝓo quo facit etiam tex. notabilis in l. marito. in prin. ff. so. matri. vbi vxor connumeratur tanq̃ creditrix quo ad agendum contra fiscum inter ceteros creditores. quanto magis quia vt dixi ꝛ infe rius latius dicam non perdit vxor dictam medieta tem bonorum neqꝫ in fiscum transmittitur nisi dica mus ꝙ omnia transmittat ad hoc ꝙ fiscus socius in hꝫ bonis vxoris possint inuita vxore socia aliena re dicta omnia bona. nam hoc habet fiscus ex priui legio speciali. vt est textus in. l. ij. C. cõmu. re. aliena. ꝛ in. l. vnica. de vendi. re. fisca. cum priꝫ. cõmu. C. lib. x. nam tunc fiscus ratione partis quam habet in dictis bonis respectu societatis potest vendere. totuꝫ Iꝫ regulariter sit contrarium. vt in. l. si socius. ff. si certũ peta. ꝛ in. l. j. C. cõmu. diui. ꝛ in dicta. l. ij. Unum tamen est quod fiscus in hoc casu tenet socio refundere partem precij. vt in dicta. l. vnica. ꝛ sic dicamus in ꝑ senti ꝙ Iꝫ in fiscuꝫ omnia dicta bona supradicta trãs ferantur. nihilominus fiscus teneatur ad restitutionẽ precij ꝓ parte que in ipsum fiscum fuit translata. ꝛ ad vxorem pertinebat. quod etiam potest probari per textum in. l. si is cum quo. ff. commu. diui. vbi di cit textus. ꝙ si cramus duo socij vnius domus. ꝛ me ns socius committens delictum a iudice pluries cita tus ꝛ non veniens propter suum delictum ꝛc. contu matiam dedit occasionem vt iudex fecisset combu rl domum communem quod contra meum ꝯsocium ad hoc dampnum ꝓter suam contumaciam ꝛ delic tum mihi obuenies habeo actionem communi di uidũdo: ergo eodem modo contra fiscum tanq̃ con tra successorem mariti. vt in. l. fiscus. ¶ Ꝓo quo facit quod no. Bal. in. l. ij. C. ꝓ q. cau. seruꝫ. ꝓmo pre. li ber. accipi. vbi ipe sic ait nota. arg. ꝙ si res publica ꝑ pter delictuꝫ vnius consortis destruit domum cõmu nẽ tenetur illi consorti qui nõ erat culpabilis soluere precium partis sue. sic dicimus in presenti. ꝙ Iꝫ velimus concedere ꝙ propter delictũ mariti fisc⁹ habeat tota bona communia nihilominus teneatur vxori ad precium sue partis. ¶ Neqꝫ hijs que supradicta sunt obstat tex. in. l. non nunq̃. cum similibus. ff. de condi tio. ꝛ demonstratio. vbi maxima est differentia inter tacitum ꝛ expressum ꝛ omnia que dicta sunt habe ant locum in societate expressa. nam sic loquuntur iu ra supra allegata ꝛ de societate loquentia. ꝛ ꝙ si ecus sit in ista societate inter virum ꝛ vxorem que non ẽ ex pressa imo tacita: quia ad hoc potest respõderi: quia

tantam vim habet ista tacita societas que inter virũ ꝛ vxorem contrahitur quantum habet illa q̃ expresse inter aliquos celebratur cuꝫ ista tacita societas que ẽ inter virum ꝛ vxorem. non est minus priuilegiata q̃ exp̃ssa. vt est tex. notabilis ꝛ ibi hoc notat Bal. quẽ refert ꝛ sequitur Joan. de imo. in. l. rei iudicate. §. si. ff. solu. matri. quod est notandum in materia. ¶ Ꝓo quo vide Ange. in consilio suo. cxlj. incipient. in dei nomine ꝛ sue matris gloriose. aut super primo pun cto dico ꝙ bona in principio post. rij. lucas vbi equi parat istas duas societates. ¶ Secundo principaliter facit ꝓ hac parte affirmatiua. nam certuꝫ ẽ ꝙ quotiens sunt duo socij ꝛ vnus ipsorum renunciat societati calide ꝛ in tempestiue vt obuenies aliquod lucrum solus habere possit ꝙ talis renunciatio societatis non valet: imo socius hoc casu renuncians cõ pellitur cõmunicare cum alio socio suo. non soluꝫ ea bona que fuerunt acquisita ante societatem dissolu tã ꝛ obtentu ipius societatis. verum etiam bona que fuerãt acquisita postq̃ renunciatum est societati. tex. est de hoc in. l. actionem. §. labeo. ꝛ in. l. si socius. §. si. ff. ꝓ socio. ꝛ in. §. sed plane. instit. eodem titulo. sic er go erit dicendum in presenti. nam maritus cõmittẽ do delictum hereticę prauitatis dicitur renũciasse ca lide ꝛ in tempestiue societati ꝙ clara iuridica ꝛ mani festa ratione probatur. naꝫ tali delicto commisso ipo iure ꝛ facto sunt bona sua confiscata. vt in dicto. c. cũ sim leges. ꝛ per confiscationem omniũ bonorum so cij renunciatum est societati. vtin dicta. l. actiõe. §. pu blicatione. ff. ꝓ socio. ꝛ in. §. publicatiõe instit. eodẽ titulo. cum ergo cõmittit delictum calide hoc facit ꝛ intempestiue ꝛ maliciose. nam als non esset delictuꝫ vt in. l. j. C. ad. l. coꝛ. de sic. ꝛ intẽpestiue fecit ꝛ renũci auit. nam huiusmodi societas inter virum ꝛ vxorem nõ venebat ante mortem alterius soluẽda cum an te mortem alterius duraret matrimonium qõ ẽ cau sa ipius societatis. vt in. l. j. ff. de ritu nupti. ꝛ durante causa societatis. i. matrimonio deberet durare socie tas. cuꝫ ergo maritus cõmittẽdo dictũ delictũ fecit ꝙ causa. i. matrimonio remanente sit soluta societas ꝛ sic in tempestiue. hoc est anteq̃ matrimonium sit so lutum. ꝛ est hoc factum calide ꝛ maliciose. cum ve niat hoc mediante delicto. ꝛ sic dolus est delictum. vt in. l. j. §. nũc tractem⁹. ff. de tute. ꝛ ratiõ. dis. ꝛ in. l. ij. in prin. ff. ō crimi. stili. ꝛ sic erit i hac societate tacita ꝛ non minus priuilegiata dicendum illud quod dici tur in alia societate expressa per iura iam prealle gata. ꝛ sic ꝙ maritus idemqꝫ sue vxoris socius cõmit tendo dictum delictum quo bona sua sunt confiscata ipo iure ꝛ calide tacite intempestiue ꝛ maliciose renũ cians societati dictorum bonorum nõ preiudicet vxo ri in bonis quesitis post dictam renunciationẽ inter pestiue ꝛ calide factã. si ergo inquesitis post talem re nunciationem non potest preiudicare maritus vxori multo minus in quesitis ante talem renunciationem. ꝛ sic ante delictum commissum argumento tex. in. l. res que. C. de donatio. inter virum ꝛ vxo. ꝛ in. l. siqs post hac. C. ō bonis ꝑ scrib. ¶ Neqꝫ obstat hijs que supradicta sunt ꝙ possit dici. s. ꝙ dicta iura loquun tur quando socius renuncians calide ꝛ intempestiue societati hoc fecit causa lucri sibi faciendi. sed in ꝑsen ti casu ꝓpter dictam renunciationem quã calide ꝛ intempestiue fecit nullum consequitur lucrum neqꝫ aliquod sperat habere: imo in hoc casu renũciauit so cietati gratia lucri fisco faciendi cũ ꝓpter dictuꝫ de lictum per maritum commissum sua bona sunt con fiscata. ꝛ sic renunciando hoc modo sibi dampnum. fi sco vero lucrum intulit: quia ad hoc potest reꝑonde ri. quia si in casu in quo acquirendo sibi calide ꝛ intẽ pestiue renuncians in quo vertitur quedã charitas ordinata. vt in. l. preses. C. de seruꝫ. aqua. iura nõ ꝑ mittunt vt possit socio suo nocere ꝛ auferre sibi partẽ lucri quam als habitur⁹ erat imo post dictam renun ciationẽ factã bona acquisita socius supradicto mo do renuncians compellitur cõmunicare a fortiori in casu in quo calide ꝛ intempestiue renũcians hoc fe cit nec acquirendo sibi neqꝫ vxori: imo perdendo per pũblicationem que mediante delicto venit non preiu dicabit vxori eidemqꝫ socie sue imo compellitur ma ritus idemqꝫ socius supradicto modo renũcians cõ municare. non solum acquisita post dictam renũciati onẽ hoc ẽ post delictum commissum: imo quecũqꝫ fuerunt quesita ante dictam renunciationem. hoc est ante delictum commissum. cum als si maritus iaꝫ dicto modo renunciando non proficiendo sibi ꝛ volen do nocere vxori causa proficiendi. tertio dicitur ha bere quandam voluntatem ꝛ societatem cum vxore sua caninam que a iure ẽ reꝓbata. vt. C. ꝛ instit. de lege fu. caui. Et per predicta infero ad confusionem ꝛ totalem destructionem quorundam tenentium ꝙ hoc possit saluari ꝛ intelligi verum. ꝙ vxor in hoc ca su possit habere de bonis obtẽtis durante matrimo nio medietatem quando dicta bona fuerunt acquisi ta anteq̃ maritus commisisset delictuꝫ hereticę pra uitatis. Secus tamen sit quando dicta bona fuerũt obtenta postq̃ maritus commisit tale delictum: quia tunc dicunt ipi nihil habebit vxor: imo totuꝫ fiscus vendicabit. argumẽto tex. in dicta. l. res q̃. ꝛ. l. siquis

post hac. nam per predicta confunditur talis opinio ⁊ differentia. ĩmo vtroq; tempore quesita modo ante delictum commissum modo post sunt cum vxore cõmunicãda ⁊ fiscus nõ habebit in illis bonis nisi tãtũ modo medietatẽ. neq; dicta iura aliquo modo pñt hijs que dicta sunt obstare: quia illa loquũtur de donatione quã vir facit vxori constãte matrimonio que eidem vxori videtur facta in premiũ sue pudicicie ⁊ castitatis. vt dicit notãter tex. in dicta. l. resq;. ⁊ ibi notat Bal. hoc ⁊ in tali donatione habeẽ distinctio supradicta. nos vero in nostro casu loquimur nõ in donatiõe ĩmo in debito qñ q; ex ipa lege ⁊ nõ ex dispositione mari vxori dr̃ obuenire. vt tenet no. Bal. in. l. fi. C. de boni. mater. ⁊ est tex. no. a nemine in hoc põderatus in. l. iii. ff. de interdi. ⁊ relega. nam donatio ẽ quedã mera liberalitas. vt in. l. j. in prin. ff. de dona. que nullo iure cogente fit. vt iu. l. donare. in prin. ff. õ dona. ⁊ sic aliud est q; a marito donatur vxori. aliud quod ex legis dispositione vxori dicitur obuenire. nã primo casu venit ex dispositione mari. Secundo vero nõ ĩmo ex ipa lege: ergo de illo debito nõ erit iudicandum. vt iudicatur de donatiõe. ⁊ si vellimus dicere ⁊ consentire q; illa medietas que ab ipa lege venit vxori sit donatio non erit donatio simpliciter sumpta. ĩmo erit douatio remuneratoria que nõ proprie ẽ donatio: ĩmo magis proprie dicitur debitũ. vt in. l. acq̃lius regulus. ff. de dona. ⁊ no. in. l. si donatione. C. de colla. ⁊ in auẽ. vnde ⁊ si parens. C. õ inoffi. testamẽ. ℙro quo etiam facit tex. notãter in. l. adoptiuus. ℊ. patronum. ff. de in ius vocã. vbi dicit tex. q; si patronus cõtulit libertatẽ ad ius iurandum ne vxorẽ ducat perdidit ius patronatus dubitabatur ibi an filius huius patroni codẽ modo illud ius patronatus pdidisset q; a lege habebat propter delictum sui patris. ⁊ dicitur ibi q; nõ. ⁊ est ratio qr delictum ipius pris non nocet filio in bijs que filius non habet a patre sz a lege. nam filius patroni habet hoc ab edicto pretoris q; nõ possit in ius vocari sine venia. ⁊ ergo filius habeat ꝓpter patrem ⁊ ex sui contemplatiõe: qr vere nõ habet a patre sed ab edicto p̃toris delictũ patris ꝓpter qõ ipe pater perdidit ius patronatus. vt in dicto exemplo nõ nocet filio sic ergo debemus dicere i presenti q; ⁊ maritus cõmisit delictum ꝓpter qõ pdidit suum ius propter tale delictuz nõ debet nocere vxori in dicta medietate lucroz quãdr nõ hr̃e a marito sed a lege. ⁊ hãc medietatẽ bonoz dicat̃ habere ꝓpter maritum ⁊ ipius occasiõe seu contemplatiõe. eoipo q; ꝓprie ⁊ vere nõ dr̃ hr̃e a marito: sed ab ipa lege vt dictũ ẽ. per dictã doctrinã Bal. in. d. l. fi.

¶ Tertio etiam facit pro hac secunda parte: quia si sic esset q; vxor in casu ꝓsenti nõ potuisset aliquid de predictis lucris habere sequeretur q; societas que est inter virum ⁊ vxorem non esset simpliciter appellanda societas ⁊ si cum aliquo additamento eam appellaremus. nõ cũ illo quo leges vtũtur dicẽdo eã societatẽ diuine ⁊ humane domus: ĩmo deberemus eam dicere ⁊ cũ hoc additamẽto leoninã societatẽ denoiare cũ illa leonina dr̃ societas q; hoc mõ contrahit. vt vnus socius participet in damno societatis. de lucro autem partem habere non possit: que conuentio societatis a iure est reprobata. vt refert consult⁹ Vulpianus in. l. si nõ fuerint. §. aristo. ff. ꝓ socio. vbi Aristo. refert casuz respondisse societatem talem coiri non posse. vt alter lucrũ tantum. alter damnum sentiret. cum hanc societatem solitus sit leoninam appellare. cum iniquissimum genus societatis est ex qua qs damnum non etiam lucrum expectat. si ergo tali nomine mereretur appellari q; ei verũ esset in casu predicto nõ cõgrueret sibi illud additamentũ. i. diuine ⁊ humane domus. naz in equa ⁊ naturali ⁊ diuina domo non cõgrueret talis leonina societas. ⁊ sic tale nomẽ seu talis societas omnimodo repugnaret nomini ⁊ societati de qua faciũt mentionẽ iura in. l. j. ff. de ritu nupti. ⁊ in. l. aduersus. C. de crimi. expila. here. si ergo talis cõuẽtio in qua interuenit leonina societas nõ valet ⁊ sit expressa. vtin. d. l. si. nõ fuerint multo minus debet valere quãdo simpliciter ẽ contracta societas. vt in nostro casu cũ marit⁹ ⁊ vxor cõtrahũt dictam societatẽ. vt in casu in quo interuenit talis cõuẽtio nõ valeat in quo magis videbat valere: quia contractus ex partium cõuẽtione legẽ accipiũt. vt in. l. j. §. si conuenerit. ff. depositi. a fortiori nõ valebit vbi est simpliciter cõtracta. ⁊ nullo pacto nulla etiam conuentione valata quo casu cum sit simpliciter cõtracta videt cõtracta vt equales partes lucri habeãt. vt in dicta. l. si nõ fuerint. ⁊ in. §. j. insti. ꝓ socio. cum societas ius quodãmodo fraternitatis in se habeat. vt iu. l. verum. §. j. ff. pro socio. ℙ Neq; obstat q; posset dici q; õ iure. C. ⁊. ffor. quo dicitur societas diuine ⁊ humane domus non erat inuẽtuz q; de bonis obtẽtis dnãte matrimonio vxor habuisset medietatẽ. neq; aliquã aliã partẽ nisi de iure cõsuetudinario seu statutario illud fuisset de quo fit mẽtio in. c. ij. extra de dona. inter virũ ⁊ vxo. attamẽ nihilominus illo iure cõmuni quo nil vxor de dictis bonis habebat illa societas appellabat̃ diuine ⁊ humane dom⁹ ⁊ sic q; dicamus q; ls in ꝓsenti casu nõ habeat aliq̃d de pdictis bonis. nõ ꝓpterea denominabit̃ leonina: ĩmo diuine ⁊ humane domus societas. qr ad hoc põt responderi ⁊ sic dicere: qr inspecto illo iure cõmuni. C. ⁊. ffor. esset illud verum cum illo iure nil õ illis lucris vxor ꝓticipabat: sed inspecto isto iure regni quo attribuitur vxori medietas dictorum lucrorum appellare potius deberemus illam societatem leoninã quã diuine ⁊ humane domus cum in eadem dicere mus eã habundare continuo ⁊ assiduo dãno ꝓpter fatalia matrimonij ⁊ lucro carere propter delictũ sui viri: ĩmo magis proprie loquendo suo debito priuari. vt superius dictum est quod esse non debet.

¶ Quarto facit. nam q; quis sua culpa facit sibi sibi imputare debet. vt in. l. q; quis. ff. de regu. iuris. ⁊ si verum fuisset. q; propter culpaz mariti in quam cõmittendo dictum delictum incidit vxor perderet suaz medietatem illorum lucrorum que iege sibi conceditur iremus contra illam regulam iuris quod esse nõ debet: quoniam si maritus nunq; in dictam culpaz lucideret vxor non amitteret illud lucrum legale. ⁊ si nunc committendo dictum delictum: diceremus q; illud sua vxor amitteret. non soluz culpa noceret culpabili ⁊ delinquenti. scilicet marito heretico: sed etiam noceret alij non culpabili ⁊ ignoranti. scilicet vxori sue quod rationabile non esset. vt dicta. l. quod qs. Cum pena non debet transcedere metam delicti. ⁊ mensuram rei. vt in. l. sanctimus. C. de penis. ⁊ notat Bal. in. c. j. in. vj. collium. in ver. querit glo. nunquid ratione partis in vsibus feudoz. ⁊ quia iure cautum est ne pene legales delictum transgrediantur. vt est textus in. l. rescriptum. ⁊ ibi notat Bart. ff. de bijs qui. vt indignis. ⁊ notat Bal. in suis consilijs. consilio. cclxxxvij. incipienti. In christi nomine amen. in primis. in. ij. collũ. in ver. solũ omnib⁹ cõsideratis ⁊c. ⁊ esset õ directo contra tex. c. dãnũ. de regulis iuris. libro. vj. vbi dicit textus. damnum qõ quis sua culpa sentit sibi debet non alijs imputare ⁊ cõtra tex. in c. non debet. eodem titulo. vbi dicit tex. non debet alicuis alterius odio pregrauari. ⁊ contra aliam regulam iuris positaz in eodem titulo. vnde habitur q; sine culpa nisi subsit causa non est quis puniendus. Cum ergo dicta vxor ignorando tale delictum esse commissum in nulla culpa dicatur deprehendi nulla pena sibi vtpote ignoranti veniet imponenda argumento etiam textus in. c. decreuit. de here: lib. vi. ad idem facit pro hoc textus in. c. siquis a catholica. xxiij. questione. iiij. vbi textus ponit ista verba formalia. Siquis a catholica ecclesia fuerit separatus quãtumlibet laudabiliter viuere se existimet hoc solo scelere q; a christianitate disiunctus est non habebit vitam: sed ira dei manet super eum. sequit̃ ⁊ in hoc facit quisqs. in hac scã ecclesia bene vixerit nihil ei prodicãt alicna peccata. ⁊ sic peccata mariti hoc ẽ commissio criminis hereticc prauitatis. non solum nõ dz nocere vxori quo ad penã corporalẽ. sz etiam quo ad perditionem bonorum. nam tex loquitur per verbuz nihil qõ est signum vniuersale negatiuum: quia tantum significat quãtũ dicto nullum. vt in. l. vltima. C. de natu. libe. ⁊ insti. de succes. liber. in principio. Sequitur textus in dicto. c. siquis. quia in ea vniusquisq; proprũ onus portabit. sicut ait Apostolus. Si ergo non solum pars bonorum mariti confiscaretur sed etiam vxoris onus mariti portaret ⁊ vxor sequitur vlterius in textu. Ergo communio malorum non maculat aliquem participatione sacramentorum: sed consensione factorum. cum ergo mulier non consentit marito. non dz ab eo pregrauari. vt in. c. decreuit. libro. vj. q; in dubio non presumitur. vt notat glosa in dicto. c. decreuit. ℙro quo facit textus in dicto. c. siquis in verbis que in eo sequuntur ibi. Nam si malis factis quisquis eis non consentiat portat malus causam suam nec preiudicat alteri quem in consensione mali operis socium non habet criminis. ⁊ sic cum maritus non habeat vxorem sociam criminis. crimen mariti non preiudicabit vxori. Et cum vbi non est in aliqua persona delictũ eidem persone non est infligenda aliqua pena. vt in. l. sancimus. C. õ penis. ⁊ alius pro alio non est puniendus. vt in. l. siquis in suo. §. leges. C. de inoffic. testamen. ⁊ in. l. legem. in fine. C. de natura. liber. ⁊ in. l. si pena. ff. de penis. ⁊ in. l. crimen. in principio. eodem titulo. ⁊ in. l. iij. §. q; pater. ff. de mu. ⁊ bono. ⁊ in. l. generali. §. finali. ff. de ritu nuptia. ⁊ in. l. si maritus. ff. soluto matrimo. ⁊ in. l. iij. §. si is qui. i fine. ff. quod quisq; iuris. ⁊ sic dictum delictum suo marito. non autem vxori quo ad dicta bona nocebit. Cum nullius crimen maculat nescientem. item quis locus innocentie relinquitur si alienum crimen maculat nescientem. vt dicit textus in. c. nullius. j. q. iij. in. c. mulier. xv. questione. j.

¶ Quinto facit ꝓ hoc tex. in rubrica ⁊ in nigro. C. ne vxor pro ma. martine in. l. ob maritorum. vbi dicit tex. ob maritoz culpã vxores inquietari leges vetant proinde rationalis noster si res q̃ a fisco occupate sũt

Universidad de Deusto
Biblioteca

dominij tui esse ꝓbaueris ius publicum exequetur. Neq; obstat q̃ posset dici. q̃ dicta. l. ob maritoꝝ. q̃ magis videtur vrgere. loquit̃ tãtũmõ de rebus in q̃ bus vxor dicitur habere dominium. hoc est in ipa dote. z casus noster est diuersus ab illo: quia loquitur õ illis lucris in quibus vxor domĩuꝫ aliquod nõ dicitur habere qõ patet. quia maritus potest inuita z cõtradicẽte alienare illa lucra respectu partis in qua sua vxor dominium habuisset. vt in. l. j. C. cõmu. diui. z in. l. ij. C. cõmu. re. alie. z in. l. vnica. C. de vendi. re. fisca. cum ꝓl. cõma. z in. l. si socius. ff. si cer. pet. z sic videtur q̃ dicta. l. ob maritoꝝ. magis videtur facere ꝓ ꝓma parte negatiua q̃ ꝑ hac secũda affirmatiua cũ illa loquitur de rebus in quibus vxor habet dominiuꝫ z in bijs lucris nullum dominium habet. vt superi⁹ ꝑ batum est. Nam ad hoc possumus faciliter respõ re z sic dicere. naꝫ quemadmodũ vxor habet in ipa dote dominiuꝫ. eodem modo dicitur illud habere in huiusmodi lucris. qõ probatur. nam quotiẽs in societate aliquid per vnum sociorꝝ acquirit̃ incontinẽti alter socius habet dominiũ medietatis vl illius partis quã de iure debet in illa societate habere sine aliq̃ traditiõe z sine aliquo actu corporeo ipõ iuris ministerio adeo q̃ ꝑm aliquorum opinionem nõ solum acquiritur dominium. verum etiam acquiritur possessio. z q̃ acquiratur dominium sine aliqua traditiõe in parte acquisita obtentu societatis. ẽ tex. no. in. l. j. §. fi. cũ lege sequẽti. ff. ꝓ socio. z q̃ eodem modo acquirat possessio sine actu corporeo. notat Bal. ibidẽ ꝑ q̃ venit limitanda. l. ij. in ꝓn. ff. de acqui. posse. de quo ibi plene per glo. in. l. j. C. eodẽ titulo. z plenissime vtro biq; per docto. cũ ergo est quedam societas inter virum z vxorem. nõ solum respectu matrimonij: sed respectu illoꝝ lucroꝝ q̃ maritus ex negociatiõe aliqua acquisiuit incõtinẽti vxor habet dominiũ medietatis illoꝝ bonoꝝ. lz maritus possit vendere omnia illa lucra ꝑ parte vtriusq;. nam illud habet ex quodam priuilegio ꝓpter aliquã rationẽ que mouit concedẽtem illud priuilegium. vt infertus in respõsiõe cõtrariorum latius dicam quemadmodum dicimus in fisco. qui ex priuilegio speciali habet q̃ potest vendere rem quam cũ alio habet cõmunẽ respectu cuiuslibet partis quã in dicta re habeat quãtũcũq; minimaꝫ z inuito socio suo. vti dicta. l. vnica. z in. l. ij. C. õ cõmu. re. alie. z sic dicam⁹ in viro qui a iure habet illud speciale priuilegium. Una tamẽ differẽtia ẽ inter fiscuꝫ habentẽ rem cõmunẽ cũ alio z inter maritũ habentẽ rem cõmunẽ cũ vxore: quia ꝓmo casu fiscus tenet̃ socio ad restitutionẽ ꝓcij ꝑ parte quaꝫ in dicta re ipe socius habebat. vtin dicta. l. vnica. z ad huc ipe fisc⁹ de equitate tñ tenetur ꝓius requirere cõsociũ si velit dare tãtũ quãtũ ab alio magis repiat. vt tz notabiliter Bal. in. l. ij. C. õ cõmu. re. alie. vbi ipe sic ait. Equũ tñ puto q̃ fisc⁹ faciat regsito cõsorte. nã si ille vult tãtũ dare quãtũ ali⁹ debet ꝑferri. argu. ff. de in diẽ adiecti. l. necesse. z. in. l. j. ff. de ꝓcu. credi. Sed õ tñ casu maritus nõ tenet̃ requirere vxorẽ cũ iure eautũ nõ reperiat. arg. tex. in. l. illã. C. õ colla. neq; eidẽ vxori tenet̃ restituere medietatem ꝓcij. lz si res fuerit empte ꝑ ipm maritũ ex illa pecunia durãte matrimonio vxor habeat ptẽ i illa eo iuito. Et forte hec fuit ratio illius legis stili. nã cũ maritus aliqua acquirit durante matrimonio vxor participat illũ lucrũ simul cũ marito suo eodẽ marito inuito. sic ecõtra. si marit⁹ dictã rẽ vendidit possit vẽdere inuita vxore. ar. tex. in c. j. extra de regu. iuris. z in. l. nihil tam naturale. ff. de regu. iuris. nã cũ per ꝓuisionẽ mariti quotiẽs ipe emit venit vxori occasio acq̃rẽdi medietatẽ ꝑ eandez occasionẽ viri põt venire occasio. i. cõtractus ꝑ quez designat ipa vxor habere dictã medietatẽ. z sic econtrario. cũ lex ꝓmisit vnũ marito q̃ ẽ introductũ in fauorẽ sui. s. q̃ vxor sua inuita possit vẽdere rem cõmunem amboꝝ aliud retorquetur contra virum. vt in. l. cum qui. in ꝓn. ff. de iureiuran. s. q̃ res empta ꝑ maritum ex pecunia extracta ex re vendita per eũdẽ maritum sit cõmunis amboꝝ. z sic q̃ vxor perdidit in ꝓmo actu venditionis vbi fuit ꝓuata sua medietate recuperat per secũdũ actũ emptiõis z forte pluꝝi⁹ q; potest cõtingere q̃ res que ꝓmo fuit ꝑ maritũ vẽdita nõ ũalebat nisi centũ. z res secunda que fuit empta ex eadẽ pecunia valebat duocenta. z sic si fuit ꝓuata propter venditionem in quinquaginta fuit tamẽ postea meliorata in alijs quinquaginta. z sic tristitia vxoris conuertitur in gaudiũ. Neq; obstat q̃ posset dici q̃ potest esse q̃ min⁹ valebat res postea empta q̃ res que aut fuit vendita: quia cum ipa vxor est parata ad commodum stet eodem modo parata ad dãnũ. vt i. l. si igit̃. ff. ꝓ socio. z sic ꝓpt̃ incertitudinẽ quã ambo. s. marit⁹ z vxor habẽt in dicta vẽditiõe ꝓmittit lex. q̃ talis alienatio valeat: q̃ in dubio ꝓsumit lex q̃ maritus pot⁹ acquiret z lucrabitur quaꝫ perdat. argu. tex. in. l. si defunctus. C. arbi. tute. Ex quo clare apparet. q̃ non fuit intentio illius legis stili. vt maritus habuisset licẽtiã ꝑ quã certũ fuisset ipz perdere vtin casu nostro. nã cõmittẽdo delictum clarũ ẽ ipz

maritũ perdere cũ bona sua sint confiscata. z in tali alienatiõe uuilã spem potest habere vxor acquirendi vt de se patet. z sic lex illa stili dedit licentiam viro cõtrahendi hanc dedit. dum tamen faceret illũ contractum bona fide z bono animo causa acquirendi puta vendendo nõ tamẽ fraudulenter dolose z mala fide. s. delinquẽdo. nã habemus de iure. q̃ si sunt duo socij aliquaꝫ mercũ venaliũ vnus potest vẽdere nõ solum partem ad ipm pertinentem: sed etiã pertinentem ad aliud suum socium. vt not. Bal. in. l. nemo. super glo. ff. ꝓ socio. vt notat etiaꝫ in. l. eius qui. in fi. ff. si cer. pe. z in. l. iij. in ꝓn. ff. de exerci. acti. dum tamen nõ alienet fraudulenter neq; dolose. vt no. glo. quam ibi sequitur Bal. in dicta. l. nemo. quanto magis q̃ in dicta. l. stili. dr̃ q̃ contractus factus per maritum valebit. dum tamen non faciat ipm maliciose. z sic illa lex ꝓmo posuit regulam. deinde illam regulam. Secundo limitauit redeundo igitur ad ꝓmum propositum quemadmodum vxor habet dominium in suis rebus dotalibus cum dos sit ꝓpriũ patrimonium filie. vt in. l. fina. ff. de colla. dotis. z i. l. iij. §. sed vtrum. ff. de mi. z in. l. pomponius phil adelphus. ff. fami. ber. ita dicitur vxor in illa medietate lucroꝝ que sibi a iure acquiritur habere dominium. lz illud dominiuꝫ habebat annihilatum z occupatum a viro suo ꝓpter administrationem quã lex concessit marito. z propterea non habet vxor exercitiũ illius dominij. nam eodem modo dicimus in dote: quia durante matrimonio maritus z non vxor habet ipius administrationem propter onera matrimonij sustentãda z si dicimus vxor durante matrimonio non habet dominiũ sed soluto matrimonio. idem dicemus in dote quia eodem matrimonio durante nõ habet vxor dominium in dote immo maritus. vt in. l. dote ancillaꝫ. C. de rei vendi. z sic per omnia fere videntur similia s. dos z medietas lucroꝝ. Neq; obstat q̃ posset dici q̃ maritus non habet tam integram administrationeꝫ in dote q̃ tã habet liberã in illis lucris: quia in dmstincte potest vẽdere dicta lucra ꝓm q̃ superius dixi. non tamen sic potest vendere dotez. vt in. l. j. z p totum. titulum. ff. de iure doti. z instit. quibus ali. li. in ꝓn. nisi in casibus positis in. l. q̃uis. cũ legib⁹ sequẽtib⁹. solu. matri. nam dico q̃ lz hoc habeat locum in dote inextimata. secus tamen est in dote extimata. nã quemadmodum potest maritus vẽdere dicta lucra inuita vxore. ita potest vendere dicta dotem extimatam. vt in. l. quotiens. z in. l. si inter virum. C. de iure doti. z sic diceremus dictam legem ob maritorum. habere locum tam in ipa dote vxori restituenda q̃ in medietate dictorum lucrorum cum eiusdem videãtur fere conditionis. vt dictum est. z q̃ vxor constante matrimonio reacquisita per maritum habeat dominium. probatur per textũ in. l. j. ibi q̃ societas vicẽ quodammodo eam dominam faceret. ff. de rerũ anno. actio. vbi dicit tex. q̃ constante matrimonio in rebus ꝓprijs ipius mariti vxor quodãmodo est domina. nam ꝓpterea ibi vxor illorum bonorum non est ꝓprie domina: quia vere constat maritum talium bonoꝝ eẽ dominũ ne dicam⁹ duos eẽ dños insolidũ eũdẽ rei cõtra tex. i. l. si vt certo. §. si duob⁹ vehiculũ. ff. cõmo. z etiã ꝓpt̃ aliũ q̃ vxor ẽ dña cõmutabiliter cũ solu. matri. ibi mutaret tale dñiuꝫ q̃s duo i ꝓsti casu cessant. nã marit⁹ nõ ẽ ꝓprie dñs medietatis bonorũ ad vxorẽ ptinẽtiũ cũ cõmutabiliter sit illi⁹ ptis dñs. eo q̃ soluto matrimonio nõ habeat dominiũ in tali ꝑte bonoꝝ. si ergo marit⁹ ptis nõ ẽ ꝓprie dñs segt̃ vxorẽ verã esse dominam z ꝓpter aliud quia soluto matrimonio in tali medietate nõ dicitur domina commutabiliter: immo incommutabiliter. cum ergo cessent rationes ꝓpt̃ quas in alijs rebus erat ꝓprie domina vxor. scilicet in rebus ꝓprijs ipsius mariti. sequitur q̃ in alijs rebus erit ꝓprie dña que sunt. s. res obtẽte durãte matrimonio in q̃b⁹ marit⁹ so. ma. respectu medietatis ad vxorẽ ptinentis ẽ dñs cõmutabiliter. vxor vero incõmutabiliter q̃ sec⁹ ẽ i rebus ꝓprijs ipius mariti i q̃b⁹ vxor ẽ dña cõmutabiliter. marit⁹ vero incõmutabiliter z ꝓpterea in lucris ꝑ sua ptẽ ẽ cõstãte matrimonio vera dña z in alijs reb⁹ impropꝛie dr̃ dña. Neq; obstat q̃ posset dici marit⁹ ẽ dñs rei dotalis cõstãte matrimonio. vt in. l. doce ancillaꝫ. C. de rei vẽdi. z in. l. si ꝑdium. C. de iure doti. ergo a fortiori in solis reb⁹ in q̃b⁹ vxor tpe cõtract⁹ matrimonij vxor nõ habuit dominiũ marit⁹ erit dñs. Sz ad hoc põt plurib⁹ modis rñderi. Et ꝓmo mõ sic. hoc ẽ verũ q̃ marit⁹ est dñs rei dotalis. s. de iure ciuili. z ita intelligunt̃ dicta iura. sec⁹ tñ ẽ de iure naturali z gentiũ quo iure vxor remãsit dña rei dotal. tex. ẽ expꝛssus in. l. in reb⁹. in ꝓn. C. de iure doti. q̃ qdẽ ius naturale potẽti⁹ e iure ciuili. z in hoc intellectu fuit Pau. õca. subtilis doctor in. d. l. doce. q̃ fuit originalis martini. vt refert glo. in. d. l. in rebus. lz de eo non faciat mẽtionẽ Pau. de ca. in. d. l. doce. z q̃ eõs opinio ẽ incõtrariũ. s. q̃ nõ solũ ẽ marit⁹ dñs de iure ciuili: sed etiã de iure gẽtiũ. vt dicit Salice. in dicta. l. in reb⁹. quem refert z sequitur Angelus de arctio. insti. quibus alie. li. vel nõ. in ꝓn. possumus dicere q̃ hoc est verum. q̃ maritus est dominus nisi incipiat male vti substantia sua vel vergat ad inopiam. nam

Universidad de Deusto
Biblioteca

tũc vxor ẽ dña q̃ sibi cõpetit rei vendicatio: ergo est dñs. vt in.l. qnt⁹. ℌ. argento. ff. de auro z argẽ. le. z q̃ hoc casu vxor constãte matrimonio ipa sit dña z sibi cõpetit rei vẽdicatio. tz Bar. in. l. si cõstante. in ꝑn. in. j. q. iij. qstiõis ꝑncipal. ff. solu. ma. quẽ refert z segr̃ Bal. in. d. l. dece. cũ ergo in ꝑti marit⁹ vergat ad inopiaz vel male vtatur sua substãtia seu dissipet omnia bona sua cõmittẽdo delictũ cũ illo mediãte sua bona sunt cõfiscata: ergo marit⁹ nõ est dñs rei dotal. z sic eodẽ mõ nec medietatis dictoz lucroz. Ur tertio mõ dico q̃ põt rñderi: q: non segr̃ de necessitate q̃ cũ maritus ẽ dñs dotis q̃ ꝓpterea dz eẽ dñs toti⁹ lucri: q: lege cauet̃ q̃ illoz bonoz q̃ ad vxorem dicun̄ ꝑtinere si ea bona vxor ante matrimoniuz vel post nõ cõstituit marito suo in dotẽ non dicat̃ mar it⁹ dñs immo vxor vt ẽ tex. in. l. si ego. ℌ. dotis. ff. de iure do. z melior tex. z magis faciens in. l. hac lege. C. de pactis. con. cuz ergo ista medietas lucri nõ sit marito p vxorẽ in dotẽ cõstituta z ad vxorẽ dicat̃ ptinere do minũ erit vxoris z nõ viri in duob⁹. tñ bodie ius cõ mune ẽ correctũ. ꝓmo bonoz ad vxorẽ ptinẽtiũ non hz marit⁹ administrationẽ in vita vxor. vt. i. d. l. hac lege. bodie. fec⁹ ẽ nã p. l. scilicet. quã infra ad pedem lre in seram pmittit̃ marito inuita vxore talez medietatez bonoz administrare. Scõo: q: tz soci⁹ inuito socio nõ possit ptẽ socij alienare. vt in. l. ũ soci⁹. ff. si cer. pe. z in. l. j. C. cõmu. diui. bodie. tñ marit⁹ q̃ ẽ soci⁹ vxoris in dictis lucris põt in vita vxore ptẽ ad vxorẽ ptinẽtẽ alienare ꝑ cãdẽ. l. stili. z q̃ vxor sit dña medietatis lucroz in casu quo sibi aliqd acqrit̃ cõstãte matrimonio ꝓbat̃ sic. habem⁹ in fo. legũ. l. j. ti. iij. li. iij. z in volumine ordinamẽtoz in. l. j. ti. iiij. lib. v. de las ganãcias. tres casus. ℙrim⁹ ẽ q̃n aliqd donat̃ marito soli a ꝓncipe vel ab alio. illud nõ venit cõiugãdũ sed tot⁹ donatiõis. marit⁹ sol⁹ ẽ dñs ecõtrario q̃n vxori simpliciter aliquid donat̃ nõ venit cõiugãdũ. tz tot⁹ donatiõis vxor sola ẽ dña. Tertⁱ⁹ casus ẽ q̃n ambob⁹ ẽ do natũ illud venit cõmunicãduz: ergo glibet cõstãte matrimonio ẽ dñs sue ptis. nam respectu dominij q̃ ius ẽ de toto quo ad totũ idẽ ius ẽ de parte quo ad ptẽ. tex. ẽ in. l. q̃ de tota. ff. de rei vẽdi. cum ergo in casu vbi nõ venit facieda cõmunicatio totũ dominũ acqrit̃ marito. vel vxori i casu in quo venit cõmunicãdũ. z sic acqrit̃ ps totũ acqret̃ ambob⁹. z sic cuilibet sua ps z sic clare fundat̃ q̃ vxor cõstãte matrimonio ẽ dña sue medietatis ℕeqz obstat q̃ possz dici. q̃ si marit⁹ alienat nõ solũ suã ptẽ: sed z ptẽ vxoris quẽadmodũ trãsfert dominiũ sue ptis. ita trãsfert dominiũ ptis vxoris: ergo ẽ dñs ptis vxoris constãte matrimonio: q: alꝰ nõ potuisset trãsferre dominiũ. vt in. l. traditio. in ꝑn. ff. de acq. re. domi. q: põt rñderi. q: vez ẽ q̃ trãsfert dominium in casu sibi necessario in quo ꝑmittit̃ alienare. nõ tñ in alio casu sibi non necessario. vt ẽ in casu ꝑti q̃n delinquit q̃ sibi neqz vxori erat necessariũ. nã tũc interdicta videt̃ sibi administratio. vt in resꝑsiõib⁹ quas. j. dabo ad. d. l. stili. clarius patebit quẽadmodũ dicim⁹ de fisco: q: si fisc⁹ hz rẽ cõez cũ alio illã rẽ totã põt inuito socio alienare. z alienãdo trãsfert dominium. nõ solũ sue ptis cui⁹ ẽ dñs: sed etiã ptis sui socij cui⁹ non ẽ dñs. nã tz nõ habeat dominiũ in ꝑte aliena. nihilomin⁹ trãsfert illud rõne cõmunionis quã hz in re ex quodã ꝓuilegio speciali. vt ẽ tex. in. l. ij. C. de cõmu. re. alie. z in. l. j. C. de vẽdi. re. fisca. cũ ꝓi. cõmu. lib. x. sic ẽ in marito: q: tz cõstãte matrimonio nõ hz dominiũ respectu ptis vxoris. tñ ex ꝓuileg io speciali z maritali hz hoc q̃ nõ solũ sue ptis cui⁹ ẽ dñs trãsferat dominium in singulare successorẽ. sed etiã ptis vxoris cuius nõ est dñs trãsferat dominiũ. Uel si volumus dicere. q̃ res acqsita durãte mr̃imonio tota ẽ mariti ō necessitate ob̃em⁹ dicere sic q̃ tota ẽ marti ꝯtũ ad administrationẽ q̃ cõsistit in vẽdẽdo. nõ tñ quãtũ ad dominiuz qõ probo p id qõ no. dicit Bal. in. l. j. in ꝓma col. in iij. oppo. C. de vẽdi. re. fisca. cũ ꝓi. cõmu. vbi ipe sic dicit. fisc⁹ põt vẽdere rẽ communez z tot⁹ rei trãsfert dñiuz: q: tota res ẽ fisci quantũ ad administrationez q̃ cõsistit in vẽdẽdo. z q̃ marit⁹ istã rẽ cõmunẽ quaz cũ vxore hz nõ possit vendere nisi in casu necessario. ꝓbat̃ hoc mõ vltra id q̃ infra latissime dicaz rñdẽdo ad. l. stili. certũ ẽ q̃ hz fisc⁹ possit vẽdere rẽ cõez inuito socio illud nõ est indistincte vez imo in casu sibi necessario. hoc ẽ: q: nõ põt cõmode recipi tãtũ respectu ptis soli⁹ vẽdite quãtũ posset conseq respectu toti⁹ rei vẽdite. nã tũc fisc⁹ põt totũ vẽdere. z ita ītelligũ tur dicta iura. vt hz glo. in. d. l. ij. z Bal. i. d. l. j. quia hoc casu talis alienatio toti⁹ ẽ fisco necessaria. alꝰ si fiscus vẽdẽdo suaz ptẽ possit tm̃ cõseq respectu solius ptis vẽdite quãtũ cõsequr̃et respectu totius ra vẽdite fisco nõ ꝑmittit̃ de iure totũ vẽdere. nã ad qd daret̃ fisco ꝓuilegiũ cũ aliter⁹ iniuria z sine fisci cõmodo. vt in. l. ij. in. ℌ. sigs a ꝓncipe. ff. ne qd in loco publi. facit ꝓ hoc. s. q̃ mulier cõstãte matrimonio sit dña si lex seu dispositio dans viro z vxori sil⁹ lucra obtẽta durãte matrimonio intelligeret̃ q̃ ea que attribuit viro attribuit quo ad dominiuz. vxori vero quo ad solum vsum talis dispositio diceret̃ claudicare qõ eẽ nõ tz. vt in. l. litigatores. ℌ. fi. ff. de arbitris. z in. l. j. z. ij. ff. ō rescindẽ. vẽdi. vt ergo dicta dispositio nõ claudicet

ẽ itelligẽda vt vtriq; tã viro q̃ vxori tribuat dicta lucra quo ad dominij acqsitionez q̃ qñ vna determinatio recipit plura determinabilia dz ea piformit ō terminare. vt in. l. iam hoc iure. in ꝑn. ff. de vulga. z pupil. substi. z in. l. q̃dis. C. co ti. hz sic ẽ q̃ in. l. j. io n. z in. l. ordinamẽti ponit̃ una determinatio ibi duz lex dirit. Ayan lo. q̃ recipit plura determinabilia ibi duz dicit. ambos por medio. ergo dz pariformit illa duo determinabilia determinare z vnũ determinabile. est q̃ illa medietas qua acqrit̃ marito aequirat quo ad dominiũ. ergo aliud determinabile qõ est vt vxori acqrat̃ dz determinare q̃ acqrat̃ quo ad dominiũ alꝰ illa determinatio. s. ayã lo. si determinasset q̃ marit⁹ hz quo ad dominiũ cõstãte matrimonio. z vxor hz eodẽ matrimonio cõstãte quo ad vsuz solũ non determinasset pariformiter ꝓterea i correlatiuis q̃ ẽ de vno censẽt eẽ de alio. vt in. l. j. in fin. z in. l. ij. C. de indi. vidu. tollẽ. z sic q̃ ẽ in marito. hoc est in vno de correlatiuis. s. q̃ sibi acqrat̃ quo ad dominiũ erit de alio hoc ẽ de vxore. s. q̃ eodẽ mõ fiat acquisitio vxori quo ad dominiũ ꝓterea lex pficans duo extrema facit vtrũq; eodẽ iure cẽseri. vt ẽ tex. z glo. i. c. ij. ō mutu. peti. z in. c. cõstitutiõez. de regu. lib. vj. z no. glo. in l. ij. C. de cu. furio. cuz g̃ hic sunt duo extrema vnũ vir aliꝰ vxor z i eadez lege posita ꝑsõet pficari z sic q̃ ẽ de marito. i. q̃ sit dñs sue ptis cõstãte matrimonio venit dicendũ de vxore. s. q̃ eodẽ mõ sit sue ptis dña incõtinẽti hoc cõstãte matrimonio. ꝓbat̃ vlteri⁹ q̃ vxor cõstãte matrimonio sit dña hoc mõ adiectio subsecuta post dictũ declarat dictũ antecedẽs. vt est tex. i. l. interdũ. i ꝑn. z ibi Bal. ff. de here. istit. z i. d. l. fori z ordinamẽti ponit̃ ipz dictũ ibi dũ dicit. Ayã lo ambos. z adiectio dicta ponit̃ ibi dũ dicit. por medio z sic illa dictio seu adiectio ℙor medio declarat illud dictũ. Ayã lo ambos. z illa adiectio. por medio ponitur in vulgari significat latino sermone equeseu eq̃lis vel ꝓ equalib⁹ portionibus si igit̃ marit⁹ durante matrimonio hret rei acquisite dominium vxor vero tãtũmodo durãte mr̃imonio hret vsum dominiũ vero minime non eẽnt ambob⁹ dicte medietates acqsite ꝙlit: imo inꝙlit z nõ por medio. vt dicit. d. l. z illã equalitatẽ voluit. d. l. ordinamẽti z fori. cũ leges z iura faueãt semp equalitati. vt in. l. ꝓuidẽdũ. C. de postu. z in. l. si cũ dies. ℌ. penui. ff. de arbi. z sic volumus dicere. q̃ marit⁹ sit dñs cõstãte matrimonio toti⁹ rei p ipz acqsite. dico q̃ illꝰ ẽ improprie: q: eo casu quo marit⁹ de iure appellat̃ dñs rei ad vxorẽ ptinẽtis ipe dr̃ improprie dñs. vxor vero proprie dña. ter. ẽ no. in l. ij. ℌ. si vir. ff. ad sillẽy. ℕeqz obstat q̃ possz dici id qõ hz marit⁹ cũ vxore cõe dr̃ ꝓpriuz mariti. vt ẽ tex. in. l. illud. ff. de ritu nup. z in. l. sigs suos. ff. de leg. iij. z in. l. ferũ electiõe. ℌ. fi. ff. de leg. j. z in. l. pupillus. ℌ. si. ff. de verbo. signi. q: ad hoc põt rñderi duob⁹ modis. ℙrimo q: vez ẽ q̃ id qõ habeo cũ alio cõe ẽ meũ. hoc ẽ improprie. ita no. glo. in. l. id qõ nostrũ. ff. ff. de regu. iuris. quez refert z segr̃ Bal. in. d. l. illud. Scõo q: illud qõ dicim⁹ de vno eodez mõ possum⁹ dicere de vxore. s. q̃ cõiugo q̃ vxor hz rẽ cõez. cũ viro dicat̃ ꝓpria vxoris. nec obstat etiã q̃ põt dici ad hoc vt ex cõtractu acqrat̃ aliquid vxori cõstãte matrimonio est necesse q̃ ipe emat nõe vxoris z ipi vxori sit res tradita alꝰ si marit⁹ emit nõe suo vl̃ emit nõe vxoris z ipi marito sit res tradita non ipi vxori: imo ipi viro acqrit̃. vt ẽ tex. in. l. multũ interest. C. si qs alteri vel sibi. q: possum⁹ rñdere z dicere. q̃ illud qõd obtinuit vxori nõ dr̃ obuenire eidẽ ex cõtractu: imo ex dispositiõe legis cõcedẽtis hãc medietatẽ z dispositio legis magis eqparat̃ vtinne volũtati q̃ cõtractui. vt no. Bar. post glo. in. l. j. C. de bis q. vt indig. z in. l. nõ solũ. ℌ. mortẽ. ff. de nouo opis nũ. z in. l. in cogniti one. ff. ad sillẽy. z no. in ti. de pace cõstã. in ver. in criminalib⁹ in vsi. feu. z in. l. z sipost tres. in. viij. col. ff. si qs cau. z arg. tex. in. l. j. C. de sacro san. eccle. z in. ℌ. disponat testator aũt de nup. colla. iiij. z in vltima volũtate trãsferr̃ dominiũ sine traditiõe ex ministerio alteri⁹. s. heredis adeuntis. vt in. l. a ticio. ff. de furtis. z in. l. j. C. cõmu. de lega. nimiz si dispositio legis hoc faciat q̃ hz nõ emat neqz sibi res empta sit tradita ex legis dispositiõe possit sibi acqri dominiuz z lex stili. hoc videt̃ ꝓbare. dũ dicit. Si algũo se yẽdo casado cõ su muger cõpro alguna heredat o otro cosa. z ibi dũ dicit. Ll̃daguer la muger su meytad. nã ibi dum dicit. Si alguno cõpro. demõstratur qualit̃ vxor nõ emit hz sol⁹ marit⁹. neqz dicit q̃ vxori fuit traditum de cõsensu mariti: imo ꝓsupponẽdũ ẽ. qõ marito fuit tradita. attamẽ ibi dicit. q̃ vxor habet cõstãte matrimonio suã mediatatẽ. duz dicit. Auia su meytad. facit etiã ꝓ hoc verbũ. Ayã lo. positũ in. d. l. fori z ordinamẽti. nã istud verbũ hr̃e quotiẽs referr̃ ad psonã capacẽ dominij tunc significat dominiũ. z q̃n referr̃ ad psonã incapacẽ dominij capacẽ tamẽ detẽtatiõis tunc solũ detentationẽ significat. tex. ẽ no. in. l. stipulatio ista. ℌ. blj qui sunt. ver. hr̃e duplicit. ff. ō verbo. obli. ℙro quo etiã ẽ tex. in. l. hr̃e duob⁹ modis. ff. de vbo. signi. Istud vbũ ayã lo. posituz in dictis legib⁹ referr̃ nõ solũ ad maritũ dominij capacẽ. sed etiã ad vxorẽ q̃ eodẽ mõ ẽ capax dominij qõ põt hr̃e i aliis reb⁹ q̃ nõ sunt in dote cõstitute. vt in. l. hac lege. C. ō

Universidad de Deusto
Biblioteca

pactis cõuẽ. z in l. ego. §. dotis. ff. de iure do. nimirũ si possit cẽ dña vxor dicte medietatis constãte matrimonio quẽ admoduz marit⁹ cẽ dñs alter⁹ medietatis eodẽ matrimonio cõstãte. ꝓbo alio mõ. s. q vxor dñe cõstãte matrimonio hoc mõ q põt fieri p pactũ seu bonmẽ põt fieri p legẽ. tex. ẽ in. l. vt ea. ff. õ legi. z in. l. nõ impossibile. z ibi Bar. z Bal. ff. de pactis. z in. l. fi. z ibi Sali. C. de fideiusso. z no. glo. in. l. non solũ. §. morte. z ibi Bal. ff. de no. ope. nũ. z in rubrica. C. õ dere. õcuri. z ibi Bar. sz sic ẽ. q si marit⁹ donauit vxori constãte matrimonio in illis casib⁹ in qb⁹ valet donatio quos ponit glo. in. l. siqdẽ. C. de dona. inẽ vir z vxo. recte trãsferẽ in vxorẽ dominiũ. z sic est dña cõstãte marrimonio. vt ẽ tex. in. l. si eũ. §. fi. ff. de dona. inẽ vi. z vxo. z no glo. quã ibi segr Salic. in. l. aristo. C. co. ti. ergo codez mõ qñ aliqd donaẽ a lege vxori cõstãte matrimonio illi⁹ donatiõis dz transferri dominiũ in vxorẽ. z sic q vxor sit dña cõstãte matrimonio. nã si põt pactuz hoc facere. s. donatio vl hõ. s. marit⁹ codez mõ possit hoc facere lex q̃ hoc donauit vxori. nã alis totũ fuisset marti. vt in. l. mutũ interest. C. siqs alte. vl sibi. z q vxori hoc casu dicaẽ a lege donatũ. ꝓbaẽ p id qõ ponit Bal. in. l. fi. in fi. C. de bo. maẽ. vbi ipe dicit. q lucra q̃ veniũt alteri cõiugẽ durãte mrimonio ex aliquo statuto dicuntur puenire ab ipa lege nõ ab altero cõiuge. qõ ẽ notãdũ. z q obuenit vxori cõstante matrimonio ex legis ꝓmissiõe. lz occasiõe mariti acqraẽ vxori i cõtinẽtiquoad dñiũ. ꝓ baẽ a pte in. l. si spõsus. §. si marit⁹. ibi vel ab intestato heres futura. ff. de dona. inẽ vi. z vxo. vbi dicit tex. q si marit⁹ heres instituit⁹ ab eo cui vxor sua erat futura heres ab intestato marit⁹ cã faciẽ de donatiõis vxori repudiauit hereditatẽ tal donatio valebit si valet cõstãte mrimonio: g̃ acqrit vxori incõtinẽti dominiũ. no. glo. in. l. siqdẽ. C. de dona. inẽ vi. z vxo. nã in d. §. si marit⁹ vxori venit hereditas ex lege: qr succedebat ab intestato. vt ẽ tex. in. l. iij. §. de illo. ff. ꝓ so. z sic ex legis dispositiõe z venit occasiõe mariti: quia si marit⁹ nõ repudiasset nõ venisset ad vxorẽ: qr ꝙdiu est locus cause testati cessat cã intestati. vt in. l. ꝙdiu de acqui. here. attũ lz veniat ex occasiõe mariti cõspo q venit legis ꝓuisiõe nihilomin⁹ acqrit vxori incõtinẽti dominium. ꝓ quo z in argumẽtũ facit tex. l. ꝓfecticia. §. si pr̃. ff. õ iure doti. vbi dicit tex. q si pr̃ ẽ heres instituit⁹. z repudiat hereditatẽ vt cã dotis cõstituẽde vt ad genꝰ substitutũ veniat q nõ ẽ dos ꝓfecticia. z q vxori acqraẽ dñiuz rei emptep maritum z sibi soli traditer nõ vxori. ꝓbaẽ sic. marit⁹ in reb⁹ extra dotẽ cõstitutis z ad vxorẽ ꝓtinentib⁹. marit⁹ ẽ ꝓ curator. vt in. l. marit⁹. de ꝓcura.. z quoties ꝓcurator soi⁹ cessit z sibi soli fit res tradita tunc dño acqrit dominiũ z possessio. i. illico ẽ dñs. vt ẽ tex. in. l. j. C. p q̃s pso. nobi. acq. z in. l. p. ꝓcuratorez. C. de acquir. posse. ꝓbaẽ etiã q durãte matrimonio vxor sit dña. hoc mõ certũ ẽ q lz in bonis mariti durãte matrimonio vxor nõ hz cõtonẽ. z ecõtra. attũ pecunia seu fructꝰ obtẽt⁹ durante matrimonio de dictis reb⁹ mõ sunt ꝓpie mariti mõ vxoris sunt cõmunes. vt ẽ tex. in. l. si estãdo el marido cõ la muger in ti. delas labores z particiones q ẽ ti. iiij. in. iij. lib. legũ fori. z sic aliũ res emaẽ seu acqraẽ de dicta pecunia talis res ẽ amboz cõis cõstãte matramonio. tex. ẽ in. c. cõstitut⁹. ibi dum dicit tex. q̃dã possessiões vtriq cões. de in integruz resti. z in. c. significauit. ibi dñ dicit tex. q oliz cõit habuerũt de dona. inẽ vi. z vxo. põdero tex. in. d. c. significauit. dñ dixit log̃ de viro z vxore. z ẽ pecunia amboz fuit res acqsita constãte matrimonio. z dicit tex. q eodẽ matrimonio constãte fuit amboz cõis. non solũ soluto matrimonio. z sic constãte matrimonio dicit ibi ter. fuit cõia. Añ tñ ẽ q sunt diuidẽda soluto mrimonio. Neqz obstat tex. in. l. qnt⁹. ff. de dona. inter vi. z vxo. z in. l. etiã. C. co. ti. vbi dicũt iura. q oĩa acqsita cõstant e matrimonio etiã si vxor acqrat ꝓpiu mũ acqsita de pecunia mariti. z sic erũt ꝓpria mariti. vt i. d. l. si estãdo el marido cõla muger. qr ad hoc põt rñderi z sic dici q ea q̃ dixi habẽt locũ i duobus casib⁹. nõ tñ in tertio. Primus ẽ qñ cõstat q res est acqsita de pecunia vtriusqz. p. d. c. cõstitut⁹ z significauit. Secũd⁹ est qñ sumus in dubio. s. an sit empta de pecunia viri vel ex pecunia vxoris. nam tũc in dubio ꝓsumit̃ hodie res acqsita ex pecunia vtriusqz. z sicer pecunia obtẽta durãte matrimonio. z hoc p legẽ ibi. q̃ dicit q oĩa ꝓsumunt̃ acqsita durãte matrimonio nisi vnusqsqz ꝓbet q suuz ẽ. Tert⁹ casus ẽ. s. qñ ꝓbat marit⁹ q de pecunia sua ꝓpria rẽ acqsiuit: qr tũc talis res nõ erit nisi ꝓpria mariti. vt ẽ tex. cum glo. in. l. j. z in. l. cũ ꝓpriã. C. siqs alteri vel sibi. z no. in. l. j. foro legũ ti. delas ganãcias. z in. d. l. si estãdo el marido cõla muger. z q dicaẽ dña cõstãte matrimonio. sic. ꝓbaẽ res nõ dz diuerso iure cẽseri. vt in. l. cũ qui cdes. ff. õ vsuca. sz sic ẽ q si cõstãte mrimonio rei acqsite marit⁹ fuisset dñs. z vxor non diceremꝰ q eadẽ res diuerso iure cẽsebaẽ. Uno mõ quo ad dominiũ respectu mariti. Alio mõ quo ad vxorẽ respectu soli⁹ cõmoditatis. q iura noluerũt dñ dicũt. Ayã los ambos por medio. finaliter ꝓ hac cõclusiõe quã habeo ꝓ veritate. ego allego expressam determinationẽ Bal. hoc tenẽtis in cõsilijs suis. consilio. cij. inc

pienti, In christi nomine. statuto ter gest. cauetur quod ẽ numero. cxxxv. i. secũdo volumine cõsiliorũ ex quo iã ẽ ei ius dominij q̃situ vbi ipe tz q si durãte matrimonio aliqua bona sunt obtẽta medietas in continenti durãte matrimonio eidẽ vxori ẽ quesita si forte statuto caueatur q talia bona sunt cõmuna.

¶ Sexto facit ꝓ hoc tex. in. l. siquis post hac. C. de bonis dãna. in ꝓn. z tex. in. l. res q̃. C. de dona. inter vir z vxorez. vbi dicũt iura. q bonis viri publicatis vxor dz hẽre res ꝓprias quocũqz titulo sibi quesitas. mõ sint sibi in testamẽto relicte mõ: qr sunt sibi date in dotẽ mõ quocũqz alio titulo sibi obueniant. s. titulo societatis. naz attẽto iure cõi z lege regia seu fori hec bona egparanẽ. s. dos z q̃cũqz alia bona vxori obuenientia. mõ ex testamẽto mõ ex cõtractu. z medietas boz bonoz q̃ obtẽta fuerunt durãte matrimonio. z cũ dos debeat vxori restitui de quo nemini dubiũ est eodẽ mõ veniũt alia bona ipi vxori restituẽda inter q̃ connumeraẽ medietas lucroz. cũ vna determinatio respiciẽs plura determinabilia dz pariformiter ea õ terminare. vt in. l. iã hoc iure. ff. õ vulga. z pupil. substi. z in. l. si heres. C. de impub. z alijs substi. ꝓmaxime qr. d. l. siqs post hac dicit de reb⁹ quocũqz titulo q̃situs. naz dictio quecũqz significat oẽz modũ z viaz acgrẽdi. vt no. ꝓ docto. in. l. fi. sup glo. fi. C. de ordi. iudi. z dicte leges res q̃ z siqs post hac vnũ tãtũmodo casuz excipiunt. s. qñ marit⁹ donauit vxori cõstãte matrimonio post cõmissuz capitale crimẽ quo casu talis donatio non firmabit̃ morte in ceteris casib⁹ in qb⁹ vxori aliquo titulo bona acgrant videt permitti vxori sibi retinere. vl ꝓsequ arg. tex. i. l. cũ ita legatũ. ibi q̃ ticio nubere ꝛc. ff. de cõdi. z demõ. ꝓterea exceptio firmat regulã in suo eẽ. vt in. l. quesitũ. §. demq. z Bar. ibi. ff. de fundo instru. z in. l. nã q ligde. i fi. ff. de penu. lega. z in. l. legata inutiliter. in ꝓn. z ibi Bar. ff. de leg. j. cũ ergo dicte leges excipiãt vnũ tãtũmodo casuz. s. in donatiõe firmãt regulã in suo cẽ q̃ regula ẽ q regulariẽ ꝓter dictum casuz donatiõis vxor debeat hẽre oĩa bona quocũqz titulo sibi q̃sita vt superi⁹ dictũ est. z q illa lex. siqs post hac in illa pte quocunqz titulo intelligatur de acqsitis lucris durãte matrimonio. ꝓbaẽ a pte. in. l. j. z ibi Bal. C. de bonisqz liber. vbi dicit tex. q bona aduẽticia acgrant̃ sz quo ad vsufructum. idem dicit ibi textus in alijs bonis quocunqz titulo q̃situs. z exponuntur illa verba de lucris matrimonialibus.

¶ Septimo facit ꝓ hoc. nã de iure habem⁹ q ꝓpr̃ delictũ mariti in vno tantũmodo casu vxor ꝓdeẽ sua dote. vt dicit tex. in. l. fi. C. de ꝓmi. lib. xij. q casus ẽ ꝓpter malã administrationẽ ꝓmipilarẽ ipius mariti. nã i. d. l. fi. dz q ꝓpter talẽ administrationẽ. z in illo casu sola dos vxoris publicaẽ dictio eni solus sola solũ ẽ exclusiuuz nõ expressoz. vt i. l. bijs solis. C. de re uo. dona. z nota Bal. in. l. j. in. j. oppo. C. de bono. posse. cõtra tab. z non significat pluralitatẽ imo vnitatẽ. z sic cũ illo casu veniat tãtũmodo dos cõfiscãda ergo in alijs nõ cõfiscabit̃. vt. d. l. cum ita legatũ. z ẽ tex. expressus in. c. decreuit. de here. lib. vj. z per consequẽs neqz alia bona q̃ als vxori venirẽt restituẽda cũ rõ illi⁹ capituli vẽdicet sibi locũ. nõ solũ in dote verũ etiã in alijs bonis q̃ ad ipaz vxorẽ ꝓtinerẽt si delictũ p maritum nõ eẽt cõmissuz cum ibi dicat tex. q si mulier nõ fuit causa delicti dotẽ suã nõ amittat. que ratio ignorantie vendicat sibi locũ etiã in alijs lucris que naturam ipius dotis videnẽ quodãmodo sequi.

¶ Octauo ꝓ hac pte facit. nã cũ hec q̃stio ẽ dubia in iure ꝓpter ea q̃ dicta fuerũt in ꝓma pte negatiua. z sic sit dubia questio inter fiscũ z ꝓuatũ in dubio venit interptãda z decidẽda cõtra fiscũ. z in dubia que stiõe nõ delinquet iudex in dubio cõtra fiscũ iudicando. z sic attribuendo vxori dictã medietatẽ lucroz. z ꝓ hoc ẽ tex. singularis in. l. nõ puto. ff. de iure fisci. ifi cta sua glo. vbi dicit tex. nõ puto delinquere cuz qui in dubijs q̃stiõib⁹ cõtra fiscum facile rñdit z dicit ibi glo. possit etiã intelligi hec lex in iudice z doctore q z ipi interptant̃. vt in. l. nã vt ait. ff. de legi. z senatusco sul. z ꝓ pdictã legẽ iuncta sua glo. dicit ibi not. Alex. de imo. notate istũ tex. cũ glo. no. q̃ lz fisc⁹ cõsueuerit hr̃e multa ꝓuilegia. de qb⁹ ꝓ Bal. in. l. i. C. de here. vel actio vendi. tñ in dubijs potius est iudicandum contra fiscum quã ꝓ eo siue sit dubium de iure ꝓpter opiniones doctorum siue occurrat dubium: qr duo iudices ordinarij ferũt sententias contrarias siue sit dubium in probationibus: quia fiscus z aduersarius contraria probauerunt z ꝓbatiões sũt pares. Neqz obstat tex. in. l. vnica. §. fi. C. de caducu. tollẽ. z in. l. aufert. §. fiscus. ff. de iure fisci. vbi dicit iura q i dubijs causis iudex dz ꝓ fisco z non cõtra eũ iudicare: qr illud ẽ intelligẽdũ vez q̃n fisc⁹ agit de dãno cuitãdo. vt qr venit ex cõtractu suo vel illi⁹ cui successit: qr cũ hoc casu agat de dãno vitãdo magis ẽ fauorabilis q̃ ꝓuat⁹. z in hoc casu venit notãter limitãda d. l. nõ puto. sz in casu nr̃o fisc⁹ agit de lucro captãdo z sic venit ex mera causa lucratiua. eo ipso qr venit ad dicta bona ꝓpter delictũ cõmissum per maritũ. vt ẽ tex. in. l. j. §. euz bona. ff. de iure fisci. quã allegat Bal. hoc tenẽdo in. l. executorẽ. in. xij. collũ. ver. quero an fisc⁹. C. de excu. rei iudi. z not. z tenet Sali. in

Universidad de Deusto
Biblioteca

l. pe. in vꝛ. quero an creditores. C. qui boni. cc pos. Haz si alio mõ veniret fiscꝰ ex causa mere lucrativa vt ꝓpter aliquẽ indignũqñ quilibet reputaꝫ dignus vt in. l. cuz quidã. ff. delega. ij. ꝛ sic intelligiꝫ. d. l. non puto. ꝛ q̃ ita intelligantur dicta iura. tenet Ange. de gre. in. ℌ. fi. insti. q. modis testa. infirma. ꝛ no. Bal. in. l. dotis. C. de iure doti. ꝛ tenet Bal. in. l. j. C. õ iu re fisci li. x. ꝛ sequitur Alexan. de ima. in. l. non peto.

Hoc idem tenet ipe Alexan. in. l. j. in ꝑn. ij. collũ. ff. solu. matri. ꝛ omnino vide Alexan. in. d. col. per totã eã. vbi ponit aliꝫ ꝙ q̃ danꝺ vt ergo ista q̃ hic dicunꝫ.

¶ Restat nũc rñdere ad fundamẽta q̃. ꝙ contraria pte negatiua fuerũt adducta q̃ difficilꝫ ꝛ durꝫ videtur. ꝛ ꝑmo ad ꝑmuz. Dico q̃ nõ obstat tex. in. l. cotẽ ferro. iñ. ℌ. dominus. ff. õ publi. Nam ad illũ possumꝰ duobꝰ modis rñdere. Primo sic q̃ ibi ꝓpterea cõfiscatis mercibus ꝓhibitis portari cõfiscaꝫ ꝛ ipa nauis. vl si aliquis portat res licitas ꝛ tali modo portat vt defraudet gabellã. non solũ cõfiscanꝫ dicte res vez etiaz animal quo portabanꝫ. q̃ dicta nauis seu dictuz animal coadiuuãt ad dictas res illicitas trãsuehendas seu licitas trãsportandas ꝛ dant cãz fraudãdi gabellã. ꝛ sic rõne illi⁹ fraudis. qua oia dicunꝫ coadiuuare ad hoc vt õ fraudeꝫ gabella seu lex ꝓhibitiua venũt oia cõfiscãda ꝛ sic intelligẽꝺ ꝯ. d. ℌ. dñs. Iz in nro casu p bonoꝝ nõ sic decꝺt causaz neqz in uamẽ seu occasionez delicto cõmittẽdo. q̃ si maritus cõmiſit delictũ hereticе prauitatis illud nõ fecit causa lucri sibi faciẽdi respectu rez sed respectu cuiusdã prauc credulitatis quã corde suo retinebat. ꝛ sic sua malicia ꝛ dolus noceat sibi ꝛ suc parti bonoꝝ nõ aũt vxori nec sue medictati quã in dictis bonis hz. Vel põt alio ꝛ scõmõ rñderi ad. d. ℌ. dñs. q̃ ideo nõ solũ cõfiscatur merces. vez etiã ipa nauis: q̃ cuiꝰ erãt meces erat ꝛ ipa nauis. ꝛ ꝓpter suũ delictũ veniunt omnia supradicta cõfiscãda. nã si nauis nõ ptineret ad cũ imo ad aliũ nauis illa non confiscareꝫ. vt dicit tex. in. ℌ. dñs. sic ergo in nro casu ꝓpter delictũ mariti cõfiscanꝫ ea que sua sunt nõ tñ que ad aliũ ptinent s. ad vxoꝛẽ ignorantẽ cũ in casu in quo male maritꝰ administrat. vt est in casu in quo cõmisit delictũ non habet partem in dicta medictate bonorum quia ipta acquiriꝫ vxori. vt insenꝰlatꝰ apparebit. ꝛ õ materia ꝛ intellectu eorum q̃ hic dicta sunt. vide Bal. l. l. cũ ponas. C. de nau. fceno. ꝛ Pau. õ ca. in. d. ℌ. dñs.

¶ Secũdo dico nõ obstare ea que dicta fuerunt in secũdo cõtrario ꝓ hac parte negatiua adducto vbi fuit dictum q̃ quemadmodum dicimus q̃ donatio facta vxori per viz durãte matrimonio nõ cõfirmaꝫ morte imo cõfiscatur si fuit facta post cõtractuz capitale crimẽ per. l. siquis post hac. cũ similibus ibi allegatis. C. de bo. dãna. sic dicamus in nostro casu presenti. q̃ ita demum vxor habeat partez in illis bonis quesitis durante matrimonio si dicta bona fuerũt q̃sita per maritum anteq̃ cõmisisset delictum hereticе prauitatis ꝛ nõ alꝫs. nã dico q̃ dicta iura loquunꝫ de donatione in qua maritus in vxoꝛẽ suam cõtulit meram liberalitatem cum donatio sit mera liberalitas. vt in. l. j. in ꝑn. ff. de donatio. que nullo iure cogẽte fit. vt in. l. donatio. eodem titulo. ꝛ dicitur facta supra dicta donatio in premiũ pudicitie. vt notat Bald. in. l. res que. C. de dona. inter vir. ꝛ vxo. nos vero nõ loquimur in donatiõe quam maritus facit vxori: imo lex hoc cõcessit vxori cuz ipa lex dicat q̃ de bonis durante matrimonio acquisitis vxor habeat medictatẽ illud videtur obuenire vxori ex quodã iuris ministerio. nõ aũt ex mera liberalitate ipius viri. vt ẽt ex. no. in. l. iij. ff. de inter. ꝛ relega. ꝛ in. l. fi. ꝛ ibi Bal. C. de bonis mater. vbi ipe sic ait. Nota ex hac lege q̃ lucra q̃ vir lucratur ex forma statuti municipalis extãtibus filijs vel nõ extantibus per secundas nuptias nõ perditꝫ quia nõ cõsequitur hoc ab vxore sed legis prouidẽtia. tene mẽti hec sunt verba Bal. in. d. l. fi. Facit etiã ꝙ hoc q̃ lucra alicui obuenientia ex dispositiõe legali penes cũ remanẽt Iz tota vniuersitas bereditatis illi⁹ cuius occasiõe sibi obuenerunt dicta bona transeat ad aliũ. ter. ẽ no. in. l. siqs ꝓtis. ℌ. illud. ver. tollẽdi vero licẽtiã. C. de scu. nupti. sic dico cũ lege regia seu fori vxor lucraꝫ dictã medictatẽ bonoꝝ nõ videꝫ illud a marito suo hre imo ex ipa iuris ꝓuidẽtia. ꝛ in. d. l. iij. ff. q̃ q̃ ꝓpter aliq̃ debitũ bona alicui⁹ sunt publicata. bona q̃ alꝫs erãt ventura ad filios iure successiõis auferũtur eis ꝛ applicantur fisco ꝓpter dictũ delictũ Iz bona q̃ alꝫs erant ventura ad filios vt ad filios nõ tñ vt ad heredes nihilomin⁹ pñt penes filios remanere bonis paternis confiscatis. q̃ ꝑmo casu q̃ bona ventura ad filios iure bereditario dicerent venire ad ipos filios ab ipo pez ipius occasiõe ꝛ ꝓptereа ꝑuanꝫ eisdẽ bonis q̃ fisco applicãtur cũ pz suis bonis ꝓpter suũ delictũ priuaꝫ. Scõo tñ casu q̃ bona delicto nõ cõmisso erãt ventura ad filios vt ad filios sine eo q̃ fuissent heredes filij nõ dicũtur hre illa bona a suo pre. Ex quo infert notabiliter Bar. in. d. l. iij. in fi. quã legit cũ ꝑma illius tituli. q̃ si pz accipit emphiteosim ab ecclesia ꝓ se suisq̃z filijs suisq̃z nepotibꝰ q̃ quãtumcũq̃z pz cõmittat delictuz ꝓpter qõ bona sua venũt cõfiscãda. nã ꝓptereа dicta emphiteosis dicit trãsire in fiscum imo penes filios

os dr remanere cũ illa nõ veniat ad filios vt ad heredes. nã sine eo q̃ sint heredes possunt in ea succedere imo veniꝫ ad filios vt ad filios sic vt ad extraneos ergo Iz nõ sint heredes pris ꝓpter dictũ delictum. ꝛ sic ꝑuet cos fiscus nihilominus veniant ad dictã emphiteosim cũ tanq̃ extranei possint sine bereditate paterna succedere in dicta emphiteosiq̃ illã nõ dicũtur hre a patre suo imo ab ipa ecclesia. vt tenuit notanter ꝛ expressius Bar. in. l. mortis cã capiẽ. in fi. ꝑn. ff. de dona. cã mor. sic ergo in casu nro. cũ vxor nõ veniat ad dictã medictatẽ bonoꝝ iure bereditario marito suo succedẽꝺo imo tanq̃ extraneo cũ nõ a marito suo imo ab ipa lege dicatur dicta bona hre. vt dictũ ẽpublicatis bonis maritalibꝰ nõ publicabiꝫ dicta medictas bonoꝝ. de hoc in questiõe. s. de emphiteosi. l. quando bonis publicatis pacemis sit penes filios remãsura vel q̃ nõ. vel si filij seu nepotes non sunt instituti vel sint exheredati seu instituti ꝛ repudiauerũt bereditatem si possint ad cã venire. remitto me ad ea q̃ trahunt ꝑ Bar. ꝛ Pau. de ca. ꝛ Alex. de imo. in. l. si finita. ℌ. si de vectigalibꝰ. ff. de dãno infec. ꝛ per Salice. in. l. siquis post hac. C. de bon. dãna. ꝛ per glo. ꝛ Bal. in. c. j. an agno. vel filius in vsu feu. ꝛ per glo. ꝛ Bal. ꝛ modernos in. l. cũ. in ꝑn. ff. soluto matri. ꝛ per Salice. in. l. ij. de iure empbi. ꝛ ꝑ Bar. ꝛ Joan. de imo. in. l. q̃ dr. ff. de verbo. oblig. ꝛ per Bar. ꝛ alios in. l. si non sortez. ℌ. libertus. in vltima collũ. ff. de condi. indebi. ꝛ per Bar. bal. Ange. ꝛ alios in. l. si tibi. ℌ. pactꝰ. ff. de pactis. ꝛ in. l. gallus. ℌ. j. ff. de libe. ꝛ postu. ꝛ in. l. vt iurisdi. ꝛ iurisdi. ℌ. si liberi. ff. de ope. liber. ꝛ per bal. ꝛ Imo. in. l. filio quez pater. ff. delega. j. ꝛ per bal. in auẽ. vnde si parẽs. C. de inofficio. testamẽ. ꝛ per Pau. de cast. in. l. si post mortem. in ꝑn. ff. delega. j. ꝛ per bar. in. l. item videndum: ℌ. fi. ff. de peti. bere. ꝛ per Ange. ꝛ Jo. õ imo. in. l. gayus. ff. soluto matri. ꝛ per Specu. in ti. de feu.

Sed quoniã vbi Joan. andre. in additiõe q̃ incipit directe. ꝛ bal. in auẽ. siquis rumas. C. de sacro sanc. eccle. ꝛ ꝑ bal. in. l. liberti. C. de ope. liber. Redeundo igiꝫ ad ꝓpositum dico q̃ vxor in dictis bonis non dicitur a marito suo habere donationem cõstãte matrimonio: imo ad suuz debitũ venire. cuz illa donatio q̃ fit vxori sic vt dixit in ꝑmiũ sue pudicitie. Ista tamen medictas attribuiꝫ vxori in premium sui laboris ꝛ solicitudinis quam habet. ꝛ patitur tam in liberis procreandis q̃ in adiuuando maritum suum ad sustentanda onera matrimonii. ꝛ q̃ non consulat donatio inter bijs lucris. patet quia vxor constãte matrimonio nõ habet in dicta donatiõe dominiũ. vt patet in. l. donatiões. C. de dona. inter virũ ꝛ vxo. sed in bijs lucris bene habet. nõ solũ dominiũ: sed dictã possessionez. vt in. l. j. ℌ. fi. cũ legibꝰ sequẽtibꝰ. ff. pro socio. vt plene õ hoc fuit dictũ. Et in secũdo fundameto ꝓncipali ꝓ parte affirmatiua aduco. Nec obstat qõ dictum fuit in secũdo cõtrario q̃ quemadmodum nõ habet vxor actionẽ cõtra suũ maritũ ꝑ quã compellat eum effectuare suã donationẽ constãte matrimonio. ita eodem modo vxor nõ habet contra suuz maritũ actionẽ ad dicta bona cum sint socij. vt in. l. tamdiu. C. ꝓ socio. ad hoc possumus respõdere: quia cum maritꝰ tanq̃ socius aliqua acquirit mediante ipsa societate incõtinenti eidem vxori est ipso iure acquisituz dominium pro medietate. vt supra dictum est. cũ enim hoc habeat a lege nõ necessitatur actionẽ intẽtare. cũ frustra quis legis auxilium inuocat qõ taz lege cõcessuz est sibi. vt in. l. iij. in ꝑn. C. de episco. audi. ꝛ in. l. cuz interdum. C. arbi. tu. ꝛ in. l. que sub conditione. ℌ. finali. ff. de condi. institu. ꝛ in. l. in cause. in ꝑn. ff. de minoꝝ. ꝛ in. l. si quando. in ꝑn. ff. delega. j. ꝛ in. l. j. an fine. ff. ad muni. ꝛ in. l. j. ℌ. rescripto. ff. vt lega. nomi. ca. ꝛ in. l. vnica. C. de thesauris. libro. x. premaxime: q̃ ad compellandum maritum sciam communicare bene habet vxor actionem pro socio. vt in. l. iij. ff. pro socio. ꝛ notat glosa in dicta. l. ꝙdiu. in fine.

¶ Tertio tenendo istam partem secundaz affirmatiuã pro veritate dico. nõ obstare ea que dicta fuerunt in tertio cõtrario ꝓ ꝑma pte negatiua adducto vbi dicebatur. q̃ iura que dicũt q̃ lucra obtenta durante matrimonio cõmuniter sunt diuidẽda inter virum ꝛ vxorem sunt intelligenda quando inter tales personas de iure poterat constare matrimoniuz. sed sic est q̃ inter xp̃ianã mulierem ꝛ hominem infidelẽ s. hereticum nõ potest consistere matrimonium. vt in dicto tertio contrario plenius dictum est: ergo ꝛc. naz ad hoc respondetur imo inter vxoꝛez xp̃ianã ꝛ marituz qui tempore contracti matrimonij fuerat eodem modo xp̃ianus. Iz postea committat crimen hereticе prauitatis consistit verum ꝛ ratuz matrimonium. vt est tex. in. c. quanto. ꝛ in. c. gaudemus. extra õ diuor. nam inter omnimodo infideles est verum matrimonium. Iz non sit ratum. Unde illud Augustini. Nõ est ratum coniugium quod sine deo est. negat coniugium verum inter infideles esse. coniugium enim aliud est legittimum ꝛ non ratum aliud ratum ꝛ non legittimum. aliud legittimum ꝛ nõ ratum. legittimum coniugium est q̃ legali institutione vel ꝓuin.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cie moꝛibus contrabitur hoc inter infideles ratuz nõ est: quia non est firmum z ideo violabile coniugium eoꝛum dato enim libello repudij licet eis recedere ab inuicem z alij copulari lege foꝛi z non lege poli/ quamuis non sequunt. inter fideles vero verum z ratum cõiugium est: quia coniugia semel initiata z cõ pleta inter eos vlterius nõ possunt solui hoꝛ quedã sunt legittima veluti cum vxoꝛ a parẽtibus traditur ab sponso dotatur a sacerdote benedicitur. z hec talia cõiugia legittima z rata appellantur illoꝛum ve ro cõiugia qui contentis omnibus illis solẽnitatibus solo affectu aliquam sibi in coniugem copulãt huius cemodi cõiugium nõ legittimum sed ratum tãtum modo esse creditur. Hec sunt verba formalia tex. in c. siquis iudaice. §. item illud Augustini. xxviij. q. j. sic inter omnimodo infideles: Iz possit esse verum z legittimã matrimonium. nõtamẽ est ratum. inter fi deles vero potest esse legittimum verum z ratuz ma trimonium. z eodem modo inter fidelem scilicet vxo rem christianam z non fidelem videlicet hereticum virum erit eodem modo: z potest esse verum matrimonium legittimum z adhuc ratum. vt supra dictũ est. Sed per predicta nõ remanet solutum supradi ctum cõtrarium. vbi dictum est ꝙ inter infidelem z fidelem nõ potest consistere matrimonium. vt dicũt iura in tertio fundamento supra posito pro parte ne gatiua. sed dico ꝙ potest hoc modo solui quoticns ẽ aliquis christianus z vult contrahere cum iudea vel econtra. vel christianus cum sarracena vel econtra. tũc est prohibitum matrimonium. z ita intelligantur dicta iura. Iz quãdo a principio ambo erãt christiani z vnus ipoꝛum labaꝛ in heresim inter istos tales be ne est matrimonium z tale ꝙ nõ solum sit veruz: sed etiam ratum z legittimum. ita tenet dominus Ab bas in dicto. c. quanto. z sic intelligit ibiipe tex. i. c. ca ue. xxviij. questione. j. z adhuc reperimus ꝙ Iz hereticus prohibetur contrahere matrimonium cũ chri stiana. tamen si contraxerit tenet tale matrimonium vt est glo. ordinaria in. c. non oportet. eadem causa z questione. z pro hoc videtur tex. qui hoc probat in. c. decreuit. de here. libro. vj. Cũ ergo inter iam dictas personas scilicet christianam. z hereticum est veruz maritum quemadmodum inter vxoꝛem z virũ chri stianos nimirum ꝙ codez modo inter vxoꝛem chri stianam z fiscum succedentem marito heretico pro pter crimen heretice prauitatis dicta lucra equaliter diuidantur quemadmodum diuideꝛenter inter vxo rẽ christianã z successoꝛes sui mariti eodẽ mõ christi ani cum fiscus sit successoꝛ ipius mariti ꝓpter dictũ delictum. vt in. l. ij. C. ad lc. iuli. de vi. pu. vt pri. z noꝛ tat glo. nota. in. l. inter eos. §. finali. ff. de fideiusso. z posito casu negato ꝙ non fuisset verum matrimo nium inter vxoꝛem christianam z virum hereticum ad minus putatiuum z iura dicentia. ꝙ lucra obten ta duraẽte matrimonio diuidantur inter virum z vxo rem. non solum habẽt locum in matrimonio vero: sed etiam in matrimonio putatiuo. ẽm ꝙ tenet do minus Abbas notanter in expresso. in. c. ij. extra de donatio. inter virum z vxo. Hinc etiam reperimus ꝙ priuilegia que habet vxoꝛ vera in dote de quibus tractat Bar. z alij in. l. j. ff. soluto matrimo. dicitur etiam ipa habere si matrimonium nõ est verum: sed etiam putatiuum. vt in. l. si cum dotem. §. finali. eo dem titulo. Ex hoc etiam infertur ꝙ si ex forma sta tuti caueatur ꝙ instrumenta habeãt executionez pa ratam. vt sunt hodie omnia fere instrumeuta ꝙ non solum habebit executionem paratam instrumentuz dotis vere: sed etiam dotis putatiue. ita tenet notan ter Bal. quem ibi sequitur Salice. in. l. j C. de con dicio. ob causam. quod est mirandum cum hoc sta tutum sit correctoꝛium juris communis quo conside rato videbatur ꝙ dicta instrumenta dotis putatiue non habeant executionem paratam eoipo ꝙ dictuz statutuz non loquitur nisi in dote simpliciter videtur restringendum ad dotem veram. non tamen ad pu tatiuam. vt in. l. iij. §. hec autem verba. ff. de nego. gestis. cum ꝓprie dos dicatur quãdo est vera dos non tamen quando est putatiua. vt in. l. ij. ff. de iure dotium. sed dominus Bal. z Salice. potest sustine ri: quia in hoc casu sum⁹ in materia fauoꝛabili. z ideo ex idemptitate ratiõis potest fieri extensio. vt notatur in. l. si vero. §. de viro. ff. solu. matrimo. Ex supradi ctis infertur ꝙ sicut dos vera non potest regulariter alienari. vt iustitu. qui. ali. li. vel no. z in. l. j. z per to tum titulum. ff. de fundo dota. nisi in casibus nota tis. in. l. quotiẽs. ff. solu. matrimo. eodem modo nõ alienari regulariter dos putatiua. vt est glo. nota. in l. dotale. §. dotale. in. ver. spectabiliter. ff. de fun. do ta. ad ꝙ facit ex. in. l. iiij. eodem titulo. de quo tamen z de alijs que nunc proxime dixi remitto me ad ea que notantur in dicto. §. finali. l. si cum dotem. z in. l. consensu. §. vir quoqz C. ỏ repu. z in. c. plerumqz. ex tra de donatio. inter virum z vxo. z in. l. insulam. §. fructus. ff. soluto matrimo. z in. l. vnica. §. exactio. C. de rei vxo. actio. z sic Iz in nostro casu matrimonium fuisset putatiuum nihilominus habet locum ꝙ di-

ctum est quantomagis: quia vt dixi z est ipa veritas est verum z ratum z potest esse legittimum in dicto c. quanto. cum similibus. z per hoc dico non obstare ꝙ aliqui poterãt dicere contra hanc veram opinio nem. Certum est ꝙ donatio inter coniuges putati uos non confirmatur morte donantis qõ tenet notã Bal. in. l. eam quam. circa medium. C. de fideicõ miss. Pro quo allegat casum singularem in. l. cum hic stat⁹ esset. §. si sponsaz. iuncto. §. finali. ff. de dona tio. inter virum z vxo. Et pro hac decisione est tex. no tabilis. z ibi hoc notat Salice. in. l. si ex volũtate. C. de donatio. inter virum z vxo. Pro qua facit etiam quia videmus ꝙ successio ab intestato non habet locum inter coniuges putatiuos. vt in. l. j. ver. iustum matrimonium. C. vnde vir z vxoꝛ nam dico ꝙ omnia ista loquunt in casu in quo matrimoniũ fuisset pu tatiuum sed in nostro casu non est putatiuum immo verum. vt dictum est. z sic non possunt obstare bijs que dicta sunt quanto magis: quia supradicta deci sio loquitur in donatione. Nos vero non loquimur in donatione: sed in vero debito ꝙ ab ipa lege debe tur vxoꝛi in dictis lucris matrimonialibus. vt plene de hoc dixi in secundo fundamento pro parte affir matiua adducto. z ideo ad ea q̃ ibi dixi me remitto.

¶ Quarto dico non obstare ea que dicta fuerunt in quarto fundamento pro negatiua parte adducto in quibus dicebatur. ꝙ omnia debita durante societa te contracta omnibus socijs veniebant imputanda. non solum socio contrahentis tale debitum: sed etiaz alijs socijs qui nullo modo debitum illud contraxe runt. vt in. l. omne es. ff. pro socio. z cum maritus idẽ qz socius commisit delictum heretice prauitatis con traxit cum fisco. z sic est debitoꝛ fisci durante societa te inter se z vxoꝛem suam. ergo non solum illud debi tum sit imputandum marito soli z sue soli parti quã in societate habet: sed etiam vxoꝛi succz socie z parti sue ꝙ in societate habet cum sit es alienum. per di ctam. l. omne es. vt in dicto quarto fundamento cla rius z latius trabitur. Nam ad hoc respondeo z di co ꝙ illud z practica illa obtinet verum quocienscũ qz maritus aliquem contractum celebraꝛasset solus. z ex illo contractu aliquod debitum contraxisset. Naz tunc licet solus maritus. z sic vnus socius solus tale delictum celebret nihilominus erit imputandum to ti societati. z sic non solum parti mariti contraben tis: sed etiam parti vxoꝛis nil facientis cum tale de bitum sit contractum gratia z occasione ipsius socie tatis. Nam maritus socius z quilibet alius socius tacitum habet mandatum ab alio socio in contrac hendo. Iz expresse non mandetur ab altero socio si bi. nam socij inter se tacitum z recipꝛocum a lege vi dentur habere mandatum. nam socius alterius so/ cij tacitus videtur procuratoꝛ. vt est glo. notabilis in l. nemo ex socijs. z ibi Baldus. ff. pro socio. z est eti am glo. in. l. de pupillo. §. si plurium. ff. de noui ope ris nunciatio. z ita est intelligenda dicta lex omne es. quia sic loquitur qñ socius respectu societatis con traxit z respectu talis contractus ipe remansit obli gatus. Nam talis obligatio totam tenebit societa tem. z ꝙ dicta. l. omne es. intelligatur in contractu patet ibi. igitur infert ponendo illationem in contra ctu. z sic illud ex quo descendit illatio eodem modo loqui debt in contractu. nam illatio non sit ex diuer sis. vt in. l. papinianus exuli. z ibi Bart. ff. de mi. z in. l. finali. ff. de calumnii. z in. l. inter stipulantem. §. sacram. ibi. Sed hec dissimilia. ff. de verbo. obli gatio. z in. c. dilectus. extra de offi. ordi. cum ergo di cta. l. omne es. sic intelligatur. z est ipsa veritas ꝙ ille est verus intellectus. z practica illa que fit in dicto quarto contrario seu fundamento sic debet intelligi. scilicet in contractu. nam si glose sunt intelligẽde ẽm leges quas allegãt. vt d. Bar. in. l. ñ ỏsolũ. la segun da. §. si liberationis. ff. de libera. lega. a fortiori dicta doctoꝛum z practica seu decisio cuiuslibet alterius sic veniunt intelligenda naz potius est attendendus textus cum suo vero intellectu quam quelibet practi ca doctoꝛis seu glose ordinarie. nam non considera tur glo. cum inuenitur textus. vt in. l. j. §. licet. ff. de officio presi. z notat Archidia. in. c. nolite timere. xj. questione. j.. nam nullius practica seu glo. facit ius nisi rationem assignet z iuri conformez dando legi/ bus verum intellectum. vt notat Archidia. in. c. boꝛ tamur. lxxj. dicitur etiam si illa practica glo. seu. deci sio sit dñi pape. vt no. Imo. in. c. p tuas. de simo. z Archidia. in. c. nolite. xj. questione. iij. z nunq̃ sunt permittende glo. nisi veruz attribuãt intellectuz seu per illas verus sensus inducatur vel constructio grammaticalis ad litterarum intelligentiam expo natur z non quilibet intellectus per quem aliud tra hatur quã ipsa littera sonat. vt dicit in clemen. exiui. §. ij. ver. succedere. de verbo. significati. circa que videatis verba not. Bal. in auẽ. si qua mulier. in fi

Universidad de Deusto
Biblioteca

ne. C. de sacro sanct. eccle. si ergo qui ꝓ sua opinione dictã. l. omnes. allegant debent eam supradicto modo intelligere ⁊ glosare. scilicet quod loquatur in cõtractu gratia ipsius societatis celebrato. nos vero loquimur quoties maritus debitum celebrauit cum fisco ⁊ non ex contractu gratia ipsius societatis: immo gratia sui solius ⁊ omnimodo separate a qualitate ⁊ natura societatis. cum illud celebrauit mediante delicto per illud. scilicet q̃ maritus committat delictum. ⁊ sic q̃ per dictum delictum alienet bona non censetur vxor eademq̃ socia sua marito suo demandasse. Iz tacitum ⁊ inter se reciprocum habeant mandatum socij vt superius dixi. nam tale mandatum ad illicita non extenditur. cum etiam generale mandatum expressum ad talia turpia committenda non extenderetur. vt in. l. iij. ℌ. si procurator. ff. quod cui. iuris. ⁊ in. l. si procurator. ff. de condictio. indebi. ⁊ in. l. nam ⁊ nocere. ⁊. l. sequenti. ff. de pactis. nam delictum non est de administratione. vt tenet glo. in dicta. l. si procurator. ⁊ Iz habeat maritus generale mandatum a lege. vt dictum est. non tamen habet illud vt possit facere vxorem suam incidere in penam legalem. idest vt per confiscationem bonorum mariti confiscentur etiam bona que ibi communia habet vxor. quod si sic esset: esset pena legalis per. c. cum ꝑm leges. extra de here. libro. vj. In duobus tamen casibus faceret maritus tanꝯ tacitus generalis procurator vxoris vxorem ipsam incidere in penam legalem. Primo quando vxor illi marito mandasset expte. vt tale delictum committeret. Secundo quando vxor habuisset ratum delictum per maritum commissum. vt in dicto. ℌ. procuratorꝝ. ⁊ ibi expresse notat Baldus. nam in tali casu primo ⁊ secundo non solum vxor amisisset medietatem lucrorum: sed etiam propriam dotem. vt in. c. decreuit. de hereticis. libro. vj. ⁊ cum maritus committit delictum donat fisco q̃ patet: quia qui donat perdit. vt in. l. filiusfamilias. in principio. ff. de donatio. ⁊ qui committit delictum per confiscationem suorum bonorum perdit. vt de se patet. ⁊ procurator generalis ⁊ cum libera ⁊ expressius non potest donare. vt in. l. contra iuris. in fine. ff. de pactis. ⁊ in. l. si procurator tutorum. ⁊ Bar. in. l. procurator cum libera. in fine. ff. de procuratoribus. Baldus in. l. finali. in principio. C. quod cũ. co nã quãtũcũq̃ maritus potest facere quicquid vult de dictis bonis lucratis licite tamen intelligitur ⁊ non dissipando neq̃ donando. vt in. l. j. ℌ. j. ff. q̃ iussu. ⁊ Iz maritus de dictis lucris potest hodie facere vt de bonis proprijs. non tamen potest illa bona donare neq̃ dilapidare cum procurator generalis ⁊ cum libera hoc facere non possit quantumcumq̃ sit dictum q̃ faciat de illis rebus vt de re sua. vt notat Baldus in l. j. C. de boni. mater. ⁊ in. l. finali. in fine. C. de contraben. emptio. ⁊ sic delictum mariti non potest neq̃ debet nocere vxori ⁊ parti sue quam in societate cum viro suo habet. vt per totum titulum maxime per. l. ob maritorum. C. ne vxor ꝓ marito. ⁊ in. l. si duobus. ℌ. damna. ⁊ in. l. ad ea. ℌ. finali. ver. q̃ si in alea. ff. pro socio. ⁊ in dicta. l. si ex duobus. ff. de noxa. vt plenius dixi in primo fundamento q̃ ꝓ hac parte posui. ⁊ ad ea que ibi dixi. Circa hoc me remitto. Neq̃ etiam obstat textus in. l. si cum dotem. ℌ. si maritus. ff. soluto matrimonio. vbi vxor debet participare infortunium ⁊ calamitatem viri: quia illud est verum quando calamitas illa venit per casum fortuitum. non tamen per culpam viri seu dolum. nam tunc casus fortuitus toti societati venit imputandus. vt in dicta. l. cum duobus. in dicto. ℌ. damna. Secus tamen si ob culpam seu dolum mariti illud contingat. vt in dicto. ℌ. damna. Neq̃ illa decisio est vera que ꝓ contraria parte fuit posita in dicto quarto contrario. vbi fuit dictum. q̃ si maritus sine culpa sua deuenit ad paupertatem non potest vxor petere dotem ꝑm formam legis si constante. in principio. ff. soluto matrimonio. ⁊. l. vbi adhuc. C. de iure dotium. nam illa doctrina communiter reprehenditur. nam illam reprehendit Baldus in dicta. l. vbi ad huc. in quarta oppo. ⁊ Baldus Angelus Joan. de imola ⁊ Paulus de castro in dicto. ℌ. si maritus. ⁊ sic per hoc satis remanet responsum quarto contrario fundamento.

¶ Quinto respondeo ad ea que in quinto fundamẽto: quod ꝓ parte negatiua adduxi. vbi fuit dictum. q̃ si vnus sociorum furtum commisit q̃ illud furtum ideſt delictum vnius solius socij toti societati erit imputandum. vt in dicto quinto fundamento latius dictum est per textum in. l. si igitur. ff. pro socio. nam ad hoc possumus hoc modo respondere: quia illud est verum. q̃ furtum commissum per vnum solum sociorum nocebit toti societati quãdo altero sciente per alterum tale furtum contractum est. nam tunc cum

etiam alter socius furtum expresse non commisit eo ipso q̃ illud commisit tacite consentiendo alteri socio tale furtum perpetranti. ⁊ commodo illius furti communicando nimirum q̃ consequatur eodem modo damnum. ⁊ ita intelligitur dicta. l. si igitur. cum ita loquatur in expresso. vt ibi clare patet cum hec sit regula nature ⁊ iuris fori ⁊ poli. q̃ vbi commodum: ibi damnum. ⁊ econtra intelligantur. vt. ℌ. finali. in instit. de legi. pa. tu. ⁊ in. l. ꝑm naturam. ff. de regulis iuris. ⁊ in. ℌ. cum autem. instituta. de contraben. emptio. ⁊ in. l. finali. ℌ. cum in secunda. C. de furtis. ⁊ in l. id quod. ff. de peri. ⁊ commo. re. vendi. secus tamen est quando vnus socius solus perpetrauit furtum altero non consenciente immo penitus ignorante: quia tunc illud furtum tantummodo nocebit furanti socio ⁊ non alij nocenti. vt in dicta. l. si igitur. clare disponitur cum pena suos ⁊ non alienos debeat tenere actores. vt in. l. sancimus. cum similibus. C. de penis. ⁊ sic dicta. l. si igitur. quam ꝓ prima parte negatiua vno modo induxi ⁊ non vero potest nunc vero ⁊ fideli modo induci ꝓ hac secunda parte affirmatiua. ⁊ sic per illam probatur q̃ si sit in scia ⁊ ignorans maritum suum commisisse tale delictum heretice prauitatis. cum ex illo nullum ipsa commodum consequatur non debet pati damnum. ⁊ sic ipse maritus propter suum delictum non nocebit vxori ignoranti. Secus si ipsa sciente ⁊ tacente maritus tale delictum perpetrasset: quia tunc non solum dicta lucra: ſed etiam suam dotem perderet. per. c. decreuit. de here. libro sexto. vt dixi in supra proxima quarta responsione.

¶ Restat nunc ⁊ sexto respondere ad ea que dicta fuerunt in sexto fundamẽto. q̃ fortissime obstat huic parti affirmatiue. vbi dictum fuit. q̃ maritus si voluerit potest dicta bona sic obtenta durante matrimonio vnuita ⁊ contradicente vxore vendere ⁊ sic alienare. cum verbum venditionis signifficet omnem alienationem. vt in. l. statu liberi a ceteris. ℌ. finali. ff. de statu libe. ꝛc. ⁊ q̃ committendo maritus dictum delictum alienat. ergo ꝛc. ꝑm q̃ latius ⁊ clarius in dicto sexto fundamento dixi. ⁊ ante q̃ veniam ad solutionem huius contrarij pono in presentiarum verba formalia. l. fili. vt facilius eidem possim respondere. ⁊ hec sunt verba legis fili. ccuj. Si alguno seyendo casado con su muger compro alguna heredad o otra cosa que gano estãdo en vno cõ su muger. estos bienes que assi compra pueda los vender el marido si menester le fuere. en tal que lo no faga maliciosamente. maguer la muger hauis su meytad en aquella ganancia delo que el marido ha comprado. Et quia dicta. l. fili. supra proxima loquitur per verbum speciale scilicet vendere. ibi dum dicit. Pueda los vender. Ne aliqui possint mihi opponere dicentes. q̃ alia lex est que huius legis fili. est declaratoria que loquitur generaliter per verbum alienare. ⁊ eam subticco ⁊ sic non fideliter loquor. ideo etiam volo ipsius legis declaratorie hic verba formalia ponere in illa parte que facit ad nostrum propositum. ⁊ est lex quarta que incipit. Enlas cortes ꝛc. in ver. otrosi. quasi post medium ipsius legis in titulo. iij. delas ganancias quinto libro. enel libro delos ordinamentos. cuius verba sunt hec que sequuntur.

Otrosi que los bienes ganados ⁊ mejorados ⁊ multiplicados durante el matrimonio entre el marido ⁊ la muger que no fueren castrenses ni quasi castrẽses que los pueda enagenar el marido durante el matrimonio si quesiere sin licencia nivoluntad de su muger. ⁊ que el tal contracto de enagenamiento valga: saluo si fuere probado que se fizo cautelosamente por defraudar o damnificar ala muger.

¶ Venio nunc ad solutionẽ supradicti contrarij. ⁊ dico q̃ illi legi fili. potest pluribus modis responderi. Et primo sic dicta enim lex fili. que dat viro facultatem alienandi exemplificat casum expressum. scilicet in contractu emptionis ⁊ venditionis. ⁊ in illo contractu quecumq̃ illorum lucrorum alienauerit vir nullo modo remanet ipse vel heres seu successor suus obligatus vxori ad restitutionem partis bonorum vxorẽ contingentium que per virum supra dicto modo alienata sunt cum lege permittente hoc faciat maritus non debet ex tali facto teneri neq̃ obligari. vt in. l. graccus. C. ad legem iuliam. de adulterijs. ⁊ in. l. sancimus. C. de administratio. tuto. vel curato. ⁊ in. l. damni. ff. de regulis iuris. Sed in casu nostro illa lex hoc non permisit. scilicet q̃ maritus possit alienare dicta bona per delictum. cum in tali alienatione non consistat venditio: immo perditio. vt de se patet. vt supra dictum est. ⁊ inferius patebit. ⁊ sic a contrario sensu illud. ideſt talem alienationem expresse vetuit vt argumento tex. in. l. ex eo. ⁊ ibi Bal. ff. de testi. ⁊ in. l. qui testamento. ℌ. mulier. ff. de testamẽ. ⁊ in. l. j. ℌ. j. ⁊ ibi doctores. ff.

Universidad de Deusto
Biblioteca

de offi. eius cui mã. est iurisd. z cum illa lex stili. in vno casu expresso hoc permisit. scilicet in contractu in alio casu idest in alienatione que fieret per delictum tacite videtur prohibere. vt in. l. cum ita legatum. ff. de conditio. z demonstratio. z in. l. marius. C. de procura. in. l. labeo. ff. de compen. z in. l. prætor ait. ff. de iudi. z in. c. qualis. xxvj. distin. z. xv. questione. iij. c. ō crimine. z. xly. distin. c. disciplinã. als diceremus q dicta lex stili daret facultatem delinquendi si intelligeretur de alienatione que fieret mediante delicto q cē non debet. nam nullis vijs neq; alio modo quis est inuitandus neq; inducendus ad delinquendum maxime per legē. vt in. l. iurisgentium. §. si ob malefic̃ium. ff. de pactis z est tex. iūcta glo. in. l. iij. in prin. ff. de iureiurã. z in. l. generaliter. ff. de verbo. oblig. z in l. si plagij. eodem titulo. nam lex no debet dare occasionem delinquendi. vt dicit Bal. in. l. ij. in. iij. nota. C. de indi. vidu tollen. auferenda est materia delinquendi per ipam legem. vt est textus in. l. j. z ibi Bal. ff. nau. caupo stabu. z in. l. j. in principio. ff. ad macedonianū. z consuetudo statutum vel iuramentum non possunt aliquem astringere ad peccandum. vt in. c. constitutionem. in glo. vltima de verbo. significa. libro. vj. vt dicit Joan. an. in. c. extirpãde. in ver. consuetudine. de preben. q omnis consuetudo iuramentum z priuilegium quo nutriri potest peccatū nō valet. z ad papam pro talium reformatione est recurrendum. z illud nemo potest dare peccandi licentiam vt in. c. ecclesie. in glo. añ penul. xcvij. distinctio. quia peccatum z delictum lex non permittit nec deus admittit. vt in. c. qui peccat. xxiij. q. iij. z. c. deinde. xxvj. distinctio. neq; lex stili vel ordinamenti videtur cogitasse de tali alienatione que fit per delictum ne detur materia delinquẽdi. vt in. c. delinquẽdi. vt i. l. cõuenire. ff. de pactis dota. z in. l. si vn⁹. §. illud. §. ō pactis. Cum ergo in hoc casu marito non detur licentia alienandi per delictum ab ipa lege immo denegetur vt dictum est tenetur ad restitutionem bonorum que als vxor habitura fuisset delicto non commisso. z per cõsequens fiscus tenebitur vxori tanq̃ successor mariti vt in. l. ij. C. ad legē iuli. de vi. pu. vel priua. z in. l. fiscus. in principio. ff. de iure fisci. z in. l. z omnes. ff. de bonis damna. posito casu q per dictum delictū trãsferat in fiscum maritus. non solum partem eidem marito contingentem: sed etiam partem ad suã vxorem pertinentem. argumẽto tex. in dicta. l. z omnes. z tex. ff. de iure fisci. in. l. senatus. §. senatum. z cetera que notantur per Bal. Ange. Jo. de imo. z Pau. ō castro. in. l. si marito. in principio. ff. solu. matrimo. nihilominus tenebitur fiscus vxori per dicta iura ad restitutionem sue dimidie quã in dictis bonis habebat ad quam partem vxor habebat contra successores mariti vel officium iudicis vel denegationē actionis per que remedia poterat vxor compellere successores ipius viri imputare in solam partem ipius viri z non vxoris q maliciose ipe maritus alienasset. argumento tex. glo. z que notat Bar. in. l. si soror. C. ō collatio. innicto tex. in. l. adeo. in. §. quid enim. ver. q in alea. ff. pro socio. z sic posito casu negato q per delictu ipius mariti omnia transferanē in fiscum nihil ominus tenebitur ad dandum vel ad restituendum nam quotiens quis tenetur ad aliquid dandum. vt esset fiscus in hoc casu posito q in eum transferantur omnia bona. vt dictū est nihilominus potest trãsferri dominium. lz actione personali teneat. vt in l. si socius. z ibi hoc notat Pau. de castro. ff. si certū petatur. z in. l. non ideo minus. ff. de rei vendicatio. z in. l. quoticns. C. eodem titulo. z sic non sequitur potest transferre dominium: ergo ad restitutionem non teneatur: immo tenetur per dicta iura. Et q dicta. l. stili. loquens in casu expresse venditionis non extendatur ad alium casum in ipa lege non expressum. probatur sequentibus fundamentis. casus nō exꝑssus immo omissus remanet in dispositione iuris communis. vt in. l. commodissime. ff. de libe. z postu. z in l. si cum dotem. in principio ff. solu. matrimo. z in. l. si extrancus. ff. de conditio. ob cau. dato. z ius commune dictat q socius propter delictum socij non perdat suam partem quaz in societate habet. vt supra in primo fundamento pro parte affirmatiua adducto latius probatum est: ergo per illam. l. stili. non probatur q maritus idemq; sue vxoris socius committendo delictum hereticc prauitatis faciat vxorem suam priuari sua medietate legali bonorum. cum talis casus sit per illam omissus. Propterea lex recipit declarationem z interpretationem gratia turpitudinis z iniquitatis vitande z repellende ne innocens puniatur. vt in. l. ij. C. de nox. z in. l. sancimus. C. ō peni. sic ergo. d. l. stili. debet interpretari z declarari tali modo in presenti. vt vxor que innocens est nullo modo puniatur cuz sit ignorãs delicti q in dubio presumitur ignorare. vt in. l. ven⁹. ff. de ꝓba. z ē glo. ordi

naria. z no. in. c. decreuit. de here. libro. vj. z sic dicamus q propter mariti delictum non amittat suam medietatem lucrorum quã als amissura non fuisset. Preterea quoticns lex exorbitat a iure communi no est extendēda ad similia. vt in. l. in bijs. z. l. qō ratione. ff. de legi. Sed sic est q dicta. l. stili. exorbitat a iure commum q patet: quia socius non potest vendere partem socij multo socio. vt in. l. j. C. commu. diui. z in. l. si socius. ff. si certum petatur. z in. l. nemo ex socijs. ff. pro socio. z q dicta. l. stili. permittit scilicet q inuita vxore socia possit vendere dicta lucra tã pro parte sua q pro parte vxoris. z sic exorbitat: ergo non debemus illam legem loquentem in casu expresso venditionis ad similia trahere: ergo ad delictum per que eodem modo contingit alienatio. vt supernus dictum est. Preterea lex exorbitans corrigit in casu expresso. vt in. l. non est nouum. ff. de legi. ergo non corrigit in casu non expresso cum ergo dicta lex stili. corrigat ius cõmune in casu expresso venditionis non debet corrigere in casu non expresso delicti. Preterea quod enim expresse non mutat quare stare prohibet. vt in. l. sancimus. C. de testamen. z in. l. precipimus. in fine. C. de appellatio. z in. l. finali. C. de ede. si prima. sed sic est q per dictaz. l. stili. nō est expresse mutatum q per alias leges erat mulieribus concessum. scilicet q habeant medietatem dictoꝝ lucrorum nisi marius vendiderit illa. z in hoc casu vxor nil habebat cum expresse in hoc casu sunt mutate dicte leges: ergo in casu quo maritus committit delictum per quod eodem modo alienat vxor nõ priuabitur sua medietate. cum dicta. l. stili. in hoc casu expresse non loquat: ergo in hoc casu non mutauit leges antiquas. z sic remanēt in suo vigore q vxores habebant suam medietatem cum per dictas leges sit eis concessa. z per dictam. l. stili. non est eis expresse adempta. Preterea causa conuentionis separata ē a causa delicti. vt tenet Bal. in. l. dotis. C. de iure. dotium sed ūc est q dicte leges stili z ordinamenti loquuntur de conuentione. dum lex stili. dicit q possit vendere. z venditio est conuentio. vt in l. j. §. conuentionem. z in. l. conuentionum. ff. de pactis. z dicta. l. ordinamenti. dum loquitur de alienatione que similiter est conuentio: ergo q dicitur cum conuentione. vt maritus per conuentionem possit dicta lucra alienare separatum est a causa delicti. vt sic per delictum nō possit hoc facere. Preterea quotiens cūq; in lege no ē scripta ratio diffinitiōis non est recedendum a verbis ipius legis. posito etiam q de mente legis illud appareret. vt in. l. non dubium. C. de legi. cum ergo in dicta. l. stili. non sit scripta ratio legis in contractu loquentis. vt in ipa patet non est a verbis ipi⁹ expressis recedendū. z sic cū loquatur in alienatione que fit per venditionem in illis terminis dicte legis stili est intelligenda. non autē in alijs terminis extraneis idest in alienatione que possit fieri per delictum. Preterea nunq̃ sunt subintelligendi extrinseci intellectus. vt in. l. sciendum. ff. de verbo. obligatio. z in. §. fi. institutio. de fideiusso. cum ergo dicta. l. stili. expresse loquatur in contractu si volum⁹ eam extendere in delicto esset ei dare subintellectum extrinsecum qō esse non debet. vt dictum est per dictam. l. sciendum. Preterea per repetitiones z taciros intellectus non debet induci correctio legum. vt est glo. nota. in. c. cupientes. §. q si per viguit. de electio. libro. vj. quam glosam reputant singularez Joan. de imo. in. l. j. in. iij. collum. ff. de testamen. si ergo dicta lex stili. repeteretur z subintelligeretur in alienatione que possit fieri per delictum (cum illud exꝑsse non dicat) essent multa iura correcta de quibus supra dictum est in fundamentis omnibus que pro secunda parte affirmatiua adduxi. vt ergo non corrigantur cum in dubio cuitanda sit legum correctio. vt in. l. vnica. C. de inoffi. dota. z in. l. precipimus. in fine. C. de appellatio. non est intelligēdus tacitus intellectus. neq; repeti debet q illud quod permittitur marito vt possit priuare vxorem suam sua medietate bonorum per contrattum repetamus. z q eodem modo possit eam priuare per delictum. qō non est concedēdum per rationem iam dictam. Preterea a forme legis est seruiendū. vt in. l. certa forma. C. de iure fisci. libro. x. z in. l. non aliter. ff. de lega. iij. z in. l. certo generi. ff. de serui. rusti. prediorum. z in. l. vnica. §. si vero. C. de cadu. tollen. z in. l. vnica. C. de pecu. eius qui. liber. meru. z in. c. ad audientiam. extra de decimis. sed sic est q per dictam. l. stili ē data certa forma per quam maritus potest priuare vxorem suam sua medietate bonoꝝ. s. illā vendendo. ibi dum dicit. Estos bienes que ansi compra pueda los vender el marido. ergo illi forme est seruiendū. z ꝑ illam z illum modum alienandi maritus possit vxorem priuare suo debito legali. non tamen per alium modum esquitum alienandi cum ille modus per dictam legem nobis non est traditus: ergo illi modo z forme non est seruiendum cum non sit nobis per illam. l. stili. traditus sz alius. scilicet venditionis non delicti. Preterea que per legem specialiter

non sunt remota veteribus legibus comprehendun
tur. vt in.l.precipimus.in fine. cum similibus. C. de
appellatio. sed sic est q̃ per dictã.l.stili. non est specia
liter dictum.l.q̃ maritus committendo delictum po
test ꝓximum sua parte priuare: ergo q̃ dicitur veteri
bus legibus introducentibus q̃ de obtentis durante
matrimonio habeat medietatem non est remotus
per dictam.l.stili nouas. ergo in casu tantũmodo spe
ciali in quo loquitur. scilicet in venditione potest pri
uare suam ꝓximum sua parte cum in hoc casu sint re
mote leges antiqne. z tamen non in casu in quo ma
ritus commisit delictum cum in dicta.l.stili. de alie
natione que possit fieri per delictum specialiter nõ lo
quatur: ergo iste casus. scilicet quando maritus com
misit delictum comprehendatur sub legibus veteri
bus quibus ꝓximus habet suam medietatem: ergo in
hoc casu quando maritus delinquit tanq̃ sub veteri
bus legibus comprehenso. non perdit ꝓximus me
dietatem. ℙretera quando lex statuit aliquod spe
cialiter in vno casu eius cõtrarium censetur regula
riter statutum. glo. est in.c. ne aliqui in verbo cepta
de here. libro. vj. glo. in. c. presenti. de prebendis. eo
dem libro. cum ergo in dicta.l.stili. in vno tãtũmodo
in speciali casu sit dispositum vt possit fieri alienatio.
scilicet per contractus in alijs omnibus casibus qui
bus possit de iure cõtingere alienatio. vt est in nostro
casu. scilicet quando per delictum bona confiscãtur.
hoc est alienantur videtur dicta alienatio prohibita.
z sic videtur statutus q̃ nõ possit fieri dicta alienatio
vt potest. ℙretera non est extẽdẽda dispositio ad
ea de quibus cogitatum non docetur. vt in.l.aquilia
na. z in.l.qui cum tutoribus. ff. de transac. ℒum er
go non fuit cogitatum per conditionem illius legis
de alienatione per delictum contingente. sed tantum
de alienatione que posset fieri contractu mediante: er
go non est facienda extensio de alienatiõe que fit per
cõtractum ad alienationem que fit ex delicto. z q̃ nõ
possit doceri q̃ per conditionem illius legis fuit cogi
tatum de alienatione que fit mediante delicto appa
ret: quia non videtur cogitatum illud quod nõ ẽ ver
bis expressum. vt in.l.labeo. ff. de supel. lega. z cum
in dicta.l.stili. alienatio que fit per delictum nõ ẽ ver
bis expressa non videtur de ea cogitandum. z sic di
cta.l.stili. non habet locũ in casu in quo maritus com
misit delictum heretice prauitatis per q̃ suam tan
tũmodo partem. non autem partem ꝓximis aliena
uit cum dicta.l.stili. hoc non cogitauit. vt dictum est.
ℙretera non est nostrum legem extendere. vt in
l.si vero. §. de viro. ff. soluto matrimo. sed ad princi
pem pertinet legem extendere. vt in.l.j. z finali. C. õ
legi. z.vj. questione. j. c. sicut. z habitur in dicto. §. de
viro. vt in alia questione vtitur his terminis ℙau.
de ca. in.l.certi conditio. in principio. in.ij. collum. ff.
si certus. petat. z cum dicta.l.stili. loquatur tantum
modo in contractu per nullum qui non habeat pote
statem condendi legem preter solum principem po
test extendi ad delictum. cum ergo illa lex stili. nõ est
per principem declarata extensa neq̃ interpretata.
vt non solum intelligatur in casu quãdo maritus cõ
traxit vendendo: sed etiam quando deliquit hereticã
do per neminem alium iudicem neq̃ doctorem po
test extendi neq̃ interpretari: ergo illa.l.stili. non pro
bat illud ad quod allegatur ꝛc. ℙretera specificata
causa specificatũ debet producere effectum. vt no
tat ℙal. in.l.certi conditio. in prin. in.ij. collum. in
ver. oppo. q̃ certi conditio frustra ꝛc. ℒum ergo in
dicta.l.stili. est specificata causa qua mediante debet
fieri alienatio scilicet venditio. vt in dicta.l.stili. ibi dũ
dicit. ℙueda los vender. vel contractus. vt in dic
ta. ordinamenti. ibi dum dicit. ℒ que el tal contra
to de enagenamiẽto ꝛc. specificatũ debet producere
effectum. z sic effectus qui ex huiusmodi alienatione
sequatur sit translatio dominij ex venditione seu alio
contractu prouenies. non autem q̃ descendat ex de
licto nam tunc specificata causa ex contractu seu ven
ditione non producebat specificatum effectum im
mo generalem quia trãslatio dominij generaliter su
mitur que ita sumitur ꝓ illa que descendit ex cõtrac
tu sicut ꝓ illa que descendit ex delicto. z sic effect⁹
non esset specificatus. ℙretera cum illa lex stili nõ
dicat neq̃ loquatur in alienatione que fit mediante
delicto: sed tantum de alienatione que fit mediante
contractu. nec nos dicere debemus. vt in.l.illam. C.
de collia. z in.l.dissencientis. C. de repudi. z in.l.cer
ta forma. C. de iure fisci. libro. x. z in. §. consi. derem⁹.
in auc. de trien. z semi. colla. iij. z istud fundamentus
incidit in idẽ quod supra proximum fundamentus:
sed quia coadiuuat illud ideo posui istud incontinen
ti post illud. ℙretera que difficultas fuisset condẽ
tibus illam.l.stili. addere casum omissum. scilicet de
alienatione que posset contingere per delictum si vo
luissent talem casum intelligere. vt in.l. vnica. §. fi
nali. C. de cadu. tollẽ. z in.l.nõ aliter. ff. deleg. iij. z in
c. ad audictã. ō decimis. z.xxxj.q.j. §. quomodo vir
ginib⁹. z de cõse. dist. iiij. siquis presbyter. ℒũ ergo
illum casum non expressit conditor illi⁹. l. stili. immo

obmisit noluit illum in illa lege intelligi sed tantum
in expresso. i. in alienatione que fieret per contractũ.
ℙreterea in materia correctoria nõ debm⁹ accipe.
intellectum ꝑsertim improbãdo verba p q̃ inducatur
correctio. ll. vt notat Joan. de imo. in.l.j. ff. de testa.
per id qõ habẽt in.l. ꝓcipimus. in fi. C. de appella. z
per id qõ notat glo. in dicto. c. cupiẽtes. §. q̃ si p .xx.
immo potius debemus accipere intellectũ per quẽ iu
ra turibus concordentur. vt in. §. quibus. in ꝓma cõ
sti. C. in dicta.l.j. C. de inoffi. doti. z cum verba posi
ta in dicta.l.stili. loquãtur tantũmodo in contractu si
ea improprijamus extẽdẽdo ad delictum inducetur
correctio. ll. per talem intellectum. vt nõ solum dicte
leges corrigantur in casu in dicta.l.stili expresso. sed
etiam in casu ibi nõ expresso qõ esse non debet. vt su
pra dictum est: ergo accipiendo. d..l. stili. in suis ver
bis propriis non dicemus q̃ habeat locum quando
maritus deliquit quemadmodum quando cõtraxit.
sed tãtũmodo quãdo cõtraxit vẽdẽdo vt alio siti mo
do per cõtractum contrahendo z non delinquendo.
ℙrerera cum illa lex stili. in cõtractu emptionis z
vẽditiõis loquat̃ z vtatur illis terminis. non habet lo
cum nisi ꝑm casus z terminos. lege illa stili compre
hensos. ℙhoc tenet in expresso ℙal. in aut̃. cui reli
ctum. in. v. collum. in ver. sexto nota ꝛc. C. de indi. vi
dui. tol. vbi ipe sic ait. Sexto nota ibi dum dicit ꝑm
casus z terminos q̃ lex nõ habet locum nisi ꝑm ca
sus z terminos lege comprehẽsos. cum ergo dicta.l.
stili. loquatur in bijs terminis emptiõis z vẽditionis
nõ debet habere locum in alijs casibus z terminis. i.
vt eam.l.stili. loquẽtẽ in alienatiõe que fit per contra
ctum trahamus ad alienationem que fit per delictũ
qõ nõ est faciẽdum per predicta. ℙretera in dubio
est stãdum verbis legis expressis z nõ subintellectis.
vt i. i. j. §. si is qui natem. iũcta sua glo. ff. ō exercito.
cum ergo verba. d. l. stili. expresse loquãtur in vẽditi
one in illo casu si maritus alienauit vẽdẽdo nõ habe
bit ꝓximus partem in. d. lucris. nõ autem. d. l. stili. habe
bit locum in illis que per aliquos subintelligũtur. s. p
delictum: ergo maritus delinquẽdo nõ alienat par
tem ꝓximis. ℒt sic cum debeamus attendere verba
ipius. l. stili. que nõ loquitur generaliter per verbum
alienare: sed tãtum per verba specialia. s. vendere. z
sic nomẽ vẽditiõis ponitur stricte ꝓ illo solo cõtrac
tu vẽditiõis: nõ tamẽ ꝓ alio cõtractu seu ꝓ delic
to. z q̃ nomẽ vẽditiõis solum ponatur ꝓ isto con
tractu emptiõis z vẽditionis z nõ ꝓ alio. not. per
glo. z doctores in.l.j. C. de iure emphi. z in.l. ex hoc
edicto. §. alienare. ff. de aliena. iudi. muta. cau. facta z
cum nomẽ vẽditiõis in dicta.l. stili. positum sit speci
ale derogat omni alij alienatiõi cum alienatio sit ge
nus vt in.l. alienatiõis verbo. ff. de ver. ligni. z gene
ri per speciem derogatur. vt in.l.in toto. ff. ō regu. iu
ris. z in.l. ꝓrem. §. codicillis. z in.l. seruis vrbanis.
§. finali. ff. delega. iij. non debemus dicere q̃ illa lex
stili. permittat marito alienare partem ꝓxis delin
quẽdo ꝙ tãtũmō cõtrahẽdo. ꝓterea ista lex stili ẽ cõ
suetudo. vt inferius latius apparebit. z tũc potest ar
gui per simile cõsuetudinis quando sumus in mate
ria cõsuetudinis. secus quãdo sumus in alia materia
extra cõsuetudinẽ: quia tũc nõ possumus arguere p
simile cõsuetudinis. vt tenet glo. z ibi ℙal. in.c.j. in
ꝑn. de feudi. cogni. in vsi. feu. sed sic est q̃ ista nõ sunt
similia. s. contrahere z delinquere: quia illa sunt simi
lia quorum qualitas est vna. vt ẽ tex. in.l. ideo quia.
ff. de legi. notat ℙal. in loco preallegato. ergo nõ ẽ
bonum arg. potest alienare per cõtractum ergo per
delictum. ℒt si aliqui voluit dicere q̃ ista cõsuetudo
alienãdi. nõ solũ ẽ obseruata in contractu sed etiã in
delicto. hoc debet probare cum cõsuetudo consistat
in facto z facta nõ presumãtur ꝑsertim que sunt cõ
traria iuri vel rõni. vt i. c. j. de cõ. li. vj. z q̃ nõ sit ca
dẽ rõ. vt i alienationeque fit p delictũ q̃ ẽ in alienatio
ne que fit per contractum. neq̃ argumẽtatio de vno
ad aliud non procedat. tene glo. z clarius ibi bal. in
c. j. §. calidis. quasi in fine. ij. collum. de prohibi. feu.
aliena. per Fede. vbi ipe sic dicit z sic concludẽ q̃ est
differentia vtrum delinquat vasalius alienãdo an
aliter puta felloniã committẽdo. hec sunt verba bal.
Sed gratia lucidatiõis supradicti itellectus cõtra
istum intellectum z contra ea que dicta sunt in ista
prima responsione ad hanc. l. stili. ℙ ponio sequen
tibus modis z primo sic. nam lz dicta.l.stili. loqua
tur per verbum venditionis. z sic per verbum q̃ pri
ma facie videtur speciale. attamen nihilominus ver
bum venditionis significat omnem alienationem.
vt in.l. statu liberi a ceteris. §. finali. ibi dum dicit.
Quoniam lex duodecim tabularum emptionis ver
bo omnem alienationem complecti videtur. ff. de sta
tu liberis. z est etiam ter. in. l. quicunq̃. §. ei ad
quem. ff. de instito. acti. ergo non refert q̃ dicta.l.
stili. loquatur solummodo per verbum venditionis.
cum illud idem significet q̃ verbum alienationis
z istud ẽ bodie clarum z expeditus per. l. iiij. in titulo
iiij. lib. v. ordinamẽtorus. vbi sic dicitur. Que el ma
rido los pueda enagenar. ℒt sic loquitur generali
ter per verbum alienare. z cum non solum maritus
alienat quãdo vẽdit: sed etiã quãdo ōlinquit. vt in

Universidad de Deusto Biblioteca

c.cũ fm leges.de hereti.lib.vj. ergo quẽadmodũ vẽdẽdo in qua vẽditiõe verificaꝫ alienatio põt maritus priuare vxorem sua parte.ita in delicto in quo eodem modo verificatur alienatio potest dictam vxorẽ sua parte priuare. Secundo arguo sic quoties in.l. ponitur verbum frequentius beue fit extensio ex idẽptitate rationis.vt est glo.in clem ẽ.ꝑma.de rescript. sed sic ẽ ꝙ in.d.l.stili.ponitur verbũ ꝙ significat frequẽtiã.ergo nõ solũ.d.l. stili,habebit locũ in illo casu in quo loquit̃.s. vẽdẽdo.sed extendit̃ ad aliũ casum. s.delinquẽdo.⁊ ꝙ in.d.l.stili. sit verbum frequẽtiã significãs:patet qr loquit̃ de cõtractu emptiõis ⁊ venditiõis qui frequẽtior ẽ ceteris cõtractibus. vt notaꝫ insti.de vsucapi.in ꝑn.⁊ ꝙ glo.in.l.ij.in ꝑn.ff. de vsucapi.ꝑ empto. Tertio facit contra ꝓdicta.nã exẽpla nõ inducũt dispositionẽ.vt in.l.obligationũ substantia.ff.de actio.⁊ obliga.neqꝫ artant regulam.vt in.l.pdiculis.ff.labeo.ff.de auro ⁊ argẽ.lega.⁊ in.l. dãnt infecti stipulatio.ff. de damno infec.⁊ in.l.scire oportet.ff.nõ iuste.ff. de excusa.tuto. ⁊ cura. ⁊ in.l.j. ff.ꝙ vulgo.ff.de.vi ⁊ vi.arma. ⁊ cum in.d.l.stili. ponaꝫ exemplũ in alienãte ꝑ vẽditionẽ:ergo illa regula nõ artaꝫ ad illud solũ exẽplũ:imo verificaꝫ ĩn quo cũqꝫ alio actu ꝑ quez introducit̃ alienatio.s.alio mõ cõtrahẽdo seu delinquẽdo. ¶ Quarto contra ꝓdicta oppono.nam certum est ꝙ potius attendẽda est mens ⁊ rõ illi⁹ legis stili.ꝙ̃ verba ipius legis.vt in.l. adigere.ff.ꝙ̃uis.ff.ỏ iure patro.cũ ratio legis sit anima legis.vt in.l.cum pr̃.ff.dulcissimis.ff.deleg.ij.⁊ cũ vbi bz locũ rõ legis.ibi ⁊ lex. vt in.l.fi.C. de indi. vidu.tol.⁊ notat Bal.in.l.fi.in.iiij.q.C. de here.insti. Sed sic ẽ ꝙ rõ ⁊ mens.d.l.stili. ẽ ꝙ marit⁹ possit alienare dicta bona ꝑ quẽcũqꝫ modũ alienãdi: ergo illã mẽtẽ debemus attẽdere qua decidit̃.ꝙ nõ solũz maritus vẽdẽdo:sed,ctiã alienãdo per delictũ priuet vxorẽ suã sua medietate maxime p.d.l. ordinameti. que generaliter loquit̃.nã quẽadmodũ vxor participat cõmodũ illoꝝ bonoꝝ ꝑ quẽcunqꝫ actũ acquisito rũ.ita participet ꝑ oditionem dictoꝝ bonoꝝ ꝑ quãcũ qz causam alienatoꝝ cũ vbi sperat cõmodũ ibi ⁊ dãnũ attẽdere dz.cũ sit regula fori ⁊ poli. vt in.ꝙ.fi. insti.de legi.pa.tu.nã oĩs res ꝑquascũqꝫ causas nascitura ꝑ easdẽ dissoluit̃.vt in.l.nil tã naturale.ff.de regu.iuris.⁊.l.sicut ab initio.C. de actio.⁊ obliga. ⁊ in c.j.extra de regu.iuris. ⁊ cũ etiã cõtrarioꝝ eadem sit disciplina.vt in.l.j.ff. de bijs qui.sunt sui vel alie.iuris.⁊ insti.eo.in ꝑn.⁊ insti.de tute.in ꝑn. Sznõ obstãtibus supradictis fundamẽtis. Teneo nullo mõ dictã.l.stili. intelligi in casu in quo marit⁹ deligt ꝑ ea q̃ supra dicta sunt.⁊ rñdeo nũc ꝑ ordinẽ.⁊ ꝓmo ad pmũ argumẽtũ.⁊ dico ꝙ.d.l. statu liber.a ceteris.ff. fi.neqꝫ.d.l.quicũqꝫ.ff.is quẽ nõ obstãt bijs que tn ꝑ ma respõsione data ad.d.l. stili dixi.nam lz verus sit ꝙ verbũ vẽditiõis significat omnẽ alienationẽ generalẽ.illa tn alienatio venit restringẽda fm rationem ⁊ mentem illius.l.stili.vt in.l. adigere.ff. ꝙ̃uis. ⁊ ibi Bar.ff.de iure patro.que rõ.d.l.stili.fut . naz ꝑpterea cõcedebat marito alienare dicta bona.vt tali mõ alienasset⁊ ꝑ dictã alienationẽ aliquod cõmodũ potuisset obuenire sibi ⁊ vxori suc. ⁊ dicta lucra augmẽtareuẽ.non tn vt alienaret pdẽdo qõ ꝑbaꝫ ibi in.d.l. stili.dũ dicit. Si meneſter le fuere.⁊ ibi dũ dicit. En tal q̃ no lo faga maliciosa mẽte.⁊ si.d..l.stili.intelligerẽ ꝙ maritus potuisset ptẽ vxoris alienare cõmittẽdo dictũ delictũ.talis alienatio nõ eẽt marito necessaria.neqꝫ fieret sine malitia.imo ꝑ talez alienationem maritus ⁊ vxor pdidissent.vt de se patet.nã qñ aliqs lucrareꝫ aliqd indebite nisi rõ legis restringereꝫ. tũc talis legis rõ venit restringẽda. vt est tex.in.l. gradatim.ff.⁊ si lege.ff.de mu.⁊ bono.⁊ no.Bar.in.ff.ꝙ̃uis.⁊ sic rõ.d.l.stili. venit restringenda ad casum ibi quo marit⁹ alienat vẽdẽdo.nõ tn delinquendo. Vel possimus rñdere ꝙ verbũ vẽditiõis cõprehẽdit omnẽ alienationẽ q̃ ex cõtractu depẽdet.⁊ ita intelligantur dicta iura in.d.statu liber.a ceteris.ff.fi. ⁊.d.ff. ei ad quẽ.nõ tn alienationẽ q̃ ex delicto causaꝫ.lz dicaꝫ omnẽ cõprehendi.ista dictio vlis restringit̃ vt supra diri.nã hoc signũ vlẽ omne nõ ꝑ omnia est omne. vt in.l.j.ff.delega.j.⁊ in.ff.j. insti.de dona.⁊ in.l.creditor.ff.de bonũ.aucto.iudi.posse. ⁊ lz alienatio sit genꝰ reducitur ad alienationẽ que fit ꝑ cõtractũ⁊ ad suaz speciẽ.⁊ sic genus ponitur ꝑ specie.vt in.l. nõ videt̃. ff.de iudi. Neqꝫ eodem mõ obstat tex.in.d.l.ordinameta.que generaliter loquit̃ ꝑ verbuz alienare.nam potest illi rñderi.vt supra respõsum ẽ. Vel possumꝰ illi rñdere:qr in.d.l.stili.ponit̃ species inquãtũ loquitur ꝑ verbũ vẽditionis que ẽ species alienatiõis.⁊ in d.l.ordinameti.ponit̃ genus inquãtũ ponit̃ verbuz alienatiõis cõprehẽdẽs omnẽ actũ ꝑ quẽ põt cõtingere alienatio.vt in.l.fi.C. de rebus alie.⁊ nõ alie.⁊ cũ.d.l.ordinameti.cõtinẽs genꝰ veniat ad declarationẽ.l.stili.cõtinẽtis speciẽ. Dicimus ꝙ genus ẽ reductũ ad speciẽ.⁊ qñ genus est reductũ ad vnã speciez assumit eius naturã.vt in.l.si optio. ibi ad ynum ⁊c. ff.de optio.lega.⁊ tenet Bal. ꝑ illaz legem in auẽ. hoc inter liberos.C.de testamen.⁊ sic lz.d.l.ordinameti.loquaꝫ generaliter ꝑ verbũ alienationis. illa tn alienatio referẽ ad vẽditionẽ.vel possumꝰ illi.l. ordinameti hoc mõ rñderi.qr.d.l.ordinameti loquẽs generaliter ꝑ verbũ alienare ẽ interpretans legẽ stili loquẽtẽ specialiter:ergo dz intelligi in casu legis interpretate.⁊ sic ꝙ verbũ alienatio referaꝫ ad vẽditionẽ. vt in auẽ.de filij autẽ dota.instru.natil.in fi. ⁊ est tex. cũ glo.sup verbo cõsuetudine.in clemen. statutũ.de electio..vbi ꝑ modernos ⁊ in.l.inter socerũ.ff. cũ inter.ff.de pactis dota.quẽ tex.ad hoc aliegat Jo.an. in.c.dispẽdia.de rescrip.lib.vj.⁊ est glo.in.c.is q. de electo.codẽ libro.nã lex declarãs nõ extendit̃ ad casuz nõ cõprehẽsuz sub lege declarata.vt ẽ tex.in.c. si cui.de electio.in.vj.⁊ glo.in clemen.ꝙ circa.co.ti.⁊ glo.in.c.lz epũs.de ꝓbẽ.lib.vj.⁊ tenet Jo.an.in.c.statutũ.de sen.excõ.codẽ libro.⁊ in.c.auaricie. sup verbo dignitatis.de electio.codẽ libro.cũ ergo.d.l. ordinameti.sit declarãs.l.stili.lz loquaꝫ generaliter ꝑ verbũ alienare dz intelligi in casu legis interpretate que loquit̃ ꝑ verbũ vendere.⁊ ad illã alienationẽ referẽ dictũ verbũ alienare. ⁊ sic maritus põt alienare vendẽdo.nõ tn delinquendo.nã cũ.l.illa ordinameti. sit noua respectu.l.stili.⁊.l.stili sit antiqua respect.l.ordinameti.illa lex ordinamenti dz trahi tanꝙ̃ noua ad legẽ stili tanꝙ̃ ad antiquã vt in.l.lz ⁊ posteriores . ⁊ ibi Bar.ff.de legi.cuz ergo neqꝫ lex declarata neqꝫ declarãs loquañ de alienatiõe que possit fieri ꝑ delictũ in dubio debemꝰ illas intelligere in casu exꝑsso in lege declarata ꝑ ꝓdicta iura.⁊ sic cũ tale verbũ.s. alienare ꝑ delictũ nõ adaptenẽ illis legibꝰ. nõ habebit locũ dispositio dictaꝝ legũ.vt i.c.qñ de vita ⁊ honc.clc.⁊ glo.magna in fi.in clemen.j. de sen.excõ. ⁊ [illegible].in.c.in nostra.de iuiuri.⁊ in.c.maiores.ff.ceterũ. de baptis.⁊ in.c.debitũ.co.ti.⁊ in.c.si pr̃. de testa.lib. vj.⁊ cũ illa.l.stili sit penalis.qr inuita vxore põt maritus alienare dicta lucra:lz loquaꝫ ꝑ verbũ alienare qõ ẽ generale.i hoc tn casu nõ extẽdit̃ ad largaz nec lataz significationez vocabuli vt est glo.sup.parte sacris in clemen.i.de consangui.⁊ affini. Neqꝫ obstat ꝙ posset dici.illa lex ordinameti loquit̃ de contractu ibi duz dicit. Eq̃ el tal cõtrato de enagenamiẽto ⁊c. ⁊ ex cõtractu nascit̃ obligatio.vt in.l.licet.ff. ea obligatio.ff.de ꝓcura.⁊ notat insti.de actio.in ꝑn.⁊ obligationẽ appellam⁹.nõ solũ eã q̃ ex contractu descendit.sed etiã eaz q̃ ex delicto nascit̃.vt in.l.omnẽ.ff.de iudici..⁊ insti.de obliga.q̃ ex deli.nas. in rubrica ⁊ sic apparet.ꝙ.d.l.ordinameti vel aliaz stili intelligam⁹ in omni alienatiõe mõ fiat ꝑ cõtractũ mõ ꝑ delictuz. Nã ad hoc possumus respõdere:qr illud bz locum quo ad iudicia. nã quẽadmodũ dz cõuenire vel sortiri forum in loco cõtractus.ita eodẽ mõ in loco delicti:qr vtroqꝫ casu videt̃ cõtrahere. non tn habebit locũ supra dicta regula ꝓprie loquẽdo:qr ꝓprie loquẽdo eã appellamus obligationem q̃ descẽdit ex cõtractu ⁊ nõ ex omni cõtractu.sed ex eo ũtraxat qui ẽ ex vtraqꝫ ꝑte obligatoꝝ⁹.vt in.l.labeo.ff. cõtractuz.ff. de ver.signi.obligationẽ aũt ex delicto descẽdẽte un ꝓprie appellam⁹ cõtractũ.vt no.glo.in.d.l. omnẽ. ⁊ in.d.ff. cõtractũ.⁊ i dictis legib⁹ stili ⁊ ordinameti debem⁹ ꝓꝑe cõtractũ.itelligere ꝙ cũ sint exorbitãtes a iure cõi.vt supi⁹ dictũ ẽ. Et ꝑ ꝓdicta videt̃ respõsuz alij obiectiõi q̃ hoc mõ possit fieri. cũ maritus cõmisit delictũ hereticę prauitatis.⁊ bona sua ipo iure sũt trãllata in fiscũ videt̃ marit⁹ delinquẽdo facere contractũ donatiõis cũ fisco qõ ꝑz:qr qui donat ꝑdit . vt in.l.siliusfamilias.in ꝑn.ff.de dona.⁊ iste ꝑ delictum perdit.vt ꝑz clare.⁊ sic delinquẽdo donat⁊ donãdo cõtrahit.vt in.l.donatiõis.C. qõ me.cau. ergo de ꝓmo ad vltimũ maritus cõtrahit. ⁊.d.l.stili declarata ꝑ.d.l.ordinameti.loquit̃ de cõtractu.ergo bz locum in marito delinquẽte ꝙ ꝑ dictũ delictũ priuet vxorez suã sua medietate bonoꝝ . nã ad hoc ꝑz respõsio ex superioribꝰ:qr lz cõtractꝰ sit donatio ꝑ.d.l. si donationis. impropꝛie tn ẽ cõtractus cũ nõ sit ex vtraqꝫ ꝑte obligatoꝝ⁹.vt in.d.l.labeo.ff. cõtractũ. ⁊ not .glo.in l.cõtractus.in ꝑn.C.de fide instrumẽ.⁊ no.Bal. in d.l.si donatiõis.⁊ in.d.l.cõtractus.⁊ cũ hic sumus in exorbitãtib⁹.vt supraꝰ dixi.nõ extẽdit̃ ad cõtractum impropꝛiũ.nã dicit Bar.in.l.labeo.ff.cõtractũ. iuncta sua glo.ꝙ si statutũ disponat ꝙ de quolibet cõtractu soluatur gabella nõ dz solui de cõtractu donationis.nã cũ statuta sint stricti iuris ⁊ sunt ꝓprie intelligẽda si loquañ de cõtractu.nõ habẽt locũ in cõtractib⁹ ex vna ꝑte tãtũ obligatoriis: quia dicunt̃ impropꝛie cõtractus vt ibi. ⁊ hoc secutus fuit Bal. in.d.l. cõtractus. qõ etiaz ꝑz:qr appellatiõe alienatiõis nõ cõtinet̃ ꝓꝑe donatio.vt ẽ tex.in.c.j.de feu.nõ habẽte natu.feu.⁊ in.l.j.C.de bonis mater.cũ ergo.d.l.ordinameti dicat ꝙ põt alienare videt̃ ꝙ nõ possit donare cũ appellatio.vt dixi alienationis non cõtineat alienatio per iura iã allegata. Hinc ẽ ꝙ dicit Jo.de imo.in.l.v.ff.de verbo.obliga..ꝙ statutum faciens. mẽtionẽ de cõtractu nõ bz locũ in stipulatiõe q̃ nõ ẽ vltro citroqꝫ obligatoria ꝙ̃uis large appellẽt cõtract⁹.vt in.l.j.ff.de pactis.⁊ notat glo.magistralis specifice.⁊ ibi Bal.in.l.ij.in.iiij.colũ.C. ỏ iure emphi. ¶ Secũdo respõdeo ad ea que dicta fuerũt in secũdo cõtrario.s.ꝙ lz.d.l.stili.loquaꝫ ꝑ verbũ emptiõis cũ ille cõtractus sit ceteris frequẽtior ex idẽptitate rõnis fiat extẽsio ad alios cõtract⁹ ⁊ ad ea etiaz q̃ dicta

fuerũt in tertio cõtrario. s. q; exẽpla neq; disponebãt neq; artabãt regulã. nã quo ad ꝑmum. ego fateor q; lꝫ. d. l. stili. loquatur in contractu vẽditionis tamẽ extendatur ad alios contractus vltro citroq; obligatorios. vt in dicta. l. ordinamenti. lꝫ probabiliter potuisset teneri contrarium per ea que dicta sunt. sed nego q; illa lex stili seu ordinamenti loquens de contractu extendatur ad delictum. Ad secundum cõtrariũ dico. q; in. d. l. stili seu alia ordinamenti nõ ponit ꝑmo regula. z postea exemplum. vt faciunt infinite leges inforciati. sed exemplum posuit pro decisione. z sic exemplum non descendit ex decisione. sed decisio dicitur descẽdere ex dicto exẽplo q; sũt omnimodo diuersa vt dicit in simili. Regula nõ facit ius: sed ex iure regula venit. vt in. l. j. z ibi Bar. ff. de regu. iuris. nam quãdocũq; lex vel statutũ ꝑmo ponit regulam. z postea ponit exemplum tũc cõprehẽdit etiam alios casus q; exemplificatos. per tex. in. l. damnuꝫ. in fi. sed quando non ꝓcedit per modum regule. sed disponens in quodam casu tunc ad alium etiaꝫ simile non extenditur si disponat ꝓter ius commune vel in casu odioso. vt in. l. si vero. §. ò viro. ff. solu. matri. Hec sunt verba formalia Pau. de cast. quẽ ipe sic ponit in dicta. l. damn. in fi. cum ergo dicta. l. stili. hec omnia habeat. vt supra dictum est. nõ extẽditur ad alium casum etiam similem quã in ipa. l. nominatum. Non obstãt etiã ea que dicta fuerũt in quarta oppositione huius prime responsionis ad dictam l. stili. vbi fuit dictum. q; potius erat attẽdẽda ratio z mẽs legis q; verba. vt ibi dixi. quia ad hoc possum⁹ respondere. imo q; mẽs intentio ratio z anima legis stili z ordinamenti fuit illa de qua superius dixi. scilicet q; maritus alienando cõtrahẽdo preiudicet vxori. non tamen delinquendo. nam dicta. l. stili. in vna parte dicit. q; maritus possit vendere bona obtenta durante matrimonio z. l. ordinaměti declaratoria. l. stili. dixit. q; talis contractus valeat. z sic verba contractus posita in lege declarante z interpretante referuntur ad verba venditionis posite in lege declarata. non tamen ad alienationeꝫ que per delictũ posset contingere cum neq; in lege declarata. scilicet illa stili. neq; in. l. declarante. scilicet illa ordinamenti. alĩ q; fuit facta mentio de delicto. neq; de illo fuit cogitatum. vt superius dixi. nam cuꝫ. l. stili. protulit illa verba vẽditiõis. z. l. illa ordinaměti. ptulit illa verba cõtractus videntur de illis tantum intelligere. nã prolatio verborum designat z declarat mentem intellectus. vt de consecra. distin. iij. in ꝓpo pater. Et ratio que illam practicam stilũ seu cõsuetudinẽ fuerit fuit quia si lex daret viro facultatem acquirendi z ponere cum in necessitate acquisita cum sua vxore cõmunicãdi. z postea non habuisset potestatẽ quesita alienandi sequerentur multa inconuenientia. Primuꝫ q; melioris conditionis esset vxor q; vir. q; esset contra naturam societatis qõ esse non debet. vt in. l. si nõ fuerint. ff. pro socio. Secundum quia cum vxor de acquisitis potuisset acquirere medietatem z eaꝫ semper retinere. adeo q; maritus illam non potuisset alienare constante matrimonio nisi pro sua parte. z maritꝰ teneat sustinere matrimonij. vt in. l. ꝓ onera oneribus. C. de iure dotium. z in. l. dotis fructus. eodem titulo. ff. z in. l. si cũ dotẽ. §. sin autem in fin. ff. solu. ma. z in. l. sigs q; vxore. in ꝑn. z. §. j. ff. de dona. inter virum z vxo. z in. l. quintus. in fi. eodem titulo. z i. l. fi. in ꝑn. ff. de doli excepti. vxor. ò acquisitis acquirẽdo pro medietate z illam semper retinendo z eaꝫ vẽdere marito suo non permittendo semper esset ditior maritus vero pauperior. cum de acquisitis non habuisset nisi medietatem tantũmodo. z propter onera matrimonij que sunt multa. vt in dictis iurꝫ necessitatur etiã suã partẽ vendere z sic remaneret pauperior. z ipa vxor tacite diceretur suum maritum spoliare qõ eẽ nõ dꝫ. vt in. l. j. z in. l. si vir. ff. ò vs. pro. dona. z in. l. j. ff. de dona. inẽ vi. z vx. z in. l. cũ multe. §. sanctimus. C. ò dona. ante nupti. Tertiũ cẽt inconuenies q; si maritꝰ nõ potuisset alienare quesita nisi ꝑ ptẽ sua sine cõsensu mulieris. forte mulier nõ cõsentiret. lꝫ ex tali cõsensu seqrẽt eidẽ femine cõmodũ cũ plerũq; etiã ipius femine aduersus cõmoda ꝓpria inuenitur laborare cõsiliũ. vt in. l. si pr̃. in fi. C. de spõsa. naꝫ mulier cõsentiẽdo alienatiõi rei ꝓprie ꝑ maritũ faciende videt z decreꝫ donare z raro inuenitur mulieres donare cũ genꝰ mulierum sit auariſſimũ. vt. l. si a spõso. C. de dona. ante nup. z in. l. si stipulatũ. in fi. ff. de dona. inẽ vir z vxo. z in. l. lꝫ si ego. in fi. ff. ad vlleya. z lꝫ mulier semel suo marito cõsensisset circa alienationẽ incõtinẽti reuocasset suũ cõsensuꝫ dicẽdo se eẽ deceptã a viro suo z ipiꝰ suasiõbꝰ in se cõsensisse. z sic mutasset votũ z cõsiliũ in quolibet momẽto cuꝫ femina incõstãs z momẽtanea sit. vt in. l. filia. z in. l. cũ te. C. de inoffi. testa. z variũ z mutabile semp femina ꝓducit. vt in. c. fortis. in fi. de verbo. signi. z in. l. rẽ ꝑ bẽdẽda. C. de isti. z sub. sub cõdi. fa. z forte. maritꝰ. vt ipa cõsentiret excoriaret eã vt facit dñs qñ seruus nõ vult adire hereditatẽ. vt in. l. cũ ꝓponas. C. de here. instit. z lꝫ eã excoriaret non ꝓpterea eã castigaret q; lꝫ subiaceãt decẽ milibꝰ castigatoribꝰ ob id nõ castigank. vt in aut̃. de resti. z ea q; ꝑ. §. hec igit. col.

iiij. cum imisibiles z vento sunt leniores. Unde illud Quid leuius fumo flamma: quid flamma ventus: quid vento mulier: quid muliere nihil. z ꝓpter omnia supradicta q; de feminis scribi nõ poterãt. multe rixe z discordie orirentur inter virum z vxorem q; esse nõ debet. nam debet tolli occasio per quã generetur causa perfidie seu indignationis incõmodo. vt in. l. fi. C. ne fideiuss. doti. deu. z hãc occasionem tollit. d. l. stili. quia cũ mulier nõ habeat causam cõtradicendi viro alienãti dicta lucra vir libere z in pace. illa alienabit si sibi proficuuꝫ fuerit. z sic nõ erit rixa neq; perfidia inter cõiuges. Quartum esset inconueniẽs. q; leges loquentes de dictis lucris z dicentes q; vxores partiçẽt cõmoda rerum obtentarꝫ durãte matrimonio z volẽtes q; vxores habeãt occasionẽ acquirendi supradicto modo paucis vicibus obtinuissent. z raro contingerent quod esse nõ debet. nam ad ea que raro accidunt iura nõ debent adaptari. vt in. l. ex bijs. z i. l. nam ad ea. ff. de legi. z ꝓ glo. in. c. litteras. ò despõ. impube. Et q; si. d. l. stili. facta nõ fuisset. dicte leges raro contingissent sic probatur nouꝫ acquisitio bonorum nõ potest esse sine industria z diligentia. vt in l. si defunctus. in fi. ibi dum dicit. Neq; enim pauperibus industria vl̃ augmẽtũ patrimonij qõ laborib⁹ z multis casib⁹ querit interdicẽdũ ẽ. C. arbi. tute. z in l. j. C. ꝓ socio. z in. l. si nõ fuerint ibi plerũq; enim tãta ẽ diligẽtia ꝛc. ff. ꝓ socio. cũ vigilãtibus z non dormientibus iura subueniãt. vt in. l. pupillus. in fi. ff. de bijs que in frau. credi. z in. l. qui autem. §. sciẽdũ. eo. ti. z in. l. summa. §. sed si alij. ff. de pecu. z bona industria z diligẽtia cõsistit inutiliter vẽdẽdo z vtil⁹ emẽdo. vt in. l. seruos. in fi. ff. de pigno. actio. z in. l. si heres. ff. ad legẽ fal. z sic ꝑ ꝓdictã cõtractationẽ supradicto modo exẽplificatã acquiruntur lucra z raro inuenitur q; homines quãtũcũq; ditiores possint semper emere z acquirere sine eo q; aliq̃d vẽdãt penitus de bijs q; iã acq̃sita sũt z in hoc casu cõmunia habẽt cum ergo. d. l. stili. dedit facultatẽ marito q; potuisset vendere bona obtenta constante matrimonio vl̃ da re occasionẽ marito. vt ꝓ sua q; vxore z successoribus eorum acquirat z pro omnibus lucretur que via acquirendi esset precluſa viro acquirenti si non potuissent lucra semel obtenta pro parte vxoris alienare in casu sibi necessario. vt ergo. dd. ll. dantes vxoribus causam acquirendi adaptarentur ad ea que frequentius accidunt fuit facta dicta. l. stili. z altera ordinamenti q; totum retorqueretur in contrarium si per dictam. l. stili. maritus potuisset alienare malicio se. z in casu non sibi necessario q; esset qñ cõmitteret delictũ heretice prauitatis ꝑ qõ perdit z nõ lucratur. z sic per. d. l. stili. dicte leges ò lucris loquẽtes adaptantur ad ea q; frequẽtius accidũt. nã. d. l. stili. fuit facta ad cõfirmationẽ aliaꝝ legũ de lucris loquentiuꝫ: q; fauor qui fuit vxoribus cõcessus ꝑ dictas leges loquẽtes de lucris ꝑ illã. l. stili fuit cõfirmatus ꝑ rationẽ iam dictã cum dedit z inuenit modũ per quẽ mariti potuissẽt acquirere z de acquisitis vxores cõmunicare q; non est ꝙ dicta. l. stili intelligeretur. vt eam aliqui intelligunt. scilicet q; per modũ delinquẽdi alienet vir partẽ vxoris. nam tunc illud qõ esset per dictam. l. stili introductum in fauorem mulieris. z tam laudabilis z priuilegiate societatis redundaret in eiꝰ odium z damnum quod esse non debet. vt in. l. q; fauore. C. de legi. cum nulla iuris ratio aut equitatis benignitas paciatur. vt ea que salubriter pro vtilitate hominum introducunt durioꝛi interpretatione cõtra ipoꝝ cõmoda ad seueritatem produceantur. vt in l. nulla. ff. de legi. Et si. d. l. stili intelligeretur de alienatione que fieret mediante delicto dicerem⁹ q; dd. loquẽtes de lucris corrigerẽtur per. d. l. stili. nõ soluꝫ in casu in eadem lege comprehenso. sed in casu tacito q; de iure nõ admittitur. vt supra probatum est. Et illud quod supra dictum fuit omnis res per quascũq; causas nascit ꝛc. z contrariorum ꝛc. nõ est contra ea que supradicta sunt. sed potius facit pro hac cõclusiõe affirmatiua hoc modo inducẽdo vt si aliqua lucra licito z honesto modo durante societate sunt que sita quemadmoduꝫ vxor dictis lucris sic quesitus cõmmeat. ita eodẽ modo quando maritus licite z honeste alienauit. scilicet vendẽdo vl̃ aliquo simili z honesto modo alienando. vt in casu expresso in. d. l. stili. vxor participet alienatiõi cũ sine hoc cõtractu z hinc similibus homines viuere nõ poterat. vt in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. z iure. z in. §. ius autem gentium. iusti. de iure natu. gen. z ciui. z sic in supradicto exemplo habẽt locuꝫ supradicte regule. Omnis res z cõtrarioꝝ. s. qñ licite acquirunt̃ z licite alienantur. nam quãdo licite acquirũtur non erat suum correlatiuũ q; illicite alienẽtur. scilicet per delictum cuꝫ talis alienatio nõ potest aliquo modo cõuerti in cõmoduꝫ bonoꝝ acquisitoꝝ durãte matrimonio quod nõ fuit intẽtio illius legis stili. z quẽadmodũ maritus per illicitã cõtractationem nõ acquirit aliquid vxori sue respectu talis questus illiciti. vt in. l. si inter fratres. §. socium z per cõtrarium. ff. pro socio. ita si voluerit cum vxore sua communicare. lꝫ propter volũtatẽ viri volẽtis cum ea communicare erit cuꝫ vxore cõmune. tamẽ maritus tenetur ad restitutionem sue partis. z eo

dem modo vxor priuabitur sua parte que fuit acquisita propter illicitum questum: ergo a cõtrario sensu i casu in quo vir lucratur honeste z iuste z licite acquisiuit. lz ipe (propter suum dolum culpaz z maliciã) teneatur ad restitutionẽ sue partis. z pditionẽ ipius vt ẽ in casu nõ. nõ tñ vxor veniat punãda sua pte cuz innocẽs sit z ignorãs delictũ mariti. z lz. d. l. stili. dedit viro facultatem dicta lucra alienandi intelligitur illam dare ꝑm arbitrium boni viri. vt licite cõtrahat vẽdat z negocietur. nõ tamen vt perdat vel destruat seu lapidet. vt ẽ ter. nota. z ibi Bal. in. l. societatem. ff. pro socio. z in. l. thays. ff. de fideicõ. liber. z sic p dicta sũ expedit⁹ de ista ꝓma rõsiõe ad. d. l. stili.

¶ Secũdo dico q possumus illi. l. stili. seu. l. ordinãti hoc modo respõdere. z q nõ obstat bijsq̃ dicta sunt in secũda parte affirmatiua quamtumcũqz det marito liberam facultatem dicta lucra alienãdi. naz lz quis habeat liberam rerum administrationẽ a lege vel ab homine. nõ propterea potest donare vel aliqd diminuere de illis reb⁹ quas administrat. sed bene vtiliter fideliter z pficue administrare z gerere bona side. vt in. l. si filiusfamilias. in pn. ff. de dona. z in l. ab agnato. ff. de cura. furio. z in. l. lucius. §. fi. ff. de admi. tuto. z cura. z in. l. seruus furiosi. ff. de manumis. hinc venit q lz filiusfamilias habeat peculij liberam administrationẽ. nõ ꝓpterea põt de illis rebus peculiaribus sine ex̃pssa volũtate patris aliquid donare. hinc etiã venit q tutor vel curator nõ põt de reb⁹ pupillarib⁹ vel minoris aliquid donare. vt in dictis iurib⁹ trahitur. sed sic ẽ q maritus qui habet liberã bonoz administrationẽ p dictas. ll. stili. z ordinameti si committẽdo delictũ heretice prauitatis alienasset. talis alienatio nõ eẽt vtiliter fideliter ꝓficue z bona side facta: imo debemus de necessitate cõfiteri talẽ alienationẽ nihil aliud eẽ q̃ quãdã donationez. vt tenet Alexan. de imo. in expresso. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. in. xxv. col. ver. itã adde q applicatis bonis filij ꝛc. cũ per hanc alienationem maritus diceret fisco donare. z sic donando perdere p ter. no. in. d. l. filiusfamilias. in prin. z hec alienatio est a lege interdicta ipi marito p iura lã allegata. z p. d. l. stili. ibi duz dicit. Si menester le fuere. z ibi. En tal que lo no faga maliciosamẽte. z in altera lege ordinamẽti. ibi dũ dicit. E que el tal cõtracto de enagenemiento vala: saluo si no fuere pbado que se fizo cautelosamente por defraudar z damnificar a la muger. Facit etiam pro hoc: quia ille cuius bona sint cõfiscata. vt ẽ in pũti cũ dedit occasionẽ cõfiscationi dicit male vt substãtia sua z vxoris. vt est glo. nota. quaz ibi sequũtur Bal. z Jo. de imo. in. l. ij. z glo. j. in ver. quartus si maritus. ff. solu. matri. iunctis notatis in. l. vbi ad huc. C. de iure doti. z in auc. q locum. C. de colla. z i. l. si cõstãte. in pu. ff. solu. matri. adeo q dixit Bal. quẽ ibi segt Jo. de imo. l. d. l. ij.. q lz bona alicui⁹ nõ sint cõfiscata si tamẽ aliquis ẽ in bãno dict male vti substãtia sua. Cum ergo maritus cõmittẽdo tale delictum si alienasset per illud omnia lucra diceret illa donare seu illis bonis male vti.. nõ potest habere locum ille intellectus. vt dicamus q per talem administrationem in qua verificaretur dilapidatio z perditio seu donatio dicatur maritus partem sue vxoris z suam alienare ea omnia in fiscum effectualiter transferendo quod esse non debet. nam lz suam partem per dictum delictum alienat cũ in ea sit moderator z arbiter. vt in. l. nemo. C. de iude. z in. l. in re mandata. C. manda. non tamen sic erit in re aliena idest ad vxorem pertinẽte cum id quod nostrum est sine facto nostro ad aliuz trãsire nõ debet. vt in. l. cũ mãdati. C. mãda. z in. l. id qõ nostruz. ff. de regu. iuris. z ad huc auderem dicere vnum aliud. q lz. dd. ll. stili z ordinamenti darent marito liberam potestatem donãdi z dissipãdi dicta lucra committẽdo delictum heretice prauitatis potest alienare ea lz per tale delictum cõtrahatur donatio quia nõ videtur cogitatum de donatiõe seu dissipatione que possit per dictũ cõtingere cũ dare occasio delinquẽdi. vt in. l. cõuenire. ff. de pactis dota. z in. l. si vnus. §. illud. ff. de pactis. z hoc ꝓpter quãdam notabilem decisionẽ Ange. in. l. si filius. ff. de damno infecto. vbi ipe dicit q si pater cõcessisset filio peculiuz ꝓfectiũ. idest eidem dedisset liberam potestatem administrãdi dictũ peculiuz z etiam vt potuisset illud donare z dissipare q publicatis bonis ipius filij in quibus verificatur donatio nõ intelligitur cõfiscatum dictum peculium. nam nõ videtur cogitatum q pater daret licẽtiam filio tali modo donare seu dissipare ne videatur ei data materia delinquẽdi per dictam. l. conuenire. z hoc dictum Ange. refert z sequitur Alexan. ẽ imo. in. d. l. si finita. §. si. de vectigalib⁹ in. xxv. collũ. ver. item adde q publicatis ꝛc. z sic lz dicta lex stili. z ordinameti. darent marito liberaz potestatem donãdi seu dissipãdi dicta lucra non potuisset eandem in fiscum trãsferre per delictum marit⁹ q ẽdignũ nota quãto magis q in dicta. l. stili z ordimẽti nõ datur facultas donãdi vel dissipãdi. immo. ex̃sse admittur: ibi. En tal que lo no faga maliciosamẽte. ꝛc. z posito q daretur non haberet locum in hoc casu. nam si in dispositiõe hominis nõ habet locum cõfiscatio multo

minus in dispositione legis cum maioz sit prouisio hominis q̃ legis. vt in. l. fi. C. de pactis conuẽtis. z l. maritus. C. de procu. z in. l. labeo. ff. de compen. Facit etiaz ꝑ hoc vna solẽnis determinatio Ange. in. l. si filius. C. de boni. ꝓscrip. vbi ipe ponit hec verba formalia. Ultimo no. q i tñ ẽ odiosa bonoz cõfiscatio q in cõfiscatiõe nõ veniũt bona publicati alteri quocũqz mõ concessa. lz possit ad libitũ reuocari p q̃ pz. q lz marit⁹ possit mediãte lege ad libitũ reuocare alienãdop cõtractũ bona acquisita seu a lege cõcessa vxori. nõ tñ dicta bona veniũt in confiscatione mariti. q̃ ẽ notãduz z ꝑ hac pte ego allego ter. in. l. creditor. §. lucius. ff. mãda. qui ẽ ter. ad hoc no. z clarus melior q̃ ali⁹ quẽ rogo omnino videas. Et circa hanc secundaz respõsionem z pro fundamẽto ipius videatis ea que dixi in. xiij. oppo. ad quartum fundamẽtum pro parte negatiua adductuz. z hec que hic dico sunt addẽda bijs que ibi dixi.

¶ Tertio dico q possum⁹ illi. l. stili. z alteri ordinamenti rñdere. nã qñ lex vel canõ ꝑuat aliquẽ suis bonis ꝓpter suũ delictũ. talis lex vel canõ ẽ penalis. vt dicit z notat Bal. in. l. si. in ver. quero quot sint iura ꝛc. C. de boni. liber. cũ ergo marit⁹ ꝑdeat suis bonis ꝓpter delictũ heretice prauitatis. ꝑ. c. fm leges. de here. lib. vj. illud. c. ẽ penale. ergo est restringẽdũ. vt in. l. interpretatiõe. z in. l. si preses. ff. de penis. z in regula odia. de regu. iuris. in. vj. z in. l. semp. ff. ō regu. iuris. z sic erit trahẽdũ z restringẽdũ ad ptẽ quã maritus hz in dictis lucris. nõ tñ ampliãdũ ad aliã ptem vxoris. cuiꝰ q vxor neqz cõscia delicti neqz particeps fuit in eodẽ. z sic. d. l. stili. z altera ordinamenti q̃ pmittũt viro dicta lucra alienare intelligit in casu expresso in. d. l. stili. hoc pmisisse. s. cõtrahẽdo. nõ tñ in casu tacito z omisso. s. delinquẽdo cuz tal⁹ casus tacit⁹ z omissus remaneti dispositiõi curi cõis. vt l. l. cõmodi. ff. de liber. z postu. q ius cõe dictat q soci⁹ delinquẽdo quoad seꝛ suã partẽ habebitur ꝑ delinquẽte. non tñ quoad vxorẽ neqz ad ipius partez ꝑ ea q̃ in fundamẽtis adductis in scõa pte affirmatiua dixi.

¶ Quarto illi. l. stili. rñdeo. nã lex nõ debet offẽdere naturã. vt not. Bar. in. l. lege. in. fi. no. C. de legi. here. sed si. d. l. stili. intelligerẽt q nõ solũ marit⁹ alienet suã partẽ ꝓpter suũ delictũ. sed etiã partem que ad vxorẽ ō iure dicit ptinere dicemus illã legẽ offendere naturã. q̃ ꝓz: qz natura prohibet neminem locupletari cum aliena iunctura z solicitudine cũ vigiliis z lugubrationib⁹ alienis. vt in. l. nã hoc natura ff. de condi. inde. z in. c. locupletari. de regu. iuris. li. vj. sed si fiscus nõ solum haberet partẽ ad maritũ pertinentẽ sz alteram partem vxori competentem quam sibi lex concessit propter suum laborem curaz solicitudinem: vigilias quas promiscue cuz marito suo in dictis lucris habet assidue vigilãdo diceretur. tunc fiscus cum aliena iactura locupletari. q neqz esse debet per dicta iura neqz principes neqz serenissimi reges nostri quos deus per plura tempora regnare permittat volunt immo quottidie mãdãt assidue qz laborant in iusticia exhibenda. Preterea nõ potest negari q ista lex stili vt eam intelligũt cõtrariam tenẽtes opinionẽ sit extensiua. z per eam vtunt argumẽto a simili sic dicẽdo maritus constante matrimonio potest per contractum alienare z cum similiter p delictum alienet ne mirum q maritus cõmittẽdo delictum priuet vxorem sua medietate bonoz vt eaz priuaret per cõtractum. nã dico q tale argumentuz non procedit. nam argumẽtuz a simili desiderat equitatem. vt dicit tex. z ibi Bal. in. c. j. ibi equitas. de allodijs in vsi. feu. vbi dicit Bal. hec verba formalia ista nota q argumẽtũ a simili desiderat equitatẽ que similes casus coniungit vnde statuta omnia extensiua interpretationem recipientia debent fundari in equitate argumenio huius notabilis littere. z non est illa equitas quando maritus alienat per delictum q̃ esset quando alienat per contractum. nam quando per contractũ alienarent vxor participat pecuniã ex tractã e dicta venditione. z sic si fuit priuata re habũ dat pecunia q non esset qñ p delictum alienasset. vt ergo dicta. l. stili. intelligatur nature conformis: z eam non offendere: immo q sit iusta debemus eã intelligere supradicto modo. z q dicamus q medietas dictorum bonorum cum vxoribus propter delictum heretice prauitatis condemnatorum remanere dicatur. z circa hanc quartã responsionez videatis que dicta sunt in secũda respõsiõe data ad secũdum fundamentum pro prima parte. negatiua adductuz vbi feci mentionem de dicto nota. Bal. in. l. fi. C. de boni. mater. z. d. l. ij. ff. de inter. z relega. que iura huic decisioni sunt necessaria.

¶ Quinto dico q possumus illi legi stili respõdere hoc modo. nam si dicta. l. intelligeretur in casu in quo maritus alienasset per delictum. dicemus q per illam. l. stili. esset tacite concessum q alis per alias essz expresse prohibitum. pro cuius euidenti z declaratione presuppono. q prodigus est ille qui neqz tempus neqz finez expensarum habet sed bona dilapidando z dissipando profudit. vt in. l. j. ff. de cu. furi. z pro

di. Item est presupponendum q̃ prodigo interdicitur administratio bonorum. vt in dicta.l.j. z fere per totum titulum.ff. de curato.furio. cum enim maritus delinquit committendo delictum heretice prauitatis manifestus est prodigus. vt est glo. notabilis in.l. furiosi.ff. de regu. iuris. que dicit. q̃ ille qui cõmisit crimen lese maiestatis dicitur prodigus cum per tale delictum omnia bona perdat cuꝛ nullus dicitur magis dilapidare q̃ ille qui committit crimẽ propter quod bona confiscantur. vt est textus z ibi notat Ab. in.c. ex litteris. de pigno.. quia non solum dilapidat z dissipat: sed etiã modo perdit. vt de se clare patet: ergo est bonis sibi interdictum z sic non potest alienare. z si diceremus q̃ per dictam.l. stili permitteretur marito committenti delictum alienare esset p eandem legem marito prodigo tacite permissuꝫ q̃ per dicta iura de prodigo loquentia expresse est prohibitum quod esse non debet. nam cuꝫ quid vna via prohibetur alicui ad id alia non debet admitti. vt in l. scire oportet. ff. si in rem. ff. de tuto. z cura. ab his z. ff. de bonorum possessio. l. non est ambigẽdum. ff. vbicũq;. Neq; obstat q̃ posset dici q̃ ea que dicta sunt haberẽt locum quando marito tanq̃ prodigo esset per iudicem sibi bonis interdictum. nam a lege non intelligitur prodigo tacite esse interdictum nisi p iudicem expresse sibi interdicatur. vt in.l. iulianus. z in.l. si furiosũ. ff. de cura. prodi. z furio. z notat glo. in l.j. eodem titulo. Quia ad hoc possumus respondere. q̃ hoc est verum q̃ non intellitur prodigo bonis esse interdictum per.l. nisi expresse. per iudicem interdicatur quando solum ipe sua bona z non aliena administrasset. naꝛ ita intelliguntꝫ dicta iura de interdictione legali loquẽtia. secus tñ ẽ q̃ non solũ administrat bona sua sed etiã bona aliena. nam tũc respectu bonoꝝ alienorum ꝓdigo ẽ interdictum ab ipa. l. donis. ita tenet no. Bald. in.l.j. ver. z ex hoc infero. ff. de cura. prodi. Pro quo allegat ipe ter. nota. in. l. fi. C. de senten. pas. z ꝓ hoc facit ter. in. l. libera in ꝑn. ff de pecu. z. l. cũ quis z. l. cũ cornelius. ff. de solu. z cuꝫ marit⁹ comisit delictũ heretice prauitatis z per illõ sua bona dilapidat nõ solũ administrat bona sua sed etiã bona aliena. s. medietatem illoꝝ lucrorũ que ad vxorẽ dicẽ pertinere incontinẽti cũ maritus ea acq̃siuit sine alia traditione per ter. in. l.j. ff. si cũ. l. se. C. p so. z ꝓbatur per dictã. l. stili ibi dõ dicit. Si aguerla muger auia su mitad en aquella ganãtia z per ter. in. l.j. ff. rerũ. amo. ne ergo. dicta. l. stili. videaẽ marito prodigo tacite permittere q̃ per alias legeserat sibi expresse prohibitum est intelligenda quãdo maritus alienauit proprie contrahendo non tamen delinquẽdo quia respectu talis alienationis diceretur maritus prodigus cũper talem alienationem certuꝫ sit maritũ dilapidare dissipare z perdere z sic ẽ sibi a lege interdictũ bonis per dictã. l. fi. que ẽ no. ad hoc

¶ Sexto dico q̃ possumus illi. l. stili respõdere nazilla. l. stili dicens q̃ maritus potest dicta lucra inuita vxore vendere seu alienare z q̃ talis cõtractus valebit vt dicit illa. l. ordinamẽti dico dꝫ intelligi z q̃ valebit quando contractus ille sit ꝑm bonum z sanuꝫ intellectum. vt tenet notãter Bal. in titulo de pace constã. ff. in nomine christi. in fine in vsu feu. vbi ipe sic inquit. nota q̃ contractus debet intelligi ad bonũ z sanum intellectum. q̃ tenc mẽti. si ergo dicta. l. stili intelligitur. non solum in casu in quo maritus contraxit. sed etiam in casu in quo deliquit tunc nomẽ cõtractus positum in dicta. l. ordinamenti seu stili. non intelligeretur ꝑm sanuꝫ z bonum intellectum: immo ꝑm dolum z fraudem z maliciam que omnia contraria sũt bone fidei z sano itellectui. vt in. l. ij. in fine. ff. ꝓcio. z in. l. iurisgentiũ. ff. sed fraudandi. ibi. Bono intellectu. ff. de pactis. Facit etiam text⁹. in simili in. l. cum tale. ff. ticius. in fine. ibi dum dicit. Nõ etiam dolus remissus intelligatur. ff. de cõdi. z demõ. z ibi doctores z textus in. l. venditionc. ff. j. ver. de tẽpore. ibi. scilicet de dolo malo. z qõ ibi notat Bar. ff. de bonis auctori. iudi. possi. z in. l. si libertus. ita iurauerunt. ibi. equum arbitratus sit. ff. de operis liber. z textus in dicta. l. prohibere. ff. plane. ibi. concessio tamẽ non est data. ff. q̃ videꝫ aũt clau. z ter. in. l. penulti. ibi. Sed eius negocium cuius gessit vtilitatem in cãrem spectandam esse. vt ergo nomen cõtract⁹ positũ in dictis legib⁹ supradicto mõ intelligaꝫ. dd. ll. veniunt intelligende in terminis in quibus loquunt. s. q̃ maritus cõtraxit nõ tñ quãdo deliquit ꝑ supradicta. cum delictum est dolus vel econtra dolus est delictũ vt in. l.j. ff. nunc tractem⁹. ver. plane. ff. de tutel. z ratio distra. z in. l. iij. in ꝑn. ff. de crimi. stelli. Facit etiam ꝓ hoc: q̃ qui deliquit nõ dicit facere cõtractũ: quia in delicto nõ cõsistit cõtract⁹. ita tꝫ Alex. de imo. in. l. si finita. ff. si. ꝟsectigalib⁹. xxxviij. col. in ver. nec obstat ibi item nõ ipse ſ. ff. de dãno. infe. z in. xxxj. celsus. insi. in ver. z si dicatur ibi quia q̃si cõtract⁹. z ꝓ hoc ẽ glo. no. in. l. creditor in. ff. lucꝰ super parte neq; cõuenire posse. ff. mãda. vbi dicit q̃ ullicui dicta ẽ potestas negociandi vel administrandi z vendẽdi seu alienãdi. nõ videt data potestas vt obligeẽ ex delicto z ibi

ẽ ter. ex ꝑ ipsius hoc ꝓbans vt supradictum ẽ.

¶ Septimo dico q̃ possumus illi. l. stili respondere hoc modo arguẽdo a sufficienti partiũ diuisione que ẽ validaãm iure vt in. l. patre furioso. ff. de bijs q̃ sunt sui vel alic. iuris. z in. l. cũ bij. ff. si ꝓtor. ff. de trã. z i l. obligationũ. fere. ff. placet. de actio z obli. z in. c. dilecto de ꝓben. z in. c. venerabilẽ de electio. z in. c. ij. de cogna. spirituz in. c. inter alia de immuni. eccle. z ter. in. ff. actionũ insti. de actio. quia aut dicimus q̃ tempore quo maritus comisit delictũ heretice prauitati habuit animũ nocendi nõ solum sibi quo ad partem suam confiscandam sed etiam vxori sue quo ad partem ipsius vxoris fisci viribus vendicãdã. Aut dicimus q̃ tempore delicti. neq; habuit animum nocẽdi sibi neq; vxori. Aut dicimus q̃ marit⁹ habuit animũ nocẽdi vxori. Aut dicimus q̃ marit⁹ habuit tẽpore delicti comissi nõ nocẽdi vxori. Aut dicimus in dubio quo animo marit⁹ fecit alienationẽ ꝑ delictum. Aut q̃ dicamus q̃ non attenta voluntate vel noluntate viri. l. illa stili habuit ꝓ constanti q̃ maritus delinquẽdo voluit ꝑ dictũ delictũ. vtranq; partem lucrorũ tã suã q̃ vxoris alienare.

¶ Primo casu quando dicimus q̃ marit⁹ voluit alienare nõ solũ suã partẽ cõmittẽdo dictũ delictũ ſz etiã partẽ siue vxoris dico q̃ nõ habet locũ. d. l. stili q̃ illa loquit q̃n marit⁹ habuit animũ alienãdi vtranq; partẽ lucratiuã z animũ suũ ꝑ actũ extrinsecũ seu exteriorẽ hoc ẽ ꝓ cõtractũ q̃ cõsistit in facto vt no. glo. in l. certi cõditio in ꝑn. in. ij. glo. ff. si cer. peta. z ẽ ter. in. l. cõsilio in. fi. ff. de cura. furi. maritus iudicaut ste⁹ tamẽ est in casu in quo volũtas alienãdi fuit tantuꝫ per maritũ in animo retẽta. nã tacita volũtas in animo retenta nõ habet effectum seu exercitium volũtatis. neq; ꝓ expressa seu exteriori erit habẽda. vt in l. si repetẽdi. C. de cõdi. ob cau. z in. l. dedi. ff. siquis ff. de cõdi. cau. da. nõ sequ. ¶ Neq; obstat q̃ posset dici q̃ in hoc etiã casu marit⁹ suum animũ indicat per actũ extrinsecũ. s. per delictũ qui ẽ actus exterior vt in. l.j. ff. de extra ordi. crimi. z in. l. si quis nõ dicam C. de episco. z cleri. z in. l. siquis. C. de fur. z in. l.j. C. siquacũq; pre. potesta. z in. l. finali. ff. j. C. de bijs qui ad ecclesiam confugi. z in. l. dinus. ff. ad legem cornelii. de sicca. z in. l. qui ea mente. per glo. ibi. ff. de fur. z per delictum eodem modo contingit alienatio quẽ admodum per contractum vt de se ẽ clarũ. Quia ad hoc clara patet responsio. nam vnum verbum positum in dicta. l. stili. z alterũ posituꝫ in. d. l. ordinamenti. ibi dum dicit. l. stili. En tal que lo no faga maliciosamonte. z ibi in. l. ordinamẽti. dum dicit. Salvo si fuere provado q̃ se fizo cautelosamẽte por defraudar z damnificar ala muger. tollũt dictam oppositionem: quia maritus cõmittendo delictum heretice prauitatis tã dicitur facere alienationem fraudulentẽ z malicioso mõ cũ sit facta mediãte dolo co ipoq; venit talis alienatio mediante delicto q̃ est dolus vt dixi nũc de proximo in fine responsiõis ꝓme antecedẽtis. z sic non potest marit⁹ delinquendo priuare vxorem suam sua parte dictorum bonorum. cũ per talem alienationem fraudem z maliciam dicatur maritus committere vt dixi. z nõ ẽ credẽdũ q̃ illa lex hoc dicat cum videretur se in contineti corrigere z sibi inuicem repugnaret si talem pateretur intellectum. nam per supradictum intellectũ maritus de fraudasset vxorem faciendo dictorum bonoruꝫ fraudulosam z maliciosam alienationẽ z in ipa met. l. clare dicetur. q̃ talis alienatio per quam vxor damnificatur z fraudatur nõ valeat. z sic illa voluntas quam maritus habuit volendo vxorem suã priuare sua medietate lucrorum per suum delictum non est. illa de qua dicta. l. ordinamenti. loquitur. ibi dum dicit. Si quitiere ꝛc. z in dicta. l. stili. ibi Si menester le fuere. cũ dicte leges itelexerũt ꝰ volũtate bona side cõiuncta que in presenti casu quando maritus delictũ cõmisit omnimodo dr̃ abesse: ergo illa est manifeste per dictas lleges omnimodo marito denegata: ergo ꝑ tacitam fraudulentam z malicioſam voluntatem non potuit maritus priuare indebite vxorem suam sua medietate bonorum que sibi per legem z nõ per maritum dicitur obuenire. ¶ Secundo casu quãdo dicimus q̃ maritus non habuit animum alienãdi partem vxoris non habet etiam locum dicta. l. stili que expresse dicit. q̃ si maritus voluit dicta lucra alienare q̃ possit in vita z contradicente vxore. z sic dicta lex illud potuit in voluntate viri. scilicet si voluit alienare si ergo vir hoc noluit alienatio dictoruꝫ lucrorum non continget. z sic eodem modo in isto secundo membro nõ habet locum dicta lex stili. Neq; obstat q̃ posset dici q̃ quemadmodum vir committendo delictum. lꝫ illud commitendo fecisset animo non alienandi suam partem. nihilominus eam ipe maritus alienat. eodem modo dicam⁹ de parte vxoris. q̃ lꝫ non habeat vir voluntatem eam alienandi nihilominus eam alienet inuita vxore ratione connexitatis quam habet medietas vxoris cum altera medietate vir. arg. ter. in. l. cotẽ ferro. ff. dños. ff. de publi. nã pari passu ambulãt ambe ptes viri z vxoris. Nã ad hoc possumus respondere: quia qualitas delicti hoc exigit. vt ex illo infligatur pena actori delinquenti scilicet marito. non autem vxori ignoranti

ti. vt in.l.sancimus. C. de pen. cum ergo maritus fuit delinquens solummodo pena illius delicti exequte tur in eũ que pena est q̃ ipo inuito ipo iure fiat alienatio sue partis. non tamen venit dicta pena infligẽda vxori illud delictũ ignoranti. vt in.l. siquis in suo. ℌ. finali. C. de inoffici. testamen. 7 in.c. decreuit. 7 ibi glo. de here. libro. vj. ¶ Tertio casu quando sumus in dubio an maritus voluit ambas partes alienare vel non mã suam tantummodo partem. ℙDico ad hoc q̃ dicta lex stili non habebit locum: quia in dubio non est presumendum quẽ esse in dolo 7 malicia. vt in.l. 7 ideo. ff. pro socio. q̃ presumeremus si intelligeremus maritum velle alienare per dictum delictum partem sue vxoris. cuius ergo dicta lex stili. dicat q̃ si maritus vult q̃ priuabitur vxor sua medietate lucrorum. ergo in casu in quo non vult non priuabitur quanto magis quia in hac alienatione lꝫ maritus vellet supradicto modo priuare vxorem suam nõ potent hoc facere cũ hoc ei denegẽt a lege cõ hoc faciat maliciose. vt dictũ est. ℚ Quarto casu scilicet quãdo volumus dicere. q̃ non sit attẽdendum velle vel nolle ipius maritus immo dicta. l. stili. habuit hoc pro cõstãte q̃ vtroq; casu modo vellet modo nollet maritus alienare partem vxoris priuetur sua medietate modo marito contrahente modo delinquente. ℙDico etiam in hoc casu dictã. l. stili non vendicare sibi locum. quia hoc exp̃esse voluit dum dixit. q̃ ita demũ possit maritus inuita vxore dicta lucra alienare si illa nõ alienauerit malicioso modo seu fraudulento contractu idest delicto. 7 sic dicta. l. stili. voluit q̃ in casu in quo maritus dicta lucra dissipasset. 7 ex dicta dispositione fuisset certum vxorem nullum commodum sperare. vt est quando maritus hereticauit nullo modo maritas potuisset vxorem suam defraudare. vel sua medietate bonorum sic iniuste 7 sine vlla necessitate priuare. in casu tamen in quo cõmodum in alienatione facta per virum habet se ad esse vel ad non esse. vt est quando maritus vẽdidit. vel aliosimili modo contraxisset. lꝫ ex tali venditione seu contractu nullum commodum habuisset: quia tamen poterat sibi obuenire habebit locum dicta lex stili. non tamen in casu in quo nõ sic se habet sors ad esse vel ad nõ esse. vt est quando maritus deliquit. nam ibi certitudo ẽ q̃ maritus neq; vxor habituri fuissent ex tali alienatione commodum: immo omnimodam perditionez. 7 in tali casu dicta. l. stili. hoc non admittit. ꝺnaz si hoc voluisset illud exp̃essisset. vt in.l. si seruus. ℌ. siquis sius. ff. de acquiren. heredi. 7 in.c. ad audientiam. de deci. vel illud verbum maliciose non adiecisset cuz ergo adiecit: ergo aliquid debet operari. vt in.l. si quando. ff. de lega. j. ℕeq; obstat q̃ posset dici q̃ dicta l. stili habuisset locum quando constasset q̃ maritus malicioso modo 7 causa nocendi vxori illud delictuz commisisset. 7 sic q̃ in hoc casu non valuisset dicta alienatio pro parte vxoris. sed quando hoc non constat non creditur maritus hoc facere maliciose. ergo habet locum etiaz hoc casu dicta. l. stili. scilicet q̃ maritus committendo delictum hereticę prauitatis priuet vxorem suam sua parte dummodo non probetur ipsum hoc facere maliciose. Quia ad hoc possumus respondere: quia magis est attendendum qõ sequitur ex ipo facto q̃ ipsum factum. vt in.l. si seruus seruum. ℌ. si fornicarius. ff. ad legem aquiliaz. 7 in.l. qui occidit. ℌ. in eadem. eodem titulo. 7 non q̃ fit sed q̃ fieri solet. 7 ex facto sequi expectandum est. vt in.l. sed lꝫ. ff. de offi. pręto. 7 ex facto datur voluntas intelligi. vt est tex. 7 ibi hoc notat ℙBal. in.l. reprehendẽda C. de instl. 7 substi. sub. cõ. fa. facit. l. de quibus. ff. de legib. 7 cuz qualitas qnc est in bonis vxoris sit separata a qualitate bonorum ipsius mariti separata. debet esse ratio 7 separatus effectus rationis cum separatorum iporum ratio debet esse separata. vt in.l. finali. ff. de calum. 7 in.l. rescriptum. ff. de bijs qui. vt indigni. nam res que congruo modo possunt separari absq; corruptione subiecti. separabuntur 7 non confuscabuntur. vt notat ℙBal. in.l. ij. in. ij. collum. C. ꝺ nau. feno. cum ergo dicta lucra congruo loco tantũmodo possint separari non ẽ rationabile nec licitum retineri. i. q̃ medietas dictorum lucrorum vxoris ipius debeat confiscari 7 cum illicito retineri. idest cum altera medietate que ad maritum pertinebat. ℙVel possumus respõdere. q̃ lꝫ maritus non sit in dolo cõsilio sit tamen in dolo re ipa nam quemadmodum dolus consilio interuenicns interdicit alicui administrationẽ. itaq; modo dolus qui interuenit re ipa. tex. est notabilis in. l. imperator. 7 ibi hoc notat ℙPau. de castro. ff. ad trebellia. 7 sic lꝫ alienatio que fit per maritum non sit facta maliciose 7 dolose consilio mariti. est tamen facta dolose 7 maliciose re ipa. qõ est in dicta. l. imperator. 7 est tex. in. l. iurisgentium. ℌ. sed si fraudandi causa. 7 ibi ℙPau. de ca. ff. de pactis. 7 in.l. j. ℌ. j. ff. de actio. empti. 7 vendi. 7 melior tex. in. l. siquis cum aliter. 7 ibi ℙPau. de ca. ff. de verbo. obligatio. 7 sic dicta lex stili. in hoc casu quando maritus deliquit nõ potest habere aliquo modo locũ ipa vxore delictũ ignorãte cũ sit ipa lex limitata ꝑ subsequẽtia verba que sequũtur. s. si non alienauerit malicioseq̃ cũ sit limitata dispositio illi⁹ legis stili limitatum de bet producere effectus. vt in.l. in agris. ff. de acquire domi. 7 in.l. si debitor. C. de senten. pas.

¶ Et ad uo possumus illi. l. stili respõdere 7 sic dicere. Illa enim lex non est lex q̃ q̃ in hac questione cã semper legem appellaui. ad hoc vt dicamus q̃ illaz tanq̃ legem in vno casu scilicet in cõtractu loquẽtez ex ideniptitate ratiõis ad alium casum. scilicet ad delictum extẽdamus. nam lex esset si facta fuisset a dominis nostris regibus 7 principibus quos vt superius dixi. ℙDeus per plura secula cum sua benedictione regnare permittat. neq; eodem modo reperitur cõdita a retro principibus progenitoribus suis. naz esset lex cũ habeãt potestatem condendi leges. vt in l. j. ff. de cõsti. princ. 7 in. ℌ. sed q̃ principi placuit. in sti. de iure natu. gen. 7 cui. 7 sic nõ est lex. sed est quidam stilus qui respicit ordinem loquẽdi inscribẽdi vl̃ procedendi. Nam hec est diffinitio stili quam ponit Bar. in.l. de quibus. in repetitiõe. vj. collum. ff. de legi.. 7 illa practica stili fuit ꝑ aliquem copilata que copilatio nõ facit ius seu legem: ergo illam practicaz nõ debem⁹ extẽdere eo casu quo si fuisset lex. veniret extẽdẽda cum legis nõ habeat auctoritatem. Uel si volumus dicere. q̃ illa practica stili nõ sit lex. est tamẽ cõsuetudo regni. cum consuetudo est que respicit decisionem. vt trahit Bar. in loco nũc proxime allegato. Et consuetudo est quidam actus practicus. vt tenet notanter Bal. in. l. quicũq; in octaua collum. ver. scias autem q̃ id ꝛc. C. de serui. fugi. 7 sic cum illa practica stili est que inducit decisionez 7 actus quidam practicus dicatur 7 sic sit cõsuetudo. ergo habetur pro lege. vt in. ℌ. ex nõ scripto. insti. de iure natu. gen. 7 ciui. 7 in. l. de quibus. ff. de legi. 7 est expeditũ per dictaz. l. ordinameti. vbi ipa practica stili stat posita pro lege.. quia ad hoc possumus respõdere: quia lꝫ sit cõsuetudo tamẽ nõ est extẽdẽda ad alia similia vt si dicamus. est cõsuetudo q̃ maritus constãte matrimonio possit inuita vxore lucra matrimonialia alienare in totum per contractum: ergo sit in totum alienabil⁹ per delictum: immo talis cõsuetudo ad hoc nõ extẽditur sed in casu in quo loquitur. scilicet in cõtractu restringitur. vt notat Bal. in auc. si quas ruinas in. i. collum. C. de sacro sanc. eccle. cum cõsuetudo sit stricti iuris coipo quia est tacita conuẽtio ciuiuz. vt sicut pactum nõ extẽditur ad aliam rem vel personaz quam de quibus loquitur. vt in. l. si vnus. ℌ. ante omnia. ff. de pactis. ita 7 cõsuetudo nõ debet extendi ad aliam rem quam de ea de qua loquitur. vt tenet notã ter Bal. in titulo de feu. cogni. in fine prin. 7 q̃ stricti iuris sit cõsuetudo patet. quia silia. idest actio quaz parit cõsuetudo 'est stricti iuris. vt in. ℌ. actionũ isti. de actio. ergo 7 ipa cõsuetudo. argumẽto tex. in. l. lꝫ. ℌ. ea obligatio. ff. de procurato. 7 cum ex tali cõsuetudo nõ nascatur nisi conditio ex ipa cõsuetudine seu lege 7 cõditiões nõ sunt posite inter actiões bone fidei ergo sunt stricti iuris. vt in dicta. ℌ. actionum. iuncta sua glo. 7 sic non debet extẽdi p̃cmaxime: quia talis cõsuetudo est contra dispositionem iuris communis cum maritus per dictam consuetudinem potest vendere. non solum partem suam sed etiam partem sue vxoris socie ipa inuita. vt superius dictum est. 7 sic est stricti iuris cum sit contra dispositionem iuris cõmunis. vt in. l. in honorarijs. ℌ. sed cũ precisa. ff. de actio. 7 obligatio. 7 notatur in. l. si pro fure. ff. de cõdi. fur. 7 probatur in. l. in bijs. ff. de legi. 7 sic non valet. vt notat Bar. in. l. nõ dubiũ. C. de legi. const. 7 cuz talis consuetudo sit contra ius commune regulatur 7 restringitur fm ius commune. vt notat glo. in. l. finali. ℌ. in computatione. C. de iure delib. 7 taliter fm ius cõmune est regulanda q̃ non absorbeat ius alteri⁹. vt in. l. venditor. ℌ. j. 7 ibi Bal. ff. commu. predio. 7 posito casu q̃ sit illa consuetudo hodie lex. per dictaz l. ordinamenti. vt superius dixistis eidem tanq̃ legi est responsum. 7 inferius aliquantulũ respondebitur. ℕeq; obstat q̃ posset dici. q̃ consuetudo bene potest extẽdi ad similia. vt notat Bar. in dicta. l. nõ dubium. per tex. in. l. nõ possunt. ff. de legi. quia posito casu q̃ sit verum. verum est quãdo extenditur ad similia. secus tamen quãdo casus sunt dissimiles. naz tunc cõsuetudo non extenditur ad casum dissimilez. vt notat Bal. in. c. j. in. vij. collum. de allodijs. vt est in presenti. nã alienatio q̃ fit ꝑ delictũ nõ eqparat alienatiõi q̃ fit ꝑ cõtractũ cũ vna sit necessaria alia nõ.

¶ Nono possumus illi. l. stili. respondere hoc modo. nam illa lex primo posuit regulam seu decisionẽ ibi dum dicit. ℙPueda los vender el marido. Ubi dicit. q̃ maritus potest alienare lucra obtẽta durãte matrimonio. 7 inuita vxore sua 7 sine sua voluntate. vt dicit illa lex ordinamenti. ibi dum dicit. Sin licentia 7 otorgamiẽto de su muger. Deinde dicta lex stili. posuit limitationem ad dictam regulam. ibi dum dicit. En tal que lo no faga maliciosamente. Quaz limitationem confirmat dicta lex ordinamenti. ibi dum dicit. Saluo si fuere prouado que se fizo cautelosamente por defraudar o damnificar ala muger 7 sic secunda pars illi⁹. l. stili. ẽ limitatio ꝑ quã ꝓma eiusdez legis dispositio diciturlimitata ergo limitatum debet producere effectum. vt in. l. in agris. ff. ꝺ acqui. re. domi. 7 in. l. si debitor. 7 ibi Bal. 7 Sali.

C. de senten. pas. ꝛ in. l. sed si plures. §. in arrogato. ꝛ ibi doctores. ff. de vulga. ꝛ pupil. substitu. ꝛ in. c. ij. ꝛ ij. extra de rescrip. ꝛ cum maritus cõmittendo delictum beretice prauitatis faciat talem alienationẽ bonoꝝ mediante dolo fraude ꝛ malicia qui dolus ẽ delictuꝫ. vt ẽ tex. in. l. j. §. nũc tractemus. ff. de tute. ꝛ ratione distra. cum aliis cõcordãtijs ꝙs posui in. vj. respõsione ꝛc. in tali ergo casu nõ habebit locũ. d. l. stili. cuꝫ in hoc casu in quo maritus tali modo. s. malicioſe alienat talem alienationeꝫ expresse ꝓhibeat. alꝫs si maritus potuisset alienare dicta lucra. nõ solum vendẽdo sed etiam alienãdo. ꝛ sic malicioſe alienãdo ꝓma ps illius legis nõ esset limitata per §m ibi. extensa ꝛ ampliata ꝛ limitata dispositio extensiõis produceret effectum. qõ ẽ contra naturam limitationis. vt in dicta. l. in agris. ꝛ dicta. l. si debitor. Sed ne alqs mihi opponat ego contra meipm ꝛ contra hanc respõsionem oppono. imo ꝙ dicta limitatio. l. stili. nõ noceat volentibꝰ tenere ꝙ mulier ꝓdat ptẽ quã in lucris hꝫ marito bereticãte: qr si hñ dictã limitationẽ ponderamus in alienatiõe facta doloso ꝛ maliciosõ mõ õ qua dicta limitatio loquit cõcurrũt due qualitates q̃ambe nõ concurrũt in dolosa ꝛ maliciosa alienatione q̃ fit per delictum mariti bereticãtis. ꝛ sic cũ aliud sit in dicta limitatiõe qõ non ẽ in alienatione de qua in nostro casu nimirũ ꝙ dicta alienatio facta per marituꝫ delinquentẽ non impediatur per dispositionem posi tã in dicta limitatione. d. l. stili. ꝛ due qualitates que concurrunt vel sũt apte concurrere in alienatione de qua loquitur dicta limitatio sũt hee ꝓma: quia alienatio de qua ibi continet in se dolum maliciaꝫ ꝛ fraudem. hec eadem ꝓma qualitas in nostro etiam casu scilicet quando maritus alienauit per delictum dicit interuenire: quia delinquendo est in dolo ꝛ malicia. ꝛ maritus constitutus in hoc dolo ꝛ malicia alienat. ꝛ sic in hac ꝓma qualitate concordat alienatio facta per delictum ꝛ alienatio de qua loquitur dicta limitatio. Secunda qualitas reperitur esse in dicta alienatione de qua loquitur dicta limitatio. vel est apta nata reperiri. hꝫ per casum aliquando non reperiatur. ꝛ est hec: quia cum maritus vẽdit aliquam rem lucrativam seu alio modo illam malicioſe seu per fraudem alienat cum illud veniat in noticiaꝫ vxoris. vxor dicte alienationi dolose contradicit maritus huic contraditioni vxoris resistit ꝛ repugnat hec contraditio ꝛ repugnantia mariti infert vim ꝛ violentiam vxori. ꝛ sic de ꝓmo ad vltimum maritus contrahẽdo malicioso modo si habuisset contractus effectum per talem contractuꝫ inferret vxori vim. ꝛ sic sunt due qualitates in alienatione. de qua loquitur dicta limitatio l. stili. Una ꝙ talis alienatio continet dolum ꝛ maliciam. Altera quia continet ꝛ infert vxori quandam violentiam. ꝛ propter has duas qualitates que insimul in eadem alienatione concurrebant nõ valebat talis alienatio. vt dicta limitatio dicte. l. stili dicitur disponere. Nec aũt secunda qualitas nõ reperitur interuenire in hac alienatione que fieret mediante delicto. vt dicamus. ꝙ per cã maritus inferat vim vxori: quia in hoc casu non potest verificari qõ clare patet hoc modo potest enim esse ꝙ maritus fuit dubius in fide ꝛ in illa dubitatione pertinaciter stetit ꝛ sic fuit infidelis. ꝛ per talem heresim seu infidelitatem incõtinenti sunt bona sua translata in fiscum. vt in. c. j. de here. iuncto. c. cum §m leges. de hereti. in. vj. ꝛ cum vxor non videat talem alienationem fieri per maritum: neꝫ potest illud in noticiam suam deuenire cũ solꝰ deus ẽ scrutator cordium. ꝛ nõ videat cui cõtradicat non contradicit cuꝫ non contradicat non potest maritus repugnare seu resistere sue contraditiõi ꝛ nõ repugnando seu resistendo non infert viz vxori. ꝛ sic hꝫ reperiatur ꝓma qualitas de qua supra interuenire in hac alienatione que fit per delictum: quia dicimus eam fieri per dolum ꝛ maliciam. ꝛ in hoc concordat cum alienatione. de qua loquitur dicta limitatio stili. non tamen hic ꝛ in hac alienatione que per delictum causatur interuenit secũda qualitas. scilicet ꝙ talis alienatio inducat violentiam vxori que secũda qualitas dicitur interuenire in alienatione. de qua loquitur dicta limitatio. ꝛ sic dicẽ ꝙ si maritus cõmisit delictum beretice prauitatis nõ alienat omnia lucra tam ꝓ sua q̃ ꝓ parte vxoris. tamen talis alienatio fit dolosa coipso ꝙ fit per delictũ cũ dolo fit delictum per dictum. §. nũc tractemus. ꝛ ꝙ hoc ꝓbatur per dictaꝫ. l. stili. in sua limitatione. dicet aliquis ꝙ hoc non ꝓbatur per dictam. l. stili. cum ibi concurrebant duo, ꝓpter que nõ valuit alienatio. hic vero non concurrebant illa duo: sed vnũ tãtũmodo interueniebat. vt supra dictũ ẽ. Sed dico ꝙ huic oppositiõi possumus respõdere. ꝛ dico sic. ꝙ hꝫ in casu nr̃o scilicet quãdo maritus cõmisit delictũ ꝙ ꝙ contingit alienatio. illa alienatio nõ inducat vxori damnũ per violentiam. inducat tamẽ eidẽ vxori damnũ per quãdam clandestinitatem. ꝛ quemadmodum damnum obueinẽs ex violentia dicitur descendere ex malicia ꝛ maleficio. vt de se patet. ita etiaꝫ damnũ qõ ex quadam clandestinitate venit dicitur descendere ex malicia ꝛ maleficio. vt est glo. singularis in. l. finali. ff. de ꝓdiua. delic. quam sequendo ꝛ eam vnicam faciendo

tenuit idez Bal. in. l. ea que. in. ij. col. in. iiij. q. C. de cõdi. inde. sic cuꝫ ꝓ vtrũq; casum. s. marito malicioſe vẽdẽte ꝛ ꝓ delictũ malicioſe alienãte dr̃ vxor cõsequi dãnũ ꝛ illud obueniat sibi vtroq; casu ꝓpter maliciã ipius viri hꝫ locũ dicta limitatio. d. l. stili. premaxime q: cũ. d. l. stili. voluit obuiare malicijs ipius viri tẽdẽtibus ad damnũ ipius vxoris respectu sue partis. ꝛ in cõtractibus celebrãdis. a fortiori ẽ credendũ ꝙ voluit obuiare malicijs ipius viri cõmittẽdis ꝓ delictũ eodẽ modo circa partem ipius vxoris. vt ẽ clarum. ꝛ quemadmodũ qñ vendidit maritus dolose inuita ꝛ cõtradicẽte vxore dicit dolus in esse contractui. ita qñ maritus cõmittit delictum beretice prauitatis dicitur inesse dolus tali delicto ꝛ modo alienandi cuꝫ eodẽ modo committat dolus sine vi. simulando vt in nr̃o casu. vt ẽ tex. nota. in. l. ea que. in. §. fi. ff. de cõtrahẽ. empti. quẽadmodũ cõmittitur illum per vim inferẽdo vnde eodẽ mõ punit̃ testis dissimulãs omittere veritatẽ quemadmodum si dicat falsitatẽ. vt in. l. presbyter. ꝛ in auẽ. presbyter. C. de episco. ꝛ cleri. ꝛ i d. §. fi. ꝓ Bal. ꝛ sic nulla differẽtia ẽ inter hãc alienationẽ q̃ sit dolose ꝓ delictũ ꝛ illã que fit dolose per cõtractũ quo ad ea que dicta sunt. Una tñ est differentia: qr ꝓmo casu dicit intulisse maritus dolum clãdestinũ. In secundo tñ casu dicit intulisse dolum apertum. vt notat Bal. in. l. que fortuitis. in. iij. collum. C. de pigno. actio. ꝛ cum punitur dolus apertus ꝓ dictã limitationẽ. d. l. stili. a fortiori debet puniri tacitus ꝛ clandestinus. vt in. l. fi. ff. de ritu nupti. ꝛ non ẽ equũ ꝙ ꝓpterea ꝙ fuit occultũ debeat remanere cũ effectu cũ imo ꝓpt̃ id multo malius carebit effectu vt in dicta. l. finali. ꝛ notat Bal. in. l. errores. in. iij. col. C. de iuris ꝛ fac. ignor. ꝛ est tex. in. l. j. C. de matri. inter. ꝛ sic per predicta apparet. ꝙ maritus cõmittendo delictuꝫ beretice prauitatis perdat suam tãtũmodo partem quã in lucris habebat. non tamen ꝓmat vxor suã medietatẽ quã in dictis lucris habet cũ alienet malicioſe modo ꝓ delictũ. vt dictum est.

¶ Decimo breuit illi. l. stili: nr̃ derepossum⁹ hoc mõ nam. d. l. stili. habet ꝛ vẽdicat sibi locũ quãdo alienatio fuisset tali modo facta per maritum. cui (si. d. l. stili nõ fuisset facta) vxor poterat de facto resistere ꝛ cõtradicere. videlicet quãdo maritus vendidisset vel pmutasꝫ seu alio simili modo contraxisset ne ergo maritus obstaculum vel impedimentum in alienando ab vxore contradicente habuisset. d. l. stili. dedit marito liberam alienandi dicto modo facultatem: hꝫ vxor de facto vellet resistere seu contradicere. ꝛ ista practica ꝓbatur in dicta. l. stili. ibi duꝫ dicit. ¶ Duda los vender el marido. ꝛ in dicta. l. ordinamẽti. ibi dum dicit. Que los pueda enagenar el marido durante el matrimonio ũ quisiere sin licentia ni otorgamiento de su muger. Sed in casu nostro si maritus potuisset alienare per dictum delictũ dicta lucra obtenta durante matrimonio non potest verificari ꝓctica seu ratio dicte. l. stili. cum in hoc casu nulla poterat cadere vxoris contradictio cũ ipa ignorãte ꝛ ipo iuris ministerio cooperãte i fiscũ dicta bona fuissent alienata. vt in. c. fm leges. de here. libro. vj. sic. d. l. stili. loquitur de alienatione facti. i. que nullo modo potest fieri sine facto: quia loquitur de contractu ꝛ cõtractus consistit in facto. vt in. l. bone fidei. §. j. ff. de acqui. re. domi. ꝙ factum requirit consensum vtriusq; contrahentis. s. tam vendentis q̃ ementis. naꝫ ꝓpte rea dicitur contractus quasi simul tractus. vt in. l. labeo. §. contractuꝫ. ff. de verbo. signi. sed casus noster loquitur de alienatione iuris. idest que fit ministerio iuris cooperante. vt supra dixi per quod transfertur dominium sine traditione ꝙ non est in casu dicte. l. stili. quia ibi sine facto. idest sine traditione non trãsfertur dominum. vt in. l. traditionibus. C. de pactis. que in presenti casu non est necessaria cum hic non sit necessarius cõsensus nec delinquentis ꝛ perdentis nec fisci recipientis: ꝛ penam delicti executantis: imo sine consensu fisci celebratur iste impropriꝰ cõtractus. ꝛ sic sufficit solus consensus delinquentis. ꝛ sic apparet ꝙ inter casum. l. stili. ꝛ hũccasum maxima est differentia.

¶ Undecimo possum⁹ illi. l. stili. respõdere hoc mõ nã illa lex. nõ loquitur simpliciter pure neqꝫ indistincte sed qualificate ꝛ conditionaliter qõ patet ibi duꝫ dicit. si menester le fuere. nã cum loquitur ꝓ dictionẽ si loquitur cõditionaliter cũ dictio si faciat cõditionẽ. vt in. l. j. ꝛ ibi Bar. in. ij. collum. in ver. videndum ẽ ergo. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ꝛ notat Bal. in rubrica. C. de insti. ꝛ sub. subcõ fac. in ver. reddendo ad materiã cõditionũ trabit Bar. in. l. mutuo. §. j. in vltima õppo. ff. de tute. ꝛ in. l. qui. ꝓmisit. ff. de cõdi. ꝛ demon. ꝛ in. l. si tiuuꝫ. ff. quãdo dies lega. cedi. tũc habet locũ dicta. l. stili. i. ꝙ maritus potest alienare inuita vxore quando conditio ibi posita fuerit adimpleta alꝫs non cũ nõ habeat potestatẽ alienãdi. nã qñ cõditio inseritur actui oportet cõditionẽ stetisse alꝫs actus nullum sortitur effectuꝫ. vt nota. in. l. iij. §. qui fideicommissariam. ff. de here. insti. ꝛ lex cõditionalis. nõ sortit effectum nisi conditione adimpleta. vt in. l. vnica. §. sin autem sub cõditiõe. C. de cadu. tollẽ. ꝛ i. l. in cõditiõib⁹. i ꝓn. ff. õ cõdi. ꝛ demõ. iũcta. l. j. C. õ sac. san. eccl.

⁊.ℌ.disponat.in auc̃.de nupti.in.iiij.colla.sed sic ẽ q̄ in casu nr̃o alienatio facta p delictũ nõ est necessaria viro immo ẽ dãnosa ⁊ omnimodo nociua sibi.cũ per talẽ alienationẽ ũt certũ ipm maritũ nullo mõ aliq̃ cõmodũ sperare: ergo nõ habet locũ.d.l.ſtili. nã per talẽ alienationẽ pdit. vt dictum ẽ.⁊ sic.d.l.habẽs respectã ad alienationẽ que possit fieri p maritũ in casu in quo aliq̃ commoduꝫ ex dicta alienatiõe sibi potuisset sub aliqua spe obuenire q̄ quidẽ spes in nr̃o casu cessat.eoipso q̄ maritus sic alienãdo.ſ.delinquẽdo certus eẽ dꝫ q̄ p talẽ alienationẽ nõ põt sibi obuenire nisi flãma ⁊ ignis ⁊ totalẽ pditio suoꝝ bonoꝝ.⁊ si diceremus q̄ maritus potuisset alienare codẽ mõ per delictũ.i. in casu sibi nõ necessario quẽadmodũ p cõtractũ.i. in casu sibi necessario ireturꝫ cõtra naturã cõditiõis posite in.d.l.ſtili. ⁊ aliaꝝ cõditionũ que est q̄ cõditio dꝫ adimpleri in specifica forma. vt in.l.meuius.⁊ ibi Bar.ff. de cõdi.⁊ demõ. ⁊ ad hoc vt conditio posita in.d.l.ſtili.adimpleaꝫ in specifica forma est necesse q̄ fiat alienatio p maritũ vẽdẽdo.naꝫ hec est forma q̄ lex ſtili dat marito alienãdi.. non tñ delinquẽdo.nã si illa cõditio que loquit̃ de cõtractu vendi tionis adimpleret̃ p alienationẽ que fieret ex delicto nõ eẽt talis conditio adimpleta bona fide: imo mala ⁊ pantisfrasiꝫ cũ cõmittẽdo dictũ dlictũ nemo i bona ímo in mala fide ⁊ dolo dicaꝫ cõſtitutus.⁊ cõditio dꝫ adimpleri bona nõ aũt mala fide. vt ẽ tex notabilis i l.qui ultimum.ff. de manu testa. vt ergo illa verba. Si meneſter le fuere.in.d.l.ſtili.cõditionaliter ꝓlata aliquid operent̃ p.l.ſi q̃n.ff.delega.j.supradicto mõ debẽt intelligi.⁊ sic si maritus alienat dicta bona in casu sibi nõ necessario. vt ẽ q̃n cõmisit istõ enormissimũ dlictũ hereticе prauitatis nõ ẽ adipleta cõditio legalis in specifica forma.cũ ergo nõ sit adũpleta. neqꝫ fiscus habeat obligationẽ: neqꝫ actionẽ ad bona obtẽta durãte matrimonio ꝓ pte que ptinet ad vxorem nã cõditio nõ impleta impedit ortũ naturalis ⁊ ciuilis obligatiõis. vt ẽ glo.in.l.j.ff.de cõdi.⁊ demõ. ⁊ ẽ bonus tex.in.l.grece.ℌ.j.ff.de pigno. ⁊ in.l.bouẽ.ℌ. penul.ff.de edili.edi.⁊ in.l.cũ in secũdo.ff. de iniusto rup.testa.⁊ notat Bal.in rubrica. C. de inſti.⁊ substi.sub con.fa.⁊ sic.d.l.ſtili. que disponit q̄ possit maritus vẽdere seu alienare ẽ limitata p subsequẽtẽ cõditionẽ ibi positã dũ dicit. Si meneſter le fuere.ergo in casu in quo alienatio nõ eẽt sibi necessaria. vt est in casu nr̃o nõ poterit alienare.cũ vt di ri supra in nona resõsiõe limitata dispositio limitatum dꝫ ꝓducere effectũ .⁊ cũ illa lex ſtili.ponat cõditionẽ illa conditio habeꝫ ꝓ cã finali.nã cõditio posita in.l. habẽda ẽ ꝓ cã finali.vt in.l.ij.ℌ.ſi.ff.de dona.⁊ in.c.j.de spõ.lib. vj.⁊ in clemẽ.vnica.de concessi.prebẽ.ad hoc ergo vt.d.l.ſtili.habeat locũ ẽ necesse q̄ illa cõditio ⁊ cã finalis stet .nã cessante illa cõditiõe.i.cã finali que cõditio seu cã finalis ẽ q̄ alienatio facta p maritũ fit sibi necessaria dꝫ cessare dispositio ipius legis. ⁊ sic nõ diceꝫ maritus hr̃e facultatẽ alienãdi partẽ quã vxor dr̃ hr̃e in dictis lucris.vt in.l.adigere.ℌ.q̃us.ff. de iure patro.⁊ in.c. cũ cessante.de appella.⁊ p Bal. i l.generaliter.v.col.ver. ex ꝓdictis determinatur.C. de epi.⁊ cleri.⁊ p Bar.in.l.in omni.ff.de adopt.⁊ p glo.⁊ doctores in.l.mulier.C. de iure do.neqꝫ obstat hijs que dicta sunt q̄ possit dici q̄ maritus cõmittendo delictũ ẽ factus seruus pene ⁊ seruus pene ẽ seruꝰ fisci ⁊ seruus meliorẽ nõ aũt deteriorẽ cõditionez dñi facere nõt.vt in.l.seruus.C. de pactis.⁊ in.l. si debitor.ff.co.ti.⁊ in.l.melior.ff. de regu.iuris.⁊ sic cũ maritus cũ acquirat aliquid durãte matrimonio si totũ nõ acqrit fisco post q̄ cõmisit dictuꝫ delictũ.⁊ sic eius fisci factꝰ ẽ seruus faceret ei dñi.i. fisci deteriorẽ cõditionẽ cũ dicam⁹ vxori alterã mediętatẽ acquiri q̄ de iure ꝓ dicta iura videꝫ cõtrarũ.sed huic obiectiõi facile possumus respõdere multis modis. Primo q̄ nõ facit deteriorẽ ſmaritus cõditionẽ ciusdem fisci cũ ea que ꝓ lege eidez marito attribuunt̃ acquirat fisco.nã si maritus nõ cõmisisset dictũ delictũ nõ poterat magis acquirere sibi q̄ nũc acquirit fisco . ⁊ sic ipius fisci nõ facit deteriorẽ cõditionẽ cũ ea que acgreret maritus sibi ante delictũ nũc integra acquirat post delictũ. Secũdo dico.seruus acqrit dño q̄ iustũ ẽ.nõ aũt illud qõ ẽ iniuste acqsitũ ẽ. vt in.l.q̄ seruus.in fi.ff.de acq. posse. ⁊ si volumus dicere q̄ etiã iniuste acquisita acquirat dominio.i. fisco p tex .in.l. placet.que indistincte loquit̃.ff. de acq.here. ⁊ p tex. qui loquit̃ specifice.vt.l.ij.ℌ.celsus.⁊.ℌ.papinianus. ℌ.si seruus.ff.de vsuca. ꝓ empto.dico q̄ ꝛ talia iniuste acqsita.i.dictã mediętatẽ bonoꝝ ptinentẽ ad vxorẽ fisco acquirat ipe fiscus teneꝫ ad restitutionẽ ipius partis vxori.arg.glo.insti. ō bijs que sunt sui vt alie. iuris.in ꝓnci. ⁊ notatoꝝ in.d.l. q̄ seruus: Vel tertio possumus respõdere q̄ illud ẽ verꝫ in iaꝫ quesitis in quibus seruus ⁊ maritus factꝰ seruus ꝓpter delictũ nõ põt ipius dñi vel fisci facere deteriorem conditionẽ. secus tñ ẽ in querẽdis vt in nr̃o casu p ter.in.l.ſi. C. de aq.posse.⁊ notat̃ p glo.in.d.l.seruus. Vel ẽrto dico q̄ si p dictã acquisitionem que fit vxori in sua mediętate sit cõditio ipius fisci deterior illud nõ diceꝫ obuenire fiscooccasiõe mariti qm̃ nil ipe fecit ꝓpt̃ qõ aliquid acgreret vxori cũ nil ipe vxori donauit: sed le gis ministerio illud dicit̃ obuenire vxori vel possum⁹ respõdere quito ⁊ meli⁹ q̄ ꝛ fuisset verũ q̄ iste marit⁹ post post delictũ cõmissuꝫ fuisset seruus pene non tñ est seruus fisci. vt ẽ glo.in.ℌ.pene aũt.insti.q̃bus mo.ius pa.põt solui.⁊ no.in.l.frustra.p doctores maxime p Salice.C. de sen.pas.⁊ in.l.in metalluꝫ.ff.ō iure fisci.⁊ in.l.iij.ff. de bijs que pro non scrip. ba. Vel possum⁹ dicere melius verius ⁊ certo. q̄ ꝛ maritus cõmisit delictũ ⁊ ipo iure iuncte sentẽtie fuit sua bona cõfiscata. vt dictũ ẽ.nõ ꝓpterea sequit̃ q̄ sit seruꝰ pene donec sit cõdẽnatus ⁊ declararatus ꝓ hereticо vt est ter.in.cta glo.in.l.q̄ vltimo.ff. de pẽn. ⁊ in.l.ad statutũ.co.ti.⁊ notat̃ in.l.ciꝰ q.ℌ.ſi.ff. de testa..⁊ not. Bar.in.l.ſiqs filio.ℌ. irritũ.ff. de iniust.rup.irrip. q̃ facto testa.⁊ in.ℌ.pene que.insti.qui.mo.ius pa.potesta.⁊ l.ℌ.j.insti. de capi.di.quanto magis q̄ hodie nemo in genus sit seruꝰ ex supplicio. vt in auc̃. de nupt. ℌ.q̄ aũt.⁊.ℌ.q̄ vero.in.iiij.col.

¶ Duodecimo põt illi legi respõderi ⁊ dicõ.q̄.d.l. ſtili.nõ ꝓbat illud qõ ꝓ aliquos dicit̃.ſ.q̄ post q̄ maritꝰ cõmisit delictũ heretice prauitatis si aliqua acqsierit durãte matrimonio totũ acgrat fisce cũ p delictũ alienat.⁊ q̄ quesita ante delictũ cõmissuꝫ diuidãtur inter fiscũ ⁊ vxorẽ.nã sip illã legẽ se volũt fundare Dico q̄ p illã legẽ fundaꝫ q̄ si maritus aliqua bona acqsierit ante delictũ cõmissuꝫ a fortiori tota bona sunt in fiscũ trãslata potiꝰ quaꝫ illa que fuerũt obtẽta post delictũ comissuꝫ.qõ ꝓz: q̄ si dicim⁹ maritꝰ iniusta vxore põt alienare.⁊ cõmittẽdo delictũ alienat: ergo ꝛc. ista illatio meliꝰ verificaꝫ i bonis quesitis ante delictũ quã in q̃sitis post.nã alienatio q̃ ẽ puatio ꝓsupponit habitũ.i. rẽ que possit alienari tpe quo commissuꝫ ẽ dictũ p tex.in.l.decẽ.ff.de verbo.obliga.⁊ si tpe quo cõmissuꝫ ẽ dictũ delictũ erant aliqua bona obtẽta ante delictũ illa alienanꝫ p delictũ. cũ delictũ reperit bona q̃ possunt alienari. ⁊ sic illa q̃ reperit tota alienat.⁊ sic dicta argumentatio.ſ.maritꝰ põt alienare ⁊ cõmittẽdo delictũ alienat.ſ.bona iã q̃sita cum delictuꝫ. vt dixi tpe quo cõmittit reperijt qd alienet. nã in obtẽtis post delictum cõmissuꝫ nõ sic põt dicta argumẽtatio verificari. Nã si dicim⁹ q̄ acqsita post delictũ omnia alienanꝫ: ergo nõ bene verificaꝫ dicta argumẽtatio cõmittẽdo delictũ alienat: q̄ quo ad q̃sita postea delictũ nõ reperijt q̄ alienasset. Nã si ꝓsupponimus q̄ fuerũt quesita post delictũ de necessitate ꝓsupponere debem⁹ q̄ tpe delicti non erãt in potestate viri: ergo nõ alienauit cũ delictum nõ reperiit qd alienasset.⁊ sic p.d.l. se fundãtes ⁊ dicẽtes q̄ acquisita post delictuꝫ publicantur de necessitate deberẽt dicere ⁊ cõfiteri. q̄ nõ solũ acquisita post delictuꝫ sunt cõfiscãda. verꝫ etiaꝫ a fortiori q̄ ea q̃ dixi quesita ante delictũ commissuꝫ. Nec̃ obstat q̄ posset dici ⁊ argumẽtari de hijs q̃ trahunt̃ in.l.ſiqs post hac.C. de bonis dãna.⁊ de tex.in.l.res q̃.C. de dona. int̃ vr̃ũ ⁊ vxo.⁊ in.l.q̃sqs.ℌ.dotes.cũ similibus allegatis in secũdo fundamẽto ꝓ pte negatiua adductoꝝ: quia fundamenta habẽt locũ in donatiõe facta vxori p maritũ. vt in illis iuribus clare apparet. nos vero loquimur nõ in donatiõe ímo in debito legali q̄ ab ipa lege dr̃ vxori obuenire vt clarius ⁊ plen⁹ dixi in secũda solutiõe quã feci ad secũdũ fundamẽtũ ꝓ pte negatiua adductoꝝ ⁊ ad ea q̃ ibi dixi me remitto causa ꝓlixitatis vitãde que omnimodo ẽ repellenda . vt in.l. ampliorẽ.ℌ.in refutatoriis.C. de appella.

¶ Terdecimo potest ſtili.l. respõderi nã leges que dicũt q̄ de quesitis durãte matrimonio habeat vxor medietatez viderent̃ correcte quando maritus alienasset ꝓ delictũ qui casus nec in.l.ſtili ẽ expressus nec in.d.l.ordinamẽtiq̄ esse nõ debet ideſt q̄.d.l.ſtili corrigat alias ꝓter quã in casu ibi expresso.ſ. in cõtractu vt in.d.ſtili ibi dum dicit. Mueda los vender.⁊ in.d.l.ordinamẽti ibi dum dicit.⁊ que el tal cõtracto. in quo quidẽ cõtractu sunt dicte leges correcte. ⁊ cũ d.l.ſtili sit noua cõſtitutio corrigens in.d.casu quando maritus alienauit per cõtractũ ex idemptitate rationis ipsius legis noue corrigentis nõ arguit̃ vt corrigatur alius casus quã expressus in ipsa noua cõſtitutione corrigẽte vt tenet Bar.in.l.gallus.ℌ. ille casus ídifficil̃.ff.de lib.⁊ postu.⁊ i.l.ſi vero.ℌ.de viro.ff. solu.matri.⁊ ẽ glo.⁊ ibi Bar.⁊ auc.ꝗs ruinas in.iij. col.in ꝓn.in ver.quero.l. ista vbi etiam Bald. ⁊ ibi Sali. C. de sacro san.eccle.⁊ ipe Bar.in auc.qui se mel in.ij.collũ.ad fi.ver.alij vt odo dicunt. C. quõ ⁊ ⁊ qnãdo iud.sed sic ẽ q̄ in ipsa.l.ſtili ⁊ noua corrigente nõ ẽ alius casus expressus quã vt marit⁹ possit vt vẽdere.d.lucra vel alienare possit per.d.l.ordinamẽti ergo in illo casu tantũmodo sunt correcte dicte leges que dicunt q̄ marit⁹ acquirendo aliq̃d facit partẽ siue vxori nã si maritus illã partẽ alienat vxor ꝑ ua bitur eadẽ nõ tamẽ in casu ipsa.l.non expresso ideſt q̃ marit⁹ delingat cũ.d.casus in.d.l.ſtili nõ sit expressus ⁊ ꝓpterea vr̃ cõfirmat⁹ nã correctio alicui⁹ casus arguit cõfirmationẽ in alijs vt no. Bal.in.l.ſi.v.col. ver.oppo.q̄ nõ sit sublatũ ꝛc. C. de edicto diui.adri tollẽ. neqꝫ obstat q̄ quis posset dicere.d.l.ſtili.nõ corrigit dictas leges de lucris loquẽtes ſed addit cũ ali

ud sit corrigere aliud sit addere cum correctio diminutionẽ additio vero augmentũ significat q̃ ad hoc possumus respõdere q̃ modo dicamus. l. illã stili addere modo corrigere semp corrigit vel in casu expresso in correctione vel in casu augmẽtato in additione hinc venit q̃ quando aliqua. l. venit addẽdo in casu addicto dicit corrigere ⁊ sic additio pomit̃ correctionẽ vt in auc. qui mo. nat. effici legi. ℌ. si vero. vj. colla. ⁊ in. l. j. ℌ. qui operas. ff. ad tert. ⁊ sic modo dicamus ea⁊ addere modo corrigere semp in casu expresso corrigit. s. quãdo marit⁹ vendidit ergo in casu omisso ⁊ tacito nõ corrigit. s. quãdo marit⁹ delinquit. ⁊ sic maritus alienãdo per cõtractũ vẽditionis ꝓuat suã vxo rẽ sua parte nõ tamẽ alienãdo per delictũ eandẽ vxo rẽ. poterit ꝓuare sua medietate quã in dictis lucris habet cũ medietas tãtũmodo viri sic cõfiscata.

¶ Quattuordecimo possumus illi legi stili respondere. ⁊ dico q̃ dicta. l. non ꝓtest pati talem intellectum. idest coĩpo q̃ maritus committat delictum heretice prauitatis alienet omnia bona ta⁊ ꝓ sua parte quam ꝓ parte quam habet vxor in dictis lucris. nam talis intellectus tanq̃ naturali rationi repugnans non est illi legi adaptandus. neq⁊ est tenendus: neq⁊ ꝑm illum erit iudicandum: immo potius est repellendus. vt est glo. notabilis quam ibi sequuntur doctores in. l. cum a nobis. C. de dila. ⁊ q̃ talis intellectus sit naturali rationi cõtrarius ⁊ repugnãs ⁊ equitati resistens ꝓbatur multis modis. Primo sic dominium est de iure naturali. vt est textus in l. ex hoc iure. ff. de iusticia ⁊ iure. ⁊ in. l. j. in fine. ff. de fur. ⁊ cum maritus aliqua acquirit in continenti vxori est acquisitum dominium ꝓ medietate acquisitorum sine aliqua alia acquisitione facta per traditionem. vt est tex. notabilis iu. l. j. ℌ. finali. cum legibus sequentibus. ⁊ ibi Bal. ff. ꝓ socio. ⁊ ꝓbatur per dictam legem stili. ibi dum dicit. Mdaguer la muger hauia su meytad. Et per talem intellectum datum illi. l. stili. dominium q̃ per leges erat acquisitum vxori eidem nõ indigne ⁊ delictum mariti ignoranti auferetur q̃ quidem dominum habuit originem de iure naturali. ⁊ sic hoc est contra naturalem equitatẽ. vt q̃ naturaliter per legem alicui datur sine alia lege expressa sibi auferatur per quendam tacitum legis intellectum quod est inhumanum. Neq⁊ obstat huic responsioni. q̃ quis posset dicere. q̃ in casu in quo aliqua maritus acquirit durante matrimonio si aliquid acquiritur vxori illud dominium nõ est acquisitum de iure naturali. immo lege regni seu fori que ciuilis est. Quia ad hoc possumus respondere. q̃ lex ciuilis illud concessit vxori. coĩpo q̃ illa lex dat dominium. ⁊ per eandem vxorem acquiratur nihilominus debemus ipsius dominij originem considerare. nam ex respectu creationis quantum ad istũ casum sit dominium per dictam legem regni seu fori creatum. attamen respectu originis ⁊ inuentionis est de iure naturali. vt dictis iuribus. Facit in simili quod notat glo. in. l. j. ⁊ ibi Bar. ff. de acquiren. rerum domi. ⁊ qõ notat Bar. in. l. in rem. ff. de rei vẽdicatione. Vel possim⁹ dicere q̃ ex sit ciuilis lex illa que attribuit vxori medietatem dictorum lucrorum. est tamen fundata naturali ratione. nam sic potest exponi ꝑm q̃ Salice. exponit in dicta. l. cum a nobis. vbi ipse sic ait. Equitas naturalis. idest lex ciuilis. Vel si velimus dicere q̃ vxor incontinenti cum bona acquiruntur non habet aliquod dominium donec sit soluta societas. per textum in. l. siquis societatem. ff. ꝓ socio. ⁊ sic q̃ omnia transferantur in fiscum tamen tenebitur maritus vxori: vel heres seũ successor suus communicare vxori per eandem. l. si quis societatem. ergo ⁊ fiscus cum in re succedit. vt in. l. fiscus. in principio. ff. de iure fisci. ⁊ in. l. ij. C. ad legem iuli. de vi. pu. vel pri. ⁊ in. l. ⁊ omnes. ff. de bonis damnatorum. iuncta glo. in. l. quinq⁊ legibus. ⁊ est textus notabilis in. l. marito. in principio. ⁊ q̃ ibi notant doctores. ff. solu. matrimo. eodem titulo. Secundo ꝓbatur q̃ dictus intellectus sit repugnans rationi naturali hoc modo. nam natura dictat neminem locupletari cum aliena iactura ⁊ labore. vt in. l. nam hoc. ff. de conditio. indebi. ⁊ in. c. locupletari. de regu. iuris. libro. vj. Sed si in casu nostro marito committente delictum fiscus haberet omnia. nõ solum ꝓ parte viri. verum etiam ꝓ parte vxoris que sibi per legem est attributa propter suum laborem quem semper dicitur habere; reciprocum cum marito suo diceretur locupletari cum aliena iactura ⁊ labore ipius vxoris quod esse non debet. vt ergo intellectus illi legi stili datus non sit rationi naturali repugnans. non debemus eam sic intelligere. vt per delictum mariti pars vxoris sit alienata. Neq⁊ obstat q̃ posset dici q̃ ex vxor laboret in rebus que vir meliorauit durante matrimonio. non propterea dicetur fiscus locupletari cum iactura. neq⁊ labore vxoris: quia vxor tenetur operari viro. vt est tex. in. l. sicut. ⁊ ibi glo. ff. de operis liber. ⁊ ex hoc venit q̃ quicquid acquirit vxor acquirit viro ex quacunq⁊ opera sua acquirat: quia in hoc equipparatur homini libero bona fide. possesso qui acquirit possessori ex duplici capite vel ex sua opera vel ex re possessoris. ⁊ hoc tenet Jmocen. in. c. cum inofficios. extra de testamen. quem refert Bald. in. l. si vxor in ver. denuo quero. C. de conditio. inser. ⁊ idem Bald. in sua margarita. in ver. vxor penul. ver. sed hoc non placuit. Bald. in dicta. l. si vxor. nam cum vxor possit contrahere societatem cum viro: ergo non viro sed sibi acquirit. vt notatur in. l. scripture. C. de fide instrumentorum. ⁊ est textus notabilis in. l. alimenta. ℌ. finali. ff. de alimen. ⁊ cibaria lega. nam si conducit predium acquiret sibi. Item si stipulatur aliquid cum viro acquirit sibi partem suam. vt notatur in dicta. l. scripture. ⁊ dicto. ℌ. item. dicta l. sicut non dicit. q̃ vxor tenet operari viro ex quacunq⁊ causa ⁊ ex quacunq⁊ opera sua eidem acquirere. sed dicit q̃ vxor debet stare in officio seu obsequio viri quod significat obsequi alia seruicia in domo ꝑm qualitatem personarum. Sunt etiam quedam opera parue estimationis quas similiter debet operari. argumento textus in. l. in rebus. ℌ. possunt. ff. commo. ⁊ in. l. si cum dotem. ℌ. sin autem in seruissimo. ff. solu. matrimo. ceterum si vxor faceret aliquam artem seu mercantiam. vel esset cirurgica vel obstetrix que quidem non sunt opere domestice ⁊ familiares id quod acquirit ex istis operis non acquirit viro immo sibi: quia neq⁊ ad preceptum viri tenetur negotiari. ⁊ hec sunt quasi verba formalia Bal. in dicta. l. si vxor. ⁊ hoc idem tenet Bald. in. c. j. ℌ. decedente. in. iiij. collum. in ver. nota q̃ in feudis. ibi adde in titulo. qui feuduz dare poss. in vsi. feudo. vbi ipse hec verba formalia ponit. Adde vxor non tenetur acquirere viro ex operibus suis artificialibus contra suam voluntatem. vt in. l. si vxor tua. C. de conditio. inser. ⁊ ibi reprehendit Innocen. qui contrarium tenuit in dicto. c. cum in officijs. ⁊ dicit Bal. in dicto. ℌ. decedente. allegando Bart. q̃ si vxor agit in animo acquirere sibi ipi non acquirit marito: quia acquisitiones de iure gentium sunt ⁊ fundate in consensu. vt in. l. qui mihi donatum. ff. de donatio. ⁊ in l. ⁊ si instrumenta. C. de fide instrumen. ⁊ iure fisci. lib. x. ⁊ in. l. si filij. C. de donatio. inter virum ⁊ vxo. ⁊ pro hoc facit quod notat Bar. in dicta. l. ⁊ si instrumenta. in fine. vbi ipse dicit. q̃ si vxor alicuius emit aliquam rem q̃ illa res sit vxoris. q̃ etiam sequitur ibi Ange. ⁊ in dubio credendum est vxorem potius velle sibi q̃ marito acquirere. cum omnis charitas ordinata a seipo incipiat. vt in. l. preses. C. de seruiti. ⁊ aqua. Et posito casu q̃ de iure vxor teneatur operari ⁊ ex quacunq⁊ opera acquirere viro etiam artificiali. lex tamẽ regni seu fori hoc voluit vxori tanq̃ socie diuine ⁊ humane domus attribuere. ⁊ sic est suum quacunq⁊ via sibi obueniat ⁊ habet ibi dominium incontinenti. vel habet actionem ad dictã rẽ seu medietatem dictorum lucrorum. ⁊ sic illam in bonis suis videtur habere. vt in. l. qui actionem. ff. de regulis iuris. ⁊ in. l. rem in bonis. ff. de acquiren. rerum domi. ⁊ sic non est equum neq⁊ naturali rationi conforme q̃ fiscus cum iactura ac labore ipsius vxoris locupletetur: neq⁊ fiscus hoc voluit immo gloriosissimi principes nostri volunt contrarium. idest de suo donare ⁊ de quolibet nobili maxime de principibus ⁊ gloriosissimis regibus nostris hoc credendum est. vt in. c. j. extra de donatio. ⁊ sic modo dicamus q̃ ipa vxor incontinenti cum maritus aliqua acquirit habeat dominium medietatis acquisitorum. vt est textus in. l. j. ℌ. finali. ff. ꝓ socio. vel si illam nõ habeat. habet tamen actionem per. l. siquis societatem. eodem titulo. ⁊ sic vt illam rem habere per dictam. l. rem in ꝓbonis. ⁊ qua actione fiscus tenebitur vxori vel ad dandum seu ad restituẽdum cũ sit successor vniuersalis mariti. vt est glo. notabilis in. l. inter eos. ℌ. finali. quam ibi sequuntur doctores. ff. de fide iu. ⁊ est textus in. l. ij. C. ad legem iuliam. de vi. pu. vel pri. ⁊ est bonus ⁊ clarus textus vt in. l. fiscus. in principio. ff. de iure fisci. ⁊ cum maritus teneatur vxori ad restituendum dictam medietatem bonorum non dicitur illam medietatem acquirere. vt in. l. non quocunq⁊. ℌ. j. ff. delega. j. ⁊ in. l. non videtur. ff. de acquiren. possessio. ergo eodem modo fiscus non dicitur illam medietatem vxoris acquisisse cum eius mariti sit successor: ergo quemadmodum maritus si non commiserat delictum heretice prauitatis tenebatur ipe seu heres suus vxori ad restituendam dictam medietatem bonorum durante matrimonio obtentorum. ita ⁊ fiscus marito delinquente. nam vxor non dicitur dictam medietatem perdidisse ad quam restituendam habet actionem. vt in. l. si quis vi. in principio. ff. de acquiren. possessio. ⁊ q̃ fiscus tenetur vxori ad restituendam dictam medietatem bonis ipsius viri confiscatis quantumcumq⁊ maritus in vita vxori sue non tenebatur dictam medietatem dare seu restituere. sed post mortem suam proba-

tur per textum notabilem in.l. stacius. ℌ. finali. ff. de iure fisci. vbi dicit textus q̃ quidam erat obligatio post mortem suam ⁊ non in vita restituere alicui aliqua bona contingit. q̃ iste qui obligatus erat restitutioni commisit delictum ꝓpter q̃ sua bona veniebãt confiscanda. ⁊ sic omnia bona tam istius delinquentis quã ea que sub iacebãt restitutioni deuenerunt in fiscum. ¶Dicit ibi textus. q̃ fiscus tenetur ad restitutionem bonorum bonorum. ꝫ in potestate fisci fuerunt translata: ergo sic debemus dicere in presenti q̃ ꝫ verum sit q̃ incontinẽti tempore acquisitionis. neq; in vita mariti haberet vxor dominium. neq; actionem in dicta medietate. sed tunc post mortem ipsius viri cuius bona ꝓpter delictum heretice prauitatis fuerunt confiscata ꝓpter quam confiscationem omnia bona deuenerunt in fiscum tam illa q̃ ꝓpria erant ipsius mariti quã illa que in illo vel suis successoribus non erant perpetuo mansura q̃ ipse fiscus tenetur ad restitutionem talium bonorum ad vxorem pertinentium. nam non possunt illa bona ad fiscus pertinere nisi que creditoribus superfutura sunt. id enim bonorum cuiusq; esse intelligitur q̃ eri alieno ẽducto supereſt. vt ẽ tex. in.l. nõ possunt. ff. de iure fisci. ⁊ in.l. si emancipati. ℌ. j. ff. de colla. bono. ⁊ in.l. subsignatum. ℌ. j. ff. de verbo. significatio. ⁊ in l. siquis seruum. ℌ. finali. cum lege sequenti. ff. delega. ij. ⁊ sic ꝫ vxor constante matrimonio nõ sit domina in dicta medietate bouorum si hoc volumus tenere per dictam.l. siquis societatem. est tamẽ creditrix ⁊ habet actionem personalem per eandem. l. siquis societatem. ⁊ sic tanq̃ creditrix illam habebit contra fiscum qui creditoribus tenetur. vt in.l. in summa. ⁊ in.l. q̃ placuit. ⁊ in.l. stacius. ℌ. finali. ⁊ in.l. j. ℌ. an bona. ff. de iure fisci. ⁊ in.l. nõ possunt. eodem titulo. ⁊ in.l. tutoris. C. ad legem iuliam. õ vi. pu. vel pri. ⁊ in.l. j. C. peni. fisca. credi. proſ. lib. x. ⁊ in specie in crimine heresis q̃ fiscus tenetur ad debita. tenet Anania ⁊ Frã. zamba. in. c. si aduersus. extra de here. ergo tenebitur fiscus vxori ad dictam medietatem dictorum bonorum. quid enim magis peccauit vxor innocens ⁊ ignorans delictum maritale q̃ ceteri creditores. nam creditores quicũq; alij personales ad sua credita bene habent actionem personalem contra fiscum per dicta iura: ergo eodem modo vxor creditrix in sua medietate lucrorum habebit contra fiscum dictaz actionem personalem. nam ꝫ hereticus post crimen commissum non potest transferre dominiuz. vt in. c. ſm leges. de here. libro. vj. ⁊ in.l. quisquis. ℌ. dotes. ⁊ in.l. finali. C. ad legem iuliam. maie. ene tamen est personaliter obligatus. vt tenet notanter Bal. in.l. multum interest. ff. de verbo. obliga. ⁊ notat Bal. in.l. ij. ℌ. emptor. in. ij. nota. C. commu. dele. ergo eodem modo vxor creditrix personalis ꝫ sua medietas transferatur in fiscum. ⁊ hoc volumus tenere. habebit actionem contra fiscum quemadmoduz est in ceteris creditoribus. ⁊ si per intellectum quem aliqui dant illi. l. stili. decreuimus huic vxori denegari actionem personalem esset talis inteliectus naturali rationi repugnans. ⁊ sic nõ est tenendus. Tertio potest probari qualiter intellectus datus sine bijs q̃ probata sunt ẽ naturali rationi repugnans. nam potest contingere ⁊ fere semper contingit. q̃ ante q̃ maritus committat crimẽ heretice prauitatis aliqua bona quesiera t durante matrimonio per spacium. x. forte vel. xx. annoz. vel per maius vel per minus tempus in quibus quidem rebus seu lucris omnes confitentur vxorem habere medietatem cum fuerunt obtenta ante q̃ maritus incidisset in dictum crimen heretice prauitatis. ⁊ in continenti alia die postea vel post modicum tempus maritus videt aliqua bona que offerebantur vendenda que multum forte prosicua forent tam marito q̃ vxori. ⁊ volebat ea emere ⁊ non habebat vnde emisset nisi dicta bona que que acquisierat ante delictuz in quibus vxor habebat partem vendidisset. ⁊ sic fecit q̃ dicta bona ꝫ obtenta ante delictum maritus vendidit. vt ex pecunia redacta de dicta venditione potuisset emere alia bona que desiderata habebat ⁊ ea emit. ⁊ tempore q̃lo celebratur venditio seu emptio secunda maritus perpetrauerat delictum heretice prauitatis. ⁊ sic tempore quo maritus meliorauit dicta bona iam erat delictum commissum. erit ne iustuz q̃ de dictis bonis acquisitis post delictuz mariti vxor non habeat partem certe non cum acquisitio ipsorum ꝫ fuit facta post delictum habuit originem de rebus seu pecunijs que ante delictum fuerunt que sita in quibus omnes confitentur vxorem habere medietatez. ⁊ hoc per maiorem partem contingit: ꝫ maritus acquirat aliqua lucra constante matrimonio post delictum commissum non acquirit de rebus seu pecunijs quesitis post delictum: immo de rebus ⁊ pecunijs que fere toto tempore matrimonij laboribus ⁊ solicitudine amborum fuerunt cum tantis vigilijs ⁊ mestitia quesita ⁊ sic dicere q̃ in hoc casu marito cõmittente delictum alienat partem vxoris quam ipsa habitura foret si tale delictum non fuerat commissum non est iustum neq; equum nec naturali rationi conforme ⁊ sic illa. l. stili non dicit hoc in dubio. quia nil est tam naturale in rebus humanis quam vt legum auctoritas que diuinas ⁊ humanas res bene disponit omnez iniquitatem expellat nam in hac practica superiori. sunt duo tempora vnum q̃ noceret vxori. scilicet tempus post delictum commissum alterum eidem non noceret videlicet tempus ante delictuz commissum ⁊ quãdo sunt duo quorum vnum prodest alterum nocet potius est appbẽdendum id q̃ prodest q̃ tempus q̃ nocebit. vt ẽ tex. in. l. si vir. ⁊ ibi glo. ff. pro dona. ⁊ sic attẽto tempore q̃ ꝓdest illo quo nõdũ maritus cõmiserat delictum heretice prauitatis vxor habebit medietatem de obtentis per maritum modo sint obtẽta ante delictuz cõmissum modo post delictum cõtractũ. nã tempus sequẽs. i. tẽpus post delictũ trahit ad tẽpus precedẽs. i. ad tẽpus ante delictũ. arg. tex. in. l. donationes. in fi. C. de dona. inter vir ⁊ vxo. ¶Pro quo facit notata p Bal. in. l. fi. in fine. ff. de iurisdi. omnium. vbi ipe sic ait quo ad. vij. ponamus q̃ vnus emit a rege redditus vnius mẽsis. ⁊ alter emit redditus sequẽtis. ⁊ vltima die ꝓmi mẽsis est cõmissũ maleficiũ. vnde primus emptor non potuit facere punitionem ꝓpter brecitatem temporis. Secundus facit punitionẽ. cuius erit ista pena. ¶Dico obligatio ẽ inchoata tpe ꝓmi cõdẽnatio est facta tẽpore recẽdi dicit Ly. q̃ applicabitur primo quia ius erat ei quesitum. ⁊ hoc per. l. quecũq; actiões. ff. de actio. ⁊ obligatio. ego allego ad hoc. l. is qui in puteum. ℌ. si postea. ff. q̃ vi aut clam. ⁊ facit hec ad questionẽ de sindico si vltimo die sui officij est commissum maleficiũ qõ per formam statuti debebat denũciari infra octo dies sub certa pena. vtrum illa necessitas denũciãdi incumbat nouo sindico in cui⁹ tempus incidit dilatio statuti. an incũbat sindico veteri. ⁊ dico q̃ incumbat sindico veteri: quia in persona sua incipit obligatio que nõ trãsmittitur in successorẽ i officio. vt. C. õ ocuri. l. puidẽdũ. ⁊ arg. C. vt cause post puber. adsit tu. i rubrica i nigro. ⁊ sic ꝓ hec q̃ dicta sunt. iste intellect⁹ tanq̃ rõni naturali repugnãs ⁊ egtati nõ cõformis neq; lre. illius l. stili. neq; alteri⁹. l. ordinamẽti. aliquo mõ amicabilis ẽ repellẽdus poti⁹ q̃ tenẽdus.

¶Quintodecimo possumus illi. l. stili. respõdere hoc mõ leges que dicũt q̃ de obtentis durãte matrimonio vxor habeat medietatẽ clare sunt ⁊ certe vt illa lex fori q̃ ẽ. l. j. ti. ij. lib. ij. ¶Delas ganãcias. ⁊ alia lex. ij. ti. iij. lib. v. ordinamentoz. q̃ clare dicũt ⁊ disponũt. q̃ vxor de q̃sitis durante matrimonio habeat ptẽ ⁊ indistincte loquit. ⁊ illa. l. stili. ⁊ altera ordinamẽti. nõ dicũt clare nec certe loquũt illud ad qõ illaz allegãt. i. q̃ lucra q̃ marit⁹ obtinuit post delictũ confiscẽt tam ꝓ ꝓte mariti q̃ ꝓ ꝓte vxoris. nã ille leges sunt clare in quãtum dicũt. q̃ maritus volẽs vẽdere in casu sibi necessario potest omnia lucra inuita vxore vẽdere duz nõ faciat malicioſe ⁊ animo defraudãdi vxorẽ. ⁊ in illo casu cuz loquunt certe ⁊ clare limitant seu corrigunt leges loquentes de bonis obtentis durante matrimonio quoz bonoz vxor erat habitura medietatẽ ꝓ easdẽ leges ⁊ nũe nõ habebit cũ marit⁹ illa bona alienauit vẽdẽdo vel alio silj mõ cõtrahẽdo. in qb⁹ ꝓsse dd. ll. loquunt. ⁊ cũ. dd. ll. stili ⁊ ordinamẽti loquũtur clare limitãt alias leges. nã cuz marit⁹ illud facit. l. permittẽte non tenebit vxori. ꝫ in alio casu q̃ marit⁹ cõmisit delictuz heretice prauitatis q̃ posset ꝓ dictũ delictũ ptẽ vxoris alienare hoc non dicunt neq; l. stili. neq; altera ordinamenti. imo quo ad hoc tacite ⁊ obscure ⁊ incerte loquunt. ¶Cum ergo habeam⁹ leges certas ⁊ claras ẽ ꝓ q̃s vxor inditincte nono ꝑuat sua medietate lucrorum. ⁊. d. l. stili. ⁊ altera lex ordinamẽti. incerta ẽ quo ad hũc casum ⁊ obscura q̃ incerte ⁊ obscure ⁊ ꝓ quãdã fragilem illationẽ ſm aliquos cõtrariũ disponũt quare magis debemus attẽdere leges incertas ⁊ obscuras quo ad hũc casuz ⁊ illatiue loquentes q̃ leges claras ⁊ certas ⁊ directe ⁊ decisiue loquẽtes. nõ video ratiõez cũ magis debem⁹ attẽdere ⁊ inspicere certũ ⁊ ſm id in dubio iudicare quã incertũ. vt in. l. qr rõ. ⁊ ibi notãt doctores. ff. de cõdi. insti. ⁊ in. l. cogi. ℌ. si seruo. ff. ad trebel. ⁊ in. l. quotiẽs. ff. de here. insti. ⁊. x. dist. sicut. ⁊ in. c. luuenis. extra de spõ. ⁊ in. c. ad audiẽtiã. de homi. ⁊ in. c. petitio. de cõcel. ꝓbẽ. lib. vj. nã extrahẽtib⁹ talẽ decisionem ex verbis obscuris nocet ipa obscuritas ad hoc vt sua õcilio nõ habeat effectũ tanq̃ incõgrua ⁊ obscura. vt notat Bar. in. l. veteribus. ff. de pactis. ⁊ in obscuris q̃ min⁹ nocet ẽ sequẽdũ. vt in. l. semp in obscuris. ⁊ in. l. in obscuris. ff. de regu. iuris. ⁊ in. c. obscuz. õ regu. iuris. lib. vj. nã cũ queraf de hac dubitatiõe. s. an marit⁹ cõmittẽdo delictũ heretice prauitatis ꝓ-

Universidad de Deusto
Biblioteca

uret vxor̃ suã p id ōlictũ sua medictate bonoꝝ ⁊ ali qui rñdeãt q̃ sic fundãtes se p .d.l. stili. ⁊ alterã ordinamẽti. iste. dd. ll. nõ rñdent neq; se fundantes p easdẽ leges cũ obscure ⁊ incerte loquãt. naz nõ dr̃ rñdere q̃ certe ⁊ obscure logẽ vt ẽ tex. ĩ. l. de crate. §. nihil. ff. ō iterro. actio. ⁊ ĩ. l. eaten⁹. §. ō quo palã. ff. de instito. ⁊ notatur in. iiij. q. iij. in. tesibus. ⁊ ẽ glo. in. c. ij. de cõfes. libro. vj.

¶ Sextodecimo dico q̃ possum⁹ illis legib⁹ tam stili dicẽtis maritũ posse hr̃e liberã vẽdedi facultatẽ quã alter⁹ ordinamẽti cõferẽtis eidẽ marito absolutã potestatẽ alienandi respõdere. ⁊ dico dictas leges. nullo modo ꝓbare q̃ per delictuz maritus alienat dicta lucra quo ad partem vroris: q; Iz cõmisso delicto hereticę prauitatis p maritum bona quo ad dominiũ transferrãt in fiscum ipso iure. vt in c. cum sm leges. de hereti. libro. vj. ⁊ sic alienet cũ alienatio sit actus per quem transfertur dominium vt est tex. in. l. j. ff. de fun. dota. in. l. ex hoc edicto. §. ij. ff. de aliena. iudi. mutã. causa fac. in. l. alienationis. ff. de verbo. signi. ⁊ in. l. j. C. de iure emphi. ⁊ ẽ glo. vt in. c. j. de aliena. paterni feudi in vsibus feudo. tñ dicta alienatio nõ ẽ illa de qua dicte leges stili ⁊ ordinamẽti loquunt̃. nam dicte leges que loquuntur de alienatiõe intelliguntur de alienatiõe volũtaria. qõ patet in. l. stili. ibi dum dicit. ¶ Queda los vender. Cũ vẽditio sit alienatio volũtaria. vt ẽ tex. in. l. cũ postulassem. §. si. ff. de damno infecto ⁊ patet etiam in dicta. l. ordinamẽti. ibi dum dicit. Et que el tal cõtracto ⁊c. qõ etã patet. q; appellatiõe alienatiõis venit alienatio volũtaria non tamẽ necessaria. vt ẽ tex. in. l. ⁊ ideo. ff. de conditio. furti. ⁊ in. l. pcto. §. predium. ff. delega. ij. in. l. alienationes. ff. familie hercis. ⁊ in. d. §. si. d. l. cũ postulassem. ⁊ in. l. inter omnes. ⁊ ibi notat̃. C. de predi. mi. ⁊ in auẽ. res que. C. cõmuni delegati. ⁊ mod⁹ alienãdi qui introducit̃ ex delicto inducit alienationẽ necessariã q̃ p; q; cõmisso delicto incõtinẽti sine cõsensu delinquẽtis nolẽtis alienare fit talis alienatio. ⁊ sic ẽ alienatio necessaria. ⁊ sic nõ sunt casus sillis cũ dicte. ll. tribuẽtes marito facultatẽ alienãdi intelligañt̃ de alienatiõe volũtaria. ⁊ alienatio que fit p delictũ ẽ necessaria cũ appellatiõe. vt dixi. alienatiõis nõ cõtinẽt̃ necessaria ĩmo voluntaria. que in hoc casu nõ est. cũ alienatio volũtaria ẽ actiua. ⁊ actiua alienatio est in nostra potestate ⁊ nobis imputatur: immo in hoc casu est passiua: quia passiue passiones non sũtin potestate passiuorum nisi fingantur. vt in. l. ⁊ ideo. ff. de conditi. furti. ⁊ notat Bal. in rubrica ō alienatiõe feudi. in vsi. feudo. ⁊ q̃ ista alienatio confiscatiõis sit necessaria notat expresse Bal. in. l. si merces. §. si fundus. ff. locati. Neq; obstat q̃ possz dici alienatio vno casu prohibita videt̃ ĩ alio casu prohibita. vt ẽ tex. ĩ. l. sicut §. fz si promiserit. ff. g. mo. pig. vl̃ ypo. sol. ⁊ sic q̃ alienatio q̃ prohibet̃ q̃ marit⁹ cõtrahit prohibetur q̃ deliq: q; possum⁹ rñdere ⁊ dicere. q̃ hoc ẽ verũ q̃ alienatio vno casu prohibita vr̃ ĩ alio casu prohibeti sibi sibi. ⁊ ita no Bar. ĩ. d. §. fz si promiserit. fz sic ẽ q̃ iste alienationes sũt dissimiles cũ vna q̃ causat̃ p cõtractũ sit voluntaria. vt probaui. ⁊ altera q̃ oscẽdit ex delicto sit necessaria vt clare pz. q̃ cõcludẽdo dico. q̃ marit⁹ vẽdendo dicta lucra vel alio simili modo alienando priuat vxorem suam sua medictate bonorum. ⁊ sic intelliguntur dicte leges. scilicet ordinamenti ⁊ stili. nõ tamẽ cõmittendo delictum hereticę prauitatis seu alio modo delinquẽdo. ⁊ q̃ causa delicti sit separata a causa cõtractus ẽ tex. no. in. l. si marit⁹. la primera. C. de dona. inter vir ⁊ vxo. vbi dicit tex. q̃ causa delicti ẽ separata a donatiõe q̃ donatio ẽ cõtract⁹. vt in. l. si donatiões. C. q̃ met⁹ cã. ⁊ in. l. sigs emptiõis. in pn. C. ō pscrip. xxx. ãno. q̃ sic dz cẽ alienatio q̃ fit p delictuz. vt eã dicam⁹ separataz ab alienatiõe q̃ fit p cõtractũ cũ separatoꝝ separata dz cẽ rõ vt. d. l. si maritus. ⁊ inter ista. s. alienatiõez volũtariã ⁊ alienationẽ necessariã ẽ maxima differẽtia vt ẽ tex. ĩ. l. iij. §. itẽ q̃ri põt. ⁊ ibi Bal. ff. ō rcb⁹ eo. ⁊ no. Bar. ĩ. l. sigs itãtã. ĩ. ij. col. v. q̃ro an dñs. C. vñ vl. ⁊ est tex. in. l. resq̃. ff. ō solu. ⁊ no. Sali. etiã ĩ casu cõfiscatiõis ĩ. l. sigs post hac. ĩ medio. vij. col. ⁊ facit tex. ĩ. cũ nõ solũ. §. fil⁹ aũt. C. ō bonisq; lib. iunctis notatis p Alex. ō imo. ĩ. l. si fini. §. sed vecti gali⁹. xxix. col. ff. ō dã. infe. facit etiã tex. ĩ. l. penul. C. q̃ bo. cede. pos. ⁊ q̃ intelligañt̃ dicte leges de alienatiõe q̃ fit p cõtractũ. etnõ alienatiõe q̃ fit p delictũ. pbaẽ ex vna pte. d. l. stili. ibi dũ dicit. ¶ Queda los vẽder. ⁊ sic loquit̃ ō cõtractu emptiõis ⁊ vẽditiõis qui contractus nõ põt celebrari sine eo q̃ vẽdẽs cõueniat ō pecunia habẽda. ⁊ sic Iz det rẽ quã alienat sperat hr̃e pecuniã. vt ĩ. l. ij. ff. de cõtra hẽ. emp. ⁊ ĩ. l. si. C. eodẽ titu. ⁊ insti. eodẽ. §. precium. ⁊ pbaẽ ĩ. l. ordinamẽti. trib⁹ ptib⁹ inclusis ĩ vna pte ibi. q̃ los pueda enagenar. ⁊ ibi Et q̃ el cõtracto. ⁊ ibi De enagenamiẽto. naz verbũ alienare ⁊ nomẽ alienationis amplectuntur contractuz cum eum habeant in medio. cum nomen contractus est positum inter verbum alienare ⁊ verbum alienationis ergo alienare verbum ⁊ alienatio nomen

vt clare pz referuntur ad contractum non tñ ad delictũ. ⁊ q̃ iura volũt q̃ alienatio referat̃ ad dictũ hoc exprimũt. vt ĩ. l. post cõtractũ. ff. ō dona. ⁊ in. l. meminisse. ibi ex quo tale crimẽ contraxit neq; alienare ⁊c. C. ad legẽ. iuli. maie. ⁊ q̃ alienatio q̃ fit mediãte cõfiscatiõe bonoꝝ nã sit volũtaria immo necessaria. tenũt Bar. ibi ⁊ sequunt̃ moder. in. l. si iulianus fam̃l. §. si vir. ff. soluto matri. ⁊ pbat tex. ĩ. d. §. si vir. p quẽ limitatur. l. emptorem. C. locat. ⁊ l. si fundus. ff. eodẽ titu. quibus cauetur. q̃ successor singularis non cõpellit̃ extare colono q̃n̄ est voluntarius. secus quando est necessarius: vt in. d. l. si fund⁹. ⁊ ibi Bald. ⁊ glo. in vna conclusione de quo vide latissime Bartu. ⁊ modernos in dicto. §. si vir.

¶ Decimoseptimo dico q̃ possumus illis legib⁹ respõdere ⁊ p dictas leges supradictã opinionẽ fũdare hoc modo. nã in dicta. l. stili dicit̃ q̃ marit⁹ põt dicta lucra vẽdere. ibi dũ dicit. ¶ Queda los vẽder. ⁊ in. l. ordinamẽti. etiaz dr̃. q̃ maritus põt ea alienare. ibi dũ dicit. Que los pueda enagenar. ⁊ hoc verbũ põt hz in iure quattuor significata. ¶ Primũ põt hoc ẽ ōi iure cũ illud possum⁹ q̃ de iure possum⁹. vt in. l. filius. in fi. ff. de cõdi. insti. ⁊ ibi ¶ Pau. de ca. in. l. repbẽ dẽda. C. de institu. ⁊ sub. su. cõdi. fac. ⁊ ibi hoc sentit Bal. Secundũ põt sm bonos mores. vt ĩ. l. nepos. peul. ff. de verbo. signi. ⁊ est ratio: q; ea que fiunt contra bonos mores cẽsent̃ impossibilia. vt in. d. l. fil⁹. ⁊ in. l. quidã. ⁊ in. l. cõditiões. ff. de cõdi. insti. ⁊ impossibilũ nullũ est posse. vt in. d. l. nepos. peculo. quia impossibiliũ nulla uasz̃ obligatio. vt in. l. impossibiliũ. ff. de regulis iur. Tertiũ ẽ significatũ hui⁹ verbi põt videlicet sm naturã. nã illius rei que sm naturalem cursum nature habet impedimẽtum nulla ẽ potẽtia nullũq; posse reputatur. vt in. l. impossibilis. ⁊ in. l. inter stipulantẽ. §. sacram. ff. de verbo. obli. Quartũ significatũ habet hoc verbum põt. s. de facto. q̃ vbi includit actus ibi ⁊ potentia. vel ecõtra. vt in. l. j. in pn. ff. de suis ⁊ legi. here. ⁊ in. l. si. C. de predi. curi. lib. x. ⁊ q̃ istud verbũ põt habeat ista quattuor signicata. tenet Bal. Iz nõ ita corroborãdo. in. l. ij. in. ij. col. in. ix. oppo. C. q̃ res iu. non noceat. Adde etiã q̃ hec dictio põt hz alia quattuor significata. s. vt licite ⁊ bone ste ⁊ cõmode ⁊ salua fama posset fieri. ita no. originaliter Innoc. in. c. accedẽs. de cõcess. pre. quẽ refert ⁊ sequit̃ ¶ Pau. de ca. in. l. cõditiões. in pn. quã legit cuz l. filius. ff. de cõdi. insti. Ad nõ dico sic q̃ verbum põt positũ in dictis legibus stili ⁊ ordinamẽti. sm pmuz significatũ nõ põt patt talẽ intellectũ vt dicam⁹. maritus põt delinquẽdo alienare cũ sm pmũ significatũ intelligatur verbũ põt de iure. ⁊ q̃ tal alienatio nõ possit fieri de iure vltra ea q̃ supra latissime dicta sũt ꝓbatur in dnabus partibus ipaz legũ in. l. stili. in prima pte. dũ dicit. ¶ Queda los vẽder. ⁊ in prima pte legis ordinamẽti. dũ dicit. ¶ Queda los enagenar. in qb⁹ q̃dẽ pmis ptib⁹ cõcedit̃ marito vt possit alienare in secũda pte. l. stili. ibi duz dicit. En tal q̃ la no faga maliciosamẽte. ⁊ ĩ altera ordinamẽti. dũ dicit. E q̃ el tal cõtracto de enagenamiẽto valga: saluo si fuere ꝓuado q̃ se fizo ceuteloſamẽte por defraudar o dãnificar ala muger. ¶ Naz hoc casu debem⁹ intelligere vbũ põt negatiue. ⁊ sic Iz vbũ põt positũ in prima pte affirmatiue significat potẽtiã ō iure. vt in. l. si tibi mãdauero. §. si. ff. mã. ⁊ ĩ. l. sepe. ff. ō offi. pfi. tũ ĩ scõa pte prime limitãte ponit̃ negatiue. s. non põt q̃ inducit in potẽtiã ō iure. tex. in. l. nemo põt. ff. dele. j. ⁊ in. c. j. de regu. iuris. libro. vj. ⁊ alienatio de qua loquuntur secũde partes illaruz legum stili ⁊ ordinamenti. est illa que fieret per delictum. hoc est per fraudem ⁊ dolum. vt probaui in septima ⁊ nona responsione supra. ⁊ sic sm primum significatum. vbi verbum potest exponit̃ de iure non põt fieri talis alienatio. scilicet per delictum per dictas leges. Et sm significatum huius verbi potest. qõ est sm bonos mores dico q̃ non est alienatio que fit per tale delictum hereticę prauitatis seu maiestatis: quia qui habet seu aliquid facit sm bonos mores preferendus ẽ ei. qui est in dignitate constitutus. vt est glo. in. l. ij. ff. de testi. ⁊ qui tale crimen committit. non solum nõ est preferendus in dignitate constituto. sed etiam priuãdus est dignitate ⁊ ad eam nunq̃ admittẽdus. vt in. l. quisquis. in principio. C. ad legem iuliam maiesta. ⁊ sic modo possumus dicere. q̃ si maritus potuisset alienare per delictum nos diceremus cum posset aliena re cõtra ꝓpriã significationẽ vocabuli fz malos ⁊ pessimos mores. ⁊ q̃ ille q̃ alienat p delictũ dicat̃ facere cõtra bonos mores allego tex. i. c. illa aũt. ibi duz dicit. q̃. n. neq; cõtra fidẽ neq; cõtra bonos mores. xij. distincti. Neq; hz tertiũ significatum vbi verbum potest intelligitur sm naturam potest alienatio que fit per delictum intelligi. vt latissime probaui in quarta rẽsponsione supra ad quam me remitto. ⁊ eodem modo dico. q̃ talis alienatio que fit mediãte delicto non potest simi sm quartum significatum q̃ est q̃ hoc verbũ potest significat factũ ⁊ sic cõtractum qui est facti. vt in. l. consilio. in fine. ff. de curatorib. ⁊ alienatio que fit per delictum hereticę prauitatis non consistit in facto immo in iure cũ ipso iure ⁊ sine facto. hoc est sine traditione fiat ⁊ dominiũ trãsfe

ratur. vt in. c. cum fm leges. de here. libro. vj. Neq3 etiam potest dici q talis alienatio possit fieri licite cuz illud dicatur fieri licite q a iure nr̃o reperit̃ prohibitum vt no. in. l. si cõuenerit. in glo. ij. ff. de pigni. act. meh⁹ p glo. in. l. iiicc nõ. ℌ. ij. in glo. nõ. ꝓhibeat. ff. qbus ex cau. ma. ⁊ in. l. ab ea. in glo. ꝓcialit̃. ff. de ꝓba. ⁊ tal alienatio dicit̃ a iure ꝓhibita. cũ nõ fiat nisi p contractũ criminis. vt in. l. meminisse. C. ad legẽ iuliã. ma. ⁊ in. l. post cõtractũ. ff. de dona. ⁊ crimina ꝓhibeant̃ in iure. vt in. l. j. C. ad legẽ iuli. repe. ⁊ in. l. aut facta. ℌ. si. ff. de penis. ⁊ sic i hoc significato qnto qõ hz verbũ põt. ſ. licite nõ põt dictũ verbũ in tali alienatiõe q̃ fit p delictũ verificari cũ maritus tũc si diceret posse alienare nõ diceret posse fieri p cõtractũ prmissuz. ſ. p crimẽ: imo ꝓhibitũ. vt supꝫ dictũ ẽ. Neq3 etiã possz dici q verbũ põt positũ in dictis legib⁹ stili ⁊ ordinamẽti. põt verificari in sexto significato q ẽ q illõ põt fieri q honeste fit. nã licitũ ⁊ honestũ eq parant̃ i iure. vt in. l. semp. ff. de ritu nupti. ⁊ illud qõ põt fieri in honeste reputat̃ de iure impossibile. ⁊ sic non potest fieri q honeste non fit cum illud possumus q de iure possumus. vt in. l. filius. ff. de conditio. insti. ⁊ in. l. si cũ dies. ℌ. cõpromisso. ff. õ arbi. ⁊ i. l. q vulgo. ff. õ statu ho. ſz sic ẽ q. d. alienatio q̃ fit ꝑ delictuz nõ põt dici fieri licite. vt nũc õ ꝓrio ꝓbaui g̃ neq3 honeste eo dẽ mõ dico. q i septio significato hui⁹ dictiõis nullo mõ põt vrificari tal alienatio q̃ fit mediãte delicto cũ i dicto significato dicat̃ q illõ põt fieri q cõmode fieri põt. vt i. d. l. nepos. pculo. i pn. l. j. C. q. bo. cede. pos. ⁊ i. ℌ. cõmode. insti. õ offi. iudi. ⁊ i tali alienatiõe q̃ fit p crimẽ heresis nullũ cõsequ̇t cõmodũ imo oĩmodaz pditionẽ tã pſoneale q̃ rexꝫ cũ cõtrahẽdo tale crimẽ nullũ alitũ cõtractũ q̃ ad bona dicat̃ delinquẽs cũ fisco facerepter cõtractũ donatiõis. vt õ se clare pz. ⁊ q donat nõ cõsequ̇t cõmodũ imo oĩmodá pditioue vt i l. filiusfamilias. i pn. ff. õ dona. ⁊ sic nõ possum⁹ dicere. marit⁹ põt cõmode delinquẽdo alienare imo icõmode. Neq3 eodẽ mõ possum⁹ dicere q fm vltimũ significatũ hui⁹ dictionis põt q significat q illud dr̃ posse fieri q sit salua fama in. d. fili⁹. cũ in tali alienatiõe q̃ fit p hmõi crimẽ heretice prauitatis seu crimẽ lese maiestatis nõ conseruet̃ bona fama immo fama ⁊ memoria etiã post mortẽ dãnat̃. ⁊ sic si diceꝫ maritũ posse alienare p dictũ crimen dict alienera non diceremus q illi⁹ posset fieri salua fama: immo omnimodo deperdita ea ⁊ distructa.

¶ Decimooctauo dico q possum⁹ illis legib⁹ rñdere q p easdẽ nõ ꝓbat̃ q marit⁹ alienãdo p dictũ alienat ptẽ ad vxorẽ ptinẽtẽ imo q̃ p easdẽ ꝓbat̃ contraiũ qõ sic ꝓbo. dicte eni leges q̃ dãt viro liberã facultatẽ alienãdi loquunt̃ õ alienatiõe q̃ descendit ex dispositiõe hois q̃ pz i. d. l. stili. ibi dũ dicit. Puede los vẽder el marido. vbi vbũ vẽdere refert̃ ad maritũ ⁊ sic ad hoiez. ⁊ sic logt̃ õ alienatiõe q̃ ex hois puidẽtia discẽdit. ⁊ sit̃ ẽt ꝓbat̃ p. d. l. ordinamẽti. ibi dũ dicit. Que los pueda enagenar el marido. ⁊ sic vbuz alienare eodẽ mõ referẽ ad maritũ. ⁊ sic ad hoiez. ⁊ p ꝓns logt̃ õ alienatiõe que venit ex hois dispositiõe. nos vo logmur õ alienatiõe nõ q̃ venit ex hois dispositiõe: imo ex dispositiõe legis. nã alienatio bonoꝫ q̃ mediãte delicto ⁊ ipoꝫ cõfiscatione fit venit ex dispositiõe legis. vt i. l. qsqs. i pn. C. ad le. iuli. ma. ibi. Bonis ei⁹ olib⁹ fisco nr̃o abditis. ⁊ in auẽ. vt nulli iudi. ℌ. fi. ibi. Tũc fisco sociari ei⁹ substãtiã iubemus ⁊ sic dicte. ll. loquunt̃ õ alienatiõe ꝓticulari bonoꝫ. hoc ẽ aliquoꝫ bonoꝫ omniũ notatoꝫ. ſ. durãte mr̃imonio acq̃sitoꝫ nõ tñ õ alijs bonis q̃ sũt ipi⁹ mariti ex̃ bona meliorata qd pz i. d. l. stili. ibi dũ dicit. Estos bienes q̃ assi cõpra pueda los vẽder. ⁊ sic logt̃ õ vẽditiõe tãtũmodo bonoꝫ melioratoꝫ vt õ ipoꝫ alienatiõe. vt i. d. l. ordinamenti. ibi dũ dicit. Los bienes ganados ⁊ mejorados ⁊c. ⁊ ibi Que los puede enagenar. q̃ lex sit̃ logt̃ õ alienatiõe tãtũmodo bonoꝫ durãte mr̃imonio acq̃sitoꝫ. nõ tñ õ alijs q̃ ꝓpa sũt mariti vltra bona melioratoꝫ. naz in bijs bonis ille leges nõ loquunt̃ qõ pz etiam i. d. l. ordinamẽti. ibi dum dicit. Sin licẽcia ⁊ otorgamiẽto õ su muger. q̃ logt̃ õ bonis in qb⁹ vxor hz aliqõ dñiuz. ꝓpt̃ q̃ poterat contradicere ⁊ nõ cõtradicat facta ẽ. d. l. ordinamẽti ⁊ altera stili. nãquo ad bona mariti nõ erãt necessaria dicte leges cũ õ talib⁹ bonis marit⁹ poterat sine licẽtia vxoris facere alienationẽ. Nos vo logmur õ alienatiõe q̃ fit mediãte delicto p quã nõ solũ alienarent̃ bona meliorata si dicta opinio fuisset vera ſz etiã bona q̃ sũt ipi⁹ mariti. ⁊ sic logt̃ õ alienatiõe vũ. vt i. l. qsqs. i pn. ibi. Bonis ei⁹ olib⁹ fisco nr̃o additis. ⁊ in auẽ. vt nulli iudi. ℌ. si. ibi Tũc fisco sociari ei⁹ substãti ã iubemus ⁊ sic dicte. ll. loquunt̃ õ alienatiõe ꝓticulari bonoꝫ tñmodo meliorato. Nos vo logmur õ alienatiõe vũ int̃ q̃s õ iure ẽ dr̃ia. vt i. l. oẽs. ℌ. luci⁹. ff. õ bijs q̃ i frau. erc.

¶ Vicesimo dico q põt illis legib⁹ rñderi ꝛ p vnuz verbũ positũ. d. l. stili. ⁊ alterũ in. d. l. ordinamẽti. probari q dicte leges. lz intelligantur de alienatiõe que possit cõtingere p cõtractũ nõ intelligitur tñ aliquo mõ de alienatiõe q̃ põt causari p delictuz hoc mõ. qz in. d. l. stili. dr̃ q maritus potest vendere dicta lucra. ibi dũ dicit. Pueda los vẽder. ⁊ in. d. l. ordinamẽti. dr̃ q maritus põt dicta lucra alienare. ibi duz dicit. Que los pueda enagenar. ⁊ sic verbũ põt posituz in dictis legibus refert̃ ad casuz in quo maritus si vult alienare potest. ⁊ si vult nõ alienare potest. iuxta nota. in. l. sicut ab initio. de actio. ⁊ obliga. ⁊ in. l. incõmodato. ℌ. sicut. ff. de cõmo. cum eius sit nolle cuius est velle. vt in. l. velle. ff. de acqui. here. ⁊ in. l. eius est nolle. ff. de regulis. iuris. ⁊ sic dicte leges loquunt̃ de illo alienãte qui habet voluntatem cum verbum posit̃ ⁊ ordinamẽti nõ põt trahi ad illã q̃ mediãte delicto possit cõtingere ⁊ sic nõ sit bona argumẽtatio q eoipso q marit⁹ põt meliorata durãte mr̃imonio alienare. ꝓpterea cõmittẽdo delictũ alienat. nã i dictis legib⁹ vno mõ ꝑticat̃ alienatio. ⁊ i dicto delicto hereticẽ prauitatis. ꝑticat̃ alio mõ q. ꝓbat̃ sic. q dicte leges loquunt̃ õ alienatiõe ꝓticulari bonoꝫ. hoc ẽ aliquoꝫ bonoꝫ omniũ notatoꝫ. ſ. durãte mr̃imonio acq̃sitoꝫ nõ tñ õ alijs bonis q̃ sũt ipi⁹ mariti ex̃ bona meliorata qd pz i. d. l. stili. ibi dũ dicit. Estos bienes q̃ assi cõpra pueda los vẽder. ⁊ sic logt̃ õ vẽditiõe tãtũmodo bonoꝫ melioratoꝫ vt õ ipoꝫ alienatiõe. vt i. d. l. ordinamenti. ibi dũ dicit. Los bienes ganados ⁊ mejorados ⁊c. ⁊ ibi Que los puede enagenar. q̃ lex sit̃ logt̃ õ alienatiõe tãtũmodo bonoꝫ durãte mr̃imonio acq̃sitoꝫ. nõ tñ õ alijs q̃ ꝓpa sũt mariti vltra bona meliorata. naz in bijs bonis ille leges nõ loquunt̃ qõ pz etiam i. d. l. ordinamẽti. ibi dum dicit. Sin licẽcia ⁊ otorgamiẽto õ su muger. q̃ logt̃ õ bonis in qb⁹ vxor hz aliqõ dñiuz. ꝓpt̃ q̃ poterat contradicere ⁊ nõ cõtradicat facta ẽ. d. l. ordinamẽti ⁊ altera stili. nãquo ad bona mariti nõ erãt necessaria dicte leges cũ õ talib⁹ bonis marit⁹ poterat sine licẽtia vxoris facere alienationẽ. Nos vo logmur õ alienatiõe q̃ fit mediãte delicto p quã nõ solũ alienarent̃ bona meliorata si dicta opinio fuisset vera ſz etiã bona q̃ sũt ipi⁹ mariti. ⁊ sic logt̃ õ alienatiõe vũ. vt i. l. qsqs. i pn. ibi. Bonis ei⁹ olib⁹ fisco nr̃o additis. ⁊ in auẽ. vt nulli iudi. ℌ. si. ibi Tũc fisco sociari ei⁹ substãti ã iubemus ⁊ sic dicte. ll. loquunt̃ õ alienatiõe ꝓticulari bonoꝫ tñmodo meliorato. Nos vo logmur õ alienatiõe vũ int̃ q̃s õ iure ẽ dr̃ia. vt i. l. oẽs. ℌ. luci⁹. ff. õ bijs q̃ i frau. erc.

¶ Vicesimo dico q põt illis legib⁹ rñderi ꝛ p vnuz verbũ positũ. d. l. stili. ⁊ alterũ in. d. l. ordinamẽti. probari q dicte leges. lz intelligantur de alienatiõe que possit cõtingere p cõtractũ nõ intelligitur tñ aliquo mõ de alienatiõe q̃ põt causari p delictuz hoc mõ. qz in. d. l. stili. dr̃ q maritus potest vendere dicta lucra. ibi dũ dicit. Pueda los vẽder. ⁊ in. d. l. ordinamẽti. dr̃ q maritus põt dicta lucra alienare. ibi duz dicit. Que los pueda enagenar. ⁊ sic verbũ põt posituz in dictis legibus refert̃ ad casuz in quo maritus si vult alienare potest. ⁊ si vult nõ alienare potest. iuxta nota. in. l. sicut ab initio. de actio. ⁊ obliga. ⁊ in. l. incõmodato. ℌ. sicut. ff. de cõmo. cum eius sit nolle cuius est velle. vt in. l. velle. ff. de acqui. here. ⁊ in. l. eius est nolle. ff. de regulis. iuris. ⁊ sic dicte leges loquunt̃ de illo alienãte qui habet voluntatem cum verbum potest referatur ad volentem. sed sic est q̃ ille qui committit crimẽ lese maiestatis non dicitur habere voluntatẽ. vt notat glo. notanter in. l. furiosi. ff. de regu. iuris. ⁊ quã tibi allegaui in quinta responsione: ergo eodez modo ille qui cõmittit crimen heresis non dicitur habere voluntatem cum ista crimina equiparentur vt est tex. in auẽ. gazaros. C. de here. ⁊ in. c. vergentis. extra eo. ti. ⁊ not. Bar. in. l. imperator. ff. de bijs qui mor. sibi con. ⁊ Bal. in. d. auẽ. gazaros. ⁊ ẽ tex. in. c. nos federicus. ℌ. gazaros. de statu ⁊ cõsuetu. in vsi. feu. ꝛ. colla. ⁊ q̃ isti qui committũt crimina de quibus supra nõ dicũt̃ habere volũtatẽ. ꝓbatur sic. ꝓdigus nõ dr̃ habere volũtatem. vt ẽ tex. in. l. furiosi. sed sic ẽ q ille dr̃ ꝓdigus qui cõmittit tam dicta crimina. vt notat glo. in eadẽ. l. furiosi. ⁊ latissime dixi in dicta quinta respõsiõe ad quam me remitto: ergo ꝓdigus est maritus qui crimen heresis cõmittit. ergo iste non dicitur alienare medietatem bonorum ad vxorẽ pertinentium cum dicte leges. (vt dixi) non videantur dare licentiam marito integra lucra alienare nisi marito qui potest habere dictam voluntatem alienandi quã nõ habet iuris fictione cum sit ꝓdigus. vt dictum est. ⁊ tali prodigo. vt est marito delictum heretice prauitatis committenti interdicitur alienatio a lege. vt no. di. glo. notãter. ⁊ q̃ maritus hereticus non dicatur posse neq3 habere potentiã alienãdi dicta lucra insolidum. ꝓbatur sic qui incidit in heresim delinquit qui delinquit peccat mortalit̃ q̃ peccat mortalit̃ nõ dr̃ hr̃e potentiã. neq3 peccãdo dr̃ posse: imo non posse de ꝓmo ergo ad vltimũ marit⁹ q̃ cõmisit dictuz crimẽ heresis non põt dici posse alienare dicta lucra cũ dicte leges loquunt̃ de illo q põt alienare ⁊ habet potentiã alienãdi. ⁊ q̃ ille qui incidit in heresim committat delictum clarum ẽ. ⁊ est tex. in. l. manicheo. ibi crimen publicum. ⁊ ibi. naz si in criminibus. ⁊ ibi. de licti veniaz. C. de here. ⁊ q̃ ille q̃ deliquit peccat mortalit̃. ꝓbat̃ sic. furtũ ẽ delictũ. vt insti. de obliga. q̃ ex delicto nascũ. in pn. ⁊ ibi glo. ⁊ doctores. ⁊ no. Bal. in rubrica. C. õ serui. fugi. ⁊ vt dr̃ i Veneti. Nõ furtũ facias. vt etiã habem⁹ in septimo ꝓcepto legis. Pro quo facit: qz peccatũ ẽ volũtas retinẽdi vel cõsequẽdi q̃ leges ⁊ iusticia vetãt. vt. xv. q. j. per totũ. ⁊ põt ꝓbari qui fraudat gabellaz delinquit. vt in. l. si. ℌ. finali. ff. de publi. ⁊ iste qui fraudat gabellã si non ẽ forensis peccat mortaliter. vt notat Bar. i. l. vectigalia. ff. de publi. Facit etiam quia qui facit cõtra ꝓceptũ legis peccat mortalit̃. vt no. Bar. i. l. sigs ꝓ co. ff. de iudeiusso. de quo vide Bar. i. l. nemo martyres.

C. de sacro ſan. eccle. ſz ſic ẽ q̃ cõmittẽs crimẽ hereſis facit cõtra ꝓceptũ legis. vt in. l. iij. C. de here. ergo ⁊c. ℙro quo etiã facit q̃ qui fugit de carcere de linquit. vt ẽ tex. in. l. relegati. ff. de penis. ⁊ in. lcõſilia rios. C. de aſſeſſori. attũ iſte talis peccat mortaliter. vt theologi dicũt ⁊ refert ⁊ ſequitur ⁊ Bar. no. in. d. l. relegati. ⁊ q̃ ille q̃ peccat mortaliṫ non dicaṫ poſſe. imo omnimodo nõ poſſe ⁊ omni carere potẽtia. ꝓbatur ſic reſiſtere vicijs ẽ verũ poſſe ergo nõ reſiſtere vitiis ⁊ delictis. nõ ẽ vez poſſe. ſed nõ reſiſtere ẽ peccare. ⁊ ita poſſe peccare ẽ nõ poſſe reſiſtere. ⁊ ſic de ꝑmo ad vltimũ delinquẽs nõ dr̃ poſſe neq̃z hr̃e potẽtiaz. ℙro quo etiã ẽ tex. exꝑſſus. i. c. ꝓncipiũ. in. ℌ. charitas. ver. oĩs creatura. de peni. diſtin. ij. vbi dicit tex. Omnis creatura ſub vicio ẽ. non qõ oĩs peccauerit. ſz q̃ nulla ẽ q̃ peccare nõ poſſit. poſſe aũt peccare. vt Auguſtin⁹ ait. ℙnõ ẽ aliq̃d poſſe vnde ille ſolus vocaṫ omnipotẽs q̃ hoc non põt: q̃ omnia põt: q̃ poſſe ẽ aliq̃d poſſe. Et ſic ꝑ ſuprãdicta ꝑz q̃ marit⁹ hereticꝰ hereticãdo. nõ dicaṫ ꝓprie agere cũ actꝰ cõſiſtat in potentia: imo tale delictũ cõmittẽdo dicaṫ magis deficere cũ ad eternã ſit dãnationẽ dãnat⁹. ꝑ qõ etiã ꝑz q̃ magis dicaṫ ſe ꝑuare ſuis bonis ſanctionibus ⁊ decretis coadiuuãtibus q̃ alienare dicta bona. ⁊ ſic nõ ſit bona argumẽtatio. maritus põt bona dũrante matrimonio obtẽta alienare ⁊ cõmittẽdo delictũ alienat: q̃ ⁊c. nã nego minor ez. q̃ nõ alienat hereticando ſz lex ſeu canõ ꝑuat cũdẽ bonis ipõ marito dãte occaſionẽ dicte ꝑuationi. neq̃z leges ſeu rõnes dicũt q̃ alienat hereticꝰ cõmittẽdo tale delictũ. ſed alijs terminis vtunt̃ ꝑuationẽ magis q̃ alienationẽ denotãtibꝰ. vt ꝑz i. l. g̃ſgs. i ꝑn. C. ad le. ĩnli. ma. ⁊ in auc. vt nulli iudi. i. ℌ. ſi. cola. ix. ⁊ i. c. vgẽtis. ô hereti. ⁊ i. c. cũ ꝑm leges. co. titu. li. vj. Et ꝑ hoc facit. auc. hoc ãpliꝰ. iuncto ꝓncipio ipi⁹ auc. ibi excludit eo cũ ipo ſine ibi poſtremo differt. extraneo aut fiſco vbi ſubtiliter. ꝓbaṫ q̃ q̃ bona alicui⁹ deferũt i fiſcũ ꝓpt̃ ſuũ delictũ ille q̃ ꝓlingt nõ dr̃ alienare i fiſcũ ſz a lege ẽ exclusus ſeu ꝑuatus. ⁊ ꝑ hoc põt adduci vt dixi q̃ delingt peccat ⁊ q̃ peccat morte ꝓcumit̃. vt i. c. epi ſi ſacerdotali. cuz glo. xj. q. ij. ⁊ ij. q. j. c. ij. nã tollit dñs malos ô medio ne pctm̃ eoz augeaṫ. vt. xxiij. q. iiij. c. ea vẽdita. ⁊ tollit bonos ne malicia maloz ĩmutet ĩtellectũ eoz de peni. di. iiij. c. ſi ex bona. ô ꝑmo q̃ ad vltimũ q̃ delingt nõ dr̃ ſe alienare ſz a lege diuĩa ſua vita ꝑuari ſi q̃ delinquẽs vita a lege diuina ꝑuaṫ ⁊ nõ dicit ſe alienare ſic debem⁹ dicere q̃ bonis ſuis a lege humana ꝑuaṫ ⁊ illa nõ dicaṫ alienare cũ valeat argumẽtũ de ꝑſona ad rẽ vt in. l. ſi duo. ff. de ver. obli. ⁊ q̃ delictũ inducat deſertionẽ boni ſeu ꝑuationẽ eſt glo. in. c. ſi peccatũ ope. di. j. ⁊ q̃ ꝓ dictũ nõ dicaṫ cõtigere alienationẽ ego allego expreſſam determinationẽ Bar. in. l. ſiqs i tãtã. iij. col. i v. q̃ro an dñs. C. vn. vi. vbi ipſe dicit querẽdo an minor ſi. ꝓprĩa auctoritate rem ſuã occupauit ꝑuaṫ ea ab ipſa cõſtitutione legis ſiquis intã tã nã ſi per tale delictũ minor dicceretur alienare non potuiſſet ſine decreto ꝓtidis ſi fuiſſet res immobilis vt per totũ titulũ de ꝓdijs. mi. C. ⁊. ff. de rebus. co vel ſi fuiſſet res que ſeruãdo ſeruari poterat vt i. l. lex q̃z tutores. C. de admini. tuto. ⁊ ſit cõcluditibi Bar. q̃ qui delinquit nõ alienat facit etiam glo. in. c. filijs in ꝓma glo. in fi. xvj. q. vij. vbi dicit glo. q̃ ille qui aliquid amittit per delictũ leſe maieſtatis dicitur illo ꝑuari ⁊ ſic nõ alienat ipſe ſed lex ſeu iudex cũ ꝑuat ⁊ talis delinquẽs poci⁹ amittere quã alienare dicaṫ vt in. l. ſiquis in tãtã ⁊ in. c. j. ⁊. ij. de feudo. ſine culpa nõ ami. ⁊ iſte delinquens potius dr̃ re carere quã alienare vtẽ tex. in. c. j. q. mo ſeu. ami. in vſi feudo. Facit etiam ꝑ hoc quia mulier non poteſt rem dotalẽ alienare. vt in. l. vnica. ℌ. ſed cũ lex. C. de rei vxor. actio. ⁊ inſti. qui. alie. li. vel non in ꝓin. attamẽ ſi vxor cõmiſit crimẽ leſe mageſtatis dos ſua bene confiſcatur vt in. l. quinq̃ legibus cum lege ſequenti. ff. de bonis dãna. ⁊ idẽ in crimine hereſis a fortiori ergo non alienat vxor delinquendo q̃ alis non cõfiſcaretur. ⁊ ꝓ hoc ego allego tibi tex. exꝑeſſum per quem ꝑbatur q̃ per delictũ. nõ dicitur q̃s alienare. in. l. j. ℌ. alienatio. ff. quando actio de pecu. eſt anna. vbi dicit q̃ alienatio refertur ad ſeruum ⁊ cõfiſcatio refertur ad filiũ ſicut ergo aliud ẽ ꝑu⁹ ad quẽ refertur alienatio ⁊ aliud ẽ filius ad quẽ refertur confiſcatio ita videṫ q̃ aliud ſit. alienatio aliud cõfiſcatio ergo qui delinquit vbi bona ſua confiſcanṫ nõ alienat. nã ſlap pellatione alienationis cõtineret confiſcatio tex. in. d. ℌ. alienatio faciẽs mentionez de alienatiõe nõ reperiſſet de confiſcatione cũ ergo reſperit videṫ q̃ nõ contineatur cõfiſcatio appellatione alienationis. ⁊ ꝑ hoc põt etiã facere te. l. meminiſſe. ibi ex quo tale crimen cõtraxerũt neq̃z alienare neq̃z manu mittere C. ad legem iuliam maieſtatis. per quem patet q̃ alienatio eſt contraria confiſcationi ex crimine cauſate: ergo per crimẽ hereſis ſeu maieſtatis non dicitur quis alienare: ergo aliud eſt confiſcare ⁊ aliud alienare. qõ etiam patet: quia ſi per confiſcationem eſſet facta alienatio nihilominus ſi poſt confiſcationnem delinquens alienaſſet cum illi in quem ſecũdo per contractum alienauit. ꝓmo tradidit rem tranſtuliſſet dominũ in eã per tex. in. l. quotiens. C. de reivendica. ſed videmus q̃ fiſcus tanq̃ dominus rei vẽdicat dictam rem per textum in dicta. l. meminiſſe. vt notat Bar. in. l. ſi debitor. ff. de bijs que in frau. credito. ⁊ in. l. cyrographarijs. ℌ. fi. ff. de admi. tuto. ⁊ curato. ⁊ notat Bal. in. l. ij. C. commu. delega. ⁊ doctores in. c. cũ ſim leges. de here. in. vj. ergo non eſt alienatio. neq̃z obſtat q̃ poſſet dici: imo vr̃ alienãdo per delictum hereticꝰ prauitatis. ⁊ lz fiſcus rei vendicet quãtumcũq̃z ꝓmo fuit tradita ſecũdo emptori: quia illud venit ex eo q̃ commiſſo crimine hereſis incõtinẽti ſine alia traditione tranſfertur dominium in fiſcum per. c. cũ ſim leges. de hereti. libro. vj. nam lz ſecundo emptori ꝓmo ſit tradita per delinquentez videṫ ſecundo eidem tradita cum ꝓmo fuit tradita fiſco ab ipſa lege quo caſu fiſcus ꝓfertur cui per ſolum delictum fuit tranſlatum dominium per ea que notat Bal. in dicta. l. quotiẽs. quia ad hoc poſſumus reſpondere. q̃ illa tranſlatio dominij non dicit fieri ab homine imo ab ipſa lege qua dicit delinquẽs magis inuitus ſuis bonis ꝑuari q̃ ſua ſpõte alienare. vt probaui ſupra. ⁊ pro hoc vide Alexan. de imo. in. l. ciuitas. in ꝓin. in. iij. collum. ff. ſi cer. pe. vbi dicit q̃ nõ ẽ bona argumẽtatio de delinquendo ad cõtrahẽdũ. nã aliqui delinquẽdo obligãtur ⁊ nõ cõtrahẽdo vt prodigus q̃ obligatur delinquẽdo. vt ſuꝑ dixi. nõ tñ cõtrahẽdo. l. is cui bonis. ff. ô vbo. obl. minor nõ obligaṫ cõtrahẽdo. vt i. l. cõtra hẽdo. C. ô i integ. reſti. ſz deliquẽdo ſic. vt i. l. j. C. ſi aduerſus delictũ. cũ ergo dicte leges loquunt̃ ô alienatiõe ꝑ cõtractum nõ ſunt trahendead alienationẽ q̃ fit ꝑ delictũ. vt in. l. ius ſingulare. ff. de legi. Sed cõtra ꝓdicta poſſet aliquis aliquib⁹ modis arguere ſic. Delictũ nõ poteſt fieri ſine animo ⁊ voluntate. vt in. l. qui iniurie. in. ꝓn. ff. de fur. ⁊ in. l. q̃ rei publice. ff. de iudi. ⁊ in. l. ij. ℌ. ſiqs dolo. ff. de tabu. exhibẽ. ⁊ in. l. infans. ff. ad legẽ cor. de ſicca. ⁊ in. l. j. C. eo. ti. ⁊ in. c. cuz voluntate. in ꝓin. de ſen. excõ. g̃ nõ vr̃ bñ dictũ q̃ ſuprãdictũ ẽ q̃ marit⁹ cõmittendo delictum hereticꝰ prauitatis nõ dicatur habere volũtatẽ (cũ ſine illa vt dixi) tale delictum nõ poſſet cõmitti. Sed ſuprãdictis ꝑ veritate ſuſtẽtãda põt dari. ſo. diſtinguẽdo ſic q̃: aut iſtud nomẽ voluntate referṫ ad alienationẽ aut referṫ ad delictũ. ℙrimo caſu habẽt locũ ea q̃ ſupra in ꝓncipio buj⁹ reſpõſiõis dixi ꝑ ea q̃ ibi dixi. qõ etiaz patet: quia delinquẽs lz delinquat. non ꝓpterea delinquit vt ꝑdat bona. lz lex eum ſuis bonis ꝑuet vt ſupra dixi. Secũdo caſu habet locũ oppoſitio: q̃ delictũ nõ põt cõmitti ſine volũtate ⁊ ꝓpoſito ꝑ iura ſuprãdicta. Secũdo põt opponi ſic. ſi verũ eſſz q̃ in hac ſolutiõe dicitur ſequeretur vnũ inc̃ueniẽs q̃ cũ iſte cõmittẽs hoc crimẽ hereticꝰ ꝓuitatis dicitur ꝓdigus ⁊ nõ habeat volũtatẽ alienãdi q̃ ꝑ tale delictũ nunq̃ bona huius delinquẽtis alienarent in fiſcũ qõ ẽ cõtra omnia iura de cõfiſcatiõe lo quẽtia: quia ad hoc poſſumus reſpondere q̃ quo ad illa bona in quibus bonis a lege eſt ſibi interdictũ. vt ẽ in bonis ꝓprijs. ſ. in dicta medietate bonorũ cũ ſint bona aliena. vt no. Bal. in. l. j. ff. de cura. furi. ⁊ plene dixi in quinta reſponſione ſupra. nõ habet maritus voluntatem qui equiparatur furioſo cũ ſit ꝓdigus. ⁊ ita intelligitur dicta. l. furioſi. cũ ſua glo. Sed quo ad bona ſua ꝓpria non eſt interdictum ad miniſtratiõi. ⁊ ꝓpterea q̃ delictũ ſuum ſua bona perdit: quia in hoc caſu reſpectu ſuorum bonorum ⁊ quo ad fiſcum nõ ẽ ſibi per legẽ bonis interdictũ. vt ꝑ Bal. in. d. l. j. lz quo ad alios i quos vellet ſua bona alienare ſibi ſit adminiſtratio bonorũ interdicta. vt i. l. ſiqs poſt hac. C. ô bonis dãna. ⁊ in. l. meminiſſe. C. ad legẽ iuliã maie.

C Vigeſimoꝓmo reſpõdẽdo illis legibus. Dico q̃ illi q̃ ꝓ ꝓdictas leges ſe fundãt vtunt̃ argumẽto a ſimili hoc mõ. marit⁹ põt inuita ⁊ cõtradicẽte vxore dicta lucra cõſtãte matrimonio alienare. ſed ſic ẽ q̃ cõmittẽdo delictuz hereticꝰ prauitatis quis bona alienat. ergo cõmittẽdo tale delictũ dicta lucra in fiſcũ trãſferunt̃. ⁊ ſic vxor de dictis lucris nõ habebit partẽ. nã hoc argumẽtũ a ſimili lz ſit valiđ in iure. vt notãt doctores in. l. j. ff. de offi. ci⁹ cui mã. ẽ iuriſ. ⁊ in. l. j. C. de interdi. ⁊ in. l. idẽq̃z. ff. de legi. ⁊ no. glo. in. l. j. ff. de lega. iij. iſtud tñ ẽ verũ q̃ñ ẽ ſimilis vel maior ratio. vt notat Bal. in. l. apud antiquos. j. col. ver. ⁊ nota iſtud argumentũ. C. de fur. Sed ſic ẽ q̃ in pñti practica nõ põt hr̃e locuz ſilis vel maior ratio: ergo nõ ꝓcedit argumẽtuz. ⁊ q̃ nõ põt hr̃e locũ ſilis vel maior rõ ꝑz clare: quia rõ q̃ mouit ſtatũ ſeu legẽ ad illud diſponẽdum fuit vt lucra obtẽta durãte matrimonio de bono in melius augmẽtarẽtur q̃ nõ poterat fieri ſi marit⁹ potuiſſet acgrere ⁊ nõ potuiſſet ſine vxoris volũtate alienare. vt latiſſime in ꝓma reſpõſiõe dixi que rõ nõ hz locũ in alienatiõe que fit mediãte delicto cũ ibi nullũ cõmodũ ſperaṫ imo omnimoda ꝓditio. nam lz marit⁹ ꝑ cõtractuz alienat cõſequiṫ cõmodũ. ſ. pecuniã vel aliud q̃ pecunia exiſtimaṫ quo cõmodo

maritus pe delictum m dat lucra

pcunie gaudet ⁊ ipa vxo: quo nõ gauderet si maritus cõmittendo dictum crimen potuisset alienare. vt de se clare patet. ⁊ sic nõ est illa ratio in alienatione que fit per delictum. vt est in illa que fit p̃ contractum si ergo non est similis ratio a fortiori non est maior. vt habitur in regula plus⁊ in.c.cum licet. de regulis iuris.in.vj. Preterea argumentum a simili requirit equitatem que iungat similes casus vt notat Bal.in.c.ad hec.in.vij.collum.in fi.ver. item nota.q̃ argumẽtũ de pace iura.fir.in vsi.feu. sed sic est q̃ non est illa equitas in alienatione que fit per delictu⁊ que est in illa que fit per contractu⁊: ergo ꝛc.q̃ patet:quia nõ est equum quem puniri culpa aliena. vt in.l.sancim⁹.C.de penis.q̃ esset si dicta argu.procederet sunt ergo casus dissimiles. Preterea argumẽtatio a simili est valde debilis: quia faciliter dari potest dissimilitudo. vt est tex. in auẽ.de fide instrumen.siquis igitur.⁊ in.§.si vero nullus collia.vj.⁊ notat Archidia.in.c.relatum.xx xvij.distin. vbi ipse dicit.quod tunc argumentum. a simili procedit vbi per omnia aliqua ita inueniũ tur similia q̃ in aliquo non discordantnam aliquã do aliqua sunt similia tamen in aliquo dissimilia. ⁊ sic cum dicte alienationes seu modi alienandi sunt dissimiles. vt superius late est probatumnon procedit tale argumentum cum tale argumentum non ꝓcedat dato vno dissimili vt in.c.sicut vrgeri .⁊ ibi glo.j.q.j.⁊ sic magis debemus dicere istud argumẽtũ fieri a dissimili q̃ a simili⁊ sic nõ valere. vt ẽ tex. in.l.naturaliter.§.j.ff.de acqui . possessio.⁊ in.l.fi. ff.de calum.⁊.in.l.papinianus exuli.ff.de minori. Preterea quotiensc̃unq̃ aliqd inducit ad similitudinem alteritus intelligitur cum omnibus qualitatibus illius ad cuius simlitudinem inducitur. vt est textus in.l.j.C. de bonisq̃ liber. ⁊ ibi hoc notat Pau.de cast.ar.etiaz tex.in.l.j.§.finali. in lege sequenti.ff.si fa.fur.fe.di ca.⁊ q̃ ibi tangit Bar.sed sic est q̃ ista alienatio que fit per delictum inducitur ad similitudinem alterius alienationis que fit per contractum: ergo debet induci cum illis qualitatibus que alienationi contingenti per contractu⁊ coherent. Sed clarum est q̃ qualitates coherentes alienationi contingenti per contractum deficiunt in alienationẽ que sit per delictum. vt de se clare patet ⁊ superius latissime dictum est. ergo non est. bona argumentatio de alienatione que fit per cõtractũ ad alienationem q̃ fit p̃ delictã.

¶ Vigesimo secũdo potest illis legibus respõderi hoc modo.nam dico q̃ istud q̃ marit⁹ possit alienare obtenta durãte matrimonio inuita vxore habet ex quodam priuilegio q̃ patet:quia priuilegiũ ẽ cõtra ius commune.vt est tex.in.l.j.C.de thesa. libro.x.⁊ tenet Bar.in.l.nulla.ff.ꝺ legi.⁊ istud q̃ maritus inuita vxore possit alienare dicta lucra qõ ẽ cõtra ius cõmune cuz ipa vxo: sit in dictis lucris socia.⁊ sic de iure cõmuni nõ poterat maritus alienare inuita vxore socia partem ipsius vxoris. vt in l.j.C.cõmu.diui.⁊ in.d.l.si socius.ff. si cet.peta.nisi haberet ex priuilegio sibi concesso p̃ dictas leges Sed sic est q̃ maritus tale priuilegium amittit delinquendo: ergo lz per dictum delictum alienet partẽ suã.⁊ sic de iure communi . secus tamẽ est in parte vxoris quaz poterat alienare de iure speciali seu ex priuilegio qõ amittit per delictum. Facit in argumentum:quia minor non potest alienare. tamẽ ꝓpter eius delictum bona sua alienãtur ⁊ cõfiscãtur. vt in.l.clarum.C.de auctor.presen.⁊ notatur in.l.siquis in tantam.C. vnde vi.⁊ rõ huius ẽ.quia q̃ minor non possit alienare illud venit propter fauorem ⁊ priuilegium minoris sed delinquẽdo minor tale priuilegium perdit . vt notãter tenet Bar.in.l.si furita.§. si ꝺ vectigalib⁹.in vltima collum.C. de damno infecto. ergo sic sit dicendũ in p̃senti appari ratiõe. q̃ lz maritus ex p̃uilegio per dictas leges sibi concesso possit alienare vtrãqz partem q̃ hoc perdat propter delictũ heretice prauitatis. vt non remaneat sibi nisi ius commune. idest q̃ possit per tale delicum suã partem alienare sublato p̃ dictũ delictũ sibi p̃uileglo.⁊ sic q̃ p̃dictũ delictũ nõ possit alienare partẽ vxoris.

¶ Septimo dico non obstare ea que dicta fuerũt in septimo fundamento pro parte negatiua adducto per tex.in.c.decreuit.ibi allegato. nam tenendo hanc partem affirmatiuam ꝓ vera vt dixi: ergo dico q̃ potest vno de quattuor modis.ꝺ.c. decreuit. respõderi. Primo sic q̃ ille tex. in dicto.c. decreuit. loquitur de iure communi ꝑm quod ius commune nullum erat patrimoniuz vxoris preter dotem vt hoc erat ipsius vxoris etiam in sacris exĩstentis ꝓpriũ patrimonium. vt in.l. põnius pbi ladelphus.in fine.ff. familie hercis. ⁊ in.l.finali. in fine.ff.de colla.dotis.⁊ in.l.iij.§.sed vtrũ.ff.de mi. ⁊ adeo hoc erat de iure communi q̃ vxor nõ habebat nisi dotem ⁊ omnia alia erant mariti. q̃ etiam quicquid vxor acquirebat presumebatur acquisisse de bonis mariti ⁊ non de suis. vt est tex.in.l. quintus.ff.de dontio.inter virum ⁊ vxo.⁊ in.l. etiaz.C. eodem titulo.⁊ hoc vt euitaretur suspicio turpis q̃stus.⁊ sic per dictum tex.in dicto.c. decreuit. videt posse probari prima facie. q̃ vxor non debet habere nisi solum dotem.⁊ illud quia tunc temporis nõ erat aliqua lex que vxori attribuisset medietatez bonorum durante matrimonio obtento.sed cum hodie de iure regni habemus leges que disponũt q̃ etiam vltra dotem habeat vxor dictam medietatẽ lucrorum nimirum. q̃ vtroqz iure.scilicet iure communi ⁊ etiam regni habeat vxor dotem ⁊ solum ꝺ de iure regni habeat dictam medietatem bonorum. Vel potest alio ⁊ secundo modo responderi quia licet vxor per dictum.c. decreuit. habeat dotẽ non propterea debet sumi argumentum a contrario sensu quando est contra casum legis. vt notat glo.i.c.cupientes.§. q̃ si p̃ viginti.in v̄. cõmode.de electio.libro.vj.⁊ in.c.j.ver. permittimus. de etate ⁊ quali.⁊ est tex.in.l.ij.C. de conditi.insti. ⁊ est tex. contra intellectum datum illi.c. decreuit.inducendo eo modo quo supra vt in.l. siquis post hac. ibi res ꝓprias.ex quocũq; titulo sibi quesitas.C.ꝺ bonis damna.preterea argumentum a contrario sensu non habet locum quando si valet incideretur in penam.vt est glo.nota.in clemen.j. in ver. facere. ꝺ vsuris.vt notat Bal.in auẽ.ad hec. in.ij.collũ. ver.sed dubitatur.C.de vsuris. ne ergo vxor innocens ⁊ delictum mariti ignorans incidat in penaz sine culpa ⁊ causa.non debet sumi tale argumẽtuz a contrario sensu premaxime quia si haberet locuz resultaret absurdus intellectus . in quo casu etiam non habet locũ.in.l.ij.C.de conditio.inser.neqz in dicto.c.decreuit.ponitur dictio sola. vt dicamus q̃ ibi dicetur q̃ sola dos remanet penes vxorem ad dandum intelligi q̃ cetera bona confiscantur. sed dicitur ibi dotes non confiscantur. ⁊ posito casu q̃ in dicto.c.decreuit.diceretur. q̃ sola dos non confiscatur .non propterea illa dictio sola excludit alia bona doti quo ad restitutionem similia . vt est glo. notabilis in.l.obses.C. ꝺ predijs mi. Pro quo facit etiam tex.in.l.ita pudor.C.ad legem iuliam.de adultc.ꝑm Bal.in dicta.l.obses.⁊ notatur in.l.ij. C.ꝺ patri qui filio.distra.⁊ hec dictio solus nõ semper excludit. vt est tex.in.l.j.ff.de condi.fur. ⁊ notatur in.c.si peccauerit.ij.questione.j.⁊ in.c. si solus. ⁊.c. vltimo.viij.⁊ in.c.inter corporalia.⁊ in ver.salus.de transla.prelato.⁊ de dictione teratina. vide tex.cũ glo.in.l. finali.C. de pactis.⁊ Bar. in.l.ij. ff.si qui.ius dicẽtij.nõ obtẽ.⁊ ista bona obtẽta durãte matrimonio assimilantur doti quo ad restitutionem que ipius dotis.⁊ ipoz bonorum meliorator durante matrimonio eo soluto ꝺz vxor fieri dña. vt de hoc latius dixi in quinto fundamẽto pro hac secunda parte adducto. Sed quia contra supradicta possit aliquis obijcere ⁊ dicere. q̃ immo tempore illius.c. decreuit. erat statutum q̃ bona obtenta durante matrimonio communiter diuidebãtur inter virum ⁊ vxorem. vt in.c. significauit.de donatio. inter virum ⁊ vxo. ⁊ in.c. constitutus. de in integ.restitu. ⁊ sic coiꝑ q̃ tunc temporis dictũ statutuz vigebat.⁊ ille tex.in dicto.c.decreuit. attribuit vxori solum dotem voluit. vt dixi q̃ cetera bona meliorata cõfiscentur. Quia ad hoc possumus respõdere tertio:quia lz tempore quo conditum fuit illꝺ.c.significauit. seu i illo loco vbi tal'lis orta fuit q̃ vigeret tale statutum seu consuetudo. non propterea sequitur q̃ tempore quo cõditu⁊ fuit illud c. decreuit . seu in illo loco quo vertebat q̃stio de q̃ ibi talis fuisset consuetudo seu tale vigeret statutũ. vt in.l.consuetudines.C.que sit longa consue.⁊ in l.si venditor.§.si constat.ff.commu.predio.⁊ in.§. ius autẽ.⁊ in.§.ex inscripto. insti.de iure.natu. Ut possumus alio ⁊ quarto modo respondere: quia lz tempore quo vertebatur.q. de qua in dicto.c.decreuit.⁊ in illo loco vig erat statutũ. de quo in dicto.c. significauit. non propterea ille tex.in dicto.c. decreuit.negat q̃ vxor non habeat dictam medietatem quia ꝓpterea nõ habuit nisi solaz dotem : quia ibi nulla alia bona erant communiter obtenta durante matrimonio . ⁊ sic ibi solum erat questio de sola dote⁊ cum sola dos fuisset. secus tñ est in dicto.c.significauit.quia ibi habuit dotem maritus ⁊ bona fuerunt obtenta communiter.⁊ cum ibi fuerit questio de omnibus tam ꝺote q̃ lucris nimirũ q̃ vxor habeat vtrũqz scilicet dotẽ ⁊ dictã medictatẽ. Ne q̃ obstat q̃ posset dicere q̃ in dicta.c.decreuit. nõ fuerunt alia bona nisi dos solummodo est quid diuinatoriũ.⁊ sic non sit bona responsio immo fugienda. vt in.l.finali.C.de male. ⁊ matiza.⁊ no glo. in l.filium quem habẽtẽ.C.de familia hercis.cum sit refugium miserorum. vt ibi in eadem glo.quia potest responsteri q̃ magis est diuinare dicere q̃ ibi erant bona communia q̃ patet:q̃ q̃ erant bona communia vltra dotẽ iura de talib⁹ bonis fecerũt mẽtionẽ quẽadmodũ de dote. vt p̃z in.ꝺ.c. significauit.⁊ in.c.duo mala.xiij.ꝺl. ⁊ sic cuz sit diuinare

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝙ ibi in dicto.c.decreuit.non erant bona communia.z hoc sit malum dicere z eodem modo sit diuinare ꝙ ibi erant bona communia eodem modo sit malum hoc debemus in dubio dare illi tex. illum intellectum q minus malum inducit. z sic minus diuinat. vt in.l.si procurator rei.ff.de doli exceptione.z in.l.exigendi.C.de procura. ꝙ est quando diuinamus ꝙ ibi non erant alia bona preter dotem. vt supra dixi. Et sic cõcludo istũ ptẽ negatiuaz esse verã. Et p hec sic impositus finis.

¶ Finis.

¶ Exactum ẽ hoc insigne z preclarum repetitionum decem z tractatus de bonis constante matrimonio inter maritum z vxorem quesitis opus qõ idem Didacus de Segura iuris cesarei doctor eminentissimus composuit in quo multa recondita sunt. z ex penetralibus iuris in lucem prodita z ad interpretationem legum multarum huius regni mire conducentia. Impressum Salmanticę opera z impensis optimi ciuis Josquini lecaron librarij i calcographia nobilis Johãnis de porras summã autem artem apposuit Joannes de Silgendat alemanus ad gloriam z laudem beatissime virginis. Anno circuli christiani millesimo qn gentesimo vigesimo.pridie kalendas aprilis.

¶ Registrum huius libri.

a

¶ Incipit solẽnis z. bat. z iuxta illud eũ. deẽ ibi esse appositũ. sacro san.eccle.vbi

¶ Uenio igit ad.

b

me.ex quo posset etiã. tim⁹ z naturalis. vt Secũdo videt dicta. l.re cõuẽcti.in ver.

¶ Incipit subtilissi.

c

filio suũ impedimen. naturali ꝑm Ly.in. betur omnimodo ꝓ. col.ff.de libe.z post. dato.z in articulo.

d

sbi immensam dona. cto eo ꝙ dicit Bar.

¶ Secũdo inuito. nepoti meo dictum.

e

batur tali filio arro. habere ex dispositio. Bar.in.d.l.quidã. dẽnan q subintrat.

f

¶ Incipit solẽnis. legato. Bar. vero. tus idem est ꝙ suppo. cum filius cui substi. fideicommissum est.

g

Qui est terminus.

h

Qui est terminus.

i

Qui est duerinus.

k

¶ Incipit solẽnis. allegeꝫ quia quotti. impienter integre. excusatio.tuto.z in.

l

herede loquitur lz. tre filio ex quo fit de. corrigitur per dictũ. ff. solu.matri. z in.

m

¶ Subtilissima ciuis. turo: quia cum talis. sus de quo loquitur. rebus corporalibus.

n

la iuris ꝙ ꝑm natu. col.z Fran.curcij. ctus. vbi dicit Bau. que quidem tacita cõ

o

nihil boni ynꝺ face. herentur ad iudicẽ. cusa.nõ poss.in pe.

p

¶ Subtilis z in ma. lz hmõi possessio. poralũ. vt in.l.quo. hoc clare,pbatur sic. sti. lib.vj. z vide.

q

¶ Incipit solẽnis. cum qui cyrogra. sum z demonstratũ.

¶ Similiter si pro.

r

tollen.z cum opinio. ad ea que notant in. batio.z in.§. sz hoc. ꝙ testator instituẽdo.

s

beret laqueo suspen. do pecuniam illam. agno. ẽ melior ter. quentibus.loquitur.

t

Sequitur subtilis re. uationis.ff. de pacto. iuramento litis deci. nor a beneficio resti.

v

modo condition debet. Pro hac opinione. in vltis pro directa. gienda vt est tex.in.l.

x

¶ Cuz deliberasset. sonale non transgre. legittima liberoꝝ ꝙ. institutionis. ¶ Se

y

¶ Incipit subtilis. amboꝝ poterit esse. tantam vim habet. z ũc ꝙ dicamus ꝙ lz.

z

pienti. In christi no. os dꝺ remanere cum. ctum est quanto ma. enam aliter socius fur.

z

namẽti hoc mõ rñde. lij.cum inuisibles z. minus in dispositione. ẽ tex. exꝑsius hoc pro.

2

gis ministerio illud. bona fide possesso q. cum tantis vigilijs. vt clare patet.z sic.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca